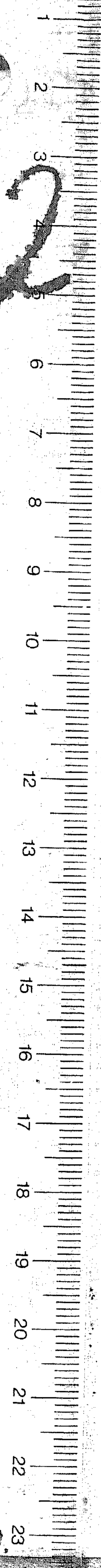

27a. 4. 12

3
24-41

N^o del Collegio di San Tomaso di S. Gerardo 182

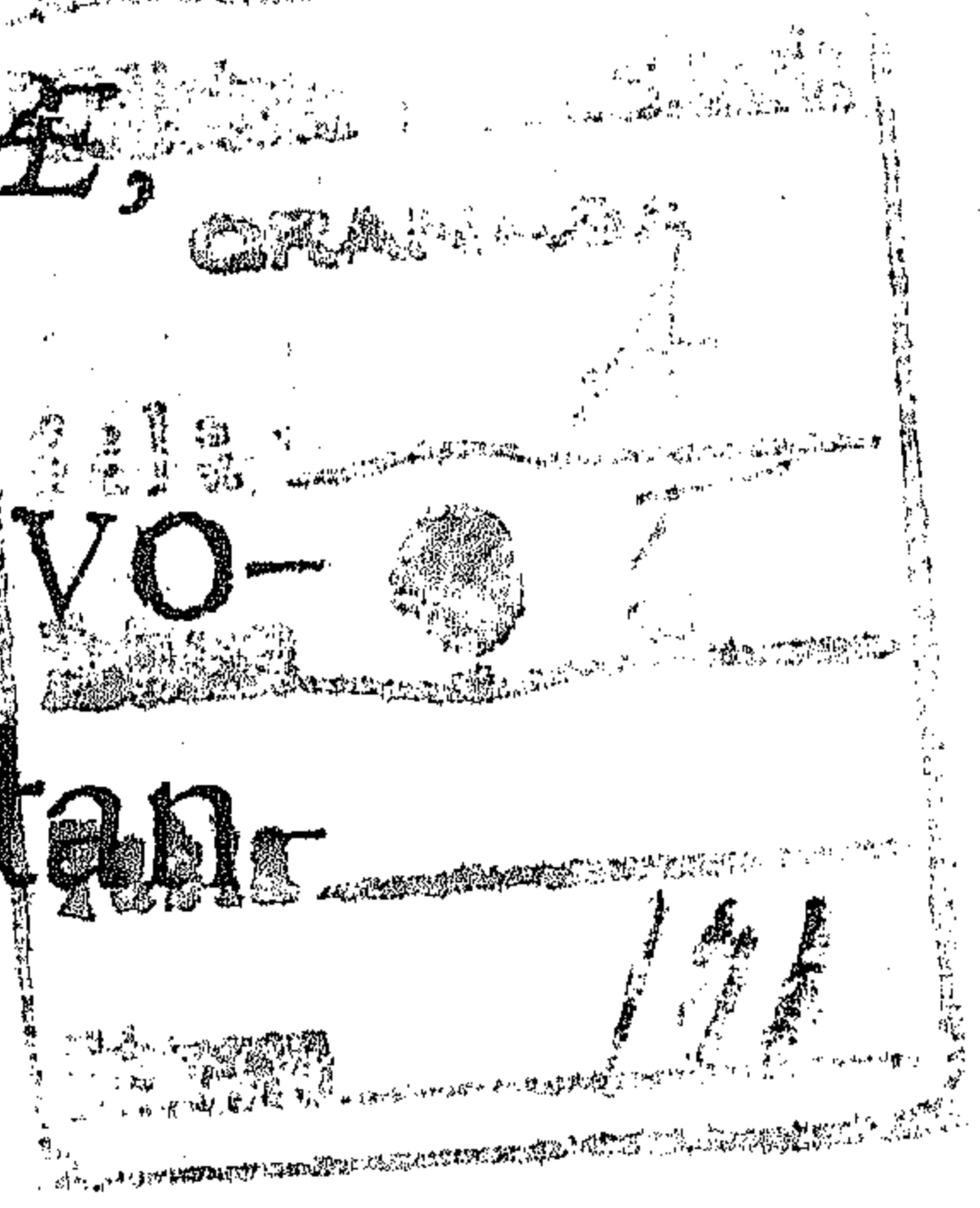
R. 3544

SUPPLEMENTVM

LINGVÆ LATINÆ,

SEV

Dictionarium abstrusorum vocabulorum à Rob. Constantino collectum.

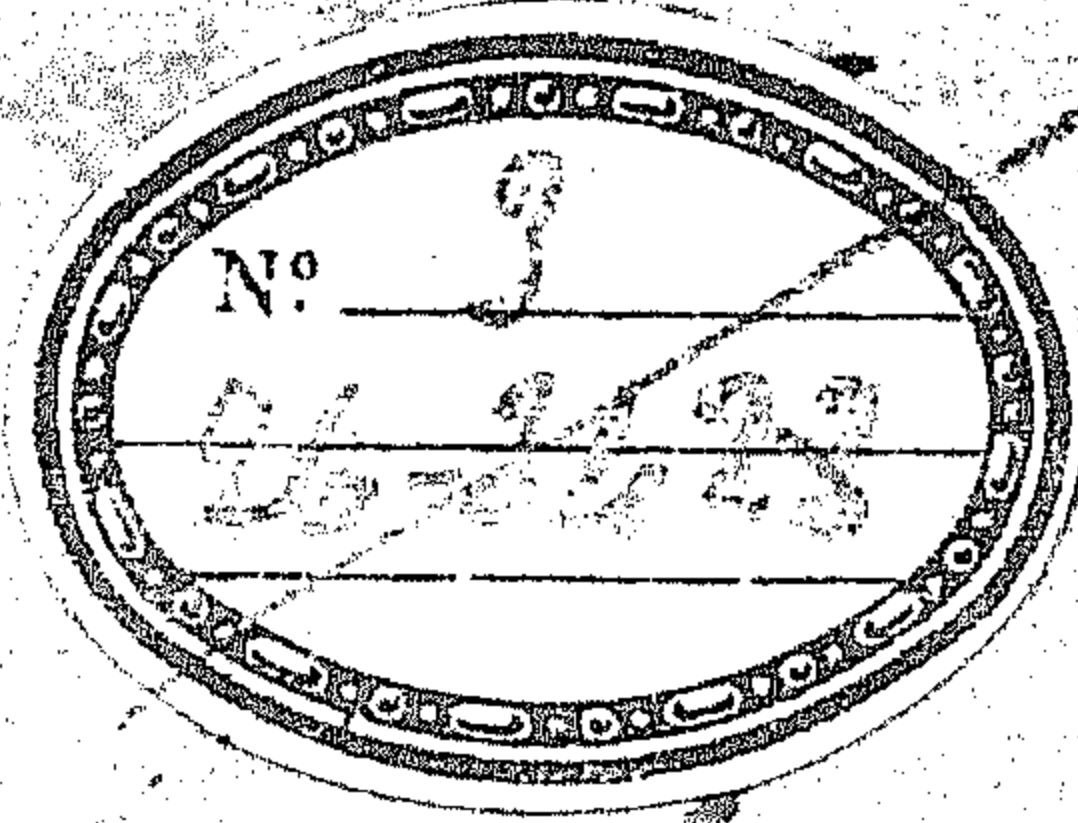

Opus Latina lingua studiosis apprimè utile, recens & nunquam antea excusum.

LVGDVNI,
Apud Gulielmum Rosillium.
M. D. LXXIII.

27a. 4. 12

3

24-41

N° del Collegio di San Tomaso di S. Gerardo 182

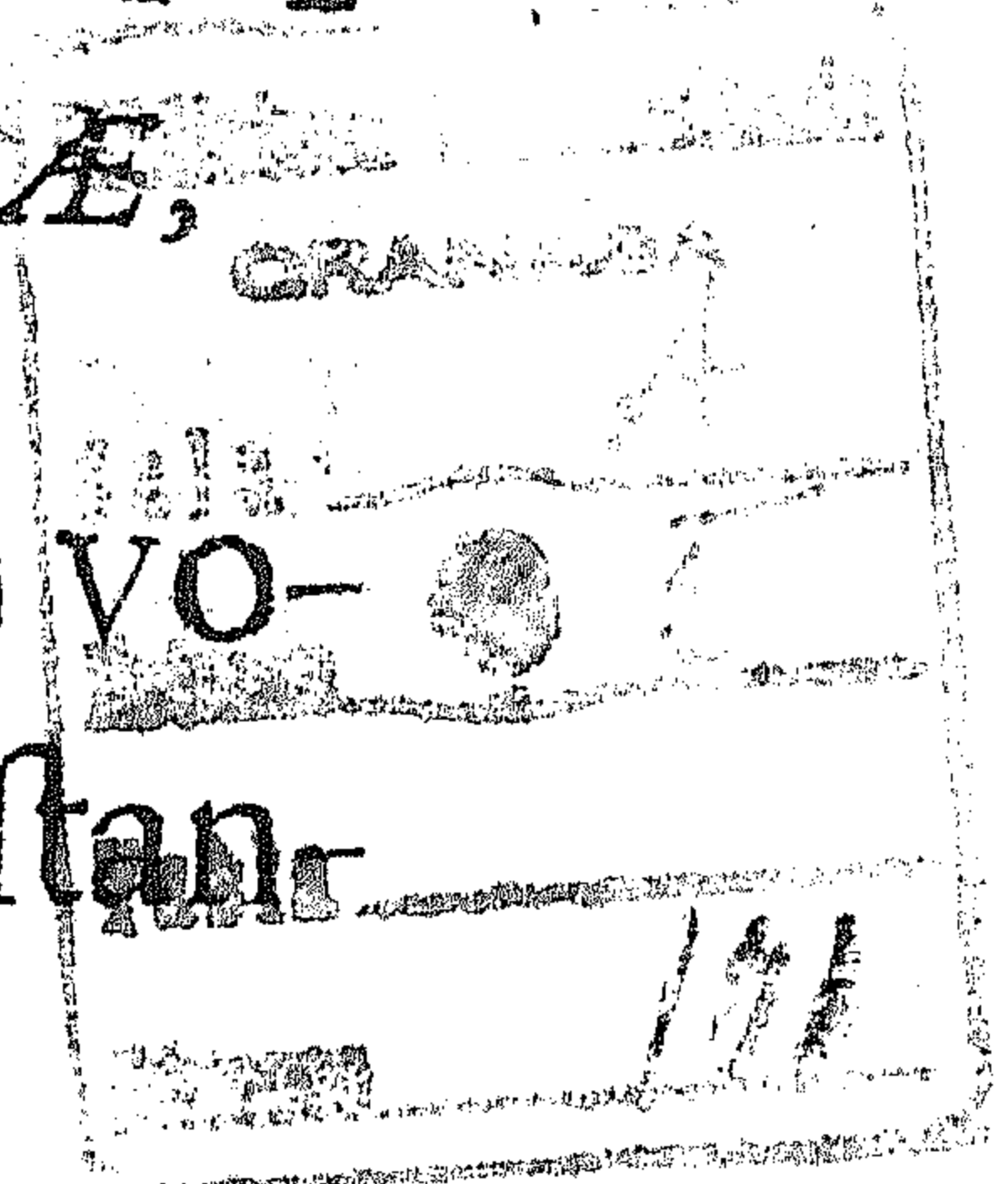
R. 3574

SUPPLEMENTVM

LINGVÆ LATINÆ,

SEV

Dictionarium abstrusorum vocabulorum à Rob. Constantino collectum.

Opus Latina lingua studiosis apprimè utile, recens & nunquam antea excusum.

LVGDVNI,

Apud Gulielmum Rosillium.

M. D. LXXIII.

CATALOGVS AVTHORVM GRAE-
corum & Latinorum ex quibus Supplementum hoc lingua
Latina collectum est, ordine alfabete-
tico digestus.

Accius	Hesychius	Priscianus
Ælianus	Homerus	Pröbus
Ægineta	Horatius	Propertius
A. Gellius	Iustinus	Quintilianus
Am. Marcellinus	Iulius Firmicus	Sallustius
Apuleius	Iulius Pollux	Seneca Phil.
Aratus	Iuuenalis	Seneca tragicus
Aristophanes	Iurisconsulti	Sex. Anc. Victor
Aristoteles	Lampridius	Silius Italicus
Athenæus	Liuius	Solinus
Asconius Pædianus	Lucanus	Stadius
Ausonius	Lucilius	Spartianus
Capitolinus	Lucretius	Suetonius
Cæcilius	Macrobius	Stobæus
Cato	Math. olus	Tacitus
Cæsar	Manilius	Terentius
Charifus	Martialis	Terentianus
Columella	Mefue	Theocritus
Callimachus	Neuius	Theophrastus
Cicero	Nicander	Tibullus
Catullus	Nonius Marcellus	Trallianus
Claudianus	Opianus	Trebellius Pollio
Diogenianus	Onidius	Val. Flaccus
Diomedes	Pacuius	Val. Maximus
Dion Casius	Plautus	Varro
Dioscorides *	Perfius	Vell. Paterculus
Ennius	Petronius Arbitus	Vegetius
Fab. Victorius	Plutarchus	Virgilius
Festus	Plinius	Vitruuius
Galenus	Plinius iunior	Vopiscus
Hesiodus		

Nunquam tam manè egredior, ne-
que tam vesperi
Domum reuertor, quin te in fun-
do conspicer
Fodere, aut arare, aut aliquid ferre: denique
Nullum remittis tempus: neque te respicis.

Quibus verbis senex ille Terentianus vicini
senis inquietam diligentiam reprehendit, isdem
(ni fallor) & merito, Roberti Constantini con-
sideratam sedulitatem non tam commendare,
quam commonstrare licet. E didit ille varijs tem-
poribus varia sue industria, opera, laboris, nun-
quam denique à literaria cura remissi animi do-
cumenta. Quæ, quum maximo doctorum applau-
su ubique ferè excepta, iam diu in hominum ma-
nibus versentur, commemorari in presentia ne-
cesse non est. A quo & eo libentius abstineo, quod
vel me tacente, aliisque omnibus obmutescenti-
bus, ex hoc, quod in tuum usum hoc tempore in
lucem emittit, opere, facillimum sit iudicare, ex
eoque tanquam leonem (ut aiunt) ex unguicu-
lis cognoscere. Quod & ipse mecum non diffite-
bere, si in huius libri lectione vel paululum im-
morari non grauabere. Cognosces enim nullum
ferè esse Latina linguæ authorem, cuius nomē in

aliqua apud homines celebritate sit, quæ non tantum non euoluerit, sed nocturna diurnaque manu (ut ait ille) versarit, excusserit, examinarit. Nihil tam reconditum in Juris penu latuit, quod non exprõpserit: nihil in medicorum ^{in uero dicitur} ^{vel quædam dicitur} tam abstrusum, quod non reterit: nihil in Historicorum, Oratorum, Poetarum, Grammaticorum monumentis & arculis clausum, quod non aperuerit. In primis verò vetustatis obducta carie, & ut illud Poeta usurpem, loca senta situ non minore felicitate quam facilitate perpurgauit & complanauit. Quid multa? Innumerabiles propè difficultates & molestias in hoc literario sudore exhaustit. Non amo (inquis) nimium diligentes. Quid? etiã ne si sui fermè oblitì, post habitisq; primatis omnibus commodis, tibi, tuisque utilitatibus toto conatu studeant? Audi igitur & aduerte quos tibi usus Robertus Constatinus hoc uno volumine peperit. Quum uideret non modò purioris illius seculi, quo lingua Latina longè optimum, & verè aureum statum obtinuit, Varronésque, Lelios, Terentios, Cicerones, Casares Sallustios habuit: sed etiam antiquioris illius & prisca facundia, qua usi sunt Cæcilius, Accius, Plautus, Ennius, Cato, Fabius Pictor, Piso, alique eiusdem atatis scriptores, à multis in gratiam studiosorum varios commentarios euulgatos fuisse, iisque per-

amplas

amplas opes lingua Latina explicatas, in omnium propè manus uenisse: ac nihil iam ij, quos modò nominavi authores, aut pauca haberet, qua nõ luce ipsa clariùs declarat, & vel rudium sensibus exposita essent: abundè satisfactum, hac in parte discentium uoluntati putauit: nec sibi necesse credidit, qua ab alijs dicta erant, non sine lectorum tadio rursus inculcare: aut nota satis & cõmunia non satis uerecundè obtrudere. Animaduertit tamen in recetioribus scriptoribus (quorum non est numerus exiguus) multa esse, qua te non modò remorari ad alia properantem, sed etiam aliquando sistere, & propter obscuritatem ab eorum lectione auertere possent. Recentiores appello, quos quarto & iam senescentis lingua Latina tempore, Eloquẽtia magistri solent ascribere, Gellium, Macrobium, Lampridium, Victorem, Jurisconsultorum centones qui in Pandectis in unum quasi corpus conflati reperiuntur, Tacitum & alios eiusmodi argumenti & styli, qui ad tempora Imperatoris Gordiani pertinent. Nam ab eo tempore penitus extincta sunt Latine puritatis reliquia, & barbaries undiquaque non modò Italiam, sed Romam ipsam inuasit. In ijs, inquam, quum animaduerteteret esse nonnulla, qua propter obscuritatem quasi obsoleta & neglecta iacerent, ea tibi patefacere & aperire uoluit: primum quidem authorum ipsorum cau-

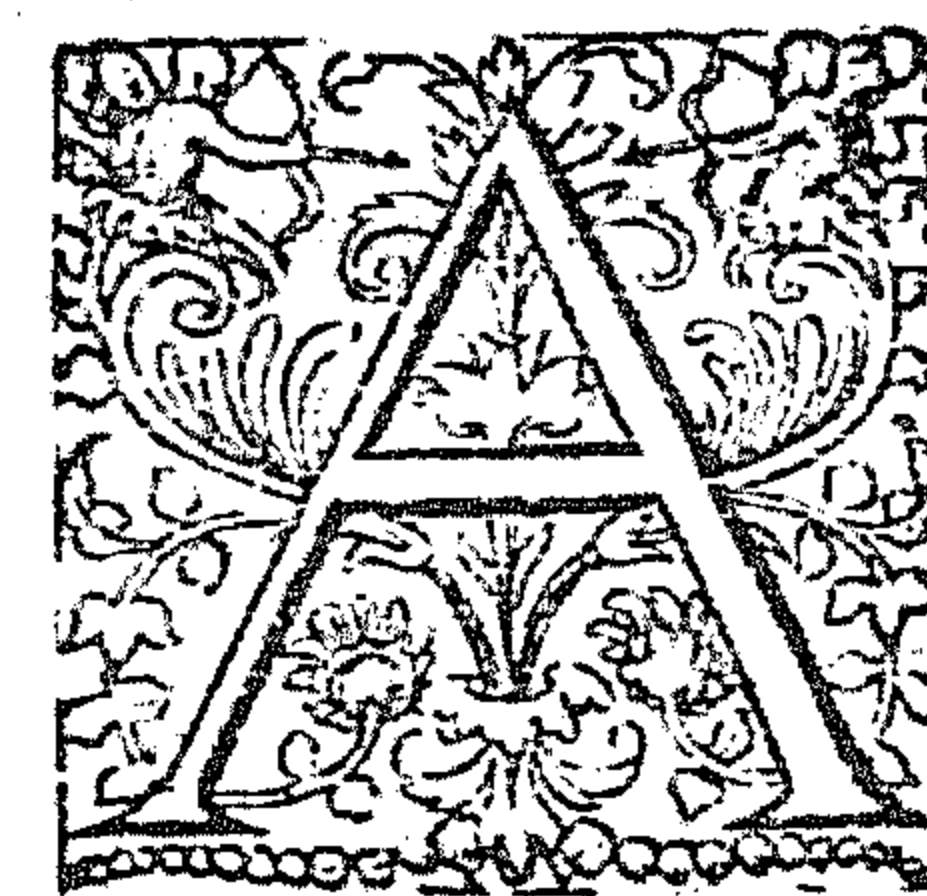
sa, quos passim contemni, raroque quia non ubique intelligeretur, legi cernebat: deinde tua, idque potissimum, gratia, quem rerum pulcherrimarum & utilissimarum iacturam facere agrè ferebat, dum tu in ignoto vocabulo vel formula quasi in scopulo ac salebra hærere cogereris. Hæc verò ut ab eo complanata, & illustrata sint, malo ex re ipsa iudicium feras, quàm ut à me quasi comparato præcone & quasi laudatore audias. Nò minore sanè felicitate quàm facilitate cognosces enucleatos & difficillimos & obscurissimos, horum quos recensui, multorumque aliorum authorum locos: ut iam tibi ad eos huius libelli ductus & ope liber tutusque aditus pateat. At quorsum hæc tam clarè & explanatè? Videor enim mihi iam audire, cum supercilio plusquam philosophico si non vituperatium, at sanè recusantium voces. Hæc, inquiunt, non sunt stylo orationisque characteri bene informando opportuna. Spinosa sunt magna ex parte, horrida & inornata. Facessant, uniusque Ciceroni locum concedant. Equidem non sum ita à mente sensuque vacuus, ut quenquam Ciceroni conferendum putem, nedum anteferendum. Sic tamen sentio: si minus ad ornatum & cultum orationis hæc conducunt: ad eloquentiam tamen nullum momentum non habent. In primis verò ad eam partem quæ longè est præcipua, ipsiusque orationis munere primario definita,

definita, quaque perspicuitas appellatur, conferunt. Hæc enim cum in elegantia, id est delectu verborum posita sit, hoc officii habet, ut propria rei cuique & bene convenientia attribuat, Ligonemque Ligonem, & Remum Remum dicat. Propriorum autem & sensu significatorum verborum quanta sylva & copia ex hisce authoribus, & hoc ex illis collecto supplemento peti possit, tu ipse iudicabis, si vel pagina unius lectionem sustinueris. Ad Ciceronem verò quod attinet, illum non modo ducem, sed unicū, vivūque vera eloquentiæ exemplar esse statuendum iudico. sic tamen ut alij gradu suo, quem in lingua Latina quasi cōmuni societate obtinent minimè pellatur. Quæ si unius authoris regione & finibus terminaris, iniquis sanè spatijs amplissima eius latifundia cōagustaris: dumque ornatam & comptam reddere tētaris, nihil aliud quàm ieiunam, inopem, mutā denique effeceris. Sanè ut quicquid in oratione barbarum est & peregrinum explodendum: ita quod latinum est minimè repudiandum. Nequa sunt & recētorum tantum auribus audita multa. Fateor: sed pueris etiam & recēns natis, est suus in Repub. locus: nec in ea soli atate florentes viri regnant. Nova, vetera, antiqua, tempestivè adhibita suo fructu & gratia plerunque non carent. Quanquam quum necessitas urget, quæ novitatis aut vetustatis ratio habenda est? Unde

habeas (ait ille) querit nemo, sed oportet habere.
 Id ad orationem traducamus. A quo vel unde
 verba mutueris, non refert: modo ne verborum de-
 fectu & egestate, loquendo inter sistere & turpiter
 obmutescere cogaris: sed potius, quantum tamē fieri
 poterit, rerum multitudinem verborum numero
 adequaris. Ausim verò affirmare infinita voca-
 bula formulāsque integras in hoc libro connota-
 tas, quas non modo apud Ciceronem, aut aliquos
 ex eius aequalibus non reperias, sed ne apud ullum
 alium, ac ne usquam quidem praterquam eo loco
 quem tibi noster Constantinus consignat. ut non
 minus aptè quam verè huic operi Supplementi no-
 men ab eo sit impositū. Quòd scilicet ingentibus
 Thesaurorum, Calepinorum, Dictionariorum
 copijs eximium robore, quanquam exiguum mole
 subsidium, quasi prætoria quadam cohors acce-
 dat. Quibus omnibus commodis & multis a-
 lijs, cum te hisce lucubrationibus Constantinus
 largè beet, malè & ingrattè feceris nisi ei ex ani-
 mo faueris. Sic porrò habeto, non minorem à no-
 bis in excudendo, quam ab illo in concinnando,
 fidem huic operi præstitam. Tu nostris laboribus,
 tuaque utilitatis augenda studiis bene precare.
 Vale.

ROBERTI CONSTANTINI
 Supplementum ad Ambrosii Calepini
 Dictionarium postremò editum.

CVRA præstantior. Suetonius in Tiberio:
 Sed affectatione & morositate nimia ob-
 scurabat stylum, ut aliquanto ex tempore,
 quam à cura præstantior haberetur.

A memoria exit, i. obliuioni traditur. Se-
 neca, lib. 3. de Benefic. Quantum opus sit,
 quam laudabile, quamque nunquam à memoria hominum
 exiturum, posse hoc dicere.

Ab ore honestissimus, i. formosissimus facie. Apuleius in
 Apologia: Itemque multos philosophos ab ore honestissimos
 memoriæ prodi, qui gratiam corporis morum honestamen-
 tis ornauerunt.

Abies, ἐλάτη, Gallis Auet, sabin: Italis Auezzo, Auedin, & A-
 bete. Sed Auezzo potius Picea abieti simillima: vtrique folia
 pectinatim insecta, piceæ longiora.

Abire de Roma. Vlpianus D. de Procurat. l. 35. Caterum co-
 gi eum etiam in prouinciam de Roma abire durum est.

Abire in vanum. Seneca Epistol. 95. Alioquin abibunt in
 vanum monentium verba. i. euanescent, irrita erunt.

Abire in creditum, aliquando specialiter sumitur pro mu-
 tuum contrahere: & interdum generaliter, ut D. lib. 14. Tit. 6.
 l. 3. Ideo etiam in creditum abiit filiofamilias vel ex causa em-
 ptionis, vel ex alio contractu in quo pecuniam non nume-
 rauit, i. credidit.

Abliguritiō, nis. Iul. Capitolinus in Macrino: Imperium de-
 decorauit vitijs ingentibus, luxuria, turpitudine, abliguritione.

Abnegatiua, negantia, ἀπόφρασις. Diomedes Grammat. lib. 3.
 Duæ abnegatiuæ vnā confirmationem faciunt.

Abolitionem facti decernere, Suetonius in Tiberio.

Abominosus, βδελυκός. Diomedes Grammat. lib. 3. vt libantes sonum vocis abominosæ audire non possent.

Absconfor, is, ἀποκρύπτῃς. Iulius Firmicus lib. 3. Mattheos: Absconfores auri, & diuitiarum faciet.

Absconfus. Diomedes Grammat. lib. 1. Abscondor, absconfus, sed absconditus melius, quia simplex Condor, conditus.

Absolutina, siue *depositina* dicta sunt supina, Diomedes Grammat. lib. 1. Vide Participialis.

Absolutus gradus, i. positivus, authore Probo.

Absolutissimus, perfectissimus. Plinius Epistol. lib. 6. Restituito: Recitabatur liber absolutissimus.

Absonè, ἀπηχῶς, δυσφώνως, Gellius lib. 15. cap. 25. Non absurdè neque absonè finxit, Recentatur.

Absone, ἀπηχῶς, κωποφώνως. Apuleius in Apologia: Absonè atque indoctè pronuciare.

Abstinentia conuictorū. Seneca Controuers. 2. Qui sibi abstinentiam conuictorum imperauerunt.

Abstollo. Diomedes Grammat. lib. 1. Item Affero attuli, quoniam & fero tuli dicimus: quanquam & id perfectū quod est attuli, ex alio verbo proficisci reperimus apud veteres, ex eo quod est attollo, vt Næuius in tabellaria: Dotem ad nos nullam attollat. Plautus compositum efficit in Rudente: Ollas abstollas: vt sit instans abstollo. Pacuuius in Medo: Et custodite hūc vos, ne quis eum abstollat, neue attigat.

Absumptio, ἀπανδλωσις, quæ absumedo Plauto. D. lib. 7. Tit. 5. 1. 5. Videndum, finito vsu fructu an pecunia quæ data sit, vel cæteræ res quæ in absumptione sunt, condici possint.

Absynthiatus, Adiect. Absynthio temperatus. Seneca in Suaforia pro Cicer. Hoc si ramentum recta via consequi non poterit decipere vos cogat, veluti salutare pueris daturus potionem absynthiati poculi. Alludit ad hos versus Lucretij lib. 1. Sed veluti pueris absynthia tetra medentes Cum dare conantur, prius oras pocula circum Contingunt mellis dulci flauoque liquore, Vt puerorū ætas improuida ludificetur Labrorū tenuis, interea perpotet amarum Absynthi laticem, deceptaque non capiatur, Sed potius tali facta recreata valeat.

Abundantissimè. Suetonius in Augusto: Cœnam ternis ferculis, aut, cum abundantissimè, senis præbebat.

Acanthis, ἀκανθῆς, vel ἀκανθουλῆς, & Aristophani ἀκαλανθῆς, atque

atque Laconicè ἀκαλανθῆς: Gallis Seuin, & Serin: Italis Lugarino, vel Lugaro, Siculis Legora, Venetis Frizapescè, Germanis, Zeisel: Polonis Czizech, Illyriis Czifz, Turcis Vlugan, Anglis Siskin. Auis est canora, parua, cuius vertex & alarum pennæ nigrae viridi distinctæ: Frons locisque sub mento maculis nigris distinctus: cæteris cardueli, quæ Ἰραυπίς, similis. Eius generis est, quæ à nobis Canarin, ex Canariis insulis: Sed hæc vocalior. Plinius lib. 10. cap. 63. Singulos gignunt Elephanti, cameli, equi: Acanthis duodenos, auis minima. Et rursus lib. 10. cap. 74. Et Acanthis in spinis viuit, idcirco asinos & ipsa odit, flores spinæ deuorantes. Apud Aristotelem redditur à Gaza Ligurinus, & Spinus. Est verò & Græcis σπῖνος, vt apud Athenæum, & Diminutiue σπινιον, & σπινιδιον apud Pollucem. apud Aratum, τῆ σπῖνος ἠὲ ἀ σπίζων, spinus in aurora sibilans. Et σπινῖα exponuntur σπῖνοι. Sed Acanthis & Spinus diuersæ existimantur. Acanthis, vulgò Græcorum Spinidia.

Acarne, ἀκαρνῶν, Athenæo lib. 8. & Aristoteli ἀχαρνός: vulgò Abre. Piscis marinus est, pagri vel erythrini forma, colore candido, squamis argenteis, oculis magnis aureisque. Linea recta à branchiis, ad caudam eius protenditur. Plinius lib. 32. cap. vlt. Peculiaris autem maris accipenser, aurata, asellus, acarne.

Accentiuuncula. Gellius lib. 13. cap. 6. Quas Græci ἀεσοφῆας dicunt, eas veteres docti, tum notas vocum, tum moderamenta, tum accentiuunculas, tum voculationes appellabant.

Acceptare, præter Plautum Paulus D. lib. 26. Tit. 7. 1. 44. Sed si pupillus post pubertatem rationibus à tutore acceptis, reliquationem eius secutus vsuras acceptauerit.

Accepto ferre, Accepto facere, Vlpianus D. lib. 46. Tit. 4. 1. 13. Ibid. Acceptum latum liberationem pariet. Ibid. Acceptum facere. Et 1. 15. Accepto habere: & Acceptum habere.

Accidentalis. Fab. Victorinus in 1. Rhetor. Cicer. Illud præceptum est in faciendis generibus & speciebus, & indiuiduis rem aut substantialem in omnibus esse seruandam, aut accidentalem.

Accommodatissimus. Plinius Epistol. lib. 5. Paulino: lac eius medicurationibus accommodatissimum.

Accumulator, ἐπισωροῦντις. Cornel. Tacitus lib. 3. Opumque quis domus illa immensum inquit, primus accumulator.

Acer, σφένδαμνος Theophrasto, Gallis Plane: Italis Afare. Eius species Carpinus Plinio & Columellæ, ζυγία, opulus montana, Gallis Carme, Erable iaune, vel Erable madre. Italis Oppio (vt in Liguria: alibi oppio vel pioppo est populus) cuius lignum luteum, vt alterius album: folia vlni, sed tenuiora, ex quibus effate dependent semina cōceptaculis foliosis & triangularibus. Est & Aceris species κλυδίσχος, Italis Pied'oca, & platano aquatico. Acer album quod præcipui candoris, vocatur Gallicum à Plinio lib. 16. cap. 15. Vt molluscum, sic & bruscum tuber est aceris, quod Galli adhuc vocant Brouchin: de quo Plinius eius libri cap. 16. In abiete & Picea dicitur λούσων à Theophrasto histor. plant. lib. 3. cap. 10. quod & Iuræ montis lignatores Ouchon, & Louchon appellant.

Acerbitudo dicatur, an *acerbitas*, nihil refert, inquit Gellius lib. 13. cap. 3. vt nihil quicquã interest, suauitudo dicas, an suauitas: sanctitudo, an sanctitas: acerbitudo, an acerbitas: acritudo, an acritas.

Acida lingua, i. mordax ac dicax: Seneca Controuers. lib. 10. in 5. Hominem acidæ linguæ, & qui nimis liber erat. de Asinio.

Acipenser, vel *aquipenser* Festo, nec ἄλοψ licet ita Plin. lib. 9. cap. 17. nec ἄκκα, nec filurus, sed ὀνίσκος Dorionis apud Athenæum, γαλαξίας siue γαλαξίας Galeni lib. 3. Alimēt. (licet apud Athenæum γαλερίδας, & γαλαρίας) vulgò Græcorum ξυρίχι (sumpta vocè ab ὀξύεργος) Gallicè Esturgeon, & Creac Burdigalæ: Italicè Sturio, & qui minor Porcelletto, qui porculus marinus Plinij. Is de Acipensere lib. 9. cap. 71. Et Macrobius Saturnal. lib. 3. Ex eius ouis nigris, conditis, est illud edulium, quod Venetiis laudatissimum Caniario appellatur. Mihi inasfucto nauseam mouebat: vbi assuefactus sum gratissimum fuit. Ex eius carne salita, fit etiam (nam & ex Thunno) quæ ibi Morona vocatur. Piscis est fluuios subiens, cartilagineus ex galeorum genere, similis Galeo Rhodio, à quo distinguitur rostro longiore, capite minore, & sapore gratissimo ac suauissimo. Vide Galeos.

Acorus vel *acorum*, ἄκορον: Est calamus aromaticus officinarum (non verò Galanga, vt alii volunt.) Sed earundem Acorus, est βούτομος Theophrasti, & Carex Virgilii. Vide Carex. Galanga verò est species Cyperi Babylonici.

Acredula, ὄλολυγάν, Gallicè Prestre de montagne. Auicula solita-

solitaria, & canora. Aratus, ἡ τρίζου (alij τρύζου) ὄρθρον ἐρημίας ὄλολυγάν. Ex quo Cicero, Et matudinis acredula vocibus instat, Instat & assiduas vocum iacit ore querelas, Cum primùm gelidos rores aurora remittit. Theocritus Idyl. 7. αἰὲν ὄλολυγάν τηλόθεν ἐν αὐκινήσι βάτων τρύζεσκεν ἀκάνθαις. Author Philomelæ carm. Vère calente nouos componit acredula cantus, Matudinali tempore tunc mitilans.

Acritudo, νῆς, σφοδρότης, vehementia, acritas. Gellius lib. 10. cap. 27. In libris veteribus memoria extat, quod par fuit quondam vigor, & acritudo, amplitudóque P. R. vtitur & alibi lib. 13. cap. 2.

Actiuitas, & *Passiuitas* vocabula sunt census Grammatici: vt apud Probum in Catholicis: secunda persona actiuitatis, & passiuitatis.

Actiuncula, ε. Plinius Epistol. lib. 8. Falconi: Retracto n. actiunculas quasdam.

Actus, ius agendi vel iumentum vel vehiculum. Iter, est ius eundi, ambulandi homini, non etiam iumentum agendi. Itaque qui iter habet, actum non habet: qui actum habet, & iter habet etiam sine iumento. Via, est ius eundi, & agendi, & ambulandi: Vlpianus D. lib. 8. Tit. 3. l. 1.

Actualis, δ'αυσυός. Macrobius Comment. lib. 2. cap. 17. Hic à feciatis remotus, eminet tamen actualium vigore virtutum.

Aculeatus piscis, siue acus, βελονή, ῥαφίς Aristoteli & Athenæo, ὀξύεργος ῥαφίς Epicharnij, ἄβλωνίς Athenæo: vulgò Eguille de mer, meis Northmanis Orphy: Italis arguzella, Venetis acicula. Piscis marinus, longus, longissimi rostri denticulíque spissis armati: Cuius oculi lutei, dorsum ceruleum, spina dorsí viridis, caro albissima ac firma. Lege Aristotel. histor. lib. 7. Athenæum lib. 7. Opianum lib. 3. Plinium lib. 32. cap. 11. & lib. 9. cap. 52. Est & acus minoris genus, cui rostrum tubæ modo, edentulum, quod descriptioni τῆς βελόνης Aristotelis magis cōgruit: Venetiis Acusigola: vbi vilissimus nec edulis. mortuus per dies aliquot asseruatus, vt experientia didici, noctu lucet cincindelarum modo.

Acus piscis, in Aculeatus.

Ad pro aduersus, vt græcè ἄδρ, contra. Catullus ad Malliū: Cœperat ad sese Troia ciere viros.

Ad pro apud personæ accusatiuo: quo genere loquendi præter Plautum vtitur Cæsar lib. 3. belli ciuili: Magnam ta-

men hæc res illis offensionem, & contemptionem ad omnes attulit: vt Græcè *ἄρτις πάντας*. Apud Horat. 2. Serm. Satyr. 6. Semper eris derisor ad omnes, i. aduersus siue erga.

Ad pro at apud Veteres. Salustius in Orat. Cottæ Cos. Ad contra in his miseriis cuncta me cum fortuna deseruere. Catullus: Ad Acme, leuiter caput reflectens.

Ad eum finem, vt vulgò dicimus, à celle fin. Tacitus lib. 14. Quod ad eum finem memorauimus, vt &c.

Ad faciendum genus, ad sobolem procreandam: genus propagare dixit Lucret. Iustinus Histor. lib. 9. Viginti milia nobilium equarum ad genus faciendum in Macedoniam missa.

Ad finem mortalitatis accessisse, eleganter dictum de imminente vitæ supremæ fato. Suetonius in Claudio: Et in vltima cognitione pro tribunali, accessisse se ad finem mortalitatis, quanquam abominatibus qui audiebant, semel atque iterum pronunciauit.

Ad impatientiam delubi, Cor. Tacitus lib. 15.

Ad integrum, ὁλοκλήρως, integrè. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 3. Et hæc est prima incorporea natura post corpora: sed non purè, nec ad integrum carens corpore.

Ad lecticam homines, i. lecticarij. Catullus in Epigram. de Vari scorto: --are cõparasti ad lecticam homines. Et Cæsares corpora lecticariorum habuerunt. Ob id in quibusdam sitorum inscriptionibus -- ex corpore lecticariorum Cæsaris.

Ad populum concionari. Suetonius in Augusto, Cæsar ad populum concionari.

Ad postremum, i. postremò: dicitur vt ad vltimum pro denique. Gellius lib. 2. cap. 29. Ad postremum igitur dominus filio: Valeant, inquit, amici cum propinquis.

Ad sollicitudinem suam reuocare, φρονιζέειν. Vlpianus D. de offic. Præsid. Tit. 18. 1. 6. Neque innocentibus pœnas irrogari, ad sollicitudinem suam Præses prouinciæ reuocet.

Ad urbem imperator. Afconius Pædian. in 4. Verr. Omnis enim magistratus qui intramuranus non est, nec urbanus etiam, si administrator eius Romæ est, ad urbem dicitur. Sallustius, ij vtrique ad urbem imperatores erant.

Adfigurare. Diomedes Gram. lib. 1. Per ablatiuum autem sic, vt dignus hac re, & si quid tale aliquid inueniatur, per vtrofque casus id adfiguratur.

Adgressura, α, grassatura Suetonio. D. lib. 10. Tit. 2. 1. 4. Vlpianus

nus: Sed & si quid ex peculatu, vel ex sacrilegio quæsitum erit, vel vi aut latrocinio aut adgressura, hoc non diuidetur.

Abhibere moram, morari, moras trahere ac differre. Pomponius D. lib. 18. Tit. 6. 1. 17. Illud sciendū est, cum moram emptor adhibere cœpit, iam non culpam, sed dolum malum tantum præstandum à venditore.

Adhortamen, nis, ἀρτίκλησις, adhortatio. Apuleius Floridor. lib. 4. At non multa mihi apud vos adhortamina suppunt.

Aditio hereditatis, i. cretio. D. lib. 5. de inoffic. testam. l. 7.

Adiectiuus, ἀρτίτιμος, cui derogatiuus opponitur. Vide Derogatiuus.

Adiunctiuus modus, i. Subiunctiuus, auctor Probus.

Adiunctiuus modus, siue subiunctiuus, Diomedes Grammat. lib. 1.

Adiutus, us, ui, adiumentum, βοηθήα. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 6. Vnius adiutu quasi natura flammei.

Adleuatus circumstantium humeris, Cornel. Tacitus lib. 1.

Adlocutio, consolatio, παραμύθηα, παραίφασις. Catullus ad Cornificium: Qua solatus es adlocutione. Homerus Iliad. λ. ἀγαθὴ δὲ παραίφασις ἐστὶν ἑταίρῳ. Naumachius apud Stobæum: Ἀνδρὶ γὰρ ἀγαθόν τι παραίφασις ἐστὶν ἀκοίης.

Admaturare, accelerare. Cæsar lib. 7. Atque horum discessu admaturari defectionem ciuitatis exiitimabat.

Adminiculator, ris, συμβουχθής, adiutor. Gellius lib. 7. cap. 3. De Tirone: Eoque ineunte ætate liberaliter instituto, adminiculatore, & quasi administratore in studiis literarum Cicero vsus est.

Adminiculatus, pro adiutus sum, apud Gellium lib. 14. cap. 2.

Adnotamentum, παρασημείωσις. Gellius lib. 17. cap. 2. Recensere quæ in eo libro scripta essent, vtrisque æstimationes laudis, aut culpæ adnotamenti digna.

Adolescēs fama haud sincera, qui malè audit ob libidinem. Gellius lib. 6. cap. 8. Nos satis habebimus, quod ex historia est id dicere, Scipionem istum verone an falsò, incertum, fama tamen, cum esset adolescens, haud sincera fuisse.

Adolescunt capilli. Gellius lib. 17. cap. 9. Hominem postea quoad capillus adolesceret domi continuit.

Adonis, ἄδωνις, ἐξ ἄνοιστος, Exocætus: Nunc in Arcadia λύχνος, Cõstantinopoli Gliuos: Massiliæ Gauot, vel Gabot: Romani

um minutis piscibus confundunt, modò Ceruam, modò Misforem appellantes: Genuensibus Bauecqua. Piscis est similis manis iam factis, aut gobionibus: cui semipedalis magnitudo: forma teres, color subfuluus: Linea candida à branchiis ad caudam distinguitur. De quo Plinius lib. 9. c. 19. Oppianus Halieut. li. 1. Athenæus li. 8. Plinius Exocætis falsò tribuit, quæ Paulanias in Arcad. *Τῆς ποικιλίας* piscibus, qui Germanis Beisceri.

Adoptator, ris. Vtitur Vlpianus D. lib. 37. Tit. 9. 1. 1.

Adplorare. Seneca 4. Quæst. nat. cap. 2. cum iam adploraue-
ris, merisòque atque obrutos tanta mole credideris.

Adrosor. Seneca Epistol. 27. lib. 3. Suasit illi Satellius Qua-
dratus stultorum diuitum adrosor, & quod sequitur arrosor, &
quod duobus his adiunctum est, derisor, vt Grammaticos ha-
beret analectas.

Adressorium *ἡ ἀρῆσθιον*, locus auditoriumque adressoris. Vl-
pianus D. lib. 47. Tit. 10. 1. 5. Sabinus in adressorio etiam prato-
res exemplum legis secuturos ait.

Adsignator, is. D. lib. 38. Tit. 4. 1. 3. Possè autem & nepoti
adsignari certum est: Et præferri filio nepotem adsignatoris
constat.

Adstupere. Seneca de tranquil. vitæ, cap. 8. Non te pudet,
quidquis diuitiis adstupes?

Aduenticius casus, τὸ συμβῶν. Scæuola D. lib. 40. Tit. 9. 1. 6. Nec
aduenticij casus computandi sunt.

Aduerbia quibus utebatur Ennius teste Prisciano: Proter-
uiter, Ignauiter, Inimiciter, Superbiter, Temeriter, Præclari-
ter, Toruiter, Puriter (quo & Catullus) Reuerecunditer, Mife-
riter, Properiter.

Aduerbialiter, ἐπιρρηματικῶς. Diomedes Grammat. lib. 1.
Per aduerbia autem quæ à loco significatum demonstrant, ve-
luti à Roma in Africam rediit, vel à Troia, vel ab Illo nauiga-
uit Æneas, quod apud illos interpretatur aduerbialiter sic,
Τροίηνθεν, ἢ ἰλιόθεν ἢ ἀφ' αὐτοῦ ἀνείρας.

Aduersator, qui aduersatur ac sese opponit, ἐναντίας. Apu-
leius de Deo Socratis: Quem fautorem bonis, quem aduersa-
torem malis cum vita cicbo?

Aduersè, ἐναντίας, contrariè. Gellius lib. 3. cap. 16. Ex quo libro
verba hæc sunt, *ἔστι δὲ καὶ οὐκ ἔστι ὁπλίαι μιν γένεσις.* Id tam obscu-
rè, atque præcisè, tamque aduersè dictum.

Aduersum speculum ornari. P. Africanus apud Gellium lib.
7. cap.

7. cap. 12. Nam qui cottidie vnguentatus aduersum speculum
ornetur, cuius supercilia raduntur, qui barba vullâ, fœmini-
bùsque subuullis ambulet, &c.

Adulatrix. Treuellijs Polio in Claudio: Adulator igitur
Senatus, adulator P. R. adulatrices exteræ gentes.

Adulterator. Adulteratores monetæ, D. lib. 49. Tit. 19. 1. 16.

Adunatio, ἐνωσις. Diomedes Grammat. lib. 1. Sin autem
longus sermo effertur, adunationis causa recipitur futurum.

Aduocationem suscipere, aduocati officio fungi. Vlpianus de
off. Proconsul. D. lib. 1. Tit. 16. 1. 9. Si quis tam impotenter se
gerat, vt omnes metuant aduersus eum aduocationem sus-
cipere.

Ægolijs, vide Parra.

Ægylops in Glandifera.

Æquanimiter, æquo animo, ἐὺθύμως. Macrobius Satur.
lib. 2. cap. 4. Cum æquanimiter aliqua etiam iocis morda-
ciora pertulerit.

Æquè quàm. Suetonius in Claudio: Sed nihil æquè quàm
timidus, ac diffidens fuit.

Æquidici versus, ἰσολεξιοί, qui singulis propositionibus ἀν-
τιθέτες apparant versus dictiones, vt: Alba ligustra cadunt, va-
cinia nigra leguntur. Albis n. nigra opposuit, ligustris autem va-
cinia attribuit, & cadentibus legenda assignauit. Ex Diomede
Grammat. lib. 3.

Æquiformis, ἰσόχημος, vt versus æquiformis apud Diome-
dem Gram. lib. 2. R. C.

Æquiformis, ἰσόχημος, Diomedes Gram. lib. 3.

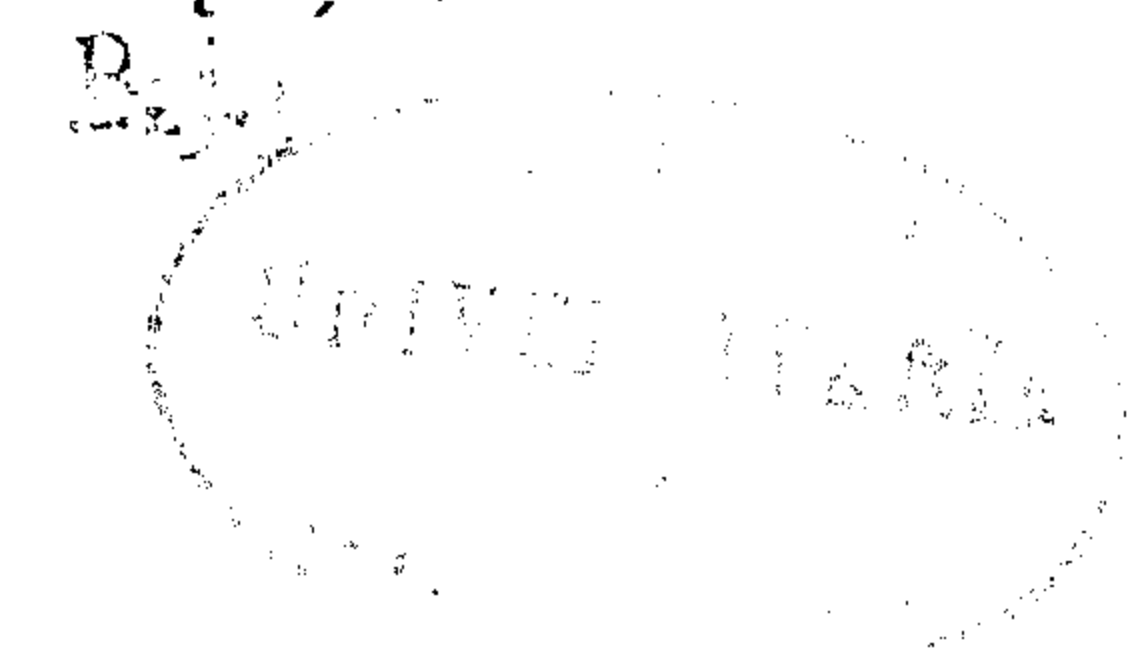
Æquipipes, ἰσόπυες. Diomedes Grammat. 1. 3. Æquipedi so-
no tibicen spondalium canere iuebant.

Æquipipes, ἰσόπυες vt ἰσοσκελις. Apuleius lib. de Dogmate Pla-
tonis: Æquipedium verò, trigonum efficere ex sese quadra-
tum: Quadratum verò cubum.

Æquor ventris. Gellius lib. 12. cap. 1. Ne æquor illud ven-
tris irrugetur, ac de grauitate oneris, & labore partus fatiscat.
Vbi æquor ὀδύνη ac tumor.

Æris alicuius, i. alicuius precij & indicaturæ. Gellius lib. 18.
cap. 5. Ecquid putatis, si magistrum prælectoremque habuis-
set alicuius æris, quadrupes æquus dicturum fuisse?

Æsalon, ἀισαλων Aristoteli. Æsalon Africanus, videtur es-
se qui nobis Lauier de Barbarie. Qui verò Lauier de pays, di-

catur *Æsalon Gallicus*. *Æsaloni* inter accipitres secundus locus post *Triorchem* tribuitur ab *Aristotele*. *Plin.* lib. 10. cap. 8. perperam tribuit *Æsaloni*, quod *Aristoteles Triorchi*, nempe quod omni tēpore appareat. Vide *Triorches*. Idē rursus lib. 10. c. 74. *Æsalona* magno errore parua auē facit, nec fideliter *Aristor.* verba exposuit de inimicitia *Æsalonis* cū *vulpe* & *coruo*.

*Æsopi*us, αἰσώπιος, dicitur & *Æsopus*. *Macrob.* lib. 1. *Cōm.* in *Som.* *Scipion.* cap. 2. *Æsopiæ* fabulæ elegantia fictionis illustres.

Æstimation, τιμή siue τίμημα, pretiū. *Catullus* in *Asinium*: Aut mihi linteū remitte Quod me non mouet æstimatione, Verum est μνημόσυνον mei sodalis. i. tanti mihi non est.

Æstimationis. *Gaius* D. lib. 21. Tit. 1. 18. Si quid venditor de mancipio adfirmauerit, idque non ita esse emptot queratur, aut redhibitorio, aut extimatorio, i. quanto minoris iudicio agere potest & 1. 43. *Æstimatoria* agere, quanto minoris.

Æstimatoria actio, i. de æstimate: cū res æstimata vendenda data sit. De quo *Titulus* D. lib. 19.

Ætas eius competit. quod dicunt, *Is* competentem habet ætatē. *Suetonius* in *Augusto*: Adiurauit si cuiusquam neptium suarum competeret ætas, oblaturum se fuisse eam.

Ætherea terra. *Macrob.* *Comment.* lib. 1. cap. 11. A luna enim deorsum natura incipit. Deniq; illā æthereā terrā *physici* vocauerunt, & habitatores eius *lunares* populos. Rursus: vt sit luna pro terra, quam ætheream terram à *physicis* diximus nominatam.

Æuitermus, αἰώνιος, sempiternus. *Apuleius* de *Deo Socratis*: Quos deos *Plato* existimat veros, incorporales, animales, neque sine vilo fine, neq; exordio, sed prorsus ac retro æuitermos.

Æx, αἴξ *Aristoteli*. *Histor.* lib. 8. cap. 3. vertitur *Capella*. Sed nomen à voce: *Gallis Vanneau*: auis quæ *amnes* & *lacus* incolit: quæ nunc apud *Græcos* nomen retinet. Satis pulchra est & cirrhata (ob id quibusdam *stymphalis* *Plinij*) *Italis* pauōzino dicitur, in hortis que assuescit, herbis que noxia animalia vt *erucas*, depascitur. At quibusdam *Vanneau* malè existimatur αἴξος *Aristotelis*, *Gazæ* *Florus*, cui pulcher color, magnitudo *fringillæ*.

Affabilior, *Comparat.* *Seneca* *Epist.* 80. Alius erit affabilior, alius expeditior, alius promptior in eloquendo.

Affabiliter, & *Gellius* affabilissimè. *Macrob.* *Satur.* lib. 7. cap. 1. Ab imperatore comiter, affabilitérque susceptus est.

Affabi-

Affabiliter. *Spartianus* in *Caracalla*: Quos occidere parabat, affabiliter est allocutus.

Affectissimus. *Velleius Paterculus* *Histor.* 2. Inopia affectissimi.

Affectuosus, παθητικός. *Macrob.* *Satur.* 3. ca. 15. *Piam*, affectuosamque rem fecisse se iactans.

Affirmator. *Vlpianus* D. lib. 27. Tit. 7. 1. 4. Eadem causa videtur affirmatorum: quia scilicet cum idoneos esse tutores affirmauerint, *fideiussorum* vicem sustinent.

Affixa, vt domum instructam legare cum omnibus affixis, *Paulus* D. lib. 33. Tit. 7. 1. 18. Et 1. 21. Quæcunque infixa in ædificataque sunt. 1. 26. Illigata ædibus.

Afflicti mores, i. profligati atq; perditii. *Macrob.* *Satur.* lib. 6. cap. 7. Nemo qui quā tam afflictiis est moribus, quin faciat, aut dicat nonnunquam aliquid, quod laudari queat.

Agallochum, ἀγάλλοχον *Dioscoridi*, ξυλαλοή *Aetio*: officinis lignum aloes (solent tamen substituere lignum *Rhodium* siue *Aspalathum*) quod dum vratur liquatur gummi modo, ac oletiuauissimè. Volunt esse *Tarum* *Plinij*.

Ager emphyteuticus, i. vectigalis, datus eis ἐμφύτευσις. *Macer* D. lib. 2. 1. 15. Sed & qui vectigalem, id est emphyteuticū agrum possidet, possessor intelligitur.

Agere pœnitentiam, μετανοεῖν. Vtitur præter *Plinium* *Secūd.* *Cor.* *Tacitus* in *Dialogo*: Neque illius, inquit, sermonis mei pœnitentiam ago: i. non me pœnitet.

Ageraton, ἀγήρατον planta adhuc ignota. nec n. est costus minor, vel *Italorum* herba *Giulia* (quæ *Eupatorium* *Mesuae*), quia non similis *origano*. Nec de *agerato* inter authores satis cōuenit. *Dioscoridi* est frutex φρυγανώδης, ασιδαμώδης, ταπήνης. Sed *Plinio* lib. 27. cap. 4. *ferulacea* planta est, duorum *palmorum* altitudine.

Agiliter, ἐλαφρῶς. *Diomedes* *Grammat.* lib. 1.

Agitatus, us, motus, agitatio, ἀκίνησις. *Macrob.* *Comm.* lib. 2. c. 24. Imò per diuersa moueretur, si spontaneo ferretur *agitatus*.

Aggressor, is, grassator. *Vlpianus* D. lib. 48. Tit. 9. 1. 7. Vt latronibus *aggressoribus* que daretur, qui patrem interficerent.

Aggressor. *Vlpianus* D. lib. 29. Tit. 5. 1. 1. Veluti si quis clamauit vt ad auxilium conueniretur: aut terruit *aggressores*.

Aggressura, a, *Vlpianus* D. lib. 29. Tit. 5. 1. 3. Si cū omnes domini *aggressuram* paterentur, vni seruus opem tulit.

Aggravata valetudo, grauior facta. *Suetoni* in *Augusto*: ag-

grauata valetudine tandem Nolæ succubuit.

Agnomentum (vt cognomentum) agnomen. Apuleius in Apologia: igitur agnomēta ei duo indita, Charon, vt iam dixi, ob oris & animi diritatem: Sed alterum, quod libentius audit, ob deorum contemptum, Mezentius.

Agnoscere onus tribuit, i. in se suscipere. D. de pactis leg. 42. Inter debitorem & creditorem conuenerat, vt creditor onus tributi prædij pignerati non agnosceret, sed eius soluendi necessitas debitorem spectaret.

Agricultor. rectè apud Liuium. & Sic D. lib. 22. Tit. 3. l. 25. Paulus: miles, vel agricultor.

Alaternus, in Gallia (vt in territorio Sancti-Spiritus oppidi quod Rhodanus alluit) *Alarder* appellatur: in Italia *Alaterna*, & *Linterna*: ἐλάπειρος Cretensium (& φυλίμη Theophrasti quorundā opinione) Arbor est, cuius folia inter ilicem & oliuam, viridis coloris obscuri. Plinius lib. 16. cap. 26. inter infrugiferas reposuit: fert tamen fructus racematim Lentisco similes.

Alauda, vulgò Alouette: Italis Lodola: Anglis Lerc. Sunt alaudæ quædam cristatæ: & quædam sine apice. Cristata propriè est Galerita (à galero: ideo Galericum vocat Varro) vel à casside (vt à κόρυς κορύδαλος) Cassita, Græcis κόρυδος, κορύδων, κορυδαλές, vel κορύδαλος (licet ita vtraque ab Arist.) & ad distinctionem κορύδαλος λοφίας: Gallis Alouete hupée: Italis Cappelluta. Alauda sine apice maxima, quæ valde vocalis & canora, σπερμολόγος Myndij: nostris Calèdre, vel Cocheuis: Italis Calàdra. Est & Alauda nigra ac parua: vulgò alouette de mer: alia que Alouette de pré. De Alaudis Aristot. li. 9. histor. c. 25. & Plinius lib. 11. cap. 36. vbi pro Paruæ, quæ: legito Paro, atque, &c.

Alausa, vide *Clupea*.

Albumen oui Plin. oui candidum Celso, oui albor Palladio, τὸ λεκόν τῆς ὠῆς Aristot. ὠῆ παχὴς καὶ λεκόν Traliano: Gallis glaire vel aubin d'œuf. Ital. Chiara d'unouo. Vitellus verò Horat. siue luteum oui Plin. λέκοντες (luct apud Artemidorum pro oui putamine) χλωρόν τῆς ὠῆς Hypocr. & χλωρὰ τῆς ὠῆς siue αὐρὰ apud Athenæum, i. vitelli: Gal. iaune vel moyeu d'œuf: Ital. rofò d'ouo: torlo.

Alburnus, piscis de quo Ausonius, Gallicè Albe, vel Ablette: fluuialis est, digitali magnitudine, aphyis albis similis, oculis magnis, rubescētibus, dorso subuiridi, ventre cādido: lineis que duabus distinguitur.

Alcyon

Alcyon, vel *Halcyon*, & Alcedo siue Halcedo, ἀλκυὼν siue ἀλκυὼν ἀπὸ τῆς ἐν ἀλί κύν, quòd in mari pariat) & diminutiue ἀλκυονίς: Gallis Drappier: Martinet pelcheur: Northmanis Martin bec pelcheur, & Poyseau saint Martin. Alcyon fluuiatilis, Roncherole. Alcyon maior Aruernis, Merle d'eau. Alcyon nunc vulgò Græcorum φασιδόνις. Alcyon mas vocatur Ceyx, κήυξ & κήρυλος vel κηρύλος, & κείεις: nostris Mateuignon (quæ Merops Bellonii, qui Cerylum Caniard appellauit) Italis Cuirlo, cuius vox κήυξ, vnde & nomen. Plinius lib. 32. cap. 8. Fit in mari & halcyoneum appellatum, ex nidis, vt aliqui existimant, halcyonum, & Ceycum, &c. lege & quæ ex Aristotele, parum tamen fideliter, de Halcyonibus scripsit lib. 10. cap. 3. & Theocritus Idyl. 7. & 19. ac cum Æliano Plutarchus lib. Vtra animal. & lib. de amore in prolè. Varro de lingua Lat. 3. Halcedo hyeme quòd pullos dicitur tranquillo mari facere, eos dies halcyonios appellat. Ceycis & alcyonis metamorphosis apud Ouid. & Lucian. Nostrer Drappier, etiam Artre dicitur (quia pannos à tineis conseruat eius cadauer suspensum incorruptum permanens, renascentibus plumis.) Italis Piombino: Hispanis Aruela.

Alemannicus. Spartianus in Caracalla: Cùm Alemāni nomen ascriberet.

Alid siue alit pro aliud (quod & alit veteres) apud Lucret.

Alienare de alienatione animi, i. demētare. Seneca Quæst. natur. lib. 2. cap. 53. Quocunque decidit fulmen, ibi odorem sulphuris esse certum est, qui quia natura grauis est, sæpius haustus alienat.

Alienata mentis signum ostēdere, Suetonius in Augusto. & infra mentis diminutionem dicit.

Alimonia, e, τροφή, alimentum & alimonium Varroni. Gellius lib. 17. cap. 15. Amissioque omni naturalis alimonie fundamento, homo exhaustus intereat.

Aliorsum pro ad alium locū, vt aliorsum pertinet. Gellius lib. 17. cap. 1. Sed id aliorsum pertinet, atque alio loco dicitur.

Aliquo multum. Apuleius in Apologia: Sed hæc defensio, vt dixi, aliquo multum à me remota est.

Aliquem magis quam oculos amare: quod veteres de re charissima. Terentius Adelphis: Di me, pater, omnes oderint, ni magis te, quam oculos nunc amo meos. Catullus in Epigram. de luctu passeris: Passer mortuus est meæ puellæ Quem plus

B. iij.

illa oculis suis amabat. Sic Callimachus in hymno in Dianam: *Καί τε σέ φασί καλήν ἀντιλήφει ἴσον φάει φιλήσαι.*

Alisma siue *Damasonion*, ἄλισμα. Describit Plinius ex Dioscoride lib. 25. cap. 10. Adhuc planta ignota est. Nec n. est plantago aquatica, minusque ea quam figura exhibet Matthaeolus, cui nec caulis simplex, nec quidquam thyrsi instar (vt in acantho cernitur) & tamen easdem vires, quas alisma Dioscoridis habere attestatur, cuius testimonio fidem derogat vel ipsa remedium varietas cum experiendi difficultate.

Allectio, de allectis in ordinem Senatorium. Iulius Capitolinus in M. Antonino: Hispaniis exhaustis Italica allectione contra Traiani praecepta verecundè consuluit.

Allegare preces, precari. Apuleius in Apologia: Tacitas preces in templo deis allegasti.

Allegatio, excusatio quaesita quidpiam citando atque allegando. Marcianus D. lib. 23. tit. 2. l. 60. falsis allegationibus se à tate-la excusare.

Allegatio, res quae allegatur ac citatur defensionis causa. Iulius Firmicus Matheos lib. 1. Sed iam huic nostrae allegationi & ipsi qui contra dicebant ex parte consentiunt.

Allegatio, διαλογισία, citatio. D. de Minorib. l. 17. In integrum verò restitutio erroris proprii veniae petitionem vel aduersarij circumventionis allegationem continet.

Allisio. Spartianus in Mario septimo: Multa duorum digitorum allisione contriuit.

Allium vpicum, vide *Alum*.

Allucere. Suetonius in Vitellio: Flagrante triclinio ex conceptu camini, tum quidem consternatis & quasi omine aduerso anxii omnibus, inquit, bono animo estote, nobis alluxit.

Alnus, ἄλνη, Gallis Aulne: Italis Alno, Auno, Onio, Onizzo, Alnaro, & Alano. Non est infrugifera, sed floret ac fructum fert. Flos paruulus rubescit. Semen exiguum in compactili calo, qui moti magnitudine nec forma dissimilis.

Alopecurus, ἀλωπέκουρος (Theophrasto histor. lib. 7. cap. 10.) gramen tomentosum Herbariorum. Herba quae spicam habet mollem, & lanuginem densam, albam ac splendentem, non dissimilem vulpium caudis, vnde ei & nomen. Plinius lib. 21. cap. 17. inter spicatarum genera recensuit.

Altero tanto amplius. Iulianus D. lib. 28. Tit. 2. l. 13. Ita n. secundum voluntatem restantis filius altero tanto amplius habebit,

bebit, quam vxor.

Alternatio, & apud Festum, ac Macrobo. Satur. lib. 7. cap. 5. Est enim Rhetorica praelusio, communes locos in vtramvis partem inuentorum alternatione tractare.

Alternatio, ἀμοιβή, παραλλαγή, vicissitudo. Apuleius in Hermetis Asclepio: Mundus praestitor est, & tributor omnium quae mortalibus videntur bona, id est alternationis partium, &c.

Altus, ἄλυσ, alendi actio ἄρτις. Macrobius Satur. lib. 1. cap. 20. Vel terrae, vel rerum naturae altu nutritur vniuersitas.

Altiusculus, paulo altior. Suetonius in Augusto: Calciamentis altiusculis vsus est, vt procerior quam erat, videretur.

Altissimè. Suetonius in Augusto: cum altissimè euolasset.

Alui duritia. Suetonius in Nerone, Quam cum ex duritia alui cubantem visitaret, i. quod aluus astricta & suppressa.

Alum, ὀφιοσκόροδον Dioscor. allium anguinum vel syluestre: Gal. ail sauage. Ital. aglio saluatico. Plinius lib. 19. cap. 6. Allium est & in aruis sponte nascens, alum hoc vocant (quo nomine & symphiton petraeum, appellat lib. 27. cap. 7.) quod aduersus improbitatem alitum depascentium semina coctum, ne renasci possit, abiicitur: statimque quae deuorauerunt aues, stupentes manu capiuntur, & si paululum commorauerunt sopita. Aliud allium vpicum, siue Cyprium, siue ἀντισκόροδον, atque vt opinor σκοροδύπρασον Dioscoridis, quod in Italia, vt Bononiae, aglio vulpico, & auentano dicitur. De eo ibidem Plinius.

Amarantus ἀμάραντος, Gallis Passevelours: Italis fiorueluto, Gelosia Patavij. Plinius lib. 21. cap. 8. Amaranto non dubie vincimur. Est autem spica purpurea verius, quam flos aliquis, & ipse sine odore. Est autem non φλόξ siue φλόγιον Theophrasti (vt tamen censuit doctissimus Auguillara, cui primas in hac cognitione tribuo) sed πορφύριον potius, quam Purpuream trāstulit idem Plinius lib. 21. cap. 11. cui φλόξ flammea est: de qua egimus in lexico in voce πορφύριον.

Amarissimè. Suetonius in Tiberio: Accusauit per literas, amarissimè congestis etiam probris.

Amascus, i. amator. Diomedes Grammat. lib. 1. Item ab amo veteres, inchoatiuo modo dixerunt amasco. Vnde & amascos amatores dicebant, vt Plautus in Truculento: Iucundulos amascos.

Amazonicus, idem quod Amazonius, vt apud Suetonium in Nerone: peltæ Amazonicæ.

Ambifariam. Apuleius in Apologia. Itē Zenonem illum antiquum Velia oriundum, qui primus omnium dictionem fo-
lertissimo artificio ambifariam dissolueret.

Ambitor, is. Lampridius in Alex. Seuero: Ita & patronis au-
thorib. damnatus ambitor est. De quodam loquitur, qui per
ambitionem ad militiam aspirasset.

Ambitudo, ambitus. Apuleius in Hermetis Asclepio: Tem-
pus autem quod definitur, potest vel numeri, vel alternatione,
vel per alterius ambitudinem rediens æternum esse.

Ambones, ἀμβωνες siue ἀμβωνες, calycis genus. Apud Vlpia-
num D. lib. 33. Tit. 7. 1. 13. Ambones, calyces, trullæ. vbi tamen
mendosè, ancones.

Ambulare translata de nauibus (sic transgressus & trāsgres-
sio, ac transgredi de transfretatione) Cato de re rustic. Fun-
dus eo in loco habendus est, vt & oppidum prope amplum
sit, & mare, aut amnis, qua naues ambulant. Quo sensu naues
progredi dixit Sallustius, & Homerus νῆας ποντοπόρους appella-
uit, quasi pontigradas.

Ambulare in masculos: de pædiconib. Seneca controuer-
siarum lib. 1. in 5. Ambulat in masculos: adeo nullum sine ama-
tore vitium est.

Ambulatoria voluntas. Vlpianus D. lib. 34. Tit. 4. 1. 4. Ambu-
latoria enim est voluntas defuncti vsque ad vitæ supremum
exitum.

Ambulatoria legis potestas, i, sub alternatione concepta. Pau-
lus D. lib. 23. Tit. 4. 10. Erit ergo potestas legis ambulatoria: quia
dotalis fuit obligatio.

Amicarius. ab amica, amicarius, amicosus: vt à charta char-
tarius, chartosus: à lactuca, lactuarius, lactuosus, à culcitra, culci-
trarius, culcitrosus: Diomedes Grammat. lib. 1.

Amicio, præteritum amicui, & amixi. Brutus in laudatione
Appij Claudij: Quæ te toga prætexta amicuit. Sed Varro: Sce-
leris magister amixit. Ex Diomede Grammatices lib. 1.

Amicum amatumq; habere. Gellius lib. 16. cap. 19. Eum Ario-
nem rex Corinthi Periander amicum amatumq; habuit.

Amitini, Amitina, id est qui, quæve ex fratre & sorore pro-
paganur. Sed fere vulgus omnes istos communi appellatione
Consobrinos vocant: Caius D. lib. 38. Tit. 10. 1. 1.

Amittere

Amittere verba, quod Homerus ait, ἀφασίη λάβε μῦθου. In E-
pitom. Sexti Aurel. Victoris in Nerua: Perinde trepidauit, vt
colore mutato, verbis amissis, vix confisteret.

Ammodytes, ἀμμοδύτης siue ψαμμοδύτης: Piscis apud recen-
tiores nostriq; seculi, qui Northmanis Lançon: Alibi Esquille.
Arenis sese occultat, eruiturq; à piscatoribus pala: aut in
æstuariis calcando exertus excipitur sagenæ vel verriculi ge-
nere, quod à nostris Saure appellatur. Piscis est fusi forma ac lō-
gitudine, maxima parte albus: suavis & elixus, & frixus.

Amnis sonans. Catullus: amniumq; sonantium. Sic Græci
Sonantes fluuios vocant, vt in Sibyllæ Acrostich. σὺν πῆλαις πο-
ταμοῖ καὶ χλάζοντες λάπτουσι. Et Theocritus in Ptolemæo, καὶ πο-
ταμοῖ κελάδοντες. Virgilius in Georgicis. Transq; sonantem
Ascanium. Et in 12. Aneid. Stagnis quæ, fluminib; q; sonoris
Præsidet.

Amomum, aliis rosa Ierichuntina: aliis piperis species, quæ
à Boxtu Lusitanis Pimenta de Rabo, & in Syria piperis sylue-
stris nomine appellatur. Hæc suffrutex est, cuius vitiginea fo-
lia, flores albi, racemosi: cum defloruit, fert acinos granis vicia-
similes quantitate, saporis acerrimi. Totius plantæ grauis o-
dor. Venetiis multis locis visitur.

Amœnus animus, qui rei amœnitate delectatur. In Epitome
Sexti Aurel. Victoris in Augusto: Quodque est læti animi vel
amœni, oblectabatur omni genere spectaculorum.

Amœnissimè. Plinius Epistol. lib. 4. Pomponio: habitare a-
mœnissimè.

Ampeloprason, ἀμπελόπρασον. Gal. porreau sauuage, por-
reau de chien: Ital. Porrine, porrini di vigna, porràdello in He-
truria. Porrū est, quod in vinetis nascitur: De quo melius Dio-
scoride Plinius lib. 24. cap. 15.

Amplectens, ab amplecto. Diomedes Grammatices lib. 1.
Item vulgò dicimus amplector, veteres mutauerūt, amplecto-
crebrò dictitantes, vt Liuius in Odyssea. Vtrum genua ample-
ctens dixit: & alibi, amplexens pro amplexans. Est enim eius
quod est amplector amplexor amplexaris iteratiuum. Ex hoc
ergo amplexans, non amplexens fit participium.

Ampliare ætatem. Scæuola D. lib. 24. Tit. 1. 1. 16. Ita vt ex vsu-
ris aleretur, prout ætatem ampliauerit.

Ampliusculus, paulò amplior. Apuleius in Apologia: Quid
enim faciat homo miser, ampliuscula fortuna deuolutus.

Q. j.

An si. Paulus D. lib. 21. Tit. 1. 1. 58. Quæro, an si seruus apud emptorem fugit, & in causa redhibitionis esse pronuntiatu fuerit, non prius venditori restitui debeat, quàm &c. Ouidius in Epistol. An si quis rapiat stabulis armenta reclusis, Arma feras, rapta coniuge lentus eris?

Anagallis. vide Corchorus.

Anagyris, ἀνάγεις, Italis Fava inuersa, & faua lupina: Cuius & species Eghelo Itatorum, arbor cytiso similis. hanc Laburnū Plinij lib. 16. cap. 18. quidam esse opinantur. Nautea Sexti Pompeij; non est anagyris, sed herba granis nigris, qua coriarij vtuntur: quæ foetida vt nautea, i. sentina, teste Nonio Marcello.

Anas torquata, Gallis cane au collier, Tadore. Est & anas κεφαλόκρητος mas, Cane ala teste rousse, φῶνξ Aristoteli Histor. lib. 9. cap. 18. apud Monspeffulenses Bois vocatur, & à Lugdunensibus Niais.

Anchorago, piscis, de quo in voce Tonficula.

Angulatus. Auerb. apud Diomedem Grammat. lib. j.

Angustare verbo præter Claudian. & Senecam etiam vtitur Macrobius Satur. lib. 7. cap. 10. angustat vocis meatum.

Animam tradere alicui, pro se totū ei tradere: quod & animā credere dicitur à Lucano. Catullus ad Alphenū: Certe tu deie-rabas animam tradere. Sic n. legendū, non vt vulgatū ac editū, tute iurabas, aut iubebas. Quod & fefellit Interpretem Statiū.

Animus malè fractus. Suetonius in Nerone: Collapsus, animoque malè fracto diu, & sine voce, & prope intermortuus iacuit.

Animi amaritudo, Lampridius in Alexandro Seuero.

Animaduersio capitis, puniendi autoritas & animaduertendi in caput magistratui concessa. Pomponius 1. Digest. Tit. 2. Itaque Dictatores proditi sunt, à quibus nec prouocandi ius fuit: & quibus etiam capitis animaduersio data est.

Animositas, τὸ θυμωδές. Iulius Firmicus Mathefos lib. 2. Secura mentis animositate perdisce.

Animositas. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 6. Animositas, quam θυμικὸν vocant.

Annare. Macrobius Saturnal. lib. 1. cap. 12. Eodē quoque mēse & publicè & priuatim ad Annam perennem sacrificatum itur: vt annare perennareque commodè liceat.

Annotare. Iudex dicitur Annotare reum requirendum (vt D. lib. 48. Tit. 17. l. 1.) cum decernit & in acta seu Commentarios refe-

referendum ac perscribendum curat, vt is requiratur. Plinius lib. 10. Epist. Fuerunt alij similis amentia, quos quia ciues Romani erant, annotaui in urbem remittendos.

Annotatiuncula. Gellius lib. 17. cap. vlt. Sed progressi longius fumus, cum finem proposuerimus annotatiunculis.

Annotamenta, adnotationes. Gellius lib. 1. cap. 7. Apud veteres scriptores locutionum talium copiam offendimus, atque his vulgò annotamenti inspersimus.

Annus mundanus siue vertens, est magnus annus qui conuersione mundi, i. caeli. (nempe octauæ sphaeræ, quod ἀσπλάνης) & plenæ vniuersitatis, efficitur, nempe post annorum xv. millia peracta. Macrobius Commentar. lib. 2. cap. 11.

Annun gerere, pro agere annum. Suetonius in Vespasiano: Extinctus est annum gerens ætatis sexagesimum, &c.

Annos exuere, ponere exuuias: de serpentibus cum leberidē annuamque vernationem deponunt. Tibullus Eleg. 4. lib. 1. Serpens nouus exuit annos. Ouidius 3. de Arte: Anguibus exuitur tenui cum pelle senectus. Virgilius Georg. 3. Cum positus nouus exuuiis, nitidusque inuenta Voluitur. Nicander in Theriacis: τῆμος ἔστ' ἀναλέων φολίδων ἀπεδύσατο γῆρας. Plinius, membranam exuere lib. 30. Et senectam exuere lib. 20. cap. penult. Vide Reduuiæ.

Annuli cura, Cancellarij (vt loquimur) dignitas. Iustinus Histor. lib. Trogus dicit patrem suum sub Caio Casare militasse, epistolarumque & legationum, simul & annuli curam habuisse.

Annonaria prouisio, Spartianus in Balista.

Antecedentis gradus homines, qui altioris dignitatis: quibus opponuntur, Inferioris gradus homines, à Marcello Iuricons. D. lib. 23. Tit. 2. l. 49.

Antecessores equites Hirtio de bello Africo, antecursores Casari, quos Auancoueurs appellamus, i. ἀπρόδρομοι.

Anteloquium, rectè obseruatum est πρωτολογία primasque in loquendo partes significare. ex Macrobio. Idem Satur. lib. 1. cap. vlt. Philosophia, inquit, quod vnicum est manus Deorum, & disciplina disciplinarum, honoranda est anteloquio. Vnde meminerit Eustathius primū sibi locū ad differendum, omnia alia professione cedente, concessum.

Anteuorta, vide Postuorta.

Anthriscum siue Anthriscus. Plinio lib. 22. cap. 22. ἀνθρίσκον

Theophr. histor. lib. & cap. 7. Oleris genus Scandici simile, sed tenuioribus foliis atque odoratoribus. Græci comparant anetho. Itaque an sit ea herba quæ à nostris Cerfeuil, Italis Cerefolgio, & vt volūt Chærephyllon Columellæ, certè adhuc dubito. Quia Scandicem, eam quam pectinem Veneris herbarij, nonnulli vocant: nec de pectine Veneris Plinio, Matthæolus atque Anguillara rei herbariæ principes vlllo modo cōsentiūt.

Anthus, ἀνθός Aristoteli histor. lib. 8. cap. 3. Florus Gazæ (φλόγος Suidæ: & sic nunc in Græcia) Gallis Bruant, auis pulchri coloris est, magnitudine fringillæ: circa amnes ac paludes degit. Quidam exposuere, Vanneau. Sed ea est ἀνθός Aristoteli. Vide Æx. Plinius (ex Aristotele) lib. 10. cap. 42. Est quæ equorum quoque hinnitus, Anthus nomine, herbæ pabulo aduentu eorum pulsa imitatur, ad hunc modum se vlciscens. Rursus cap. 74. Ægithum vero Anthus in tantum odit, vt sanguinem eorum credant non coïre, multisque ob id infament beneficiis.

Anthia. Apuleius Floridorum lib. 1. de Apolline: Iam primum, inquit, crines eius præmulsis antiis, promissis capronis anteuentuli & propenduli.

Antistes (qui antistat) cum Datio. Catullus: Verram, omnibus è meis amicis Antistes mihi millibus trecentis, venisti.

Anxus participiū ab angor teste Diomede Grammat. lib. 1.

Aperto pectore, i. liberè ac simpliciter, non simulatè, vt in amicitia pectus apertum esse debet: quod & Cicero. Plinius Epistol. lib. 6. Fab. Epistolarum quas mihi (vt ais) aperto pectore scripsisti, obliuisci me iubes.

Apertura tabularum. Vlpianus D. lib. 28. Tit. 5. l. 3. Aperturæ tabularum dilatio necessarij hæredis ius non mutat.

Aphace (inter legumina) ἀφάκη, Gallis Veceron (est n. vicinæ species) Italis Vecione, & Ceterone: de qua in nostro Lexico in Α' φάκη.

Apiastra, vide *Merops*.

Apices literarum, accentuum notæ. Gellius lib. 13. cap. 29. Vix ipsos literarum apices potui comprehendere.

Apua ἀφύα, & ἀφύς Aristoteli, & Athenæo ἀφύς, qui pisciculus omnium minimus. Ciues mei in Northmania rectissime vocant Menuise. Est etiam ex apuarum genere, quæ vulgò Anchoiè, Aristoteli ἰγκροσίνολος, & λυκόσκιμος Æliano. Ex qua liquamentum atque clærogarum optimum ad ex-

ad excitandam appetentiam. Addito oleo, vino, aceto, totus piscis (qui muria conditus asseruabatur) subiectis prunis liquatur: nec spinæ vestigium remanet: quod ego sæpius non sine admiratione expertus sum. Est & alia Apua, quæ ἀφύα κωλίτης (vel vt alij κωλίτης) Aristoteli, vulgò loche. Fœtus est gobij. Et Apua phalerica, ἀφύα φαληρικὴ, vulgò Nadelle, vel Melete, Rhotomagi Crado. Piscis mollissimus est atque pinguis, sardinis similis, nisi quod minor & latior. Denique & in celsu apuarum, pisciculus, qui vulgariter Iuoil, ἐψυτὸς Aristoteli, Narica Plauto apud Festum. Et Apua membras, μεμβραῖς, vulgò Celerin.

Apolectus, vide *Thynnus*.

Apophragisma, ἀποσφράγισμα, sigilli cælaturâ forma expressa. Plinius Traiano: signata est annulo meo, cuius est apophragisma quadriga. Sic Ectypa dicuntur.

Apparatus, Aduerb. Plinius Epistol. lib. 1. Potes apparatus cenare apud multos, nusquam hilarius.

Appellatorius, ἐπικλητικός, vt libelli appellatorij, D. lib. 49. Tit. 1. l. 1. & 5. & Tit. 5. l. 5. intra appellatoria tempora.

Appellitare, Macrob. Saturnal. lib. 1. cap. 7.

Appendere in dotem. Vlpianus D. lib. 23. Tit. 3. l. 34. Mater cum filia aurum dedisset vtendum, pater puellæ id aurum in dotem viro appendit.

Appendix spina, vide Spina.

Appetitor, is, Læpidius in Alex. Seuero: Boni linteaminis appetitor fuit, & quidem puri.

Appetentia gloria, i. appetitio. In Epit. Sexti Aurel. Victoris in Antonino Pio: Appetentia gloriæ carens & ostentatione.

Appetibilis, ἐπιθυμητός. Apuleius lib. de Philosoph. Solitudinem & laborem, si naturales essent, & ab ipsa virtute descenderent, & essent pro aliqua præclara administratione susceptæ, appetibiles dicebat esse.

Appetibilis, ἐπιθυμητός. Macrobius Saturnal. lib. 1. ca. 1. Oportet enim versari in conuiuio sermones, vt castitate integros, ita appetibiles venustate.

Apprehendere pro comprehendere. Callistratus D. lib. 23. Tit. 2. l. 64. Puto heredem quoque tutoris extraneum sententia apprehendi.

Appulsus pecoris. inter seruitutes, ius ad aquam appellendi, vt haustus. Vlpianus D. lib. 8. Tit. 3. l. 5. Neratius ex Plautio ait,

nec haustum pecoris nec appullum, nec cretæ eximendæ, calcisque coquendæ ius posse in alieno esse, nisi fundum vicinum habeat.

Apriculus, piscis qui *απελοσπος*, cuius dentes acutissimi ac validissimi teste Oppiano: diuersusque ab eo qui aper dicitur, Græcè *ἀπρος*. Apuleius in Apologia: Tam ridiculum argumentum, quàm si dicas, venandis apris, piscem apriculum. Ennius: Apriculum piscem scito primum esse Tarenti.

Aprarius, Adiect. ab aper, vt retia apraria. Paulus D. lib. 23. Tit. 7. l. 22. Fundo legato vt optimus maximusque est, retia apraria, & cætera venationis instrumenta continebuntur.

Apus, vel *Cypselus*, *ἄπυς*, *κύψελος*. Aristoteli: auis est de genere hirundinum, cuius pedes eurti ac mutili quasique inutilis. Hirundo rustica vocatur Gallicè Martinet: Apus furuus maior, grand Martinet: Apus foemina, Martelet. Cypseli nomen ferè retinet: venetiis. Lege Plinium lib. 10. cap. 39.

Aquifolia (ab acutis foliis. olim aquus pro acus) *ἀγεια* Theophrasto (non verò, vt putauit Plinius *κεάταινος*: de quo in nostro Lexico:) hæc n. mespili syluestris species) vel aquifolium Plinio: Gallis Hous, & Lugdunensibus aigron siue aigreun: Italis Agrifolio. Arbor est semper viridis, cuius folia per ambitum aculeata ac spinosa: fructus rotundus ac rubeus. Ex aquifolia corticibus in fimo putrefactis fit & viscum capiendis quibus.

Aquifolia etiam diuersa Arbor, speciesque Illeis (quæ *ωρίνος* siue *ἀεία* Theophrasto,) *σμίλαξ* Arcadia: (vide in nostro Lexico *σμίλαξ*.) Græci nunc has arbores vocant *μυλακι*, & *ἀκυλακι*. Vide Ilex.

Aquila marina, *αἰτὸς θαλάσσιος*: Northmanis Tire (at Tare franke Aquitanis, Romanorumque Neapolitanorumque aquila, potius Pastinacæ species. Vide suo loco.) piscis planus & cartilagineus pastinacæ similis excepta cauda ac radio: cuius caro dura, visque. Aquilæ cauda quaternum pedum acutis & muricatis officulis tota exasperatur & horret: binisque superpositis radiis osseis armatur denticulatis, ita dispositis denticulis, vt sursum versus tractanti innoxij, è contra verò sauciët. His radiis barbarorum sagittæ cuspidantur. Plinius libr. 9. cap. 24. Planorum piscium alterum est genus, quod pro spina (lego pinna) cartilaginem habet, vt raia, pastinacæ squatiuæ, torpedo,

pedo, & quos bouis, lamia, aquila, ranæ nominibus Græcia appellat.

Aquila, *αἰτὸς*, Aigle: cuius species Valeria, Aigle noire, *μελαιναετὸς*, minima magnitudine, viribus præcipua, colore nigricans: quæ sola aquilarum foetus suos alit, sola sine clangore, sine murmuratione. Apud Eustathiū *μελαίναετὸς*, quam volunt esse Hierofalconem, nobis Gerfaut, quæ aliorum *μόρφος*. Conuersatur in montibus. Secundi generis Pygargus, *πύγαργος* (quod *πυγὴν ἀργὴν* caudam albã habeat, cognomine *νεβροτόνος* hinnularia) Gallis, Aigle blanche queüe: ab albicante cauda. In oppidis & cæpis mansitat. Tertij Anataria dicta, *νητσοφόρος*, *μόρφος*, *κλάγγος* melius quàm *πλάγγος* apud Aristotel. nostris Aigle Canardiere, quæ & Homero *περυνός*. Huic vita circa lacus. Quarti generis est Oripelargus, *οριπέλαργος*, siue *περικυπέρος*, vel *ὕπαιετος* apud Aristotel. alij *γυπαίετος*, Gallicè Aigle batarde, imbellis ac degener, vt quam coruus verberet: cui alæ minimæ, ac vulturina species. Quintum genus *γύσιον* vocatur, velut verum, solumque incorruptæ originis, media magnitudine, colore subbruto, rarum conspectu. Sextum clarissimum oculorum acie, Haliaetus vocatur, *ἀλιαιετός*, Nifus Ouidij, Gallis Aigle marine: cui ceruix magna & crassa, alis curuantibus, cauda lata. In mari piscatur, viso pisce in eum præceps ruens. Vltimum, Sanqualis, siue Ossifragus vel Ossifraga, aquila barbata, *σῆνη* vel *φῆνης*, *ἄρπη* Oppiani, Gallis Ouphraye vel Ouphraye, & Brise-os. Adicitur Aquila alpina, *χρυσάετος* Aristotelem Histor. libro 9. capite 32. nostris Aigle royal. Lege Plinium libro. 10. cap. 3. Apud Auicennam Alrachme etiam aquilæ species, vt aquila Cygnea apud Pausaniam in Arcad. Aigle blanche, Aigle Charoupiere. Et quæ variis pedibus *ἐπεσπυς* recentium.

Aquosissimus, Superlat. Seneca Quæst. natur. 3. cap. 11. Quia ferè aquosissima sunt, quæcunque vmbrosissima.

Arachus, *ἀραχος*, vide *Clymenon*.

Arachus, *ἀραχος* siue *ἀραχίς* Theophrasto (syluestris verò Aracus, *ἀραχος* Galeno: vide Clymenū) leguminis genus: Gallis vesceron: Italis Mocho. Adhuc Græci *ἀραχίς* vulgò vocant.

Araneus piscis, draco marinus, *δράκων θαλάσσιος*, vulgò Græcorum *δράκωνα*: nostris Viure, & Viue. Plinius libr. 9. cap. 48. Equè pestiferum animal araneus, spinæ in dorso aculeo noxius. At *ἀράχνης* Aristoteli similis cancellis. Detractis aculeis piscis

craticula tostus ac butyro addito modicoque aceti optimus est
agrotisque saluberrimus. Nostri, ut sæpe vidi, draconis pun-
cturas non eius contusa carne, sed hepate feliciter sanant.

Arbiter. Proculus D. libr. 17. Tit. Pro socio. l. 76. Arbitro-
rum enim genera sunt duo: vnū eiusmodi, vt siue equum sit
siue iniquū parere debeamus: quod obseruatur, cum ex com-
promisso ad arbitrum itum est. Alterum eiusmodi, vt ad viri
boni arbitratum redigi debeat: Etsi nominatim persona sit
comprehensa, cuius arbitratu fiat.

Arbitratus, passiuè, i. Arbitrū sententia iudicatus. Gel-
lius lib. 1. cap. 13. A neeps quæstio, & in vtrāque partem à pru-
dentibus viris arbitrata est.

Arbitrari, est arbitrum sententiam ferre D. de Receptis ar-
bitris l. 44. Respondi si arbitro paritum non esset in eo quod
vtrouque præsentē arbitratus esset, poenam commissam.

Arbitrarius, pro voluntarius, qui nostri arbitrij. Gellius
lib. 18. cap. 10. Συγγυμός: autem est intentio motus & remissio in
corde, & in arteria naturalis, non arbitrarij.

Arbitralis iudicatio. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 1. Vt ergo
inter te & Vectium velut arbitrati iudicatione componam.

Arbutus, κόμμεος, Galli Arbousier: Itali Comaro, & Arba-
tro. Arbor semper viridis, cuius fructus fragis similes. de qua
copiosè egimus in Lexico in voce κόμμεος: Arbutus Dioscori-
dis est ἀσπάχνη Theophrasti, de qua & nos in Lexico. Nomen
hæc retinet in Græcia. Arbuti fructus, μεμάρικα (& nunc
vulgò Græcorum κωμμεός) Gallicè Arbouses: Italicè frazzole,
vt Venetiis.

Arcellula, æ, diminutiuum ab arcella, i. arcula, ab arca: Dio-
medes Gram. lib. 1.

Archigallus. Iul. Firmicus Mathes. lib. 3. Archigallos fa-
cient, & qui virilia propriis sibi amputent manibus. Alibi,
abscissi archigalli.

Exceptor, is, ὑπογραφεύς, amanuensis qui dictata excipit. Iu-
lius Firmicus Matheseos li. 3. Si Mercurius cum Saturno fuerit,
inuentus Sole cum iis in eodem loco constituto malitiosos fa-
cit, maleuolos, pessimos in omnibus actibus, & aut aduocatos,
aut iurisperitos, aut scribas, aut exceptores. Idem, Exceptores
sententiarum quæ de hominum capitibus proferuntur.

Distributores. aquarum, de quibus Iulius Firmicus Mathes.
lib. 3.

Archium.

Archium. Archiuorum tabulariorumque custodes Archei-
otæ, ἀρχειῶται. Arcadius D. li. vlt. Tit. 4. l. 18. Archeotæ, logo-
graphi, tabularij.

Arcurarius, τοξοποιός, qui arcus facit. Arcadius D. lib. vlt. Tit.
6. l. 6. Arcuariorum (sic in emendatis exemplaribus, non arcarios)
recenset inter eos, quibus aliquam vacationem munerum gra-
uiorum conditio tribuit.

Arctatio, σενωχαια, σένωσις Diomedes Grammat. lib. 2. Cum
quadam arctatione sermonis, quæ ἐμφαντικῶς à poetis conge-
runtur.

Ardea, ardeola, ἐρωδιός (à quo vox Latina per contractionem
mutata prima litera) Gallis etiam è Græco, Heron: Italis Airo-
ne: Hispanis Garza. Variæ species: Ardea pella, ἐρωδιός πελλός
(i. fuscus φαῖος) Gallicè Heron gris. Est & ardea alba λευκέραιος
Aristoteli: nostris Heron blac. Tertij generis Ardea stellaris,
ἐρωδιός ἀστειάς (cognomento ὄκνος, i. piger) nostris Heron pa-
resseux: Asterias, mas, Gallicè Butor: Italis Trumbono, Tara-
busto vel Terrabusa. Dicitur & Butio. Author Philomela: In-
que paludiferis Butio butit aquis: qui soni βέρυκτοι Aristoteli
in problem. 25. 2. De ardeis lege Aristotelem Histor. lib. 8. cap.
3. Plinium lib. 10. cap. 60. Idem lib. 10. cap. 42. de auibus: Est quæ
boum mugitus imitetur in Arclatenfi agro taurus appellata,
alioquin parua. Bos taurus, nostris petit Butor. Est & Asterias
cirrhata, Butor hupé. Et Ardeolarum generis, quæ nostris Ai-
grete appellatur, λευκός Aristotelis.

Arenarius, ἀρειόμαχος, bestiarius, qui in arena atque am-
phitheatro cum bestiis depugnat, qui infamis Iurisconsultis ac
Satyris. Iul. Capitolinus in Antonino. Tam sancti principis
filius his moribus fuit, quibus nullus lanista, nullus scenicus,
nullus arenarius, &c.

Argentum rasile. Velleius Paterculus Histor. 2. de Cæsare:
Quinqu. egit triumphos: Gallici apparatus ex Citro: Pontici
ex Achantho, Alexandrini testudine: Africi ebore: Hispanien-
sis argento rasili constitit.

Argentum viatorium: & Argentum balneare: de quibus D.
lib. 34. Tit. 2. l. 39. & 40.

Argentarium, argenteæ suppellectilis instrumentum, ἀργυρο-
θήκη. Vlpianus D. lib. 24. Tit. 2. l. 19. Vt in iunctura argentea scio
me dixisse quod non in argentario paterfamilias reponebat.

Argentoracensis, Argentorati vrbis. In Epitom. Sexti Aurelii
D. 14.

Victoris in Constantio: Iste in campis Argentoracensibus apud Gallias cum paucis militibus infinitas hostium copias deleuit. Idem in Gratiano: Hic apud Argentariū oppidum Gallia xxx. Alemannorum milia in bello extinxit.

Argumentalis, Adiect. ἐπιχρηματικός. Alconius Pædian. in Diuinat. Narrationem in exordio multi admirantur hac reprehensione, sed non rectè: Est enim argumentalis narratio ad priorem diuisionem.

Argutatio. Cum dicit Catullus, Tremulique quassa lecti argutatio, intelligitur crepitantis lecti quasi garrulitas: de qua Ouidius in 3. Amor. Spondaque lasciuia mobilitate premar: quæ ἐκείων ἰόφθοις Cratinus apud Ephæstionem: Εὐδαίμων ἐπὶ ἡλέσε μήτηρ ἐκείων ἰόφθοις.

Argutissimè. Gellius lib. 11. cap. 5. Super qua re Phauorinus quoque subtilissimè argutissimèque decem libros composuit.

Ariminum etiam vrbs Gallia, fortasse Aquitaniae prouinciae, quæ teste Plinio Armoriaca dicta fuit. Vnde adhuc hodie eius pars Arminac vulgò appellatur. Eutropius lib. 2. de bello Tarentino: Conditæ sunt à Romanis ciuitates Ariminum in Gallia, & Beneuentum in Samnio.

Ariolatio pro diuinatione ac vaticinio. Gellius lib. 16. cap. 18. At Cornelij sacerdotis ariolatio leuis tum quidem visa est, & vecors, sed magnæ mox admirationi fuit.

Armatissimus. Seneca lib. 5. de Benefic. c. 4. Tamè tã par tibi sum quàm multis armatissimis nudis, aut leuiter armatis.

Armillatus. præter Propertium Suetonius in Caligula: sæpe depictas, gemmatasque indutus penulas, manuleatus, & armillatus in publicum processit.

Arrisor. Seneca Epist. 27. lib. 3. Suasit illi Satellius Quadratus stultorum diuitū adrosor, & quod sequitur arrisor. & quod duobus his adiunctū est, derisor, vt Grammaticos haberet analectas.

Articulare pronomen, hic, hæc, hoc, Phocas Gram.

Articulare pronomen subiunctiuum vel relatiuum, Is: Diomedes Gram. lib. 1.

Articulare, ἐναρθεῖν. Apuleius Floridor. lib. 2. Eo facilius verba hominis articulantur patientiore pleetro & palato.

Arulator. Gellius lib. 16. cap. 7. Laberius in Necromantia Cocionem peruulgatè dicit, quem veteres Arulatore dixerunt.

Asarum, ἀσαρον, & νάρδος ἀγρία: Gallicè Cabaret: Baccar vel Baccaris, & nardus rustica etiam Plinio lib. 21. cap. 6. Alia herba est

est βάνχαρις Dioscordi lib. 3. & Athenæo lib. 15. cap. 17. Radicis vtriusque odor cinnamomi.

Ascalia, vide *Carduus*.

Ascensio, ἀνάβασις, ascensus. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 8. Fortitudinis, non terreri animam à corpore quodammodo ductu philosophiæ recedentem, nec altitudinem perfectæ ad superna ascensionis horrere.

Asellus Varroni, Ouidio, Plinio, ὄϊος Aristoteli, & ὄνισκος Galeno: vulgò Merlus, quasi maris Lucius. Piscis est pelagius cubitali magnitudine, interdum multo maiore: dorso cinereo, ventre candido & argenteo. Cor eius non in ventre (licet Athenæus, καὶ μόνος ἔπος ἰχθύων τὴν καρδίαν ἐν τῇ κοιλίᾳ ἔχει) sed supra septum transuersum, figurâ ossis dactylorum: Est ex asellorum genere piscis qui vulgò Merleng, vel Merlan: Cuius caro friabilis ac mollis est, & celerrimè coquitur.

Asilus, vide *Tabanus*.

Asilus marinus, οἰστὸς θαλάσσιος, animal ita vocatur ab affli- terrestri tantum natura, quòd Thynnos gladiosque pisces & interdum delphinos vigente canicula exagitet. De quo Aristoteles histor. Animal. lib. 5. cap. 31. Plinius lib. 9. cap. 15. Animal est paruū, scorpionis effigie, aranei magnitudine. Hoc se & Thynno, & ei qui gladius vocatur, crebrò delphini magnitudinem excedenti, sub pinna affigit aculeo: tantòque infestat dolore, vt in naues sæpenumero exiliant. Ligures vocant Prufam. Inuenitur & in pagris albus. Pro ore tubulū siue fistulā habet, vtrinque quidpiā manus vice, senisq; pedibus nititur.

Asio, ὄϊος, Otus, Gallis Hibou: le petit Duc: Hispanis Mochuelo. Auis est nocturna bubone minor, noctua maior: rostro ac pedib⁹ vnicis, plumis circa aures eminentibus, vt auritus videatur. Plinius lib. 10. cap. 23. Otus bubone minor est, noctuis maior, auribus plumis eminentibus, vnde & nomen illi quidam Latine Afionem vocant: imitatrix aliàs auis ac parasita, & quodā genere saltatrix. Capitur haud difficulter vt noctuæ, intenta in aliquo circumeunte alio. Rursus lib. 29. cap. 6. Glaucomata scribit emendari felle recētī Afionis. Noctuarum est, inquit, id genus maximum, quibus pluma aurium modo micat.

Aspalathus, ἀσπάλθος, oleaster Rhodiū. Venditur in Officinis pro ligno Aloe. Frutex est spinosus folijs oleæ, minoribus, cuius flos albus, odoratissimus. lignū delibratū rubescit. Rhodi frequens est. Vide Ἀσπάλθος in nostro Lexico. Ex

Aspalathi ligno assulatim secto, tribusque diebus in aqua rosacea macerato, addito mosco, coniectisque omnibus in liquatum saccharum, ac decoctis ad picis vltæ consistentiam, fiunt suffitus odoris suauissimi.

Asparagus, ἀσπράγγος: Gal. esparge: Ital. Asparago. Asparagus iurestris, Corruca Plinio lib. 20. cap. 10. Asparagus Lybicus, quæ Attici ὀρμίνιον vocant: qui ἀσπράγγος πέρσειος, καὶ μυδάρανθα Discor. vel μυαρίνθινος Galeno lib. 6. Simpl. & orminos agrios Plin. lib. 26. cap. 10.

Asparagus, ἀσπράγγος, etiam planta spinosa absque foliis: Gal. Ians, vel ioncz marins: de qua ex Theophrasto histor. lib. cap. 6. Plinius lib. 21. cap. 15. in Lexico integra testimonia produximus, authorumque mendosos libros correximus.

Aspectabilior, spectatione dignior, ὀρατότερος. Apuleius in Apologia: An tu ignoras nihil esse aspectabilius homini nato, quam formam suam?

Astiduisimus. Suetonius in Augusto: Et mox vasa aurea astiduisissimi vsus conflauerit omnia.

Astragalus, ἀστράγαλος. frutex hic paruus similis ciceri, in montibus Sabaudia reperitur. Plinij Astragalus alius est. Vide in nostro Lexico.

Astur, uris, ἰσθαζ ἀστερίας Aristoteli: Gallis Austour. Asturum & falconum meminit Iulius Firmicus li. 5. Matheos. Vide Triorches.

Atricapilla, vide *Ficedula*.

Atrocissime, Aduerb. Vlpianus D. lib. 1. T. 6. l. 2. Diuus etiã Hadrianus Vmbriciam quandam matronam in quinquennium relegauit, quod ex leuissimis causis ancillas atrocissime tractasset.

Attagen, & *Attagena*, Martiali, ἀτταγὴν, & Atticè ἀτταγῆς (vel potius cum Athenæo ἀτταγῆς) & auctore Suida vulgò Græcorum ταμνάειον: Italis Francolino, & Bononia Franquelli: Anglorum Goduuita siue Fedoa. Auis est magnitudine Phasiani, sed cauda dissimilis: pennis vario modo coloratis, sicut gallina Indica, interdum tamen colore viridi ac cœlesti cōspicitur: saporis est delicatissimi. Alij Gallinagini comparant. Alij Lagopodis speciei, quæ nostris Cannepetiere. De Attagene Plinius lib. 10. cap. 48.

Attaminare. Iustinus Histor. lib. 21. Omnibus ante iuratis viris, ne quis vllam attaminet.

Attero

Attero, in præterito attriui, & atterui. Tibullus lib. 1. Eleg. 4. Aut operi insueras atteruisse manus.

Attestatio, διαμαρτύρησις. Macrobius Cōment lib. 2. cap. 9. Sed describi hoc nostra attestatio non debuit, cuius situs nobis incognitus perseverat.

Attica fides. Velleius Paterculus Histor. 2. Adeo enim certa Atheniensium in Romanos fides fuit, vt semper & in omni re, quicquid syncera fide gereretur, id Romani Attica fieri prædicarent.

Attigo (vnde Attiguus Apuleio, vt cōtiguus) pro Attingo. Pacuius in Medo: Et custodite hunc vos, ne quis eum abstolat, neue attigat. Plautus in Mustellaria: Abscedite telis ne attigant. Ex Diomede Grammatices lib. 1.

Attrectatio, i. attrectatus. Lampridius in Heliogab. In conuiuio exoletos maximè iuxta se ponebat, eorumque attrectatione & tactu præcipuè gaudebat.

Atypus. præter Gellium Vlpianus D. lib. 21. Tit. 1. l. 10. Quæsitum est, an balbus, & blæsus, & atypus, isque qui tardius loquitur, & varus & varius sanus sit. Suetonius in Claudio, inquit ipsi pleetra linguæ titubantia fuisse.

Auarus, φιλάργυρος. Non ab vno solum verbo inclinatum est, nec eiusdem est ficturæ, cuius est Amarus (quod diuersum, nec à verbo) sed ab Aueo, & Æs composita dictione fit Auarus, i. auidus æris: & in ea copula E litera detrita, vt acutissimè iudicauit Nigidius in Commentariorum vndetricesimo: De quo ambigitur, inquit, Gellius lib. 10. cap. 5. Sed quænam ambiguitas esse possit, inquam, in re compertissima?

Auarissimus, Superlat. Vlpianus D. de Off. Præf. 1. Solent: Quantū ad xenia pertinet, audi quid sentimus, vetus prouerbum est, ὅ ὅτε πάντα, οὐδὲ πάντοτε, οὐτε παρὰ πάντων. Nam valde inhumanum est à nemine accipere: sed passim vilissimū est: & omnia auarissimum.

Aucta, incremēta, ἀύξησης auctus. Gellius lib. 20. cap. 7. Quia cæpe solum holerum omniū contra lunæ aucta atque damna, vices minuendi, & augendi habeat contrarias.

Audendis paratissimus, pro ad audend. Velleius Paterculus 2. Histor. M. Antonius omnibus audendis paratissimus.

Auersior, Comparat. cuius Superlat. auersissimns, apud Cicer. Seneca lib. 2. de Ira: Illius vultus auersior visus est

Auersarius, Passiuè pro auctus: Sext. Aurel. Victor in Philip. D. 11.

po: Adeò Seueri & tristis animi, vt iam tum à quinquenni ætate nullo prorsus cuiusquam commento ad ridendum solui potuerit: patrémque ludis secularibus petulantius cachinnantem quanquam adhuc tener vultu notauerit auersato.

Aues crate capere. Plautus in *Asinaria*.: Hoc vno excepto, quod non crate, sed retibus aues capiuntur. Seneca in *Octauiâ*. Decipere volucres crate, vel calamo, aut leui tenere laqueo. Nostrates rustici, (inquit Budæus *Miscellaneorum* lib. 1. cap. 28.) cum niue tecta est humus, ab ea vacuas areolas quasdam concinnant, in quibus superiecta crate, ordeum effundunt, variâque semina ad inescandas aues spargunt. Eæ verò sub ea desuper incumbente pascentes, sine qui machinam suspendit, clam laxato, omnes facillè opprimuntur.

Augurium salutis (quo dicendi genere, præter Tacitum lib. 12. & Cicer. 1. *Diuinat.* Vtitur Tranquillus in *Augusto*) vt Dion explicat lib. 37. modus augurij. quispiam, vt si Deus permittat, salutem populo poscant, quasi ne salutem quidem à Diis petere fas, ni prius hoc ipsum Diis concefferint. Observabatur autem dies vna quotannis, in qua nullus ad bellum proficisceretur exercitus, nemo se cõtrâ pararet, nemo pugnaret. Vide Politianum *Miscellaneorum* cap. 13.

Auguria auium: Et *auium auspicia* distinguuntur apud Pliniũ lib. 7. cap. 56. Augurium species est, ab auium garritu oscinisque nomen est: At auspiciũ ab auium inspectione, generis rationem videtur obtinere, ac de volatu, cantu, pastu ac tripudio totam obseruationem complecti. vt vt sit, distinctè idem vsurpauit.

Augustinus, Adiect. ab Augusto, vt. *augustalis.* Suetonius in Claudio: *Auia* *Liuiæ* diuinos honores, & circensi pompæ curram elephantorũ Augustino similem decernenda curauit.

Augustianus. Adiect. ab Augustus. Suetonius in Nerone: Augustianos militesque se triumpho eius clamitantibus.

Augusticlausus dicitur, vt Laticlausus, apud Suetonium in Othone.

Auloi, vide *Vngues.*

Aurata vel *Orata* (ab auri colore. nam pro auro orum rustici dicebant, vt orichalcum & oriculam, pro aurichalco & auricula, vt scribit Festus) *χρυσόφρος* (quod & adhuc Græci nomen retinent) Aristoteli lib. 6. *histor. animal.* cap. 17. & *ἰωνίσκος* Aristoteli apud Athenæum lib. 7. Prouincialibus atque Hispa:

Hispanis *Daurada:* At Gallis *Dauree* est *χαλκός* siue faberbrame de mer, aurata. Eius dorsum ex ceruleo nigrescit, latera argentea, & in adultis superciliorum loca aurea. De eo præter Plin. lib. 32. cap. 5. & Columellam lib. 8. cap. 16. *Ælianus* lib. 11. cap. 34. Et rursus ex Ouidio Plin. libro 32. cap. vlt. aureique coloris chryson, legendum chrysofryn.

Aures regia, ἄρακουσαι, ministri regii renunciationibus delationibusque præpositi. Apuleius lib. de *Mundo:* Erant diuisa officia in comitatu regio. Sed & inter eos aures regis, & imperatoris oculi quidam homines vocabantur, &c. Vbi & Otacustarum vocabulo tali casus inclinamento vtitur.

Aurafus, Adiect. vt aurosa arena. Lampridius in *Heliogabalo:* Scobe auri porticum strauit & argenti, dolens quod non posset & electri. Idque frequenter quacumque fecit iter pedibus vsque ad equum, vel carpentum, vt sit hodie de aurosa arena.

Aurigo, Scribonio Largo (à fellis siue bilis suffione coloris aurei) ἰκτερός Hippocr. ἰκτερικὸς νόσος, morbus regius Horat. & arquatus Celso lib. 3. cap. 24. Gal. Jaunisse: Ital. Traboco di fiele. Eo morbo qui laborant, ἰκτερικοί, Ictericus Horat. auriginosi. Morbus ipse etiam bilis suffusio à Plinio vocatur.

Author summarum. Suetonius in *Domitiano:* Authorem summarum pridie quàm crucifigeret, in cubiculum vocauit.

Autumnus Adiectiuè, vt tēpestas autumnæ, apud Gellium lib. 19. cap. 7. Molli quodam tempestatis autumnæ die, i. autumnalis. Sic & Plinius.

Auxilio pro auxiliior. Gracchus aduersus Furium: Quibus ego primùm cum auxilio. Ex *Diomede Grammat.* lib. 1.

B *Alnearis* Adiect. Spartianus in *Adriano:* Ex quo ille iocus balnearis innotuit.

Balsamũ, βάλαμον: cuius fructus καρποβάλαμον, lignum ξυλοβάλαμον: liquor siue oleum, ὀποβάλαμον Dioscoridi, βαλαμέλαιον Simeoni Zethi, balsaminum oleum Plinio, nostris Baulme. Planta nõdum innotuit. & quod pro balsamo venditur, non naturæ, sed artis mangonio. De balsamo præter Plin. Cor. Tacitus lib. 21.

Balteolus, diminut. à balteus. Iulius Capitolinus in *Max.*

Seuerus militares ludos dabat propofitis præmiis argenteis, i. armillis, torquibus & balteolis.

Barba opaca, quã qui habet *δασυπύγων, βαθυπύγων, βαθυγύγες,* & *βαθυχάτης* dicitur. Catullus ad Contubernales. Equati, opaca quem bonũ facit barba. Pacuuius apud Festum: Nunc primum opacat flore lanugo genas. Sophocles in Trachniis: Εξ δὲ δασυκίου γανφιάδ' & κρουνοὶ δὲ ῥαίνοντο κρηναίου ποτῆ, ex opaca barba.

Barbus, vulgò Barbeau, piscis mugilis specie, etiã barbatus: cuius rostrum longius, caudæ pinna rubescit: ouis vis purgatrix ad ὑπερκαθάρσιν vique. Aufonius: Liberior laxos exerceas Barbe naratus. Niloticus Barbus ibi mystus vocatur & vulgò græcorũ *μυσακίτο*. Vide Gobius.

Batis, vide Crethmos.

Bdellium, vide in nostro Lexico *βδέλλα*, & *βδέλλον*. Verum affertur, sed Speciminis gratia: quod sub eo nomine prostat in officinis adulteratum est.

Beatificus, ὁλβοερῶς, ὁλβοδότης. Apuleius lib. de Dogmate Platonis: Deus beatus, & beatificus, optimus.

Bellissimè intelligitur, κάλλιστα, optimè, Marcianus D. lib. 20. Tit. 1. 5.

Bellis, vel *Bellius*, Gallis Marguerite, Pasquette Northmanis: Italis primo flore. Plinius lib. 26. cap. 5. Bellis in pratis nascitur, flore albo, aliquatenus rubente. Et lib. 21. cap. 8. Luteus (nẽpe calyx, vel potius luteum scilicet semen) & Bellio pastillicantibus quinquagenisquinis barbulis coronatur. Pratenfes hi flores, &c.

Bellum resurgens, i. rediuuium ac renascens. Velleius Paterculus Histor. 2. Immane noui ac resurrecturi belli ciuilibis restinxit initium.

Bellualis, belluinus. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 11. Educationẽ quoque nutritionis tanquam bellualem & asperam criminatur.

Benedictio, εὐλογία. Apuleius in Hermetis Asclepio: Tanti operis effector & restitutor deus, ab omnibus qui tunc erunt, frequentibus laudum præconiis, benedictionibusque celebretur.

Beneficiarius. A diect. Beneficio acceptus. Seneca Epistol. 91. Quid haberes, quod in philosophia suspiceres, si beneficiaria res esset?

Bene-

Benevolentia in Plurali. Spartianus in Caracalla: non in beneuolentiis segnis.

Berula, vide Sifymbrium.

Betula (melius quam *betulla* σημάδα Theophrasto histor. plant. lib. 3. cap. 14. Gallis boulleau, & in Northmania Bouz: Italis biola, belula, & circa Tridentum bedolla. Arbor satis vulgaris, ex qua olim fascium virgæ: Indeque nomen sortita, & à Batuendo (batuere enim cædere) batula, leuique mutatione betula. Quo error insignis corrigitur Matthæoli (viri alioqui meo iudicio maximi) in Dioscoridem. cap. de Populo: qui betulam à bitumine deduci existimauit. Plinius lib. 16. cap. 18. Gaudet frigidis forbus, & magis etiam betula. Gallica hæc arbor mirabili candore atque tenuitate, terribilis magistratuum virgis. Eadem circulis flexibilis, item corbium sportis. Bitumen ex ea Gallia excoquantur.

Bibrenis pes, pyrrichius; Diomedes Grammatices lib. 3.

Bima dies pro biennio. Pomponius D. lib. 13. Tit. 7. 1. 8. Si annua, bima, trima die triginta stipulatus acceperim pignus, i. anno, biennio, triennio.

Binoctium, (dicitur vt trinoctium) δυνύκτων. Cornel. Tacitus lib. 3. Quotiens Valitudo aduersa Flaminem incelsisset: vt Pontificis Max. arbitrio plusquam binoctium abesset.

Birri, genus vestis. Vopiscus in Carino: Donati sunt ab Atrebatibus birri petiti: donati birri canusini.

Blateratus, inaniter effutitus. Apuleius in Apologia: Multa in me propriè conficta ab imperitis, mercenaria loquacitate effuderunt. Quæ & si possent ab his vtiliter blaterata, ob mercedem & auctoramenta impudentiæ deprehensa haberi.

Blattarius, Adiect. Seneca Epistol. 87. At nunc blattaria vocant balnea, si qua non ita aperta sunt, vt totius diei solem fenestris amplissimis recipiant.

Blitum, βλίτον, Gal porrette rouge, vel blâche: blitte, ioutte: Ital. Biedone, vel Bietone, & Bione. Bliti nigri meminit Alex. Trallianus lib. 8. Vide num sit nostrum Espinar.

Blatte lucifugæ Virgilij, nigra animalia sunt scarabeis vel gryllis similia, velocia: quæ interdum delitescunt: Galli vocant Caphards: Græci σίλφας, nuncq; vulgò καλο-ἰέρροι (qua voce & Monachos, vt nos Caphards sed ignominiosè) Itali Piattole, & Schiam Venetiis. Hæc est σίλφη ἀρτοκοπέων Dios-

E. j.

coridis, blatta pistrinorum. Vide *μυλαβρις* in nostro Lexico.

Bocas, vide *Box*.

Bono, aut malo animo facere, i. bono aut malo animi proposito atque intentione, Seneca Controuers. lib. 9.

Bono periculo, i. tutò. Apuleius in Apologia: Cui bono periculo totam domus fortunam concrederet.

Bona pradia dicuntur, bona satisfactionibus obnoxia siue sint in mancipiis, siue in pecunia numerata, &c. Asconius Prædian. exponens hunc Ciceronis locum in 3. Verr. In bonis prædibus, prædibusque vendundis.

Bos piscis, *βοῦς* & *βῶς*, Northmanis Tire, qui sic & Aquilam piscem aliis Hal: Italicis stramazo. Est vastissimum Raiarum genus ac latissimum: De quo Aristoteles in histor. Animal. Strabo lib. 17. Oppianus lib. Halieut. 2. Pliniusque meminit inter planos pisces reponens lib. 9. cap. 24.

Boscas, *βοσκὰς* (& *φασκὰς* apud Athenæum pro aue eadem aut simili) eiusque generis Querquedula, nostris Cercelle, auis palmipes, similis anati, minor tamen, quæ lacus amnesque incolit. Mas magis *κατάγραφος* ac varius. Lege Aristotelè histor. lib. 8. cap. 3. Apud Columellam lib. 8. cap. 15. Legendum Boscades, non boscides, & separat à querquedulibus: de quibus & Varro de Re rust. lib. 3. cap. 3. Est & marina Querquedula, cinerei pulchrique coloris, torquata: Sarcelle cendrée, Pipo quibusdam. Est & querquedula dicta à nostris Sarcelle bardée, i. phalerata. Boscadum alterum genus posuit Athenæus lib. 9. cap. 18. maius anate, minus Chenalopese. Ibidem *γλαυκίον*, dicta auis ab oculorum glauco colore, paulo minor est anate: nostris Sarcelle noire malle: vel espede de morillon, quæ nonnullis *ἐλασις* (ab *ἐλος* palude. Est enim palustris) Aristophanis, qui sic in Auis: *καὶ ἐλαῖ, καὶ βάσκη ἢ ἐλασαῖ*. Alii *βοσκᾶ*. Sed *βόσκας* rectè (*ἀπὸ τῆς βόσκης τῆς μακέλλης* gladioque altera parte tantum scindente) quod herbam rostro proximè terram excet, velut acie gladii) estque Querquedula maior: quæ aliis *γλαυκόπους* dicitur.

Bouinator, verbum vetus pro eo quod est tergiuersator. Apud Gellium lib. 11. cap. 7. Quonam usque nos bouinator hic demoratur? Atque id voce magna ter quaterue inelamauit bouinator. Commurmuratio fieri cœpta est à plerisque qui aderant, quasi monstrum verbi admirantibus. At ille iactans & gestiens: Non enim Lucilium, inquit, legistis, qui tergiuersatorem

torem bouinatorem dicit. Est autem in Lucilij vndecimo versus hic: Hic strigofus, bouinatorque ore improbus duro.

Box, vel *Bocas*, *βῶξ* Aristoteli, *βῶψ*, *βῶξ* Spreuippo, *βῶξ* Numenio: vulgò Boque: Venetiis Boba. In Græcia nunc *βῶπα* vocatur. Piscis marinus est, vocalis, in dorso inscriptus ac notatus, (ob id *νοτόγραπτος* dictus ab Aristotele) oculisque magnis, cum tamen sit ex manarum genere pedalis magnitudinis: cui cauda subaurea. De eo Athenæus libro 8. & Oppianus Halieut. lib. 1. Plinius libro 32. capite 11. Festus Pompeius: *Bocas*, genus piscis à boando, id est vocem emittendo appellatur.

Bractearius, qui bracteas efficit: quo utitur Iulius Firmicus lib. 4. Matheseos, pro quo & Bracteor. Vide Inaurator.

Brassica capitata, *κεφαλωτή, γαστήρ* Nicandro: Gal. Chou cabu: Ital. Cauolo capucco: & Venetiis Capuzzino. Lege Plin. lib. 19. cap. 8. & lib. 20. cap. 9.

Brassica marina Plinio lib. 20. cap. 9. *κράμβη θαλαττία* Dioscor. Herbariorum est Soldanella.

Brassica Ariana Catoni, crispa, *σελινας, οὐλή* Nicandro, *σελινοσία* Athenæo, *οὐλόφυλλος* Theophr. *σελινοφύλλης*, quod apij folio: Gal. Chou crespu. Lege Plinium lib. 19. capite 8. & libro 20. capite 9.

Breui manu, per compendium, vitato circuitu. Vlpianus D. lib. 23. Tit. 3. l. 43. Nisi forte si accepto tulit, ut velit mulieri in totum donatum. Tunc enim credendum est, breui manu acceptum à muliere, & marito datum.

Brinthus, *βρίνθος* Aristoteli Histor. lib. 9. cap. 11. (diuersa auis: *βρένθος* siue *βρένος*.) Gallis Passe solitaire: auis canora *ὠδινός τε ὠλιότος*, quæ in montibus syluisque versatur.

Britannia, ut Gallia etiam dicuntur multitudinis numero. Catullus in Cæsarem. Hunc Gallia timent, timent Britannia. Plinius lib. 33. Gallia Britanniaque inde modico dicuntur vsæ.

Bruscum, vide *Acer*.

Bubo, *βῶας*, & *βούταλις*: Græcorum vulgò *σκλόπα*. Gallis le grand Duc (ut Asio, *ὠπός* siue *ὠπός*, le petit Duc) Italis Dugo: Hispanis Búho: Lusitanis Búfo vel mócho. Avis est nocturna aquilæ magnitudine, aduncis unguibus, oculis magnis, plumis subrectis aurita. Bubonis ad aucupium idem vsus, qui nocturæ.

Bubulcitare. Apuleius Floridor. lib. 1. de Indis, Est apud illos gens, quæ nihil amplius quàm bubulcitare nouere, idque ad cognomen illis bubulcis inditum.

Buccellatū Ammiano, ἄρτος δ' ἰκτυεος Athenæo, ἄρτος ναυτικός Luciano, nauticus panis Plinio.

Buccinum paruum, etiã Venetiis Purpura vocatur: à Græcis huius temporis βούκιμος.

Buccinum (ad similitudinem τῆς βουκίνας, i. buccinæ) murex, κήρυξ, Northmanis Ran de mer: Venetis Bouolo di mar. Turbinatorum generis est. Est verò buccinum magnum, & buccinum parum, cuius cōcha spirâ tuberculis exasperata cingitur. Succus eius sanguinei coloris: cuius vsus fuit tingendis purpuris. De eo Aristoteles histor. lib. 4. cap. 4. Athæneus lib. 3. Plinius lib. 9. cap. 38. & 63. Vide Murex.

Busequa. a. βουκόλος, bubulcus, qui boues sequitur, vt apud Hesiod. lib. 2. Agricult. seruā dicit, ἦ τις κ' βουσὶν ἔποιτο. Apuleius in Apologia: Vir ultra Virgilianos opiliones & busequas rusticanus.

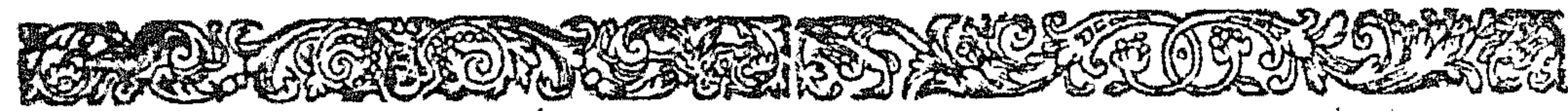
Buteo, vide Triorches.

Butio, vide Ardea.

Bufo, Rubeta maior Plin. φύσαλος Luciano, βάτραχος χρυσαῖος, Vulgo Græcorum σακοῦδα: Gallis Crapaud: Italis Rospo, Botra: Animal venenatum, inflatu turgidum, maius rana, visūque abominatum, atque tetri & absōni clamoris. Virgilius Georg. lib. 1. Inuentusque cauis bufo. In bufonis capite inuenitur lapis qui batrachius dicitur, βατραχίης λίθος Nicolao Alexandrino: qui Gallicè Crapaudine. Hunc & hac arte euomit. Apponuntur panni plurimi diuersi coloris: bufo omnes contemplatur, at que in placiti coloris pannum lapillum egerit: quem tamen auidè rurſus vorat, nisi mox bufo interceptus insidiantis hominis spiculo transfigatur. vide Rabeta.

Bulbus laniger, βόλβος ἐρφεόεος Theophrasto: folia habet oblonga, quàm porri strictiora, canalicuta. bulbi radix longior est, alba, simplex, ac multiplex spicis interdum alij modo. Eius succus viscosus ac lentus, qui ruptis foliis, omnīve alia parte in filamenta tenuissima concreſcit, quæ neri possunt, texique in telam byſſo molliorem ac subtiliorem. Plinius lib. 19. cap. 2. Theophrastus autor est, esse bulbi genus circa ripas amnium nascens, cuius inter sum-

summum corticem eamque partem qua vescuntur, esse laneam naturam, ex qua mapalia vestesque quædam conficiantur, &c.

Abalio marinus, vide Hippocampus.

Cacus serpens Plinio lib. 9. cap. 51. τυφλίας vel τυφλίνος Aristot. Histor. lib. 6. Cæcilia, licet aliis ita σκυτάλη vertatur apud Dioscoridem.

Cædes de cæsura lignorum (quia & cædere arbores dicitur) taliūque. Gellius lib. 19. cap. 12. Cur tantam ligni atque frondium cædem faceret, percontatus est.

Cælum, i. viuorum regio, quod hoc cælum Latinis. Virgil. 6. Æneid. Sed falsa ad cælum mittunt infomnia Manes. Macrobius lib. 1. Comm. cap. 3. Cælum hîc viuorum regionem vocans: quia sicut Dij nobis, ita nos defunctis superi habemur.

Celestissimus, Superlat. Velleius Paterculus Histor. 2. celestissimorum eius operum pro captu mediocritatis meæ adiutor fui.

Cæruleatus, i. cæruleo colore infectus. Velleius Paterculus Histor. 2. Cùm in omnia & in omnibus venalis, cùm cæruleatus & nudus genibus innixus glaucum saltasset.

Cæsariatus. cum Plauto vritur ita Apuleius lib. de Mundo: Videas & viridantibus comis cæsariatam esse comam.

Cæsar, us, apud Probum in Catholicis.

Cæsura, quæ & mansiones siue sectiones, vt πενδημιμαίς, κ' τρίτον, ἐφδημιμαίς, τετραποδία siue βεκολική: Dionedes Grammat. li. 3. Vbi πενδημιμαίς semiquinaria cæsura exponitur. & ἐφδημιμαίς, semiseptenaria.

Calamus odoratus Plinio, siue aromaticus, simplicitérque Calamus Sereno (vt iuncus Scribenio Iargo, pro iunco odorato) κάλαμος μυρεψικός Hippocrati, & κέλαμος ἀρωματικός Dioscoridi: de quo & Xenophon ἀναβάς. i. Ignotus adhuc nostris temporibus, licet quidam herbarij picturam exhibeant maxima impostura. Quod in Officinis pro calamo aromatico venditur, est radix veri Acori.

Calamaria theca. Suetonius in Claudio: Serò enim, ac vix remisit, ne cuius comiti, aut librario calamariæ, & graphiariæ thecæ adimerentur. Martialis de his li. 14. Sortitus thecam ca-

Iam is armare memento.

Calcatas pro vitato ac trito. Seneca Controuersiarum libro 10. in 3. Latro vsus est in hac controuersia illa calcata quaestione.

Calcatae, fascies stramentorum ac virgultorum. Hirtius de bello Hispanensi: Secūque extulerunt calcatas ad fossas complendas, & harpagones &c.

Calces reicere, calces elidere Silio, λαπίδιον, calcitrare, vt equi calcitrosi solent. Alfenus D. lib. 9. Tit. 1. 1. 5. Agaso cum in tabernam equum deduceret, mulam equus olfecit: mula calcem reiecit, & crus Agasoni fregit.

Calcearium. Praeter Vlpian. Seutonium in Vespasiano: Classarios verò, qui ab Hostia & Puteolis Romam pedibus per vicos commeant, petentes constitui aliquid sibi calcearii nomine, quasi parum esset, sine responsio abegisse, iussit posthac ex calciatos cursitare: & ex eo ita cursitant.

Calculator, vide Tabularius.

Calefactio, θερμανσις, calefactus Plinio. Scæuola D. li. 32. Tit. 1. 36. Videri testatorē super calefactionis & praebitionis onus, de his quoque sensisse. Hermogenianus D. lib. vlt. Tit. 4. 1. 1. Calefactiones thermarum. & l. 4. Calefactio publici balnei.

Calices amariores. Catullus Epigram. 24. Minister vetuli pueri salerni Ingere mi calices amariores. Citat sic Gellius lib. 7. cap. 20. Vinum vetus intelligit. Seneca Epistol. 64. Quomodo in vino nimis veteri ipsa nos amaritudo delectat. Legendus Galenus Methodi lib. 14. Et de Antidot. lib. primo. Vide Brodæum Miscellaneorum lib. 1. cap. 3.

Caliculi echinorum, apud Apuleium in Apologia, id est, crustae quibus conuestiuntur atque operiuntur, quas & testas vocat Plinius: que tamen fragiles sunt ac spinis horrent.

Caligarius, caligarum artifex. Eampridius in Alex. Seuero: Corpora omnium constituit vinariorum, lupaniorum, caligariorum, & omnino omnium artium. Iulius Firmicus Mathes. lib. 3. Coriorum confectores, aut caligarij.

Calorificus, θερμαντικός. Gellius lib. 17. cap. 8. Oleum quoque calorificum est. Cui opponitur Frigorificus, ψυροποιός, ibid.

Calibus, vide Chrysanthemum.

Caluaria, piscis Orbis Plinio, ὄρχις Aristoteli: Italis pesce Columbo. Apuleius in Apologia: Tam ridiculum argumentum fore, quam si dicas, venandis apris, piscem apriculum: aut eliciens.

ciendis mortuis, marinam caluariam. Ibi corrupte marina caluaria. Ennius in Phagiticis, Corcyrae polypus, Caluaria pinguis Acarne. Sic enim legendum teste Gesnero.

Calumniari cum dandi casu. Asconius Pædian. in Diuinat. Frustra calumniantur Ciceroni homines.

Calumniatrix, τις ἢ δολωλος. Vlpianus D. lib. 37. Tit. 9. 1. 1. Nisi manifesta sit calumniatrix mulier.

Calumniosus, A die εὐκοφαντικός. Caius de Iurisdic. D. lib. 2. l. 11. Ne in potestate calumniosa aduersarij mei sit, an apud eum litigare possim.

Calumniosus, δολωλος. Apuleius in Apologia: Sed sum ne ego ineptus, qui hæc etiam in iudicio? An vos potius calumniosi, qui etiam hæc in accusatione?

Camelarius, καμηλίτης, camelorum ductor. Arcadius D. li. vlt. T. 4. l. 18. Vbi & Camelelafia, καμηληλασία, camelorum productio.

Cameratio, καμέρωσις, concameratio inde. Spartianus in Caracalla: Ex ære vel cupro cancelli, quibus cameratio tota concredita est.

Camilli, Pomponius Lætus de Sacerdot. Rom. Sed rerum omnium sacrarum administri Camilli dicebantur.

Camptaulæ, qui canit inflexa tibia: tali in bello vtuntur Heluetij. Vopiscus in Carino: Exhibuit centum salpistras vno crepitu concinnentes, & centum camptaulas.

Canalis animæ Plinio, canalicula siue fistula per quam spiritus recipitur Aulo Gellio lib. 17. c. 11. τεαχέια ἀρτηρία, aspera arteria, siue quibusdam canna pulmonis (cuius caput λάρυγξ, guttur, βρόγχος) Gallis Sifflet: Ital. cāna de la gola, gorgozzule.

Cancanum, κάγκαμον, Lacca Arabum. Beniouim, siue Benzoinum Officinarum. Vide κάγκαμον in nostro. Lexico De eo Plinius lib. 12. cap. 20.

Cancellus, vide, Cancer paruus.

Cancellarius. Vopiscus in Carino: Praefectum vrbi vnum ex cancellariis suis fecit.

Cancer paruus, καρκίνος μικρός, qui differt à cancello qui καρκίνιον Aristoteli, licet interdum confundantur. Differentia, quòd Cancris parui in certis testis nascantur, nec augeantur, nec domicilium mutant. Cancelli verò incrementum capiunt, testasque alienas subeant permutando maximèque inanes ac vacuas. Paruus cancer, qui in pinnis nascitur, Arist. πιννοτήρης: & πιννοφύλαξ (Quod nomen etiam conuenit squillæ paruæ.

quæ καείδιον. Nam pinnæ aut καείδιον habent, aut κερύνιον.) Cancellus verò, qualis in buccinis reperitur, vulgò Ermite. Cancellus in Nerite concha, σκύλλαρος Aristoteli.

Cancer fluuiatilis, κερύνος ποτάμιος: Italis Grancio, & Granzo. In Gallia nulli: fluuiialis cancri meminit & Palladius. Cancrini marini, singulis annis (vt serpentes vernationem) crustam exuunt, vt Venetiis obseruauit, vbi tum à mollitie Molleque appellantur, vt aliud Genus Mazinete, quod crustam deponere ipsi negant. κερύνος θαλάσσιος, cancer marinus, Gallicè Cancer: Northmanis Crape, & crabe (à κερεβος carabus, i. locusta) improprie. De genere cancrorum, Pagurus, de quo suo loco.

Candidati principis. Vlpianus de officio Quæstoris D. lib. 1. T. 13. Sanè non omnes Quæstores prouincias sortiebantur, verùm excepti erant Candidati principis. Hi etenim solis libris principalibus in senatu legendis vacant. Infra Candidati principis, qui epistolas eius in Senatu legunt.

Canicula, de homine mordaci. Gellius lib. 4. cap. 20. Qui iurabat, canillator quidam, & caniculâ, & nimis ridicularius fuit.

Canicula piscis, γαλέος κύων Aristoteli: nunc Græcis σκυλλόλαρος. Gallis Milandre, & Caguot: Venetis Pesce-can: Massiliensibus Liguribusque Pal. Caniculæ ex parte oculorum inferiore tunica enascitur, quæ totum oculum operit: quod maximum nubem & nubeculam vocat Plinius non ex propria inspectione (dicit enim super capita: non super oculos) sed aliorum relatione cap. 46. lib. 9. Vide Galeos.

Canicula. Quæ τα σκύλια vocat Aristot. Gaza caniculas exposuit, quas idem Philosophus νεβείας, i. hinnulos vocari testis est. Athenæus σκύμνος vocauit, i. catulos. Galli chats de mer: & Northmani Rousetes. Hæc canicula, generis galeorum minima, coloris rufi cum nigris maculis: cute admodum aspera, si à cauda sursum ad caput manus ducatur: si contra minimè. His piscibus oua testacea quædam, perspicuitate cornu similia, ex quibus viuunt animala pariunt. Venetiis vocatur pesce Guatta, Zacinthi λαεθ γάρτα.

Caninum studium, ars oratoria per contemptum, vt caninam eloquentia apud Quintil. lib. 12. cap. 9. & Isidor. lib. 3. de summo bono. Columella initio operis: Sed ne caninum quidem (sicut dixere veteres) studium præstantius, locupletissimum, quenque ad latrandi, & contra innocentes, ac pro nocentibus, neglectum à maioribus, à nobis etiam concessum intra mœnia,

& in

& in ipso foro latrocinium. Tacitus in Dialogo de Oratoribus: Nam lucrosæ huius est sanguinantis eloquentiæ vsus recens & malis moribus natus, atque (vt tu dicebas) in locum teli repertus.

Cantharus piscis, κένταρος Aristoteli, & κενταρεὶς Numeño: nunc Græcis corruptè κενταρεὶς. Lutetiæ Brame de mer: Cantheno verò Narbonæ, in Prouincia atque Hispania: Ligures vocat Tanado (à colore castaneo, quem nos Tané, qualis magni scarabei, qui κένταρος) Romani Zaphile. Litoralis est, auratæ vel sargo similis: subaureis per longitudinè lineis distinguitur. De eo Aristoteles lib. 8. de Histor. cap. 13. Oppianus li. 1. Hal. Plinius lib. 32. cap. 11. & Columella lib. 8. Ouidius: Cantharus ingratus succo, tum concolor illi Orphus.

Cantator fidibus, κισσαρωδὴς fidicen. Gellius lib. 16. cap. 19. Vetus, inquit, & nobilis Arion cantator fidibus fuit.

Cantamina (vnde incantamenta) ἐπωδία ἢ γοητεῖαι, præter Propert. Apul. in Apolog. Sin verò more vulgari eum isti proprie magum æstimant, qui communionem loquendi cum diis immortalibus, ad omnia quæ velit incredibilia quadam vi cantaminum polleat.

Capacitas, de homine qui idoneè hereditatem, vel legatum capere possit. Gaius D. lib. 31. Tit. 1. l. 55. si eo herede instituto, qui vel nihil, vel totum capere potest, seruo hereditatio legatum fuerit: tractantibus nobis de capacitate. Ibid. Quia nullus est dominus in cuius persona de capacitate quæri possit.

Capessò in præter. Capessui. Cornel. Tacitus lib. 12. Laudatus quod & pugnam manu capessuit: & corpore aduerso vulnera excepit.

Capessuit. Tacitus lib. 15. Principium tanti facinoris capessuere.

Capessiturus meliora. Cornel. Tacitus lib. 5. Aut pessimis innutritum meliora capessiturum.

Capillum frangere, de calamistratis dicitur. Seneca Controuersiar. lib. 1. Cantandi saltandique nunc obscœna studia effœminat tenent, & capillum frangere.

Capita de gregis aut armenti parentibus ac procreatoribus: D. lib. 7. Tit. 1. l. 68. Planè si gregis vel armenti sit vsus fructus legatus, debet ex adgnatis gregem supplere: id est in locum capiti defunctorum. & l. 70. Interim tamen, quandiu summittantur & suppleantur capita quæ demortua sunt, cuius

E. j

fit foetus, quæritur.

Capito piscis, *κεστρος ποτάμιος* vel potius *κέφαλος ποτάμιος*, i. mugil fluuiatilis: Gallis Munier, vel Vilain: Aliis Testard: Placentinis Cauezale: Iusubribus Cauedano. Quidam squalum esse volunt, quod Romani nomem retinent. Mugili similis est, cuius in dorso vnica pinna: os sine dentibus, sed asperum: branchiæ quaternæ ac geminæ: oculi pupilla nigra. Cato cap. 148. de aluo deiicienda, piscē capitonē (scriptum capitoneum) & scorpionem memorat. Aufonius in Mosella: Squammeus herbas Capito interlucet arenas Viscere prætenere fartim congestus arstis.

Caprilis, Adiect. vt caprilis casa, apud Eutropium lib. 5. in bello Ciuili.

Caprimulgus, *αεροθήλας* Aristoteli & Aliano, Gallis Effraye: Northmanis Frelaye. Auis nocturna, colore & magnitudine nō dissimilis cuculo. Resupinam pedibusque in cælū conuersis volare certū est. Eadē feralis est, etiam de die morituri in ædes aduolans, quod cū in pluribus aliis, tū in obitu matris mulieris lectissimæ (quæ & mortui patris mei, cōiugis charissimi: vxor pudicissima atque amantissima desyderio & mærore contabuit) fideliter obseruauit. Eadem auis strix (à qua mulieres veneficas adhuc strigas vocāt Veneti, ac strigarie veneficia) quæ Græcis *σρίγξ*, & *κέρχνη* siue *κέρχνηίς*. Vide in nostro Lexico *Κερχναλέος*.

Capronæ, in Antia.

Capfarij etiā in balneis. Paulus de Off. præf. vigil. D. li. 1. T. 15. Aduersus Capfarios quoque, qui mercede seruanda in balneis vestimenta suscipiunt.

Capfella, e. Vlpianus D. libr. 33. Tit. 7. 1. 12. Vicei, capellæ, in quibus fructus componuntur.

Captare verba, in aliū sensum torquere. D. li. 10. T. 4. 1. 19. Paulus: Respondit nō oportere ius ciuile calumniari: neque verba captari: sed qua mēte quid diceretur animaduertere cōuenire.

Captatrix, *κίς*, *ἀπατηλή*. Apule. li. de Philosoph. Alia verò aduulādi sciētia est, captatrix verisimiliū, vsus nulla ratione collectus.

Caput demittere, de teterrima atq; inquinatissima obscenitate cunilinguorum atq; irrumatorū. Cicero pro domo: Quære hoc ex Clodio, scriptore legum tuarum. Iube adesse. latitat omnino. Sed, si requiri iusseris, inuenient hominem apud foerorem tuam, occultantem se, capite demisso. Catullus in Gelium:

lium: Non si demisso se ipse voret capite.

Caput nostrum dicimus carissimum nobis aliquem. Catullus ad Aurel. Quod si te mala mens, furorque vecors In tantam impulerit scelestæ culpam, Vt nostrum insidiis caput laceffas: i. puerum mihi carissimum. Plutarchus: *φίλος ἄλλος αὐτοῦ ἴσος ἐμῆ κεφαλῆ*.

Cardamine, Vide Sion, & Sisymbrium.

Cardamomū, *καρδάμων*: Italis Meligetha: Gallis graine de paradis, vt Hispanis Grana de parayso. In officinis Cardamomi tria genera, quorum semina acria piperis modo folliculis continentur. Maximum potius cardamomū Dioscoridis. Plinius lib. 12. cap. 13. genera quatuor constituit.

Cardinaliter, à cardine cæli in cardinem: vocabulum Matheos quo vitur Iulius Firmicus lib. 4. qui & genituræ locos, principales cardines vocat. Sol, inquit, in principalibus genituræ cardinibus collocatus, si fortunæ locum cardinaliter viderit, magnam & nobilem genituram decernit.

Carduelis, *θραυπίς* Aristoteli Histor. lib. 8. cap. 3. & *ἀκανθίς ποιίλις* Theocriti: nam alia Acanthis Aristotelis (Gallis Char donnet, vel Chardonneret: Græcorum vulgo *καρδέλι*, & Italis Gardello, ac Venetiis Gardellin. Auicula, cuius caput minij colore rubet, ac nigricat: alæ nigro atque aureo distinguntur. Est & Carduelis Antarcticus, Chardonnet de l'Amerique. Aliis tamen *θραυπίς* auis quæ à nostris Terni: Italis Citrinella, Neapoli Lequila: Turcis fare.

Carduus satiuus, Cinara, *κινάρα* Galeno, *σκώλιμος* Dioscoridis, *κάρτος* Theophrasti: Gallis Artichaut: Italis Carcioffo, vel Artichioccho: Cuius teneri vescique caules etiam *κάρτοι* dicuntur, vt scapus *πέρνιξ*. In fructu verò, qui *κεφαλωτός* capitatusque est (*σπόνδυλος* dictus, & *ἀρτυπιόν* Tralliano: vnde Gallis Artichautz) teneritas edulis palmæ quæ cerebro siue *πὼ ἐπιεφάλη* similis (quod cerebrum Italis Cefilione. Vide Chamæropes,) Ascalia vocatur à Plinio, *σκαλία* Theophr. & *ἀσκαλίον* ab Athenæo, adhucque Scalera in Apulia. Testimonia produximus in Lexico in voce *Κάρτος*, & *Κινάρα*.

Carrago, *ginis*, carrorum impedimentorumque copia. Iulius Capitolinus in Galieno: Scythæ facta carragine per montem Gessacem fugere sunt conati. Vitur & Treuellius Pollio in Claudio.

Carpa, vide Cyprinus.

Carpentarium vehiculum, Spartianus in Zenobia.

Caruca dormitoria. Scæuola D. libr. 34. Tit. 2. l. 13. Quæsitum est, an carruca dormitoria cum mulis, cum semper vxor vsa sit, ei debeat.

Caracalla, genus vestis talaris. Spartianus in Caracalla. Caracalli nomen accepit à vestimento, quod populo dederat, demisso vsque ad talos, quod antè non fuerat. Vnde hodièque Antonianæ dicuntur Caracallæ huiusmodi in vsu maximè Romanæ plebis frequentatæ.

Cassia, κνέωρον. Duo Cneori genera Theophrasti quidam exponunt per rorem marinum, ac lauadum nostram. Hæc herba: Cassia verò, arbor, ex qua Canella officinarum, quæ pro cinnamomo venditur. In regno dicto Perù Cassia lauro non dissimilis, sed glandifera: cuius glandium calices cum pediculis canellæ gustum referunt. Eiusdem arboris folium laureis simile, quod Seplesiarum diuendunt pro folio Indico. Vide Κνέωρον & καασία in nostro Lexico.

Cassita, vide Alauda.

Casus Latinus, i. sextus, Ablatiuus, quo Græci carent: cuius vis apud Græcos per Genitiuum explicatur: Sic appellatur à Varrone, autore Diomede Gramm. lib. 1.

Casualis, vt casuales declinationes, apud Probum.

Casualis, πτωπιδος, vt casualis forma. Diomedes Grammatices lib. 1. In singulari numero nominum formæ casuales sunt sex.

Catadromus à doctioribus exponitur, non hippodromus, sed funis protensus, per quem histriones ingrederentur, saltarent, ac decurrerent. Et apud Pollucem περιδρομος & επίδρομος τῆς ἀρπυος ὁδῶν: quæ voces affines sunt.

Catellulus, à Catulus, catellus, catellulus: Diomedes Grammat. lib. 1.

Catinellus, a Catinus, catinulus, carinellus, catillus: Diomedes Grammat. lib. 1.

Caucalis, κωκάλις Diosc. δαυκός ἄγριος Gal. olus saluginosum Chrysippi: Gal. persil sauage (vt nunc in Græcia ἄγριος σέλιμος) Ital. Petrosello saluatico, & pietra fendula in Apulia.

Causalis, vt causales cōiunctiones, qualis igitur, apud Probū.

Causatus, maiore cum causa, ἐυλογοτέρως. Plinius in Præfatione operis: Quanto nos causatus ab aliquo iudice defendimur

dimur, meliùs defendimus.

Causatio, πέρφρασις. Gellius lib. 20. cap. 1. Atque id fecerunt, ne causatio ista ægri corporis perpetuam vacationem daret fidem detrectantibus.

Cautio hereditaria. Gaius. D. lib. 10. Tit. 2. l. 5. Cautiones hereditarias in æde sacra deponi iubet, non ad licitationem rem deducere.

Cautio de rato: de rato cauere. D. lib. 3. Tit. 4. l. 6. Actor vniuersitatis si agat, compellitur etiam defendere: non autem cōpellitur cauere de rato. Sed interdum si de decreto dubitetur, putō & interponendam de rato cautionem. Vide Ratihabitio.

Cedere diem, inquit Vlpianus D. de verbor. Significat. Significat incipere deberi pecuniam. Venire diem, Significat eum diem venisse, quo pecunia peti possit. Vbi purè quis stipulatus fuerit, & celsit, & venit dies. Vbi in diem, celsit dies, sed nondum venit. Vbi sub conditione, neque celsit, neque venit dies pendente adhuc conditione.

Celeberrimè, Suetonius in Tiberio, Per noctes celeberrimè acclamatum est, redde Germanicum. Dictum vt creberrimè apud Cicer.

Cedrus. De cedris copiosissimè in nostro Lexico in Voce κέδρος, & κηδινά. Cedri poma ex Græcia Venetias afferuntur, quædam cucurbitæ oblongæ magnitudine: quorum odor gratissimus. Asseruantur optimè in arena. In his pulpæ plurimum, quæ etiam edulis. Nomen retinent in Græcia atque Italia.

Celebratior, i. celebrior. Suetonius in Augusto: Quoque Actiacæ victoriæ memoria celebratior & in posterum esset.

Cenchris serpens, κενχρίς, κένχρος Dioscoridi, & κενχρίνης Lycophroni, quem & λέοντα ἄλονον vocat Nichander: in Lemno nunc vulgò Cenchriti nominatur. Hic varius totus est, & maculatus per singulas squammas notis millii forma: vnde & nomen. Nam κένχρος millium. Ad huius morsum caro putrescit, serpitque per membra putredo, & hydrops hominem affligit. Lucanus lib. 9. Et semper recto lapsurus limite cenchris: Pluribus ille notis variatam tingitur aluum, Quam paruis tinctus maculis Thebanus ophites. De eo præter Nicandrum, Dioscoridem, Æginetam, Plinius lib. 20. cap. 22. Vide Tinnunculus.

Censitio, i. census impositio. Spartianus in Nigro: Idem Pa-
lestinis rogantibus, vt eorum censitio leuaretur, idcirco quòd
esset grauata, respondit, vos terras vestras leuari censitione
vultis, ego verò etiam aërem vestrum censere vellem.

Censualis professio, *τιμητικὴ ἐπισημία*. Arcadius D. lib. vlt.
Tit. 4. l. finali: Qui acceptandis siue suscipiendis censualibus
professionibus destinantur.

Centesimare. Iulius Capitolinus in Macrino: Et cum seditiones
militares pateretur, multos sæpius decumauit: aliquando
etiam centesimauit, quod verbum proprium ipsius est, quum
se clementem diceret, quando eos centesimaret, qui digni es-
sent decumatione, atque vicesimatione.

Centusis pro centusse, i. assibus centum. Varro apud Gellium
lib. 15. cap. 18. Nunc qui illum norunt, volunt emere millibus
centum: te qui nouit, nemo centusis.

Cerebrum pro capite *σωκεδοχικῶς*. Sext. Aurel. Victor in Cæ-
sare Augusto: Quod in tantum accidisse perdoluit: vt cerebri
valido incurfu parietem pulsaret.

Cerno, creui in præterito teste Diomede Grammat. lib. 1.
Plautus Cistel. Tum antehac te amaui, & mihi amicam esse
creui mea Gymnasium, i. vidi.

Cernuo. Seneca Epistol. lib. 1. in 8. Qui hoc faciunt non euer-
tit fortuna, sed cernuat & allidit.

Certhia, *κέρτις*. Aristoteli Histor. lib. 9. cap. 17. Gallis Grim-
perea Piochet: Anglis Crepera à reptando: Exigua est auicula
ῥειποράρος atque ex coësis victitans, cui apud arbores domici-
lium, mores audaces, ingenium sagax in vitæ officiis. (& fortè
κέρτιος melius scribitur, ab astutia & sagacitate) vox clara, ro-
strum tenue, oblongum (instar vpupæ ferè) & circa extremum
aduncum. nunquam quiescit, sed semper reptando arbores
scandit.

Cerui de stipitibus furcillatis. Cæsar lib. 7. Aggerem & val-
lum 12. pedum extruxit. huic loriam, pinnaeque adiecit gran-
dibus ceruis, eminentibusque ad commissuras pluteorū, atque
aggeris, qui ascensum hostium tardarent.

Ceruleum, vide Iaspis.

Cæstus quidem à *καστός*, & tamen Cæstus agnoscit Placiades,
qui ita in Glosis: Incæstum puto A. literam debere retinere:
ab eo quod est Incæstum venit. Cæstum dicunt Zonam pelli-
ceam Veneris, quæ legitimas nuptias ligat. Si quis ergo alieni
legiti-

legitimi que matrimonij iura violarit, incæstum dicitur admi-
sisse, id est, quasi castitatis vinculum, zonamque Veneris-
violasse.

Chærephyllon, vide *Anthriscum*.

Chalcis, *χαλκίς, ἄρρονος*, Lugduni Celerin: in Italia Sardanella.
Piscis lacustris, (qui & *χαλκιδικὴ* Dorioni) squamis argenteis,
sardinis similis. De quo Aristoteles histor. Animal. lib. 9. cap. 14.
& 8. cap. 20, Athenæus lib. 7. Oppianus 1. Halieuticôn. Plinius
lib. 32. cap. 11.

Chalybs, fluius Hispaniæ. Iustinus Histor. lib. 43. de Hispanis:
Nec illum apud eos telum probatur, quod non aut Bilbili flu-
uio, aut Chalybe tingatur. Vnde etiã Chalybes fluij huius fi-
nitimi appellati.

Chamae, *χήμη* (quasi hiatula, à *χαίνειν*) clufiles mordacè que
conchæ Plinio: Vulgò Coquilles: Venetis Cappæ. Conchula-
rum generis sunt, quæ *κογχάχεια* vel *κογχύλια*. Earum plurima
genera. Plinius lib. 32. cap. vlt. Chamarum genera (perperam
editum, Cancrorum) chamerrachea (*χήμη τεραχέα*, quia cha-
marum testæ durissimæ) Chameleos (*χήμη λείος* vel *λεία*, cu-
ius testæ albissima ac tenera) Chamæpelorides (*χάμαι πελωρί-
δες*, & *κόγχαι πελωριάδες* apud Athenæū, vel *πελωρίνα*), à Pe-
loro, vel à magnitudine: quia *πελωρίος*, ingens. Et simpliciter,
Pelorides Horatio ac Martiali) generis varietate distantes, &
rotunditate, Chamæglycymerides *χήμαι γλυκυμερίδες* à dul-
cedine: Græcorū vulgò *ἀμυρίδες*, & grandiores ac duriores, qua-
rum testæ subrufæ *γανδουραμυρίδες* quæ pelorides maiores A-
thenæi) quæ sunt maiores, quàm pelorides: colycia siue coro-
phia. alij Corycia. Came nigra, *κόγχος μέλαινα* vel *μελανίς* a-
pud Athenæum, est Venetis Cappa peuerata, vel peuerazza:
Vulgò Græcorum *ἀχιβάδα μαυρή*, i. chame nigra.

Chamæmelon, *ἀνθεμὶς* Dioscorid. Gallis Camomille: Italis
Camæmila. Describit ex Dioscoride Plinius lib. 22. cap. 21. vbi
ita corruptè legitur: Genera eius tria flore tantum distant, pal-
mum non excedentia, paruisque floribus, vt rutæ candidis, aut
melinis, aut purpureis. Sed ita reponendum: Genera eius tria
palmum non excedentia flore tantum distant, paruisque flori-
bus vt rutæ folia, candidis, aut melinis, aut purpureis. Nam &
vt res se habet, Dioscorides, *ἀνθεμὶς λευκὰ, ἢ μέλινα, ἢ πορφυρὰ κα-
τὰ μέγεθος πηγάνας φύλλον*. Leucanthemū species chamæme-
li prima, Gallis Camomille double. frequens in Northmania.

Chameropes, vel potius *chamerrhiphes*, χαμραιρριφεις φοινιες Theophrasto. Plinius lib. 13. cap. 4. de palmis. Vocantur autem Chameropes, folio latiore ac molli, ad vitilia vtilissimo. Copiosæ in Creta, sed magis in Sicilia. Ita dictæ ab humilitate. Dicuntur ab Italis Cefaglioni. Proueniunt in Sicilia maritimis. Huius palmæ medulla edulis est, diciturque Cefilione (quia palmæ cerebrum, i. medulla ἐγκέφαλος Galeno) à Serapione.

Channa, vel Channe, vel Channus, χάννη & χάννη: apud vulgus Græcorum nomen retinuit. Mafsiliensibus Serran, vel Serratan. Genuensibus Bolasso: Incolis Portus veneris Barqueta. Piscis est ex sarcophagis, percæ similis: cuius dentes acuti, maxilla inferior prominentior, quo semper hiat (vnde à χάννη hiare, nomen) dorsum ex rubro nigrescit: cauda maculis rufis insignis. Ouidius lib. de Piscibus: ex se Cōcipiens Channe gemino fraudata parente est. Plinius de eo lib. 9. cap. 52. ex Aristotele histor. lib. 4. cap. 6. Qui de eo etiã lib. 2. cap. 17. à quo sumpsit Galenus lib. 3. de facult. natur.

Charadrios, χαιραδριος Aristoteli: Gallis Nyttoule rochiere. Auis est nocturna, cui vox praua. Præruptis ac confragosis locis, i. χαιραδριος (vnde & nomen) versatur. Rupicem vertit Gaza. Versusque Lucilij apud Festum, Varonum ac rupicum squarosa incondita rostra. Sed Rupex aliis potius hæc auis, quæ à nostris Biforeau vocatur, vel Bifoureau, i. Grus baleatica. Charadrij aspectu morbum regium sanari scripsit cum Aristotele Ælianus, quod Plinius de Ictero aue tradidit. Vide Icterus.

Charitonius. In versu Lucretij corrigendus error Dictionariorum. Nam non Charitonia, sed χαιριτωνία legi debet, ac, teta merum sal.

Chenalopex, vide Penelops.

Chenopous, χηνόπους (à pedis anserini figura, quam folia imitantur) Gallis Agripaume, quasi agripalma: est herbariorum Cardiacæ, quam propter ingratum odorem apes refugiant. Plinius libro 11. capite 7. de Apibus: Ceras ex omnium arborum satorumque floribus confingunt, excepta rumice & Chenopode, &c.

Chirodota Dalmatarum, i. Dalmaticæ manuleatæ, apud Iul. Capitolinum in Pertinace.

Chlorio, χλωειων (alia auis χλωεις, quæ Vireo dici debuit. Sed eo quoque nomine Chlorio dicitur à Plinio lib. 18. cap. 29. E di-

29. E diuerso Vireonē prodire ipso solstitij die) & χλωιδες Aristoteli. Dicitur & Chlorion: Gallis Lotiot: Italis Oriolo (ab aliis falsò becquafiga) Hispanis Oropendola: Germaniis V Viddevvali: & Anglis Vuiddeuol. Plinius lib. 10. cap. 29. Chlorion quoque qui totus est luteus, hyeme non visus, circa solstitia procedit. Ex Aristotele, vt & quod cap. 74. Dissident Coruus & Chlorio. Pici autem auis species est Chlorio, nidum ex arboribus suspendens. Idem Plinius lib. 10. cap. 33. Picorum aliquis (ignorabat esse Chlorionem, vel Vireonem vt falsò vocauit) suspendit in furculo nidū primis in ramis cyathi modo, vt nulla quadrupes possit accedere. Alia Galbulus de qua suo loco. Affertur & ex America Chlorij species pulcherrima.

Chrysanthemum, χρυσάνθεμον, vel χρυσανθέμιον Hefych. Caltha, Gallorum solsi (vel soucy) Italarum fior d'ogni mese. Vide in nostro Lexico, vbi corruptam lectionem Dioscoridis restitimus, probauimusque Chrysanthemum Caltham esse.

Chrysozoum, χρυσόζωνον, blattaria Plinij: non verò quæ verbalci tertia species Dioscoridis, vt contra assertores probauimus in Lexico in voce χρυσόζωνον.

Chrysome siue Chrysitis, χρυσοκόμη, serpyllum inodorū Herbariorum, corymbis aureis, folio hyssopi: quam ex Dioscoride describit Plinius lib. 21. cap. 8. Chrysome, inquit, siue chrysitis, non habet Latinam appellationem. Palmi altitudine est, comantibus fulgore auri corymbis, radice nigra (at Dioscorides, tenui hellebori nigri instar) &c. Apud Dioscoridem ita legitur, θυμαίον ἐστὶ ἀντιθαμναῖον, ἔχον κόμην κορυμβοειδῆ ἢ ὁμοίαν ὑασόπῳ. Sed coma hyssopi (nisi nostra diuersa sit) spicata est. Itaque legendum contendo, ἀντιθαμναῖον, ὁμοίον ὑασόπῳ, ἔχον κόμην κορυμβοειδῆ. Quæ simplicissima correctio, vnicae literæ mutatione ac transpositione verborum.

Cicera, & Cicercula Columellæ, λάθυρον vel λάθυρος Theophrasto: Gal. gesse: Ital. cecerchia, vel ceserchia, Cesera, & Venetiis Manarola.

Cicumia: vide Cymindis.

Cinædus piscis, ἀλφεισῆς, & ἀλφεισῆος Athenæo: Gallis Rochau: Mafsiliensibus sanut, alij Canud. Plinius lib. 32. cap. vlt. Cinædi foli piscium lutei. legendum pro soli, toti. Nam Athenæus, τὸ μὲν ὅλον κηλιοειδές (qui color cereus, κίρρος flauus ἢ ξανθός) & Coracinis color luteus. Epicharmus, ἀλφεισῆς τε, κορακῖνός τε κηλιοειδές. Quin & aliis, vt in cancorum generibus. Piscis

marinus est, saxatilis, totus luteus excepto dorso quod purpurascit: mannis figura similis *μολύβδου* dictus Aristoteli ob in diuisas spinas.

Cinædior. Catullus in Epigram. de Vari scorto: Hic illa, ut decuit cinædiorem, i. impudentiorē. Ut à Cinædo, sic à Patico dixit Martialis in 12. ad Rufum, Musæi patricissimos libellos.

Cinædulus. Diminutiue. Macrobius Satur. lib. 3. cap. 14. Testis est Scipio Africanus Æmilianus qui in oratione contra legem iudiciariam Tiberij Gracchi sic ait: Docentur præstigias inhonestas: cum cinædulis & sambuca, psalterioque eunt in ludum histrionum.

Cinara, vide *Carduus.*

Cinctus alté. Seneca Epist. 93. de Meccenate: Alté cinctum putes dixisse. Habuit enim ingenium & grande & virile nisi illud ipse discinxisset. Apud Horat. puer alté cinctus.

Cinerarius. Varro in 4. de Ling. Lat. Calamistri, quod heis calefacteis in cinere capillus ornatur. Qui ea ministrabat, à cinere Cinerarius est appellatus. Carisus in 2. Afranium aduocat in Cinerario. Et idē in 1. ex Catone in Originibus. Mulieres nostræ capillum cinere vnguitabant, ut rutilus esset crinis.

Circaea, Priapeia Herbariorū. Vide *Κίρκαλα* in nostro Lexico, ubi exemplaris Dioscoridis mendū correximus, & Plinij erratū.

Circuitus Particip. quo præter Senecam vsus Suetonius in Claudio. Nam & si paulo serius ad prædictam cœnæ horam occurrisset: nō nisi ægrè, & circuito demū triclinio recipiebatur.

Circumactio, *περιεργων, περιόδος.* Gellius lib. 17. cap. 20. *Εὐδύμμη* crebrum, & coruscum & connexum, breuibulque & rotundis numeris, cum quadā æquabili circumactione deuinctū.

Circumerrare. Seneca controuersiarum lib. 2. in 1. Neque turba lateri circumerrat.

Circūmittere, *περιπέμπειν.* Cæsar lib. 7. Legationes in omnes partes circummittuntur.

Circuncisè: etiam utitur Macrobius Satur. lib. 5. cap. 1. Ille breuiter, & circuncisè dicere affectat.

Circunducere diem, transigere. Suetonius in Nerone: Reliquam diei partem per organa hydraulica noui & ignoti generis circunduxit.

Circunductus, *υἱς, περιεργων,* circumactus, *περιφορα.* Macrobius Comment. lib. 2. cap. 1. Ex ipso enim circunductu orbium, sonum nasci necesse est.

Circum-

Circunferentia, *α, περιέπειν.* Apuleius Floridor. lib. 4. Nec lacunarum refulgentia, nec sedilium circunferentia.

Circunflexio, *περιελαμψις,* circunflexus. Macrobius Cōment. lib. 1. cap. 21. Zodiacum ita lacteus circulus obliquæ circunflexionis occursum ambiendo amplectitur.

Circunfusio, *περίχυσις.* Iulius Firmicus Matheseos lib. 2. Cœlum, cuius est rotunda formatio, quod terras, maria, cæteraque intra se se omnia ignei spiritus circunfusione complectitur. Idem eodem lib. Quatenus Oceanus quem quidam Athlanticum aiunt mare, terræ spatium in modum insulæ vndarum suarum circunfusione concludit.

Circungredi. Cornel. Tacitus lib. 12. Illi metu ne hinc Romanus: inde Cherulci: cum quis æternum discordant, circungredierentur.

Circunscriptior, breuior. Plinius Epistol. lib. 1. Nam in concionibus eadem quæ in orationibus vis est, pressior tamen, & circunscriptior, & adductior.

Circunstiti, *περίσταται.* Apuleius lib. de Philosophia: Fortitudo quippe circunstititur hinc audacia, inde timiditate.

Circunspectius agere, Gellius lib. 3. cap. 8. i. cautius.

Circunspectissimus. Suetonius in Tyberio: circunspectissimus & prudentissimus princeps.

Circunspectatrix. Vfus præter Plautū Apuleius in Apologia: Quam improba iuuenum circunspectatrix, quam immodica sui ostentatrix.

Circunstrepitus, *περικτυπούμενος.* Apuleius in Apologia: Ianua calcibus propullata, fenestræ canticis circunstrepitæ.

Circunuentio, *απάτη,* deceptio, circunscriptio. D. de Minorib. l. 17. In integrum verò restitutio erroris proprii, veniæ petitionē vel aduersarij circunventionis allegationem continet.

Circunuentor, qui alterū circunuenit ac decipit. Lampridius in Alex. Seuero: Habuit amicos non crudeles, non circunuentores sui, non irrisores.

Circus, *κίρκος* Aristoteli, & *ἰρνὴ κίρκος* Homero. Accipitris species Circus: omnium autum velocissimus columbisque infestus teste Homero. Non est, qui à nostris Buse appellatur, ut quidam voluerunt. Nā is Buteo: sed qui Esparuier, priuatimque accipiter vocatur, & nifus: (nō verò Nifus Ouidij. hic *ν. ἀλιετός*) cuius mas Mouchet nostratibus. Plin. lib. 10. cap. 8. Accipitrū genera 16. (fortasse error legendūque ex Aristotele 10.) ex iis Circō

G. ij.

claudum altero pede (at hoc Aristoteles histor. lib. 9. cap. 15. de Ægitho) prosperrimi augurii nuptialibus negociis & pecuaria rei. Aliis noster Esparuier est φασοφόρος Aristotelis, siue φαβοτύπος, i. accipiter palubarius, qui maior aliorumque iudicio noster Faulcon genit. Accipiter verò fringillarius, qui minor Aristotelisque ασιζίας (quia fringillas, i. ασιζας persequitur) Gallorū Houbereau: aliis tamen, quod non probo, est qui vocatur Esparuier mué: & Spizias iunior Esparuier sor. Apud Aristotelē etiam accipitris species πέρυνης (& περυνίς Helychio, aliis πέρυνης) Gazæ pernix, qui quibusdam Gerfault: aliis verò Houbereau.

Cistis, vel *cisthus*, κίστος vel κίσθος siue κίσαρος vel κίσαρος: frutex frequēs in Prouincia, & Italia, cuius masculo flos rosaceus: vocaturque Rosa marina, vel rosale: fœminæ albus: diciturque Salvia salbega. Vtriusque Hypocistis, (ὕποκιστις, ῥόβηθρον & κύνιρος, à similitudine cytini mali punicæ) radicibus adgnascitur. Est & Cisti species Leda Plinio, λήδον Dioscoridi, ex quo ladanū, λάδανον, siue λήδανον Herodoto. De quo Plin. lib. 12. cap. 17. vbi ipsius erratum agnosco (cum doctissimo Matthæolo) αἰψύπυ esse hircorū barbibus genibusque villosis inhærens affirmantis, sed hederæ flore deroso, partibus matudinis. Nō enim ladanum ex depasta hederæ, i. κισσῶ, sed κίσσω siue lada Cisti specie. Vocum affinitas Plinio imposuit.

Citharus, κίθαρος Athenæo, κίθαρωδος Æliano, & κίθαρη Oppiano lib. 1. Piscis qui Romæ Folio. Rhombo similis est, vel Galeno teste lib. 3. Aliment. Cuius dentes serrati: lingua soli ex planis soluta est: Caro insuauior, quia alga vescitur, vt salpa. Cithari præter Aristotelem meminit Plinius lib. 32. cap. vlt.

Citipes, κίτιπος. Diomedes Grammatices lib. 3. Citipedem hunc cursum sibi reperisse testificantur.

Citrate, i. citrosæ restes Festo. apud Iul. Capitol. in Pertinace malè legitur Cirratas militares.

Ciuit, ciuerat, i. commouit commouerat. Tacitus libro 15. Quos è proximis coloniis & municipiis eius rei fama ciuerat.

Ciuitatem vsurpare, se pro ciue agere. Suetonius in Claudio: Ciuitatem Romanam vsurpantes in campo æsquilino securi percussit.

Ciuitatula (vt apud Homer. πολίεθρον) apud Senecam ἐν ἀπολοκωθώσει.

Ciuis actio, i. præscriptis verbis. D. lib. 19. Tit. vlt. l. 15. Cui oppo-

opponitur legitima. Vide Præscriptus. l. 16. Ciuis actio incerti vocatur. Et l. 21. Vtilis actio. Quotiens, inquit, deficit actio vel exceptio, vtilis actio, vel exceptio danda est. Subtilius distinxit Iustinianus.

Ciuisissimus, Superlat. Spartianus in Adriano: In colloquiis etiam humillimorum ciuissimus fuit.

Ciuitas, πολιτική, Apuleius de Philosophia: Ciuitatem, quam πολιτικῶν vocat Plato.

Clades vastissima, i. maxima. Gellius lib. 5. cap. 17. Cladem illam pugnae Cannensis vastissimam factam dicit.

Clanculo, κρυφῆ, λάθεα, clam siue clanculum. Macrobius Saturn. lib. 5. cap. 18. Fuit enim hic poëta vt scrupulosè & anxie ita dissimulanter & quasi clanculo doctus, vt multa transtulerit, quæ vnde translata sint, difficile sit cognitu.

Clarescit pro clarum fit. Macrobius Comment. lib. 2. cap. 12. Et hæc sit præsentis operis consummatio, vt animam non solum immortalē, sed deum esse clarescat.

Clauarium. Cornel. Tacitus lib. 19. Seditiosæ militum voces terrebant: Clauarium (donatiui nomen est) flagrantium.

Clauicularius, cui clauium cura commissa est. Iulius Firmicus Mathes. lib. 3. Aut clauicularij, aut carceris custodes.

Claustrarius artifex, apud Lampridium in Heliogabalo ita corruptè legitur: Mulionem curare iussit: iussit & cursorem, iussit & cocum, & claustralium artificem. Est verò claustrarius, qui claustra clauésque facit.

Clausulam imponere, finem imponere. Seneca Epist. 67. Non potest dici hoc non esse par maximis bonum, quod beatæ vitæ clausulam imposuit, cui Epicurus extrema voce gratias egit.

Clematis Ægyptia, Vide Vincaperuinca.

Clematis altera Discordis, Italis Vitalba (falsò ramentum. nam vitis alba, i. bryonia) cuius & species flammula (quia caulica est) Herbariorum. Plinius (ex Dioscoride) libr. 24. cap. 10. Similem huic (similaci) aliqui Clematida appellauerunt, repentem per arbores, geniculatam & ipsam, &c. Sed vagum hoc nomen. Nam & Centunculus diuersa herba ita vocatur: quin & alia scammonia similis (quæ conuoluuli species est, cui nec dissimilis ipsa scammonia) de quibus idem Plinius libro. 24. cap. 15.

Clemens mare, i. mite ac tranquillum: cui mare iratum, a-

iperum ac fauum opponitur. Gellius libro 2. capit. 21. Nox fuit & clemens mare, & anni æstas, cælumque liquidè ferenum.

Clementissimè. Gellius lib. 1. cap. 18. Hæc Varro Scripsit de ipso Lælio clementissimè.

Clidia, vide Thynnus.

Clinopale, κλωπάλη. Suetonius in Domitiano: Libidinis nimix assiduitatem concubitus velut exercitationis genus clinopalem vocabat.

Cloacula. Lampridius in Heliogabalo: Additaque iniuria ca daveri est, vt id in cloaculam milites mitterent.

Cloacarius. Adiect. vt cloacarium vestigal. Vlpianus D. lib. 30. Tit. 1. l. 39. Hæres cogitur legati prædij soluere vestigal præteritum, vel tributum, vel solarium, vel cloacarium, vel pro aquæ forma.

Clupea, α, alofa vel alaufa Ausonio, Gallicè Alofe, Burdigalæ Coulac, Φείσα, & Φείττα apud Athenæum: Venetijs Chæpa, κλειπία Callisteni apud Stobæum: Græcis vulgò Φείσα. Ennius apud Apuleium, omnibus vt clupea præstat mustella marina. Ausonius viles alaufas dicit, ob abundantiam: Et Plinius Clupeam piscem minimum, sed Attili cõparatione, qui maximus est & Clupea parua, siue alaufa minor, Φειτίδιον apud Athenæum, τειχίς, & τειχία, nostris Pucelle. Venetijs Chepa: Trichiaz Plin. lib. 9. c. 15.

Clymenon, κλύμενον, Saponaria Herbariorũ (alia autem à Saponaria, quam pro struthio exhibent) vel fabaria: Itolorum (vt in Venetiæ Prouincia) herba mora, Patiuij Ciciliana: Scrofolaria: Galeopsis Fuchij. Quam pingit Matthæolus, non est Clymenõ, sed Ἄεχος Galeni lib. 1. de Alimentis, quæ Aræus syluestris (de qua nos in Lexico in voce ἄεχος) fructum ferens in siliquis. At Clymenon non siliquatur, sed folliculos habet, qui cum suis pediculis loliginis vel polypi brachiis ceu cirthis conferri possunt. Habet Dioscorides, ἰθυλάκια δὲ ἐχθὲ ἐπὶ τῆς καυλῆ εἰς ἀλληλια νέοντα, εἰκότα ἰεῖδι (legendum δευτίδι) καὶ πολυπόδος πελεπόναις, i. Habet autem folliculos in caule, alijs in alium nutu, similes loliginis & polypi brachiis.

Cnipologus, κνιπολόγος Aristoteli Histor. lib. 9. cap. 3. (quod κνίπας siue κνίπας, i. collos, venetur) Culicilega Gazæ (quæ potius κωνωποδήρας Hesycho) vulgo Grecorum Sufurada: Galis Bergerette, vel Bergeronnette cendree. Auicula acanthylis magni-

magnitudine, coloris cinerei ac distincti maculis. Ei similis est, quam vocamus Lauendiæ.

Cnicos, κνίκος vel κνήκος, Officinarũ Carthamus: Gallis Saffrã bastard, vel Saffrã sauage: Italis Zafferano Saracinesco, vel saluatico vel matto. De quo Plin. l. 21. c. 15. Vbi, Altera syluestris hirsutior, torosiore caule, & qui penè humi serpat, semine minuto, aculeatarum generis, est Cnicos syluestris Theoplasti, atractylis (licet hæc prioris generis ac syluestris sit) Herbariorũ: Gallicè Chardon benict: Italis Cardo santo, & herba Turca.

Coactius, Aduerb, Compar. ἀναγκαιοτέρως. Gellius lib. 19. c. 2. Ἀπολύτως enim si interpretari coactius velis, nimis id verbum insolens erit.

Coactius, Aduerb. Gellius lib. 10. cap. 20. Cum significandum autem est coactius quid factum, & festinantius.

Coactor agminis, λοχαγός (qui minor quàm ταξιάρχης siue ταξίαρχος, i. ordinum ductor) G. sergeant de bendes: vtitur Cor. Tacitus lib. 17.

Coactilia, πλήματα, quæ ex lana coacta & compressa fiunt, vulgò feutres. Vlpianus D. lib. 34. Tit. 2. l. 25. Aristo etiam coactilia vesti cedere ait, & tegmenta.

Coactiliarius, qui coactilia, i. πλήματα (ex lanis coactis ac compressis) facit. Vide πώλημα. Iulius Capitolinus in Pertinace: Nam pater eius tabernam coactiliariam in Liguria exercuerat.

Coa vestes, i. bombycinæ. Ouidius, Siue erit in Cois, Coa decere puta. Tibullus: Illa gerat vestes tenues, quas scemina Coa Texat. Propertius in 1. At tenues Coa veste mouere finus. Horatius Serm. 1. Altera nil obstat, Cois tibi, penè videre est Vt nudam. Solinus cap. 13. Plinius li. 11. cap. 22. Vide Brodæũ Miscellan. lib. 2. cap. 22.

Coastimare, σωπικῆν. Celsus D. lib. 47. Tit. 2. l. 67. Furti actione hoc quoque coastimabitur.

Coagulum translata de semine atque conceptu, ἔμβρυον: κώμα. Gellius libro 3. capit. 16. Cõceptum in vtero coagulum conformatur.

Coccus, vel Coccum, vide Ilex.

Cœna Dialis, i. lautior, opima, adicialis, quales pontificum cœna apud Horat. Opponitur frugali, & sine arte mensæ. Seneca Epistol. 124. Hæc qualiscunque cœna Diali iucundior erit.

Coccinatus, præter Martialem Suetonius in Domitiano: Puerulus coccinatus.

Cœnefundus & fundamentum. Gellius libr. 17. cap. 8. Eius cœnæ fundus & fundamentum omne, erat in olla vna lentis Ægyptiæ.

Cœnatoria vestis, i. tricliniaris. Iul. Capitolinus in Maximino iunior. Cùm ad cœnam ab Alexandro esset rogatus in patris honorem, quod ei deesset vestis cœnatoria, ipsius Alexandri accepit.

Cœnatoria, præter Martial. Pomponius D. lib. 34. Tit. 2. l. 33. Scire se quendam Senatorem muliebribus cœnatoriis vti solitum, i. stolis tricliniaribus.

Cœnitari, vide Pransitari.

Cœptare. Suetonius in Othone, abire cœptabant.

Cœtum & concursum facere. Seneca Controuersiarum lib. 3. Lex: Qui cœtum & concursum fecerit, capitale fit. Infrà: pro reo concursus. Hoc Græcè ὄχλωποιεῖν vel ὄχλωποιεῖν, populum concitare.

Coonerare, συμφορῆσαι. Cor. Tacitus lib. de morib. German. Quem super arma ferramentis quoque & copiis coonerant.

Cogitabilis, νοητός, præter Senecam Apuleius in Apologia: Sed enim sine opera opifex, sine cura sospitator, sine propagatione genitor, neque loco, neque tempore, nec vlla vice comprehensus, eoque paucis cogitabilis, nemini effabilis.

Cognitionem offerre. Vlpianus D. lib. 36. Tit. 4. l. 3. si is à quo factis petitur, offerat cognitionem, & dicat, Hodie constat de fideicomisso, hodie agamus, dicendū est cessare satisfactionē.

Cognitionem suam accommodare dicitur Præses, qui cognoscit de intento crimine vel re quacunque in iudicium deducta. Vlpianus D. libr. 47. Tit. 19. l. 2. Si expilatæ hereditatis crimen intendatur, præses provinciæ cognitionem suam accommodare debet.

Cognobilis, γνωστός; Gellius lib. 20. cap. 4. Quoniam iis solis, qui nos audiunt, cognobiles erunt, i. ξυνεῖσι. Ibidem, Hoc ego verbum ξυνεῖσι γάρρῃσι, quærēs vno itidem verbo dicere aliud nō reperi, quàm quod est scriptū à Marco Catone in 6. Originū: Itaque ego, inquit, cognobiliorem cognitionem esse arbitror.

Cohærentius, Aduerb. congruentius. Gellius lib. 1. cap. 18. An contra aptius & cohærentius putauerit furem à furuo, i. nigro appellari.

Cohibitus

Cohibitus, Adiect. σωμαλιμένος, repressus, vt apud Gellium lib. 7. cap. 14. Subtile in Menelao dicendi genus & cohibitum.

Cohæsus. Adiect. Gellius libro 15. cap. 16. Quercus autem in duas diducta partes, cùm ille quasi perfectio, quod erat connixus, manus laxasset, cessante vi rediit in naturam: manibusque eius retentis, inclusisque, stricta denuò, & cohæsa, dilacerandum hominem feris præbuit.

Cohircinatio, hircina lasciuia. Apuleius in Apologia: Quæ tamen omnia in paucis annis ita hic degulator studiosè in vētrē condidit, & omnimodis cohircinationibus dilapidauit.

Coibilis, aptiore cohærentia. Apuleius in Apologia: Præfertim cùm ordinatus & coibilis, eadem Græcè & Latine adnitar conscribere.

Coitio, σωμασία, coitus. Macrobius Saturn. libro 7. capi. 16. Omni enim genere animantium, quæ ex coitione nascuntur, inuenies ouum aliquorum esse principium, instar elementi.

Colias, in voce Lacertus piscis.

Colaris, κόλαρις Aristoteli Histor. lib. 1. cap. 9. Gallis Darneal mouchete: Collurio minor asterias. Auis est, quam vlula cæteraque aduncis vnguibus, rapiunt: vnde his bellum oritur. Collurio verò, κόλλυριον Aristoteli: Gallicè Darneal (quam alii κελιδόν Aristoteli esse contendunt) Auis est minor turdo, iisdem quibus merula victitans. Capitur potius hyberno tempore. Vinsel à Germanis vocatur.

Collacerare, σωμασάσαι. Cornel. Tacitus lib. 19. Tum confossum collaceratumque. & abscisso capite truncum corpus Sabini in Gemonias trahant.

Collactaneus, ὁμογάλακτος. Vlpianus D. lib. 40. Tit. 2. l. 13. si collactaneus, vel educator, si prædagogus ipsius, &c.

Collactanea, eodē lacte nutrita, ἢ ὁμογάλακτος. Scæuola D. lib. 34. Tit. 4. l. 30. Titia testamēto Sciam libertam, eandemque collactaneam ex parte 12. heredem instituerat.

Collatiuus fauor, ἐπίλλησις, mutuus. Macrobius in Comment. lib. 1. cap. 6. Nec solum explicandis corporibus hi duo numeri collatiuum præstant fauorem, sed quaternarium quidem Pythagorici, quem τετρακτὸν vocant.

Collegatarius. D. lib. 30. Tit. 1. l. Vlpianus: Si duobus sit legatum, quorum alter hæres institutus sit: à semetipso ei legatum inutiliter videtur: Ideoque quod ei à se legatum est, ad collegatarium pertinebit: id est cum altero legatarium.

H. j.

Collegatarius, legatarij in re legata socius ac particeps. D. lib. 7. Tit. 2. l. 10. Pars enim Collegatarij ipsi accrescit, non domino proprietatis.

Collisione abiecti partus Darij vxorem mortuam scribit Iustinus Histor. lib. 11. id est abortione.

Collum in furcam conicere. In Epitome Sexti Aurel. Victoris in Nerone: Senatúsque sententia constitutum, vt more maiorum collo in furcam coniecto, virgis ad necem cæderetur.

Colluminare, περιφωτίζειν, collustrare. Apuleius de Deo Socratis: Seruius Tullius flamma colluminatur à capite.

Columba saxatilis sine agrestis Varroni, quæ Galeno νομας & βοσκας περιπερα, aliisque περιλιός à liuore: Gazæ columba Liuia: Gallis Bifet: Tholofatibus Peringue.

Columbinum venenum. Suetonius in Caligula: Columbo victori leuiter tamen faucio venenum in plagam abdidit, quod ex eo columbinum appellauit.

Colūbatim, præter Catullū Matius in Mimiābis: Sinūq; amicam recipere frigidā caldo: Calūbatimq; labra conferēs labris.

Columbare, oscula columbatim conferere, collabellare. Seneca Epistol. 115. in versibus Meccœnatis: Quid si quis fœminæ cirro crispatae, labris columbatur?

Columnatio, columnarum structura, στήλων. Apuleius Floridor. lib. 4. Præterea in auditorio hoc genus spectari debet, non pauimenti marmoratio, nec proscenij cõtābulatio, nec scenæ columnatio.

Colymbus, κόλυμβος, vel κολυμβίς & κολυμβάς, auis quæ Gazæ Urinatrix apud Aristotel. Gallis Cotée. Est ex palmipedum numero: circa lacus amnēque versatur, sed foris parit. Eius meminit Athenæus lib. 9. cap. 18. cui μικρά κολυμβίς, est inter omnes aues aquaticas minima, atrī ac sordidi coloris, rostri acuti: cuius oculi spectantur, membra verò merguntur. Vbi προλλα, legendum κώλα. Colymbis parua, Gallis petit plōgeon: at grand plongon, Vria, βελω. Italis, Piombin, Trapazorala, & Arzauola: Vide Vria.

Coma leonum, i. iuba. Apud Gellium lib. 5. ca. 14. de leone loquens: Toris comisque ceruicū fluctuantibus.

Coma translata de facibus. Catullus in Epithalam. Viden, vt faces splendidas quatunt comas. Sic Sol à poëtis auricomus dicitur. Et Cometa κομήτης. Æschylus in Agam. πέμπεσι δ' ἀνδαιοντες ἀφ' ὀνόματι φλογός μετ' αὐτῶν κόμα.

Combi-

Cōbinatus & cōpositus, apud Diomedē Gram. l. 3. c. de Pede.

Commanere, συμμένειν. Macrobius Satur. li. 6. cap. 7. Referunt n. non ad eos qui adueniūt, sed ad illos qui in domo cōmanēt.

Commanipulares, commanipulones Spartiano, contubernales Cicer. συλλοχίται, vel συλλόχοι, ὁμιλόχοι ἢ συτραπῶται. Cor. Tacitus l. 20. Præfere cōmanipulariū pectora ceruicib⁹ iniecti.

Commanipulones, qui sunt eiusdem manipuli. Spartianus in Nigro: Idem ob vnus gallinacei diremptionem decem commanipulones, qui raptum ab vno comederant securi percuti iussit. Ibidem Commanipulatio: vt tota in expeditione in commanipulatione nemo focum faceret.

Commasculare frontem, masculi frontem assumere virginali verecundia relegata, & quasi perfricta fronte aliquid facere. Macrobius Satur. libr. 7. cap. 11. De Seruio naturali presso verecūdia: Commascula frontem, & sequestrata verecundia, quam in te facies rubore indicat, confer nobiscum liberé.

Commeatum dare. Marcianus D. lib. 48. Tit. 18. l. 4. Nemo potest commeatum, remeatūue dare exuli, nisi imperator ex aliqua causa.

Commeator, qui cōmeat itque vltro citroque vt internūcius: qualis Mercurius apud Apuleium in Apologia, deus superum & inferum commeator appellatur. qui δίδυμορ Homero.

Commentator, πλάσης, ἐπινοητής, inuentor atque excogitator Quintil. Apuleius in Apologia: Est n. litium omnium repertor, omnium falsorū cōmentator, omniū simulationū architectus.

Commentiri, συμψεύδεσθαι. Apuleius in Apologia: Lignum à me toto oppido, & quidem oppidò quæsitum, non piguit vos commentiri?

Commilitia, α, συτραπῶ, commilitium. Apul. Florid. libro 3. Cōmemorauit inter nos iura amicitiae ac cōmilitiae studiorū.

Comminatiuus, ἀπειλητικός, vt aduerbia comminatiua, Diomedes Grammat. lib. 1.

Committere, συλβάλλειν: configere ac decertare: quod bellum, vel certamen, vel pugnam, vel prælium committere. Vlpianus. D. li. 9. Tit. 1. l. 1. Cum arietes, vel boues commisissent, & alter alterum occidit.

Committere pœnam (vt apud Varronem multam committere) in pœnam incurrere. D. de Receptis arbitris l. 7. pœna non committitur. & l. 23. licet in eo pœnam non committas.

Committitur stipulatio, quando commissio in stipulationis

H. ij.

pœnam incurritur. Vlpianus D. lib. 7. Tit. 9. l. 1. Vtilius autem visum est, stipulatione de hoc cauere, vt si quis non viri boni arbitratur utatur, committatur stipulatio statim.

Commixtio, σύμμιξις. Iulius Firmicus Mathef. lib. 1. Ex illa tranquilla commixtionis moderatione progenerat.

Commodator, is. Vlpianus D. lib. 13. Tit. 6. l. 7. Sed si legis Aquiliae aduersus socium eius habuit commodator actionem.

Commodatio, χρήσις, mutuatio. Apuleius in Hermetis Asclepio: Communicationes, commodationes alternæ, qui est humanitatis firmissimus nexus.

Commodissimè. Pomponius D. lib. 28. Tit. 2. l. 10. Commodissimè is qui nondum natus est, ita hæres instituitur.

Communicatus, us, κοινωνία, Cōmunicatio. Apuleius de Deo Socratis: Nullo inter se naturæ communicatu.

Communior, Compar. κοινότερον. Apuleius in Apologia: non nihil à me in communioribus studiis adiuuantur:

Commurmuratio, nis, συμμορμωρισμός συγκομισμός. Gellius lib. 11. cap. 7. Commurmuratio fieri cœpta est à plerisque qui aderant.

Comœdiographus, Comicus poëta. Probus in Catholicis: Sic Plautus & antiqui Comœdiographi. Fab. Victorinus in 1. Rhetor. Cicer. Nam aut propter negotia exponēda sumitur, quod est Comœdiographorum, vel Tragœdiographorum.

Compauescere, συμφοβεΐσθαι. Macrobius Satur. lib. 1. cap. 6. Hoc ubi illa audiuit animo compauescit.

Compatronus, Vlpianus D. lib. 26. Tit. 4. l. 3. Sed si ab hostibus fuerit captus, interim soli compatroni tutores sunt. Et l. 4. Per compatronum damno affici.

Compensatiuus, Adiect. Fab. Victorinus in 1. Rhetor. Cicer. Primò debet dicere feci, sed profui, & probare plus se profuisse, quàm obfuisse, quæ est qualitas compensatiua, quam ideo Cicero comparationem vocat, quod &c.

Compereo, σιωπόλλυμι. Diomedes Græ. lib. 1. Cōperio, comperco, comperi. Sed accētū discernitur sensus. Accentu enim acuto proferimus, quoties pro eo accipitur, quod est rescīui. Compereo enim facit cempêri, quod circumflexo accētū declinatur, quoties pro eo accipitur, quod est cum alio perij.

Comperio & Comperior differunt. Comperio est ab alio cognosco. Comperior, est mea opinione colligo. Et compertum habeo, pro explorato. Quod verbum deficit in futuro & impera-

peratiuo. Ex Diomede Grammatices lib. 1. Cornelius Tacitus lib. 5. Hunc ego lepidum temporibus illis grauem & sapientē virum fuisse comperior.

Compertius, Aduerb. Compar. à Cōperto. Gellius lib. 1. cap. 11. sed qui hoc compertius memoriè tradiderunt.

Competere, conuenire, cōgruere. Suetonius in Othone: Tōto Othonis animo nequaquam corpus, aut habitus competiit.

Competenter, vt par est, προσήκόντως. Vlpianus D. lib. 24. Tit. 3. l. 2. Ideoque officium iudicis interponendum est, quatenus & filia & patri competenter consulatur.

Competenter, i. cōuenienter. Fabius Victorinus in 1. Rhetor. Cicer. sententias vt competenter inuentionibus dispositis applicemus. Rursus, Debemus attendere quid ad intentionem competenter respondere possit.

Competenter, ἀναλόγως. Paulus D. lib. 22. Tit. 5. l. 16. A iudicibus competenter puniuntur.

Competenter, ἰσχυρῶς, sufficienter. Diomedes Grammat. lib. 1. Competenter demonstrauius.

Competentissimè, conuenientissimè, μέλα προσήκόντως. Apuleius in Apologia: Competentissimè videor vsus Platone, vt vitæ magistro.

Complexiua coniunctio, Diomedes Grammatices lib. 2. id est copulatiua.

Componderare, συσαρμίξεν. Apulei⁹ in Hermet. Asclep. Ex parte corruptiore mūdi, & ex diuina, pari lance cōponderans.

Compositus, à Cōpositè Aduerb. Cornel. Tacit⁹ lib. 15. Occulto præcepto, compositius cuncta, quàm festinantius agerent.

Cōpressus violentiusq; quærere, Macrobius Satur. lib. 1. cap. 6.

Compromittere in arbitrum. Vlpianus D. lib. 44. Tit. 4. l. 4. Si in arbitrum compromiserimus, deinde cum nō steterim ob aduersam valetudinem, pœna commissa est.

Compulsio, nis, συμβίασις, qua quispiam aliquid facere compellitur & cogitur. Hermogenianus D. lib. 36. Tit. 1. l. 1. Quare si fideicommissum pecuniarum alicui relictum fuerit, cessat compulsio. Vbi de adeunda hæredit.

Conceptus, etiã de camino dicitur igni correpto. Suetonius in Vitellio. Flagrante triclinio ex conceptu camini, i. ex camino qui ignem conceperat. Lucretius: Stupa iacit flammæ concepto protinus igne.

Conceptus, pro conceptaculo. Seneca Quæst. Natur. lib. 5. H. iij.

cap. 15. Vidisse flumina ingentia, & conceptus aquarum inertium vastos, pares nostris, nec compressos quidem terra supereminente, sed liberæ laxitatis.

Concertator, *συναγωνιστής*. Cornelius Tacitus lib. 14. Corbulonis concertator.

Conclamatum frigus, i. extremum, quod conclamata corpora efficiat necando frigiditate sua. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 5. Succo papaveris admiscetis euphorbium, mādragoram, aliasque herbas conclamati frigoris pipere temperatis.

Conca Veneria, siue Cochlea Veneria, Echeneis Mutiani, *χοιελὴν* Aristophani (à similitudine pudendi muliebris, quod & *χοῖτες* dicitur, vt & Porcus Latine teste Varrone) Concha Erycina Propertij: Concha Cytheriaca Martialis: Vulgò Porcellaine. Apud Plinium lib. 13. Chartæ læuigabantur concha: Sic & nunc porcellanis, quæ ex rubro mari capiuntur pulcherrimæ ruffæ notisque distinctæ. Plinius lib. 9. cap. 33. de concharum generibus, Nauigant ex his Veneriæ, præbentesque concavam sui partem & auræ oppositas, per summa equorum velificant. Idem cap. 25. eiusdem libri de Echeneide: Mutianus muricem esse latiore purpura, neque aspero, neque rotundo ore, neque in angulos prodeunte rostro, sed simplice, concha utroque latere sese colligente: quibus inherentibus, plenam ventis stetit nauem, portantem nuncios à Perandro, vt castrarentur nobiles pueri, cōchasque quæ id præstiterint, apud Gnidiorum Venerem coli. Veneriarum concharum etiā meminit Seneca. Martialis, Læuior & conchis Galle Cytheriacis. Et Idem lib. 14. κατ' ἐξοχὴν ac præstantiam cōcham vocat: Læuis ab æquorea cortex Mareotica concha fiat, inoffensa curret arundo via. Propertius lib. 3. Venit & è rubro concha Erycina solo. Apud Apuleium ab Ennio inter res marinas Matriculi memorantur, nec defunt qui de porcellanis intelligant. *Quin* & αἱ κόγχαι αἱ Ἀμαθίτιδες (est autē Amathus insula maris Ægei Veneri sacra) nominantur ab Epicharmo in Nuptiis Hebæ. Olim talibus conchis Athenis utebantur in ferendis suffragiis: Comment. Aristoph. in Equitib. Nunc in India atque Æthiopia huiusmodi conchulæ monetæ vsum præbent: Buxiosque appellant. Conchæ piscis Limaci similis: Estque Echeneis de quo Plinius lib. 32. cap. 1.

Concha longa, nostri Cullier. De ea Plinius lib. 32. cap. 9. Testæ eius alba est, aspera, lineis multis & diuersis distincta. *Qua* parte

parte replicatur, foramina multa habet ordine disposita.

Conchula striata, Apuleius in Apologia.

Conchylium *κογχύλιον*, generale nomen ad omnes conchas (vt dicit Epicharmus apud Athenæum, *πρωτοδαπὰ κογχύλια*, vt mytuli, ostrea, pectines, chamæ) vt apud Plinium lib. 2. Spiritū sydus lunæ existimari: & hoc esse quod terras saturet, accedensque corpora impleat, abscedensque inaniat: ideo cum incremento eius augeri cōchyliia. Conchyliū pro specie distincta à Buccino siue murice, aut purpura: Quod constat ex Dioscoride cap. de purpura ac sequent. & Plinio lib. 21. cap. 8. & lib. 9. cap. 39. In conchyliata veste cætera eadem sine Buccino, &c. Hoc conchylium est ex magnorum turbinatorum genere, ea parte latius, qua in turbinem definit, sine aculeis ac turberculis: ore non rotundo, vt in purpura, & buccino, sed oblongo: Cuius operculum ostraciū dicitur, *ὄστραξ*, vnguis odoratus, Blatta Bizantia Serapioni. Vide ostracium. Conchylium pro conchylij colore ac veste conchyliata, vt purpura, & murex. Iuuenalis Satyr. 8. Spartana chlamys, conchyliia Coa. & Sat. 3. Horū ego non fugiam conchyliia: Quintil. lib. 1. Nondum prima verba exprimit, & iam cæcum intelligit, iam conchylium poscit. Plinius: Transalpina Gallia herbis Tyrium atque conchylium tingit, nec quærit in profundis murices.

Conchyliarij, *κογχυλισταὶ*, *κογχύται*, Conchytiæ Plaut o, Cōchyleguli, qui conchyliia legebant: vt murileguli, qui murices: purpurarij qui purpuras, *πορφυρεῖς* Herodoto.

Concilium, Iasionē, *ἰασίωνη* Theophrasti, volubilis siue conuoluuli species, vt *ἐλξίνη* cyssampelos Dioscoridis, & ea quam pro similace læui depingit Matthæolus. Vide in nostro Lexico in voce *ἰασίωνη*.

Conciliare pro lenocinari. Suetonius in Cæsare: Existimabatur enim Seruiliam etiam filiam suam, Tertiam, cōciliare Cæsari. Hinc facetissimè Cicero, quo melius emptū sciatis: Tertia deducta est.

Conciliator furti. Asconius in 4. Verr. (vbi Cicero, excursor emissarius) hii vocantur conciliatores furtorum, quæ à magistratibus committuntur, atque internuntij.

Concinentia, concentio, *ἁρμονία*. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 5. Sed & ad ipsam cæli harmoniam, id est concinentiam, hunc numerum magis aptum esse non dubium est.

Concinniter, ἐμμελῶς, concinnè. Gellius lib. 18. cap. 2. Versus vno multifariam verbo concinniter implicati.

Concitamentum, incitamentum. Seneca lib. 3. de Ira: Quis autem ignorat lituos & tubas concitamenta esse, sicut quosdam cantus blandimenta, quibus mens resoluatur?

Concordatus, συμφωνημένος. Papinianus D. lib. 48. Tit. 5. l. 11. Volentes bene concordatum sequens matrimonium dirimere.

Concubium pro concubitu, ἡ συνουσία. Gellius lib. 9. cap. 10. Tot verò & tam evidentibus, ac tam prætextatis, sed puris honestisque verbis venerandum illud concubij secretum, neminem quenquam alium dixisse.

Concurator, vt contutor, Ulpianus D. lib. 26. Tit. 7. l. 19. Actus sui rationem concuratori reddere non esse compellendum.

Concuruare, συγυμπετεω. In versibus Laberij apud Macrob. Satur. lib. 2. cap. Non flexibilem me concuruasti, vt caperes.

Concussio, cum quis crimè minatus, vel eumentita magistratus auctoritate ab alio terrore pecuniam extorquet. Ulpianus D. lib. 47. Tit. de Concussione: si simulato præfidis iussu concussio interuenit, ablatum eiusmodi terrore restitui præses prouinciæ iubet, & delictum coercet.

Concussio, violenta pecuniæ exactio principis vel magistratus obiecto metu. D. de Calumniat. Neque enim transactionibus est interdictum, sed sordidis concussionibus. Est etiam D. lib. 47. Titulus de Concussione, vbi, Si simulato præfidis iussu concussio interuenit, ablatum eiusmodi terrore restitui præses prouinciæ iubet, & delictum coercet.

Condensitas, συννότις. Apuleius lib. de Mundo: Ignis ex aeris condensitate conflatur.

Condicere inducias, inducias pangere vel potius ex compacto facere atque pacisci. Iustinus Histor. lib. 3. Nam inducias quos proprio nomine condixerant, ex sociorum persona rumpebant.

Conditio triticaria, al. triticiaria, vel triticiaria, de qua D. l. 13. Tit. 3. l. 1.

Conditio, συνουσία, commercium. In diuortiis ac repudijs dicebatur: Tua conditione non utar, i. nihil mihi rei tecum erit. Atque pro ipsis verendis. Suetonius in Augusto: Et conditiones quæstas per amicos, qui matres familias, & adultas ætate virgines denudarent, atque perspicerent, tanquam Thoranio

ranio mangone vendente: vbi de locorum natura que inspectione. Iulius Capitolinus in M. Antonio: siquidem Faustianam satis constet, apud Caietam conditiones sibi & nauticas & gladiatorias elegisse. Lampridius in Heliogabalo: Romæ denique nihil egit aliud, nisi vt emissarios haberet, qui & bene natos perquireret, eosque ad aulam perducerent, vt eorum conditionibus frui posset.

Conditium, ἀπρυμα. Seneca epist. 61. Viuit is, qui se vitur. Qui verò latitant & torpent, sic in domo sunt, quomodo in conditio. Horum licet in limine ipso nomen marmori inscribas, mortem suam antecesserunt. Vulgò, ils sont en composte. Rursus Epist. 83. Multum interest inter ocium, & conditium.

Conditorium pro sepulchro. præter Plin. Secund. Suetonius in Caligula: Gestauit interdum & magni Alexandri thoracè repetitum è conditorio eius.

Conditrix. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 11. Nec dubium est, quin ipsa sit mortalium corporum & autor & conditrix.

Conditrix, cis. Apuleius in Apologia: Paupertas, inquam, præca apud sæcula omnium ciuitatum conditrix.

Condormire pro dormire. Suetonius in Augusto: Sic quoque sæpe indigens somni, & dum per vicos deportaretur, & deposita lectica inter aliquas moras condormiebat.

Conductio, συναγωγή. Fabius Victorinus, in Rhetor. Ciceronis lib. 1. Quare inquit, quæcunque longa argumentatio fuerit, duobus modis concludenda est, aut per cōductionem, id est συναγωγήν, aut per contrarium.

Confabricari, συντεχνῶσαι. Gellius lib. 3. cap. vii. Superstitiosè, inquit, & nimis molestè, atq; odiosè, cōfabricatus cōmilitibusq; magis est originè vocabuli C. iste Bassus, quàm enarrauit.

Confamulari, συνδουλεύειν. Macrobius Satur. lib. 1. cap. 16. Signa duo æquè scæminea, quibus ambitur, hylen naturamque significant confamulantes.

Confector ferarum. Suetonius in Augusto: in circo aurigas, cursorésque & confectores ferarum produxit.

Confectores coriorum, βυρσοδέλαι. Iulius Firmicus Mathes. lib. 3.

Conferre stipendium, translata pro adiuuare atque opitulari. Columella Agriculturæ lib. 1. cap. 1. Et alii tamen obscuriores, quorum patrias non accepimus, aliquod stipendium nostro studio contulerunt. Ibidem, Tributum nobis intulerunt, i. contribuerunt.

Confessus Passiuè: vt in 12. tabulis, Cōfessum æs, i. de quo facta confessio est: apud Gellium lib. 15. cap. 13.

Confessorius, ὁμολογητικός, καταφατικός, cui negatorius opponitur. Vlpianus D. lib. 5. Tit. 6. l. 5. sicut fructuario in rem confessoriam agenti fructus præstandi sunt, ita & proprietatis domino, si negatoria actione vtatur.

Confictus pro confixus. Diomedes Grammatices lib. 1. Frigor ambigüè declinatur apud veteres, tempore perfecto. Reperimus enim fictus & fixus. Scaurus de vita sua: Sagitta, inquit, confictus.

Confideiussor, σωεγγυητής. Vlpianus D. lib. 46. Tit. 1. l. 10. Et omnes confideiussores qui idonei esse dicuntur, præsto sint.

Configurare. præter Columellā Apuleius in Asclepio Hermetis: Non solum capitibus solis, sed membris omnibus, totòque corpore configurantur.

Confirmator. Cæsar belli Ciuilis lib. 3. Quæ res in dies confirmatiorem eius efficiebat exercitum.

Confirmare statum liberorum: quæ confirmatio, vulgò Legitimitas appellatur. D. lib. 23. Tit. 2. l. 57. Ex Papiniano Marcianus notat. Diuus Marcus & Lucius imperatores, ita rescripserunt: Confirmamus statum liberorum vestrorum in eo matrimonio quæsitorem, quod ante annos quadraginta contractum est perinde atque si legitimè concepti fuissent.

Conflascere. Gellius lib. 2. cap. 30. Nam fluctus qui flante Aquilone maximi ac creberrimi excitantur, simul ac ventus posuit, sternuntur ac conflascunt, & mox fluctus esse desinunt.

Confluentia, συνρροια. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 4. Hæc est ergo triplex causa vel podagræ vel cuiuslibet ex confluentia morbi, multitudo humoris, fortitudo membri à se repellentis, & recipientis infirmitas.

Confirmator, is, Apuleius in Hermetis Asclepio. Dominus & omnium confirmator, quem rectè deum dicimus.

Confricare translattè, pro exasperare atque exacerbare. Gellius lib. 7. cap. 3. vbi Tiro: In principiis autem, patroni qui pro reis dicunt, conciliare sibi, & complacare iudices debent: sensusque eorum expectatione causæ suspensos rigētisque, honorificis verecundisque sententiis commulcare, non iniuriis atque imperiosis comminationibus confricare. Ibidè pro συμπίβειν, fricando atterere: Cato: Nequid in cōsulendo aduersi eueniat, quod nostras secundas res confricet.

Confu-

Confusio pro verecūdia ac erubescencia. Seneca cōtrouersiarum lib. 1. Ago confusio meæ gratias, quòd nihil in illo cubiculo vidi, nisi patrem & matrem.

Confusaneus, σύμμικτος, συγκεχυμένος. Gellius lib. 20. cap. 11. Variam, & miscellam, & quasi confusaneam doctrinam conquisiuerant.

Congelascere, congelari, συμπήγνυσθαι. Gellius lib. 17. cap. 8. Consideremus quidem, cur oleum sæpe & facilè stet, vina rarerentur congelascant.

Congelascere, cōgelari, συμπήγνυσθαι. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 12. Minor modus eius reperitur, quàm fuit, antequam cōgelasceret.

Congerminare. Gellius cum Varrone vtitur lib. 20. cap. 7. Cæpe tum reuirefcit & congerminat decedente luna.

Congeste, pro confusè atque sine ordine. Iul. Capitolinus in M. Antonino: Et quidem hæc breuiter & congestè.

Congestim, ἀσθενώς. Apuleius in Apologia: Hæc enim friuola, pleraque in litoribus omnibus congestim & aceruatim iacēt.

Congestio, συναθροισις, Cōgestus. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 15. Illam verò enumerationis congestionem apud Homerum Maro admiratus.

Conglobatio, σύνθεσις. Vtitur præter Senecam Nat. quæst. lib. 1. & lib. 5. cap. 13. Cornel. Tacitus lib. de morib. Germanor. Nec fortuita conglobatio turmam, aut cuneum facit.

Congruentissimus, vt congruentissima voce insigniter acclamare, apud Apuleium in Apologia.

Coniectare pro conicere, συμβάλλειν: in quo iaciendi retenta significatio. Apud Gellium lib. 7. cap. 19. decreti verba hæc sunt: Cum L. Cornelius Scipio Asiaticus triumphans, hostium duces in carcerem coniectauerit.

Coniectanea, συμβαλλόμενα, libri coniecturarum. Gellius lib. 20. cap. 11. de librorum festiuis inscriptionibus: Est qui inscripsit συγγραφήν: Sunt item multi, qui Cōiectanea. Ab eodem Gellio lib. 14. cap. vlt. citatur Atteius Capito in Coniectaneorum ducentesimo quinquagesimo nono.

Coniectatoriè, σοχαστικώς. Gellius lib. 14. cap. 3. Et eius rei argumenta quædam coniectatoriè, ex eorum scriptis protulerunt.

Coniectio pro coniectura. Vlpianus D. lib. 28. Tit. 1. l. 21. Vtique placeret coniectionem fieri eius quod reliquit, vel ex Vicinis scripturis vel ex consuetudine patris-

Lib.

familias, vel regionis.

Coniectio causæ. Alconius Pædian. in 3. in Verr. Nam cum in rem aliquam agerent litigatores, & pœna se sacramenti peterent, poscebant iudicem, qui dabatur post trigésimum diem, quo dato deinde inter se comperendum diem, ut ad iudicium venirent, denunciabant: quo cum esset ventum, antequam causâ ageretur, quasi per iudicem rem exponebant, quod ipsum dicebatur causæ coniectio, quasi causæ suæ in breue coactio.

Conniuentia. Lampridius in Alex. Severo: Vel per cõniuentiam seditionem fecissent exercitus.

Consauciare. Præter Cornificium in Rhet. ad Herennium, Suetonius in Augusto: Et crus, & utrunque brachium ruina pontis consauciatus.

Consecrator, κτ. ἀπερδότης. Aut templorum fabricatores, aut simulacrorum cõsecratores facit. Iul. Firmicus Matheseos lib. 4.

Cõsentitur, impersonaliter ut Dissentitur. Gellius lib. 10. cap. 7. Omnium fluminum quæ in maria, qua imperium Romanum est, fluunt, quam Græci τὴν εἰσω θάλασσαν appellant, maximum esse Nilum consentitur. Idem lib. 3. cap. 11. Super ætate Homeri atque Hesiodi non consentitur. Vide Dissentitur.

Considerantius, ex participio: Consideratius præuerbium ex cognomine: Cornelius Fronto de nominum verborumque different.

Consignantius. Gellius lib. 1. cap. 25. Græci autem significantius consignantiusque (alibi consignatissimè) cessationem istam pugnae pactitiam ἐνεχειρίαν dixerunt.

Consignatissimè, insigniter maximèque ἐπισήμως. Gellius lib. 1. cap. 15. Eupolidis quoque versus de id genus hominibus consignatissimè factus est. Melius consignantissimè, & alibi consignantius.

Consilio secundo uti (quod in Prouerbio, Secunda nauigatio, δὲ πρὸς πλοῦς:) Cæsar belli ciuilibis lib. 3. Vbi propositum tenere non potuit, secundo usus consilio, edito loco castra communit.

Consiligo, dicta à Columella lib. 1. & 3. etiam radícula, pulmonaria (quia pulmonum vitiis medetur) & pulmonacea à Vegetio libro 1. artis veterinariæ: est Fuchisij Elleborus niger falsus ac syluestris: Pata leonis herbariorum, Gallis Pomelee,

Pomelee, quasi pulmonea. Ellebori nigri species est, non albi ut alij tradidère. Dentes radice eius scarificati sine ferro emuntur. Animalia adhuc ita curamus, ut docet Plinius lib. 26. cap. 7. maximo successu.

Consipere, συμφορῆν. Gellius lib. 7. cap. 3. Cum vereri sese ostendit, ne patres, gaudio atque lætitia rerum gestarum prosperè de statu mentis suæ deturbati non satis consiperent, neque ad rectè intelligendum, consulendumque essent idonei. quæ Catonis verba potius quàm Tironis ipsum culpantis.

Considerator, is, συνεστικὸς, Gellius lib. 11. cap. 5. Quos Pyrrhonios philosophos vocamus, ij Græco cognomento σκεπτικὸὶ appellantur. Id ferme significat quasi quæsitores, & consideratores.

Consolor Passiuè. Præter Asinium in Epistol. Ciceron. Gellius ita vsurpari probat lib. 15. cap. 13. Consolari quoque in partem alteram, dictum præterquam dici solitum est, in Epistola Q. Metelli: Ac cum animum, inquit, vestrum erga me video, vehementer consolor.

Consolabilis, παρηγορικὸς, qui consolatur, Actiuè. Gellius lib. 16. cap. 19. Canere carmen casus illius consolabile.

Conspectum habere. Gellius lib. 17. cap. 21. Ut conspectum quandam ætatum antiquissimarum, item virorum illustrium, qui in his ætatibus nati fuissent, haberemus.

Cõspiratus pro cõspirans. Macrobius Saturnal. præfat. Multarum ætatum exemplo, sed in vnum conspirata.

Conspiratus, Aduerb. Iustinus Histor. lib. 3. Lacedæmonij quoque eo cõspiratus ad arma concurrunt, quo aduersus se riuos dimicaturi videbantur.

Constagnare. Cornel. Fronto lib. de nom. verborumque differ. Glacies est, quæ ex coitu aquæ constagnat.

Cõstat pudicitia. Suetonius in Tiberio: Si sibi pudicitia cõstaret, i. si pudica esset.

Constellatio. Iulius Capitolinus in Gordiano: Cum senior Gordianus mathematicum aliquando consuleret de genitura huius, respondiisse ille dicitur, hunc & filium Imperatoris, & ipsum Imperatorem futurum. Et cum senior Gordianus rideret, ostendisse constellationem mathematicam ferunt, & de libris veteribus didicisse, ita ut probaret se vera dixisse. Spartianus in Vero: Quid si non rectè constellatio eius collecta est?

Costellatio. Iul. Firmicus Matheseos libro 1. Mercurij cum

Marte proficit constellatio.

Constellatus, Adiect. stellis insignitus, vt baltheus bullatus clauisque aureis vel argenteis transfixus. Iul. Capitolinus in Sa- lomino: Galienus his auratos constellatōsque baltheos rapuisse perhibetur.

Constrictio, συσφιμός. Satur. lib. 7. cap. 6. Certe respondeant volo, cur stomacho in lassitudinem degeneranti, ad instaurandas costrictione vires offerant ægrescenti vinum.

Consultare principem, petere quid fieri placeat: D. li. 49. T. 1. 1. 1.

Consuetudo de viri cum muliere commercio. Suetonius in Nerone. Vxores præter Octauiam duas postea duxit. Octauiae consuetudinem citò aspernatus. In Othone: consuetudo muti stupri.

Consulere Genetiacum de genitura. Suetonius in Caligula: Consulenti quoque de genitura sua, Sulla mathematicus certissimam necem appropinquare affirmavit.

Consultari Pass. Macrobius Saturnal. lib. 1. cap. 6. Cum in Senatu res maior quæpiam consultaretur.

Consultissimè, Aduerb. Iulius Capitolinus in Pertinace: Annæ consultissimè prouidit.

Consultissimè, optimo consilio, prudentissimè. Vlpianus D. lib. 28. Tit. 7. 1. 8. Prætor consultissimè interuenit.

Consummabilis, Adiect. Seneca Epistol. 93. Hæc in illis consummata est, in nobis consummabilis.

Consummatissimus. Plinius Epistol. li. 2. Macrino: Amaui consummatissimum iuuenem tam ardentem.

Contaminatio, μέλυνσις, inquinatio, μύσμα. Vlpianus D. li. 48. Tit. 5. 1. 2. Qui patitur uxorem suam delinquere, matrimoniumque suum contemnit, quique cōtaminatione nō indignatur.

Contaminator, Lampridius in Alexandro: Contaminator honorum iure punitus est.

Contemplatus, i. contemplatio, θεωρία. Macrobius lib. 1. in Somn. Scipion. Fide autem facta perpetuitatis animarum, consequens esse animaduertit, vt certa illis loca nexu corporis absolutis, pro cōtemplatu probi improbi meriti, deputata sint.

Contemplatrix, θεωρητινή. Apuleius li. de Philosophia: Disciplina contemplatrix bonorum, iusti tenax.

Contemptibilis, aspernabilis, εὐκαταφρόνητος, Lampridius in Alex. Seuero: Cū illi obiicerent nimiam ciuilitatem, & sæpe dicebant, Molliorem tibi potestatem & contemptibiliorem imperij se

rij fecisti. Vlpianus de officio Procons. D. lib. 1. Circa aduocatos patientem esse proconsulem oportet, sed cum ingenio, ne contemptibilis videatur.

Contentus cum Genit. Velleius Paterculus Histor. 2. Sed minus honoratus, quippe vixit angusti clauis penè contentus. Subaudi honore vel dignitate.

Contextio, συμπαροχή, contextus. Macrobius Comm. in Som. Scipionis lib. 1. cap. 2. Contextio narrationis per turpia & indigna numinibus, ac monstro similia componitur. Idem Satur. lib. 7. cap. 16. Et ita contextionis accessione variatum est.

Continentia vrbis, τοπαρχία, territoriū, i. Vniuersitas agrorum intra fines cuiusque ciuitatis. Vlpianus D. De verb. significat. Qui extra continentia vrbis est, abest. Cæterum vsque ad continentia, non abesse videbitur.

Continentia pro retentione. Suetonius in Claudio: Dicitur etiam meditatus edictum, quo veniam daret, flatum, crepitumque ventris in conuiuio emittendi: cū periclitatū quendam præ pudore ex continentia reperisset.

Continentia, α, σωέχρα, συναφή, cohærentia. Macrobius Satur. 1. 5. c. 15. Si velis sitū locorum mēte percurrere, inuenies illum continentiam regionum secutum. Ibid. Nec vllō saltu cohærentiam regionum in libro suo hiare permittit.

Continentia pro tenore, quæ συνοχή. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 6. Quod erit manifestius si in medio posueris ipsam continentiam sensus, de Timæo Platonis exceptam.

Continuus, assiduus: vt continuus principis. Cornel. Tacitus lib. Cocceius Nerua continuus principis.

Continuatè, ἀδιαλείπτως, Sine intermissione, Cornel. Fronto lib. de nom. verborumque differ.

Contra se, ἐξ ἐναντίας αὐτῆς, è regione sui. Suetonius in Caligula: Qua epulatione, equiti Rom. contra se hilarius, auidiusque vescenti partes suas misit.

Contradictus, Adiect. Vlpianus D. de leg. 1. Cum de: An etiā cotradicto aliquando iudicio consuetudo firmata sit.

Contradictor, ἀντίλογος. Vlpia. D. li. 40. T. 12. 1. 27. Quod si is qui pro libertate sua litigat, desit, cōtradictor verò præses sit, &c. Et T. 16. 1. 3. Cū nō iusto cōtradictore quis ingenuus pronūciat⁹ est.

Contrarie, ἐναντιῶσαι, ἀντιλέγειν, cōtradicere. Cornel. Tacitus lib. 14. Sententiæ Cassij, nemo vnus contraire ausus est.

Contrarietas, ἐναντιώσις vel ἐναντιότης. Macrobius lib. 2. Comment. cap. 14. Nunquam fieri potest, vt circa vnā eandemque

rem, vno eodémque tempore, contrarietates ad vnum idemque pertinentes eueniant.

Controuersus sibi, i. contrarius. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 6. Nec aliter tam controuersa sibi ac repugnantia, & natura communionem abnuentia promisceri, terram dico & ignem potuisse.

Controuersiola, Diminut. à controuersia: vt gratiola à gratia: Diomedes Grammat. lib. 1.

Contubernium translata. Spartianus in Adriano: Optimos quosque de Senatu in contubernium imperatoris maiestatis asciuit.

Contumacissimus, Superlat. Seneca de Consolat. cap. 8. Dolorem dies consumit, licet contumacissimū. Idem Epist. 84. Hæc contumacissimos & iugum recusantes in alienum egit arbitrium.

Conuallere, vallis vndiquaq; claudere ac munire, συμπεριφράττειν, περιχαράκωσαι. Gellius lib. 12. cap. 13. de Oceano: Vndarum illius ambitu terris omnibus conuallatis.

Conuelare translata. Gellius lib. 7. cap. 3: Sed enim Cato, non nudam, nec solitariam, nec improtectam hanc ἐπαγωγὴν facit: sed multis eam modis præfulcit, multisque aliis argumentis conuelat.

Conuellare caput: quod pudoris causa factitabant veteres in re minus honesta. Gellius lib. 19. cap. 9. Sed ne nos, id est, nomē Latinum, tanquam profectos (legendum profectos, vel præfectos) quosdam & infubidos, ἀναφροσύνας condemnetis: permittite mihi quæso operire pallio caput, quod in quadam parum pudica oratione Socratem fecisse aiunt. Tum resupinus capite conuellato, voce admodum quam suauis, versus cecinit, &c.

Conventionalis, συμβηματικός, vt stipulatio conventionalis, quæ fit ex conuentione reorum: Pomponius D. libro 45. Tit. 1. l. 5.

Conuersari pro συμμιλέν, consuescere. Seneca lib. 3. de Ira: Sumuntur à conuersantibus mores.

Conuersus, us, us, i. cōuersio, στροφή. Macrobius Satur. li. 7. c. 9. Septimus motus qui gyros efficit, crebro conuersu turbat.

Conuexio, conuexitas, συγκύπτωσις, σύγκλισις. Gellius lib. 14. ca. 1. Partium circularumque cæli, ex deuergentia & conuexionibus mundi varietas.

Conui-

Conuibrare. Apuleius Floridor. lib. 2. Discit autem statim pulus vsque ad duos ætatis suæ annos dum facile os vti conformetur, cum tenera lingua vti conuibretur.

Conuitiolum. Lampridius in Alexan. Seuero: laceffitus erat conuitiolis.

Conuoluulus, vide Scammonia tenuis.

Cooperator, is, συνεργός. Apuleius Floridor. lib. 2. Id quoque palium cooperatores ipsius laborem fuisse.

Cooperimentum, συγκάλυμμα, operimentum tegumentumque. Gellius lib. 4. cap. 7. Nam caput, inquit, & os cooperimento personæ tectum vndique.

Coquinaria, μαγειρική, coquinaria ars. Apuleius de Philosophia: Harum imitatrices esse coquinariam & vnguentarium.

Cordi habere. Gellius lib. 2. cap. 30. Versibus quadratis composuit, quorum duo postremi isti sunt, quos habere cordi & memoriæ operæpretium esse hercle puto.

Coracinus piscis, κορακίνος Aristoteli, κορακίος Hesychio, & aliis κορακινός: & diminutiue apud Athen. κορακινίδιον (quia κωρὸς niger, vnde κωραξ: non verò, vt voluit Athenæus ἀπὸ τῆς κόρας κινεῖν, quod κερκίνω magis congruit. Dixitque Oppianus li. 1. Halieut. Καὶ κορακίον ἐπὶ ὄνου μὲν αἰδοπι χειρῆ) Coracinus Plinio: In Gallia Narboneusi Corp. alij durdo, vergo, & corbeau: In Italia Coruo. Græci vulgò κορακίδι. Piscis est marinus ex squamosorum genere Auratæ vel Melanuro nō dissimilis, magnitudine interdum plus cubitali, coloris subnigri: recens capto caput auro atque purpura & splendet & nigricat: dorsum verò rependum. De Coracino vide Athenæum lib. 7. & 8. (præter Aristotel. histor. lib. 8. cap. 30. & li. 5. cap. 17.) Strabonem lib. 17. Plinium cum multis locis, tum li. 32. cap. vlt. vbi Pullum coracinum dixit, sed mendosè editum racinum. Dicitur est etiam saperda, σαπέρδης Athenæo: & maiores Coracini πλατσακοί: mediæ ætatis μύλλοι: minimi γνωπίδια vel ἀγνωπίδια. Vide Coruus.

Corchorus, κόρχος Theophrasti foliis ocymi, est Anagallis Diofcoridis. Plinius lib. 25. cap. 13. Anagallida aliqui corchoron vocant. Est & alia Corchoros, de qua egimus in Lexico.

Cordyla, vide Thynnus.

Coriaginosus, qui coriagine (qui ἐχιδερμία morbus ac marasma species bobus præcipuè, quado pellis tergori adhæret) laborat, vt coriaginosum iumentum apud Vegetium de re veteri-

K. j.

caria: Gallicè Haridelle, quasi aridulus.

Cornua etiam vocantur dentes elephanti à Plinio. l. 9. c. 5. & lib. 18. in præfat. licet lib. 8. cap. 3. ita scribat de Elephantis: Prædam ipsi in se expetendam sciunt solam esse in armis suis, quæ Iuba cornua appellat, Herodotus tanto antiquior, & consuetudo melior dentes.

Corniculatus, *καστορέως*, vt luna corniculata, apud Apuleium de Deo Socratis.

Cornus, *κενάνα* vel *κενάνα*, Gallis Cornier, vel Cornouillier, Italis Corniolo, & Cornao. Fructus *κενάνα* & *κενάνα*, Corna, Gallicè Cornouiles, Italicè Cornole. Corni species, frutex sanguineus Plinio (vide Virga sanguinea) qui & Gallis sanguin, atque Italis sanguino.

Cornuarius, *καστορέως*, qui cornua militaria fabricat, vt tubarius qui tubas. A rædus D. lib. vlt. Tit. 6. l. 6. Cornuarios recenset inter eos, quibus aliquam vacationem munerum grauiorum conditio tribuit.

Cornuta, e, lyra altera: aliis Coccyx alter: Northmanis Gournault, & Tumbe Rhotomagi: à Liguribus malearmato pefce: à Romanis forchato, & pefce forcha. Piscis marinus est, octagonus, coloris puniceus, totus squamis ossibus contectus: aculeis lyræ pisci similis. De cornuta Plinius lib. 9. cap. 27. lib. 32. cap. vlt. Priore loco sic legend. Attollit è mari Cornuta semipedanea fere cornua, quæ ab his nomen traxit. Vide Lyra.

Corona mensarum. Vlpianus D. lib. 34. Tit. 2. l. 19. Sed & in coronis mensarum gemmæ coronis cedent, & hæ mensis.

Coronopus, *κορωνόπος* Dioscoridi, & *κορωνοπόδιον* Actio & Traliano, non est herba stella Italarum (vt voluit Matthæolus) quæ Gallis corne de cerf: Sed Verrucaria Herbariorum (diuersa à verrucaria Italarum, siue Heliotropij specie) cuius rationes adduximus fufissimè in Lexico, in voce *κορωνόπος*. Aduertèdum in Dioscoridis codice legi *κατεχυσμένον*, i. figuratum & cõformatum (quod ad foliorum ordinem refertur) apud Plinium verò herbam esse cum fissuris. Sed aut legi debet *κατεχυσμένον*, aut Plinius errauit affinitatè vocum (vt sæpe consueuit) quod magis probabile: Quia Coronopus folia habet graminis, vel holostij (vt testatur ipse Dioscorides capite de holosteo) quæ sine fissuris sunt. Vide Holosteon. Dioscorides scribit Sesamoïdes minus habere folia Coronopodis, hirsuta magis atq; minora: ex quibus rursus error Matthæoli in Sesamoïde, cognoscitur.

Corpus

Corpus in vulgus dare, corpus vulgare ac sui cūctis copiã facere, vt meretrices solènt. Gellius l. 6. c. 7. Sed Acca Laurètia corpus in vulgus dabat, pecuniãmq; emeruerat ex eo quæstu vberè. At Liuius lib. 4. ab vrbe: Sunt qui Laurentiam vulgato corpore, lupam inter pastores vocatam putent.

Corporis actor, vel Syndicus, D. lib. 3. Tit. 4. l. 1.

Corporaliter, *σωματικῶς*. Paul. D. l. 41. T. 2. l. 1. Per seruũ corporaliter pignori datum non acquiri nobis possessionem Iulianus ait. Vtitur & Tit. 3. l. 4. *Corruda*, vide Asparagus.

Correptè, i. correpta syllaba. Gellius lib. 2. cap. 17. Neque repugnat quod coëgi correptè dicimus.

Corruptissimè dicere, apud Senecam Controuerf. lib. 10. in 5.

Coruscamen, *ἀσπυγῆ*. Apuleius de Deo Socratis: Velut in ætiffimis tenebris rapacissimo coruscamine.

Coruus piscis, *κόραξ*, Romæ Gallina: nostris Cabote, & Burdegalæ Perlon. Marinus est, corporis forma miluo pifei similis aculeorum pinarumque magnitudine discrepans: Cuius dorsum ex cæruleo nigricat, latera rubescunt, cum venter sit lactei coloris. De eo Athenæus lib. 8. Plinius lib. 32. cap. vlt. vbi, à Coracino distinguit.

Coruus marinus, siue coruus aquaticus Phalacrocorax Plinio, *κόραξ θαλάσσιος* Aristoteli Histor. lib. 8. cap. 3. Gallis Cormorant. Vide Ibis. *Cos*, vide Naxius lapis.

Costus, quibusdã Officinarum Zedoaria: aliis radix quæ nunc cœpit afferri ex India, & *κόστος* nomine ab Indis appellatur.

Cotacula, vide Lydius lapis.

Cotinus, Sabaudis Eufstet. Allobrogibus falso Rhu (propter vsũ in tinctura) Italis Rosa, & Scotano, atq; Rosolo in Apennino: quia corticis vsus conchylj vice: Ramorum verò (quia ligni interioris aureus color) ad lutei tincturam. Plin. lib. 16. c. 18. Est & in Apennino frutex qui vocatur cotinus, ad lineamenta modo conchylj colore insignis. Folia eius quasi terebinthi, fructus ex umbella in paruulis filiquis.

Crabro Plin. *ἀνδρῆνη* Aristot. genus vespis: Gal. fraillon: Ital. Calaurone.

Creabilis, *κρίσιμος*. Apuleius in Hermetis Asclepio: Mundus materiæ creabilis est, tametsi creata non est.

Creatio liberorum, i. procreatio li. D. l. 1. T. 7. l. 15. In adrogationibus cognitio vertitur, num fortè minor sexaginta annis sit qui adrogat, quia magis liberorum creationi studere debeat.

K. ij.

Crebriter, pro crebrò. Diomedes Grammat. lib. 3. Cum crebriter pugnas iniret.

Creditor condicionalis. Vlpianus D. de verborum signif. Conditionales creditores dicuntur & hi quibus nondum competit actio, est autem competitura: vel qui spem habent vt competat.

Cremales arbores. Vlpianus D. libro 24. Tit. 3. l. 7. Puto autem si arbores cæduæ fuerunt, vel cremales, dici oportere in fructu cedere. Scribitur & Gremiales. Dictæ, vt crema à cremando.

Cretafodina. D. lib. 7. Tit. 1. l. 9. Sed si lapicidinas habeat, & lapidem cædere velit, vel cretafodinas habeat &c. Alibi Cretafodina.

Crethmos, batis Plinio (cui duplex, batis marina, & batis hortensiana lib. 21. cap. 15. batisque marina, ipsi Crethmos agrios: hortensiana verò, asparagus Gallicus (*κείραμον*, vel *κείραμον* Dioscor. Gal. Perce-pierre: creste-marine: Ital. Finocchio marino (vt in Hetruria) herba di San Pietro, & adhuc Critermo in Salentinorum regione, quæ vulgò terra d'Otranto. Sed apud Dioscoridem pro *πλατυτέοις* latioribus, legendum *παχυτέοις* crassioribus. sunt enim Crethmi folia angustiora, quàm portulacæ, sed crassiora.

Crex, *κρέξ* apud Aristotel. auis est moribus pugnacibus, ingenio valens ad victum: cui crura longa, ac ideo posterior digitus, qui pro calce est, minutus. Pugnatur cum galgulo, & merula, & Chorione. Ibidi magnitudine comparatur apud Herodotum. Athenæusque similem facit Helorio (qui nostris Corlieu) & Ælianus scribit Crexas ciconiis infestas esse. Quæ non possunt huic aui competere, quæ Vanneau Gallicè vocatur (estque *κρέξ* Aristoteli) sed potius Italorum Falcinello, cui rostrum falcatum, & crura oblonga.

Crimen mouere, crimen struere, siue inferre atque intendere, i. obiicere. Suetonius in Claudio: Quendam verò, & quòd comes regis in prouincia fuisset, referens maiorum temporibus Rabirio Posthumo, Ptolemæum Alexandriam, crediti feruandi causa secuto crimen maiestatis apud iudices motum.

Criminaliter, vt criminaliter agere: cui opponitur ciuilitate agere, apud Vlpianum D. lib. 47. Tit. 2. l. vlt.

Criminosissime, Suetonius in Tiberio. Ita absumptam criminosissime infectatus est.

Crimi-

Criminosissimus. Suetonius in Cæsare: Aulique Cecinnæ criminosissimo libro & Pitholaj carminibus maledicentissimis laceratam existimationem suam ciuili animo tulit.

Cruciator, *βασανιστής*. Iulius Firmicus Matheseos lib. 3. Alij cruciatores erunt seruorum.

Cruentior, Comparat. Iustinus Histor. lib. 3. Itaque tantis animis concussus est, vt rarò vnquam cruentius prælium fuerit.

Cruentè, Aduerb. Iustinus Histor. lib. 23. Quanquam vxor diu, ne ab ægro diuelleretur, deprecata est, ne discessus suus adiungi nepotis parricidio posset, & tã cruentè hæc deseruisse virum, quàm ille impugnasse virum videretur.

Cruenter Aduerb. Seneca de Benef. lib. 5. cap. 17. Cæteri arma cruentius exercuerunt, satiati tamen aliquando abiecerunt.

Cruralis, vt faciæ cruales pedulesque apud Vlpianum D. lib. 34. Tit. 2. l. 25.

Crusta soli, vel terræ. Alfenus D. lib. 39. Tit. 2. l. 9. Si ex fundo tuo crusta lapsa sit in meum fundum. Ibid. si crusta non coaeruerit, nec vnitate cum mea terra fecerit.

Cucuba, vide Scopes.

Cucullus Bardiacus, bardocucullus, vulgò cape de Biard, apud Iul. Capitolinum in Pertinace.

Cuculus piscis, *κόκκις*, Gallis rouget: aliis Morrude: Mafsilienibus Galline: Sætonibus perlon: Neapolitanis Cocchou. Huic vocalitas tribuitur, vt lyræ Chalcidi, & apro. Similis est mullo atque hirundini: cui corpus rubrum excepto ventre candido: rostrum incuruum atque acutum. Felle caret. Vide Lucerna.

Cucumis piscis, melon de mer, est digiti crassitudine & longitudine, tuberculis aliquot aspersis, veluti in cucumere terrestri paruo. Partes internas indiscretas habet. Plinius lib. 9. cap. 2. Rerum quidem non solum animalium simulacra esse, licet intelligere intuentibus vnam, gladium, ferras, cucumin vero & colore & odore similem. Et lib. 32. cap. vlt. de concharum generibus: Extra has sunt rotundæ in oleario vsu cochleæ, cucumis, cynopus, Cammarus, Cynosdextra, draco.

Cucumis marinus. Græci etiam nunc *ψολι* vocant, confundentes cum Colybdæna: præstus aquam ei aculatur syphonis modo. De eo nos ex aliorum traditione, scripsimus, nunc ex rei veritate atque inspectione propria *κῆεν τῆς αὐτοψίας*. Cucumis marinus, i. concombres de mer (Est enim cucumeri paruo

K. iij.

simillimus figura solum non odore, nec colore.) oblongus est quinque angulis ac superficiebus insignis: cuius digitalis crassitudo, longitudo minor digito: Singuli anguli tuberculorum ut in cucumeribus, gemina serie exarantur. Color rufus est. Corio tegitur ut tethya, quibus in reliquis similior. Ostreis multos adherentes inueni cum vrticis marinis, Venetiis. Et tamen soluti vagantur, & cum explicant suas proboscides, eorum caput similius sepiolis. Ego cucumim Plinij, Holothurion Aristotelis esse credo.

Cucurbita, σικύα, & σικωνία (præsertim Indica, apud Athenienses) κολοκυθή vel κολοκυθα Dioscor. & Atticè κολοκύνθα (sed κολοκύνθας rotundas vocant Hellestrotij, ut auctor Phrynichus: longas verò σικύας) Gallicè Courge: Ital. Zuccha.

Cucurbita sylvestris Plinio, siue σαρμῶς à Græcis dicta ob inanitatem, digitalis crassitudinis est, nõ nisi in saxosis nascens. lege Plin. lib. 20. cap. 3. Est & cucurbita sylvestris, sed plena, colocynthis Plin. κολοκυνθίς Dioscor. & σικωνία Hippocr. vel σικωνία, & κολοκυθή ἀγρία. Gal. coloquinte, courge sauvage: Ital. Zuccha saluatica. Cucurbita plebeia, quæ humi ferpit: ut Cucurbita cameraria, quæ pergularis: de quibus Plinius lib. 19. cap. 5.

Cucumis, vel Cucumer, σίκυς vel σίκυς. Gal. Concombre: Ital. Cedriuolo, cocomero: Cuius variæ species, virides, lutei, albi, verrucosi, longi, distorti, læues, atque aliusmodi. Cucumis sylvestris Plin. siue asininus, σίκυς ἀγριος Dioscor. ex quo fit elaterium: Gal. concombre sauvage: cuius species est cucumis scorpionius, anguinus vel erraticus appellatus, teste Plinio lib. 20. cap. 1. & 2. hic viridis ac tortus.

Cui dubium cadit? pro cui dubium est? quis dubitat? Diomedes Grammat. lib. 1. Cui enim dubium cadit, quin ab uno abunus dicamus?

Culpatus, αἰπός, αἰπιπέος, culpandus. Gellius lib. 11. cap. 7. Sed molestius equidem culpatusque esse arbitror.

Culpatio, præter Gellium, utitur Cornel. Fronto lib. de nom. verborumque differ. Vituperatio vitium parat: Culpatio, à culpa incipit.

Culpabilis, ἄετος. Apuleius lib. de Philosoph. Culpabilium autem vitiorum quatuor formæ sunt.

Culpabilis, culpādus, αἰπός siue αἰπιπέος. Apuleius in Apologia: Nisi forte, quod artificio elaboratum laudabile habetur, hoc.

hoc natura oblatum culpabile iudicandum est.

Cunabula iuris, i. principia. Pomponius de Origine iuris D. lib. 1. Qui liber veluti cunabula iuris continet.

Cunctator, tardior. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 14. eam cunctator visus penetrat, cuius offensa percussa videndi acies scinditur & in se recurrit.

Cupa, *Cupula* diminutiue. Vlpianus D. lib. 33. Tit. 6.1.3. In cupis autem siue cupulis puto admittendum.

Cuprum, æris species, i. æs Cyprium per contract. vnde apud Palladium Cuprini clavi. Spartianus in Caracalla: Ex ære vel cupro cancelli.

Curare, colere, διατρέφειν. Plinius Epistol. lib. 1. de Regulo: Est enim locuples, factiosus: curatur à multis: timetur à pluribus. De quo alibi: Conuenitur ad regulam mira celebritate: cursant, frequentant. Martialis: Quanto reduci Regulus solet turba.

Curatura, ἐπιμέλεια, δίαιτα. Terentius Eunuch. deducunt cibum Tametsi bona est natura, reddunt curatura iuuceas.

Curculio translata pro pene. Persius Satyra 4. quare detorsus uirgilio extat.

Curia, quid à Foro differat, vide Forum.

Curiatim, κατὰ φρήτας Homero. Gellius lib. 15. cap. 27. Comitia Curiata, per lectorem curiatim calari, i. conuocari.

Cyrcura, ὑπολωίς, ἐπιλαίς, scribitur & ὑπολειίς, Gallis fauette rousse (quam falso passerem troglodytem nonnulli crediderunt) al. Goitréle, Verdò: Italis Pizamofche. Auis est minor luscinia, sed eadē corporis figura, coloris subuiridis. Culicibus consisq; arborum victitat, raroq; hyeme apparet. In eius nido ponit oua cucullus, quæ ipsa pro suis fouet: de quo & Theophrastus de Causis lib. 2. cap. 24. Vide & Aristotelem Histor. lib. 8. cap. 3. Iuuenalis Satyra 6. Tu tibi nunc curruca places, fletumque labellis Exorbes. Est & Curruca species, ὑποθυρίς Aristophanis, Gallicè fauette plombée.

Cuticularis, δερμακικός: ut pori, i. πόροι, cuticulares meatus Plinio: Inuisibilia foramina Celso, caulæ Lucretio multis locis.

Cyanus, κύανος apud Hesych. κυανός) cæruleus: Gallis Pic de muraille. Auis est maior paulò fringilla, minor merula: cuius rostrum gracile: pedes magni, color cæruleus. Saxosis locis versatur. De qua Aristoteles in Histor. Animal. Vide Iaspis.

Cybia, vide Thynnus.

Cupitor, ἰς, ἐπιθυμητής. Diomedes lib. 1. Grammat. Omnes appellationes, quæ in tor terminantur, deriuata à verbis, eundem.

genitium casum admittunt, veluti Cupitor huius rei.

Cychram, siue *Cynchram*, *κύχραμος* vel *κύχραμος* Aristoteli Histor. lib. 8. cap. 12. (alij legūt *κρυχράνθ*, apud Hesych. *κρυχράνος*) Gallis Trachet. Est enim eius speciei auis, quæ discedētibz coturnicibus ducē se præbet, vt glottis, Ortygometra, & Otis. Plinius lib. 10. cap. 23. de Coturnicibus: Semper hinc remeātes comitatū sollicitant, abeuntque vnà persuasæ Glottis, & Otis & Cychramus. Cychramus perseverantior festinat etiam peruenire ad expetitas sibi terras. Itaque noctu is eas excitat, admonetque itineris.

Cycladatus, cyclade veste indutus. Suetonius in Caligula: Armillatus in publicum processit, aliquando sericatus, & cycladatus.

Cymindis, *χαλκίς*, & *κύμινδης* Homero (*κυκμίς* Callimacho: Cicuma Festo auis nocturna, qua voce *νυκτιόραξ*, qui nostris Corbeau de nuit, à Gaza exponitur apud Aristotelem) nocturnus accipiter Plinio (sed nocturnus accipiter est potius *ύβελς* siue *ωτύγξ* Aristotelis, quem vocamus Fauperdrieux: & hic est Subris Nigidij, voce quidem è Græco, sed corruptè scripta apud Plinium lib. 10. cap. 14. auis quæ aquilarum ova frangit) Faulcon monragnard. Aristoteles Histor. lib. 9. cap. 12. in hunc sensum: Chalcis rarò apparet, montes enim incolit, nigro colore est, magnitudine accipitris, quem palumbarium nominant, forma longa ac tenui. Iones Cymindem eam appellant, cuius Homerus etiam meminit in Iiade, cum inquit, *χαλκίδα κικλήσκουσι θεοί, αἰὲρ δὲ κύμινδιν*. Et subiungit: Cæterum Hybris, aiunt autem nonnulli hanc auem eandem esse Ptyngi. Hæc interdum quidem non apparet, quia non clarè cernit, sed noctu venatur more aquilæ. Pugnat verò etiã cum aquila adeò acriter, vt sæpius ambæ implexæ deferantur in terram & viuæ à pastoribus capiātur. At Plinius confusè atque infideliter lib. 10. cap. 8. Nocturnus accipiter Cymindis vocatur, rarus etiam in syluis, interdum minus cernens. Bellum internecinum gerit cum aquila, cohærentesque sæpe præhenduntur.

Cynosbaton, *κυνόσατον*, vel *κυνόσατος*, & *ξύλινη κύων* apud Athenæum, Gallis Esglantier: sentis canis Columellæ. Sylvestri rosa maior est, atque in arborem adolefcit: folia rosarum multo minora, odorata: caulis totus ac rami aculeis horrent: flos paruus, odoratus, albus. Nunc & in hortis colitur. Aliud Cyno-

Cynorhodon, vide suprâ. Aliud Cynosbaton Theophrasti, de quo Plinius lib. 24. cap. 14.

Cynorhodon, *κυνόροδον*, & *κυνόρωρον* Ruffo, ac *ήλιόρωρον* (non *ήλιόρωρον*) Oribasilij, rosa sylvestris, Gallis Rose de chien, vel rose sauuage. Plinius lib. 8. cap. 41. Ad morsum verò (canis rabidi) vnicum remedium oraculo quodam nuper repertum, radix sylvestris rosæ, quæ Cynorhoda appellatur. Hæc planta fert spongiam, quæ in Officinis falsò Bedeguar (nam aliud Arabicè. Vide Spina alba) de qua Plinius lib. 25. cap. 2. postquam dixit, radicem sylvestris rosæ, quam cynorhodon vocant: subiungit, Aliàs apud autores cynorhodi vna medicina erat, spongiolæ, quæ in mediis spinis eius nascitur. De eadem rursus hoc modo lib. 24. cap. 13. Alterum genus rubi est, in quo rosa nascitur. Gignit pilulam castaneæ (supple pilulæ, i. castaneæ cum suo inuolucro atque echino) similem, præcipuo remedio calculosis. Cynorhodon, etiam est liliū rubrum, herbariorum Martagon, *λείριον* Theophrasti. Plinius lib. 21. cap. 5. Est & rubens liliū, quod Græci crinon vocant: Alij florem eius Cynorhodon.

Cyperus, *κύπειρος*, & iuncus quadratus Cornelio Celso, vel triangularis Plinio: Gallicè Souchet: Italis Cypero: Hispanis Juncos d'olor. Cuius species Cyperus Indicus, *κύπειρος Ἰνδικός* Dioscoridi, qui officinarum Cucurma, siue Curcuma Arabicè, Chymicis nostris Terra merita: nosque in Lexico Theophrasti *χρώμα* esse (quasi *κούρμα* Sed maluit à toloris tinctura) ostendimus. Ex huius caule triangulari, insignes baculos in extremis argento ornatos vidimus in aula regis Galliæ, quos gestabant æconomi. Alii ex certo palmarum genere feri prodiderunt.

Cyprinus, *κυπρίνος*, *κυπριανός*, *λεπιδωπίς*, Nūc in Græcia ὄρφορος: Carpa: vulgò Carpe: Venetiis Raïna: Romæ Barbaro: Placentiæ Carpano: Ferratiæ Carpena. Piscis est lacustris ac fluuiatilis (& verè Plinius lib. 9. cap. 16. marinum facit, vt Oppianus: Halieut. lib. 4.) squamis latissimis densissimisque contextus: Cui omnium foli lingua non in oris inferiore parte sita est, sed in superiore, carnosâ atque in cupediis expetita. Dentes nec in ore habet, sed subtus intra fauces latent. Mori admodum contumax est, tantæque viuacitatis, vt exenterati cor diu palpitet (vt in fulmonibus) corpusque ipsum dum frigitur in sar-

ragine subsultet. Ex eius ouis fit, quod vocant Venetiis Cauia-
ro rosso, Iudæis concessum quibus nigrum ex ouis Acipenserū
prohibitum. Casiodorus in Epist. 12. 4. de regio conuiuio: Desti-
net carpam Danubius. *Cypros, vide Ligustrum.*

D Actyli, vide Vngues.
Dalmaticatus. Adiect. Dalmatico habitu vestitus.
Lampridius in Commodō: Dalmaticatus in pu-
blicum processit, atque ita signum quadrigis e-
mittendis dedit.

Damafonion, vide Alisma.

Damnare heredem testamento, pro obligare atque astringe-
re. Gaius D. lib. 8. Tit. 4. l. 16. Potest etiam in testamento here-
dem suum quis damnare, ne altius ædes suas tollat ne luminib.
ædium vicinarum officiat.

Damnare ad gladium, i. pœna capitali atque ultore gladio.
Ulpianus D. lib. 47. Tit. 14. Abigei cum durissimè puniuntur ad
gladium damnari solent.

Damnum infectum est, damnum nondum factum, sed quod
futurum veremur. Paulus D. lib. 39. Tit. de damno infecto, l. 2.
& l. 4. Cauere damni infecti, vel de damno infecto. l. 7. damni
infecti nomine satisfidare.

Damnum sentire, damnū ferre. D. lib. 10. Tit. 3. l. 6. Ulpianus:
Neque lucrum, neque damnum eum sentire oportet.

Damnum ad ipsum respicit, pro eo quod est, damnum ipse
sentire debet. Ulpianus D. lib. 10. Tit. 3. l. 6. Si verò non commu-
ni nomine, sed ut lucretur solus, magis esse oportet, ut & dam-
num ad ipsum respiciat.

Damni vicarius. Papinianus D. lib. 26. Tit. 7. l. 39. Tutor qui
tutoris idoneum heredem conuenire pupilli nomine noluit,
damni vicarius substituitur.

Dapfilè, lautè, *δαψιλῶς.* Sueton. in Vespasian. Sed & cōuiuaba-
tur assidue, ac sapi⁹ rectè, ac dapfilè, ut macellarios adiuuaret.

Dardaniæ artes, i. magicæ, à Dardano insigni, ut tradunt, ma-
go, cuius commentariis perlectis, doctissimus euasisse Demo-
critus memoratur. De quo Plinius lib. 30. cap. 1. Apuleius, Eu-
sebiusque lib. 2. Præparat. Euang. Columella lib. 10. Dardaniæ
veniant artes.

Dare

Dare, pro sui copiam facere, quod & *χαίρειναι* Græci de
consuetudine *ἢ περὶ σωουσίας.* Carullus ad Aufilenā: Tu quod
promisti mihi, quod mentita inimica es, Quod nec das, & fers,
sæpe facis facinus.

Dare facere, verba stipulationibus adhiberi solita. Alfenus
D. lib. 17. Tit. pro socio. l. 71. His verbis stipulasti: Hæc quæ supra
scripta sunt, ea ita dari fieri, neque aduersus ea fieri: Si ea ita da-
ta facta non erūt, tum viginti milia dari: Ibid. Hæc ita dari fieri
spondes: Cicero Offic. 3. Arbitrum illum adegit, quid sibi dare
facere oporteret ex fide bona.

Dare in nomen alicuius, sub eius nomine ementito aliquid
edere. Gellius lib. 10. cap. 12. Multa autem videntur ab homini-
bus malè solertibus huiuscemodi commenta in Democriti
nomen data, nobilitatis autoritatisque eius perfugio vtētibus.

Dare sese filium, dare se adoptandum. Gellius lib. 6. cap. 7. In il-
lius locum Romulus Accæ Laurētiae sese filium dedit, seque &
cæteros eius filios fratres Aruales appellauit.

Dare se in memoriam, pro sui memoriam quàm longam ef-
ficere. Seneca Epist. 94. Vixit, ad posteros vsque transiit, & se
in memoriam dedit.

Dare opinionem. Seneca lib. 1. de Ira: Ut opinionem luxuriæ
segnitiæque malignis daret.

Datiuus vel testamentarius tutor. Modestinus D. libro 46.
Tit. 6. l. 7.

Debitum pratendere. Paulus D. de Pactis l. 9. Necnō & vnus
tutor plurium pupillorum nomine vnum debitum pratendē-
tium, si conuenerit, placuit vnus loco esse.

Debitrix, *ὀφειλέτις,* cuius correlatiuū creditrix. Paulus D. lib.
49. Tit. 14. l. 47. Moschis quædam fisci debetrix ex conductione
vectigalis.

Ulpianus D. lib. 16. Tit. 1. l. 8. Quasi debetrix delegetur.

De, vt *περὶ* etiam positponitur. Paulus D. lib. 2. l. 1. Tit. 2. l. 1. Ex
his verbis stipulationis duplæ vel simplæ, Eum hominem, quo
de agitur, noxa esse solutum.

De composito (vt de cōpacto apud Plautū) pro cōposito Virgi-
gilio, siue ex cōposito Plinio, *ἀπὸ σωθήμετος.* Apulei⁹ in Apo-
logia. De cōposito, nec opinārē, patroni ei⁹ incessere maledictis

De genu pugnare. Seneca lib. de diuina prouid. cap. 2. Callum
per iniurias duxit, nec vlli malo cedit, sed etiam si succiderit,
de genu pugnat.

Lij.

De speculo formatum, pro ad exemplar. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 2. Quid quod & omne opus Vergilianum, velut de quodam Homerici operis speculo, formatum est? Alibi: hoc vno v. sus est archetypo. lib. 6. cap. 2. Vt vnde formati sint, quasi de speculo cognoscas.

De summo pectore, minus consideratè, re non infimo pectore perpenfa & examinata. Gellius lib. 17. cap. 13. Non me autè præterit, dicere aliquem posse de summo pectore, nihil esse in his verbis negotij.

Decedere, i. ἀποχωρεῖν, cum ablatiuo & accusandi casu. Gellius lib. 15. cap. 11. Epictetus quoque philosophus propter id senatusc. Nicopolim Roma decessit.

Decemiugis, δέκα ἵππους, currus in quo iugalium paria quina. Suetonius in Nerone: Aurigauit quoque plurifariã. Olympiis verò etiam decemiugem.

Decemprimatus, δέκα πρῶτα. Hermogenianus D. lib. vlt. Tit. 4. l. 1. Patrimonij sunt munera rei vehicularis, item nauicularis, decemprimatus. Vide Decaproti.

Decessio verborum. Gellius lib. 13. cap. 28. Animaduertere est pleraque verborum latinorum ex ea significatione, in qua nata sunt decessisse, vel in aliam longè, vel in proximam: eamque decessionem factam esse consuetudine, & inciticia temere discentium, quæ cuiusmodi sint, non didicerunt.

Decessionem pati, i. diminutionem. Mæcianus D. lib. 29. Tit. 4. l. 28. Eam autem decessionem patietur is cui restituta fuerit hæreditas, quam is qui ei restituerit, passurus fuit.

Decessus aestus, Cæsar de bello Gallico lib. 3.

Declinatio mundi, eius deuexitas ac decliuitas. Columella initio operis: Declinationum mundi non ignarus, vt exploratum habeat, quid cuique plagæ conueniat.

Declarator, is, qui declarat, qui sua voce renunciat. Plinius in Panagyr. Vt idè honoribus nostris suffragator in curia: in campo declarator existeres.

Decoctior, perfectior, suauior: Sumpta translatione ab auro recocto, aut à vino. Persius Satyra 1. Aspice & hæc: si forte aliquid decoctius audis.

Decollare. præter Sueton. ac Diomed. Sext. Aurel. Victor in D. Iuliano: Extenta damnatorum modo ceruice decollatur.

Decoriosissimus, ἀξιοταπεινός. Apuleius in Apologia: Eū quoque Zenonem longè decoriosissimum fuisse vt Plato autumat.

Decre-

Decretalis. Vlpianus D. lib. 38. Tit. 9. l. 1. Decretalis bonorum possessio an repudiari possit, videamus, id est decreto delata.

Deculpatus, ἐπίσκητος, multum culpatus vel culpandus. Gellius lib. 19. cap. 10. Itane, inquit, magister dehonestum tibi deculpatumque hoc verbum videtur?

Decumanus fluctus: de quo Ouid. in Trist. Qui venit hinc fluctus, fluctus supereminet omnes, Posterior nono est, vndeci móque prior. Idem 11. Metam. Vastius insurgens decimæ ruit impetus vndæ. Silius lib. 14. Non aliter Rhodopes Boreas à vertice præceps, Cum sese immisit, decimóque volumine pótum Expulit in terras. Seneca in Tragœd. Agamemnone: Hæc ore re fidit, illa conuulsum latus summittit vndas, fluctus hanc decimus tegit. Valerius Argonaut. 2. In cassum decimæ cecidit tumor arduus vndæ: Lucanus in 5. Pharsaliæ. Hæc fatū decimus dictu mirabile, fluctus Inualida cum puppe leuat.

Decumatio, vide Centesimare.

Decurionatus, i. decuriatus. Macrobius Satur. lib. 2. ca. 3. Cum rogaretur, vt decurionatum priuigno eius expediret.

Decentissimus, Superlat. Seneca in Suasoria 2. Decentissimi generis stultam sententiam referam.

Dedecorosè, ἀήμως, αἰσχρῶς, turpiter. In Epitome sexti Aurel. Victoris: Dedecorosè vixi, turpius peream. sunt verba Neroris sua manu pereuntis.

Dedere se ad literas, pro literis. Gellius lib. 2. cap. 21. Tum qui spiam ex iis, qui se ad literas memoriãque veteres dederat.

Deditim, Aduerb. teste Diomede Grammatices lib. 1.

Deductio, de summa diminutio. Nam ducere etiam ad vsurarum rationem pertinet pro ἐλλογῆν imputare. D. lib. 10. Tit. 2. l. 51. Impensarum ratio haberi debet: quia nullus casus interuenire potest, qui hoc genus deductionis impediatur.

Deductior, gracilior. Suetonius in Augusto: Nasum & à summo eminentiorem, & ab imo deductiorem.

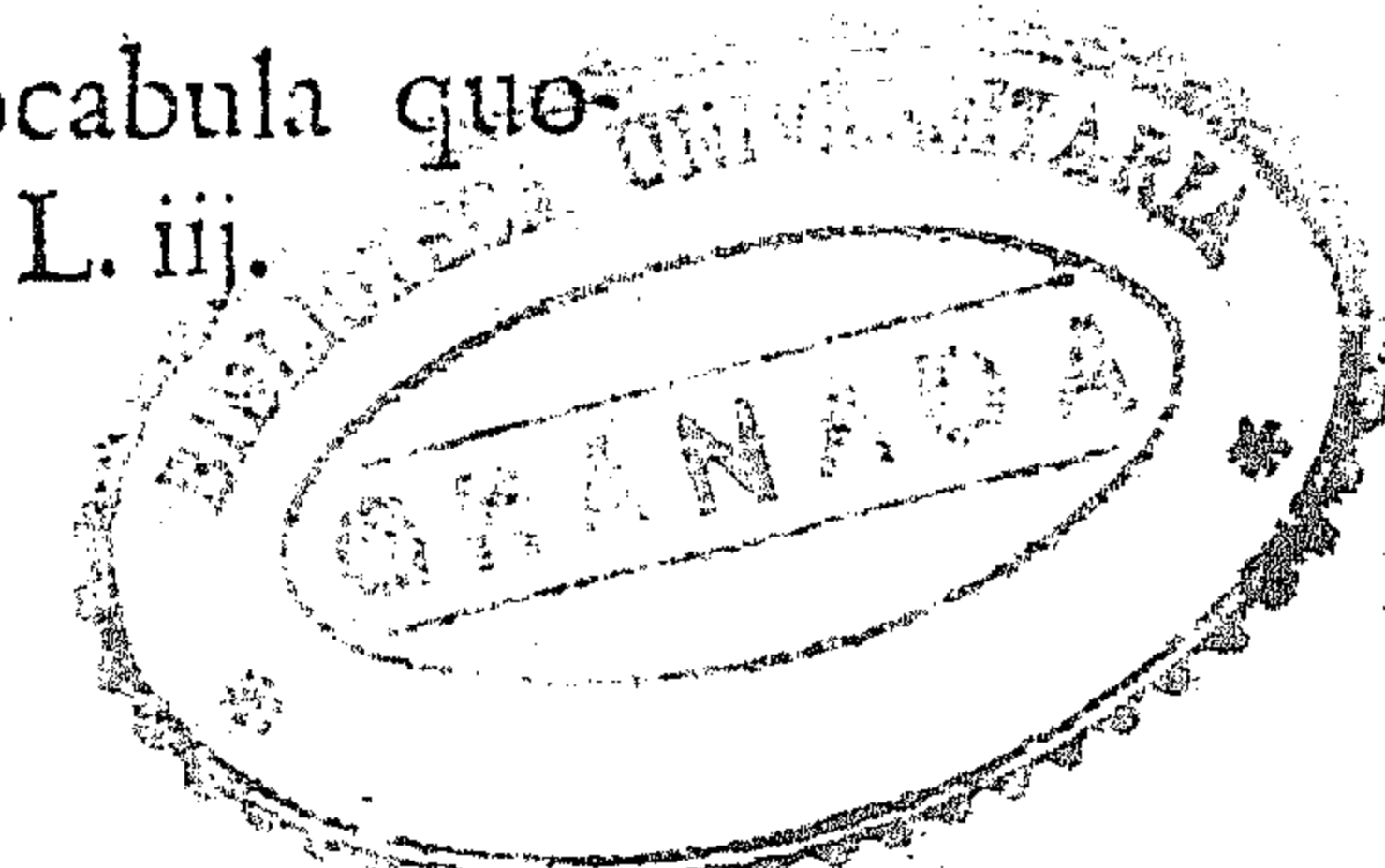
Defæcatus animus. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 8. Tertiarum sunt purgati iam defæcati que animi, & ab omni mundi huius aspergine pressè purèque deterfi.

Defamatus, infamis. Gellius lib. 14. cap. 2. Spurcissimæque vitæ ac defamatissimæ.

Defamatosissimus, maximè infamis. Gellius li. 18. cap. 3. homo quispiam turpitudine pristina vitæ defatosissimus.

Defamatus, infamis. Gellius libr. 9. cap. 2. Vt vocabula quo-

L. iij.

que eorum defamata, atque demortua, cum ipsis viderentur.

Defecta nomina. Paulus D. l. 22. Tit. i. l. ii. Æquum est quamuis ipso iure vsuræ reip. debeantur, tamen pro defectis nominibus compensationem maiorum vsurarum fieri.

Defectus facultatibus, Italis fallito: quia fait banque route. Vlpianus D. li. 23. T. 3. Si extraneus sit qui dotē promissit, isque defectus sit facultatibus: imputabitur marito cur eum non conuenerit.

Defectio pro figura quæ ἐκλυσίς. Virgilius: Ipse quirinali lituo, paruaque sedebat. Respondit Seruius: Sic hoc dictum esse, ut pleraque dici per defectionem solent: Macrobius Satur. l. 6. c. 8.

Defectior, magis defectus. Apul. in Apologia: Cur in planis quidē speculis, fermē pares obtutus & imagines videantur, in tumidis verò & globosis omnia defectiora, at contrā in cauis auctiora.

Defectior, Compat. Spiritus vbi incipit fortior est: defectior, vbi definit.

Defector, quo cum Suetonio vitur Cornel. Tacitus lib. 19. Ducem se defectoribus obiulit.

Defendi per aduocatum. Plinius in operis Præfat. Præterea est quaedam publica etiam eruditorum reiectio. Vitur illa & M. Tullius, extra omnem ingenij aleam positus, & (quod miremur) per aduocatum defenditur.

Deferuere de maris æstu. Gellius lib. 19. cap. At vbi cælum enituit, & deseruit mare, & ardor ille periculi deflagrauit.

Deflagratio venarum. Iul. Firmicus Mathes. lib. i. Ille cita ardentium venarum deflagratione feruescens violentia repentini caloris exæstuat.

Defenerari. Apuleius in Apologia: Pater eius plurimis creditorib⁹ defceneratus, maluit retinere pecuniā quam pudorē.

Deformatio, διαμόρφωσις, figuratio ac διατύπωσις. Iul. Firmic⁹ Matheseos l. i. Ecce ille nondum corporis deformatione cōpleta in maternis visceribus immatura festinatione præmoritur.

Deformissimus, ἀχρότατος. Gellius lib. 5. cap. ii. Inter n. pulcherrimā sceminam, & deformissimā media quædā forma est.

Defricatē. Næuius in Tarentilla. apud Carisium infacetē, & defricatē.

Deglubere, ac Glubere obscenitatis verba, morigerari. Aulionius: Deglubit, fellat, molitur per vtramque cauernam. Casullus: Glubit magnaminos Remi nepotes.

Degu-

Degulator, gulosus nepos, ἀσώτος. Apule. in Apologia: Quæ tamē omnia in paucis annis ita hic degulator studiosè in ventrem condidit.

Degustatio, ἀπόγευσις. Vlpianus D. lib. 18. T. 6. l. i. periculum vini vsque ad degustationem sustinere.

Dehortatio, ἀποτροπή, ἀποτροπικὸς λόγος. Diomedes Gram. lib. 2. Παράδειγμα est enarratio exempli, vel rei præteritæ relatio, significans adhortationem dehortationēve.

Deiectio animi. Seneca. Quæst. natural. l. 2. ca. vlt. Honestius indicas deiectione animi perire, quàm fulmine?

Deiectiones, aut altitudines stellarum, apud Iul. Firmicū l. 2.

Delatorius, vt delatoria curiositas. Vlpianus D. lib. 22. Tit. vlt. l. 6. Vt neque negligentia crassa, aut nimia securitas satis expedita sit, neque delatoria curiositas exigatur.

Delectatior. Gellius lib. 20. cap. vlt. Aut sermo incorruptior, aut delectatior motio, aut in ludo liberalior.

Delectabilis, περιωδός. Cornel. Tacitus lib. 12. Infusum delectabili cibo boletorum venenum.

Delectabiliter, περιωδός. Prob⁹ in Catholicis, structuræ delectabiliter componendæ. Gellius lib. 13. cap. 23. Delectabiliter ac decorē multis variisque verbis depicta est.

Delibatio, ἀπόγευσις. Florentinus D. lib. 30. Tit. i. l. 116. Legatum est delibatio hæreditatis, qua testator ex eo, quod vniuersum hæredis foret, &c.

Delitolum, πασιδιό. Seneca 12. Epist. l. 2. Ego sum Philosti vili filius delitolum tuum. Perfectè, inquam, iste delirat vetulus, etiam delitolum meum factus est.

Delitus. Diomedes Gramma. lib. i. Deleor delitus & deletus. Cicero ad filium: cæteris delitus. Varro: pecorinæ delitæ literæ. Caluus ad vxorem i. Epist. Inuita delita.

Demandare vicem suam. Suetonius in Caligula: Proximo collutori demandata vice sua.

Demētire, insanire, παραφρονεῖν: quo vsus præter Lucret. Apul. in Apologia: Confessa est, se se mea magia inductā demētire.

Dementiri, valde mentiri, καταψέδεσθαι. Apuleius in Apologia: Et ex eo sacro cœpisse dementiri.

Demolio pro demolior. Varro in poetico libro: Et tamen nō demolio astra. Item Epistolicarum Quæst. Demoliuit tectum. Ex Diomede Grammat. lib. i. Næuius in Corollario: Hæc demolire. Ex Diomede Grammat. lib. i.

Demonstratiue, ἐπιδεικτικῶς. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 16. Hunc locum demonstratiue terram dicens, in qua erat, dum ista narraret.

Demorari pro manere. D. lib. 5. Tit. 1. 12. Non compelluntur se Romæ defendere quandiu legationis causa ibi demorantur.

Demulctus, delinitus. Gellius lib. 3. cap. 13. Atque ita motus, & demulctus, & captus est.

Demutare sententiam in re aliqua. Gellius lib. 17. cap. 1. Ea nobis post incipiunt displicere, sententiamque in iis nostram demutamus.

Denotare probro, infamare. Suetonius in Caligula: Quem C. seniore iam, & mollem effeminatum denotare omni probro consueuerat.

Dens pro clauis *συνειδοχικῶς*. Tibullus lib. 1. Eleg. 1. Sed referat fixa dente puella fores. Germanicus in Prognosticis: Qualis ferratos subiicit clauicula dentes, Succutit & foribus producit Vincula claustris.

Denticulus, dens paruus, ὀδοντίον. Apuleius in Apologia: Viperæ ritu niueo denticulo, atrum venenum inspirare.

Dentex Columellæ, & Appitio *συνόδης*, & *συνόδων*, & *συνόδων* (παρὰ τὸ σίνεσθαι καὶ βλάπτειν τοῖς ὀδόντιν), quod dentibus noxius fit) apud Athenæum 1. 7. Massiliensibus Dentè: Italis Dentale: In Gallia Narbon. Marmo, (confusè cum mormyro) Piscis marinus sargo & auratæ similis, cui caput magis compressum quàm auratæ vel pagro: Dentes singulis maxillis quaterni caninis similes, paruique & exerti: Pinnæ & aculei & squamæ & color Erythrini (vnde ἐρυθροποιήλος ab Epicharmo) nam ex albo (indèque λευκὸς cognominatus à Numenio) rubescit punctis rubeis notatus. In capite eius lapillus. Plinius lib. 37. cap. 10. Synodontes è cerebro piscium est, qui Synodontes vocantur. Est & Charax piscis, *χάραξ* Athenæo lib. 8. ex denticis siue synodontis genere, vt *συναγέλις*, qui maior. De dentice Aristoteles Histor. lib. 9. cap. 2. & *Ælianus* lib. 1. cap. 46.

Denuntiar abstinere, *περὶ γὰρ ἀπέχην*. Iustinus Historicus lib. 31. Mittit qui ei denuntiarent, abstinere à regno pupilli, pro vt abstineret.

Depascere transitiue, pro depasce facio. Columella lib. 2. cap. 11. Et si depascere sapius voles, &c. D. lib. 10. Tit. 4. 1. 9. Glans ex arbore tua in fundum meum incidit: eam ego immisso pecore depasce.

Deper-

Deperditus: vt deperditus amore. Suetonius in Domitiano: Domitiani Paridis histrionis amore deperditam repudiauit.

Depositio, *παρακατάθεσις*, actio qua depositum aliquid apud aliquem intelligitur, i. custodiæ traditum. Vlpianus D. lib. 16. Tit. 3. 1. 1. Vel conditio depositionis non existit.

Depositior, qui apud aliquem rem asseruandam deponit. Vlpianus D. lib. 16. Tit. 3. 1. 1. Si depositor decesserit. Cui correspondet Depositarius (is apud quem depositio fit & qui depositum suscipit) & sequester depositi, qui plurium.

Depositio, *ἀπόθεσις*. Vlpianus D. lib. 48. Tit. 18. 1. 8. Aut damnum cum infamia, aut dignitatis alicuius depositionem. Alibi, Gradus deiectio.

Depositio, *παρακατάθεσις, παραβολή*. Vlpianus D. lib. 46. T. 5. 1. 7. Neque pecuniæ vel auri, vel argenti depositione, in vicem satisfactionis fungitur.

Depositio, vt pecuniarum depositio. Vlpianus D. lib. 26. Tit. 7. 1. 7. Si deponi oportet pecunias ad prædiorum comparationem. Et solent comminari prætores, vt si non fiat depositio, vel aliquando tardius fiat, legitimæ usuræ præstentur.

Deprædari. D. lib. 3. Tit. 5. 1. 6. Sed & si quis negotia mea gessit non mei contemplatione, sed lucri sui causa: Labeo scripsit suum eum potius quàm meum negotium gessisse: qui enim deprædandi causa accedit, suo lucro non meo commodo studet.

Deprædatio, qua voce vtitur Iul. Firmicus Matthes. lib. 3.

Depressio, *καταπίεσις*. Macrobius Satur. lib. 1. cap. 20. Sol semper, velut à quadam imæ depressionis senecta, in altitudinem suam, vt in robur reuertitur iuuentutis.

Depressitas, *τίς, ἀπόθλιψις*, decliuitas, deuexitas. Apuleius in Hermetis Asclepio: Non depressitas terræ eius opera impedit.

Depugnatio, *καταμάχησις*. Iul. Firmicus Matthesos lib. 4. Ex forsensium certaminum depugnationibus liberatus.

Derisus, *us*, qua voce præter Quintil. Suetonius in Tiberio: Maximè tamen curauit notitiam historiæ fabularis, vsque ad ineptias, atque derisum. Et Seneca Epist. 77.

Derisorius, *καταγελαστικός*. Vlpianus D. lib. 30. Tit. 1. 1. 71. Quod si nullas ædes reliquerit, magis derisorium est, quàm utile legatum. Marcianus D. lib. 28. Tit. 7. 1. 14. Conditiones contra edicta Imperatorum, vel quæ contra bonos mores, vel derisoria sunt.

M. j.

Derivatio, translātē. Macrobius Satur. lib. 6. cap. 1. Exproban-
tibus tanto viro alieni vsurpationem: nec considerantibus,
hunc esse fructum legendi, amulari ea quæ in aliis probes: &
quæ maximè inter aliorum dicta mireris, in aliquē vsū tuum
opportuna deriuatione conuertere.

Derogare. Derogatur legi, cum pars detrahitur: Abrogatur le-
gi, cum prorsus tollitur. Modestinus D. de verborū significat.

Derogatiuus, ἀφαιρητικός. Diomedes Grammat. li. 1. In enim
præpositio plerunque derogatiua: nonnunquam adiectiua.

Derogatorius, vt edictum derogatorium. Iulianus D. li. 25. T.
4. l. 2. Edictū de custodiēdo partu, derogatorium eius est, quod
ad Carboniani decreti exemplum comparatum est.

Descendit, non descēdit dicebāt veteres. Ennius & Valer.
Antias in Histor. 75. Deinde funere locato, ad forum descen-
didit. Laberius quoque in Catulario: Ego mirabar quomodo
māmā mihi descendiderant. Vide Gellium lib. 7. cap. 9.

Descriptiuncula. Seneca in Suasoria 2. Ex omnibus suasoriis
celebres descriptiunculas subtexam.

Deserere, sese deserere. Cæsar. lib. 1. Ciuium Bellor. Petreius
verò non deserit sese, armat familiam.

Desertissimus, superlat. Seneca Quæst. nat. lib. 3. cap. 11. in lo-
cis desertissimis fontes.

Despectare pro despicere, καταφρονεῖν. Cornel. Tacitus lib. 17.
Ne vt victi, & ignaui despectarentur.

Despectissimus, contemptissimus. Suetonius in Cæsare: Des-
pectissimum quendam ex Corneliorum genere, cui ad oppro-
brium vitæ Salutioni cognomen erat, secum in castris ha-
buit. Idem in Claudio: Eum auia Augusta pro despectissimo
semper habuit.

Desperationem in virtutem vertere. Iustinus Histor. libro 2.
Sed Themistocles timens, ne interclusi hostes desperationem
in virtutem verterent, & iter quod aliter non pateret, ferro pa-
refacerent, &c.

Despuere oculo. Quia superbiam ac contemptum, oculi non
nunquam ipsi significant. Catellus ad Licinium: precēsque
nostras, Oramus, caue despuas oculo.

Destinare pro designare. Vlpianus D. libr. 10. Tit. 4. l. 3. Quid
enim si dominus quidem paratus sit defendere, actor verò de-
stinare non possit nisi ex presentibus? Et Marcellus D. libr. 45.
de verbor. obligat. l. 94. Alioquin si cum destinare genus (triti-
ci) &

ci) & modum vellet.

Destinatio in, σκοπὸς εἰς. Papinianus D. l. 31. Tit. 1. l. 77. Nam
in vnum etiamnum destinatio dirigi potuit.

Desudatio, ἀφίδρωσις. Iulius Firmicus Matheleos li. 3. Coram
nimia desudatione dissoluitur.

Desyderium pro re amata, i. amasia, vel amasio. Catullus in
Epigram. de passere Lesbix: Cum desyderio meo intenti, Ca-
rum nescio quid lubet iocari, i. meæ puelle. Sic πόθος Græcè
Phanocles de Orpheo: πολλάκι δὲ σκερῶς ἐν ἄλσεσιν ἔξετ' αἰεί-
δων ὄν' πόθον, ἔδ' ἦν οἱ θυμὸς ἐν ἡσυχίῃ. Et Bion in Bucol. Θνατῶν ἀθά-
νατῶν τε πόθος.

Desideria audire, i. supplicationes. Vlpianus de Offic. Procōs.
D. lib. 1. Tit. 16. l. 9. Obseruare itaque eum oportet vt sit aliquis
ordo postulationum, scilicet vt omnium desyderia audiantur.

Desyderabilior. Suetonius in Tyberio: Vt tali successore desy-
derabilior ipse aliquando fieret.

Detectio. Vlpianus D. libro 29. Tit. 5. l. 1. Quæstionem autem
sic accipimus, non tormenta tantum, sed omnem inquisitio-
nem & detectionem mortis.

Detentio, κατοχή, ἐπίχρησις, retentio. Vlpianus D. lib. 43. Tit. 2.
25. Ei quoque qui pignori fundum acceperit, scribit Iulianus
non esse iniquum detentionem seruitutis dari.

Detrectare aliquem pro vituperare, vide Obtrectare.

Detrectare gloriam alicuius. Corn. Tacit⁹ in Dialogo: Plu-
res hodie reperies qui Ciceronis gloriā, quàm Virgilij detrectēt.

Detractatio (vt obtrectatio) pro vituperatione. Gellius lib.
2. cap. 6. Non laude solum indignus, sed detractatione execra-
tionēque totius generis humani dignus esset.

Detestatio hominis, εἰς τινὰ μωσοπονεία, Passiuè de odio quo
improbi mores solemus detestari. Macrobius Satur. libro 6.
ca. 7. Hoc enim verbū Illaudati, non est idoneum ad exprimē-
dam sceleratissimi hominis detestationē. Ibidem Actiue: De-
testatione, execrationeque totius generis humani dignus est.

DetraCTOR, qui detrahit ac derogat alicui. Corn. Tacitus li. 11.
Nam ipse haud quaquam sui detractor vnā omnino anguē
in cubiculo visam, narrare solitus est.

Detritus, κατατετριμένος. Et translātē homo detritus (vt a-
pud Græcos τείμα, & πείτεμα ἀγροῦς) in aliqua arte. Gelli⁹
libr. 15. capi. 30. Qui ab alio vitæ genere detriti iam, & retorridi
ad literarum disciplinas serius ad eunt.

Detrita vestimenta. Cornel. Tacitus lib. 1. detrita tegmina.

Deuergentia, a, deuexitas, decliuitas, κατωφερές, κατάντες. Gellius li. 14. cap. 1. Partium circularumque cæli, ex deuergentia & conuectionibus mundi varietas.

Deuirginare, violare, corrumpere. Paulus de Offic. præfid. D. lib. 1. l. 21. Præces cum cognoscat de seruo corrupto, vel ancilla deuirginata, vel seruo stuprato. Græcè est διαπαρθευέειν. εἶσω. Nam. διακορπεῖν ἢ διαπαρθευέειν hoc sensu dicitur.

Deuoluitur dominium ad aliquem, i. descendit ac transit Vlpianus D. lib. 43. Tit. 24. l. 13. Quæsitum est, si cum prædium interim nullius esset. postea dominio ad aliquem deuoluto.

Deuomere. Cæcilius in Plotio: Nihil peccat de suauio, vt deuomas volt, quod foris potaueris.

Deuomere, ἐξέμεῖν. Statius Comicus: Sed tua morosa ne vxor quæso est. quam rogas. Qui tandem, tædet mentionis, quæ mihi Vbi domum adueni ac sedi, extemplo fauium Dat ieiuna anima, nil peccat de fauio, vt deuomas vult, quod foris putaueris. al. port.

Deuotissimus. Seneca lib. 5. de Benef. cap. 17. Equè immensum erit, si percurrere capero ipsa resp. quam ingrata in optimos ac deuotissimos sibi fuerit.

Deuotissimus, addictissimus. Suetonius in Cæsare: Quibus rebus & deuotissimos sibi, & fortissimos reddidit.

Dexterio humerus, i. dexter. Suetonio in Claudio.

Di melius siue meliora. Sic dicere solebant auerruncando, amoliendo atque aduertendo quæcunque impenderent mala. Valer. Maximus in v. Di melius, quod hunc animum viris earum nõ dederunt. Seneca de remed. fortuit. Morieris. di melius. Cicero apud Nonium Marcellum in verbo Auerruncare: Di maluerint meliora. Tibullus li. 2. Eleg. 4. Di meliora ferant, nec sint infomnia vera.

Dicatura, a, ἀνάθεσις, dicatio. Plinius in Præfat. Nec fiducia operis hæc est, sed dicaturæ. Sic enim legi debere in Plinianis obseruationibus ac castigationibus ostendimus: non verò indicatura.

Dicis gratia, simulatè, non ex animo, ad speciem, quis dicere possit se fecisse, ὁφισιώσεως ἕνεκα. D. libro 13. Tit. 6. l. 4. Sæpe etiam ad hoc commodantur pecuniæ, vt dicis gratia numerationis loco intercedant.

Dictatio. Paul. D. l. 29. T. 1. l. 40. Lucius Titius miles notario suo

suo testamentum scribendum notis dictauit, & antequam literis præscriberetur, vita defunctus est. Quæro an hæc dictatio valere possit.

Dicturio, verbum ἐξερπνὸν ac desyderatiuum. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 3. Sed perge, Auiene, ne vltra te dicturientem retardem. Idem lib. 7. cap. 1. Quid duces & milites, qui fortiter à se facta semper dicturiunt: & tamen tacent arrogantia metu?

Differris sermonibus, i. iactari, vt qui fit vulgi fabula. Cæcilius Plotio: --nũc credo inter suas æqualeis Et cognatas sermonem ferit. -- Hæc erunt concilia hodie differor sermone miser. Vide Gellium lib. 2. cap. 23.

Diffinitiuè, siue definitiuè, δεριστικῶς, definitè, apud Asconium 4 in Verr.

Diffluus, διαρρῆτος. Mar. Attilius apud Macrob. Satur. lib. 3. cap. vlt. Sumas ab alio, lacte diffluos grossos.

Diffringere. præter Plautum Suetonius in Augusto: Parte Liburnicarum demersa, simulque eius in qua vehebatur, fufis armamentis, & gubernaculo diffractò.

Diffusio, vel potius diffisio (vt dicitur diffindere diem.) procrastinatio. Gellius lib. 14. cap. 2. Atque in rerũ quidem diffusionibus, comperendinationibus, &c.

Digeries, digestio. Macrobius Saturnal. lib. 1. in præfat. quam bona ex parte mutuatus est ex Seneca lib. Epistol. 12. ep. 85. Idem in his quibus aluntur ingenia præstemus: vt quæcunque hausimus, non patiamur integra esse, ne aliena sint, sed in quãdam digeriem concoquantur: alioquin in memoriam ire possunt, non in ingenium.

Dignanter, ἀξίως. Vopiscus in Tacito: Ipsum igitur qui nos tueri debet, loquentem dignanter audite.

Digno pro dignor. Pacuuius in Hermione: Cũ neque aspiciere æquales dignaret eius. Ex Diomede Gramatices lib. 1.

Dij patrij, penates, quos θεοὺς πατρῴους vocari tradit Higinius. Virgilius, Dij patrij seruate domũ. Et alibi, Patrijque penates. Vide Macrob. lib. 3. Satur. cap. 4.

Dij magni, admirantis, vt θεῶν, πάτραι: & coniunctim θεῶν πάτραι, vt ἑπόποι, quod vt interdum in admiratione ponitur. Plautus in Capt. Audiui. di magni. Ouid. in 2. Elegiarum, Oscula, di magni, qualia, quotque dedi. Et in 6. Fast. Quàm bene, di magni, pugna cecidisset in illa Defensor solij Iuppiter ipse sui.

Dilargior Passiuè. Gellius lib. 15. cap. 13. Sallustius quoque eodem modo: Dilargitis proscriptorum bonis, dicit, tanquam verbum Largior sit ex verbis communibus.

Dilatorius, ὑπερθετικός, ἀναβλητικός. Vlpianus D. lib. 44. Tit. 1. 1. 2. Dilatoria est exceptio quæ differt actionem.

Dilatrare. Gellius lib. 1. cap. 2. Nugalibus & pueriliū isagogarum commentationibus dilatantes, obiurgatione iusta incesuit.

Dilector, ἐραστής, amator. Apuleius Floridor. lib. 2. Ego me dilectorem tui profiteor.

Dilogia, inquit Asconius Pædianus in 2. Orat. in Verr. dicitur figura, cum ambiguum dictum duas res significat.

Dimacha, διμάχη. Quintus Curtius lib. 5. Itaque delectis equitum 6. millibus, trecentos, quos dimachas appellant, adiungit: dorso hi grauiora arma portabant: cæterum equis vehebatur, cum res loci que posceret, pedestris acies erat.

Dimanare etiam μεταφορικῶς de amoris flamma. Catullus ad Lesbiam. Tenuis sub artus Flamma dimanat. Sapphus κατὰ μὲν γλώσσαν γελεωτὸν ἀντίκα πῶρ ὑποδέδεαμε. Plautus in Mostellaria: Continuo pro imbre amor aduenit. Is vbi in pectus permanauit, Permadefecit cor meum. Lucretius in 4. Hinc illata prius Veneris dulcedinis in cor stillauit gutta, & successit frigida cura.

Diminutio mentis, apud Suetonium in Augusto, de mente alienata.

Diminutiue, ὑποκορητικῶς. Asconius Pædian. in 2. Orat. in Verr. diminutiue diecula dicitur.

Dimissoria litera, ἀρετικὰ γράμματα. Marcianus D. lib. 49. Tit. 6. Post appellationem interpositam literæ dandæ sunt ab eo à quo appellatum est, ad eum qui de appellatione cogniturus est, siue principem siue quem alium, quas literas dimissorias siue apostolos appellant, &c.

Dioctonitas. Ammianus Marcellinus lib. 27. Deploratis nouissimis rebus, luxuquæ adiumento militari marcente, adhibitis semiermibus paucis, quos dioctonitas appellant. Iulius Capitolinus in Antonio Philosopho: Armavit & dioctonitas. Quid si a δῶκω (vt à sequor sequutores) legendum δῶκωνίτας, quasi dicas insequutores vel persequutores?

Diomedea siue Diomedis insula, contra Apuliæ oram, Diomedis tumulo atque delubro nobilis: quæ hodie Tremiti vocatur

catur in mari Adriatico sub ditione Abbatia Venetorum: de qua Plinius lib. 10. cap. 44. Et lib. 3. cap. vlt.

Diomedea aues, quæ nunc ab incolis Diomedis insulæ Artenæ appellantur. Vocem edunt similem pueris vagientibus: Solem ferre non possunt, noctuque pisces venantur. Earum pinguedo morbis frigidis maximè salutaris. Plinius quæ de his scripsit lib. 10. cap. 44. post hæc verba, Fulicarum similes, ficta sunt & fabulosa.

Dirarum insectatio, furiarum agitatio. Sextus Aurel. Victor in Epitome de Caracalla: Hic fratrem suum peremit: Ob quam causam furore pœnas dedit Dirarum insectatione.

Directio, διόρθωσις. præter Quintilianū. Apuleius lib. de Mũdo: Eos polos dicimus, à quibus velut à cardinib⁹ directio quædam profecta, axis est dictus.

Diriptui esse, vt apud Sallustium obtentui, & ostentui esse. Spartianus in Seuro: Inuadentibus multis Remp. res Rom. prædonibus diriptui fuit.

Diriguit animus. Seneca Controuersiarum lib. 7. Obortæ sunt subito tenebræ, diriguit animus, sublapsus est intercepto spiritu corpus.

Diruptio. Seneca Quæstionum natur. lib. 2. cap. 15. necessario vastum in tam magnorum corporum diruptione reddit sonum.

Discapedinare, intercapedine separare, διαχωρίζω. Apulei⁹ Floridorum lib. 1. Primus Hiagus in canendo manus discapedinavit.

Disceptatiuncula, & Gellius lib. 20. cap. vlt. Ea omnia subcisiua & subsecudaria tempora ad colligendas huiuscemodi memoriarum disceptatiunculas conferam.

Disciplinosus, consiliolosus, victoriosus, quæ M. Cato ita affiguravit, inquit Gellius lib. 4. cap. 9.

Disclusio, διάκλεισις. Apuleius lib. de Deo Socratis: Fac intelligas non modo loci disclusionem, verum etiam naturæ dignitate.

Discretio, διακρίσις. Diomedes Grammatices lib. 2. In Latinis nunquam acutus accentus in vltima syllaba potest poni, nisi discretionis causa.

Discriminator, ἰσ, διακρίτης. Apulei⁹ de Mũdo: Axis est dictus,

diuisor & discriminator mundi.

Discriminatio, διακρίσις, separatio. Diomedes Grammat. lib. 1. Nomen est, quo deus, aut homo propria duntaxat, discriminatione pronuntiat. Ibid. sine speciali discriminatione.

Discursatio. Seneca de vitæ bruitate cap. 3. Agedum ad computationem ætatem tuam reuoca. Dic quantum ex isto tempore creditor abstulerit, quantum officiosa per urbem discursatio.

Discussor, λογιστής, calculator. Iul. Firmicus Matheseos lib. 3. Exactores Imperatorum, & qui annuas fiscaliorum præstationes repetunt: discussores, rationales, &c.

Discussor. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 21. Hoc loco diligens rerum discussor inueniet, quod requirat.

Discussio. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 16. Sequitur illa discussio, quid sit, quod adiecit, i. δ' ἀλυσος, solutio, aut inquisitio.

Discussio. Seneca Quæst. Natur. lib. 6. cap. 19. Quomodo in dolio cantantis vox, per totum cum quadam discussione, percurrit ac resonat.

Disertitudo. Fab. Victorius in Rhetor. Cicer. Attēdamus tamen ut cum supra pro eloquentia aut copiam dicendi, aut exercitationem, aut disertitudinem nominauerit.

Disiunctiuus, διαζευκτικὸς: ut disiunctiuus modus. Papinianus D. lib. 35. Tit. 1. l. 78. Disiunctiuo modo conditionibus ascriptis.

Disiunctiuæ coniunctiones, quæ copulatiuis opponuntur, apud Probum.

Disiunctiuè, διαζευκτικῶς. Ulpianus D. lib. 30. Tit. 1. l. 34. At si coniuncti disiunctiuè commixti sint, vnius personæ potestate funguntur.

Dispanfa manus palma, Suetonius in Domitiano: Nonnunquam in pueri procul stantis, præbetisque pro scopulo dispanfam dextræ manus palmam, sagittas tanta arte direxit, ut omnes per interualla digitorum innocuæ euaderent.

Disparilitas, ἀνομοιότης. Macrobius Satur. lib. 1. cap. 1. Nec indigestè, tanquam in aceruum, congestis digna memoratu: sed variarum rerum disparilitas ab authoribus diuersis confecta temporibus, ita in quoddam digesta corpus est.

Dispartire vires, Tacitus lib. 13.

Disparilitas. Gellius lib. 20. cap. 11. Facta igitur est in his cōmentariis eadem rerum disparilitas.

Dispensationem alicuius rei mandare, πινὸς διανομὴν ἐπιτέλλειν.

Dispescere pro separare, præter Plin. vsus & Macrobius Satur. 3. cap. 15. freto Siculo, quod Rhegyum à Messana dispescit: vbi corruptè tamen in impressis despicit.

Dispositus Cōparat. à dispositus, Seneca Quæst. natural. lib. 1. in præfat. Quo neque formosius est quisquam, nec dispositus.

Disputatiuncula. Seneca Epistol. 118. Hoc est sapere, non disputatiunculis inanibus subtilitatem vanissimam agitare.

Dissensus pro disensione, ut consensus dicitur, non tantum in verbu, sed etiam in oratione profa. Paulus D. lib. 17. Tit. pro socio. l. 65. Diximus dissensu solui societatem.

Dissentitur, impersonaliter. Gellius lib. 10. cap. 1. Cūque dissentiretur, & pars tertio, alij tertium scribendum contenderent: Vide Consentitur.

Dissentitur Impersonal. ut Consentitur. Gellius lib. 3. cap. 11. De patria quoque Homeri multo maxime dissensum est.

Disseptum, siue dissepium, διάσραγμα, septum tranuersum. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 6. Disseptum vocatur, quod ventrem & cætera intestina fecernit.

Disseptum Isydoro Etymol. lib. διάσραγμα, ὑπόζωμα, septum tranuersum Cor. Celso.

Dissemblamentum, εἰρωνία, dissimulantia. Apuleius Floridorum lib. 1. Musæ cum Minerua dissemblamenti gratia iudices astitere. Idem in Apologia: Quæ scripserat dissemblamenti causa, & deridiculi.

Dissolutio, i. dissoluti mores vitaque intemperantior. Spartianus in Saturnino: Cum dissolutionem Galieni pernoctantis in publico ferre non posset.

Disterminus, διωρισμένον (dicitur ut conterminus) terminis finibusque separatus.

Distractio, venditio, D. de Minorib. l. 49. Si res pupillaris vel adulescentis distracta fuerit, quam lex distrahi non prohibet: venditio quidem valet, veruntamen si grande damnum pupilli vel adulescentis versatur, etiam si collusio non intercessit, distractio per in integrum restitutionem reuocatur. Ulpianus D. lib. 19. Tit. ult. l. 13. Et societas non videtur contracta in eo quod te non admittit socium distractionis: sed sibi certum pretium excepit.

Distractio membrorum, αυσμὸς. Gellius lib. 12. cap. 5. Faciebat vis illa & natura morbi, quod erat suum, distractionem cruciatumque membrorum.

Distractio, alienatio. Ulpianus D. libro 30. Tit. 1. l. 120. Omnibus quibus fideicommissum relictum est, ad distractionem consentientibus, nullam fideicommissi petitionem superfluenturam.

Distractissimus, occupatissimus. Velleius Paternus Histor. 2. Tanquam distractissimus ille tantorum onerum mole, huic vni vacaret animus.

Districtus. Apuleius in Apologia: Quanquam & si distri-ctius magum me dixisset, posset videri exfabunda.

Districtum, idem quod distri-ctè, Seneca Controvers. lib. 7. Male de se existimare eum, qui ire ad Iudicem distri-ctum innocens nollet.

Ditissimè, πλουσιωτάτως. Apuleius de Deo Socratis: Plane quidem villas opipare extruunt, & domos ditissimè exornant.

Diualis, Adiect. vt diuale nomen. Spartianus in Caracalla: Qui Faustinae templum, & diuale nomen eripuit.

Diuersissimus, Superlat. Velleius Paternus Histor. lib. 2. In eodem homine duplicis ac diuersissimi animi conspiceretur exemplum. Hirtius de bello Alexandrino: Diuersissimo ad litus intervallo à mari coniungitur. Suetonius in Caligula: Non immeritò mentis valetudini attribuerim diuersissima in eodem vitia. Diuersissima tempora, Suetonius in Nerone.

Diuersè, pro aliter, diuerso modo, ἄλλως. Gellius lib. 7. cap. 17. Vergilius verbo isto vititur, à tua sententia diuersè.

Diuersissimè. Suetonius in Tiberio: Quibus quidem diuersissimè afficiebatur.

Diuertere pro diuertium facere. D. l. 9. Tit. 2. l. 27. vxor siue diuertit, siue nupta est adhuc.

Diuexare pro diuersis modis vexare: cuius exemplum apud Suetonium in Nerone: Neque in diuexanda matre quicquam pensi habuit.

Diuinatio, Gellius lib. 2. cap. 4. Cum de constituendo accusatore quaeritur, iudiciumque super ea re redditur, cuius potissimum ex duobus pluribusue accusatio, subscriptione in reum

reum permittatur, ea res, atque Iudicium cognitio Diuinatio appellatur. Quoniam cum accusator & reus duæ res quasi cognatae coniunctæque sint, neque vtra sine altera constare possit, in hoc tamen genere causæ reus quidem iam est, sed accusator nondum est, quod diuinatione supplendum.

Diuisiones dare. Sunt autem certæ pecuniæ quæ erogantur ac viritim distribuuntur: vt solet in opulentorum exequiis Marcianus D. lib. 33. Tit. 1. l. 23. Cum quidam decurionibus diuisiones dari voluisset die natalis sui, Diui Severus & Antonius rescr. videri perpetuam pensionem reliquisse testatorem.

Doctus sagittarum pro sagittadi. Sextus Aurel. Victor in Domitiano: Sagittarum tam doctus fuit, vt inter patentes digitos extentæ manus viri procul positi spicula transuolarent.

Dociliter, εύμαθώς. Diomedes Grammaticus lib. 1. Item à docibili dociliter: ibid.

Doctrina, η̄ διδασκαλία; magistra. Apuleius lib. de Philosophia: Illæ uerò vitiorum doctrices iracundia & libido ratione sub iugum missa dominantur.

Dolens, ὠδινόσα: de patientis dolore: Catullus: In Lucina dolentibus Iuno dicta puerperis. Sic dolores ὠδίνες. Afranius in virgine: ferme virgini tanquã grauidæ mulieri crescit vterus, molucrum vocatur, transit sine doloribus: apud Festum.

Dolentia (ex quo Indolentia) ἀλγυδών: qua voce vsus est Næuius in Alceste teste Gellio lib. 19. cap. 7. pro dolore.

Domum dilabi. Iustinus Histor. lib. 2. Plures tamen nõ minus scruentiam regis, quam hostem timentes domum dilabuntur.

Domus versura fit. Seneca de Benefic. lib. 5. cap. 8: de eo qui sibi dat: Domus (quod aiunt) versura fit, & velut lusorium nomen statim transit.

Domuncula, ε̄, οικίδιον. Ulpianus D. lib. 47. Tit. 12. l. 3. si domunculam habeat.

Donaces, Vide Vngues.

Dorsuale, is, Iulius Capitolinus in Galieno. Processerunt etiã atrinsecus centeni albi boues cornibus auro iugatis, & dorsualibus sericis discoloribus præfulgentes.

Draco piscis, vide Araneus. Plinius lib. 9. cap. 27. Rursus draco marinus captus, atque immissus in harenam, cauernam sibi rostro mira celeritate excavat: quæ Aristoteles Histor. lib. 9. de serpente marino (non de dracone, siue Araneo,

qui propriè rostrum nõ habet) qui ὄφεις θαλάσσιος, protulit. Sed excusandus vel potius exponendus Plinius: nam & serpens marinus draconis nomine ab ipso Aristotele appellatur eodẽ in lib. vbi ita legitur: Οἱ δὲ γλαυεῖς ἐν τοῖς βραχέσι καὶ ὑπὸ δάκνοντα τοῦ ὄφeos τυπτόμενοι, ἀπόλλυνται. Quæ si legissent Saluiatus Matthæolusque viri doctissimi, non tam leuiter Plinium erroris condemnassent.

Draco piscis, vide Araneus.

Drepanis, vide Hirundo.

Druida: de quibus & Cornel. Tacitus lib. 14.

Dubiæ sanitatis homo, qui vocatur vulgò semistultus, i. non planè quidem stultus, sed nec mentis benè sanæ. Plinius Epist. lib. 6. Voconio: Est omnino Priscus dubiæ sanitatis.

Dubitatiuus. Coniunctio dubitatiua, Diomedes Grammat. libro 1.

Ducenarii procuratores. Suetonius in Claudio: Ornamenta cõsularia etiam procuratoribus ducenariis indulfit.

Ductio, nis, ἀγωγή, ductus: vt aquæ ductio, Vlpianus D. lib. 39. Tit. 3. l. 10. Pomponius D. lib. 43. Tit. 20. l. 3. Quia locus totus fluminis seruiat ductioni. Vlpianus D. lib. 43. Tit. 30. l. 3. Hoc autem interdictum pertinet ad ductiõnem, vt ducere quis possit eos, in quos habet ius ductiõnis.

Duodenarius, duodenus. Pomponius Lætus de Sacerdot. Rom. Ab hoc numero duodenario aruorum sacerdotes 12. esse voluit.

Duodetricesimus dies, Gellius lib. 3. cap. 10.

Duplare. Gaius D. lib. 38. Tit. 10. l. 3. Admonendi tamen sumus parentium liberorumque personas semper duplicari.

Duplatio, dupli pœna, duplio. Paulus D. lib. 9. Tit. 4. l. 31. Certè non tantum puplationis, sed & condictionis rationem habendam, Iulianus putat.

Durateus equus Lucret. (vnde durica nox Valer. Flacco) δουρατικός (vel δούρειος) ἵππος Homero. Vide Politianum Miscellaneorum cap. 5.

Duri oris equus, vide refractarius.

Duriusculi versus, vide Leniusculus.

Duritia cæli, asperitas. Cornel. Tacitus lib. 13. Duritiã cæli militiæque multi abnuebant.

Sinu fugisse, res multum amata dicitur, quam in sinu habuimus, i. in potestate. Catullus ad Contubernales: Puella nam mea, quæ meo sinu fugit: Amata tantum, quantum amabitur nulla.

Ebacchari, valde bacchari. Lampridius in Helio gabalo: Matris deinde sacra accepit, & adeò ebacchatus est, vt typum eriperet.

Ebenum siue *ebenus*, ἔβενος, Gallis Ebene: Italis Ebano. Vera Ebenus odorata est cum vititur. Adulterata est quæ pro ebano venditur, estque spinæ Indicæ, aut mori lignum. At vera ebenus ex genere palmarum, licet & ita Cyprij nunc vocent arborem, quæ Italis Giegano vel Egano, ex qua etiam habetur medulla nigerrima (vt & arborum Mauritanicæ materies, quæ Italis Sangu) vnde fraus mangonij. Reliqua in nostro Lexico in voce ἔβενος. An Egano sit ebani secunda species Theophrasti, adhuc considerandum.

Ebrius translata, vt ebrios ocellos, nempe amore, dixit Catullus. Sic Anacreon apud Hephæstionem: ἐς πολλὸν κῦμα πολυμῶ μεθύων ἔρωτι.

Ebriare: μεθύειν. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 12. Antequam materialis influxio in corpus venientes animas ebriaret.

Echeneis, ἐχηνίς, ναυκέατης Basilio, remora, & remiligo apud Plautum & Festum Echeneis Opiani est nostra Lampetra, vulgò lamproye. Sed Mutiani remora, est concha Venerea, vulgò pourcellaine: de qua nos in concha venerea. De vera Remora, nos tractamus in ἀντιψίας libris. Lege Plinium lib. 9. cap. 25. & lib. 32. Cap. 1. Aristotel. 2. histor. cap. 14. ex quo Plinius, apud quẽ priore loco ita legendum: Pedes eum habere arbitrantur. Aristoteles ita positam pinnarum similitudinem.

Echinus marinus, ἐχίνος θαλάσσιος, nostris Chastaigne de mer: Herisson de mer: Massiliæ Douffin: à Mõspestulani vrsin: Ital. Riccio di mar: Genuæ Zinzin: Hispã. Herizo di mar. Echinorum autè variæ sunt species, patangæ vel spatagæ, πατάγια καὶ σπατάγια, qui magni echini, vel Hesychio teste Briffi, βέλαιοι Aristoteli: Echinometræ, ἐχينوμήτραι μεγέθει πάντων μέγισται. Quam magnitudinem Plinius non de calycibus (siue vt Apuleius, calyculis echinorum, i. eorum crustis) sed de spinis intel-

lexit libr 9 cap. 31. Ex his, inquit, echinometræ appellantur, quorum spinæ longissimæ, calyces minimi. Est & genus minimum, quod inter cætera, viuum habui Venetiis, cuius calyculus à cæteris diuersus, cranij figura, os sine dentibus, cui supernè foramen oppositum in crusta compressa ac subsidente, alterumque in lacunoso occipite minus: spinæ exiles, longiores, subsidentisque, quæ canescunt & viuis & mortuis, nec vt in aliis breui defluæ ac caduæ. Vbi magno foramine pertudissè eius tenuissimam crustam, saburratum atque arena fartum deprehendi. Spinæ etiam triduo post mouebat atque arrigebat. De quodam minimo genere, & Aristoteles lib. histor. 4. cap. 5. Plinius verò: Circa Toronè candidi nascuntur, spina parua, i. exili. Echinum paruum nigrum ac fordidum, vulgus Iudei nomine vocat: & qui edules non sunt rascasses Massiliæ nominantur.

Echinometra, vide Echinus marinus.

Edentatus. Macrobius Satur. lib. 1. cap. 3. sunt alia scommata minus aspera, quasi edentatæ beluæ morsus.

Edictalis. Vlpian. D. lib. 29. T. 2. l. 30. Per bonorum possessionem edictalem.

Editor, de eo qui ludos edit. Iul. Capitolinus in M. Antonio: Imperauit autem scenicas donationes, iubens vt quinos aureos scenici acciperent, ita tamen vt nullus editor decem aureos egrederetur.

Edocenter, διδασκαλικῶς, docendi more. Gellius. l. 16. c. 8. Sed in eo libro nihil edocenter, neque ad instituendum explanatè scriptum est.

Educatio pomorum. Macrobius Saturnal. 1. c. 7. Huic Deo institutiones furculorum, pomorumque educationes, & omnium eiuscemodi fertiliū tribuunt disciplinas.

Educere lacrymas, pro mouere ac ciere.

Edulcare, γλυκαίνειν. Cneus Matius in Mimiambis: Quapropter edulcare conuenit vitam, Curasque acerbas sensibus gubernare, i. dulciore reddere, vt exposuit Aulus Gelli. l. 15. c. 25.

Edulitas, rerum edulium largitio in populū fieri solita à principe per annonæ caritatem. Lampridius in Alex. Seuerò: Cùm edulitatem P. R. ab eo peteret, interrogauit per curionē, quam speciem caram putarent. Ibid. edulitatem proposuit. Iauolenus D. lib. 16. Tit. 2. l. 17. Ideo condemnatus, quod artiorē annonam edulitatis tempore præbuit.

Effabilis, φημις, φημις, qui fatu exprimi possit. Apuleius in Apologia

pologia (vbi de Deo) nec vlla vice comprehensus. eoque paucis cogitabilis, nemini effabilis. In Thesaurò linguæ lat. mendosè Virgilij authoritas vsurpata, apud quem affabilis.

Effectum habere. Vlpianus D. libro 24. Tit. 1. l. 7. Dominio igitur penes se remanente, nequaquam effectum habebit constitutio.

Efferatior, ἀγριώτερος. Gellius lib. 20. cap. 1. Quid enim videri potest efferatius, quid ab hominis ingenio diuersius?

Efferuens efferuentior. Gellius l. 2. c. 27. Latitia dicitur exultatio quædam animi, cum gaudio efferuentiore.

Effigiatus, figuratus, ἐικερονισμένος. Apuleius in Apologia: Aut quid sibi statuæ & imagines variis artibus effigiatæ volunt? i. expressæ.

Effæminatissimus. Apuleius in Apologia: Tu ne effæminatissime tua manu cuiquam viro mortem minitaris?

Effæminatio, ἐκθίλωσις. Iul. Firmicus Matheos li. 7. Omnium libidinum impuritates cum extrema corporis effæminatione:

Effrenatissimus, Superlat. Seneca Epistol. 86. effrenatissimis moderatior, & humillimis maior.

Effunditur oculus, cùm percussione cõteti humores effluunt. Vide Excutere. Vlpianus D. lib. 19. T. 2. l. 13. ex Iuliano: Si futor puero parum bene facienti forma calcei tam vehemèter ceruicem percusserit, vt ei oculus effunderetur.

Effusissimus. Suetonius in Nerone. statimque in Gymnasium progressus certantes athletas effusissimo studio spectauit. Macrobius Satur. 3. cap. 15. Quos murænas cognominatos, quòd hoc pisce effusissimè delectati sunt, satis constat.

Egelidus, i. tepidus. Vbi e minuit: vt ver elegidum apud Catullū: Iam ver egelidos refert tepores. Auctor Elegiæ de obitu Mæcenatis: Verberat egelido garrula vere nemus. Egelidus etiā nimium gelidus, vt edurus, valde durus. Vbi Επίτακτον est. Seuerus apud Ausoniu: Impiger egelido mouet arma Seuerus ab Istro. Et Ausonius ad Paulinū, Egelidæ vt teneant hyemes. Ouidius in eodem versu vtrâque significationem complexus est: Egelidum Boreâ, egelidumque notum. Quam κακοζήλιαν, vt inquit Seneca, eruditi homines non probabant.

Egestosus, pauper. In Epitom. Sexti Aurel. Victoris in Nerua: Puellas puerosque natos parentibus egestosis, sumptu publico per Italiæ oppida ali iussit.

Ei, διασπλάγγως, ac priore lōga. Lucret. in 3. Siue aliud quoduis

potius cōiunctius ei. Nisi malis scribere Eij. Rurfus in 6. Et manibus nitidum teneris opus effluit ei. *Ei, Eo, Eas* μονοσυλλαβως. Plautus in Pseud. Ei homines cœnas sibi coquunt, cùm condiunt. Et ante, Eas herbas herbis aliis porro condiunt. Et statim eo laſcerpitij libram pōdo diluunt. Catullus: Eripere ei noli, multo quod carius illi est oculis. Similiterque Eidem, Eodem diſyllaba ſunt apud Lucil. Vni ſe atque eidem ſtudio omnes dedere, & arti. Vergil. Buccol. - cera liqueſcit Vno eodemque igni.

Elacatenes, ἠλακατῆνες Athenæo: piſces cetacei ex Thunnorum genere ad ſaliendum idonei: quæ ſaſſamenta *τεμύχη* ſive *κόμματα*, melandrya, *μελανδρύα* vel *μελάνδρυα* (Eſt verò *μέλανδρυσ*, thunnus magnus, ſive orcynus) vocantur, *ὀρκήνε κόσαι*: Venetiis Morana: noſtris Thumine. Plinius lib. 9. cap. 15. de Thunnis membratim ſectis: Melandrya vocantur cæſis quernis aſſuſis ſimillima. Apud Feſtum Elacatena, genus ſaſſamenti quod melandrya vocatur. Vide Collumelam li. 8. cap. 17. Plinius lib. 32. ca. vlt. elacatenas inter piſcens recenſet.

Electrinus, ex electro, vt vaſa electrina D. lib. 34. Tit. 2. l. 32. Spartianus in Quietō, patera electrina.

Eleos, ἠλεός apud Ariſtotelem Hiſtor. lib. 8. cap. 3. Aluco Gazæ, Italis Alocho, alias Lucaro: Gallis Chahuam. Avis eſt nocturna, vnguibus aduncis, quæ mures, talpæſque venatur. Verſatur in deſertis ædificiis, ac montibus.

Elephantus etiam inter belluas marinas, de quo Plinius lib. 19. cap. 5. & lib. 32. cap. vlt. Elephantus quoque, aſtacus, *ἀſτακός*. Ariſtotele, Normanis Houmar: Venetiſ Ateſe. Non eſt Gammarus, qui *γάμμαρος*. Eſt enim ſquillarum ſpecies: at aſtacus locuſtarum. Plinius lib. 32. c. vlt. Elephanti locuſtarū generis nigri, pedibus quaternis biſulcis. Præterea brachia duo (quæ Chelæ) binis articulis, ſinguliſque forficulis denticulatis. Sed hîc niger (vt Græce *μαῖνός* de nigro vt æthiops, & ceruleo vt mare) intelligendus de violaceo colore exaturato: Sic violæ nigræ Virgilio. Nam aſtaci purpurei ac violacei coloris: rubent verò cocti, vt Gammari, qui Venetiſ Gambari.

Elephantus, etiam bellua marina: Gallis Roharr: alij roſmarum vocant & Morſum (vt author Olaus magnus libr. hiſtor. 21. cap. 28.) magnitudine ac candore dentium elephantem refert. Vſuſque ad manubria gladiatorum eboris vice. Plinius li. 9. cap. 5; Tiberio principe contra Lugdunenſis prouinciæ litus in

in inſula ſimul trecentas amplius beluas reciprocans deſtituit Oceanus, miræ varietatis & magnitudininiſ: nec pauciores in Santonum litore: interque reliquas elephantos & arietes, candore tantum cornibus aſſimulatis. Interroganti mihi Græcos, qui piſcis ille ex cuius offibus Turcæ gladiatorum manubria velut eburnea conficiunt, reſponderunt *σαγρί*: at *σαγρίς* capriſcus eſt, *κάρπιος* Ariſtotele. Fiunt verò ex offibus huius beluæ, quæ frequens in Moſcouia, & Morſus dicitur.

Elephantini libri. Vopiſcus in Tacito: Nam diu hæc S. C. quæ ad principes pertinebant, in libris elephantiniſ ſcribebantur.

Elinguatus. Cornelius Fronto libr. de Nominum verborum que diſſer. Elinguis habet linguam, ſed vſu eius caret. Elinguatus amiſit.

Eloquentia facundia. Plinius in Præfatione operis, Fulgurat in nullo vnquam verius eloquentiæ dicta vis tribunicia potestatis facundia. Sic enim legendum.

Eloquentiſſimè. Plinius Epistol. l. 2. Arriano: Reſpondit Cornel. Tacitus eloquentiſſimè.

Elucum, vide Allucinari in Diſtionariis.

Elutum aurum, i. purum putum. apud Iul. Capitolinum in Pertinace, vaſa eluto auro.

Emacero, pro emacio. Seneca de Conſolat. c. 10. Aliorū morborum variis generibus emaceratos, diu inter vitam mortemque detinebit.

Emanſio, de milite emanfore, i. qui emanſit ac diu extra caſtra vagatus reuenit: Arrius Menander D. lib. 49. Tit. 16. l. 4. Examinantur autem cauſæ ſemper emanſionis.

Emasculator, is, καταπόρων, prædico & draucus, *ἀρσενολόγης* Apoſtolo. Apuleius in Apologia: Olim in pueritia, prius quàm iſto caluitio deformaretur, emasculatoribus ſuis ad omnia infanda morigerus.

Emendabilis. Seneca 2. de Clement. cap. vlt. Aliquem verbis tantum admonebit, pœna non afficiet, ætatem eius emendabilem intuens.

Emicatio, ἐλάμις, ἐκφασις. Apuleius lib. de Mundo: Hiſ oppoſiti ſunt torrentium curſus, & humores vndarum, emicationeſque ſyluarum, i. exortus.

Emiſſarius, vide Admiſſarius.

Enixissimè. Suetonius in Cæsare: Cuius vim Sylla diminuerat enixissimè iuuit.

Emulgere pro absorbere, attrahere, haurire, vt & mulgere. Catullus ad Mallium: Quale ferunt Graij Pheneū prope Cylenæum Siccarum emulsa pingue palude solum. Quod Sorbere dicit Plinius ita scribens cap. 5. libri 31. Terræ quoque motus profundunt, sorbentque aquas, sicut circa Pheneum Arcadiæ quinquies accidisse constat. Ennius apud Priscianum lib. 10. Mulserat huc nauem compulsam fluctibus Pontus.

Emundare: præter Columellam Vlpianus D. lib. 34. T. 2. l. 25. mulieres quæ se emundauerint lotæ in balneo.

Enarratius, ἐξηγητικώτερος. Gellius l. 10. c. 1. Ciceronis libertus in epistola quadam enarratius scripsit ad hunc fermè modum.

Eneruati, molles ac delicati. Sext. Aur. Victor in Tito: Eneruatorum greges abire præcepit. Quod ita Suetonius: Quosdã è gratissimis delicatorem, quanquam tam artifices saltationis, vt mox scenam tenuerint non modò fouere prolixius, sed spectare in publico omni cœtu supersevit.

Eneruati, homines molles ac libidinosi. In Epit. Sexti Aurelii Victoris in Tito. Berenicem nuptias suas sperantem, regredi domum, & eneruatorum greges abire præcepit.

Enhydri, quære Natrix.

Enormitas, ἀμετρία. Spartianus in Caracalla: sed enormitate stipendij militibus, vt solet, placatis. Seneca 2. lib. de tranquillitate. cap. 18. Adice exilitatem crurum, & enormitatem pedum. Diomedes initio Grammatices: Qui rusticitatis enormitate, culti sermonis sauciant, imò deformat examussim normatam orationis integritatem.

EO. Audio illi iniuriam factum iri: Audio contumeliam dictum iri, vulgò quoque ita dicitur (inquit Gellius lib. 10. cap. 13.) & ista est verborum figura iam in medio loquendi vsu. Sed contumelia illi vel iniuria factum itur, paulò est remotius. Cato pro se contra C. Cassium: Atque euenit itaque Quirites, vt in hac contumelia, quæ mihi per huiusce petulantiam factum itur, rei quoque publicæ mediis fidiis misereor, Quirites. Sicut autem contumeliam factum iri, significat iri ad contumeliam faciendam, id est operã dari quo fiat contumelia: ita contumelia factum itur, casu tantum immutato, idem dicit.

Eques pro equo cui homo infidet & in quo equitat. Macrobius Satur. li. 6. cap. 9. hunc locum Virgilij exponens: atque equi

equitem docuere sub armis Insultare solo: Omnes antiqui scriptores, inquit, vt hominem equo insidentem, ita & equum quum portaret hominem, equitem vocauerunt: & equitare non hominem tantum, sed equum quoque dixerunt. Ennius lib. Animal. 7. Denique in magna quadrupes eques, atque elephantum Proiciunt sese. Lucilius: Nempe hunc currere equum nos atque equitare videmus: Vide Gellium. lib. 18. ca. 5.

Equitare in equo, apud Ciceronem equitare in equuleis. Iulianus D. li. 9. Tit. 2. l. vlt. Equum tibi commodavi: in eo cum tu equitares, & vnà cum plures equitarent.

Equuleus inquit Brodæus Miscellan. lib. 2. cap. 9. Tormenti genus, quo vincit supernè manibus & appensis vtrique pedi grauissimis ponderibus, homo pendens immaniter torquetur. Seneca lib. 2. Epistol. 14. Cogita hoc loco carcerem, & cruce, & equuleos, & vncum, & adactum per medium hominem, qui per os emergat, stipitem, &c. Ammianus Marcellinus: Intenduntur equulei, expediuntur pondera plumbea. Plautus in Asinaria: Nudus vincit cœtū podo es, quado pendes per pedes.

Eremodicium, litis desertio, ἐρημώδην, non autem desertum va dimoniū. Vide Adnotat. Russardi in T. de Minorib. D. l. 4. l. 7.

Ereptare ab Erepto. Seneca Epistol. 102. Pecunia quoque circa paupertatem plurimum moræ habet, dum ex illa ereptat.

Erithacus, ἐρίδακος Aristoteli (& πυρρῆλας, licet Gazæ Rubicilla) ἐρίδης Arato, atque aliis ἐρίδουλος, Gazæ rubecula, & syluia: Gallicè rouge gorge, vel rubelline, Sabaudis Rouge bourse: Italis Petrosso, pettorosso, vel ferbot: Hispanis pitiroxo. Auis solitaria, quæ in syluis degit ætate, cuius pectus rubrum, caput ac dorsum fuscum. Plinius lib. 10. cap. 27. cum Aristotele falsò credidit Erithacum in Phœnicurum mutari, & esse Erithacum hyeme, qui Phœnicurus ætate. Non enim mutatur, Erithacus, & alia auis est Phœnicurus, φωνίκερος, Gallicè Rossignol de mur (quia murorum foraminibus nidulatur) vel Prestre: Italiçe Reuezôl, vel Corossolo: Rutililla Gazæ. Huic cauda rubra, quæ per vices agitatur frequentius (ter n. aut quater quasi crissat) quàm Erithacus. Mas nigro est capite & cauda rubra, cætera scemellæ similis.

Erutus, vide Hercius.

Erones: alij berones. D. l. 19. T. locati l. 31. ex Paulo: Quod si separatim tabulis, aut heronibus (ibi sic) aut alia in cupa clusum vniuscuiusque triticum fuisset. Idem est quod cumera:

Erraticus Cornel. Fronto l. de nom. verborumque differ. Erra: O. ij.

taticus & potest errare, & solet. Erraticus animusest, qui solet errare & definit. Erratrix, ibid.

Errones stella, erraticæ siue errantes, *πλανήται*, apud Gellium lib. 14. cap. 1.

Eruca, *ἔρωμος*, vel *ἔρωμον*: Roquette: Ital. Ruchetta, vel rochetta, & Rucola. Eruca Iberica, latifolia est, sinapi semine, sed maiore. Seritur in Italia.

Eruetatio, *ἔρυγι*, vel *ἔρωγμος*: Iulius Firmicus lib. 4. Mathesos, Quos intrinsecus dolor collectus assidua eruētatione discruciat.

Eruditus pulvis pro Mathematicis disciplinis. In scholis Geometriæ, semper præsto erat abacus puluere conspersus, ut radio lineas ducerent. Cicero 2. de Natura deor. Sed si hoc non videtis, quia illum nunquam eruditum puluerem attigistis. Tuscul. Quæst. 5. Ex eadem vrbe humilem homunculum à puluere & radio excitabo. Aristoph. in Nebul. *κατὰ τῆς τεραπέζης καταπίσας λεπτήν τέφραν*, &c. Vide Brodæum in Miscellaneis libro 1. capite 7.

Eruditus cum Accusatiuo, ut eruditus literas pro literis. Gellius lib. 2. cap. 21. Tum quispiam ex iis, qui eodem in numero Græcas res eruditi erant.

Eruditiùs, Aduerb. Compar. Collumella Agriculturæ li. 1. c. 1. Duo volumina similium præceptorum de vineis Iulius Græcinus cõposita facetiùs & eruditiùs posteritati tradenda curauit.

Eruum, *ἔρωμος*: Gallis Ers: Ital. Ieruo, vel Orobo. Eruilia, vel eruilium Plinio lib. 21. ca. 12. *ἔρωμος* Galeno: Gallicè Pois morgue: Italicè Rouigline, vel Rouioto, & Erbeggia Patauij: Arabea alibi, ut Tridenti.

Erysimon (inter fruges) *ἔρυσσιμον* Theophr. Iriio Plinio. Gallis Sarrasine: Italis Formetone, vel formento Sarracenicò: de quo in nostro Lexico in voce *ἔρυσσιμον*.

Erythinus, vel erythinus, *ἔρυθεινος* vel *ἔρυθίνος* Oppiano, etiam Rubellio Plinio. Dicitur & *ἔρυνος*, & *ἔρυνος* apud Athenæum li. 7. corruptè nunc à Græcis *ἔρυνος*: In Gallia Narbonensi Pagel: Hispan. Pagello: Liguria Pagro: Venetiis Alboro, (quia caro albissima:) Galli maximè Parisienses, cuculum, lucernam, erythinum, confusè Rogets appellant, quo nomine nullos tantùm Monspellienses. Romæ dicitur Phragolino, quasi paruus phagrus. Est enim Phagro simillimus, rubescens coloris excepto ventre candido: cuius oculi guttis aureis distinguuntur. De eo Aristoteles histor. libro 8. capi. 13. Op-
pianus

pianus 1. Halieut. Plinius libro 32. cap. vlt. & libro 9. cap. 16. In quodam genere, omnino non sunt mares, sicut in Erythinis, & channis: omnes enim ouis grauidæ capiuntur: quod ex Aristotele histor. lib. 4. & 6. Idem Plinius lib. 32. cap. 10. Mullus in vino necatus, vel piscis Rubellio, vel anguilla, item vua marina in vino putrefacta, iis qui inde biberint, tadium vini affert.

Erythrotao, *τεροζών*, Gallis Faifant bruyant: Germanis Orhæn, Vrogallus: Italis Cedron, Gallo seluatico, Stolzo, vel stolgo: (Venetiis Gallo di montagna:) Sabaudis Cocq de bois: Illyriis Tetrzeu, quasi Tetrao (ut apud Moscouitas,) aut Tetrax. Auis est montana, magnitudinis fermè galli Africani (quem nos Cocq d'Inde appellamus) cui rostrum breue, aduncum, album: lingua breuissima: pellicula circa oculos purpurea: collum longum cuius pars anterior ut pauonis, alæ subtus albæ, supra castanei coloris: pectus plumis albis nigrisque conuestitum: dorsum superius ex albo & nigro guttatim variatum: Cauda splendet ac nigricat: crura ut atagenis vsque ad pedes hirsuta: pedes fissi digitis squammatim contactis ac peculiaribus pectinatim vtrinque paruis ac crebris additamentis communitis. Plinius lib. 9. cap. 22. Decet Erythrotaonas suus nitor, absolutaque nigritia, in superciliis cocci rubor. Est & Tetrao minor: Italis Fasano nigro: Gallo alpestre.

Erythrum mare, pro Erythræum. Carisius hæc adducit Plinij verba: Erythro mare orti.

Esse in fuga D. l. 4. Tit. 2. l. 14. Aut si seruus in fuga est, pro si aufugit, si fugitiuus est.

Est mihi nomē Roberti, vel Robertus, vsitatè dicitur: nouè, est mihi nomen Iulium, vel Tarquinium, quomodo Piso in Annalib. teste Gellio lib. 15. cap. 29.

Et coniunctio aliquando dissimiles modos coniungit. Vlpianus D. libro 9. Tit. 1. l. 1. Cum arietes vel boues commisissent, & alter alterum occidit, Quintus Mutius distinxit. pro occidisset.

Et, cum disparibus nomine ac Gerund. Suetonius in Tito: Armorum & æquitandi peritissimus.

Est verum: affirmandi modus interrogationi subiectus. Vlpianus D. lib. 5. Tit. 8. l. 4. Quid ergo si viduæ legatus sit? an nuptiis contractis post constitutum vsu, mulier habitare cum marito possit? & est verum, ut & Pomponius probat.

Etymologicus, ἐτυμολογικός, vt etymologica ratio. Gellius lib. 1. cap. 18. Resoluit in Voces Latinas, ratione etymologica falsa.

Euaginare, vagina diripere atque educere. Iustinus Histor. lib. 1. Gladio sua sponte euaginato, in femore grauius vulneratus occubuit.

Eualere, de pretio vt Valere simplex. Macrobius lib. 3. Saturnal. cap. 17. Cum ipsa margarita centies sestertium sine contentione eualuisset.

Euerfionem patrimonij facere, Iul. Firmicus Mathes. lib. 3. alibi, Patrimonij labem facere.

Euestigatus. Seneca Controuers. libro 2. in 1. Tu Crasse post euestigata illa fugitiuorum arma vis Romanæ ditissimus.

Euentissimè, Aduerb. Paulus D. lib. 30. Tit. 1. 1. 33. Si quidem euentissimè apparuerit. Gaius D. de his qui satisfacere cogunt. l. 5. Qui pro rei qualitate euentissimè locupletem, vel si dubitetur, approbatum fideiussorem iudicio sistendi causa non acceperit.

Euocatio, Hirtius de bello Alexandrino: Edictum tota provincia proposuerat, vt quibus pecunias imperasset, neque conculissent, si adirent: quæ euocatio vehementer omnes turbauit.

Euonymus Plinio (lib. 13. cap. 22. ex Theophrasto histor. plantar. lib. 3. cap. vlt.) εὐώνυμον δένδρον. Gallis Fusain: Italis Fusano, fusaro, & in Hetruria (quæ Tuscia, & hodie Toscana) Silio. Vide Εὐώνυμον in nostro Lexico, vbi emendatio codicis Theophrasti: & in voce Ἀνοχός, vbi detegitur error Matthæoli ex Gazæ inscitia.

Ex commodo, vbi commodum, ex opportunitate. Seneca Epist. 46. Librum tuum quem mihi promiseras, accepi, & tanquã lecturus ex commodo adaperui, ac tantum degustare volui.

Ex destinato. Seneca de Benef. lib. 6. cap. 10. Non enim profuisse te mihi oportet, vt ob hoc tibi obliger, sed ex destinato profuisse.

Ex disposito, ἐκ διατάξεως. Macrobius Satur. lib. 1. cap. 7. Casus ne, inquit, hos omnes ad te prætextate contraxit: an altius quiddam, cui remotis arbitris opus sit, cogitaturi ex disposito conuenistis?

Ex denuntiato. Seneca Epist. 81. Sed idem fuit, siue ex denuntiato videbatur: siue imparatus ac subito.

Ex mea

Ex mea parte, pro eo quod est τὸ ἐμὸν μέρος. Catullus ad Colon. Nec se subleuat ex sua parte. Alibi: Ex parte reperta mea. Varro, pro sua parte: cuius hæc verba apud Non. Marcellum: Quod facit pro sua parte is, qui se eunuchat.

Ex moneta nostra. Seneca lib. 3. de Benef. Iam tempus est quædam ex nostra (vt ita dicam) moneta proferri.

Ex transuerso, siue à latere cognationis gradus Gaius D. lib. 38. Tit. 10. 1. 1.

Ex preparato, ἐκ τῆς παρασκευῆς. Seneca Epistol. 11. lib. 2. Non enim ex præparato locutus est, sed subito deprehensus.

Ex utroque latere, vtraque ex parte, vtrinque, ἐκατέρωθεν. D. libro 3. Titul. 5. 1. 6. Nulla ex utroque latere nascitur actio.

Exactus pecuniam, Εἰσπραξιμένος χρήματα. Gellius lib. 15. cap. 14. ex Orat. Metelli, Atque socios ad Senatum quæstum flentes venisse, sese maximas pecunias exactos esse. Quod Græca figura dictum. Græci enim dicunt, Εἰσπραξιτό με ἀργύριον. Cæcilius in Hypobolimæo: Ego illud minus nihil exigor portorium, i. nihilo minus exigitur de me portorium.

Ex aduersum, è regione, ἐκ τῆς ἐναντίας. Secunda syllaba debet acui: Quoniam vna, non duæ sint orationis partes. Vide Gellium lib. 7. cap. 7.

Exaggeratio, aggeris constructio. Iustinus Histor. lib. 2. Quæ sine exaggerationibus regum, sint.

Exaltari, ὑψοῦσθαι, quo præter Columellam vtitur Seneca Quæst. natural. lib. 3. cap. 1. & Iulius Firmicus lib. 2. Matheseos, Babylonij ea signa in quibus stellæ exaltantur, domicilia earum esse voluerunt.

Examinatio, ἐξέτασις. Vlpianus D. lib. 47. Tit. 14. 1. 1. Ad examinationem ciuilem remittendus est. D. 1. 3. Tit. 5. 1. 8. Quod si post examinationem reprobata fuerint pensationes.

Exaugurare personæ tributum renuncianti dignitati seseque eadem abdicanti. Gellius lib. 6. cap. 7. de Vestali: Præterea si quadraginta annos nata sacerdotio abire, ac nubere voluisset, ius ei potestaque exaugurandi atque nubendi facta est.

Excelsissimè, Aduerb. Velleius Patercul. Histor. 1. Cuiusquãdiu sparta diligens fuit, excelsissimè floruit.

Excalceati. Seneca Epistol. 8. Quantum disertissimorum

versuum inter mimos iacet: quàm multa Publij, non excalceatis, sed cothurnatis dicenda sunt? videntur ita appellari Comædi cum Tragicis histrionibus collati. Idem Epist. 77. Ut cothurnati simul exierunt, excalceantur, & ad staturam suam redeunt. Alij planipedes exponunt, actores planis, id est, nudis pedibus prosœnium introeunt.

Excaldatio. Spartianus in Albino: Nam cum Cæsariana familia hoc speciale habuerit, ut paruuli domus eius in testudineis alueis lauarentur, nato infantulo testudo ingens patri eius munere piscatoris allata est, quod ille homo literatus omen accipiens & testudinem libenter accepit. & eam curari iussit, atque infantulo ad excaldationes pueriles dicari.

Excastratus, ἐκαστράτος. Gellius lib. 9. cap. 9. Autore enim M. Varrone is demùm Latinè Caper dicitur, qui excastratus est.

Excerptio, ἐκλογὴ. Gellius lib. 17. cap. 21. Excerptiones nostras variis diuersisque locis fictas, cursim digessimus.

Exceptione rei iudicatæ summoueri, id est, præiudicio ab intentione excludi. Paulus D. lib. 9. Tit. 4. l. 4. Si detracta noxæ deditio, quasi cum conscio domino actum sit qui non erat conscius, absolutione facta & finito iudicio, amplius agendo cum noxæ deditio, exceptione rei iudicatæ summouebitur. Quia res in superius iudicium deducta & finita est.

Exceptiuncula, Seneca Epistol. 1. lib. 3. licet illam exceptiunculam non adiiciam, ut rectum sit quod velis.

Exceptor. Ulpianus D. lib. 19. tit. locati. l. 19. Cum quidam exceptor operas suas locasset.

Exceptores principum, Iulius Firmicus Mathes. lib. 3.

Excessus, à proposita oratione digressio, παρέκβασις, παρεκβολή, Plinius in Præfat. Nec admittunt excessus, aut orationes sermonesve. Mæcianus D. lib. 28. tit. 5. l. 86. Non ab re autem hoc loco velut excessus hic subiungetur.

Excludere, pro eo quod est, inclusum soluere, ἐκλύειν, ἐκκλείειν Paulus D. lib. 10. tit. 4. l. 6. Gemma inclusa auro alieno, vel sigyllum candelabro, vindicari non potest, sed ut excludatur, ad exhibendum agi potest.

Exclusio, ἀποκλήσις. Ulpianus D. lib. 44. Tit. 1. l. 2. Exceptio dicta est quasi quædam exclusio.

Excuneatus, è cuneis pulsus. Apuleius Floridorum lib. 3. serus adueniens amicus, annuit locum sessui, impertiunt: extimus quisque excuneati quæruntur.

Excusationem

Excusationem allegandam habere, debere excusationem allegare. Ulpianus D. lib. 49. Tit. 4. l. 1. Sed intra tempora præstituta excusationem allegandam habet.

Excusatissimus. Seneca de vita beata cap. 29. Et tamen excusatissimus essem, etiamsi non præcepta illorum sequer, sed exempla.

Excudere oculos, oculos effodere Plauto: oculos exculpere Terent. Suetonius in Cæsare. Sceua excusso oculo: transfusus femore, &c, Valerius Max. lib. 3. cap. 2. dixit: oculo eruto, femore saucio. Vide Effundere.

Execrabilitas. Apuleius lib. de Philosophia: Quapropter pessimo deterrimoque, non ea tantum vitia quæ secundum naturam sunt, pariunt execrabilitatem, ut est inuidia.

Exemplaris, ἑξοδικὸς ἡμαρτῶν. Macrobius Cōmen. li. 1. cap. 8. Quartæ virtutes exemplares sunt, quæ in ipsa diuina mente consistunt, quam diximus *νῦν* vocari: à quarum exemplo reliquæ omnes per ordinem defluunt.

Exemplarij causa. Proculus D. lib. 31. Tit. 1. l. 47. Binæ tabulæ testamēti eodem tempore, exemplarij causâ scriptæ, ut vulgò fieri solet eiusdem patrisfamilias proferuntur.

Exemptor, (ut expromissor) ἑξωνητής. Apuleius in Apologia: Hic aduocatorum conductor, hic testium exemptor.

Exercitator equorum, apud Iul. Firmicum Mathesios lib. 8.

Exercitator corporum, αἰδοτελείης, γυμναστής. Macrobius Comment. libro 2. cap. 14. ut medicus, ut exercitator corporum, sanitatem vel valentiam, quam ille ægris, hic luctatoribus præstat.

Exertissimè, id est, gnauiter admodum. Spartianus in Seuro: Tribunatum seuerissimè exertissimèque egit. fortè expertissimè.

Exhibere diligentiam, præstare diligentiam. Gaius D. libro decimo octauo, Titul. sexto. l. secunda, Et puto eam diligentiam venditorem exhibere debere, ut fatale damnum, vel vis magna eum excuset.

Exhibere ad ferrum. Suetonius in Nerone: Exhibuit autè ad ferrum etiã quadringētos senatores, i. ad munus Gladiatorium.

Exigere viam dicuntur magistratus, cum viciniam cogunt munire quàm diligentissimè sumptu facto: Alconius Pæd. 3. Verr. exponens illud Ciceronis, Quam tu viam Thenfarum & pompæ eiusmodi exegisti.

Exiguum temporis medium, i. nō multò pōst, Plinius Epistol. lib. 7. Rufo.

Exocætus, vide *Adonis*.

Exoluere venas, vide *Resoluere*.

Exomnis, ἔμπνθ. Velleius Paterculus Histor. 2. C. Meccenas vir vbi res vigiliam exigeret, sanè exomnis, prouidēs atque agendi sciens.

Exomium, ἔξωμις, substricta ac breuis tunica, citra humerū definens. Quintilianus lib. 5. cap. 10. Non possum togam prætextam sperare, cum exomium (malè editum exordium) pulum videam.

Exorabilior, Comparat. Seneca lib. 11. de Clement. cap. 20. longèq; sit in suis, quam in alienis exorabilior iniuriis.

Exorabula, exorandi modi. Apuleius Floridor. lib. 4. Igitur Enatheus, postquam cuncta illa exorabula iudicantium, & decipulas aduersantium, & artificia dicentium facilè perdidit.

Exorcizare, ἔξορσιζεν. Vlpianus D. lib. vlt. Tit. 13. l. 1. Non tamen si incantauit, si imprecatus est, si vt vulgari verbo impostorum vtar, exorcizauit.

Exos, (quia sine spinis atque ossibus, & piscis ἄνοστος ἀντιπλάος Athenæo: in Ponto Collanus: Bononiæ Copsus, qui & Ichthyocolla putatur. Piscis prægrandis est, cartilagineus, absque ossibus vel spinis, ac squamis: Cuius ex superiore maxilla, quatuor ἀποφύσεις dependent. De eo Strabo lib. 7. Et Plinius lib. 9. cap. 15. vbi corruptè Efox, vel Efos. Ἄνοστος etiam est polypus Hesiodo. Alij volunt Efocono Lucium esse.

Exossatus ager iuxta est, dixit Persius Satyr. 6. pro elapidatus purgatusque saxis. Lapidem in corpore terræ, Ossa reor dici, vt est apud Ouid.

Expauefacio, terreo, terrefacio, φοβῶ. Seneca Epistol. 86. Certi sunt domitores ferarum, qui fauissima animalia, & ad occursum expauefacientia hominem, cogant pati iugum.

Expectabilis. Tacitus lib. 16. Quodque Iuuenalium ludicrarum expectabilem operam præbuerat.

Expeditionalis. Spartianus in Nigro: Hic fuit tantæ seueritatis, vt cum milites quosdam in caueo argenteo expeditionis tempore viuere vidisset, iusserit omne argentum summoueri de vsu expeditionali.

Expens

Expensare, expensam pecuniam consignare ac tradere. Scruola D. lib. 40. Tit. 5. l. 41. Cupito exactionem commiserunt, isque numos redactos expensauit eisdem tutoribus.

Expensare, compensare. Macrobius Saturnal. lib. 1. cap. 13. Alternis ternos vicenotique intercalares expensabant intercalationibus quatuor.

Expurgificare, ἔξεργίσειν, expurgificare. Gellius lib. 17. cap. 12. Vel ingenio expurgificando ratus idoneas.

Expurgificus, ἔξεργιστικός. Apuleius Floridor. lib. 2. Vario modo occidunt & occipiunt carmine. Galli Expurgifico, bubones gemulo, vlulæ quarulo, noctuæ intorto.

Expurgor. Expurgifcor expurgatus, inquit Diomedes Grammat. lib. 1. & Expurgor expurgitus, & Expurgifio expurgifatus. Sed is expurgitus dicitur, qui non excitatus somno, sponte vigilat. Vnde & Lucilius ait: Ergo è somno pueros cum mane expurgitus clamo (citatur hoc exemplum & Festus Pompeius, sed ego, non ergo habet eius codex, & mendosè Expurgitur pro expurgitus.) Expurgatus autem, à quiete impeditus. Vnde Sallustius, Expurgatus somno, arrectis armis tumultum facere. Expurgifatus potè est, qui per alium somno excitatus est.

Explanabilis, Seneca libro 1. de Ira: vt vox est quidem, sed non explanabilis, & perturbata & inefficax. de animalium voce.

Explementum, πλεπλήρωμα, vt Grammatici dicunt illud πλεπλήρωμα πικόν est. Seneca in 2. Suasoria: Quicquid apud duræ cessatū est moenia Troiæ, Hectoris Æneæque manu victoria Graium hæsit. Messala aiebat hinc Vergiliū debuisse definire: quod sequitur, Et in decimum vestigia rettulit annum, explementum esse.

Expletivæ coniunctiones, vt quidem, equidem, quoque, tamen, nempe, apud Probum.

Explicabiliter, Aduerb. Diomedes Grammatices lib. 1.

Explicare. Catullus 1. Epigram. Omne æuum tribus explicare chartis. Martialis: Versibus explicitum est omne duobus opus.

Exploratorius. Suetonius in Caligula: Comites autem, & participes victoriæ nouo genere, ac nomine coronarum donauit: quas distinctas solis ac lunæ, syderumque specie, exploratorias appellauit.

Exploratio, Ἐξέτασις, ἀπόκρισις, probatio. Macrobius Satur. lib. 2. cap. 2. Quod non infacetè in adulterij explorationem ambiguitate conuertit.

Expositè, ἐκθετικῶς, ἀναπτωτικῶς, explicatè. Gellius lib. 3. cap. 2. Vergilius quoque in ipsum ostenderit, non expositè atque apertè, sed (vt hominem decuit poeticas res agentem) recondita, & quasi operta veteris ritus significatione.

Expolitissimus. Gellius lib. 2. cap. 20. vbi agros optimè cultos, & villas expolitissimas vidisset. Quæ verba Scipionis contra Claud. Afellium.

Expressim, expressè. Vlpianus D. libro 49. Tit. 1. 1. 19. Si expressim sententia contra iuris rigorem data fuerit, valere non debet.

Expromittere pro simplici promittere. Pomponius D. lib. 14. Tit. vlt. l. finali: Si is, cui dum in potestate patris esset mutua pecunia data fuerat, paterfamilias factus, per ignorantiam facti nouatione facta eam pecuniam expromisit, si petatur ex ea stipulatione, in factum excipiendum erit.

Exprobratrix. Seneca de Benefic. lib. 7. cap. 22. Vt hæc nimia & exprobratrix memoria subsideret, obliuisci eum qui dedit, iussimus.

Expugnabilis arx ne magnis quidem exercitibus: Cornel. Tacitus lib. 19.

Exquisitissimè. Gellius libro 13. cap. 7. Placuit libros Aristotelis philosophi inspici, quos de animalibus exquisitissimè composuit.

Exquisitissimè, Gellius lib. 10. cap. 1. Eam rem Pompeius exquisitissimè retulit ad doctissimos ciuitatis.

Exsensus, ἀναισθητός, sine sensu. Næuius in Alcest. apud Gellium lib. 19. cap. 7. Corpore, pectorèq; vndique obeso, Ac mente exsensa, tardigemulo senio oppressum.

Exsolutio, integra solutio & plena. Scæuola D. l. 20. Tit. 1. l. 31. Si cum in exsolutione vectigalis tam debitor quam creditor cessassent. Et Titulo 3. l. quarta: ad vniuersæ quantitatis exsolutionem.

Exstaturus, præter Plin. Vlpianus D. lib. 29. Tit. 2. l. 20. Ab intestato heres exstaturus.

Exstructissimus. Apuleius de Deo Socratis villæ extructissimæ.

Extensiuus. ἐπιταπτός. Paulus D. libro 8. Tit. vlt. l. 6. Propter

pter hæc verba, Si nemo filiorum volet hereditatem suscipere, quia extensiuua sunt: Et cum verba extensiuua sunt, pœnitentia eius vsque ad annum admittenda est.

Extenuissimè. Seneca Controuersiarum lib. 1. in 4. extenuissimè maritus, & dedit adulteris locum.

Extispicium præter Accium vitur Suetonius in Nerone: Attendit & extispicio, nec vnquam litauit.

Extramuranus, vide Intramuranus, & Ad urbem.

Extrilidus, exalbidus. Gellius lib. 19. cap. 1. Atque ibi hominem conspiciamus impavidum, & extrilidum: ploratus quidem nullos, sicut cæteri omnes, nec vllas eiusmodi voces cientes: Sed coloris & vultus turbatione non multum à ceteris differentem.

Exuberantissimus. Gellius lib. 3. cap. 9. Hunc equum C. Bassus vidisse se Argis refert, haud credibili pulchritudine, vigoreque ac colore exuberantissimo.

Exuehere. D. l. 10. Tit. 4. l. 5. Celsus scribit, si quis merces, quas exueendas conduxit, in horreo posuit, cum conductore ad exhibendum agi potest.

Exuperantissimus, ἐξοχότατος. Apuleius in Hermetis Asclepio: Gratias tibi agimus summe & exuperantissime.

Faber piscis, qui & Zeus, χαλκός Athenæo lib. 7. Gallis etiam Dorade auratæ nomine: Massiliæ Trucie (à grmitu suis, dum capitur: quod commune habet cum orthragorisco) In Lerino insula, & Antipoli Rode vocatur (à rotunditate: alius tamen piscis Rota) Romæ cetola, vel citula (nec tamen κύτος Athenæj) & pisce di San Pietro: Græci nunc χειρόλαφο (putant ob quasi digito impressam numismatis effigiem in medio corpore, eum esse piscem qui iussu Christi à Petro captus sit & statera habuerit) Monspellenses cum Hispanis vocant Gal: Sautones & Baionēces Iau, i. à galli cristarum similitudine, quam dorsi pinnis arrectis representat. Faber autem piscis est potius planus: cui pinnæ nigricant, latera aurea: in medio corpore vtrinque fusca macula nummuli instar: lineaque obliquè à capite ad caudam protensa est. Columella lib. 8. Faber, qui & in nostro Gadium municipio generosissimis piscibus ad nume-

ratur, eumque prisca consuetudine Zeum appellamus. Dalmatae adhuc fabrum vocant, quia in eo omnia fabrilia instrumenta reperiantur.

Faberrimè: Apuleius Floridor. lib. 2. Quem comperio inter sellularios artifices gemmis faberrimè scalpendis, laudem magis, quam opem quaesisse.

Fabra, e. Apuleius in Apologia: Laetitia illa speculi fabra, & splendor opifex.

Facere se vnum beatorum (exempli causa) vel ex beatis. Catullus in Epigram. de Vari scorto: Vnum ut me facerem beatorum. Cicero pro Plancio: Feci me vnum ex iis, qui ad aquas venerant.

Facere dies. Seneca Epist. 67. quamuis paucissimos vna fecerimus dies.

Facere malam gratiam: Cui opponitur, Ponere in gratiam siue gratia apud aliquem. Seneca Controuers. libro 1. in 5. Volo tibi malam gratiam cum sponso tuo facere, habetamicam.

Facere decus, ut facere honorem Cicer. facere dignitatem, Plin. Seneca Epistol. 121. Qui in summa paupertate, qua sibi decus fecerat, non aliter refugit diuitias quam venenum.

Facere intellectum sui. Seneca Epistol. 121. Nunquam de fato suo questus est, fecit multis intellectum sui, & non aliter quam in tenebris lumen effulsi.

Facere conuiuium. Catullus ad Porcium: Vos conuiuia lauta sumptuose de die facitis. Cicero ad Petum, coenulas facere.

Facetia, e, etiam in singulari usurpatur. Apuleius in Apologia: Atque ego scio nonnullos, & cum primis Aemilianum istum facetiae sibi habere, res diuinas deridere.

Facies pro corporis longitudine. Pacuuius in Niptra: Aetate integra, feroci ingenio, facie procera. Vide Gellium lib. 13. cap. 28. Vbi & ex Quadrigatio, facies pro statura, totiusque corporis figura.

Facies rubida plerumque ex vinolentia, Suetonius in Vitellio.

Facinorosior, Comparat. Iustinus Histor. lib. 16. Sed Clearchus exilio facinorosior redditus.

Factiosissimus. Plinius Epistol. libro 4. Vrsus: Dicerem causas, quibus factiosissimum quemque, ut illum ipsum Theophrastum offendisset.

Factor

Factor sceleris. Ulpianus D. lib. 29. Tit. 5. 1. 1. Tamen si qui concijij vel factores sceleris fuerunt, hi demum supplicio afficiuntur. Sic in Pandectis Florent. Alij fautores.

Factura corporis, ut vulgo dicimus la façon du corps, *σωματικὴ μορφή, τὸ σωματικὸν ἔργον ἢ ἔξῃς*. Gellius l. 13. c. 28. Facies, forma omnis & modus, & factura quaedam corporis totius.

Facultatibus labi. Ulpian. D. li. 26. T. 7. 1. 9. Si facultatibus tutor labi coeperit. Et Paulus libro. 14. Si idoneus subito lapsus sit.

Facundissimè: Gellius lib. 13. ca. 78. Nihil enim fieri posse indignius, neque intolerantius dicebat, quam quod homines ignaui ac desides, operi barba & pallio, mores & emolumenta philosophiae in linguae verborumque artes conuerterent: & vitia facundissimè accusarent, intercutibus vitiis ipsi mardentes. Seneca Suasoria 2. Cum angustias loci facundissimè descripsisset.

Falcidia lex, quae primo capite liberam legandi facultatem dedit usque ad dodrantem: Paulus D. l. 35. T. 2. 1. 1. Quid à Voconia differat, Alexander ab Alex. Genial. dier. lib. 6. cap. 15.

Falco, nis, φάλακρον Suidae, Gallis Falco, quae femina: mas enim Tierceler appellatur. Iulius Firmicus Matheseos libro 5. falconis tantum meminit, ut & Seruius Grammaticus.

Falsus Passiuè, qui fallitur, ut falsus opinione, *ἐψευμένος γνώμης*. Virgilius Aeneid. 1. Falsi impleuit genitoris amorem. Significat enim qui fallebat, inquit Diomedes libro 1. Grammatices.

Falsum facere, & falsum committere, Margianus D. lib. 48. Tit. 10. 1. 1.

Famigeratus, διατιμωθεὶς, fama celebratus. Apuleius Floridor. lib. 2. Fanum Iunonis antiquitus famigeratum.

Familiarium, Cornel. Fronto li. de Nom. verborumque differ. familiarium, quod seruo competit, ut sagum, gladius.

Fandi dulcissimus, ἡδυπέτατος. Gellius libro 16. capit. 3. De Phauorino: Tenebatque animos nostros homo ille fandi dulcissimus.

Farrago, & ocymum Varr. *ἄρυμον*: Gallis Fourrage: Italis farraina, pabulum est ex frugum leguminumve miscellanea. lege Plin. lib. 18. cap. 16. Vbi & farrago idem quod Secale, Gallis Segle: Ital. Segala.

Farratus, ut olla farrata, i. farre plena, olla pultis farrei. Persius Satyra 4. Et farratam pueris plaudentibus ollam.

Fastidium facere, pro afferre, creare, vel mouere fastidium. Macrobius Satur. lib. 5. cap. ult. Nam si fastidium facere non timerem.

Fastigia. Diomedes Grammat. lib. 2. Accentus quidam fastigia vocauerunt, quòd capitibus literarum apponeretur: Alij tenores vel tonos appellant: Nonnulli acumina diffinire maluerunt.

Fauificare, vide Purpura.

Fauorabiliter: præter Quintilian. Macrobius Satur. lib. 7. ca. 1. qui recitando fauorabiliter exceptus est. Et Paulus D. lib. 29. Tit. 2. l. 9. Hoc enim eis fauorabiliter præstatur.

Febris, est caloris naturalis inflammatio, ex motu nimio, aut calore externo (vt æstus, vel putredinis) qui cordi communicatus per arterias aut venas, rursus eadẽ via per totũ corpus diffunditur, eiusque actiones lædit, dum aut spiritus, aut humores, aut solidarum partium substantiam accendit.

Fenestram immittere, lumẽ immittere aperto pariete. Paulus D. lib. 8. Tit. 2. l. 40. Eos qui ius luminis immittendi non habuerunt, aperto pariete communi, nullo iure fenestras immisisse respondi. Sic ianuam aperire in l. 41.

Fero in Præterito tuli, & tetuli. Terentius: Huc tetulissẽm pedem: Diomedes Grammat. lib. 1.

Ferre oscula, exoculari. Apuleius in Apologia: Siue illud cuiquam osculum ferat.

Feracissimus, fertilissimus, εὐφορώτατος. Plinius in Panagyrico: Tantis segetibus induebatur, vt cum feracissimis terris quasi nunquam cessura certaret.

Ferrata aqua. Seneca Quæst. nat. li. 3. cap. 2. Aquæ aut medicatæ, ex quibus sulphuratas dicimus, ferratas, aluminosas.

Fessus, & fatigatus differunt. Diomedes Grammat. lib. 1. Fatigatus fatigatus sum facit, non fessus. Et longè falluntur, qui opinantur ex fatigato fessus deriuari: nam fessus, est appellatio. Differt autẽ fatigatus à fesso (vt Verrius ait) quòd fatigatus dicitur, cum quis per alium laborare compellitur, vt lassatus. Fessus verò cum quis labore deficit, vt lassus.

Festiuites, τερπωνῶς, festiuè. Gellius li. 1. cap. 2. Seuerè simul ac festiuiter seiunxit. Idem lib. 18. Hæc ibidem addit festiuiter.

Festiuissimè, τερπινοτάτως. Gellius lib. 9. cap. 15. Atque ibi Iulianus festiuissimè: Nolite quærere, inquit, quid sentiam: adolescens hic sine controuersia disertus est.

Fice-

Ficedula, σικαλῖς, Hesychio πηρῆς, Gallis Rouffete: Becquefigue: Italis Becquefigo, Piccafyga. Ficedula auis est, lusciniæ colore ac magnitudine similis. Ficedula autem & Atricapilla vicibus commutantur. Fit enim incunte autumno ficedula: ab autumno protinus atricapilla. nec inter eas discrimen, nisi coloris ac vocis. Plinius libr. 10. cap. 29. Alia ratio ficedulis. Nam formam simul colorẽque mutant. Hoc nomen non nisi autumno habet, postea Melancoryphi vocantur. Atricapilla, melancoryphus, μελαγκόρυφος: Gallis Piuoine: Italis caponero, Capifuscula: in Creta Melanocephalo. Festus, Melancoryphi genus auium, quæ Latinè vocantur Atricapillæ, eo quòd summa earum capita nigra sint. Est & ficedula syluestris species, ἀγίλαος Aristophani: Lotharingis vulgò Tarier. Rursus ex ficedulis ficedula torquata, ἀόργιλος Aristophanis.

Fictura, α, π, ἀσις. Gellius lib. 10. cap. 5. Auarus, eadem fictura esse, qua Amarus.

Ficus Aegyptia, σικαμῆρον & σικαμῖνος Theophr. (quo nomine & morus, siue μορέα & σικαμνῖνα Dioscoridi) Guimeiz, & ficus Pharaonis Syriorum. Describitur à Plinio (ex Theophrasto histor. lib. 4. cap. 2. lib. 13. cap. 7. Habet mori folia, quæ non habet pictura repræsentata à Matthæolo viro optimè tamen de literis merito. Idem nec alius animaduertit erratum codicis Dioscoridis, vbi de ficu Cypria mēdosè legitur, πηλέα γὰρ ἔσαι, σικαμῖνον τὰ φύλλα ἔοικε: legendum verò, πηλέα γὰρ ἔσαι σικαμῖνος τὰ φύλλα ἔοικε. i. Etenim morus (vel lycomoros) cum sit, vltimo foliis similis est. Nam Theophrastus ex quo transcripsit, & Plinius folium vltimi ipsi assignant.

Ficus passaria. Spartianus in Albino: Quingentas ficus passarias, quas Græci callistruthias vocant, ieiunium comedisse dicit.

Fide mea iubeo, fideiubeo. Scæuola D. libr. 17. Tit. Mandati. l. 60. Quare scias quodcunque ab ea ex hac causa stipulatus fueris, id me mea fide esse iussisse saluum te habiturum.

Fideicommissarius, Adiect. vt fideicommissaria libertas, i. fideicommissa: Vlpianus D. lib. 2. Tit. 12. l. 2. Vel fideicommissaria libertas præstanda.

Fideiussorius, Adiect. D. de Minorib. l. 7. Vt puta si fideiussorio nomine se vel rem suam obligauit. Et D. lib. 26. Tit. 7. l. 9. Si pupillus suæ tutelæ factus solueat ex causa fideiussoria.

Fidior. Comparat. Iustinus Historic. lib. 6. Vt eos sibi fidio-

Q. i.

res, & dominis infestiores redderet.

Fiduciam suorum studiorum habere: Pomponius de Origine iuris D. lib. 1. Ante tempora Augusti publicè respondendi ius nõ à principibus dabatur: sed qui fiduciam suorum studiorum habebant, consulentibus respondebant. Infra: si quis sui fiduciam haberet.

Figuratio nominis, λέξεως σχηματισμός. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 17. Æneis, cuius nominis figuratio à regula Latinitatis aliena est.

Figuranter, σχηματικῶς. figuratè. Diomedes Grammatices li. 1. Albesco enim non habet albo, licet figuranter Vergilius, Campique ingentes ossibus albescent.

Filum vocum. Gellius lib. 16. cap. 19. Celeri admodum & cõbili oratione, vocumque filo tereri & candido fabulam scripsit Herodotus.

Finitor siue finiens, ὀρίζων. Seneca Quæst. Natur. l. 5. c. 17. Hęc lineam quæ inter aperta & occulta est, Græci ὀρίζονται vocant, nostri finitorem dixere, alij finientem.

Fistularis, συριγγίτης. Versus fistularis, πηδομαρής. Fistulares sunt, vt author Diomedes Gram. lib. 3. qui paulatim accrescente partis orationis numero, ab vnica syllaba ad plures vsq; ducuntur, vt Homericus ille declarat: Ὡς εἰπῶν πύλαων ἐξέστυτο φαιδύμους ἔκτωρ. Aliis idem, qui & ῥοπαλὸς Seruiòque Rhopaliius (παρὰ τὸ ῥόπαλον) licet legatur Eurypalicus, & Euryalicus apud Scaligerum, exponiturque à Iunio κλιμακωτὸς vel κλιμακίας, & ἀναβάνων. Ego velim semper authores laudari atque citari.

Flagrantia, amoris ardor. Gellius lib. 12. ca. 1. Nam vbi infantis aliorum dati, facta ex oculis amilitio est: vigor ille maternæ flagrantia sensim atque paulatim restinguitur, omnisque impatientissimæ sollicitudinis strepitus consilescit.

Flāmandus, flamma vrendus. Tacitus lib. 15. aut crucibus affixi, aut flammandi.

Flammea, vide, Amarantus.

Flāmidus, φλωγώδης. Apuleius de Deo Socratis: Quin in eo quoque aëre animalia gignerentur, vt in igni flammida, in vnda fluxa, in terra glebulenta.

Flammigare, φλογίζειν, apud Gellium lib. 17. cap. 10. & Macrobius Saturnal. lib. 5. cap. 17.

Flator. Pomponius de Origine iuris D. lib. 1. Triumviri momentales æris, argenti, auri flatores.

Flatus

Flatus Adiect. Hirtius de bello Africo: Quòd in noctem prælium esset coniectum, puluisque vento flatus omnium prospectibus offecisset.

Flutura, vnde conflatura Plin. χώνευσις. Iul. Firmicus Matheos li. 6. falsarios facient, aut qui pecunias publicas flaturarum adulteras artifices imitentur R. C.

Flauialis, vt Flauialium collegium. Suetonius in Domitiano: Assidentibus Diali sacerdoti, & collegio Flauialium pari habitu.

Fexus ad pectinem capillus. Spartianus Adriano: forma comptus, flexo ad pectinem capillo, promissa barba.

Flexura vicorum. Suetonius in Nerone. Offensus deformitate veterum ædificiorum, & angustiis, flexurisque vicorum.

Fluctim (vnde effluctim) Aduerb. apud Diomedem Grammatices li. 1.

Flos in facie, ἀνδρῶν χροῖμα siue ἀνδρῆς, vt apud Catullum, Ore floridulo nitens. In Epitom. Sexti Aurel. Victoris: fuit autem Theodosius moribus & corpore Traiano similis. -nescio an & tanta gratia tantumq; flos in facie, seu tanta dignitas in incessu.

Flucticulus, Diminut. à fluctu: κυμαῖον. Diomedes Grammat. lib. 1. Apuleius in Apologia: Hęc enim friuola, quæ nominastis, plæraque in litoribus omnibus congestim & acervatim iacent, & sine vilius opera, quamlibet leuiter motis flucticulis vltro foras euoluntur.

Fluentifonus. Catullus de nuptiis Pelei: Namque fluentifono prospectans littore Dia.

Fluidus. pro eo quod est liquidus ac fluens. Seneca Epistol. 53. Alterius fundamenta lapsabunda, in mollem ac fluidam demissa humum.

Flumen, & riuus etiam vocabula Iurifconsultorum sunt in seruitutis constitutione, vt stillicidiorum. Paulus D. lib. 8. Tit. 2. l. 28. foramen in imo pariete conclauis, vel triclinij, quod esset proluendi pavimenti causa, id neque flumen esse, neque tempore acquiri placuit. & l. 20. Stillicidium quoquo modo acquisitum sit, altius tolli potest: leuior enim sit eo pacto seruitus: cum quod ex alto cadet, leuius & interdum directum, nec perueniat ad locum seruientem. Inferius demitti non potest: quia sit grauior seruitus: id est pro stillicidio flumen. Neratius D. libro 7. l. 61. Vsufructuarius nouum riuum parietibus

Q. ij.

non potest imponere. Ergò riuus minor est leuiusque fluit. flumen autem copiosius, maiorique impetu decurrit. Fluminum seruitus, D.lib.8.Tit.2.1.1.

Focarius, mediastinus seruus cui foci cura incumbit: cuius focaria scem.apud iustinianum. D.lib.4.Tit.9. Caupones autem & stabularios æque eos accipiemus qui cauponam vel stabulum exercet, institorisue eorum. Ceterum si qui opera mediastini fungitur, non continetur, vt puta atriarij, & focarij.

Fœderare, fœdere factò conciliare. Cornel. Tacitus lib.20. Donec egregia erga pop.Rom. merita, mox rebelles fœderat.

Fœminalis, pudendum muliebri, interfemineum, *χόσμος*. Apuleius in Apologia: Sed enim fœminal nullo pacto reperies munditer dicere ad mea scripta confugit.

Fœnus trientarium, i. vsura ex triente, nempe quatuor in centum. Vsura autem ciuiles, i. semisses. Spartianus in Antonino: Idem fœnus trientarium, hoc est minimis vsuris exercuit.

Fœtutina, vt fœcutinæ. Apuleius in Apologia: Lingua mendaciorum & amaritudinum præministra semper in fœtutinis, & olenticetis suis iaceat.

Fœtulentus, fœtidus, *δυσώδης*. Apuleius in Apologia: Quid in crimen haud contemnendum philosopho, nihil in se sordidum sinere, nihil vsquam corporis apertum immundum pati ac fœtulentum.

Follis translata, vt follis ventris. Macrobius Satur.lib.7. cap. 4. Ventris enim duo sunt orificia: quorum superius erectum recipit deuorata, & in follem ventris recondit.

Forfices, etiam vocabulum militare, de instructa acie forficum instar. Gellius lib.10. cap. 9. Vocabula sunt militaria, quibus instructa certo modo acies appellari solet, fons, subsidia, cuneus, orbis, forfices, ferra, alæ, turres, &c.

Foricarius. D.lib.22. Tit.1.1.17. Fiscus ex suis contractibus vsuras non dat, sed ipse accipit, vt solet à foricariis, qui tardius pecuniam inferunt. Iuuenalis Satyr. 3. inde reuerfi Conducunt foricas. Budeus legit fornicarios.

Formido, pro terriculo ferarum. Seneca libr.2. de Ira cap. 11. Nec est mirum, cum maximos ferarum greges linea pennis distincta conterreat, & ad insidias agat, ab ipso effectu dicta formido. Infra vocatur, tubens pinna.

Formidamina, spectra, *φόβηται*. Apule. in Apologia. Omnia bustorum formidamina.

Formiones,

Formiones, *φορμὸν* siue *φόρμια*, storeæ. Vlpianus D.lib.33. Tit. 7.1.12. Formiones & spongias, & amas, & scopas contineri plerique & Pegasus aiunt.

Fornacator, ris, fornacarius. Paulus D.lib.33. Tit.7.1.13. Instrumento balneario legato, etiam balneatorem contineri Neratius respondit. Continetur autem & fornacator. legitur & fornicator.

Fornacula translata. Apuleius in Apologia: Hic aduocatorum conductor, hic testium exemptor, hic totius calumniæ fornacula.

Fortius dici potest, genus loquendi Iurisperitorum. Vlpianus D.lib.7. Tit. 9. Si hæres alienauerit proprietatem, & postea amittatur vsusfructus, an ex stipulatu agere possit videamus. & fortius dici potest, ipso iure non committi stipulationem.

Fortuna pila, i. ludibrium iocusque fortunæ. Sextus Aurel. Victor in Epit. de Perrinace: Hoc exitu obiit vir ad humanæ conuersationis exemplum per laboris genera vniuersa absumptus, prouectusque eò, vt fortunæ vocaretur pila.

Forum est *ἀγορά*, locus in quo iudicia exercentur. At Curia *βουλευτήριον*, in quo Senatus habetur. Cornelius Tacitus lib. 3. Id solum Germanico superleges præstiterimus: quod in curia potius, quam in foro, apud Senatum, quam apud Iudices de morte eius anquiritur.

Forum triplex, siue *trinum*. Cum fuerint fora multa Romæ, tamen hoc loquendi genere intelligitur de tribus in quibus causas orabant: quorum primum Romanum nuncupatur: Secundum, Caij Cæsaris: Tertium, Augusti. Martialis: Atque erit in triplici par mihi nemo foro. Seneca libro de ira secundo capite 9. fraudes, inficiationes, quibus trina non sufficiunt fora.

Fossas detergere. Suetonius in Augusto: Fossas omnes, in quas Nilus exæstuat, oblimatas longa vetustate, militari opere deterfit. Alibi repurgare dixit.

Fossuris complanata montium iuga, Suetonius in Caligula.

Frænator, ris, *χαλιναγωγός*, qui refrænât. Plinius in Paneger. Infinitæ potestatis domitor, ac frænator animus ipsa vetustate florescit.

Frænea apud Cor. Tacitum libro de morib. Germ. *ρόμφαία*: Gal. Iaueline de barde.

Q. iij.

Fraternum sodalitium, ἀδελφικὴ ἐταιρεία. Catullus de Cælio & Q. Fraternum verè dulce sodalitium. Menander, ὡς ἡδύγ' ἐν ἀδελφοῖς ὁ μονοίας ἔρωσ.

Fraternitas, præter Quintil. Vlpian⁹ D. lib. 17. Tit. pro socio. l. 63. Societas ius quodammodo fraternitatis in se habet.

Fraudatorius, ἀπατηλὸς, δόλιος, fraudulentus. Valēs D. lib. 36. Tit. 1. l. 67. Vix fraudatorio interdicto locus erit.

Fraxinus, μελία, Gallis Fraisine. Plinius lib. 16. cap. 13. de fraxino: Ea quæ fit in Ida Troadis in tantum cedro similis, vt ementes fallat cortice ablato. Et postea: Folia earum iumentis mortifera, cæteris ruminantium innocua Græci prodidere. In Italia nec iumentis nocent. Vbi agnosco Plinium erranter fraxino tribuisse, quæ de Taxo Theophrastus prodiderat histor. plantarum lib. 3. cap. 10. vt etiam, sed ex parte, obseruauit Andreas Matthæolus, vir totius historiæ naturalis peritissimus: qui tamen Plinio præceptori insignem iniuriam facit, (Nam de mea nihil moror. Sim potius, vt ipse vult ineptus fautor Plinij, & iustus, vt arbitror, interdum repræhensor. At nullius certè quidem vnquam calumniator ego, aut conuictator infamis) cum ipsum credulitatis infimulat, ac tam falsi mēdacij. Affinitas autem vocum μελία fraxinus, & μίλος Taxus (non σμίλαξ, vt Matthæolus, licet & ita dici atque aliter probarimus in Lexico) Plinio fraudi fuit. Sed quis negat Matthæole (cuius alioquin & ad ipsa bruta iumenta prouocatio) fraxinj folia iumentis edulia: quod tu in equo meo non irridentulè me iubes experiri? Aut quis tibi credat (nisi vt solita Agyrta & circulatori insigniter mentienti ignara plebecula) quamuis homini, vt sentio doctissimo & mihi velis nolis iamdiu ob doctrinam charissimo, contra rationem & experientiam iumenta taxum venenatam depasta asserenti, fraxineis frondibus liberari? Quod tu hîc cautior quàm doctior Matthæole, noli amabo, vel in asino tuo periclitari. Iacturam enim facias morte innocentis animalis. Sed hæc, vt tu iocose, serio verò, si obstinatus esse perges (hæc & tuæ dictionis ingrata imitatio) te iam nunc sponsione (centum enim vel mille aureos consignabo) ad experientiam rei controuerse prouoco.

Fricare mulos, mulos curare, apud Gellium lib. 15. cap. 4. Nam mulos qui fricabat consul factus est.

Frigi-

Frigidiusculus. Gellius lib. 3. cap. 10. Sed alia quoque ibidè congerit frigidiuscula.

Frigusculum in amicitia dicitur, remissus amoris feruor. Vlpianus D. lib. 24. Tit. 1. l. 32. Quod si diuortium non intercessit, sed frigusculum, profecto valebit donatio, si frigusculum quieuit.

Fringilla, vel *frigilla*, ἀνίος (Aratus, καὶ ἀνίος ἢ ἄα σπίζων: Auienus, Si matudino fringilla resultat ab ore) Σπίζα Aristoteli (& apud Hesych. σπίζιτις species Ægithali) Gallis Pinson, i. σπίζων: Italis Frenguelo, fringuello: Græcorū vulgo Fringilaro. Auis passeris magnitudine, albo, viridi ruffoque colore distincta. Maris pectus rubescit: Fæminæ pallidius ac dilutius. Vermiculis victitat. Æstate tepidis locis degit: Hyeme frigidis. Magna fringilla, Gallicè Pinson royal, vel grosbec, Lutetiæ, μαλακοκεραυδὲς, i. molliceps, Aristol. Vide Pica. Est & fringilla montana, cui colum cæruleum, ὄρεσπίζης Aristoteli Histor. lib. 8. cap. 3. Gallicè Montan, vel Pinson d'Ardaine: cuius sunt plures species.

Fringultio. Apuleius in Apologia: At ego illi contra iustius exprobauerim, quod qui eloquentiæ patrocinium vulgò profiteatur, etiam honesta dictu sordidè blatteret, ac sæpe in rebus nequaquam difficilibus fringuliat, vel omninò obmutescat. Idem Floridor. lib. 3. Merulæ in remotis tequis fringuliant.

Frons, tis, potius masculino genere dici debere, & auctoritate, & ratione proportionis siue analogia comprobatur. Aulus Gellius libro 15. capite 9. Cato, æquo fronte, Hilario fronte Cæcilius.

Fructuarium, vide Vsufructuarius. Fructuaria, quæ vsu fructum habet. D. lib. 7. Tit. 1. l. 58.

Fructus pendentes. D. lib. 6. Tit. 1. l. 44. fructus pēdentes, pars fundi videntur.

Frustrator, ἀπατηλὸς. D. de negot. gestis l. 31. Litem in iudiciū deductam & à reo desertam frustratoris amicus vltro egit. Ibid frustrator condemnatus est.

Frustratorius, Adiect. frustrationis causa factus, per frustrationem Liuio. D. lib. 22. Tit. 1. l. 41. Modestinus: Si frustratoriam morandi causa appellationem interpositam animaduertet.

Fucus Plin. κηφὴν Hesiod. insectū maius ape: Gal. bourdō, fullo, moufche guespe: Cui⁹ species sine aculeo, nigra, latōq; aluo,

φάρ Aristoteli, & φάριος Hefych. Varroni & Plin. vide φάρ in nostro Lexico.

Fugacissimus. Seneca Epist. 75. Ipsa enim felicitas se nisi temperat, premit, si fugacissimis bonis credidit.

Fugalia. S. Augustinus de Ciuitate dei libro 2. cap. 6. Nec ubi fugalia celebrarentur, effusa omni licentia turpitudinum, & verè fugalia, sed pudoris & honestatis. Viues fugalia vel fugalia à Fugia dea Rom. quæ sit lætitiæ dea à fugatis hostib. nūcupata: de qua Varro in 5. de lingua Lat.

Fulguritus, fulgure ictus. Seneca Quæst. Nat. 2. cap. 21. Quid quod omnibus fulguritis odor Sulphureus est.

Fulica siue *Fulix*, κέπφος: vulgò Græcorum λούφα: Gallis Foulque, vel fouque (& fulica marina, i. Gauia μελαγκόρυφος, siue κέπφος θαλάσσιος, nostris Diable de mer, ac Northmanis Macroule) Italis Folega. Auis est gallinæ magnitudine, coloris nigri, cuius rostrum ex albo subrubescit: synciput glabrum: pedum digiti non continua (vt in reliquo palmipedum genere) membrana coniuncti, sed diuulsi, vt in colymbis. Vide Gauia.

Fultio, nis. Cornel. Fronto lib. de Nom. verborumque differ. fultio dum fit. fultura cum facta est.

Fumeus, α, υμ, κειπνώδης. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 10. fumei fiatus circa cerebrum.

Funarius appellatus est Valentinianus imperator, eò quòd venalitium funem portanti, quinque milites nequirent extorquere, In Epitom. Sext. Aurel. Victoris.

Funarius, χοινοπλόκος. Sextus Aurelius Victor in Valētiniano. Funarius appellatus est, eò quòd venalitium funem portanti quinque milites nequirent extorquere.

Fundus optimus maximus, qui liber nec seruitutem debet. Neratius D. lib. 21. Tit. 2. l. 48. Cum fundus vti optimus maximusque est, emptus est (Alibi lib. 26. de pignor. Optimo iure fundum dixit Iuriconsultus.) Et l. 75. Nisi vt optimus maximusque esset, traditus fuerit fundus. Tunc enim liberum ab omni seruitute præstandum.

Fundus, author ac fundamentum. Cum Plauto Gellius lib. 19. cap. 8. Sed hæc ego, inquit, dixi, non vt huius sententiæ, legisque fundus subscriptor que fierem, sed &c.

Fundator, riæ, θαμελιωτής, conditor, κτιστής. Apuleius lib. de Phi-

Philosophia: Quare suadendum fundatoribus rerum publicarum, vt &c.

Fundamenta cæmenticia, D. lib. 19. locati. l. 57. cæmenticia exposuit Budæus, lapides temerè cælos, atque etiam rudes, non quadratos aut ordinarios, quales quibus farturæ inter pilares ductus fiunt.

Funerarius, funeris curator, κηδεύτης. Iul. Firmicus Mathes. libro 3. Lapidarios facient, aut pollinctores, aut funerarios, aut quibus sepulchrorum cura.

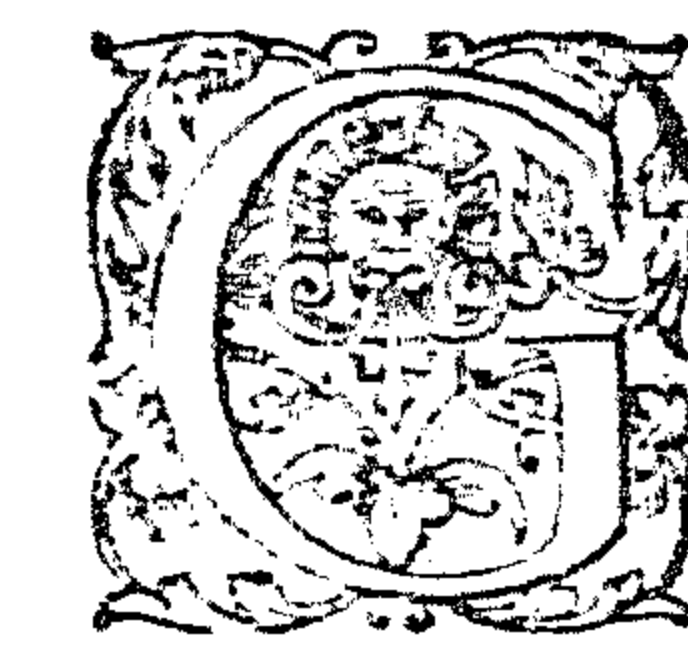
Funerarius, Adiect. κτερικὸς, κηδεύτικος. vt actio funeraria. Vlpianus Dig. lib. 11. Tit. 7. l. 14. Hæc actio quæ funeraria dicitur, ex bono & æquo oritur. Cōtinet autem funeris causa tantum impensam, non etiam cæterorum sumptuum. Ibid. funeraria agere. & l. 20. Conueniri funeraria. Legitur etiam Funeraticia l. 30.

Fur, vide Fucus.

Furca cancrorum, apud Apuleiū in Apologia, i. forcipes Plinio, χέλαι κερκίνων.

Furtiuè, κλεπτικῶς. Præter Plautum Vlpianus D. lib. 41. Tit. 2. l. 6. Clam possidere eum dicimus, qui furtiuè ingressus est possessionem.

Futurus cum Præterito. Eutropius lib. 3. Nec dubium est vltimum diem illum Romani status futurum fuisse, si Hannibal mox post victoriam ad peruadendam urbem contendisset.

Aditanum falsamentum, vide Thynnus.

Galbina tunica, vestis crassior: vnde etiam num Gabanos vocant. Fla. Vopiscus in Aureliano: Inter hæc fuit Tetricus chlamyde coccea, tunica galbina, braccis Gallicis ornatus.

Galbula, vide Galgulus.

Galeos Plinio lib. 32. cap. 2. vel Squalus (quia squalus, i. squalidus atque horridus) ipsi lib. 9. cap. 5. & 24. ac Varroni & Columellæ, γαλέος Aristoteli, vel γαλεώδης: (cui & σκύλια, ἕς καλοῦσιν πτεροειδούς γαλεούς. Sunt enim Canes catacej, vt Lamia κερκείας: & Caniculæ κωίς γαλεοί, de quibus in Canicula.) Cuius variæ species: prima γαλέος αἰκανθίας, spinacem vertit Gaza: Gallis Chien de mer (communi nomine) Mafsiliæ Agnillat: Venetiis Azio. Hic vt reliqui eius generis, longus & cartilagi-

neus, priuatimq; binos aculeos habēs in dorso: Cui viuo color subargēteus, mortuo ex cinereo rubescēs. De quo Aristoteles Histor. lib. 6. c. 10. Secūda, Galeos læuis, γαλεὸς λείος (quia sine aculeis:) in Gallia Narbonēsi Emissole, Maſsilia palūbi nomine, Romæq; colūbi vocatur. Tertia, Galeos stellatus, γαλεὸς ἀστειῶς vel ποικίλος Aristoteli: à nostris Lentillat, à maculis albis lentis magnitudine. Dorsū maculæ insignes stellæ instar, aliæ rotūdæ. De hoc Aristot. Histor. lib. 6. cap. 11. Quarta, Galeos glaucus, γαλεὸς γλαυκός Æliano, qui ex canicularū genere est, cui nubecula (de qua vide in Canicula) & sui generis soli color cæruleus, ob idque Cagnot blau vocatur in Narbonensi Gallia. Quarta, κεντέλης (Aristoteli teste Athenæo: de quibus & Oppianus scribens, Κεντέλης, οἱ κεντέλοισιν ἐπ' ἀνυμῶν: & rursus, φύλα κελαινῶν κεντεροφόρων) Gallis Bernadet, aliis renard, Massiliensibusque ac Italis Porci nomine nuncupatur: Cuius forma à capite ad podicem triangularis pinnis armatur aculeatis venenatisque, & in superiore maxilla triplici ordine dentium. Durissimus est ac virosus. Quinta, Galeos Rhodius, γαλεὸς ῥόδιος (quem & ἀλώπηγα, & Syracusij κούα πύονα vocarunt) Acipenserī siue sturioni similis, à quo discernitur rostro breuiore, & capite crassiore, quin & sapore ingratiore. Hodie à Græcis vocatur σκυλλοψαρομήμερ. Sexta, μέλθη Malta: Gallis Sorrat: Romanis Lamiola. Piscis est cetaceus, cuius rostrum breue, osque in supina parte multis dentium ordinibus armatum, oculi absque alba illa nebula, de qua in Canicula. Eius meminit Oppianus. Est etiam Galeorum generis sturio, de quo in voce Acipenser. Eiusdem generis rursus & Vulpes piscis, ἀλώπηξ siue ἀλαπικίας. vide Vulpes. Et rursus ζύγαινα vide Zigæna.

Galerita, vide Alauda.

Galgulus vel galbula, γολιός Aristotel. Gallis espede de Loriot. Icterus: Italis Reigalbulo, Reigalbero, Bononiæ, Galbedro vel meleſiozallo Ferrariæ, Bergami Galber: alibi Rigey (& quia et iam ficubus vescitur vt ficedula, eius nomine vocatur vulgò Græcorum, σκυφοράτος, Venetiis Becquefigo) Auis Chlorionis generis ac Picorum, turdi magnitudine, coloris lutei, ac viridis. Plinius libro 30. cap. 11. Auis icterus vocatur à colore, quæ si spectetur, sanari id malum tradunt, & auem mori. hanc puto Latine vocari galgulum. Et lib. 10. cap. 25. Et quæ cum fœtum eduxere, abeunt, vt galguli, vpupæ. Rursus cap. 33. vbi de

de Picorum generibus: Galgulos quidem ipsos dependentes pedibus somnum capere confirmant, quia tutiores ita se spectent. Martialis lib. 13. Galbula decipitur calamis & retibus ales, Turget adhuc viridi, quum rudis vua mero.

Galla, sutorium instrumentum, ὀπήπων, subula. Macrobius Satur. lib. 2. cap. 2. Plancus in iudicio fortè amici cum molestum testem destruere vellet, interrogauit (quia sutores sciebat) quo artificio se tueretur. Ille urbanè respondit, Gallam subigo: Sutorium hoc habetur instrumentum, quod non infacetè in adulterij explorationem ambiguitate conuertit. Nam Plancus in Meuia Galla nupta malè audiebat.

Gallina rustica, siue syluestris, Catta, Gallis Gelinote: Attigen Alpinus Plinij. Varro de Re rustica: Gallinæ rusticæ sunt in vrbe raræ, nec ferè mansuetæ sine cauea videntur Romæ: Similes facie non his villaticis gallinis nostris, sed Africanis aspectu ac facie incontaminata, &c. Columella, Sykueitres Gallinæ quæ rusticæ appellantur, in seruitute non fatant, &c.

Gymnastus, vide Elephantus.

Gaudere cum Datiuo. Catullus: Salue, ô venusta Sirmio, atque hero gaude. Sic gaudere sibi Lucretius.

Gaius Mergus. Iulius Capitolinus in Pertinace: Auaritiæ suspitione priuatus non caruit. Cum apud vada Sabbatia oppressis fœnore possessoribus latius suos teneret fines. Denique ex versu Luciliano Gaius Mergus est appellatus. Corruptè ibi legitur Grauius. Est verò Gaius Adiectiuum à Gaiua aue, quæ λέγεις: ea rapax & vorax. Apuleius in Asino aureo. Gaiua illa peralba quæ super fructus marinos natat, demergit sese properè ad Oceani profundū gremium.

Gaiua, λέγεις Aristoteli. In Creta nomen retinet: Gallis Monette, Maſsiliensibus Gabian, Northmanis Maulue: Venetis Cocalo. Apuleius: Gaiua illa peralba quæ super fructus marinos natat, demergit sese properè ad Oceani profundum gremium. Gaiuæ in petris nidificant, inquit Plinius: & lib. 10. cap. 74. tradit Anates ac Gaiuas disidere. Nihil frequentius locis maritimis: etiam maxima coorta tempestate in aere volitant. Varia sunt genera, alba, cinerea, Gallis Falourde Grise, Grifard, Caniard, Colin. Gaiua σποδοειδής ac μελάμπος, quæ minima, petit Gabian. Gaiua ἐρυθρόπους, cui pedes rubent. Gaiua μελαγρόμορφος, quæ κέφους θαλάττης,

fulica marina, Gallicè, Fouque de mer. Est enim & fulica fluuiatilis.

Geminatim, *διδύμως*: Aduerb. teste Diomede Grammatices lib. 1.

Gemulus, gemebundus, *διδυμικός, γεννακτός*. Apuleius Florid. libro 2. Vario modo occinunt & occipiunt carmine. Galli expergifico, bubones gonulo.

Generabilis, *γεννητικός*, genitilis, qui generandi vim habet. Apuleius in Hermetis Asclepiade: Quibus inest natura generandi, generabilia sunt. Plinius lib. 2. cap. 45. Generabilis rerum naturæ spiritus: Qui ab ipso cap. 5. vitalis dicitur.

Generi neutri locus eleganter, ubi mas, an femella sit, non satis constat. Terentius Andria: Nam quod peperisset, iussit tolli. Plautus Amph. Verum quod erit natum tollito. Et Trucul. Si quid peperissem, educarem, tollerem. Cicero 11. Epist. ad Att. Aut ne quid ex eadem matre postea natum esset. Horatius V. Carm. At ô deorum quidquid in cælo regis Terras & humanum genus.

Genitus, us, *γένεσις*, Generatio Plin. Apuleius in Apologia: Aristoteles, & Theophrastus, qui plurimos libros de genitu animalium reliquerunt.

Genitiuus. Quintæ declinationis casus secundus apud veteres, non ut nunc facies faciei, sed facies, huius facies vel facij: Sic dies, pernicijs. *Quin* & tertix famis, genit. famij. In dandi casu non faciej, sed facie, die, specie: De quibus lege plenissimam tractationem apud Gellium lib. 9. cap. 14.

Genitiuus, ut Apollo genitiuus, i. *γενήτωρ*. Cato de liberis educandis: Nutrix hæc omnia faciebat in verbenis, ac tubis, siue hostiis: ut Deli ad Apollinis genitiui aram. Cloatius Verus ordinatorum libro 2. Deli ara est Apollinis *γενήτορος*, in qua nullum animal sacrificatur. Vide Macrobius Satur. libro 3. capite 5.

Gentilitia nomina, vide Peregrinus.

Gerres, vide Mæna.

Gerundina cum per ablatiuum proferuntur videntur Gerundij locum obtinere. Gellius lib. 2. cap. 6. Homerus non virtutibus appellandis, sed vitiis detrahendis laudare ampliter solet. i. appellando virtutes, & detrahendo vitia.

Gerundiū pro gerundio. Corn. Tacitus lib. 12. Ad hoc gētiū ductores circumire: hortari, firmare animos, minuendo metu,

accen-

accendenda spe, aliisque belli incitamentis. pro minuendo metum, accendendo spem.

Gestor, qui gestat, *φορέως*. Plinius Epistol. lib. 8. Caninio: Delphinus gestor collusorque puerorum.

Gestio pro herede. Ulpianus D. lib. 11. Tit. 7. 1. 14. Licet ex hoc ipso neque pro hærede gestio, neque aditio præsumitur.

Gibberosus, *κυρτός*, gibber: quo vititur Iulius Firmicus Matheos lib. 8.

Gibberosus, Gibbosus, habens gibberem, ut tuberosus, apud Charisium. D. lib. 21. Tit. 1. 1. 3. Vel proterui, vel gibberosi.

Gingidion, nō est quæ à Matthæolo pictura proponitur. non enim habet staphylini siue pastinacæ sylvestris folia: in quibus & apparet pictoris lenocinium si examinentur infima cum reliquis. Potius senserim cum Anguillara rei herbariæ principe, qui censet eam herbam, quæ ex Syria affertur *Vinaga* vel *Bunaga* nomine, (ex cuius umbellis vsus ad dētificia) verum esse gingidiō. Nec obstat, quod *βοτάνιον* à Dioscoride dicatur. nam *βοτάνιον* nec apud ipsum semper pro herbula: hicque abusiue pro *βοτάνη* ut à Crateua appellatur, herbæque tantum à Plinio lib. 20. cap. 5. Syria, inquit, simillimam staphylino herbam ferit, quam alij gingidion vocant, tenuius tantum & amarius, &c. Ex quo patet legendum apud Dioscoridem *πικρότερον*, non verò *σικρότερον*.

Girba, insula Menynx de qua Plinius libr. 5. cap. 7. Sext. Aurel. Victor in Virio Gallo: Creati in insula Menynge, quæ nunc Girba dicitur.

Glabeus, ut corpore gabellus, apud Apuleium Floridorum libro 1.

Gladius piscis, vide Xiphias.

Gladiator pro gladiario: *μαχαιροποιός*, qui gladios fabricat: In qua significatione sumitur ab Arcadio D. lib. vlt. T. 6. 1. 6.

Gladiatorie. Lampridius in Commodio: Habuit præterea morem, ut omnia quæ turpiter, quæ impure, quæ crudeliter, quæ gladiatorie, quæ lenocinè faceret, actis vrbis indi iuberet.

Glanis, *γλάνης* (legitur & *γλάνης* ac *γλάνος*) non silurus est, sed siluri species. Ad strymonem fluuium vulgò vocem retinuit, vocaturque glaignon, vel glanon. Vide Plinium lib. 9. ca. 43. & lib. 9. c. 51. & Aristotel. lib. histor. 9. cap. 37. Plinius confusè duobus locis Glanidi tribuit, quæ Aristoteles τῷ σιλέρῳ. Vide Silurus.

Glandifera arbores, βαλανοφόρα δένδρα. Glandifera Ilex, smilax, suber, phellodrys, & τῆς δρυὸς siue quercuum genera 5. Phagus, hemeris, Ægilops, haliphlæos platyphyllos. De Illice ac similace suis locis. Phellodrys, φελλόδρυς Theophr. Italis Serrosugaro. Græci fructus vocant vulgò Acylacas. Fagus, ὄξυα Theophrasti (non φηγός, vt malè Plinius) Gallicè Fau, & hestre (quia ὄξυα similis est ὄστρος siue ὄστύα) Italis Faggio: glansque faginea, ipsis faggiuola, nostris faine. φηγός autem Theophrasti est Esculus (vt ostendimus in Lexico) Gallis Escueiul: Italis Esculo, Ischia Hetruscis: Hispanis Enzina: cuius glandes Vellotas vocant. Hemeris, ἡμερίς Idæorū, ἐτυμολογίας Macedonum, & simpliciter δρυὸς Theophrasto (vt cap. 10. libr. 3. histor. vbi vertit Robur Plinius) Robur: Gallis Rouure: Italis Reuero, ghianda Castagnola. Ægilops, ἀγίλων, ἀσπερίς: Cerrus: Gallis Cerre: Italis Cerro vel Cero. Haliphlæos, ἑλφλειός, ab ἄλις, & φλειός, ob corticis crassitudinem, non vt Gaza Salsicortex) Italis Farnia. E. Chio Cypròque cum calyce fructus afferuntur, γαλλόνας, & βαλλόνια vocant. Vfus tingendis pannis ad colorem atrum gallæ vice. Plinius libro 16. capit. 5. Cerro echinatum calycem ceu castaneæ assignauit, quod Haliphlæo magis conuenit, cuius calix rigidioribus, quàm castaneæ aculeis armatur. Et vicissim dixit de haliphlæi glande, quæ de cerrea debuit. Ab animalibus non attingi. Platyphyllos vel latifolia Plinio, propriè Quercus: Gallis Chefne, Italis Quercia. Error etiam Plinij de huius glande, ostensus in nostris Adnotat in Theophr.

Glarea, κόχλαξ, ψηφίς, Gallis grauiet, grouin: Italis Ghiaira, vel ghiaia.

Glaucus piscis, γλαυκος à glauco colore, qui γλαυκός) Montpellierensibus Derbio: Prouincialibus Biche, Cabrolle, & Damo: Romanis Lopida (quib⁹ & alia glauci species stella: Irouincialibus Liche: Montpellierenses vadigò, & Palamide vocant) Illyricis Polanda: Cuius magnitudo, interdū tricubitalis, dorsum cærulei coloris, venter candidissimi. Pinnæ ad branchias aurei coloris. Mirū quòd in metu fœtū ore recipiat, ac rursus emittat (id & angues facere, didici in Anglia) quod testatur Oppianus l. 1. Halient. atq; Ælianus. Plin. l. 6. c. 36. Color austerus in glauco & irascenti similis mari. Est etiā glauci species, piscis ille, qui Venetiis Corbeto: Genuæ Fegaro: Massilia ac Romæ Vmbrina, appellatur: vulgò Græcorum Mylocopfi, μυλοκοψί.

Glan-

Glauciscus, γλαυκίσκος Athenæo lib. 3. piscis qui alius quàm γλαυκος.) Plinius lib. 32. cap. 10. Mulieribus lactis copiam facit glauciscus è iure sumptus. Vide Glaucus.

Gnaphalus, γνάφαλος Aristotel. Gallicè Cottonnier: ἀέρηλας Hesychij. Auis vocalis, ac pulchri coloris, cui à Tomæto nom. ē.

Gnosco pro nosco. Diomedes Grammatices lib. 1. Item nosco noscis. Et huic verbo veteres g literā præponebāt. Gnotici ait Cæcilius: quoniā & præpositione, agnosco & cognosco dicimus. Item eodem modo noui: nam gnoui veteres formabāt.

Gobius & Gobio, & Cobio Plinio lib. 32. κωβίος, & κώβος apud Athenæum. Gobiones marini Venetiis Goi: Genuæ Guigiones: Romæ Missori. His piscibus vel maioribus palmi longitudo, oculi turgidi eminentesque supra caput, corpus teres, squamosum, lubricū, & subcinerei coloris: aut χλωρῶ, i. flauo ac pallidi siue ὠχρῶ. Est & gobius albus marinus, Venetiis Paganello: Cui in tergore pinna gemina: hic κωβίος λευκός Athenæo (cui, qui χλωρῶ ac subflauo, etiam κωβίος λευκός) Quin & Gobius niger, κωβίος μέλας, nostris Boulerot: Venetis Go. Hic τράχος est Athenæi, non Aristotelis lib. 8. histor. cap. 30. Est & Gobius fluuiatilis (cuius tantum Ausonius ex scriptoribus, meminit) nostris Gouuion, & Lugduni Goufon. Illi binæ oris appendices & μύσσηες. Ausonius in Mosella: Tu quoque flumineas inter memorande cohortes Gobio, non maior geminis sine pollice palmis, Præpinguis, teres ouipara congestior aluo, Propexique iubas imitatus gobio barbi. Rursum & alter Gobius fluuiatilis, qui Gallis Chabot: Romæ Missori: Mediolani Scatzot (vt circa Neocomum Sabaudicè Chassò, vel Chassot) & Bot, qui βοῖτος, vel βόιτος Aristoteli histor. l. 4. c. 8. Gaza Cottum transtulit (diuersus tamē Numenij κώβος) Piscicul⁹ est, ranæ piscatrici similis corporis figura & colore: Qui Mōispessulanis Daze appellatur. *Gobipion*, vide Xylon.

Graculus, κολοιδός (non est autem auis, quæ Gallicè Gay: ea enim est Pica glandaria Plinij. Vide in Pica.) auis cuius tria genera apud Aristotelem Histor. lib. 9. Primum est, κολοιδός πορρακίας, Graculus ruber, Gallicè Graille rouge: Chauuete rouge: vel Choucas rouge: Italicè Tacola. Ipsi cornicis magnitudo, pedū ac rostri color puniceus (ροσινκόρυγος esse dicitur ab Aristotele:) Estq; Pyrrhocorax Plinij: qui sic l. 10. c. 47. Sicut Alpiū Pyrrhocorax, luteo rostro, niger. nec obstat rostri color mutabilis. In Creta vocatur scurapola: circa Veronā tacola, alibi speluier:

Pafon: Zorlut. Secundum, Monedula, *λύκος κολοῖς* Aristot. Gallicè Chauue, vel Chauue, Choëtte, petite Graille: quæ *κορὴ νη μέλανα ἡστῶν*: Venetis Seurapola. Tertium *κολοῖς βωμολόχος, ὁ μικρὸς*, parua monedula. Est & Gracculus Lydius, *κολοῖς τῆς λυδίας*, nostris Gabian noir. Hic palmipes est, aliis verò fissi pedum digiti. Plinius Gracculos à monedulis sic distinguit li. 10. cap. 28. In subrium tractu examina graculorum, monedularumque, cui soli aui furacitas auri argentique præcipuè mira est: (Idem lib. 17. capit. 14. Tradit monedulam condentem semina in Thefauros cauernarum, insitionis causas præbuisse) Ouidius 7. Metamorph. Mutata est in auem, quæ nunc quoque diligit aurum: Nigra pedes, nigris velata monedula pennis.

Glebulentus, glebosus. Apuleius de Deo Socratis terra glebulenta.

Globositas, *σφύρωμα*. Macrobius Comment. libro 1. capit. 15. Globositas terræ habitationes omnium æquales sibi esse non patitur.

Glomerarius, Seneca controuersiarum lib. 1. in vlt. Quod pater (militis) efficaciter dicat, detrahare illū operib. suis glomerarium, sanguinarium.

Glomeratim, Aduerb. apud Diomedem Grammatices lib. 1.

Glossaria, *γλωττοκομεία*, feretra, mortuorum conditoria. Gellius lib. 18. cap. 7. Vos Philosophi mera estis (vt M. Cato ait) mortuaria glossaria.

Glottare, *κλάγξεν*, clangere: voce ciconiæ. Author Philomelæ, Glottat immenso de turre ciconia rostro. Plinius dicit ciconias inter se commurmurare. Solinus. Ciconias ferunt linguas non habere, verum sonum quo crepitant, oris potiusquàm vocis esse.

Glottis, *γλωττις* Aristoteli (& fortè *ἐλαφίς* Oppiani auis, cui pennæ in dorso omnes coloris ceruini: & lingua longissima, qua protensa pisces venatur ac decipit) Gallicè Rasle fauue, vt Ortygometra Rasle noir. Gazæ Lingulaca. Plinius lib. 10. cap. 23. Ab euntque vnà persuasæ Glotis, & Oris, & Cychramus. Glottis prælongam exerit linguam vnde ei nomen, &c.

Glutinum ferri pro ferrumine. Eutropius in Numa: Regnante Numa Glaucus primus ferri inter se glutinum cogitauit.

Gluto, gulosus. *λίμαρσι*. Nec gluto sorbere saliuam Mercurialem. Ambrosius: Sic amat Diabolus filios suos vt perdat: sicut amat gluto porcellum vt comedat. Et adhuc vulgò glutton:

ton: & giottone Italicè.

Glycymerides, ostrearum species ita dictæ à iucunda partitione ac varietate figuræ. Apud Macrobius Satur. lib. 3. cap. 13. in pontificis cœna: patinam ostrearum peloridum - sphondilos, glycomatidas (lego glycymeridas) vrticas, &c. Apud Plin. lib. 32. cap. vlt. chamæpelorides generis varietate distantes & rotunditate: chamæglycymerides, quæ sunt maiores quàm pelorides.

Gracilentus, *ἰχνὸς λεπτὸς*, gracilis, præter Ennium Gell. lib. 4. cap. 12. Si quis eques Romanus equum habere gracilentum, aut parum nitidum visus erat, impolitæ notabatur. Idem lib. 19. cap. 7. Obesum hinc norauimus, propriè magis, quàm vilitatè dictum pro exili atque gracilento.

Gracilipes, *ἰχνόπους*, vt ciconia gracilipes à Petronio Arbitro vocatur.

Graculus piscis, *κολίας*, lacertorū generis. Vide Lacertus piscis. Plinius lib. 32. cap. vlt. Draco: quidam aliud volūt esse dracunculum. Est autem graculo similis.

Gradalis, *βηματικός*. Diomedes Grammat. lib. 3. Melon hūc iambicum gradalem quidam nominant, ibid. gradali pugna duos dimicare instituit.

Gradus deiectio in militibus dicitur, vt in magistratibus dignitatis depositio. Modestinus D. lib. 49. Tit. 16. l. 3. Pœnæ militū huiuscemodi sunt, castigatio, pecuniaria multa, munerum indictio, militiæ mutatio, gradus deiectio, ignominiosa missio. Lege 5. ibid. Gradu pellere.

Gramen aculeatum, Gallis Sanguinelle, Italis Capriuola, vel sanguinella. Plin. lib. 24. cap. 19. Aculeatum gramen, trium generum: cum in cacumine aculei sunt plurimum quini, dactylon vocant: hos conuolutos naribus inserunt, extrahuntque sanguinis ciendi gratia. Hoc sæpissimè faciunt pastores nostri. Alterum quod facit *αἰζόο* simile, paronichiæ species est. Tertium, inquit, genus dactyli, sed tenuis, nascitur in parietinis, aut tegulis. Huic caustica vis est. Quod nihil aliud, quàm Vermicularis siue Auricula muris herbariorum (similis semperviuo minimo) siue *αἰζόον* tertium Dioscoridis.

Grammaticalis, Adiect. idem quod Grammaticus. ad grammatice pertinens. Fabius Victorinus in Rhetor. Cicer. lib. 1. Hæc quidem nos exempla grammaticalibus artibus supposuimus.

Grammaticaliter. Spartianus in Regilliano. Tū is, qui aderat.

scholasticus, cœpit quasi grammaticaliter declinare, & dicere, Rex regis regio Regilianus.

Gratanter. Iul. Capitolinus in Macrino: Mortem Antonini Senatus gratanter accepit. In Epit. Sexti Aurel. Victoris in Nerua: In curia à Senatu gratanter exceptus.

Grateolus, εὐώδης, (Sic ἡδυσμία Græcis, grateolentia dicitur) Apuleius de Mundo: Videatque illam ciuitatem pariter spirantem odoribus, & grateolentibus cœnis. Gratiola, à gratia, vt à controuersia, controuersiola: Diomedes Grammat. l. i.

Gratiosus etiam obscenè, vt officiosus Senecæ, qui alterius libidini obsequitur, quod & χαλιζέσθαι Græcis: Alconius Fædianus in 2. Verrinam (vbi Cicero cum filio blando & gratioso) Gratia verò quæ potest in adolescentibus sine infamia. Gratiam enim amicorum copiam modò dicit.

Gratissimè ἡδιστα, libentissimè. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 1. Pericula quoque præterita, vel ærumnas penitus absolutas qui euasit, vt referat, gratissimè prouocatur.

Gratisito habitare. Vlpianus D. l. 9. Tit. 3. l. i. Habitare autem dicimus vel in suo, vel in conducto, vel gratisito.

Graudari, grauidam fieri. In Epitome Sexti Aurel. Victoris in Adriano: Huius vxor Sabina dum propè iniuriis feruilibus afficitur, ad mortem voluntariam compulsa: quæ palam iactabat, quàm immane ingenium pertulisset, & elaborasse, ne ex eo humani generis pernicie (alij pernicies) grauidaretur.

Grundiles lares. Diomedes Grammatices lib. 1. Grunit porcus dicimus, veteres grundire dicebant, vt sit instans grundio. Cæcilius: Cruento ita ore, grūdibat miser. Claudius Annaliū xv. Grundibat grauitè pecus suillū. Hinc quoq; Grundiles lares dictos accepimus, quos Romulus constituisse dicitur in honorem scrofæ, quæ triginta peperat porcos. Hoc ita esse affirmat Cassius in 2. historiarum: Pastorum vulgus sine contentione consentiendo, præfecerant æqualiter imperio Remum & Romulum, ita vt de regno pares inter se essent. Monstrum fit, sus parit porcos triginta, cui rei fecerunt lares grundiles.

Grundio, vide Grundiles.

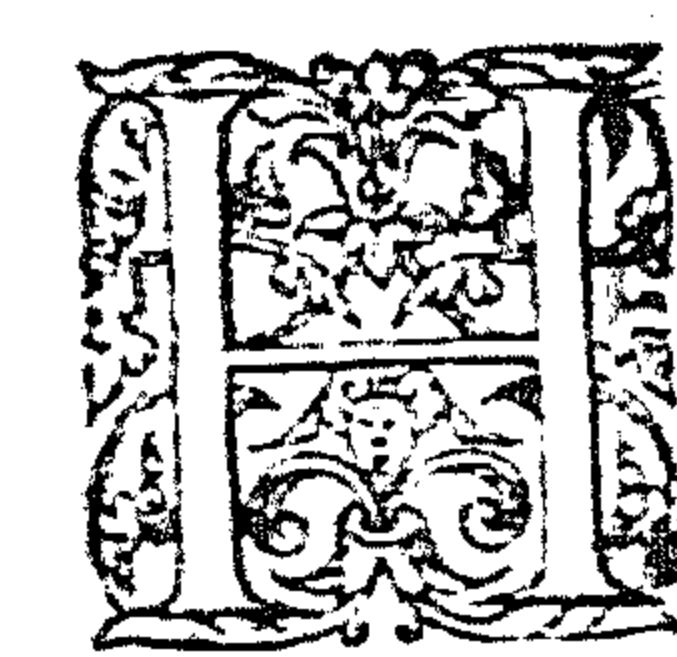
Gulones, λαίμαργοι, gulosi. Apuleius in Apologia: Gulones omnes, qui impenso precio à piscatoribus mercantur.

Gustum dare Senecæ, libamentum dare Gellio, ἀπόγευμα δίδναι. Seneca Epistol. l. i. libr. 2. Dedit enim nobis gustum, ad quem respondebit.

Gypsati

Gypsati pedes, καὶ ἀχενσικῶς pro cretati. Tibullus lib. 3. Eleg. 3. Nota loquor, regnum ipse tenet quem sæpe coegit Barbara gypatos ferre catasta pedes. Hoc intelligit Iuuenalis Satyr. 1. Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat albis. Plinius li. 32. cap. 18. Hoc est insigne venalitiis gregibus, opprobriūque insolentis fortunæ, quod & nos ad eò potiri rerum vidimus, vt Prætoria quoque ornamenta decerni à Senatu, iubente Agripina Cl. Cæsaris viderimus libertis tantūque non cum laureatis facibus remitti illò vnde cretatis pedibus aduenissent. Idem lib. 35. ca. 17. Est & vilissima creta, qua circum præducere ad victoriæ notam, pedesq; venalium trans mare aduectorum denotare instituerunt Maiores. Sic correctius & melius iudicasset Brodæus, vir alioqui doctissimus & diligentissimus, Miscellan. lib. 1. cap. 17.

Gyros variare. Cornel. Tacitus lib. de moribus German. Equi non forma, non velocitate conspicui: nec variare gyros in morem nostrum docentur.

Abere eleganter cum gerundio. Suetonius in Cæsare: Pœnam in se vltro depoposcerunt, vt consolandos eos magis imperator, quàm puniendos habuerit.

Habere bilem pro incitati ad iracundiam ἢ παροργίζεσθαι. Seneca 2. de Ira: Bilem habere sæpius quæstus est, quòd foliis rosæ duplicatis incubuisset.

Habere pro superuacuo. Iauolenus D. lib. 8. Tit. 4. l. 5. Adiectio itaque Vicini, pro superuacuo habenda est.

Habere petitionem. D. de Pactis l. 57. Heres meus ab omnibus vobis petitionem habebit, i. petere poterit.

Habitio, ἔξις, habendi actio. Gellius lib. 1. cap. 4. Debitio enim gratiæ, non habitio cum pecunia confertur.

Hæsus. Diomedes Grammat. lib. 1. Hæreo hæsi: quasi Passiuam quoque id verbum admittat declinationem, inuenimus perfectum tempus, hæsus. Hæsitatus participio vtitur Seneca libro Natural. Quæstionum 7.

Hæsitacionem facere, διαπόρρῃσιν ἐμβάλλειν, scrupulum atque dubitationem iniicere: In dubitationem adducere. Traianus.

S. ij.

apud Plinium in Epistol. Si mihi Senatusconsultum miseris, quod hæsitacionem tibi fecit, æstimabo.

Halimus, ἅλιμος siue ἅλιμον: In Gallia (vt apud Tolosates) Perue du Masclou, i. herba morbi colici: Venetiis Bidone: Creten sibus σαυδαλίδα. Herba est fructicosa, vel potius frutex herbaceus, quæ describit Dioscorides foliis oleæ latioribus, quod falsum: sed est error librariorum. nam pro πλάτυτέροις latioribus, legendum ἀπαλδότεροις tenerioribus ac mollioribus, vt legit Plinius libro. 22. capit. 22. Sed rursus Pliniani codicis corrigendus est inueteratus error libro 17. cap. 24. Nec viscum prodest & cytissus, nec auro, quod alimon vocant Græci. Substituendum enim ex Theophrato histor. plant. li. 4. cap. 20. & lib. 5. de Causis cap. 22. & cytissus necatur eo, quod halimon vocant Græci.

Haliphlaeos, in Glandifera.

Harenarius, qui in arenam descendit, & gladio dat operas. Mæcianus D. lib. 36. Tit. 1. l. 5. Sed & qui magna præditus est dignitate vel auctoritate, harenatij, vel eius mulieris quæ corpore quæstum fecerit, hereditatem restituere cogetur.

Harenifodina, Arenaria, ψαμαθεία D. lib. 7. Tit. 1. l. 13. Inde est quæsitum, an lapicidinas vel cretifodinas vel harenifodinas instituere possit.

Harpa, ἄρπη Aristotelis (que κατὰ ῥάκτις Oppiani: & Falcinello Italarum) auis est lani minoris specie. Plinius lib. 10. cap. 74. Dissident aquaticæ anates & gaviæ: Harpæ & Triorches accipiter. Rursus ibid. Harpæ & miluus contra Triorchin. Ex mari victitat, cui inimica pifex, larus, & brenthus, Aristotel. Est & vulturis species, vide Vultur.

Hebetudo, hebetatio. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 14. Memoria non illa ratione mista, sed quæ hebetudinem sensuum quinque comitatur.

Hebetescit, præter Plin. vtitur Fronto lib. de nom. verbo rúm que differ. Hebetescit, quod natura obtupescit. Hebetescit, quod amittit aciem.

Hebetatus, præter Silium Suetonius in Claudio dixit, variis & tenacibus moribus conflictatus est, adeo vt animo simul & corpore hebetato, &c.

Hederigera, κισσόφορος. Catullus de Berecynth. Vbi capita Mænades vi iaciunt hederigeræ.

Helca, ἑλέα Aristoteli, Callimacho ἑλέα (scribitur & ἑλείας

ἑλείας) Gallis Marefcager: Criccric: Gazæ Velia. Auicula est canora: cuius multæ species.

Helenium primum Dioscoridis, vide num idem sit quod Panax Chironium Theophrasti.

Hellenismus. More Græcorum apud Latinos etiam fit positio binis dictionibus, præcedentis vltimam breuem producendo, propter sequentis geminam consonantem. Ennius apud Cicer. 1. de Diuinat. Auspicio regni stabilitam scamna solumque. Catullus in Phaselli Epigram. Propontidâ, trucemue Ponticum sinum. Et, Per impotentia freta. Atque alibi: Nec deprecor iam si nefariam scripta.

Helorium, ἑλώριος, Gallis Corlieu, vel Corlis: auis Crece similis apud Athenæum. Hodie à Græcis vulgò dicitur μακρομυτὸ à longitudine nasi, i. rostri: ab Italis Arcale: Torquato: Charlot: Venetiis & in Apulia, Tarlino siue Terlino: in Anglia Kurlu: Helorio rostrum incuruum, longum, nigri coloris: Vngues nigerrimi: Pennæ fuscæ, variæ ac maculosæ.

Helixime Cyssampelos. in Orobanche.

Hemeris in Glandifera.

Hepar, ἦπαρ, etiam inter marina eiectione hepatis cocti lobum referens, rubrum, porosum, fragile, putidum, quod per mare vagatur, in fundoque cum algis implicitum sæpe piscatorum retibus ac sagenis extrahitur. Est & aliud Hepatis longè diuersum genus, sanguine præditum, de quo Bellonius libris de piscibus.

Hepar piscis ἦπατος, & λεβίας Athenæo: De quo Plinius lib. 32. cap. vlt. Athenæus lib. 7. Venetiis piscis quidam vocatur Figo, qui potius καλλιχθύς siue piscis sacer (qui anthiæ species) quam hepar.

Herba parietaria, quæ vrceolaris Celso Aureliano. In Epitome Sexti Aurelij Victoris in Constantino: Hic Traianum herbam parietariam ob titulos multos ædibus inscriptos, appellare solitus erat.

Hercius, ἕρκιον, vel ἕροιος, vt nos vulgò herce, Septum quod portis obiicitur, vt κατὰ ῥάκτις siue ἐπιῤῥακτὴ θύρα (de quo in nostro Lexico in verbo κατὰ ῥάκτις) porta catarrhacta, siue pendula ac recidens, Liuius. Cæsar belli ciuilibus lib. 3. Erat obiectus portis Eritius. & infra, excisioque Eritio. vbi legendum Hercius, & hercio.

Hias, hiatus verbum iteratiuum figuratur ab hio hias: vn-
S. iij.

de inchoatium hisco, hiscis: Diomedes Grammatices lib. 1.

Hieronica, ἱερονίκης, sacrorum certaminum victor: Suetonius in Nerone: Reuerſus è Græcia Neapolim, quòd in ea primùm artē protulerat, albis equis introiit, dissecta parte muri, vt mos hieroniarum est. Cuius moris causam docet Plutarchus Symposiacôn lib. 2.

Hietare. Diomedes Grammat. lib. 1. Hietare & hiatare veteres dixerunt: Plautus: si qua forte concio est, vbi eum hietare nondum in mentem venit. Cn. Atticus 20. Iliados: Ille hiatans herbam moribundo ore. Cæcilius: Sequere me tu qui mihi oscitans hietansque restas. Laberius etiam in Tauro, passiuo modo enunciauit: Hietantur fores, pro eo quod est hietant, i. patent.

Himantopus, ἰμαντόπους (aliis αἰματόπους) Gallis pie de mer, i. pica marina. Auis est litoribus nostris, licet infrequens, ardeolæ (quam Aigrette appellamus) magnitudine: cui alæ Gaviæ (quæ à nostris Monette, vel Gabian) oblongæ atque in acutum ferè desinentes: corpus Phænicopteri (vulgò Flam-bant) rostrum Rusticulæ (Gallicè Becasse) quaternum digitorum longitudine, & secus quàm in reliquis, circa finem ex plano ac lato acuminatum ac nigrum cum alioqui totum rubescat. Caput, collum, alarum pars exterior per transfuersum albicat: vnde Picæ nomen inditum: Cauda circa extremum nigra, longa vt anatis: Crura longa: Pedum digiti terni, breues. Caro eius nigra, durâque. Plinius (præter Oppianum lib. 3. de Aucupio) sic lib. 5. cap. 8. Porphyriionibus rostra & prælonga crura rubet. Hæc quidem & himantopodi (nomen à crurum longitudine lori instar) multo minori, quanquam eadem crurum altitudine: nascitur in Ægypto: Insistit ternis digitis: præcipuè ei pabulum muscæ: vita in Italia paucis diebus.

Hippæ, ἵππεις Aristoteli Cancrorum genus est phalangij maioris magnitudine, coloris subalbidi punctis subrubris conspersi, quod minimè edule est. Plinius lib. 9. cap. 31. de Cancris: In Phœnice hippæ (at apud Aristotelem non ἵπποι, i. equi: sed ἵππεις equites) vocantur, tantæ velocitatis vt consequi non sit. δέμων, id est, cursor, dicitur hic paruus cancer ab Hefychio: Et inter cancerum genera δερμία apud Ælianum.

Hippocampus, ἵπποκάμπος, Cheualot de mer: Venetiis ca-
ualo

ualo mariano, Caualeto, & pesce caualo. Græci nunc ἀσίδα vocant. Piscis est minimè edulis, ac singularis formæ: Cui caput equinum cum proboscide siue rostro tubulato iubatam est: corpus reliquum eminentiis crenisque cartilagineis exasperatum: in dorso pinnula: cauda quadrata ac plexilis. Totius longitudo dodrantalis. Captus breui expirat: & dum recens noctu lucet: quæ ex oculari obseruatione scribo, ἢ ἐκ τῆς αὐτοψίας, non ex hiltoria. De eo Dioscorides lib. 2. cap. 3. Ælianus lib. 14. cap. 20. Plinius lib. 32. cap. 5. atque alibi. Caballio marinus vocatur à Vegetio de re veterinaria.

Hippoglossus, ἵππογλωσσόν (vel vt melius apud Galenum ἰσπογλωσσόν: Herbariorum Bilinga siue Bonifacia (aliâ verò, Laurus Alexandrina) de qua nos in Lexico, vbi & codicis Dioscoridis emendatio. Eadem planta Laurus taxa. Plinius libro 15. capite vltimo. Accedit in topiario opere Laurus taxa, excreſcente in medio folio paruulo, veluti lacinia folij.

Hippomanes herba, ἵππομανές Theocriti & Crateuz, Nux Metel Auicennæ (cui fructum spinosum, & semina Mandragoræ, vimque soporiferam tribuit) Stramonia quam & depingit Fuchsius medicus clarissimus. Folia solani non dissimilia, flores albi quales ἱσιώτης Theophrasti, i. Concilij Plinii, vel conuoluuli vnico constant folio plicatili: fructus vt cucumeris syluestris, rotundi ac spinosi, venenati (vt nobis Venetiis compertum) ac esu strangulantes. Meminit Theocritus in Parmacentria: ἵππομανές φυτόν ἐστὶ παρ' Ἀρκάσι. τῶ δ' ἐπὶ πᾶσαι καὶ πᾶλοι μένονται ἀν' ὄρεα ἢ θαλάσσοι: i. Hippomanes planta est apud Arcades, qua (i. cuius partu) in montibus puli omnes atque equæ celeres in furorem aguntur. Interpretis verba, κατέυαι φησὶ τὸ φυτόν ἔχει κερπὸν ὡς σικυῶ ἀγέλου, (μελάντερον δὲ τὸ κύλλον ἄσπερ μέικωνος) ἀκανθώδη. Cratenas inquit, hanc plantam fructum habere cucumeris syluestris (nigrius verò folium instar papaueris) spinosum. Legat & hæc Persius, i. doctissimus Anguillara, ac vicissim proficiat.

Hippotamus, ἵπποπόταμος, & ἵππος ποτάμιος Herodoto. De eo quidem Plinius lib. 8. cap. 25. Qui pro hippopotamo ostenditur in Colosso Romæ, & in numismate Adriani, viuisque Constantinopoli visitur, descriptionis notis minimè respondet, potiusque elephantum marinū ac bouē repræsentat. Vide

præter Ammianum Marcellinum, Nicandrum in Cheriactis, & Ælianum de animalib. lib. 5. cap. 53.

Hippurus, ἵππουρος Aristoteli, & ἵππουροδός Hicelio, κορύφαίνα Dorioni apud Athenæum lib. 7. Numenio ἀρόλης ἵππουρος: Hispanis lampugo. Piscis marinus est, cuius insignis nota, velut crista erecta pinna à capite ad caudam per dorsum longitudinem protensa, pinnæ branchiarum auri æmula, & squammæ minutissimæ. De eo Plinius lib. 9. cap. 16.

Hirrio. Diomedes Græmat. lib. 1. Grunniio grunniui, & grunniij: Hirrio hirriui & hirrij.

Hirundo rustica siue sylvestris vel agrestis, Gallis Martinet. Vide Apus. Hirundo riparia, Arondelle riuagere. Drepanis, δρεπανίς Aristotelis, Arondelle de mer, i. hirundo marina. Plinius lib. 10. cap. 33. & lib. 30. cap. 4. Hoc tertium genus nidum non facit, sed ripas excavat, atque ita in terram foetificat. Sic enim rectius, quàm quod substituerunt isti corruptores librorum, internidificat. De Drepani, idem lib. 11. cap. 47. Est & Hirundo Indica, cærulej coloris.

Hirundo piscis, χελιδών, Gallis arondelle (est enim hirundini aui similis) quibusdam Volant: Mafsilia: Laudola: aliis rondola: Hispanis Volador: Venetiis Zifila, & rondola. Piscis marinus est, pinnis caudaque expansis hirundinj volucris perfimilis: Cui caput osseum, vt testudini: Oris partes internæ rubræ instar sandarachæ, quibus noctu velut igneus splendor absistit, ob idque lucernam piscem quidam existimarunt. Sed Hirundo, & lucerna non idem piscis, de quibus distinctè Plinius lib. 9. cap. 27. & lib. 32. cap. vlt. Vide Miluus. Nunc in Græcia Hirundo piscis dicitur, χελιδνοῦ ἀεγ.

Holoserica vestis, vide Subserica.

Holosteon, ὀλόσειον (vt scribi debet apud Dioscoridem) Herbariorum Sabaudia: (vbi frequentissima & in agro Geneuensi) Auicularis. Herba fœsilis est, & circumscriptæ rotunditatis, ramulis instar viticularum ac sarmentorum vndiquaque expansis. Plinius lib. 27. cap. 10. Holosteon sine duritia est herba, ex aduerso appellata à Græcis, sicut fel dulce, tenuis vsque in Capillamenti speciem, longitudine quatuor digitorum, ceu gramen foliis angustis, astringens gustu. Nascitur in collibus terrenis, & cætera ex Dioscoride, à quo confertur in foliis & viticulis coronopo. Ex quibus ostenditur Matthæolum Coronopum

pum nondum agnouisse. Vide Coronopus: Et in nostro Lexico γλυκία, vbi de felle expositio Plinij.

Holothuria, ὄλοθούρια Aristoteli histor. lib. 1. cap. 1. Sūt verò inter Zoophyta (vt & tethya, atque vrticæ, & stellæ) faxis non hærentia, aspero corio contexta. Edulia non sunt, sed in littoribus iacent inter maris eiectiona. Plinius libro 9. cap. 47. Multis eadem natura quæ frutici, vt holothuriis, pulmonibus, stellis. Holothuria licet faxis affixa non sint, sed soluta, vt ostrea tamen immobilia. Vide Tethya, & Cucumis.

Homines maioris peculij, i. viriliores, bene nascati. Vide Viriliores.

Honestamenta morum, τῶν τεύπων κοσμήματα. Apuleius in Apologia: Itemque multos philosophos ab ore honestissimos memoriæ prodi, qui gratiam corporis morum honestamentis ornauerunt.

Honor municipalis, est administratio reip. cū dignitatis gradu, siue cum sumptu, siue sine erogatione contingens: Callistratus D. lib. vlt. Tit. 4. l. 14.

Honos etiam vox media fuit, & ita appellatus, vt etiam malus honos diceretur, & significaret iniuriam. Quintus Metellus Numidicus in Orat. Qua in re quantò vniuersi me vnum antestatis, tantò vobis, quàm mihi maiorem iniuriam atque contumeliam facit Quirites. Et quantò probi iniuriam facilius accipiunt, quam alteri tradunt, tantò ille vobis, quàm gratiam mihi, peiorem honorem habuit. Vide Gellium lib. 12. cap. 9. Vbi tamen peior honor, i. quia minor, deterior.

Honoris reuerentiam habere. Callistratus D. lib. 48. Tit. 19. l. 28. Omnes qui fustibus cædi prohibentur, eandem habere honoris reuerentiam debent, quàm & decuriones habent.

Honoratissimus vir, Paterculus Histor. lib. 1.

Honorabiliter. Iul. Capitolinus in Macrino: Mādauit, vt Antoninum honorabiliter sepeliret.

Honorificentia. Iul. Capitolinus in Ælio Vero: Diu autem & priuatus fuit, & ea honorificentia caruit, qua Marcus ornabatur.

Honoripeta, æ, ambitiosus, φιλότιμος. Apuleius lib. de Philosoph. Culpabiliū autem virorum quatuor formæ sunt, quarum prima honoripetarum.

Horitor pro hortor Diomedes Grammatices lib. Item horitor quod vulgò dicimus, veteres nonnulli horitor. Idem (Plautus) in X. Horitor induperator: quasi specie iteratiua.

Hortulanus, κηωωεός, holitor, apud Iulium Firmicum Matheſeos lib. 4.

Hospicatur pro ſuſpicatur dixit Claudius octauo Hiſtor. teſte Diomede Grammatices lib. 1.

Hospitalitas, ξενιομύς, hoſpitandi actio, in alieno hoſpitiū. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 21. Animorum origo cæleſtis eſt, ſed lege temporalis hoſpitalitatis hic exulat.

Humectiſſimus, υγρότατος. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 6. Mulier honeſtiſſimo eſt corpore. & cap. 8.

Humatio, ενταφιασμός. Præter Plinium vtitur Pomponius D. l. 43. Tit. 2. l. 1. vlt. Quia ſepulchri ſit, non ſolūm is locus qui recipiat humationem.

Humerale. Paulus D. lib. 49. Tit. 16. l. 14.

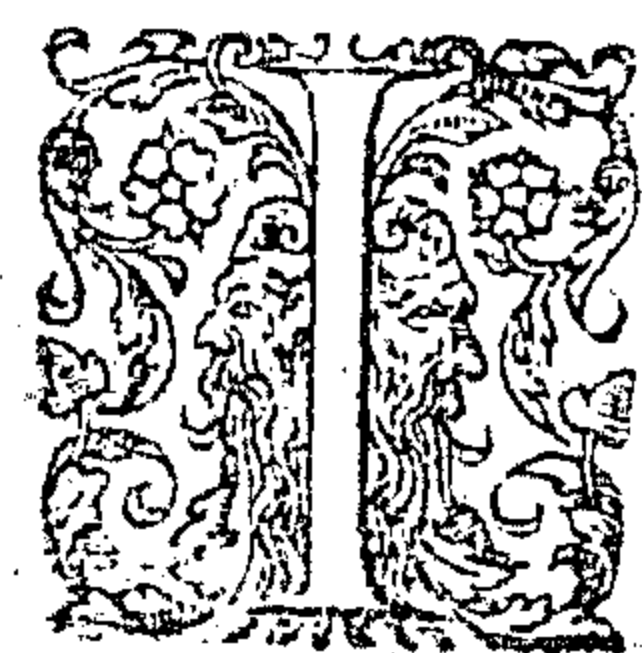
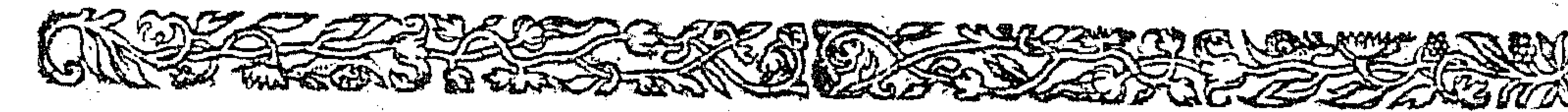
Hydrogarum, garum ex aqua. Lampridius in Heliogab. Hydrogarum Romanorum ducum primus publicè exhibuit.

Hydrus, vide Natrix.

Hypocoon, υπήκοον, adhuc planta ignota. Quæ ab Herbariis depingitur, deſcriptioni non reſpondet, ſed alceæ ſpecies eſt, quantum obſtinatè refragetur Matthæolus.

Hypotheca, υποθήκη. Vlpianus D. lib. 13. Tit. 7. l. 9. Propriè pignus dicimus, quod ad creditorem tranſit: Hypothecam, cum non tranſit nec poſſeſſio ad creditorem. Tamen quoad actionem hypothecariam attinet, nominis tantum ſonus intereſt. l. res hypothecæ de pign. §. Item Seruiana. de actio. inſtit.

Hyſſopus ſiue *hyſſopum*, υαſοπος, ή υαſοπον. Noſtras ac vulgare nō eſt legitimū hyſſopum Dioſcoridis (vt patet ex capite de Origano, & Chryſocome) cui nec origani folia, nec Chryſocomæ corymbi, quos impropiè Plinius baccas vocat lib. 26. cap. 11. Vera hyſſopus, eſt album Origanum.

Actare caput, qui geſtus fanaticorum. Lampridius in Heliogab. Iactauit autem caput inter præciſos fanaticos. Tibullus lib. 2. Epigr. 6. Hæc cecinit vates, & te ſibi, Phœbe, vocauit, Iactauit fuſas & caput

put ante comas. Vlpianus D. lib. 21. tit. 1. l. 1. Si ſeruus inter fanaticos non ſemper caput iactaret. Pindarus tales πιαταιχίας vocat. Vide Plutarchum lib. 1. ſympoſ. quaſt. ſect. 6.

Iacent bona, quæ ſine poſſeſſore. Papinianus D. lib. 37. Tit. 3. l. 3. Nonne iuſtius atque vtilius erit, ad eundem modum &c.

Iactabundus, vt iactabundum mare. Gellius lib. 19. cap. 1. Mare Ionium violentum, & vaſtum, & iactabundum.

Iactantiſſimus, ſuperlat. Spartianus in Adriano: fuit & plebis iactantiſſimus amator.

Iaculus ſerpens, ακοντίας Nicandro, Acontias Ammiano Marcellino, κερχρότης & κερχέας Ætiro (alius verò κερχέιτης, i. Cenchris Plinio.) Vocatur hodie à Græcis Saëtta (i. ſagitta) in Lemno Sagittari: à Turcis Ochilanne: apud Heſychium ακοντιζός, melius ακόνπιλος. Ælianus lib. 8. Animal. cap. 13. etiam χέρσουδρον vocat. At Cherſydius eſt natrix, de quo vide in Natrix. Eſt verò iaculus, ſerpens longus tres palmos, craſſitudinis minimi digiti: cui color cinereus & lacteus, torus ſub ventre candidus: collum ſupernè nigricat lineis duabus albis diſtinctum, quæ à capite per totum dorſum ad caudam vſque protenduntur. De eo præter Galenum lib. de Theriaca ad Piſonem, Plinius lib. 8. cap. 23. vbi ait, Iaculum ex arborum ramis vibrari: nec pedibus tantum pauendas ſerpentes, ſed & miſili volare tormèto. Non quidè, quòd volent, ſed quia teſe librado iaculatur Lucanus lib. 9. -- Iaculi que volucres.

Ianuam fame patefacere. Plinius lib. 1. Epistol. Illa actio mihi aures hominum, illa ianuam famæ patefecit.

Ianuam aperire, quod de fenestra, fenestram immittere. Scæuola D. lib. 8. Tit. 2. l. 41. Lucius Titius aperto pariete domus ſuæ, quatenus ſtillicidij rigor, & tignorum protectus conpetebat, ianuam in publico aperuit.

Iaspone, vide Concilium.

Iaspis Caſpia, Gallis Torquoife, Italis Turchina non verò Thyites Dioſcoridis, vt voluit Fuchſius, minuſq; Iaspis ἀερίζουσα, (vt putauit Matthæolus) de qua Plinius lib. 37. cap. de gemmis non tranſlucētibus: Talis & Iaspis Caſpia eſt, cerulea circa Thermodoontem amnem. Vocatur & Cyanos. Idè cap. ſequenti de Iapidum generibus. Reddetur & per ſe Cyanos, accommodato paulò antè iaſpidis nomine, colore ceruleo. At verò Cyanus lapis Dioſcoridis, alius: qui vulgò lapis lazuli: Cuius Cyanus alter ex arena, Ceruleū vocatur à Plinio lib. 34. cap. 13.

Iaspis, Ἴασπις, vel *Ἴασπις λίθος*, Gallis Iaspe: Italis Diaspro.

Iberus piscis, Scombrus. Horatius 2.8. His mistum ius est oleo, quod prima Venafri Presit cella, garo de succis piscis Iberi. Vide Scombrus.

Ibis, Ἴβις, Gallicè Corgalleran, vel Corbeau Galeran: Avis est tota nigra, magnitudine Helorij (qui Gallis Corlieu, siue Corlis) cui caput Phalacrocoracis (id est corui aquatici, nostrisq̄ Cormorant) rostrum rubicundum, incuruum: crura subrubra, longa vt ardeæ stellaris. Habet & collum ardeolæ, quæ *χελυδὸς* Aristoteli, à nostrisq̄ Aigrette appellatur.

Icterus, vide Galgulus.

Ictus sanguinis, ἀπόπληξις. In Epitome Sexti Aurel. Victoris in M. Antonino: Verus inter Altinum atque Concordiam iter faciens, ictu sanguinis, quem morbum Græci *ἀπόπληξις* vocāt, vndecimo imperij anno extinctus est.

Idiotismus, Seneca Controuersiarum lib. 7. Idiotismus est inter oratorias virtutes, res quæ raro procedit. Magno enim temperamento opus est, & occasione quadam. --- nec tamen mirum est, si difficulter apprehenditur vitio tam vicina virtus.

Idonior, ἐπιτιμωτέρος. Callistratus D. lib. vlt. Tit. 6. l. 5. Coloni quoque Cæsaris à muneribus municipalibus liberantur, vt idoneiores prædijs fiscalibus habeantur.

Ignauitas, ignauia. Iustinus Histor. lib. 43. Nāque Phocenses ex ignauitate ac maciè terræ coacti, studiosius mare quàm terras exercuerunt.

Ignis innocens. Vlpianus D. lib. 19. Tit. 1. l. 11. Si hoc in locatione conuenit, Ignem ne habeto, & habuit, tenebitur: etiam si fortuitus casus admisit incendium: quia non debuit ignem habere. Aliud est enim ignem innocentem habere: aliud omnino non habere. permittitur enim habere, sed innoxium.

Ignis missilis. Cor. Tacitus lib. 17. Dum faces, & glandes, & missilem ignem in obsessos iaculantur.

Ignoracionem prætere. Papinianus D. lib. 16. Tit. 1. l. 7. Quia facti non potest ignoracionem prætere.

Ignorator. Cornelius Tacitus libro 12. Clementiamque ac iustitiam quanto ignoratiora barbaris, tanto tolerantiora capefferet.

Ignotissimus. præter Claudianū Gellius li. 1. c. 10. Phauorinus philo-

philosophus adolescenti veterum verborum cupidissimo, & plerāque voces nimis prisca & ignotissimas, in quotidianis communibusq̄ sermonibus expromenti.

Illaborare, ἐπιπαιεῖν, ἐπεργάζεσθαι. Cornel. Tacitus lib. de moribus Germanor. Ingemere agris, illaborare domibus.

Illæuigatus, vt illæuigatus sonus & inconditus, apud Diomedem Grammat. lib. 3.

Illatinus, vt illatinæ coniunctiones sunt, quanquam, quamuis, tamen, vt tradidit Plinius in Grammatica, qui citatur à Diomede Grammatices lib. 1.

Illaudatus, vide Macrobius Satur lib. 6 cap. 7.

Illectamenta, ἑλέληντα, illicia. Apuleius in Apologia. At ille puellæ meretricis blandimentis, & lenonis patris illectamentis captus.

Illectatio, ἐπιπαιεῖν, illectus, siue illicium. Gellius lib. 18. cap. 2. Animū demulcentes atque laxantes iucundis honestisq̄ sermonum illectionibus.

Illectatio, ἑλέληντα, illicium. Macrobius Satur. lib. 1. cap. 45. Animum demulcentes paulum atque laxantes iucundis honestisq̄ sermonum illectionibus.

Illectus, non collectus, ἀσπλεκτος, Gaius D. lib. vlt. de verborum signific. stipula illecta, sunt spicæ in messe deiectæ, quas rustici cum vacauerint, colligunt.

Ilex, ἑλεῖνος & αἰεία, Theophrasto (cuius & species *σμίλαξ*. Vide Aquifolia) Gallis chesne verd, & in Gallia Narbonensi Eoufe: Italis Elice, alicubi Lecine. Arbor est semper viridis ac glandifera. Plin. lib. 16. cap. 6. Illicis duo genera. Ex iis in Italia folio non multum ab oleis distāt, similes à quibusdam Græcis dictæ: in Prouinciis aquifoliæ. Ilex autem aquifolia, folium habet aquifoliæ, i. τῆς ἀγέλης (vide aquifolia) sed multo minus, quæ Dioscoridi *κόκκος βαφικῆ*: hæc humilis, altera procera. Glans vtriusque *ἄκυλον* Theophrasto, glans illigna Horatio. Ex pumilla præcipuè coccus siue coccum, & quisquiliū (alii cusculiū) Plinio, *κόκκος φοινικοῦς* Theophrasto, vel *κόκκων* Hippocrati (vide *κόκκος* in nostro Lexico) Gallicè graine, vel graine d'escarlate, in Prouincia Chermes (vt in officinis voce Arabica. Attamen chermesinus color ille, ex pimpinella, vt suo loco dicitur) nunc vulgò Græcorum *φρινοκόκκι*, & in Creta *γαζόφρινος*: granum est rubens pisi non lentis instar. De quo Plin. lib. 6. cap. 8. Solis illicibus coccus, malèque *δρύσι* Diosco-

rides: nisi *ἄρως & ὄρνιθον* illicem complectatur, sitque genus glā-
diferarum.

Illiteratus, ἀγράφος, literis non scriptus. Gellius lib. 11. cap.
18. Draconis leges non decreto iulsiōque. Sed tacito illiterato-
que. Atheniensium consensu oblitetatae sunt.

Illiteratissimus. Plinius Epistol. lib. 1. Scribo plurimas, sed illi-
teratissimas literas.

Illudere capitibus, irrumare, apud Sueton. in Tiberio.

Illuminatio, φωτισμός, Macrobius Satur. lib. 1. cap. 17. Phæneta
dixit Solem ἀπὸ τῆ φωτὸς ἢ φανερῆ, i. à lumine, atque, illumina-
tione.

Illustrissimè, λαμπροτάτως. Gellius l. 5. c. 1. Poetarum sapien-
tissimus auditores illos Vlyssis, labores suos illustrissimè narra-
tis &c.

Illustrissimè, λαμπροτάτως. Gellius libro 9. cap. 13. Purissimè
atque illustrissimè, simplicique & incōpta orationis antiquæ
suauitate descripsit.

Imaginosus morbus: de quo Seneca 1. Naturalium Quæst.
Quidam hoc genere valetudinis laborant, vt ipsi sibi videan-
tur occurrere, vt vbique imaginem suam cernant. Facetissimè
impudicæ mulieres atque fucatae (ita vt facies earum pro spe-
culo sit) dicuntur imaginōsum morbum pati, quibus tot ama-
torum imagines ac facies occurrant & oculis obuertentur. Ca-
tullus in Acme: Acme illa, illa puella --- Tota millia me de-
cem poposcit, Ista turpiculo puella naso, Decoctoris amica For-
miani. Propinqui, quibus est puella curæ, Amicos medicōf-
que conuocate. Non est sana puella: nec rogate Qualis sit
(morbus quem patitur) solet hæc imaginōsum.

Imaguncula, e, Suetonius in Cæsare: Nactus puerilem ima-
gunculam.

Imbrex variūm apud Arnobium contra gentes, siue inter-
finium Isidoro, i. intersepimētum discrimēque narium, quod
velut paries medius atque intergerinus, à Polluce Onomastici
lib. 2. ῥινὸς κίων dicitur & διάφραγμα ac σιλίς.

Imbricus, ὄμβριος: Præter Plautum, Macrobius Satur. li. 5. ca.
20. Vt hyemps serena sit, solstitium verò imbricum.

Imbricator, ἰς, ὄμβριος. Ennius in 17. apud Macrob. lib. 6. ca. 2.
Concurrunt veluti venti cum spiritus Austri Imbricator. Au-
ster imbricus Plauto, & imbrifer Ouidio.

Imbricator, qui imbres ciet, imbricus Plauto. Macrobius Sa-
tur.

tur. l. 1. ca. 17. De Apoline, i. Sole, *Θυμβρωῖθ*, ὅτι τὰς ὄμβρας φέρει,
quod est deus imbricator.

Immanis solæcisimus. Gellius libr. 15. cap. 9. Tam immanem
solæcisimum nihil veritus est.

Immansuetior, Comparat. Seneca de Consolat. ad matrem
cap. 6. Quid ad homines immansuetius?

Immatura virgo, quæ nondum viripotens, & viro matura,
vt Gellius loquitur. Vlpianus D. lib. 47. Tit. 10. l. 24. Si virginem
immaturam stuprauerit.

Immemoria, ἀμνησιουσία, ἀμνησία. Papinianus D. li. 41. Tit. 2.
l. 44. Peregrè profecturus pecuniam in terra custodiæ causa cō-
diderat. cum reuersus locum thesauri immemoria non repe-
teret; an defuisset pecuniam possidere. Ibidem, infirmitas me-
moriæ.

Immensissimus, Superlat. Spartianus in Adriano: post im-
mensissimas voluptates, &c.

Imminentia, ἐνστασις. Gellius lib. 9. cap. 12. Infestus dicitur,
ab infantia, atque imminente fraudis, quam vel facturus cui-
piam, vel passurus est.

Imminutus, non diminutus. Iulianus D. lib. 24. Tit. 2. l. 6. Ita
tamen vt bona gratia dissolutum videatur: pristinum matri-
monium: & vnusquisque suum ius habeat imminutum.

Immobiler, ἀκίνητος. Eutropius lib. 3. In summo Apennino
tempestate correptus, biduo continuo immobiliter stetit.

Immoderatissimus. Suetonius in Nerone: Nam qui luxuriæ
immoderatissimæ esset.

Immoderatissimè, Aduerb. Spartianus in Seuero: immode-
ratissimè cum moreretur lætatus.

Immundissimus, Superlat. Seneca Controuersiarum lib. 1.
Et immundissimis se excolere munditiis, nostrorum adolescen-
tium specimen est. Idem Epistol. 87. liquet immundissimos
fuisse.

Immurmurare verbo etiam locus in oratione profa. Macro-
bius Satur. lib. 6. cap. 7. Prætextatus Auienum Eustathio insu-
furrantem videns: Quin age, inquit, Eustathi verecundiam
Auieni probi adolescentis iuua, & ipse publicato nobis quod
immurmurat.

Immutabiliter, ἀμετέβλητος. Si immutabiliter verum fuit,
Celsus D. lib. 45. Tit. 1. l. 99. Apuleius lib. de Mundo: Dum spe-
culatur ad omnia rector eius, atque immutabiliter incumbit...

Imparilitas, ἀνισότης, περισότης. Gellius lib. 14. ca. 1. *Imparilitas* hæc turbar obseruationem. Gellius lib. 5. cap. 20. Solæcismus La. ino vocabulo ab Afinio Capitone eiusdemque ætatis aliis *Imparilitas* appellatus, à vestustioribus Latinis stribiligo dicebatur.

Impatientia nausæ. Suetonius in Caligula: Cum & Syllanus impatientiam nausæ vitasset, & molestiam nauigandi. Vbi nouè dictum vitare impatientiam.

Impatientius, Aduerb. Comparat. Iustinus Histor. lib. 12. Si ne vlllo tristioris mētis argumento fuit, vt quosdam impatientius dolentes consolatus sit. Et li. 32. *Impatientius* in dies mortem Demetrii dolebat.

Impensissimus. Suetonius in Tiberio: Matris impensissimis precibus reditum exoptulare.

Imperatorius, Adiect. Iul. Capitolinus in Pertinace, statura fuit imperatoria.

Imperatorie, Aduerb. Treuelli Pollio in Claudio: dūmq̄ se ad id bellum, quod confecit, imperatorie instruit.

Imperialis Adiect. imperatorius. Iul. Capitolinus in pertinace: Imperium & omnia imperialia sic horruit, vt sibi semper ostenderet displicere.

Imperitior, Compar. Asconius Pædian. in Orat. Cicer. in Pisonem: Apud imperitiores patris sui splendorem auxit.

Imperspectius, cui conspectus opponitur. Gellius lib. 1. cap. 7. Illud enim sic compositum iucundius ad aurem conspectiusque, in suauius hoc imperperspectiusque est.

Imperspicuus, ἀσαφής. Plinius lib. 1. Epistol. Neque n. minus imperpicua, incerta, fallacia sunt iudicū ingenia, quàm tempestatum, terrarūque.

Impetibilis, indeprecabilis. Apuleius in Apologia: Et nondum penè iam iniuriæ sufficit. Iniuriæ dico, imò enim sceleri aduersum parentem nefando, immani, impetibili. Vide nunc legendum impatibili.

Impetus de celeri nauium cursu. Ennius in 14. Annal. referente Macrobio: Labitur vncta carina, volat super impetus vndas. Catullus in Epigr. de Phaselo: Neque vllus natantis impetum trabis Nequisse præterire. Auctor hymni in Neptunū, Καὶ τῶν εὐδ' ἔρμον ὄρμην. Idem in Leucothea: ἐν σοὶ γάρ τῶν πελάγους ἔρμος ἀσάτος ὄρμη.

Impetigo, vide Vitiligo.

Impe-

Impetiginosus, (vt pruriginosus) qui impetigine laborat. Vipianus D. lib. 21. tit. 1. l. 6. Trebatius, ait, impetiginosum morbosum non esse, si eo membro, vbi impetigo esset, æquè rectè vtatur.

Impilia, mappæ sine villis, (vt toralia mappæ villosæ) πένδια. Paulus D. lib. 33. Tit. 10. l. 3. Culcitæ, toralia, impilia. vbi in editis corruptè imperia. At lib. 34. Tit. 2. l. 25. Fasciæ cruales, pedulesque & impilia vestis loco sunt.

Impletus Deo, θεοπληρής, inspiratus, θεόπνευστος. vide inspirari. Iustinus Histor. lib. 24. Ex quo frigidus spiritus, in quodam velut vento in sublime expulsus, mentes varum in recordiam vertit, impletosque deo, responsa consulentibus dare cogit.

Impleto tempore: Vipianus D. lib. 24. Tit. 7. l. 7.

Implicatissimus. Gellius lib. 6. cap. 2. Quæstio obscurissima & implicatissima.

Imploratus, Particip. Iustinus Histor. lib. 4. Pulsis ciuitate contra quos implorati fuerant.

Implumis translata, depilis, sine pilis. Plinius lib. 8. cap. 55. de leporib. Aliud in vtero pilis vestitum, aliud implume.

Imponere in alienum ædificium portam, vel fenestram. D. libr. 6. Tit. 1. l. 59. Habitator in aliena ædificia fenestras & ostia imposuit.

Importunissimè. Gellius li. 20. c. 5. Et idcirco importunissimè, inquit fecerunt, qui in plerisque Sallustij exemplaribus scripturam istam sincerissimam corruperunt.

Impossibilitas, τὸ ἀδύνατον. Fabius Victorinus in 2. Rhetor. Ciceronis: De impossibilitate dicit.

Imposturam pati. Iul. Capitolinus in Galieno. Cum quidam gemmas vitreas pro veris vendidisset eius vxori, atque illa re prodita vindicari vellet, surripi quasi ad leonem venditorem iussit. Deinde cauea caponem emittit, mirantibusque cunctis rem tam ridiculam, per curionem dici iussit: *Imposturam fecit, & passus est.*

Impotens. Catullus in Epigr. in quo de Cæcilio: Deperit impotente amore. quod ita dictum notat Plinius. Carisus in 1. Impotens, impos, vel sine potentia: interdum præpotens, Placidus in glossis.

Improbator, ἀποδοκιμαστής. Apuleius de Deo Socratis: Arbitrator inseparabilis, testis, malorum improbator, bonorum probator.

V. j.

Improbatus, Adiect. Vlpianus D. li. 13. Tit. 7. l. 24. Si prostituit ancillam, vel aliud improbatum facere coëgit.

Improcreabilis, ἀκρεστος. Apuleius in libro de Dogmate Platonis: Materiam verò improcreabilem, incorruptamque commemorat, ἡ ἀγνήτων.

Improsper, ἀτυχής, infelix. Cornel. Tacitus lib. 4. Antonius multa claritudine generis, sed improspera. Ibid. Orta insidiarum magna moles, sed improspera.

Improtectus. Idem Gellius li. 7. ca. 3. Sed enim Cato nō nudam, nec solitariam, nec improtectam hāc ἐπαγωγῆν, facit: sed multis eam modis præfulcit, multisq; aliis argumētis cōuelat.

Improuisor, ἀπρονοήτης. Præter Tacit. Apuleius li. de mundo: Quanto improuisior & præcipitator est, tãto breuiore casu restingitur.

Impudentissimè. Plinius Epistol. lib. 4. Vrsō: Fecit enim hoc quoque vt cætera impudentissimè. Lampridius in Heliogabalo: quæ pateretur impudentissimè.

Impudicum facere, alterius pudicitiam violare. D. lib. 47. Tit. 10. l. 8. Si quis tam fœminam quàm masculum, siue ingenuos, siue libertinos impudicos facere adtemptauit. Et lege sequenti: Adtemptari pudicitia dicitur, cū id agitur, vt ex pudico impudicus fiat.

Impudicissimus. Seneca Controuersiarum li. 3. in vlt. Quòd plerunque etiam impudicissima spe vberioris præmij de industria simulat.

Impugnatus. ἀπολέμητος, ἀμαχος, sine pugna ἢ ἀμαχητῆ relictus. Gellius lib. 1. cap. 6. Propterea turpe esse ait Rhetori, si quid in mala causa destitutum, atque impugnatum relinquat.

Imputare, ἐλλογῆν. eleganter dixit Plinius lib. 8. cap. de Pantheris: Vt facile appareret gratiam referre, & nihil inuicē imputare, quod etiam in homine rarum: i. non reputare vicissim sibi quicquam eo nomine deberi, nec insuper alterum obligatum tanquam eius nomine plus accepto impederit. Solent enim multi in reddenda gratia imputare, tanquam plus insumpserint, ipsisque insuper debeat ex accepti & expensu ratione.

Imputator. Seneca lib. 2. de Benefic. Multi sunt tam prauæ naturæ, vt malint perdere quæ præstiterunt, quàm videri recepisse, superbi & imputatores.

In aequo stare, parè & æqualè esse. Seneca lib. 2. de Beneficiis: Vix

Vix sibi temperant, quin eousq; impudentiæ prouehantur, vt naturā oderint, quod infra deos sumus, quod non in æquo illis stetimus. Descendere in æquū. Iucunda sunt, quæ humana fronte, leni, placidâque tribuuntur, quæ cum daret mihi superior, non exultauit supra me, sed quàm potuit benignissimus fuit, descenditque in æquum, & detraxit muneri suo pompam.

In assem, quod vulgò dicimus au sould la liure, ad solidum libra, nempe redacta: quod Cicero ad denarium. Modestinus D. l. 20. T. vlt. l. 9. Titius Sempronio & Gaio Seio fundum eundem in assem vendidit, quibus, pignori antè dederat in solidum singulis, i. pro quota cuiusque debiti, ita vt non solidum cuique, sed pars tantum aliqua solueretur. Plinius Secund. Epistol. 15. Heus tu, promittis ad cœnam, nec venis: dicitur ius: ad assem impendium reddes, nec id modicum, i. pro parte tua, habita scilicet ratione conuiuiarum atque impensæ. vulgò dicitur pro quotitate.

In bonum exire, bene euenire, bene succedere. Seneca lib. de beata vita capit. 9. Omnia faciet ex imperio suo. Nihilque inopinatum faciet: sed quicquid ager, in bonum exibat.

In ciuitatem suam redigere: Seneca Epistol. 121. Per analogiam nostro intellectu & honestum & bonum iudicante. Hoc verbum cū Latini grammatici ciuitate donauerint, ego damnum non puto, nec in ciuitatem suam redigendum.

In commissum cadere, Marcianus D. lib. 39. Tit. 4. l. 16. Ibid. in causam commissi incidere. Quotiens quis mancipia inuecta professus non fuerit, siue venalia, siue vsualia, pœna commissi est. Rursus, In pœnam vectigalis incidere.

In continenti, ἀντήν, συνεχῶς: nulla temporis intermissione ac statim: nos vulgò retinimus, dicimúsque Incontinent. Vtuntur Iurisperiti, vt Vlpianus D. lib. 48. Tit. 5. l. 23.

In deperdito esse. Iauolenus D. lib. 41. Tit. 2. l. 21. Quod ex naufragio expulsus est, vsucapi non potest: quoniam non est in derelicto, sed in deperdito.

In diem addictio. Paulus D. lib. 18. Tit. 2. l. 1. In diem addictio ita fit: Ille fundus centum esto tibi emptus, nisi si quis intra Kalendas Ianuarias proximas meliorem conditionem fecerit, quo res à domino abeat. Ergò hæc pura venditio, siue emptio conditionalis, ita fit vt meliore allata conditione resoluitur, & discedatur ab emptione.

In equum inferre. vt apud Ciceronem, in equum sustulifent. Cæsar de bello Gallico lib. 6. Illum in equum quidam ex suis intulit.

In expedito esse, i. in promptu esse. Seneca Epistol. 95. Quædam quidem sunt in animo, sed parum prompta, quæ incipiunt in expedito esse, cum dicta sunt.

In facili est, pro facile est. Tryphoninus D. li. 28. T. 3. Quod in facili est, si proximo mortis tempore tutores non iure vel curatore scripserit pater.

In factum actionem dare: incerti agere, vel præscriptis verbis agere: & præscriptis verbis incerti agere, idem. Vide Præscriptus.

In falsum. Cornel. Tacitus lib. 4. Munia seruarent immoti, telisque non in falsum iactis.

In iocos transfundi. Suetonius in Augusto: Cachinum sustulit, atque in iocos transfusus est.

In irritum reuocare. Seneca controuersiarum lib. 9. Placet mihi in irritum reuocari quæ gesta sunt.

In leui habere, parui facere. Cornel. Tacitus lib. 3. Quantum istud est de quo Ædiles admonent quàm si cætera respicias, in leui habendum?

In literas dare, in literas mittere, prodere. Macrobius Satur. 5. c. 9. Quos primùm omnium Æschylus Tragicus, vir utique Siculus, in literas dedit. Spartianus in Seuro: vt plerique in literas tradunt, alibi mittunt.

In maius ferre. Claudianus de bello Getico: licet omnia vates In maius celebrata ferant.

In maius gratiam referre. Seneca lib. 3. de Benefic. Ergò nec medico in maius gratia referri potest.

In matrimonium habere, Iustinus Histor. lib. 7. sub finem. apud Cicer. in matrimonio habere.

In meliorem transcribi sortem. Seneca Quæst. natural. lib. 1. in præfat. Hæc inspicere, hæc discere, his incumbere, nonne transilire est mortalitatē suam & in meliorem transcribi sortem?

In memoriam alicuius quidpiam præstare. D. lib. 24. Tit. 1. l. 17. Peto fideique tuæ committo, vt des, præstes in memoriam meam pedisequis meis singulis menstrua cibaria & annua vestiaria certa. Memoriam alicuius celebrare. Ibid. l. 18. Vt per absentiam filiarum mearum ad Sarcophagum memoriam meam quotannis celebrent.

In

In mollius referre. Cornel. Tacitus lib. 14. Cuncta tamen ad Imperatorem in mollius relata.

In morbo consumat, imprecatio veterum. Seneca de Benefic. lib. 4. cap. 39. Quingenti denarij sunt, illud (quod dici solet) in morbo consumat, fuit tantum non reuocare promissum suum.

In necem creditoris, i. in detrimentum atque damnum. Vlpianus D. de peculio lib. 25. l. 21. Sed & si eum intricare peculium in necem creditorum passus est. Sic & l. 10. Tit. de in rem verso D. lib. 15.

In notitiam perferre. D. lib. 29. initio ex verbis mādati: Cum in notitiam meam perlatum sit.

In numeris esse. Erant autem Numeri, militares libri, quibus militum numerus per ordines distributorum continebatur. Paulus D. lib. 29. Tit. 1. l. 38. Sed si vt miles fecisset testamentum, agitare cœpi, quando assumptus fuisset postquam desit in numeris esse. Vlpianus de bonorum possess. ex testam. milit. Si quis militum ex alio numero translatus sit in alium quemuis: & hinc exemptus sit: & illò nondum peruenerit, tamen poterit iure militari: Est enim miles, quamuis in numeris non sit, sed nomen ipsius tantum. Hinc referre in numeros, l. 42. Et apud Plinium Epist. lib. 3. Tranquillo: nomen in numeros relatum. Alibi: sacramento militari nondum distributi in numeros erant.

In obliuionem ire, pro venire Sallust. Seneca de vitæ breuit. cap. 13. Satius erat ista in obliuionem ire.

In omnium virtutum exempla genitus adolescens, Velleius Paterculus 2. Histor.

In pendentem esse, incertum esse. D. lib. 5. Tit. de Iudiciis, l. 35. Non quemadmodum fideiussoris obligatio in pendentem potest esse, & vel in futurum concipi, ita iudicium in pendentem potest esse. D. lib. 7. Tit. 1. l. 25. Interdum tamen in pendentem est, cui acquirat iste fructuarius seruus.

In plantas exurgere, ἀνεοβατείν. Seneca Epistol. 112. Philosophus in ædito stat admirabilis, celsus magnitudinis veræ. Non exurgit in plantas, nec in summis ambulat digitis, eorum more qui mendacio staturam adiuuant, longioresque quàm sunt videri volunt.

In plenum donare, planè dare atque in totum, & absque conditione: Pomponius D. lib. 40. Tit. 7. l. 11.

In porrectum, κατὰ μήκος, in longitudinem, Celsus D. lib. 8. Tit. V. iij.

6.1.6. *Contrà*, illud commodum accessisse eī cui via debebatur, quòd per duas pariter vias id agere possit, bisque (pedes) octonos in porrectum, & senos denos in anfractum.

In prima visione, primo aspectu. Vlpianus D. lib. 16. Tit. 1. 1. 8. Proinde secundum hanc suam distinctionem, in prima visione vbi quasi debitor delegata est, exceptionem ei senatusconsulti Marcellus non daret.

In profectu esse. Fab. Victorinus in 2. Rhetor. Cicer. At verò homo nunquam ita quid perceptum habet, vt non in profectu quotidie sit, & hunc profectū dixerunt *προκοπήν*, i. progressionem, quam habitum dixerunt.

In profligato esse. Gellius lib. 15. cap. 4. Semper eo verbo, qui diligenter locuti sunt, ita vsi sunt, vt profligare dicerent prodigere & deperdere, profligatasque res quasi proflictas & perditas appellarint: nunc audio ædificia & templa, & alia fere multa, quæ prope absoluta affectaque sunt, in profligato esse dici, ipsaque esse iam profligata, &c.

In questibus esse, lucrari, *καρδιάνειν*. Gellius lib. 16. cap. 19. In questibus istis & voluptatibus amoribusque hominum fuit.

In scrupulis partium congruere. Plinius lib. 2. cap. 10. Non semper in scrupulis partium congruente siderum motu.

In sinum conferre, *νοσφίζεσθαι*, subducere atque abscondere. Lampridius in Commodò: Omnia iura subuertit, prædam omnem in sinum contulit.

In sulfurariam damnari, vel in calcariam, Vlpianus D. lib. 48. Tit. 19. 1. 8.

In summa, *εἰς τέλος*, tandem, denique. Iustinus Historicus in fine lib. 13. Diu mutuis vulneribus acceptis colluctatus est, & in summa victus occumbit.

In superuacuum, i. superuacuò, superuacanea opera. Seneca Epist. 71. Nullius rei meditatio tam necessaria est. Alia enim exercentur fortasse in superuacuum.

In suspensio esse. Gaius D. libro 9. Tit. 4. 1. 15. de statulibero: Si verò rei iudicandæ tempore adhuc in suspensio sit statuta libertas. Et D. lib. 38. Tit. vlt. 1. 8. In suspensio est ius matris, si &c. Dicitur, in pendentem esse, Ibidem vlt.

In tributum vocari. Vlpianus D. lib. 14. Tit. de Tributoria actione. Dominus (qui alioquin in serui contractibus priuilegium habet: quippe cum de peculio solum teneatur, cuius peculij æstimatio deducto quod domino debetur fit) tamē si scierit ser

rit seruum peculiari merce negotiari, velut extraneus creditor ex hoc edicto in tributum vocatur. Tributio autem fit pro rata eius quod cuique debeat.

In absolutus, *ἀτελής*, imperfectus. Apuleius in lib. de Dogmate Platonis: Initia rerum esse tria arbitratur Plato, deum, & materiam, rerumque formas, quas *ιδέας* idem vocat, in absolutas, informes.

Inæqualissimus. Suetonius in Augusto: Solebat & inæqualissimarum rerum sortes, & auerlas tabularum picturas in conuiuio venditare.

Inagitatus, Adiect. Seneca Epist. 77. Inagitati terroribus, in corrupti voluptatibus, *ἀσάλατοι*.

Inagitabilis, qui non monetur atque agitur. Seneca Quæst. Nat. 5. cap. 6. An hoc existimas, nobis quidem vires datas esse, quibus nos moueremus, aëra autem inertem, inagitabilem relictum esse?

Inamabilis, Seneca Controuersiarum lib. 7. Nihil est inamabilius quam diligens stultitia.

Inanimatus, *ἀζωος*, *ἀψυχος*. Apuleius in Hermetis Asclepio: Animalia omnia, & inanimalia.

Inauersabilis, *ἀἀπότρεπτος*, ineuertibilis atque indeclinabilis. Apuleius in Hermetis Asclepio: Sed seruiūt necessitati rationis æternæ, quæ æternitas inauersabilis, immobilis, insolubilis, est.

Inaurator, *ἰσχυρότατος*. Iul. Firmicus Matheos lib. 4. Facit aurifices, inauratores, bractearios, argentarios, &c.

Incantator, *γοητής*, In prima Scorpij parte quicumque haberit horoscopus, erit incantator, qui latentes dolores mitiget potestate verborum.

Incastè. Seneca Controuersiarum lib. 2. in 6. Si cum liberis torta est & incastè, &c.

Incelebratus. Cornel. Tacitus lib. 5. Nobis plæraquæ digna cognitu obuenerunt, quanquam ab aliis incelebrata.

Incensè, ardentem. Gellius lib. 10. cap. 3. Detestationēque apud ciues Romanos, incensè, atque acriter, atque inflāmanter facit.

Incensior, magis incensus atque iratus. Claudianus lib. 3. de Raptu: Phlægraque nobis incensior æther.

Incensor, *ἰσχυροειδής*, *φρυκτωεὶς*. Apuleius lib. de Mūdo: Nocturni exploratores, & nunciij speculatorum incensoris assidui. Tum horum per vices incensæ faces, &c. Et Aristoteles de Mūdo, *τῶν φρυκτωείων κατὰ διαδοχὰς πυρσυσουσῶν ἀλλήλους*.

Inceptor etiam dicitur, vt incendiarius. Messium incensores, Vlpianus D. lib. 48. Tit. 19. l. 16.

Inceptiuus, ἀρχικός, principalis, vt inceptiua litera, Diomedes Grammatices lib. 1.

Incertè, ἀσπερῶς, ἀδ' ἠλως. Ennius apud Gellium lib. 19. cap. 10. Incertè errat animus, præter propter vitam viuitur.

Incerti agere. vide præscriptus. Agitur autem præscriptis verbis, cum legitima actio non occurrit, qua possimus experiri: quæ ciuilis actio.

Incestè. vitur præter Lucretiū Suetonius in Nerone: Olim etiam quoties lætica cum matre veheretur, libidinum incestè, ac maculis vestis proditum affirmant.

Incisores dentes Isidoro Etymolog. lib. dētes primores, τομείς, δ' ἰχθυήρες, κτένες, γελαστοί, & τομίδι Cor. Celso.

Inclamare contra aliquem, quod inclamare aliquem Plautus, i. obiurgare & increpare. In Epitome Sexti Aurel. Victoris in Nerua. Qui dum suggerente ira, nocte voce quàm maxima cōtra quendam Regulū nomine, inclamaret, sudore correptus est.

Inclementissimus, crudelissimus. Macrobius Cōment. lib. 1. cap. 10. Dionysius aulæ Siculæ inclementissimus incubator.

Inclinari in casus. Gellius lib. 10. cap. 13. Nam partim hoc in loco aduerbium est, neque in casus inclinatur.

Inclutissimus, ἐνδοξότατος. Gellius lib. 3. cap. 7. Propter eius virtutes omnis Græcia gloriam, atque gratiam præcipuam claritudinis inclutissimæ decorauere monumentis.

Incognitum habere, non cognoscere, ἀγνοεῖν: vt apud Cicer. cognitum habere pro Cognoscere. Suetonius in Augusto: Ac die proximo obuium sibi Augustum, cum incognitum aliàs haberet, non sine admiratione contuitus.

Incomis, incomptus, incultus, agrestis ac feras. Macrobius Saturnal. 1. cap. 7. Ab incomi, & tenebrosa vita, quasi ad lucem & bonarum artium scientiam editi sumus.

Incoloratè, sine colore ac prætextu. D. de Minorib. l. 18. Non audierunt incoloratè restitui desyderantem.

Incommodari Passiuè, minus aptum commodumque fieri. Vlpianus D. lib. 21. Tit. 1. l. 14. Si quis digitis coniunctis nascatur, non videtur sanus esse: sed ita demum, si incommodatur ad vsum manus, i. incommodum suscipit.

Incommobilitas, dicta Græcè ἀνασθησία: Ita enim dixerim, quæ non extinguit incitamenta irarum, sed ea stupore deficit immo-

immobili, Apuleius lib. de Philosophia.

Inconfusus, Adiect. Seneca quæst. Natur. lib. 3. in Præf. Animus intrepidus & inconfusus. Idem lib. 1. de Ira: Officia sua vir bonus exequitur inconfusus, intrepidus, & sic viro bono digna faciet.

Incorporalitas, ἀσωματότης. Macrobius lib. 1. Cōm. cap. 5. Occurrit prima perfectio incorporalitatē in numeris. cap. 11. perfecta incorporalitas.

Incorruptè loqui: vt purissimè loqui. Gellius lib. 2. cap. 20. Sed neminem eorum fermè, qui incorruptè locuti sunt, aut scripsisse memini, aut dixisse.

Incredibilis, ἀπίστεος, incredulus. Apuleius in Hermetis Asclepio: Incredibiles enim post delicta cogentur credere, non verbis, sed exemplis: nec minis, sed ipsa passione poenarum. Quo patet incredibilem ex censu nominum esse, quæ utroqueuersum dicuntur, & sunt vtrò & citrò communicatæ significationis, de quibus nos in voce Vtroqueuersum.

Incredibilitas, ἀπίστια. Vlpianus D. lib. 43. Tit. 5. l. 1. Cum excusare ignorantiam suam non potest, vel adumbrare patientiam prætextu incredibilitatis. Sic omnes optimi libri.

Increpitus. præter Liu. Suetonius in Caligula: cætorum increpita cupiditate.

Incolatus, ἐνοίκησις. Vlpianus D. lib. 50. Tit. 1. l. 34. Incola iam muneribus publicis destinatus, nisi perfecto munere, incolatui renuntiare non potest.

Incunctabilis, sine cunctatione atque hæsitatione, indubitabilis. D. lib. 22. Tit. 5. l. 21. Arcadius, qui & Charisius. Illud quoque incunctabile est, vt si res exigat, non tantum priuati, sed etiam magistratus, si in præsentia sint, testimonium dicant.

Incurius pro incuriosus. Iustinus Histor. lib. 5. Sed cum hinc pro patria summis virib. inde pro aliena dominatione incurius pugnaretur.

Incusatiuus casus, pro accusatiuus, apud Diomedem sæpissimè, vt Grammatices lib. 1.

Incusus, ἡ, ἀνσισ, ἀνσεισις: ἐμβολή. Cornel. Tacitus lib. 20. Scã debant iam quidam, cum gladiis & armorum incussu præcipitati, sudibus & pilis obruuntur.

Indebitè, i. indebitò. Paulus D. lib. 22. Tit. 3. l. 25. Sin autè cautio indebitè exposita esse dicatur. Ibidè: Indebitè promississe.

Indefectus, ἀδιδειπτος, non deficiens. Apuleius Deo de Socratis: Et viuacitas illa æterna, & indefecta sit.

Indefesse, Aduerb. Spartianus in Vero: Indefesse atque inhumaniter faciens cursitare.

Indefinitus modus, ἀσπερέματος, Gellio lib. 1. cap. 7. Qui & futurum tempus habet, vt Facturum, ποιήσειν, dicturum λέξειν, Futurum ἔσεσθαι. Cicero in Verrem quinta Orat. Quocunque venerint, hanc sibi rem præsidio sperant futurum. Vbi Futurum verbum est indefinitum, neque numeris neque generibus præseruiens, sed liberum vndique & promiscuum. Laberius in Gemellis: Non putavi hoc eam facturum. In Q. quoque Quadrigarij tertio Annali: Dum ii conciderentur, hostium copias ibi occupatas futurum. In duodecimo Annali eiusdem: Si pro tua bonitate, & nostra voluntate tibi valetudo suppetit, & quod speremus deos bonis benefacturum. C. Gracchus in Oratione, Credo ego inimicos meos hoc dicturum. Valerius Antias libro 24. Si hæ res diuinæ factæ recteque perlitatae essent, aruspices dixerunt omnia ex sententia processurum. Plautus in Casina de puella loquens: Etiamne habet Casina gladium? habet, sed duos Quibus altero te occisurum ait, altero villicum.

Indefinite, ἀσείτως. Gellius lib. 2. cap. 24. Promiscue atque indefinite largita est.

Indetonfus. Præter Ouid. Persius Satyra 3. Quibus indetonfa iuuentus Inuigilat siliquis.

Indicatio, verbosa illa ac propemodum scurrilis venalium rerum commendatio, qua venalitarij venditoresque vti solent, vt emptores alliciant. Vlpianus D. libro 19. Tit. 1.1.13. Quid tamen si ignorauit quidem furem esse, asseuerauit autem bonæ frugi, & fidum, vt carè venderet: Qui scit, præmonere debuit furem esse: Hic non debuit facilis esse ad temerariam indicationem.

Indictus, pro eo qui dici nequit, ἀμύθητος. Apuleius in lib. de Dogmate Platonis: Denum Plato pronunciat cælestem, indictum, innominabilem, vt ait ipse, οὐρανιον, ἀμύθητον, καὶ ἀρρητον.

Indignatiuncula. Plinius Epistolarum lib. 6. Restituto: Indignatiunculam, quam in cuiusdam viri auditorio cepi, non possum mihi temperare, quominus apud te, quia non contingit coram, per epistolam effundam.

Indi-

Indignissime, Aduerb. Iul. Capitolinus in Pertinace: Mortē eius populus indignissime tulit.

Indigentius, negligentius. Cæsar. Commentar. belli Gallici lib. 2. Indigentius seruatuos crediderant.

Indipisci pugnam, pugnam auspiciari, nō verò hoc loco Gellij pro adipisci (vt perperam exposuerunt) lib. 1. cap. 11. Sed enim Achæos Homerus pugnam indipisci ait, non fidicularū, tibiarumque concentu, verum conspiratu tacito nitibundos. Locus est tertio Iliad. vbi agitur de exitu ad pugnam, non verò de victoria si exponas indipisci pugnam, victoria potiri (vt in Dictionariis explicatum est) falsum.

Indireptus, ἀδιόρητος. Cornel. Tacitus lib. 19. Si Capitolium clausis foribus indefensum, & indireptum conflagrauit.

Indispositus, ἀπικτος. Cornel. Tacitus lib. 17. Apud Vitellium omnia indisposita: temulenta, &c.

Indisimillimus. Velleius Paterculus Histor. 2. Decimoque anno quam ad indisimillimam vitæ suæ potentiā peruenerat Lepidus.

Indisimulabilis, ἀπεροσποίητος. Gellius lib. 10. cap. 22. Hæc Plato cum quadam indisimulabili veritate differuit.

Indistincte. præter Gellium Paulus D. li 26. T. 1.1.4. & alibi sæpe.

Indiuisibilis, ἀχώριστος. Diomedes Grammat. lib. 2. ex Scauro: Elementum est minima vis, indiuisibilis materia.

Indiuulsus, ἀπεκλαστος. Macrobius Satur. lib. 1. cap. 11. Dum aliqua spes salutis erat, indiuulsus comes.

Indoles Pluraliter. Gellius lib. 16. cap. 12. Periculum esse, ne eis adhæretes, bonas quoque & viles animi indoles amittamur.

Indubitabile signum. Vlpianus D. lib. 28. Tit. 5.1.9. Sed indubitabili signo eum demonstraerit.

Indolescere cum Accusat. Iustinus Histor. lib. 12. vt ferrum in remedia posceret, tactūque hominū velut vulnera indolesceret.

Indubitanter. Vtitur præter Plinium Vlpianus D. lib. 37. Tit. 11.1.22. Indubitanter probatur bonorum possessionem petere.

Inducere iniuriam. Gaius D. lib. 5. de inofficioso testam. l. 4. Non est enim consentiendum parentibus, qui iniuriā aduersus liberos suos testamento inducunt.

Induere diem. Cornel. Tacitus lib. 5. Qualem diem Tiberius induisset pari habitu: Haud multum distātibus verbis. Sic trāslatè ibid. Vtrinque donis acceptis more gētico diuersa induere.

Indulgentia Pluralit. Spartianus in Antonino: ad indulgentias pronissimus fuit.

X.ij.

Indulgentissimus, Superlat. Seneca Epist. 79. Patris mei indulgentissimi senectus retinuit.

Indulgentissimus auunculus, Seneca de Consolat. ad matrem cap. 2.

Indulgentissimè. Seneca de Consolat. ad matrem cap. 5. Nūquam ego fortunæ credidi, etiam si videretur pacem agere, omnia quæ illa in me indulgentissimè conferebat, &c.

Induratus, Cōparat. Seneca lib. 1. de Ira: Quid induratus ad omnem patientiam loquitur de Germanis.

Inefficaciter, ἀνεργητικῶς, ἀπειρακτως. Paulus D. lib. 49. Tit. 8. l. 2. Inefficaciter condemnatum videri.

Ineffugibilis, ἀφυκτος, ineuitabilis. Apuleius lib. de Mundo: Rerum ineffugibilis necessitas vltionis.

Inenarratus, ἀνεκφραστός, inexplanatus. Gellius lib. 12. cap. 6. Quod (ænigma) reliquimus inenarratum, vt legentium coniecturas in requirendo acueremus.

Inenodabilis capillus diutina incuria, Apuleius in Apologia.

Inequitare, ἐφωπιάζεσθαι, equo insidere. Translatè pro insultare. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 15. de Medicina: Quæ ergò coniiicit de carne lutulenta, audet inequitare philosophiæ, de incorporeis, & verè diuinis certa ratione tractanti?

Ineruditè, ἀπειροδύτως. Gellius lib. 7. cap. 3. Culpauit autem primùm hoc, quod Cato ineruditè, & ἀναγνώστως, vt ipse ait, principio nimis insolenti, nimisq̃ acri, & obiurgatorio vsus sit.

Inexercitus, apud Ciceronem legitur: quia tamen in dubiū reuocant, alia quærenda autoritas. Macrobius Saturnal. lib. 7. cap. 8. Ego quoque pro virili portione Disarium nostrum inexercitum non relinquo.

Infamata natio. Vlpianus D. lib. 21. Tit. 1. l. 31. Præsumptum etenim est, quosdam seruos bonos esse, quia natione sunt non infamata.

Infamissimè. Iul. Capitolinus in Pertinace: Ipse præterea Cornificiam infamissimè dicitur dilexisse.

Infantia vini (vt apud Plin. infantia pomi) apud Macrob. Satur. lib. 7. cap. 7. Vinum cum in infantia est, dulce: cum pubescit, magis suaue quàm dulce est.

Infantilis, Adiect. Iustinus Histor. lib. 17. Infantilibus blandimentis inductus rex. Idem lib. 23. Infantilis educatio.

Infantilis, vt apud Vlpianum D. lib. 34. Tit. 2. l. 25. Muliebri veste

bri veste legata, & infantilem contineti, & puellarum & virginum.

Infatigabilis: qua voce præter Plin. etiam vtitur Macrobius lib. 1. Satur. cap. 21. pro indefatigabilis, indefessus, ἀνετατόνητος.

Infauorabilis, ἀπρόσδεκτος, cui detrahendus fauor, fauore indignus, ἀπρόσδεκτος. Celsus D. lib. 37. Tit. 6. l. 6. Nec infauorabilis sententia est, vt hoc saltem habeat ex paternis, quod propter illum datum est.

Infauorabiliter. Vlpianus D. lib. vlt. Tit. 2. l. 2. Non infauorabiliter quis medium tempus illi prodesse veluti iam nato, respondebit.

Infensè, ἐχθρῶς, inimicè. Cornel. Tacitus lib. 5. Quippe Tiberius etsi infensè inuectus, cætera ambigua reliquerat.

Inferre aues, vide Præpes.

Inferre iudicium. Gaius D. lib. 5. de inoff. Testam. l. 4. Non est enim consentiendum parentibus, qui iniuriam aduersus liberos suos testamento inducunt. Quod plerunque faciunt, malignè circa sanguinem inferentes iudicium, nouercalibus delinimentis instigationibusve corrupti.

Infestiuiter, ἀπερπῶς, illepidè. Gellius lib. 9. cap. 9. Hoc igitur reliquit, & cætera vertit non infestiuiter.

Infestus, inimicus, & exosus, (quasi ἀνέροτος, siue Æolicè ἀνέροτος. Nam ἐροτή festum, & ὄρη Æolicè ἔροτης) quod vt hostis, σιωπερταστῆς esse non permittitur, nec festis interesse, sed excluditur vt ἐξάριστος atque scelestus: aut qui ita hostiliter atque infeste alium accipit, nec verò festiuè atque amicè. Nam à festū festus festiuus, & infestus, ac infestiuus, i. ἀπερπῶς. Non autem à festino fit infestus, tametsi hoc ineptè tradiderit Nigidius, & Gellius verborum alioqui pensator subtilissimus, minus pensiculatè cōtra manifestam etymologiam admiserit. Imò vt & fortius dicamus, ipsum festino, à festo quoque deductum non absurdè videatur, ob festinationem eorum qui ad festa contendunt & accurrunt.

Inficetissimè. Plinius lib. 35. ca. 4. Ostendens in tabula pictum inficetissimè Gallum exerentem linguam. Dicebant enim inficeti non infacetè. Solinus cap. 4. Non inficetè Torannius. Catullus: Inficeto est inficetior rure. Idem: Pleni ruris & inficetiarum.

Insinuare. Apul. de Deo Socrat. Hic caduca & subficina ingenia illa ad beatitudinē sublimata sint, hæc ad miserias infimata.

Infinibilis, ἀπείρητος, ἀπέαντος, infinitus. Apuleius libro de Dogmate Platonis: Cum viduata sit sine, infinibilis rectè videri potest.

Infirmatus, debilitatus. Suetonius in Augusto: Infirmatis faucibus, præconis voce ad populum concionatus est.

Infirmitas ætatis, D. de Minoribus l. 18. vocat & ætatis lubricum.

Inflammanter, ardentè. Gellius libr. 10. cap. 3. Detestatio- nemque apud ciues Romanos, incensè, atque acriter, atque inflammanter facit.

Inflatius, Aduerb. in maius. Cæsar Belli Ciuilis libro 2. Hæc ad eum latius atque inflatius Afranius perferibat.

Influentia, ε, ἐπιρροή. Influentia vitiorum, apud Iul. Firmicum Matheos. lib. 5.

Influxio, ἐπιρροή. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 12. Antequam materialis influxio in corpus venientes animas ebriaret.

Infœcundè. Gellius lib. 19. cap. 3. Qui infœcundè atque ieiunè laudat, destitui à causa videtur.

Infrænis, vt lingua infrænis, ἀχάληυσταμα Platoni. Gellius. li. 1. c. 15. Quorum lingua tam prodiga infrænisque sit, vt fluat semper, & æstuet colluuiione verborum teterrima.

Infulatus. Suetonius in Caligula: Cunctantem pueris tradidit verberatum, infulatúmque.

Infundere ciuitati detrimentum, (vt Cicero dixit, in ciuitatem vitia infundere) Iustinus Historicus libro tertio. Ne contra fortunam pugnando maiora detrimenta ciuitati infunderent.

Ingeniculus, ἐγρόνασις, scydus in extremis partibus Piscium: Iulius Firmicus Matheos lib. 8.

Ingeniculare, γονυπέλειν. Lampridius in Heliogab. Ita vt subito vestes ad pedes defluerent, nudúsque vna manu ad mam- mam, altera pudendis adhibita, ingenicularet.

Ingenium quantæcunque fortuna capax, quod de Tito dixit Cornel. Tacitus lib. 17.

Ingerere calices vel pocula, crebrò potum affundere atque offerre, ἀφ' ὅσον τὸ ποτὸν ἐγχεῖσθαι Xenophonti 8. Pæd. Catullus: Minister vetuli puer Falerni Ingere mî calices amariores. Nemesianus in Cynegetico: Castaliúsque mihi noua pocula fontis alumno Ingerit.

Ingluuiæ auium. Plin. vesica in qua aggeritur esca, ciborum pri-

primum receptaculum, ἀρόλοφος Aristot. ἀρηγορεῖν Polluci, & ζύασι Suidæ: Gal. falle, vel poche: Ital. Pougæ.

Ingressum in sermonem. Cæsar belli ciuilis libr. 3. Eum ingressum in sermonem Pompeius interpellauit.

Inhabitor, ἐνοικητής. Vlpianus D. lib. 9. Tit. 3. 1. 5. Nisi vel dominus fuit ædium vel inhabitor.

Inhabitatio, nis, magna auiditas. Iul. Capitolinus in Galieno: Scrutantes omnia, atque vnuscuiusque vultum mira inhabita- tione mirantes.

Inhonestamentum, dehonestamentum Senecæ li. 2. de vitæ tranquil. cap. vlt. id est, dedecus, ἀχρημοσύνη: ἀκοσμία. Apuleius in Apologia: Sedulò laboro, vt ne quid maculæ, aut inhonestamenti in me admittam.

Inhuber, tenuis & exuētus ἐχ' ἀδρὸς, apud Gellium lib. 20. ca. 7. Oltreæ inhuberes macræque.

Inimiciter pro inimicè vsus Accius, sed & Quadrigarius vel potius S. R. in hoc exemplo literarum apud Gellium lib. 3. cap. 8. Consules Rom. Salutem dicunt Pyrrho Regi. Nos pro tuis iniuriis continuo animo strenuè commoti, inimiciter tecum bellare studemus.

Iniicere rixam. Velleius Paterculus li. 1. Immixtusque castris hostium de industria, imprudenter rixam iniiciens interem- ptus est.

Initur æstimatio, i. inuenitur modus ac ratio rei æstimandæ. Vlpianus D. lib. 9. Tit. 2. 1. 41. Si quis testamentum deleuerit, an damni iniuriæ actio competat, videamus. Et Marcellus lib. 5. digestorū dubitans negat competere. Quemadmodum enim, inquit, æstimatio inibitur?

Iniuces hostiæ, ἀδ' μῆτες, ἀζύβες, quæ nunquam domitæ, ac iugo subditæ sunt: quas ita expressit Virgilius Æneid. 6. Et intactas totidem ceruice iuuenas: Macrobius Saturnal. libro 3. capite 5.

Iniuriam remittere pro reddere. Seneca lib. 2. de vitæ tranquil. cap. 14. Cato cum illi os percussum esset, non excanduit, non vindicauit: Iniuriam non remisit quidem, sed factam negauit.

Innominabilis, ἐκ ὀνομασίας, ἠώνυμος, non nominandus. Aul. Gellius lib. 2. cap. 6. Illaudatus enim est quasi illaudabilis & innominabilis, qui neque mètione aut memoria vlla dignus est neque vnquam nominandus est.

Inoffensè, ἀποσπόντως. inoffensius Comparat. Gellius lib. 6. cap. 2. Omnem illam vim quæ de fato extrinsecus ingruit, inoffensius, tractabiliusque transmittunt.

Inocciduus. Præter Statium Claudianus de Raptu li. 3. -ignes, Semper inocciduos infopitósque manere Iussit.

Inominalis. Ἰνοσημῶς, inominatus. Gellius lib. 5. cap. 17. Tanquam inominalem diem plærique vitant.

Inopertus, vt inoperto capite, i. inuerecunde. Seneca de vita beata cap. 13. Non timidè nec obscure luxuriatur, etiam inoperto capite. Et cap. 30. inoperta veritas.

Inordinatio, ἀταξία. Apuleius in Asclepio Hermetis: Hæc & talis senectus mundi veniet, irreligio, inordinatio, irrationabilitas bonorum hominum.

Inorus, qui os non habet, ἄσομος. Gellius lib. 7. cap. 6. de sensibus: Quædam animalium alia alio carent: & aut cæca natura gignuntur, aut inora, inauritave. Quæ vera lectio. Lege Plinium de Astomis lib. 7. cap. 2.

Inquantum, pro quantum, cui correspondet ἰνὸν tantum. Plinius in Panagyrico: Si denique intatum diligo optimum principem: inquantum inuisus pessimo fui.

Inquietissimus, Superlat. Spartianus in Saturnino: Saturninus oriundus fuit Gallis ex gente hominum inquietissima, & auida semper vel faciendi principis vel imperij.

Inquistius. Aduerb. maiore inquisitione. Gellius lib. 1. cap. 3. Theophrastus inquistius quidem super hac re ipsa, & exactius pressiusque quam Cicero disseruit.

Insciè, vt inscitè, inscienter. Apuleius de Deo Socratis: Non ritè venerantur: Omnes sed insciè metuunt.

Inscitissimè, ἀμαθεστάτως. Gellius lib. 10. cap. 21. Inscitissimè igitur petit, vt Æneas portum Velinum requirat.

Inscriptilis. Diomedes Grammat. lib. 1. Vox confusa est irrationalis vel inscriptilis, simplici vocis sono animalium effecta.

Inscrutor, Ἐπισκευῶν. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 1. Nam si Homeri latentem prudentiam inscruteris altius.

Insectio, Gellius li. 18. cap. 9. Et ἑσπετε νῦν μοι μῦθον dictum putant, quod Latinè insequi dicitur. Sed etiam ipsum illud ἑπι, quod significat verba aut versus, non aliunde esse dictum tradunt, quàm ἀπὸ τῆς ἐπειδαι ἢ ἐπιέν. Eadem ergò ratione antiqui nostri narrationes, sermonesque insectiones appellauerunt. Qui locus censura indiget. Est enim Gellij insignis lapsus ex confu-

confusione verbi ἐπειδαι, cum ἐπιέν sequi.

Insectatus Passiuè, δεδιωγμένος Hirtius de bello Africo: Grauis enim armaturæ miles, simulatque ab his insectatus constiterat, in eóque impetum fecerat, illi veloci cursu facillè periculum vitabant.

Insectanter, ὀφθισιμῶς: iniuriosè. Gellius lib. 19. cap. 3. Turpius esse dicebat Phauorinus philosophus exiguè atque frigidè laudari, quàm insectanter & grauitè vituperari.

Inseminandi verbo, præter Gellium, etiam vsus est Macrobius Satur. libr. 1. cap. 16. Floris species florem rerum protestatur, quas hic Deus inseminat, progenerat, nutrit, fouet maturatque.

Inseparabiliter, ἀδιαχωρίτως. Macrobius Comment. libro 1. cap. 22. Quæ inseparabiliter inuoluta rerum necessitas in se vinxit.

Insubilave. Vbi sunt quidè poëtæ Ouidius & Silius, verum & Historici, vt cõitat ex Historia Coruini desumpta ex Annalib. à Gellio lib. 9. cap. 11. vbi: Coruus in aduersarij os atque oculos pugnare incipit. insubilat, obturbat, vnguibus manum laniabat.

Insidianter, insidiosè, Iustinus Histor. li. 6. Sed Lacedemonij securi, insidianter absentiam Arcadum speculati, castellum eorum expugnant.

Insimulator, accusator, ἐπιπέδων, κατηγόρῃ: Apuleius in Apologia: At tu piscium insimulator, longè diuersa instrumenta Magis attribuis.

Inspicientissimus, Superlat. Seneca Quæst. natur. lib. 2. ca. vlt. Non tibi timidissimus omnium videtur & insipientissimus, qui magno ambitu rogat moram mortis?

Instruus heres, Seneca Controuersiarum lib. 2.

Insolubiliter, ἀδιαλύτως. Macrobius Comment. li. 1. c. 6. Cum vetò medietas ipsa geminatur, ea quæ extima sunt, non tenaciter tantum, sed etiam insolubiliter vincuntur.

Inspitus. Præter Ouid. Claudianus lib. 3. de Raptu: -ignes Semper inocciduos infopitósque manere Iussit.

Inspectio de attenta consideratione, qua aliquid diligenter dispicitur eiusque habetur ratio. Thryphonius D. 16. Tit. vlt. l. 31. Incurrit hic & alia inspectio: bonam fidem inter eos tantum quos contractum, nullo extrinsecus assumpto, æstimare debeamus, &c. Visio eodem sensu sumitur. Sed & si lege s. adeò de

petit. hæred. & aliis locis.

Inspector. exemplum hoc D. li. 13. Tit. 6. 1. 10. Si rem inspecto-
ri dedi, an similis sit ei cui commodata res est.

Inspiratio, ἐμπνευσις. Iul. Firmicus Mathesos lib. 6. Talis geni-
tura Pindaro & Archiloco dulcissimi carminis modus diuina
ingenij inspiratione largita est.

Inspiratus, θεόπνευστος. Iustinus Histor. lib. 18. Cui cum inspira-
ti vates canerent, non impunè canerent. lib. 24. dixit: Impletos
deo, responsa consulentibus dare cogit, i. θεοπληρῆς.

Instantior, is, Gellius lib. 13. cap. 23. Duplexque eadem com-
pellatio admonitionem facit instantiorem.

Instantissimè, admodum perseueranter. Sext. Aurel. Victor
in Tito: Iste à puero præclaris studiis probitatis, militiæ, litera-
rum instantissimè deditus. Et, instantissimè desyderare apud
Gellium lib. 4. cap. 18.

Instigatrix. Cor. Tacitus lib. 17. Acerrima instigatrix aduer-
sus Galbianos.

Instinctus in. Velleius Patercul. Histor. 1. Vniuersa instincta
in bellum Achaia.

Institutor. Lampridius in Commodo. Tantum valet aut in-
genii vis, aut eorum qui in aula institutores habentur.

Instringere apud Catullum rectè. Est enim instringere,
ἐνσέλλεσθαι, intusque cohibere ἢ ἐνσέλλεσθαι. Sed malè expo-
suère per dissoluere.

Instructissimus Grammaticus, i. doctissimus. Macrobius Satur.
lib. 5. cap. vlt. Didymus Grammaticorum omnium quique sint,
quique fuerint instructissimus.

Instudiosus. Apuleius in Apologia: Quid enim tandem si
medicinæ neque instudiosus, neque imperitus, quæpiam re-
media ex piscibus quæro.

Insubidus pro insuauis ac plenior: Lampridius in Commo-
do: fuit forma quidem corporis iusta, vultu insubido, vt ebriosi
solent.

Insubtilis, Papinianus D. lib. 30. Tit. 1. 1. 11. Iulianus nõ insub-
tili ratione motus.

Insuetus operum, Cæsar belli ciuilibis lib. 3.

Insulsissimè, Gellius libr. 12. cap. 2. Postea hoc etiam addidit
insulsissimè.

Insumere, intus sumere, vt animum insumere. Tacitus li. 14.
Creditis ne seruū interficiendi domini animum insumpisse?

Insu-

Insuperhabere, ὑπερβαίνειν, negligere. Papinianus D. lib. 11. Tit.
7. 1. 43. Nam propter publicam vtilitatem ne insepulta cadaue-
ra iacerent, strictam rationem insuperhabemus. Sic & in lege
Hæredem. de iis quæ vt ind. Eoque modo Aulus Gellius
lib. 1. cap. 19. ac Symmachus Epist. 338. lib. 2.

Insufuratio, ἐπιψυρισμός. Iul. Capitolinus in M. Antonino:
Cum suos mores semper teneret, neque alicuius insufurratio-
ne mutaretur.

Intectus, ἀνάλυπτος, detectus ac nudatus. Cor. Tacitus libr.
20. Producuntur propè intecto corpore.

Integra frontis homo, (qui homini perfrictæ frontis impu-
denticque opponitur) id est, illæxæ verecundiæ ac pudoris.
Papinianus D. libro 22. Tit. 5. 1. 13. Ad quorum officium perti-
net eius quoque testimonij fidem, quod integræ frontis homo
dixerit, perpendere.

Integritas propriè, τὸ ἀλόκληρον. Macrobius Comment. lib.
2. cap. 14. Cum pars mouetur quiescente integritate.

Integritudo, integritas. D. lib. 29. Initio ex verbis mandati:
Secutus animi mei integritudinem erga optimos fidelissimof-
que commilitones.

Intelligibilis Sarcotès. Apuleius in Hermetis Asclepio: In-
telligibilis dicitur, non ideo quod putentur non subiacere sen-
sibus nostris: magis enim sentimus eos, quàm quos visibiles
nuncupamus. Seneca Epistol. 125. Quicumque voluptatem
in lumino ponunt, sensibile iudicant bonum, nos contra in-
telligibile, qui illud animo damus. Macrobius Comment.
libro 1. capi. 6. Esse autem dicimus intelligibilia, videri esse
corporalia omnia: seu diuinum corpus habeant, seu ca-
ducum.

Intemperantissimè. Apuleius in Apologia: Apud omnes in-
temperantissimè gloriatur.

Intempestiuitas, ἀκακία. Gellius lib. 3. c. 16. Cum abortio qui-
busdam, non partus videretur mensis octauis intempestiuitas.

Intendere iniuriã. Velleius Paterculus Histor. 2. sperneret in-
iurias, quæ ab aliis intendebantur. Intentatus, intactus calum-
niis expersque fortunæ casibus. Cornel. Tacitus lib. 5. Dum in-
teger, dum intentatus, honestum finem voluisse.

Intentissimè. Aduerb. Lampridius in Heliogabalo: Expe-
ctans tamen intentissimè, quando ei nunciaretur consobri-
nus occisus.

V. ij.

Inter manus: quo genere loquendi præter Ciceronem sic vsus est Cæsar Belli ciuilibus lib.2. Atque hæc agger inter manus proferebatur.

Intercalator dies, ἐμβολιμῆς, intercalaris. Macrobius Satur. lib.1.c.13. Sed octauo quoque anno, intercalatores octo affluant dies ex singulis.

Intercalatio: ἐμβολισμός. Macrobius Satur. libr.1.cap.15. Alternis ternos vicenosque intercalares expensabant intercalationibus quatuor.

Intercessor, παρῆτος, μεσίτης, proxeneta. Seneca Epistol. 120. Æs alienum facias oportet, sed nolo per intercessorem mutue ris, nolo proxenetæ nomen tuum iactent.

Intercisè: Præter Ciceronem. Gellius libro 11. cap.2. Præterea ex eodem libro Catonis, hæc etiam sparsim & intercisè commeminimus.

Interemptor, φονεὺς, interfecto, occisor. Seneca Epistol. 71. Inuenies etiam professos sapientiam, qui vim afferendam vitæ suæ negent, & nefas iudicent ipsum interemptorem sui fieri. Iulius Firmicus Mathes. lib.3. Vxoribus etiam & filiorum interemptor est. Velleius Paterculus Histor. 2. Interemptorem fratris sui-confortisque eiusdem imperij euocauit.

Interemptio, φόνος. Plinius libro 7. cap.2. Hæc gens ipsa quidem prope interemptione sublata est à Nasamonibus. Sic in veteribus exemplaribus & in editione Parmensi: Sed isti corruptores librorum maluerunt Internecone reponere.

Interemptus, sublatus. Ulpianus D. li.40. Tit.7.1.3. Quatenus dilatione interempta ilicò accipiat, quod post tempus consequi poterit.

Interfectio, cædes. Lampridius in Commodò: Compulit ad eius interfectionem consilia inire.

Interfectrix, cæcis. Cornel. Tacitus lib.3. Id ergò fas auia interfectricem nepotis aspiceret.

Interfœmineum, pars mulierum inter foemina, i. naturalia, χοῖρος, foeminal. Apuleius in Apologia: Interfoemineum tegat, & foemoris obiectu, & palmæ velamento.

Interfinium, vide imbrex.

Interfluuntur insula, apud Apuleium lib. de Mundo.

Intergarrere. Apuleius in Apologia: Dein pauculis verbis intergarritis.

Interibi

Interibi pro interea, utitur præter Plautum ac Gellium Apuleius in Apologia: Interibi reualefco, i. ibi interea.

Interpellatores matrimoniorum. Paulus D. lib.47. Tit. 11.1.1. Sollicitatores alienarum nuptiarum, itemque matrimoniorum interpellatores.

Interpretamentum, ἐρμηνεία siue ἐρμηνεία, expositio. Gellius lib.13. cap.9. Suculas appellarunt, quòd eas ὑάδεις Græci vocant: tanquam id verbum Latinum Greci verbi interpretamentum sit. Utitur alibi sæpius.

Interrogandi casus, i. Genitiuus. Vide Gellium libro 13. cap.24.

Interrogatiuè, Aduerb. Asconius Pædian. in 3. Verr. At enim interrogatiuè pronuntiatum est, & contra responsiuè omnes reiecti.

Interfcapilium, μετὰ σπῆρον, pars inter scapulas. Apuleius Floridor. lib.2. Cumque interfcapilium (scribitur & interfcapulum) Crates retexisset, quod erat aucto gibbere.

Interfeminatus. Apuleius in Apologia. Remedia naturæ munere interspersa atque interfeminata.

Interspersus, Apuleius in Apologia: Remedia interspersa atque interfeminata.

Intervalla negotiorum ocio dispungere. Velleius Paterculus lib.1. Neque enim quisquam hoc Scipione elegantius intervalla negotiorum ocio dispunxit, semperque aut belli aut pacis seruiit artibus.

Interuentor, qui conciliatoris, vel pararij officio fungitur: intercessor, μεσίτης: medius interiectus Cicer. Ulpianus D. lib.15. Tit. de peculio l.3. Sed si filius fideiussor, vel quasi interuentor acceptus sit, an de peculio patrem obligat.

Interuentio, fideiussio ἐγών. D. de Minoribus l.7. Non solum autem in his ei succurritur, sed etiam in interuentionibus, ut puta si fideiussorio nomine se vel rem suam obligauit.

Intextus, us, Plinius lib.2. cap.8. Cæterum æterna est cælestibus natura intextibus mundum, intextuque concretis.

Intimator, qui aliquid introducit atque insinuat. Iul. Capitolinus in Pertinace: quia eum velut stultum intimatorem nonnullarum rerum reprehendebat.

Intolerantia morum. Suetonius in Tiberio: At illa commota veteres quosdam ad se Augusti codicillos de acerbitate: & intolerantia morum eius è sacrario protulit.

Y.iiij.

Intorquere talum, de luxatione tali. Hirtius lib. de bello Hispanienfi: Pompeius humero, & sinistro crure vehementer erat faucius: huc accedebat, vt etiam talum intorfiffet, quæ res maximè impediēbat. Infrà: faucius, & intorto talo, idcirco tardabatur ad fugiendum.

Intramurani, qui extramuranis opponuntur. Lampridius in in Heliogab. Iufferat & canonem P. R. vnus anni meretricibus lenonibus, exoletis intramuranis dari, extramuranis alia.

Intributio, contributio. Vlpianus D. lib. 49. Tit. 18. l. 4. Nam nec ab intributionibus quæ possessionibus fiunt, veteranos excusatos esse palam est. Et lib. 50. Tit. 1. l. 22. Qui fœnus exercēt, omnibus patrimonii intributionibus fungi debent, & si possessionem non habeant.

Intricare peculium, Vlpianus D. lib. 11. Tit. 3. l. 1.

Introitus Particip. Vlpianus D. lib. 47. Tit. 10. l. 5. Domumve suam in introitam esse dicat.

Inturbida iuuenta frui, Cornel. Tacitus lib. 14.

Inualentia, ἀδύνα. præter Gellium, vtitur Apuleius lib. de Dogmate Platonis: Inuenit agritudinem, inualentiamque & fœditatem, ἀδυναμίαν.

Inuasor. In Epitom. Sexti Aurel. Victoris in Aureliano: Nam Romanam urbem triennio ab inuasoribus recepit.

Inuerecundia, Apud Senecam Controuersiarum lib. 3. in vlt.

Inuerecundè, ἀναιδέως. D. lib. 20. Tit. vlt. l. 8. Marcianus: Si voluntate creditoris fundus alienatus est, inuerecundè applicari sibi eum creditor defyderat.

Inuidiosissimus, Superlat. Seneca Controuersiarum libro 10. Res inuidiosissima querebatur de patre meo.

Inuincibilis, inuictus, ἀνίκητος, Vt apud Apuleium in Apologia, inuincibilia argumenta

Inuincibiliter, ἀνικητως. Apuleius Floridorum libro 4. Ratio conclusa iudicibus acriter & inuincibiliter videbatur.

Inuisor, cui alter inuisus, μιστής, ofor. Apuleius Florid. lib. 1. Si quis fortè in hoc pulcherrimo cœtu ex illis inuisoribus meis, malignus sedet.

Inumbratus, non verus, sed apparens. Celsus D. lib. 41. Tit. 2. l. 18. Si furioso, quem suæ mentis esse existimas eo quod fortè in conspectu inumbratæ quietis fuit constitutus.

Inuoluolus, vide Conuoluolus.

Inuo-

Inuolutè, Aduerb. Spartianus in Caracalla: Questus est de fratris infidiis inuolutè, & inconditè ad illius accusacionem.

Inuolutissimus, Superlat. Seneca Quæst. Natur. libro 6. capite 5. Nec in hac tantum re omnium maxima atque inuolutissima.

Inuulgatus, vulgatus. Vt verba inuulgata & sordentia apud Gellium lib. 11. cap. 7. quæ etiam nimis obsoleta exculcatæque vocat.

Inuulgatus, διαποθρευλλημένος. Gellius lib. 18. cap. 2. Aut decreti cuiuspiam ex Philosophia perperam inuulgati purgatio. Et Inuulgare. Idem lib. 20. cap. Quod disciplinas ἀνεσκαμπτὰς, libris foras editis inuulgasset.

Inuulnerabilis, ἀτρεπτος. Seneca de Benefic. libro 5. cap. 5. Neque enim minus fortis sum, si cum inuulnerabili me hoste committis.

Inuus, i. Pan, ὁ τῆς ὕλης κύριος, Macrobius Saturnal. libro 1. cap. 22.

Iocus esse dicitur, qui aliis fabula fit, iocandi ridendique materia. Propertius in 2. Sed me fallaci dominæ iâ pudet esse iocum. Horatius 2. Serm. Ne quid tu perdas, non sis iocus. Catullus: Iocum me putat esse mœcha turpis.

Ioculatoria pro iocularia Diomedes Grammat. lib. 3. Poetæ primi Comici fuerunt, Sufarion, Rullus, & Magnes: Hi veteris disciplinæ ioculatoria quædam minus scitè & venustè pronūciabant, in quibus hi versus fuerunt: Ἀκούετε λέξιν, Σουσαείων λέξει τὰ δε Κακὸν γυναικες, ἀλλ' ὁ μὲν ὡς δημόται Οὐ ἔστιν οἰκῆν οἰκίαν ἀνδρὸ κακοῦ.

Iouialis, Dialis. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 16. Idem vates Ganimedem, non vt Iunonis pellicem à Ioue raptum, sed Iouialium poculorum ministrum, in cælum à diis ascitū refert, velut θεοπροπῶδες decorum.

Iouialis, vt Iouialis stella, apud Macrob. Cōmēt. lib. 1. cap. 19.

Ipsum. Latine exprimitur talis dicendi modus Græcor. τὸ λέγειν, τὸ φιλεῖν, per ipsum: vt apud Pliniū lib. 7. cap. 54. Ipsum cremare, apud Rom. non fuit veteris instituti, i. τὸ καίειν. nam plus quàm simpliciter crematio corporum, demonstrat.

Iracundissimus dicitur vt iratissimus. Seneca Epistol. 95. Irascendum non esse magister iracundissimus disputat.

Ira esse. Vigilius in Æneid. Haud aliter iustæ quibus est Me-

zentius ire. Odio esse aliquem, vsitatum: iræ esse, inuētum Maronis est: Macrobius Satur. lib. 6. cap. 6.

Iraſcentia, α, ἀρσιλότης. Apuleius de Philosoph. non solum rationabilis & irascentiæ loca possidentur.

Iris, ἴρις, Gallis glaioul, flambe: Italis Irīde: Hispanis Litio Cardeno. Est domestica, & syluestris duum generum. Laudatissima Illyraca duorum quoque generum, Rhapsanitis (quæ Sorani ἀσσεαλίτης) à similitudine, quæ & melior: altera Rhizotomos subrufa (intus) Plinius lib. 21. cap. 7. Iris est Poetarum hyacinthus. Vide suo loco.

Irrationabilitas, ἀλογία, ἀλογισία. Apuleius in Asclepio Hermetis: Hæc & talis senectus veniet mundi, irreligio, inordinatio, irrationabilitas bonorum hominum: i. bonorum nulla ratio habebitur. Quod cecinit Hesiodus ἔργων lib. 1. ubi, inquit, Οὐδέ τις ἐλόγκου χάρις ἔσεται, οὔτε δικαίου οὔτ' ἀγαθοῦ, &c.

Irreligiositas, ἀσεβεία. Fab. Victorinus in 2. Rhetor. Ciceronis: Religio virtus est: Irreligiositas vitium.

Irreprehensibilis, ἀνέλεγκτος, ἀέγχελητος, pro quo irreprehensus Ouidio. Iul. Firmicus lib. 1. Mathel. Post dictaturæ irreprehensibilis actus.

Irresolubilis, ἀδέλυτος, irresolutus Ouidio. Apuleius lib. de Philosoph. Pares enim paribus irresolubili nexu iunguntur.

Irreuerens. Spartianus in Caracalla: dixit matri irreuerentem esse.

Irridunt, pro irrident. Sic parere pro parere apud Veteres. Brutus de patientia: Irridunt horum lachrymas. Ex Diomede Grammat. lib. 1.

Irritator, ἐρεθιστής. Seneca Epistol. 109. Cum irritator accessit, tunc illa animi bona velut sopita excitantur.

Istis, glastum, luteū Vitruuio, ἰσάτης ἡμερος Dioscorid. Gallicis Pastel: Voide, Guaulde: Italis Guado.

Ishemon, vide Milium.

Isto, Aduerb. istic. Plinius Epistol. lib. 3. Seuero: Destino enim si tamen officij ratio permiserit, excurrere isto.

Istoc, *Illoc*, pro isto, illo. Plautus in Cistella: Istoc ergo auris grauius obtundo tuas. Catullus ad Licinium: Lugebat numero, modo hoc, modo illoc.

Ita mihi velim deos propitios, genus iurisiurandi (inquit Afconius in Diuinat.) id est quod dicimus, tantum mihi diuinitas faueat, quantum verum est illud quod dico tibi. Cicero
ibid.

ibid. Ita mihi Deos velim propitios, vt commoueor animo, ac toto corpore perhorresco, cum mihi illius diei venit in mentē.

Iteratiuum verbum siue frequentatiuum, Diomedes Grammat. lib. 1. Iteratiuum iteratiui, vt à curro cursō cursito: video visō visito.

Iteratō, Aduerb. iterū. Iustinus Histor. lib. 5. Quibus accitis iteratō præliantur.

Itinerarius, Adiect. vt sumptus itinerarius. Lampridius in Commodō: Simulauit se in Africam iturum, vt sumptum itinerarium exigeret, i. viaticum ἐξόδιον.

Iugabilis, ζυγηπικός. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 6. Nec aliter tam controuersa sibi ac repugnantia, & natura communionem abnuentia promisceri, terram dico & ignem potuisse, nec per tam iugabilem compotentiam fœderari.

Iudicium etiam latè sumitur, de voluntate cuiuspiam vt visum de rebus suis iudicantis, vt D. lib. 16. Tit. 3. l. 1. Si quis tabulas testamenti apud se depositas pluribus præsentibus legerit, Vlpianus iniuriarum agi posse arbitratur, si hoc animo recitatum est, inquit, vt iudicia secreta eius qui testatus est, diulgarentur. Suetonius in Augusto: Amicorum suprema iudicia morosissimè pensitauit: de testam.

Iūlis, *idis*, ἰουλῆς Aristoteli, & Synesio in Epist. ἰουλος: Venetiis ac Mafsilæ Donzeila & Domitella: Genuæ Zigurella: vulgo Græcorum Iglecqua: aliis Zillo: Rodi Afdelle. alibi Sgourdelle. Piscis est marinus gregalis omniumque pulcherrimus, palmi longitudine: cuius dentes adunci: corpus iridem referens colorum varietate, cum lineæ subcurua à capite ad caudā, pinnaque per dorsum continua. De Iūlide Plinius libro 32. cap. 9. Aristotel. histor. lib. 9. cap. 2. & Galenus de aliment. lib. 3.

Iunctissimus, Superlat. Seneca Controuers. lib. 10. Seueri hominis Labieno iunctissimi bellè dicta res ferebatur.

Iuncus simpliciter, & iuncus rotundus siue odoratus, vide in nostro Lexico χοῖνος. Eius etiam nunc afferuntur flores: Palearumque recentium gustus aromaticus saporque, qui dum manduntur, inoffensus linguam ferit ac mordicat.

Iuncus quadratus, vel triangularis, vide Cyperus.

Iuniperus, ἀραβόθος, Gallicè Geneure, vel geneurier: Italicè Ginepro: Hispanicè Enebro. Gūmi Iuniperi, quod Gallis Ver-nix, etiam Sandaraca (quia Arabicè Sandarax) in Officinis vocatur.

Iupiter, etiã antiqua exclamatio. Linius Andronicus apud Festum in verbo Quando: Iupiter, vt muro fretus magis. Terentius in Eunuchis: Iupiter magne, ô scelestum atque audacem hominem. Catullus Epigram. 1. Omne æuum tribus explicare chartis, Doctis, Iupiter, & laboriosis. Alibi, Iupiter, vt tristi lumina sæpe manu. Aristophanes Nubibus: Ως ζῶ τις λεωπότητος τῶν φρενῶν. Pro quo Catullus etiam, Di magni. Cato senex, Vita deum immortalium, quam Statilius Maximus, vt scribit Carius lib. 2. ἐκφώνησιν ἀρχαίων, vt ἔ ποποι dicebat.

Iurare in acta principis. Suetonius in Tiberio: Ideoq; vt imperium iniret, & patris patriæ appellationem, & ne in acta sua iuraretur, obstinatissimè recusasse. Et infra: Sed exempli causa cauendum, ne se Senatus in acta cuiusquam obligaret.

Iurator: vtitur præter Senecã Macrobius lib. 5. cap. 19. testatum faciebat esse iurator, de quo iuraret.

Iuratio, ὀρκωμοσία. Macrobius Saturnal. lib. 1. cap. 6. Verba iurationis concipit, nullam esse in villa sua scropham. Ibidem, ea facetissima iuratio.

Ius sibi dicere in rem aliquam, est priuata autoritate nec auito magistratu, rem pro suo iure capere atque vt propriam v. furpare. D. lib. 4. Tit. 2. l. 13. Quisquis igitur probatus mihi fuerit rem vllam debitoris, vel pecuniã debitam, non ab ipso sibi sponte datam, sine vlllo iudice temere possidere vel accepisse, sibiq; ius in eam rem dixisse, ius crediti non habebit.

Ius pro necessitudine atque cognatione. Marcianus D. lib. 1. Tit. 1. Nonnunquam ius etiam pro necessitudine dicimus, veluti est mihi ius cognationis vel adfinitatis.

Ius sibi dicere, magistratus autoritatem vsurpare, quorum ius dicere solum interest: talisq; χειροδικία Græcis, quibus δίκην ἐν χειρὶν, vt inquit Hesiodus. Vetitum autem legibus, ne quis sibi ius dicat. Visq; & tunc, quotiens quis id quod deberi sibi putat, non per iudicem reposcit, vt testis Callistratus D. lib. 48. Tit. 7 l. 7. vbi & hæc: Quisquis igitur probatus mihi fuerit, rem vllam debitoris, nõ ab ipso sibi traditã, sine vlllo iudice temere possidere, eumq; sibi ius in eã rem dixisse, ius crediti non habebit.

Iuris scrupulositas. Vlpianus D. lib. 28. Tit. 3. l. 12. Licet iuris scrupulositate, nimiaq; subtilitate testamentũ ruptũ videatur.

Iuridici, qui iuri dicũdo præfunt. Iul. Capitolinus in M. Antonino: Datis Iuridicis Italiæ consuluit, ad id exemplum quo Adrianus Consulares viros reddere iura præceperat.

Iuriss-

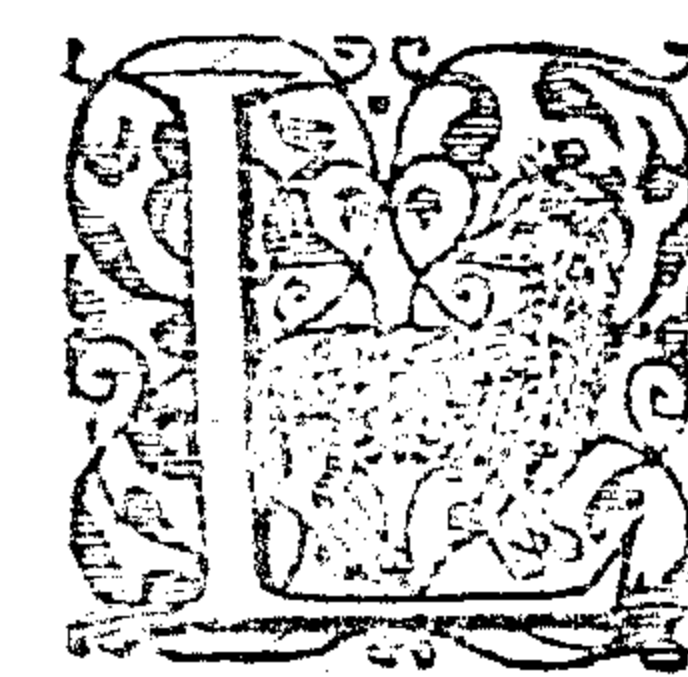
Iusiurandum remittere. Paulus D. lib. 12. Tit. 2. l. 6. Remittit iusiurandum qui deferente se, cũ paratus esset aduersarius iurare, gratiam ei facit, contentus voluntate suscepti iusiurandi.

Iusiurandũ referre, est alterius iureiurando stare malle, quàm suo. Vlpianus D. lib. 12. Tit. 2. l. 24. Datur autem & alia facultas reo, vt si malit referat iusiurandum. Ibid. relatio iusiurandi, cui delatio opponitur. Et l. 38. Paulus: Manifestæ turpitudinis & confessionis est, nolle nec iurare, nec iusiurandum referre. At Plauto 12. de leg. vtrumque fieri vetat.

Iusta statura, quæ quadrata dicitur à Columella lib. 7. inter proceram & exiguam: & à Plauto in Asinaria, commoda statura. Tranquillus in Tiberio: Corpore fuit amplo atque robusto, statura quæ iustam excederet. Celsus lib. 2. Corpus habilissimum quadratum est, neque gracile neque obesum. Vide τετραγωνος in nostro lexico.

Iuuerna, hierna Claudiano, Hybernia Cæsari & Plin. Lycophroni κέρην, Aliis Σεπρία: Aristoteli & Straboni 4. ἰέρην & ἰουέρηκα Ptolemæo. Mela lib. 3. cap. 7. Super Britanniam Iuuerna est.

Iynx, ἰνγξ Aristoteli Historiæ lib. 2. cap. 12. Gallis Turcot, vel Terco, Turbot: Italis Collotorto, storracol, Capetorto, vertilla, & Neapoli Formicula (quia formicis vescitur) Hispanis Torzicuello: In Artho monte Græciæ Alcion. Auis est paulò maior fringilla varij coloris: cui collum circumagitur, lingua serpentibus similis, prælonga, (qua exerta formicas venatur & attractas deuorat) unguis vtrinque bini, Plinius libro 11. cap. 47. Sed omnibus quaterni digiti, tres in priore parte, vnus à calce. Hic deest quibusdam crura longa habentibus. Iynx sola (immò & psittaci, pici, auelque nocturnæ) vtrinque binos habet. Eadem linguam serpentium similem in magnam longitudinem porrigit. Collum circumagit in auersum. Ungues ei grandes ceu gracculis. Alia est σείσπιγγις siue motacilla, licet Grammatici confundant. Vide Motacilla.

Abellum. Catullus ad Camerium: Te quæsimus in minore cãpo, te in circo, te in omnibus labellis. vbi Interp. balneis, thermis. Sic à Cicerone, inquit, labrũ dicitur. Et ab Ouid. in 4. Fast. Nec dryadas,

Z.ij.

nec nos videamus labra Dianæ. Et in Ibin: Quique verecundæ specularum labra Dianæ. Sed errat, nam labrum nõ balneũ, sed balneatorix suppellectilis instrumentum est. Et locus Ciceronis in Epist. Labrum si in balneo non est, fac vt sit.

Labem patrimonij facere, patrimonium labefactare ac perdere: patrimonio excidere. Iulius Firmicus Mathes. lib. 3. Maxima enim faciet pericula & labem patrimonij.

Laborare in famam, pro laborare de fama ac sollicitum esse. Seneca lib. 3. de Ira: Conscientiæ satisfaciatur, nil in famam laboramus, sequatur vel mala dum bene merearis.

Laburnum, vide Anagyris.

Lacertus piscis, *σαῦρος*. Cuius diuersa genera. Est enim *Colias*, *κολίας* (Plinio *Colias*, & *Graculus*: dicit enim draconem piscem gragulo similem) *Genus Lacerto*: *Malsilia* *Coguiol*. *Scõbro* omnino similis est, differens lineis obliquis punctisque nigris, vnde *σκολιόγραπτος*, vel vt alii *κοιλιόγραπτος* dictus ab Aristotele apud Athenæum lib. 7. Plinius lib. 32. cap. vlt. *Colias* *Parianus*, siue *Sexitanus* è patria *Betica*, *Lacertorum* minima. Sic legend. Vide Aristotel. *Histor.* lib. 9. cap. 2. Aliud *Lacertorum* genus, *Trachurus*, *τεράχουρος* (& *σαῦρος* dictus generis nomine: & nunc vulgo *Grecorum* *σαυείδι*: aliis *σαυείδι*) *Venetis* *Suro*: *Romanis* *Sauro*: *Gallis* *Maquereau* *bastard*, i. scõbrus spurius: aliis *Gascon*: à *Santonibus* *Cicharon*: in *Gallia* *Narbonensi* *Saurel*, vel *Sieurel*. *Piscis* est *marinus*, *gregalis* absque squamis, similis *scõbro*: *discrimen* in *linea* *obliqua*, *ferrata*, à *capite* ad *caudam* *producta*: De eo *Oppianus* 2. *Haliæut*. Est & *σαυείδι* *Speusippi* apud Athenæum lib. 7. *Nostri* *Becasse*, aliis *Aiguille*, *piscis* *marinus* *Acui* *τῆ βελόνῃ* similis, *brevior*, *pedalis*, sed *crassior*. Cui *rostrum* *acutius* ac *brevius*, *recuruum*: *maxillæ* *ferratæ*: à *podice* *pars* *reliqua* *scõbris* *simillima*. *Quin* & *Lacertus* *maris* *rubri*: cuius meminit *Ælianus*. *Hic* *virgatus* *lineis* *aureis* *interposita* *argentea*.

Lacuna etiam *Lactantio* *Gram*. *cavitas* siue *κοιλότης* *labri* *superioris*, *φίλτρον* *Polluci* *lib. 2*: *Onomastici*: cui & *cavum* *labri* *inferioris* *νόμην* siue *τύπος*.

Lacus anguillarius, *D. lib. 18. Tit. 1. l. 69. ex Proculo*.

Lætanter, i. lætè, lætanti animo *Cicer*. *Lampridius* in *Commodo*: *Quod Commodus lætanter accepit*.

Læua numina, *Dii* qui non *iuuandi* *potestatem*, sed *vim* *nocendi* *habent* (Nã *Deos* *quosdã*, vt *prodesse* *celebrabãt*: *quosdã*

dã, ne *obessent*, *placabãt*) *quod* *de* *Veiove* *apud* *Gellium*. *l. 5. c. 12*. *vbi* & *hæc*: *Propterea* *Vergiliũ* *quoq;* *aiũt* *multæ* *antiquitatis* *hominẽ* *siue* *ostentationis* *odio* *peritũ*, *numina* *læua* *in* *Georgicis* *deprecari*: *significantem* *quandã* *vim* *esse* *huiusmodi* *deorum* *in* *lædendo* *magis* *quam* *in* *iuuãdo* *potentem*: *Versus* *Vergilij* *hi* *sunt*: *In* *tenui* *labor*, *at* *tenuis* *non* *gloria*: *si* *quem* *Numina* *læua* *sinunt*, *auditque* *vocatus* *Apollo*.

Læuorsum, *apud* *Festũ*, *quin* & *Apuleiũ* *Floridor*. *lib. 1*. *Cũ* *igitur* *aquila* *eò* *sefe* *extulit* *nutu* *elemẽti* *læuorsum* *vel* *dextrorsũ*.

Lagopus *avis*, *λαγώπαις*, *Gallis* *Perdrix* *blanche*: *Italis* *Pernice* *bianca* *di* *montagna*, *vel* *Perdice* *alpestre*: *quæ* *Attagen* *albus* *quibusdam*. *Tota* *candida* *est* *excepta* *cauda* *quæ* *nigricat*: *Pedes* *vt* *leporis* *hirsuti*: *rostrum* *Attagenis*. *Plinius* *lib. 10. cap. 48*. *Alpium* *peculiaris* *præcipuo* *sapore* *lagopus*. *Pedes* *leporino* *villo* *ei* *nomen* *hoc* *dedere*: *cætero* *candidæ*, *columbarum* *magnitudine*. *Non* *extra* *terram* *eam* *vesci* *facile*, *quando* *nec* *viua* *mansuescit*, & *corpus* *occisã* *statim* *marcescit*. *Est* & *alia* *nomine* *eodem*, à *coturnicibus* *magnitudine* *tantũm* *differens*, *croceo* *tinctu*, *cibus* *gratissima*. *Hæc* *fortasse* *Lagopodis* *species*, *quæ* *Italis* *circa* *Tridentum* *Otorno*, & *Colmeste* *circa* *Verbanum* *lacum*.

Lamia *piscis* (vnde & *Lamiarum* *strygum* *nomen*, *quod* *vt* *lamia* *voracissima*: à *λαμνος* *guttur*: *ex* *quo* *gulosus* *λάμνορος*) *λαμία* *Aristoteli*, & *καρχαείας* (teste *Athenæo*, *licet* *quidam* *distinguant*) & *σκόλλα*: *Baionæ* *frax*: *In* *Italia*, *Prouincia*, *Hispania* *Lamiae* *nomen* *remansit*. *Piscis* *in* *longis* *cartilagineis*, & *cetaceis* *consensus* *est*, *potius* *quã* *in* *planis* *vt* *à* *Plinio* *lib. 9. cap. 24*. *Tanto* *oris* *rictu* *dehiscit*, *tantæque* *voracitatis* *est*, *vt* & *loricatum* *hominẽ* *deuorasse* *compertus* *sit*. *Itaque* *de* *hoc* *intelligunt*, *qui* *Ionam* *deglutierit*.

Lampsana, *λαμψάνη* (vulgo *Cretensum* *λαμψάνη*) *olus* *sylluestre* *inter* *segetes*: *Northmani* *vocant* *Quelloques*: *Itali* *Lazana*, & *Landri*. *Lege* *Plin. lib. 19. cap. 8. vbi* *Lapsana*, & *cyma* *sylluestris* *appellatur*.

Lampyrus *Plin. cicindela*, *quibusdam* *noctiluca*, *λαμπυρίς* *vel* *λαμπυρίς*, & *πυρολαμπάς* *Aristot. φάλαμα* *Nicandr.* & *φάλη* *Lycophr. κυσολαμπίς* *Hesych. Ital. luciola*, *lucio*: *Gall. ver* *luyfant*: *moufche-claire*.

Laniatio, i. *laniatum*. *Seneca* 2. *de* *Clementia*: *Et* *nullum* *certius*, *quã* *quod* *in* *cædes* *hominum* & *laniationes* *peruenit*.

Lanipendia. Pomponius D. lib. 24. Tit. 1. l. 31. Sed si vir lana sua vestimentum mulieri confecerit, quamuis id vxori confectū fuerit, & vxoris cura, tamen viri esse. neque impedire, quòd in ea re vxor tanquam lanipendia fuerit, & viri negotium procurarit.

Lapidare, λιθοβολεῖν, λείσαι siue λιθάζειν, lapidibus obruere. Hirtius de bello Hispanensi: Qui legatos iugulasset, lapidare, & ei manus intentare cœperunt.

Lapidarius, λιθοργός, λιθόποιος. Præter Vlpianum vititur Iul. Firmicus Mathes. lib. 3. Lapidarios facient aut pollinctores.

Lapsabundus. Seneca Epist. 53. Alterius fundamenta lapsabunda, in mollem ac fluidam demissa humum.

Largissimè. Suetonius in Augusto: Quoties largissimè se inuitaret.

Laricina resina, gracilis, mellei liquoris, virus redolens, Plinius author. lib. 24. cap. 6. In Officinis pro terebinthina venditur. Affertur tamen & è terebintho, vera terebinthina, sed rarior est. Hæc non virosa, sed suauiter odorata.

Larualis, laruæ speciem habes, laruæ instar, μωρολογικιώδης. Author Iulus in Priapum: Ad me nocte solet venire, & adfert Pallorem maciémq; larualē. Apuleius in Apologia: Tertium mendacium fuit, macilentam vel omnino euisceratā formam diri cadaueris fabricatam, prorsus horribilem & larualem.

Larus, vide Gavia.

Lasciuissimus, ἀσελγέστατος. Suetonius in Tiberio: Cubicula plurifariam disposita tabellis ac sigillis lasciuissimarū picturarum & figurarum adornauit. Apuleius in Apologia: Cuius ille lasciuissimus versus est.

Laserpitium verum reperitur in montibus Sabaudia, & circa Geneuam: De laserpitio vide quæ scripsimus in Lexico in voce Σίλφιον, & ὄπδος.

Lata fuga, i. exilij species & certorum locorum interdictio: D. lib. 48. Tit. 22. l. 5.

Latebra sribendi, σεγανογραφία, scriptura occulta. Gellius lib. 17. ca. 9. Quænam verò litera, pro qua subderetur, antè iis (sicuti dixi) complacebat, qui hæc sribendi latebram parabant. Ibid. furtiuum scriptum & literas secretiores vocat. Rursus: Profunda quædam & inopinabilis latebra.

Lateralia, vulgò bouges, i. bulgæ: quibus vtuntur mercatores Germanici. suspenduntur equorum lateribus ac lumbos onerant.

onerant. vt dixit Horatius 2. Serm. sat. 6. de mulo: Mantica cui lumbos onere vlceret, atque eques armos. Scæuola D. lib. 32. l. 102. His verbis legauit: Vxori meæ lateralìa mea viatorìa & quicquid in his conditum erit, &c. vbi multoties hoc nomen repetitum, propter ignorationem vocis variante scriptura, quæ & Lateraria perperam obrudit. Ibidem, pecuniam in lateralibus condere.

Latibulum temeritatis, Apuleius in Apologia: Ibi verò Æmylianus, cum te quoque acrius motum, & ex verbis, rem factam videret, quærere occœpit ex diffidentia latibulū aliquod temeritati.

Latus. Notanda loquendi forma, In cōtrario latere agitare, pro in contrariam partem disputare. Vlpianus D. l. 39. T. 2. l. 11. Quæ species est in contrario latere apud Marcellum agitata. Quæ translatio ex re equestri.

Laudare, interdum diuerso sensu pro finire & χεῖρην εἶναι, vt & Græcè αἰεῖν. Virgilius 2. Georg. Laudato ingentia rura, Exiguum colito. Quo imitatus est Hesiodum 2. ἐν ἔργοις, vbi: Νῆ ὀλίγην αἰεῖν, μεγάλη δ' ἐνὶ φόρτια θέσσει.

Laudatior, ἐπαινετώτερος. Gellius lib. 4. cap. 9. Quantò maiora auctioraque sunt, etiam tantò laudatiora sunt.

Laudes congerere alicui, i. aliquem ampliter laudare. Suetonius in Tito: Tantas mortuo gratias egit, laudésque, quantas congessit ne viuo quidem vnquam, atque præsentì.

Laudicæna, α. Plinius Epistol. lib. 2. Maximo: sequuntur auditores actoribus similes conducti, & redempti mancipis: in media basilica, tam palam sportulæ, quàm in triclinio dantur: Ex iudicio in iudicium pari mercede transitur: Inde iam non inurbanè σοφοκλεῖς vocantur. Iisdem latinum nomen impostum est Laudicænis.

Lauer, vide Sion.

Lauo, lauis. Catullus in Egnatium: Aut quilibet, qui puriter lauit dentes.

Lauo, is, dicebant antiqui. Plautus in Pseud. Tabellas eas lachrymis lauis. Virgilius: Luminis effossi fluidum lauit inde cruorem: ex Diomede Grammatices lib. 1.

Laurus Tinus, laurus syluestris: Romæ Lantagine, Venetiis lauro syluestre: alibi Molesto, vt Sannio, quæ Oenotria olim, nūc Abruzzo. Laurus pumilla est, foliis inodora, admodum florida etiam hyeme, quo maximè expetitur in opere topiario.

Plinius lib.15.cap.de lauri generibus: Postea accessere genera, Tinus, hanc syluestrem laurum aliqui intelligunt. nonnulli sui generis arborem. Differt colore, est enim ei cerulea bacca. Hæc ille. Tinus admodum aliofâ est, multisque locis hospita ri nescia, nisi radices testa, lapide, aut rudere circumposito atque obruto muniantur. Ita latè prouenit. Tinum esse uolunt *φιλύκην* Theophrasti lib.1. histor. cap.14. & 3. cap. 4. cum sit ipsi *ἀγρία δάρυν*.

Laurus Taxa, uide Hippoglossa.

Laxamentum ventris, ventris solutio, apud Macrob. Satur. 7. cap.11. Laxamentum ventris comitatur timorem.

Lectio senatus, apud Suetonium in Augusto.

Legi facilis, pro lectu facili. Gellius lib.17. ca.9. Incorruptam epistolam & facilem legi præstabant.

Legum præses & custos, *δεσμοφύλαξ*, Seneca lib.1. de Ira: Ita legum præsidem, ciuitatisque rectorem decet.

Leguleus, non legulus, qui legit oleas apud Varronem, & Caton. D. lib.7. Tit.1. l.13. ubi de oliuetis: magnum apparatus sint desideratura opificum forte, vel leguleorum.

Legumentum, *ὄπριον*, legumen. Gellius lib.4. ca.11. Opinati enim sunt plerique *κύαμον* legumentum vulgò dici.

Lenosifus, uide Mugil.

Lenocinium præbere. Scæuola D. lib.24. Tit.3. l.47. Si tamen ex mente legis fumet quis, ut nec accusare possit qui lenocinium uxori præbuerit, audiendus est: id est, cuius lenocinio mulier adulterata fuerit.

Lenocinè, Aduerb. Quæ gladiatorè, quæ lenocinè faceret, actis urbis indi iubebant, Lampridius in Commodo.

Lens palustris (de qua Plinius ex Dioscoride, lib.22. cap.25.) *φαιδὸς τελέμων*. Gal. lentille d'eau: Ital. Anarina, & Lenticularia. Quæ pictura exprimitur à Matthæolo in Dioscoridem pro altera lentis specie, est *λέμνα* siue *λέμμα* Theophrasti Histor. plant. libr.4. quæ Oxyn forma repræsentat. De qua nos in Lexico.

Leo crustatorum generis, *λέων*. Athenæo *ἰέο* (ἐκ τῶν μαλακοδέρμων) maior est astaco. De eo Plinius lib.9. cap.31. Cancrorum genera carabi, astaci, mææ, paguri, Heracleotici, leones. lib. verò 32. cap.11. notam addit: Leones, quorum brachia cancris similia sunt, reliqua pars locustæ.

Lentiscus, *λίγος*, Gallis Lentisque: Italis Lentisco, & stinchi in Apulia:

Apulia: Hispanis Mata, Bianca. Ex eo refina lentiscina, Mastiche, *μυσίχην*, siue *χωνίην ῥητίνην*: Gallis Mastic: Italis Mastiche. Hispanis Almafiga.

Leonina societas, Vlpianus D. lib.17. Tit. pro Socio. l.29. Aristoteli refert Cassium respõdisse, societatem talem coiri non posse, ut alter lucrum tantum, alter damnum sentiret: & hanc societatem leoninam solitum appellare. Alludit ad apologum Æsopicum.

Lepas, uel *Lopas* Plauto in Rud. *λεπὰς* Aristoteli) & Diminutiue *λοπάδιον* Tarentino in Geoponicis) Gallis œil de bouc: Northmanisque Berlin, & Berdin: Venetis Plantalena: Græcorum vulgò hodie Petaglida. Piscis est testacei generis non *δίθυρον*, sed *μυρόθυρον*. Huic enim scutuli instar vnica testa, intus scutellæ modo caua, polita, qua lepa continetur cornibus totaque facie cochleis terrestribus non absimilis. Saxis depactisque lignis in mari adhærescant, ut clauorum capita representent. De his Aristoteles lib. Histor. 5. cap.4. Est & lepa fera, (has ut *ὠπία* Interpres Nicandri, Otia uocat Plinius lib.32. ca. ult.) *λεπὰς ἀλέα* Aristoteli Histor. li.4. cap.4. & *θαλάττιον ἕξ*, auris marina (diuersa ab ea, quæ *ὠπία*, siue *ἕξ ἀφροδίτης* Athenæo lib.3. i. auricula, siue auris Veneris, quæ species pedunculorum) nostris Northmanis, Goufiche: Cuius & testa singularis, magna, foris gibba, virgata, multisque foraminibus peruia: Intus politissima atque elegantissima margaritarum coloris ac splendoris, ob id in aurificinis expetita. Lepa fera, nunc vulgò Græcorum *Σαπέττιον*.

Lepidium, *λεπίδιον*. Lepidium Plinij, & Pauli Æginetæ Iberis secunda, est Piperitis herbariorum: Gallis Poiurette. Alia est herba Lepidion Dioscoridis.

Lepus marinus, *λαγὼς θαλάσσιος*: Monspeffulani Imbrigo: de quo Nicander, Dioscorides, lib.2. cap.20. Ælianus Animal. lib.32. cap.19. Plinius lib.9. cap.48. & lib.32. cap.1. Maxima inter authores varietas. Plinius offæ informi comparat. Ælianus cochleæ exenteratæ: Dioscorides loligini parux (quem vidi Venetiis, carne mollissima.) Et sic Apuleius in priore Apologia: Hunc adeo pisciculum, quem vos leporem marinum nominatis, plurimis qui aderant ostendi. Nec dum etiam decerno, quid uocet, nisi quæram sanè accuratiùs, quod nec apud veteres philosophos proprietatè eius reperio, quanquã sit omnium rarissima, & Hercule memoranda. Quippe solus ille quantũ sciã,

cum sit cætera ex ossis xii. numero ossa, ad similitudinem talorum suillorum, in ventre eius connexa, & cathenata sunt. Litoribus maris Northmanici circa Cadomum, post maris refluxum quædam eiectiona relinquuntur ossæ maximæ, informi simillima, quorû substantia mucosa, ac viscosa, pellucida, & subalbicâs. Ea cum mare alluit, antè immobilia; mouere se incipiunt, ac viuere se testantur. Intantum verò venenata, vt si quis contrectarit faciémque attigerit tota intumescat atque inflammetur cum oculorum periculo. Hoc ego leporis marini generibus adnumero, licet alij pulmonem marinum faciant. Vidi & Venetiis vbi pota di mar vocatur. habet quasi flagella siue digitos quorum extremis amethystinus color elegantissimus.

Leuare tempus, tempus traducere animi leuandi causa. Gellius l. 18. c. 13. Saturnalibus Athenis alea quadam festiua, & honesta lusitabamus huiuscemodi: Vbi conueneramus complurculi eiusdem studij homines, ad leuandum tempus, captiones quæ sophismata appellantur, mente agitabamus.

Leuare vesicam vide Secedere ad officia naturalia.

Leuiusculus, cuius Posit. leuiculus Cicer. vt molliculus, molliusculus. Plinius Epistol. lib. 1. Facit versus quosdam sanè sed data opera molliusculos, leuiusculosque, duriusculos quosdam.

Lex iudiciaria, quam tulit Aurelius Cotta prætor, qua communicata sunt iudicia Senatui & equitibus Romanis & Tribunis ærariis. Rursus deinde Pompeius in Consulatu secundo promulgauit, vt amplissimo ex censu ex centuriis aliter quam antea lecti iudices, æquè tamen ex tribus ordinibus res iudicarent, Asconius Pædianus in Orat. Cicer. in Pisonem, vbi: Ecquid vides? ecquid sentis lege iudiciaria lata quos posthac iudices simus habituri?

Lex annaria, qua cautum erat, ne quis ante præstitutos annos honores adipisceretur. Lampridius in Commodò: Venia legis annariæ Consul est factus.

Libamentum dare, gustum dare Senecæ, i. præbere aliquod specimen. Gellius lib. 16. cap. 8. Sed hoc iam breue ex Dialectica libamentum dedisse, nunc satis erit. Rursus lib. 20. c. vlt. Primitias quasdam & quasi libamenta ingenuarum artium dedimus.

Liberalia iudicia, in quibus de liberali causa ac libertate alicuius agitur. Vlpianus D. lib. 2. T. 12. l. 3. Liberalia quoque iudicia omni tempore finiuntur.

Liberatio pro solutione. Paulus D. de verborum signif. Liberatio-

rationis verbum eandem vim habet, quàm solutionis.

Liberationem debitori legare, D. libro 34. Tit. 3. l. Omnibus enim debitoribus, ea quæ debent rectè legantur. Ibid. Si mihi liberatio relicta sit.

Libertini dedititij, de quibus in Iustiniani instit. Qui apud antiquos manumittebantur, modò maiorem, & iustam libertatem consequiebantur, & fiebant ciues Romani: modò minorem & latini Iuniani ex lege Iunij Norbani fiebant: Modò etiam inferiore, & fiebant ex lege Sentia dedititij. Nam si quisquam diu seruitutem seruierat, supplicium ex delicto dedisset, vt aut inscriptus fuisset, aut in publicum carcerem coniectus, aut ex delicto verberatus, & se delinxisse confessus fuisset, dein gratia iniuta à domino manumitteretur, Libertinus dedititius vocabatur, ad exemplum videlicet peregrinorum dedititiorum. Nam cum aliquando peregrini quidam Romanorum vectigales, elatis animis bellum repente aduersus eosdem suscepissent, tum victi vi, abiectis armis, se victoribus dedidissent, hætenus humanè tractati sunt à Romanis, vt vitam quidem impetrarent, sed hac velut ignominia notarentur, vt Dedititij deinceps vocati sint, quia se dedidissent. Vide Politian. Miscellan. 84.

Libido vrinæ, mingendi appetitus. Gellius lib. 19. ca. 7. Quærit cur accidat, vt eum qui propter ignem diutius stetit, libido vrinæ laceffat.

Libidinosisissimus, Superlat. Lampridius in Heliog. vasa nonnulla schematibus libidinosisissimis inquinata.

Libitinenfis porta, qua efferebantur mortui. Lampridius in Commodò de prodigio eius mortis: Ipse in pullis vestimentis præsidens, galea eius bis per portam Libitinensem elata est.

Librarius, vnus libræ. Cum Columella Gellius lib. 20. cap. 1. Nam librariis assibus in ea tempestate populus vnus est.

Librarius. D. lib. vlt. T. 6. l. vlt. Librarij quoque qui docere possunt: & horreorum librarij, & librarij depositorum, & librarij caducorum, numerantur ab Arcadio inter eos, quibus aliquam vacationem munerum grauiorum conditio tribuit.

Libratio. Diomedes Grammat. libro 3. Autor huius librationis Agretius.

Liburna. Eutropius li. 2. de bello Punico: In mari dimicauerunt paratis nauibus rostratis, quas liburnas vocant.

Licentiam habere. Iulianus D.li.24.T.2.l.6. Tūc si quinquen-
nium à tempore captiuitatis excesserit, licentiam habet mu-
lier ad alias migrare nuptias.

Ligatura, περιάμματα, amuleta. Fabius Victorinus i. Rhe-
tor. Ciceronis: Medici officium est curare, sed quia multi & in-
cantatione & ligaturis curant.

Ligneus translātē de emaciato. Catullus ad Furium: Et cum
coniuge lignea parentis, i gracilis atque exucci corporis Sene-
cæ, τὴ σάματος ἀπόξυλα. Alexis apud Athenæum: Ἀπρόλιπαροι,
τὸ δ' ἄλλο σάμα ἀπόξυλον. Sic vulgò dicimus, il est sec comme
bois, de strigoso atque macilento. Lucretius in 4. Neruosa, &
lignea dorcas. Terentius, Puellas curatura iunceas reddi dixit,
i. tenues Καννάβας dici ostendimus in Lexico.

Ligneolus, vt lingneolæ figuræ. Apuleius de Mundo, Illi qui
in ligneolis hominum figuris gestus mouent, i. νερόπαστοι.

Lignum, de testamento quod ligneis tabulis describi sole-
bat. Thryphoninus D. libro 37. Tit. 4.l.19. Quod vulgò dicitur,
liberis datam bonorum possessionem contra lignum esse (i.
contra tabulas.) Sic intelligendum, &c. Qua in significatione
etiam vsurpauit Apuleius. Vide Duarenum 2. Disput. cap. 30.

Ligustrum, κύπρος. Plinius libro 12. cap. 24. Cyprus in Ægy-
pto est arbor Ziziphi foliis, semine coriādri, flore candido, odo-
rato. Quidā hanc esse dicūt arborē quæ in Italia ligustrum vo-
cetur. Et lib. 24. cap. 10. Ligustrum eadem arbor est, quæ in
oriente Cypros. Sed tale ligustrum, nemo nunc iudicat. Er-
ror hinc natus, quia Cypros Dioscoridis proximè accedit ad
ligustrum Latinorum, quod Gallis Troesne: Italis Conistrel-
la, vel Conastrello, Guistrico. Hoc ligustrum, non est arbor,
sed frutex: nec folia oleæ ad similia sunt, nec viridiora: nec
similiter flores suauis odoris. Itaq; Cypros Dioscoridis esse nō
potest, quicquid asserat ter doctus Matthæolus.

Limitanei duces, qui limites imperij tuentur. Lampridius in
Alex. Seuero: Sola quæ de hostib. capta sunt, limitaneis duci-
bus, & militibus donauit.

Lineamentatio, lineamentorū ductus, ὑπογραφή: Iulius Firmi-
cus Matheseos lib. 1. Vnde enim sese singuli propria corporis li-
neamentatione cognoscunt.

Lineola, ε, parua linea, γραμμίδιον. Gellius lib. 10. cap. 1. Tri-
bus tantum lineolis III. incisus significatus est.

Lines

Lines. D. libro 19. Tit. 1. l. 15. Lines, & labra, & salientes,
fistulæ. Vbi fortassē λιννοὶ legi debet funes reposuit Bu-
dæus.

Linium, vide Præministrare.

Lingua obligatio, i. impedimentum ac vinculum: cui vitio
lingua soluta atque expedita opponitur. Iustinus Histor. lib. 13.
Cyrene autem condita fuit ab Aristeo, cui nomen Batto pro-
pter linguæ obligationē fuit. ἀγκυλόγλωσσον hoc vocant Græ-
ci. Infrā ait, Linguæ nodis solutis, loqui primum cœpit.

Lingua titubantia (quæ oris titubantia Suetonio) Macrobius
Saturnal. lib. 7. cap. 6.

Linguarium, instrumentum quo lingua alicui occluditur,
φορβεία, στόμιον, ἢ περιστόμιον. Seneca de Benefic. lib. 4. cap. 36. Ec-
ce vt doleat tibi, vt postea consideratius loquaris (quod dicere
solemus) linguarium dabo. Plautus Trinumo: Occlusisti lin-
guam, nihil est quī respondeam. Rursus in Milite: Quippe si
resciueres inimici consilium tuum, tibi Tuopte consilio occlu-
dunt linguam, & constringunt manus. ἀποσμίζω.

Lingula loliginum, apud Apuleium in Apologia, de gladio-
lis loliginum, i. officulis instar cultelli. Nam, vt author Gellius
lib. 10. cap. 25. Veteres lingulam (scriptum & ligulam) etiam di-
xerunt gladiolum oblongum in speciem linguæ factum: cuius
meminit Næuius in Tragœdia Hefiona, Sine mihi gerere mo-
rem, videar lingua verum lingula.

Lingulaca pilcis, vide Solea.

Linter, etiam vas vno ligno exsculpto, vt nauis, quo vtun-
tur alueo in vindemia: Nauia dicitur à Festo Pompeio. Tibul-
lus lib. 1. Eleg. 4. Aut mihi seruabit plenis in lintribus vuas.

Linteum, quo facies extergitur. Catullus in Asinium: manu
sinistra Non belle vteris in ioco, atque vino: Tollis linteum negli-
gentiorum. Infrā sudaria vocat.

Liquabilis, qui liquefcere potest, ηικτός. Apuleius in A polo-
gia: Virgilius (ad Magiam) enumerat, laurum fragilem, limum
durabilem, cæram liquabilem. Habet autem Poeta Ecloga 8.
Limus vt hic durefcit, & hæc vt cæra liquefcit.

Lignatio, χώνδρος. Flauius Vopiscus in Aureliano: Dicens
plus auri esse in rerum natura quam argenti, sed aurum per va-
rios bractearum florum & liquationum vsus perire.

Liquentius Aduerb. liquidius. Gellius lib. 18. cap. 5. Sed vt
purè liquentiufque esset.

Aa. iij.

Liquidè serenum cælum, i. purè. Gellius lib.2.cap.21. Nox fuit, & clemens mare, & anni ætas, cælumque liquidè serenum.

Liquiditas, τίς, διυγέσις. Apuleius lib.de Mundo:Supernis omnibus,vt videri potest, aëris liquiditate, ad modum tegminis septis & opertis.

Liquidò iurare, i. verè: Quæ locutio hinc manauit, quòd veteres nihil vt verum adfirmare auderent (iurati que Arbitror dicebant in re compertissima) præsertim in iudiciis, nisi quod liquidum, i. clarum certumque esset. Vlpianus D.lib.12.Tit.2. l.18. Cogetur docere reus liquidò se iurasse. Sic Cicero in Academic. quæst. & pro Font. In Verrem 6. Confirmare hoc liquidò Iudices possum.

Lisæ, σφαγίδες Celso lib.4. cap.1. Sunt autem lisæ teste Donato, venæ maiores gutturis, quibus intersectis animal confestim emoritur: Vnde elisum, quicquid ex tali causa mortuum est.

Litare sacrificium dicitur, quando hostia ac victima fausta denunciat. Suetonius in Augusto: Circa Perusiam, sacrificio non litante, cum augeri hostias imperasset.

Litem inter se iungere. Vlpian. D. lib.44. Tit.6. l.1. Et quòd fieri potest, vt duo in necem eius litem inter se iungant, qui cum ipso litigare non poterant.

Litera exollescentes, ἀέρρηκτότα γράμματα, i. fugientes Cicero, caducæ Plinio. Suetonius in Augusto: Nactus puerilem imagunculam penè iam exollescentibus literis inscriptam.

Litera laureata, i. literæ victrices Cicero in Epistol. ad Atticum. Moris fuit (inquit Brodæus Miscellan. lib.1. cap.33.) apud Romanos, vt quoties imperator hostium exercitum deleuisset, aut urbem expugnasset, lauro victoriæ signo literas inuolutas ad Senatum mitteret. Liuius lib.5. Decad. 5. Literæ à Posthumio laureatæ sequuntur, Victoriæ populi Rom. esse. Ouidius Amorum 1. Eleg. 11. Non ego victrices lauro redimere tabellas. Cicero in Pisonem: Ne tum quidem Paule noster tabulas Romam cum laurea mittere audèbas. Appianus in Mithridatico: καὶ Δούρολλος περὶ τῶν δὲ Ῥωμαίοις ἐπέσειλε τὰ γράμματα δάριον περιβαλὼν, ὡς ἔθος ἔστιν ἐπὶ νίκαις.

Literas nescire, pro nescire pingere ac scribere. Paulus D. lib.48. Tit.2. l.3. Item subscribere debet is qui dat libellos, se profectum esse: vel alius pro eo, si literas nesciat. Sic literarum sciētia ac-

tia accipitur l. pater de acq. her. Suetonius in Nerone: Et cum de supplicio cuiusdā capite damnati, vt ex more subscriberet, admoneretur: quàm vellem, inquit, nescire literas.

Literator lingua Latina, Gellius lib.16. cap.5.

Literatus, στυματίας, literis notisque compunctus. Plautus in Casina: Si hic literatus me sinat, Quod bonum, atque fortunatum mihi sit. Et in Rud. Nam hæc literata est, ab se cantat cuius sit. Veteres enim seruorum faciem inurebant. Valerius Max. Seruus ab eo vinculorum pœna coercitus, inexpugnabilique literarum nota per summam oris contumeliam inustus. Ob id Plinius lib.18. cap.3. inscriptos vultus dixit: At nunc eadem illa vinciti pedes, damnatæ manus, inscripti vultus, exercent. Quod fieri vetat Phocylides. Vide *Στυματίας* in nostro Lexico.

Literatior, Comparat. Seneca Quæst. Nat. lib.4. cap.13. Quid istas, inquis, ineptias, quibus nec literatior fit quisquā, nec melior, tam operosè persequeris?

Litus & tuba, (quæ diuersa sunt,) confunduntur à Macrobio Satur. lib.6. cap.7.

Localis, τοπικός, vt aduerbia localia, apud Probum.

Localiter, τοπικῶς. Diomedes Grammatices lib.1. Aduerbia localiter posita.

Locatores meretricum, aut lenones, apud Iul. Firmicum Matheos lib.4.

Locupletissimè Adverb. In Epitome Sexti Aurel. Victoris in Vespasiano: Huius inter cætera bona illud singulare fuit, inimicitias obliuisci, adeò vt Vitelli hostis sui filiam locupletissimè dotatam splendidissimo coniungeret viro. Spartianus in Adriano: Quandoquidem indulisse vino se dicit Traiani moribus obsequentem, atque ob hoc se à Traiano locupletissimè muneratum.

Locusta piscis, καὶ αἶλος, & καραβίς Tralliano: (quam & ἀσάκον vocauit Archesistratus, vt ex Epicharmo confirmat Athenæus. Est tamen Astacus siue Elephantus Plinij, locustarum species) Masilia Langouste: Genus verò Alagousta dicitur. Locusta primum genus est crustatorum apud Aristotelem: vt vrsu nullos habet forcipes siue furculas, i. χιλῶς, nisi pedibus extremis, qui quini vtrinque: oculis prætenta velut cornua initio aspera & aculeata, tandemque in cirrum desinentia: Applicitis caudis cocunt, non ore, vt sensit Plinius:

Vide lib. 9. cap. 51. & lib. eiusdē cap. 31. Tiberius Cæsar, inquit Suetonius, In paucis diebus quàm Capreas attigit, piscatori, qui sibi secretum agenti grandem mulum inopinanter obtulerat, perfricari eodem pisce faciem iussit, territus, quòd is à tergo insulæ per aspera & deuia erepsisset ad se. Gratulanti inter pœnam quod non & locustam, quam prægrandem cœperat, obtulisset: locusta quoque lacerari os imperauit. *γαφῆρος* etiam à Diphilo vocatur.

Logographis, *λογόγραφος*, qui rationarium conscribit, rationarius. Arcadius D. lib. vlt. Tit. 4. 18. Archeioræ, logographi, tabularij.

Loligo maior, *τὸ δὸς* potius quàm *τὸ δὸς*, Malsiliae Tante: in Prouincia Tothena: Monspelij Calamar. *Loligo minor*, *τὸ δὸς* Aristoteli lib. 4. de part. animal. cap. 9. Gallis Santonibus Casseron: Monspelienfibus Glangio: Rubelle, Couteau: Baïone Cornet, & Corniche. Venetiis ac Romæ vfitata Calamari, & Totenæ vocabula. Piscis est pelagius gregalis ex mollium genere, sapiæ similis, in cuius ventre præter atramentum quidam succus purpurascens, gladiolusque vnicus altera parte cellum, altera pennam referens. Vnde Themistocles, vt author Plutarchus, Eretrixo cuidam ita ignauiam exprobrauit, *καθ' ἀπειρά τὸ δὸς ἰδὲς, μάχουσαν μὲν ἔχετε καρδίαν δ' οὐκ ἔχετε*, i. Loliginum instar gladium quidem habetis, cor autem non habetis. De his Plinius libro 32. cap. 2. *Loligo parua*, nunc in Græcia *τρεψαλδὸς*.

Lolium, *ἀλεα* (nunc vulgo Græcorum *λεα*) & *ζιζάνιον*: Gallis Iuraye: Italis Imbriaca, loglio, & Gioglio in Hertruria.

Longus versus, ita Latinè appellatur versus Heroicus senarius, siue hexameter, qui & Pythius vel epicus, & proprius & bucolicus, teste Diomede Gram. lib. 3.

Longum cerebrum, i. spinalis medulla, Macrobius Satur. lib. 7. cap. 9.

Longum fiat, breuitatis ac transitionis clausula, vt ne longū faciam. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 19. Post hæc Carminij verba longum fiat, si velim percensere, quàm multis in locis Græcorum vetutissimi æris sonos, tanquam rem validissimam, adhibere soliti sint.

Longulè, præter Plautum Apuleius Floridor. lib. 1. Homines enim neq; longulè disita, neque proximò adfita possumus cernere.

Longæuitas, *μακροβιότης*. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 10. Liquor vitalis longæuitate siccatu est.

Lopas, vide *Lepas*.

Loqui etiam de arboribus, pro sibilum edere, *καὶ ψιθυρίζειν* Theocrito. Virgilius in Bucol. Mænalus argutumque nemus, pinosque loquentes Semper habet. Sic & *ἄδειν* Græcè. Bion in Bucolicis apud Athenæum. *Εἶσα καὶ ἦν ἀνδύψη παλὺς ἀνεμὸς ἀπίπυς ἄδει*. Quod ita Catullus in Phaselli Epigram. Nam Cytorio in iugo loquente sæpe sibilum edidit coma.

Loquelaris, vt loquelares præpositiones, quæ ornâdi sensus, aut augendi, vel minuendi gratia cæteris partibus præponuntur, vt, An, con, re, se, di, dis: author Probus.

Lorica lintea, vnde *λινωδώρα* Homero. Suetonius in Galba: Loricam tamen induit linteam.

Loricatio, vt murorum loricatio. Vitruuius lib. 7. cap. 1. Duplicem præbeat cõtignationi loricationem. Paulus D. de verbor. Signif. Incrustationes, loricationes, pictura.

Lotus arbor, *λωτὲς*, Gallis Alifler: Italis Bagolaro vel Perlaro, de qua in nostro Lexico in voce *λωτὲς*. Hæc Herbariorum Myrtomelis, non verò Galeni *ἀμαμηλὲς* (potius Athenæi. vide in nostro Lexico *ἀμαμηλὲς*) licet Allobroges vocēt Amalenchier, & Mantuatenses Mäteriner. Loti fructus Ambrozelles à Sabaudis appellantur. Matthæoli loti genus secundum est Mōipellulanorum Micolonlier. fructusque vocât Micocoules. Loti tertium genus quod idem Matthæolus depingit atque Africanum vocat, Vua D'India Florentiæ dicitur: Venetiisque pro ligno Sancto siue Guaiaco habetur. videtur faba Græca Plinij cap. 30. libro 16. non autem *διόσυνος* Theophrasti, quæ cerasi species quam Guinier appellamus: cuius mollis nucleus.

Lubricum fidei, vt lubricum linguæ Modestino. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 3. Obiiciens tanto viro lubricum fidei.

Lucerna piscis, vide Miluago.

Lucius piscis: Burdigalæ Lucz: aliis Galliæ locis Brochet (qui maximus) Lanceron (qui mediocris) Brocheron (qui minimus:) aliis Bequet vel Bechet. Solius Ausonius eius meminit in Mosella: Lucius obscuras vlua, cænóque lacunas Obsidet, hic nullos mensarum lectus ad vsus Feruet fumosis olido nidore popinis. Piscis est fluuiatilis, lacustris ac palustris, vt lupus marinus voracissimus, qui & in pisces congeneres grassatur, auelisque vt fulicas deuorat: Illi caput quadratum, striatum fo-

raminibusque paruis excavatum : oculi aurei : dentes canini, in ore recurui : branchiæ vtrinque quaternæ : dorsum absque pinnis, circa : caudam vnica : corpus totum oblongum squamis paruis contectum. Apertus venter, ad pinguedinis indicium, rursus coalescit atque confanescit, si piscis viuus reiciatur in aquam. Platina lucium (quasi à λύκος) lycum & lycium vocat.

Lucri dotem facere, D. libro 11. Tit. 7. l. 29. Gaius: Si mulier post diuortium alii nupta decesserit, non putat Fulcinius maritum priorem maritum, licet lucri dotem faciat, funeris impensam præstare.

Lucrativus, D. lib. 6. Tit. 2. l. 7. Sed & si quis ex lucratiuis causis rem accepit, habet Publicianam. Vlpianus D. lib. 19. Tit. 1. l. 13. Si fundum mihi alienum vendideris, & hic ex causa lucratiua meus factus sit. Idem D. lib. 29. Tit. 4. l. 2. Maximè si lucratiuam habet possessionem.

Lucrificabilis. Persius Satyra 1. Antiopa erumnis cor lucrificabile fulta.

Lucubrationcula. Gellius lib. 20. cap. vlt. Voluptasque erit, lucubrationculas istas cognoscere.

Ludere ducatus & imperia: qui puerilis per iocum ludus simulachro dignitatis. Suetonius in Nerone: Crispinum Poppea natum impuberem adhuc, quia ferebatur ducatus, & imperia ludere, mergendum mari, dum piscaretur, seruis ipsius demandauit.

Ludere in pecuniam. Paulus D. lib. 11. Tit. 5. l. 2. Senatusconsultum vetuit in pecuniam ludere.

Ludibriosus, ἄκτὸς, κατὰ γέλασος, deridendus, habendus ludibrio. Gellius libro 7. cap. 11. Cum in eundem Antonium probra quædam alia ludibriosa & turpia ingessisset, i. ὀνειδιστὰ χλευαστικά.

Lumina excipere. Paulus D. lib. 8. Tit. 2. l. 4. Luminum seruitute constituta id acquisitum videtur, vt vicinus lumina nostra excipiat.

Luminis immittendi ius. Paulus D. lib. 8. Tit. 2. l. 40. Eos qui ius luminis immittendi non habuerunt, aperto pariete communi, nullo iure fenestras immisisse respondi.

Luminibus officere, quod & luminibus obstruere. Paulus D. libro 8. Tit. 2. l. 4. Cùm autem seruitus imponitur, ne luminibus officiat, hoc maximè adepti videmur, ne ius sit vicino inuitis nobis altius ædificare, atque ita minuere lumina

mina nostrorum ædificiorum.

Luminare, illuminare. Velleius Paterculus Histor. 2. Ille Senatus dies quo hæc acta sunt, virtutem M. Catonis iam multis in rebus conspicuam atque prænitentem in altissimo luminavit.

Luna nascitur. Macrobius Commentar. lib. 1. cap. 6. Ponamus ergo, sole in prima parte Arietis constituto, ab ipsius (vt ita dicam) orbe emerisse lunam, quod eam nasci vocamus. Horat. Carminum libro 3. Ode 23. Cælo supinas si tuleris manus Nascente luna, i. nouilunio: cùm luna emergit ex solis coitu. Ibid. Macrobius. Inde fere nunquam in eodem signo bis continuò nascitur, nisi in Geminis. Vide Pliniũ lib. 2. cap. 17. hoc loco: Lunam bis coitum cum sole in nullo alio signo facere quàm Geminis.

Luna caua apud Plinium libro octauo, capite quinquagesimo quarto opponitur nouæ. Sic enim de Simiis: Cornelius, luna caua tristes esse, quibus in eo genere cauda sit: nouam exultatione adorare.

Lunus deus. Spartianus in Caracalla: atque inde Caras Luni dei gratia venisset. Et quoniam dei Luni fecimus mentionem, sciendum doctissimis quibusque id memoriæ traditum. Atque ita nunc quoque a Carrenis præcipuè haberi, vt qui lunam fœmineo nomine, ac sexu putauerit nuncupandam, is addictus mulieribus semper inferuiat. At qui verò marem deum esse crediderit, is dominetur vxori, neque villas muliebres patiatur iniurias. Vnde quamuis Græci vel Ægyptii eo genere, quo fœminam hominem etiam Lunam deum dicant, mysticè tamen deum dicunt.

Lupus marinus, λάβραξ (à voracitate, quod escam λάβρωσ voraciterque absorbeat, vel potius quasi λαβορός λάβραξ) Hodie Græcis λάβραξι: Gallis Var, & Bar: Veneriis Varolo: Romæ Lupasso, & Spigola: Massiliæ ac Genuæ Louuazzo: Burdegalæ Lubin: Monspeli loup, & λαβραϊκόν Loupasson. Luporum piscium duo genera. Alius enim varius teste Columella lib. 8. cap. 17. Cuius dorsum ex albo cæruleum, venter candidus, nigris maculis conspersus, ἐπιστημένος. Alius sine maculis, qui appellatur laneus, siue lanat⁹ à cādore mollitiaq; carnis, a thore Plinio lib. 9. c. 17. Vterq; marinus est, flumina tamē ac stagna maritima sub. s. E. p. uisillo magn⁹ euadit, visusq; quidecim.

pondo. Dentium loco ossa habet aspera in palato, linguam offeam adhaerentemque: Corpus sulcatum protēsa linea. De eo rursus Plinius lib. 32. cap. 2. Oppianus Halieut. lib. 3. Galenus Aliment. 3. & Athenæus lib. 7.

Lupanarius, lupanarij dominus. Lampridius in Alex. Seuero: Corpora omnium constituit vinariorum, lupanariorum, caligatiorum, & omnino omnium artium.

Lustrator, περιούσιος. Apuleius in Apologia: Hercules lustrator orbis, purgator ferarum, gentium domitor.

Lutatus, Particip. Lampridius in Heliogab. Sed ubi pimūm lutati sunt tituli statuarum, milites omnes exarserunt.

Lutum per trāssationem de persona inquinatissimæ ac perditissimæ vitæ. Cicero in Pisonē: O tenebræ, ô lutum, ô sordes, ô paterni generis oblite, materni vix memor. Catullus: Redde putida mœcha codicillos. Non assis facis ô lutum, lupanar, Aut si perditius pote est quid esse. Vide & λοιμός in nostro Lexico.

Luxus, luxi. Probus in Catholicis: Luxus huius luxus luxuriā scilicet significans. Terentius, adolescens luxu perditus. Nā luxus vacillans luxi facit. Salustius ablatiuo luxo pede.

Luxurio & Luxurior differunt. Luxurio in laude. Virgil. Luxuriatque toris animosum pectus. Luxurior in crimine est. Cornel. Seuerus. Luxuriantur opes, atque otia longa grauantur. Ex Diomede Grammat. lib. 1. Vbi ait in exemplo Virgilij luxuriare, non lasciuam mentis significare, sed habitudinem corporis.

Luxuriare in immodicum modum. Gellius lib. 7. cap. 22. Existimandum est, non omnino inculpatum, neque indefidem visum esse, cuius corpus in tam immodicum modum luxuriasset exuberassetque.

Lycium, λύκιον, πυξάκανθα, vel πυξάκανθος Galeno, Pyxanthos Chironia Plinio. Arbor spinosa, foliis buxi, de qua Dioscorides ac Plinius lib. 24. cap. 15. Verum Lycium adhuc ignotum. Matthæoli picturam falsam esse conuincit Anguilara in naturali historia, maximè plantarum, exercitatissimus. Nostri herbarii, eam plantam spinosam quæ in Auenionis, & Carpentoracti agro prouenit, Lycium esse contendunt: cuius semen infectores vulgò vocant Graine d'Auignō, vel graine iaune.

Lydius, lapis siue heraclius, & Coticula Plinio, index Ouidio,

βαστι-

βάσανος siue βαστανισής, & λίθος ηρακλής, κὴ ἡ λυδὴ Theophrasto (vt in Lexico ostendimus) Gallis Touche, Italis Paragona, vel Tocha.

Lyra piscis, λύρα Aristoteli: nostris Tumbé (& quibusdam Rouget, qui Cuculus) à MonsPELLIENSIBUS Gronau vel Grougnaut (à grumitu. Ἰόφως δὲ πικρὰ ἀφίῃσι, καὶ τρισμῶς ἐς λέγασσι φωνεῖν, εἶον λύρα, κὴ χέρις. ἔτσι γὰρ ἀφίῃσι ἕσπερ Γρυλλισμὸν, Aristot. histor. lib. 9. cap. 10.) piscis marinus est, teres, ruber: Cuius rostrum antiquæ lyra cornua repræsentat. Plinius lib. 9. ca. 10. de Testudinibus: Troglodytæ cornigeras habent, vt in lyra, annexis cornibus latis, &c. Est & lyra altera, quam recentiores Cataphractum vel ὀλόσσειον vocant: quæ Cornuta Plinij. Vide suo loco.

Macerare expectationem. Seneca Controuersarum lib. 4. Non tamen expectationem vestram macerabo singulos producēdo, liberaliter hodie & plena manu faciam.

Machara Herculeana, i. magna, vt quæ vulgò espée à deux mains, apud Iul. Copitolinum in Pertinace.

Machinatus, α, υμ, μεμηχανημένος. Sallustius apud Macrob. Satur. libr. 3. cap. 13. Præterea cum sedenti in transfenna demissum victoriæ simulacrū cum machinato strepitu tonitruum, coronam ei imponebat.

Machinatus, us, machinatio, μηχανή. Apuleius in Apologia: Itaque apud omnes intemperantissimè gloriatur, me suo machinatu reum postulat.

Maculatio, μίανσις, στίλωσις. Iulius Firmicus Matheos lib. 1. Vir omni infamia maculationeque pollutus.

Maculatio, μίανσις, στίλωσις. Apuleius in Apologia Cutim vitiligine insignit, & omnimodis maculationibus conuariat.

Madida memoria. Cæcilius Statius in Epiclero: Ita ne Antipho est inuentus profluuia fide, ita ne est immemoris, ita ne est madida memoria, i. fluxa ac labili. Vt Catullus dixit, In vêtō & rapida scribere oportet aqua, & Græcè εἰς ὕδωρ γράφειν.

Μαριαμωνίς (& μαινίδια apud Athenæum mænulæ) in Gallia Narbonensi, Iuscle: Adriatici sinus incolis, Sclauæ: Massilien

Bb. iij.

sibus Mendole (aliquibus Cagarel) Venetiis, Liguribus ac Romanis, Menola. Piscis marinus est ex squamosorū genere: cui box consimilis: palmo vix maior: hyeme cādidus: vère & astate varius: maculisque cæruleis distinctus. De eo Aristoteles histor. Animal. l. 8. c. 30. Plin. l. 9. c. 36. Martialiſq; l. 12. Fuisse gerres, aut inutiles mœnas Odor impudicus hirci (al. vrcei.) fatebatur.

Μαγαριον etiam species, quæ gerres, & Smaris, *σμαρίς*, & *λευκομαρίς* dicitur: In Gallia Narbonensi, Picarel, vt & in Hispania: Romæ Spigaro: Venetiis, Girolo, & Gerrulo: Massilia, Giaret. Pisciculus est digitalis magnitudinis, alicubi maior: cui rostrum acutum: corpus candidum, lineis argenteis fuluisque in longum, & vtrinque macula nigra insigne. Ex eo optimum garum paratur, idcoq; doctiores hunc garum piscem esse contendunt: qui & hodie Antipoli, Garon vocatur. De Smaride Aristotel. histor. lib. 8. cap. 30. Plinius lib. 32. cap. 10. apud quem (præter Martialem) Gerres in Catalogo piscium lib. 32. c. vlt.

Magis est posse dici, *μᾶλλον ἐστὶν εἶναι λέγεσθαι*, potius dici potest. Vlpianus D. lib. 26. Tit. 4. l. 5. An ergo & prouocare se inuicem secundum superiorem clausulam possint? Et magis est posse dici admittendam prouocationem. Plena oratio, *Magis consentaneum est, εὐλογώτερόν ἐστι.*

Magis pro lance. Plinius lib. 33. cap. 11. Tympana verò se iuene appellata stateras, & lances, quas antiqui magidas appellauerant. Sic malim accipere D. lib. 12. tit. 6. l. 36. Seruus insciente domino magidem commodauit.

Magister stabuli. Pomponius Lætus de Magistratibus Romanorum: Præfectus prætorio sub Cæsaribus disciplinæ militari præerat, eius postea auctoritas aucta erga forenses causas, vbi imperium declinare cœpit, nomen mutauit, magister stabuli dictus, cum antea sub regibus Tribunus celerum fuit, & sub Dictatore magister equitum.

Magister literarius, i. literator. Vopiscus in Tacito: Dij auertant principes pueros, & patres patriæ dici impuberes, & quibus ad subscribendum magistri literarij manus teneant.

Magnificatio, *μεγαλοποιία*. Macrobius Satur. libro 5. capi. 13. Hinc diuersarum inter heroas suos personarum varia magnificentio.

Μαγνὴ, μεγαλως. Cornel. Tacitus lib. 11. Sponte an coactus tam magnè peccauisset, nihil referre.

Μαγνιτινὸ ἰνφινίτα, i. maxima. Iustinus Histor. li. 15. Elephantus.

tus ferus infinitæ magnitudinis vltro se obtulit.

Maleficientissimus, vt maledicentissimus dicitur. Suetonius in Galba: Solos ex omnibus Neronis emissariis, vel maleficientissimos incolumes præstitit.

Malignissimus. Seneca de beata vita c. 18. Hoc per malignissima capita, & optimo cuique inimicissima, Platoni obiectū est.

Malabathrum, de quo in Lexico nostro in voce *μαλάβαρον*: vbi videbis errorem eorū qui vocant Betel. Quod in Officinis pro folio Indico venditur, folium est arboris Cassiæ, siue Cannellæ. Vide Cinnamomum.

Malum Assyriacum apud Plinium libr. 12. cap. 3. siue Medicum, *μῆλον ἑσπερικόν* siue *κησρόμηλον* apud Athenæum lib. 3. dicitur & Persicum à Theophrasto, *κίτερον* Dioscoridi. Cedri poma ex Zacintho (vbi nomen retinent) afferuntur amplissima, & quæ Citrons appellamus. Cedromela, pulpa magis cōstant, suntque odoratissima.

Mala mansio, robur, siue codex robustus Plauto, licet aliis pro catasta. Vlpianus D. lib. 16. Tit. 3. l. 7. Si hominem apud se depositum, vt quæstio de eo haberetur, ac propterea vincitum, vel ad malam mansionem extensum sequester soluerit.

Malam gratiam reddere, improbam dicit Iuuenal. cui cōtrariè apud Plautum, alicui bonā gratiā habere. Seneca Epist. 82. Hoc certe, inquam iusticiæ conuenit, suum cuique reddere, beneficio gratiam, iniuriæ talionem, aut certè malam gratiam.

Malè habere pro vexare. Cæsar Belli ciuilibus lib. 1. Relinquebatur Cæsari nihil, nisi vti equitatu agmen aduersariorum malè haberet, & carperet.

Mandare ad aliquam. Suetonius in Caligula: Alij tradunt adhibitum cœnæ nuptiali mandasse ad Pisonem contra accumbentem, noli vxorem meam premere.

Mandragora Theophrasti (cuius caulis ferulaceus, fructus *ραγώδης*, i. acinosus, & vinosus. Sic enim melius quàm Hermolaus) est Solanum maius Herbariorum, quod & manicum vocant (quia, idem prestat) Italicorum faba inuersa, & Venetiis ac Paduæ Herba bella dona. Vide *Μανδραγόρας* in nostro Lexico.

Mane. Carisius in 2. Mane mane inquit, porro vt audias. cupiditatis affectus est. Plautus in Casina: Cedo mane, vnum venit in mentē modò. Et alibi, Sed mane dū, num ista popula fors, aut abiegna est tua. Et in Pseudolo. Hem mane, quanti

istuc vnum coquinare doces. Et Plinius in 8. Epistol. ad Montanum: Finem existimas mane dum, & maiora accipe. Sic Græcè μένον. Sophocles in Oedipo Tyr. Ποίοισι μένον, τίς δέ μ' ἐυφύβροτον.

Manifestissimus, Palus D. lib. 30. Tit. 1. 1. 33. Nisi ipse testator ex scriptura manifestissimus est, vtrumque eorum solidum accipere voluisse. Qui Græcus dicendi modus.

Manifestissime, Scæuola D. lib. 33. Tit. 2. 1. 32. Nisi manifestissime probetur aliud testatorem sensisse. Marcianus D. lib. 34. Ti. 8. 1. 3. Manifestissime comprobatus est, id egisse.

Manifestare, manifestum facere, δηλῆν. Iustinus Histor. libro 41. Hoc etiam ipsorum vocabulo manifestatur. Vtitur eo frequenter.

Manifestatur, manifestum fit. D. libro 4. Tit. 6. 1. 17. Quod si non adgnouerit, ex post facto vsu capionem processisse manifestatur, δηλῆται.

Manifestarius solæcismus, Gellius lib. 1. cap. 7.

Manipulus, militis tegumentum manus, gantelet. Sed cum ad conspectum eius concitus leo impetum fecisset, manum manipulo inuolutam Lyfimachus in os leonis immerfit, arreptaque lingua feram exanimauit.

Manliana imperia. Gellius libro 9. cap. 13. Ab hoc Tito Manlio, imperia & aspera & immitia, Māliana dicta sunt, quoniam postea bello aduersum Latinos cum esset Cos. filium suum securi percussit: qui speculatum ab eo missus, ne pugnaret interdicto, hostem à quo prouocatus fuerat, occidit. Historia apud Tit. Liuium, 1. Decad. lib. 8. & Valer. Maximum lib. 2. cap. 2. & lib. 9. cap. 3.

Mansiones, quæ & cæsura, siue sectiones, vt πενδημιμαρῆς, κῆ τεῖτον, ἐφδημιμαρῆς, τετραποδία siue βικολικῆ: Diomedes Grammatices lib. 3.

Manticulari, quo vsus Pacuuius & Plautus, sed & Apuleius in Apologia: Vt olim Vlyxis socij thesaurum reperisse arbitrati sunt, cum virem ventosissimū manticularentur, i. attrectarent furandi animo.

Manuaria mola. Iauolenus D. li. 33. Tit. 7. 1. 25. Molas manuarias quidem suppellectilis, iumentarias autem (vt asinarias) instrumenti esse Ofilius ait.

Manus elephantis Cicer. 2. de Diuinat. Promuscis, & proboscis Plin. ὑπονομαία Philostr. ὑποβοσκῆς, siue ἐλέφαντος μυκτῆρ Aristot.

Aristot. & ἐλέφαντος ρῆς Suid. Gallis trompe d'elefant: Ital. tromba d'olifante.

Manumissor, tis, qui manumittit. Vlpianus D. lib. 37. Tit. 12. 1. 1. Liberos autem manumissoris non venire ad contra tabulas bonorum possessionem filij.

Manuarium as, quod in alea singulis manibus (est enim & Manus vox aleatorum, vt manus remittere, apud Sueton.) colligitur. Aulus Gellius lib. 18. cap. 13. Tesserulas in medium vice sua quisque iaciebamus. Captionis solutæ, aut parū intellectæ, præmiū pœnæ erat, num⁹ vnus H. S. Hoc ære collecto, quasi manuario, cœnula curabatur omnib⁹, qui eū lusum luseramus.

Manum conferre: Vnde ex iure manu confertum vocare: Gellius lib. 20. cap. 9. Vide Ex iure, in Dictionariis.

Manumissor, qui manumittit. Vlpianus D. libro 26. Tit. 4. 1. 3. Manumissor ex lege 12. tabularum tutor est.

Marcor ducis. Velleius Paterculius 2. Histor. Marcore ducis, perfidia hostis, iniquitate fortunæ circumuentus.

Mare mortuum. Iustinus Histor. lib. 36. de Iudæa: In ea regione latus lacus est, qui propter immobilitatē, mortuum mare dicitur, &c. Hic Asphaltites lacus Iosepho Plin. Solino.

Margarita extricata: non pertusæ nec in linea, ἀπολελυμένοι. Vlpianus D. lib. 9. Tit. 2. 1. 27. Si cum maritus vxori margaritas extricatas dedisset in vsu, eaque inuito vel incio viro perforasset vt pertusis in linea vteretur.

Margaritarij, margaritarum negotiatores, apud Iulium Firmicum Mathesos lib. 4.

Marmorare. Lampridius in Alex. Seuero: Hoc genere marmorandi statuas colosseas in vrbe multas locauit.

Marspiter, Mars pater, Macrobius Satur. lib. 1. cap. 19.

Materialis, ὑλητός. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 12. Volens nouum potum materialis alluionis intelligi. Ibid. materialis influxio.

Matudinò, Aduerbiū est teste Diomede Gammat. lib. 1.

Maturè, Gellius lib. 10. cap. 11. Maturè nunc significat properè, & citò, contra ipsius verbi sententiā. Aliud enim est maturè, quàm quod dicitur Properè. P. Nigidius homo in omniū bonarum artium disciplinis egregius: Maturè, inquit, est, quod neque citius est, neque ferius: sed medium quiddam, & temperatum est. Illud verbi temperamentum per ἀεὺ δὲ βραδέως exprimebat Augustus. Vide reliqua.

Maturare verbi elegantissima expositio ac fusissima apud Macrobius lib.6.cap.7.

Mauricè à Mauro, vt à Gallus Gallicè dicitur teste Gellio lib.2.cap.25.

Meatim, aduerb. à Pronomine me, vt à tu tuatim, Diomedes Grammat. lib.1.

Mecænaticus, Adiect. à Mecænas. Suetonius in Nerone: è turri Mecænatica prospectans.

Medicatus pro venenatus & toxico infectus. Sueton. in Claudio: Et veneno quidem occisum conuenit. Alij domestico conuiuio, per ipsam Agrippinam, quæ boletum medicatum audivissimo ciborum talium obtulerat.

Media largiri. Seneca Epistol. 110. Prodesse dicuntur, & qui media nobis largiuntur, pecuniam, gratiam, incolumitatem, alia in vsus vitæ chara aut necessaria.

Medium, τὸ κοινόν, commune, societatisque vocabulum de re communi. Pomponius D. lib.17. Tit. Pro socio. l. 59. Quod in alea, aut adulterio perdiderit socius, ex medio non est laturus. Hinc illa dicendi genera, In medium quærere, adferre in medium siue consulere.

Mediè, μέπως, moderatè, μετείως. Ulpianus D. lib.13. T. 7. l. 25. eum dicere vult, Iudici mediam viam tenendam esse, sic inquit: Mediè igitur hæc à iudice erunt dispicienda: vt neque delictus debitor, neque onerosus creditor audiatur. Apuleius lib. de Philosoph. Qui nec planè optimi, nec oppido deterrimi sint, sed quasi mediè morigerati.

Meditamen. Catullus in Carmine nuptiali: Aspiciate, innuptæ secum vt meditamina quærant. Sic in manuscriptis.

Medito. Diomedes Grammatices lib.1. Medito & meditor item differunt. Nam vt putat Plinius (nempe in arte Grammatica, de qua se scripsisse testatur in Historiæ præfatione) Meditare est secum cogitare: Meditari, voce dicere.

Meditullium. Apuleius lib. de Philosophia: Nec solùm quòd careant redundantia & egestate, sed quòd in meditullio quodam vitiorum sitæ sunt.

Medullitus. præter Plautum Apuleius Floridor. lib.4. Atque summis medullitus viribus contendunt.

Melandrya, vide Thynnus.

Melancoryphus, vide Ficedula.

Melandrium, vide Elacatenes.

Melanu

Melanurus, oculata Plinio, μελάνυρος Aristoteli, Ophthalmias Plauto: Monspellensibus Nigr' oil: Massiliensibus, Oilla diga, & oblada: Nicensibus, Iblada, & Auguyata vel Oyata: Genuæ, Oia: Romæ, Ochiata: Venetiis, Ochia. Græci à caudæ nigredine: reliqui ab oculorum magnitudine sic vocarunt. Piscis est Saxatilis Coracino & Sargo similis (& vt ipar' ὀφθαλμιαστὸς) Cuius oculi magni ex cæruleo nigricantes: brachiæ vtrinque quatuor: pinnæ auratæ, caudæq; sed nigra macula notata, deinde rubescens. Squamis tegitur latis & ex facili deciduis: corpusque ipsum lineolis nigris distinguitur, ob quas dictus est πολύγαμμος & μελανόγαμμος. Plinius in censu piscium lib. 32. cap. vltimo Melanurum, & oculatam, quasi diuersos, diuersis nominibus bis resposuit vel obliuione vel inscitia: cuius error similis in aliis piscibus, vt de Orpho, & Erythrina.

Melilotos, Sertula Campana, μελίλωτος, vel μελίλωτον Galeno. Gallis Melilot (Officinarum autem Melilotos, est Lotus vt bana Dioscoridis) Italis Coronella, vt in Campania: & Malotro alibi. Meliloti Campaniæ flos μηλίζων Dioscoridi, i. malicoronei (quod μελλον dici per excellentiam, in Lexico ostendimus) coloris: quod interpretes, vt Matheolus ignorarunt.

Melius est dicere, βέλτιόν ἐστι λέγειν, D. lib.9. Tit. 2. l. 27. Ulpianus: Tamen quia terra mea non sit, qua aquam duco, melius est dicere, actionem vtilem dandam. Diomedes Gram. lib.1. Melius est tamen dicere, vitandæ ambiguitatis gratia, Alitus.

Melius emere, pro vilius ac meliore pretio. Apud Suetonium in Cæsare iocòque Ciceronis: Et vt sciatis melius emisse, emit Tertia deducta.

Meliorare, meliorem reddere. D. lib.7. Tit. 1. l. 13. Siquidem ei permittitur meliorare proprietatem.

Melones Palladio, μηλοπέπωνες Galeno 2. & 4. Alim. Gal. melons: Ital. meloni. Pepones verò, πέπωνες, σικυοπέπωνες Galeno 2. Alim. σίκυοι πέπωνες Aristot. etiam αεραματιά dicti à Polluce: Gallicè Pompons: Ital. Pepone, vel potius Angurie.

Membra in diuersum actis cruribus distrahere, vulgò tirer à quatre chevaux, quo tormento Schinis latro importunus, quos superasset excarnificabat, teste Pausania in Corinthiacis. Seneca libro 2. Epistol. in 14. Cogita hoc loco carcerem, & cruces, & equuleos, & vincum, & adactum per medium hominem, qui per os emergat, stipitem, & distracta in diuersum actis cruribus mēbra, illā tunicam alimentis ignium & il-

Cc. ii.

litam & intextam. Vide apud Liuium lib. 1. de Metio Suffetio quadrigis discerpto: de quo Virgil. Æneid. 8. Metium in diuersa quadrigæ Distulerant.

Memoriam alicuius damnare. Vlpianus D. lib. 24. Tit. 1. 1. 32. Si maritus vxori donauerit, & mortui sibi ob sceleris conscientiam conficiuerit, vel etiam post mortem memoria eius damnata sit, reuocabitur damnatio.

Memoriam vite alicuius componere, pro eius vitam memoriarum mandare. Suetonius in Claudio: Nec contentus, elogium tumulo eius versibus compositis à se exculpisse, etiã vitæ memoriam prosa oratione composuit.

Memoraculum, μνημόσυλον. Apuleius in Apologia: Me sanctissimè tot sacrorum signa, & memoracula custodire.

Memoriales tituli (vt apud Suetonium memoriales libri) μνημότυχα. Gellius lib. 20. ca. 11. de festiuitatibus inscriptionum librorum: Est qui memoriales titulos fecerit.

Memoratissimus, ἀπομνημονεύτατος, qui celeberrimus. In cap. 4. libri 8. Auli Gellij: Herodotus scriptor historiarum memoratissimus. Et lib. 15. cap. 31. Memoratissima illa imago Ialyfi Protogenis manufacta.

Memphitis lapis, siue marmor memphites, lapis est latus calculorum magnitudine, velut vinctuosus læuore, totus varius discursantibus lineis maximè aureis: quibus similis varietas operis efficitur qualis eius quod Damascenum appellamus, vt in manubriis pugionum, ensium ac cultellorum. Affertur ex Cayro siue Memphi: Indique plurimi faciunt colloque appendunt contra venena, ac sanguinis reiectiones, vocantque Hieracã. Describit Dioscorides, cui μεμφίτης λίθος: Ex quo Plinius lib. 36. cap. de generibus marmorum: Vocatur & Memphites à loco gemmantis naturæ: huius vsus conteri, & iis quæ vrenda sint aut secanda, ex aceto illini. Obstupescit ita corpus, nec sentit cruciatum.

Mendacium dicere, quid à mentiri differat, vide apud Gellium lib. 11. cap. 11.

Mendicabula animi. Apuleius in Apologia: Quoniam hæc tibi, vt quædam mendicabula animi fudent.

Mens animi, ψυχῆς ὁ νῦς Aristotel. Metaph. Lucretius. Perturbata animi mens in mærore, metúque. Rursus: Denique cur animi nunquam mens, cõsiliúmque; Gignitur in capite. Catullus ad Ortalum: Nec potis est dulces Musarum expromere
foetus

foetus Mens animi. Horatius verò in 1. Epistola. Tamè istuc mēs animúque Fert.

Mens congesta, i. συνθροισμένη ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὴν Platoni in Phædone. Claudianus de Raptu Proserpinæ lib. 1. -- Audaci promerere cantu Mens congesta iubet. Vide Brodæum Miscellaneorum lib. 1. cap. 4.

Mentis integritas, i. sanitas. Labeo D. lib. 28. Tit. 1. 1. 2. In eo qui testatur, eius temporis quo testamentum facit, integritas mentis non corporis sanitas exigenda est.

Mensor machinarius, qui Ciceroni agri priuati publicique decempedator: Sic dictus à machinula qua vitur. Vide Vitru. in præfat. lib. 10. & Budæum in pand. D. lib. 11. Tit. 6. 1. 7. Si mensor machinarius fefellerit.

Mentiri ad aliquem, ψεύδεται πρὸς τινα. Gellius lib. 15. cap. 22. de Sertorio: Is in temporibus difficilimis mentiebatur ad milites.

Mercatores oleary, Vlpianus D. lib. vlt. Tit. 4. 1. 5.

Mercuriolus, Diminutiuum à Mercurius, apud Apuleium in Apologia. Ita minutatim ex tabellis compacta crassitudine Mercuriolus expediri potuisse.

Merendarius. apud Senecam Controuers. lib. 10. in 4. Bassus: Ostende nobis merendarios tuos. Labienus commodiùs, Ostende nobis alumnos tuos.

Meritissimus. Plinius Epistol. lib. 5. Pontio: Quod mihi cognitum est nõ fama, qua alioquin optima, & meritissima fruatur, sed longis magnisque experimentis.

Meritissimè, ἀξιοτάτως. Plinius Epistol. lib. 9. Mótano: Vt singularis industriæ fructum meritissimè ferat.

Meritissimò, ἀξιοτάτως. Apuleius de deo Sacratris: Nam quod quidam aues aëri attribuat falsum sentire meritissimè dixeris.

Merops, απιαστρα, μέροψ Aristoteli Histor. lib. 9. In Creta à comedendis apibus μελιασοφάγος: Gallicè Guespier, al. Perroquet de montagne: Italicè Gaulo, Ieuolo, & Neapoli Lupo de l'api: in Sicilia Picciaferro. Auis est maior sturno, similis Alcyoni, coloris elegantia psittacis vix cedens. Plinius lib. 10. cap. 33. Merops vocatur genitores suos reconditos pascens, pallido intus colore pennarum, supernè cyaneo, primori subrutilo. Nidificat in specu sed pedum defossa altitudine. Seruius in Georg. Virgil. Meropes aues vocantur apiastræ, quia apes comedunt.

Prolus, *Meropes* dicuntur aues, quas in Italia vocant barbaros: alij legunt Dardos (quia sic Bononiæ) vel dardaros.

Merula, vel *merulus*, κόασυφος & κόλχος: Gallis Merle: Italis Merlo: Hispanis Mierla, & Lusitanis Melroa: Anglis Blaz byrd. Auis nota est. Est & Merula fusca, κόασυφος, βαλός, Aristoteli Histor. libro 9. capite 19. Gallis Merle rocher. Eius generis & quæ à nostris Merle au collier, i. merula torquata. De Merulis Plinius lib. 10. c. 29. Author. Philomelæ: Et merulus modulās tā pulchris cōcinit odis: Nocte ruente tamē carmina nulla canit.

Merula piscis, κόασυφος, κότυφος: Gallis Merle. Romanis Merlo: Mafsiliensibus Rochan: Venetiis, Tinca di mar. Piscis est marinus ex saxatiliū genere, Tinca fluuiatili forma similis: cui color ex indico nigrescens (est enim μέλαγχρους vt auis Merula) ac mutabilis: dētes acuti atque recurui: cauda æqualis nec bifurca. Idem hepar habet albū, ex quo fellis vesica laxè dependet. Vide Aristotelem de Amia. De Merula Plinius lib. 9. cap. 15. & lib. 32. cap. vlt.

Mespili, μέσπιλος Dioscoridi, & μεσίλη Theophrasto, Gallis Neflier: Italis Nespolo: Duæ species: Prima foliis apij, siue oxiacanthæ, ἀρώνια, τέλεικος Dioscor. ἀνθηδών Theophrasti: Italicū Azzarolo, vel Tricoco, vel Pomo imperiale. Secunda Italica quæ nostras, ἐπιμηλῖς vel σπίνικς Dioscoridis, ἀνθηοειδής Theophrasti. Ea vnedo Latinorum, non arbutus vt perperam Plinius: de quo in nostro Lexico, in verbo Ἐπιμηλῖς, & ἀμαμηλῖς. Est & Cotonaster Cordi Epimelidis species. Mespili quoque species κείταιρος, de qua in Lexico.

Messura, μεισμός: Diomedes Grammat. lib. 1. Metor metetris, cum ad fructum, ex quo perfectum fit messus, non metitus sum, messuram enim dicimus non metionem. Et futurum actiuo messurus passiuo metendus.

Meus stupor, quomodo vulgò dicimus mon lourdaut. Catullus in Epigram. ad Colonia. de stolido municipe suo: Talis iste meus stupor nil vider, nil audit. Vbi vitij nomen pro vitioso. Sic dictus olim à Bibaculo Orbilius Literarum obliuio.

Meu, siue meum, μέιον, Gallis Meu, fenœil de mōtagne: Italis Einochiella (vt Mutinæ) & in Calabria Imperatrice, alibi Spicura: Hispanis Pinillo. Herba de qua præter Dioscoridem Plinius lib. 20. cap. 23. Copiosè prouenit Meum odoratissimum (quale laudatissimum Athamanticum) in Sabaudia montibus Gennabi, & in Allobrogum & Sequanorum montibus.

Miagron,

Miagron, vide in nostro Lexico Μελάμπυρον. Est verò Italarum Semenziua, vel Durella.

Milesius sermo, i. voluptuarius, à Milesiorum moribus lasciuus. Apuleius in Asino aureo: At ego tibi sermone isto Milesio, varias fabellas conferam, aureisque tuas beneuolas lepido susurro permulceam. Vnde & Milesiæ delicia. Martianus Capella: Nam certè mythos, poëticæ etiam diuersitatis delicias Milesias, &c. Et μιλισιακῶν librorum impudicorum author Aristides apud Plutarch. in Crassio: de quibus Ouidius in Epist. ad Augustum: Vertit Aristidem Cicena, nec obfuit illi Historiæ turpes inseruisse iocos.

Militia pro authoramentis militiaeque stipendiis. Celsus D. lib. 31. Tit. 1. l. 22. Lucius Titius in testamento suo Publico Manio militiam suam reliquit, siue pecuniam quæcunque redigi ex venditione eius potuerit, cum suis cōmodis. Ibid. militiam vendere, exigere, i. prætium militiae.

Miluita, ordo militaris, ac dignitas. Scaeuola D. lib. 32. l. 120. Sempronio alumno meo illud & illud, & cum per atatem licuerit, militiam illam cum introitu (i. quod pro introitu erogari solet) comparari volo. Ibid. Scio liberto meo militiam do lego.

Militariter, præter Liuium Arrius Menander D. lib. 49. Tit. 16. l. 4. Militariter puniendi.

Milium, κέγχρος: Gallicè mil, vel millet: Italicè miglio. Milium syluestre, κέγχρος ἀγείος Galeni libro 2. de Antidotis, est Ischæmon Plinij, Ἰχαιμος Theophrasti, vt in Lexico ostendimus.

Milium nigrum agnouit & Oribasius.

Milium Indicum, Gallis mil d'Inde: Italis Melica vel Melega, Sorgo, & Saggina in Hetturia. Plinius lib. 18. cap. 7. Milium intra hos decem annos ex India in Italiam inuectum est, nigrum colore, amplum grano, harundineum culmo. Adolefcit ad pedes altitudine septem prægrandibus culmis, lobas vocant: Omnium frugum fertilissimum. Sed legendum fobas, vt in Lexico ostendimus in voce φόβη. Granum ex rufo nigrescit. Ex culmis, & radicum capillamentis fiunt parue scopæ vestibibus, & capiti detergendis. Quod autem in India appellatur Hoba (vt in Vraba) & Mahiz, genus est tritici, quod nos falso vocamus Blé de Turquie.

Millo, τερόρχης vel τερόρχος, auis quæ Buteo Plinio. Vi-

de Triorches. Marcellus Empeiricus: Qui in Venerem infirmior erit, testiculos millonis ex aqua fontana quæ perennis est, cum melle decoctos edet ieiunus per triduum, statim remediabitur.

Miluago siue miluus, ac Lucerna piscis, Græcorum ἰεραξ, siue Ionicè ἰρηξ, ac ἰδαξ Doricè: Northmanis Gournault: Accolis sinus Adriatici Lucerna: Romæ, Nibio, aut Capone: Malsiliæ Beluga: Monspelij Cabote. Piscis est rufus, sine squamis, cuti asperiore, pinnisque longis latisque fermè hirundinis piscis instar. Coruo cuculòque piscibus non dissimilis, sed vt & scribit Athenæus lib. 8. ὁ δὲ ἰεραξ σκληροσπικότερος μὲν κόκκυρος. Plinius lib. 32. cap. 2. Miluago quoties cernatur extra aquam volitans, tempestates mutari, Trebius Niger author est. Idem lib. 9. cap. 27. Subit in summa maria, piscis ex argumento appellatur lucerna, linguaque ignea per os exerta, tranquillibus noctibus relucet. Vbi legendum, Item miluus (ex superiori capite malè discerpto) subit, &c. Et Oppianus Halieut. lib. 1. ἰρηξ δ' αὐτῆς ἀλμυρῆς χροδὸν ἠερέδοιται, &c. Lucernæ recens captæ noctu lucent oculi. Vulgò Græcorum Lucerna, λύχνος.

Miluus piscis, vide Miluago.

Mimiambus. Macrobius Satur. lib. 1. cap. 4. Matius homo impensè doctus, in mimiambis pro eo dicit.

Mimiambus: Scribunt Mimographi mimiambos comediâsiue versibus iambicis, vt Laberius, Virgilius Romanus, de quo Plinius Epistol. lib. 6. Caninio: Scripsit Mimiambos tenuiter, argutè, venuste: atque in hoc genere eloquentissimè.

Minacissimus. Suetonius in Caligula: Aduersus quoque barbaros minacissimus.

Minimo defungi. Vlpianus D. lib. 19. Tit. 1. 1. 11. Ait, emptorem noxali iudicio condemnatum, ex empto actione id tantum consequi, quanti minimo defungi potuit. id est, quanti explicari potest, cum minimo explicatur, & quanti diligentissimus se explicare potuisset. Nam defungi, est explicari aliquo negotio molestiâque liberari.

Ministerium accommodare. Vlpianus D. lib. vlt. Tit. 14. 1. 3. Et ministerium quale quale accommodauerunt.

Minoratus, diminutus. Scæuola D. lib. 18. Tit. 7. 1. vlt. Minorato pretio vendidit.

Minus frequentantur, & in desuetudinem abierunt. D. lib. 11. Tit. 1. 1. 1.

Mini-

Minutissimus. Suetonius in Caligula: Tandè flagitante populo proposuit quidem legè, sed & minutissimis literis, & angustissimo loco. vt ne cui describere liceret. Minuti versus, (vt longi versus, i. heroici Ennio) hēdecasyllabi, dicti ab Sentio Augurino in Epigram. apud Plinium Iuniorem: Canto carmina versibus minutis, His olim quibus & meus Catullus, Et Caluus, veteresque.

Minutulus. præter Plautum Macrobius Satur. lib. 7. cap. 3. irridendo eorum minutulas quæstiones.

Misericordiam exercere. Vlpianus D. lib. 16. Tit. 3. 1. 7. Intempestiuè misericordiam exercuit.

Mistura virtutū. Suetonius in Domitiano: Mistura quoque inæquabili vitiorum, atque virtutum, donec virtutes quoque in vitia deflexit.

Mitificus, μετὸνπιός, & mitis. Apuleius lib. de Mundo: Vitrix necessitas, vindex futura, quam ille facit mitificam, qui statim à tenero & ipsis incunabulis intellexit, &c.

Mitilare, vide Acredula.

Mittere manum ad arma, vt vulgò mettre la main aux armes, quod πει εἰσβολικίας dicitur. Seneca lib. 2. de Ira. Alexandrum ait, Xenophanto canente manum ad arma misisse.

Mixtissimus, Superlat. Velleius Paterculus 2. histor. Ac prædicandum est, esse mores eius vigore ac lenitate mixtissimos.

Moderamenta vocum, vide Accentunculæ.

Moderatissimus, Superlat. Iulius Capitolinus in M. Antonio: fuitq; per omnia moderatissimus in hominibus deterrendis à malo.

Modi (i. spatij, Julio Paulo & Aggeno) renuntiatio. D. lib. 11. Titulo, Si mensor falsum modum dixerit: 1. Nam interest nostra ne fallamur in modi renuntiatione.

Modificatio verborum. Gellius lib. 10. cap. 3. Sed si quis est tā agresti aure, ac tam hispida, quem lux ista & amœnitas orationis verborumque modificatio parum delectat.

Modus pronuntiatiuus, i. Indicatiuus, authore Probo in instit. artium.

Modulato carmine canere. Suetonius in Caligula: puellis carmine modulato, laudes virtutum eius canentibus.

Modulatio. Gellius lib. 1. cap. 11. Sed contrà, vt moderatiores (animi) modulatioresque fierent.

Modulamentum, modulamen. Gellius lib. 1. cap. 7. Id potius Dd.j.

ἐπιμελέει τὸν λόγον modulamētis orationis M. Tullij cōnenisse.

Mollities frontis, nimius pudor ac verecūdia qualis etiā sapifimē vel doctissimis naturaliter insita est, qui cōtrā ac prāduri oris homines nec ingenij nec doctrinæ suæ fiduciam habentes subinde erubescunt, vbi sui specimen exhibēdum. Plinius Epistol. lib. 6. Quadrato: Nec verò Isocrati quo minus habetur summus Orator offecit, quod infirmitate vocis, mollitie frōtis, ne in publico diceret, impediēbatur. Cicero 2. de Oratore: vt ille pater eloquētiæ de se Isocrates scripsit (nēpe in opere, cuius inscriptio *παιαθναυός*) ipse pudore à dicendo, & timiditate ingenua refugisti. Sūpsit Plinius ex Quintiliano qui lib. 6. c. 4. de bona altercatione loquēs, in qua audendū & fortiter impudentiæ resistendum, sic tradit: Non est res animi iacentis, & mollis supra modum frontis: fallitque plerūque quod probitas vocatur, quæ est imbecillitas.

Mollitis fluere. Velleius Paterculus Histor. lib. 1. Sardanapalū eorum regem mollitiis fluentem, &c.

Molliusculus, vt Molliculus Catullo. Plinius Epistol. lib. 1. Facit versus quosdam sanē sed data opera molliusculos, leniusculosque, duriusculos quosdam.

Molo, præterit. molui. Pomponius: Neque molis molui, neque palmis pinsui: apud Diomedem Grammatices lib. 1.

Momentarius, *ωρολογίος*, vt & momentosus Quintiliano. Papinianus D. lib. 34. Tit. 1. 1. 8. Diuersa causa est eius, cui legatorum diuisio mandatur. nam ea res præsentem ac momentariam curam iniungit. Alimentorum verò præbendorum necessitas oneribus mensuris atque annuis, verecundiā quoque pulsantibus astringitur.

Monedula, vide Gracculus.

Moneta, etiam forma est typusque monetæ. Macrobius pro vtero translata ita vsurpauit lib. 1. Comment. cap. 6. Verum semine semel intra formadi hominis monetam locato, hoc primum artifex natura molitur.

Monodium. Diomed. Gram. li. 3. Sed quod partibus tibiis vel imparibus inuenimus scriptū, hoc significat, quod si quādo monodio agebat, vnam tibiā inflabat: si quando synodio, vtrāque.

Monolores, Vopiscus in Aureliano: Paragaudas vestes ipse primus militibus dedit, cum antè nō nisi rectas purpureas accepissent: & quidē aliis monolores, aliis dilores, trilores aliis, & vsq; ad pentelores, quales hodie lineæ sunt. facta compositio à loro.

Monumentarius, *ταφικός*, vt monumentarij ceraulæ, *ἰ. τὸ μέγαυ-*

λός Aeliano, sicicines Gellio lib. 20. cap. 2. Apuleius Floridorum lib. 1. Antigenidas tibicen cum eilet in tibicinio apprimē nobilis, nihil quē se laborare & animo angere & mente dicebat, quā quid monumentarij ceraulæ tibicines dicerentur.

Moralitas ἠθικότης. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 1. Sunt præterea styli dicendi duo, dispari moralitate diuersi.

Morare pro morari, vt patio pro patior: demolio, auxilio. populo, digno, pro demolior, auxiliior, populo, dignior. Næuius in Proiecto: Quid moras? Pacuius in Hermione: Paucis absoluit: ne moraret diutius. Ennius: An aliquid, quod dono illi morares, sed accipite. Ex Diomede Grammat. lib. 1.

Moratio, *χρόνησις*. Iul. Firmicus Matheleos lib. 7. Qui terrā in medio collocatam æquata moratione sustentat.

Morarius Compart. à mora. Seneca Quæst. Natur. 6. cap. 14. Neque enim in nobis febris alias partes moratius impellit, sed per omnes pari æqualitate discurrit.

Moratorius ἀνακλητικός. Vlpianus D. lib. vlt. Tit. 15. l. 4. Quominus prædiū iure pignoris distrahatur, oblata moratoria cautione non admittitur.

Moratoria cunctatio. Vlpianus D. lib. 26. Tit. 7. l. 7. Debit enim suis partibus fungi, non quidem præcipiti festinatione, sed nec moratoria cunctatione.

Morbis tenax, i. longus ac morosus. Suetonius in Claudio: Variis & tenacibus morbis conflictatus est.

Morbis subtercutaneus, aqua intercus, *υδροπνευσίς*. In Epitome Sexti Aurel. Victoris in Adriano: Hic morbo subtercutaneo quem diu placidè pertulerat victus.

Mordeo, memordi non momordi dicebant veteres, vt pepugi, spepondi, Occecurri. Ennius in Satyris: Meum non est, at si me canis memorderit. Quod & exemplis Laberij, & Nigidij comprobatur Gellius lib. 7. cap. 9.

Mordaciter, *δυσπικώς*. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 3. Ait ille nimis mordaciter.

Mormyrus, vel mormyrus. *μέρμυρος* & *μόρμυλος* (Athenæo, & Oppiano, melius verò *παροξτόνας* scribitur *μορμύρος* & *μορμύλος*, qui & Epicharmo *μόρμα*;) In Gallia Narbonenī Morme: in Hispania Mormo, vt & Mafilia & in toto Liguria sinu: Romæ Mormillo; Venetiis Mormyro, vt & Constantinopoli *μόρμυρος*. Piscis est marinus, litoralis, auratæ similis, corpore minus rotundo, compresso, capite longiore: rostro

acutiore & magis compresso: cuius color argenteus (in dorsoque ex albo cæruleus) qui transuersis lineis fuscis adūbratur & variatur: indēque ab Oppiano dictus, *μορμύλος αἰόλος ἰχθύς*. Cauda quoque bifurca, ac branchiæ quaternæ. Ouidius de piscibus: Et rarus faber, & pictæ mormyres, & auri, &c. Meminit Plinius lib. 32. cap. vlt.

Morosissimè, Suetonius in Augusto: Amicorum tamen suprema iudicia morosissimè pensitauit.

Mortis causam præstare, i. mortis causam esse: vt apud Virgil. Mortis heu tibi causa fui. Vlpianus D. lib. 9. Tit. 2. l. 7. Celsus autem multum interesse dicit, occiderit, an mortis causam præstiterit.

Mortalitas, pro mors. D. lib. 23. Tit. 4. l. 2. Vlpianus: Cum mariti mortalitas interuenit.

Motacilla, α, *σεισπογγίς*, *σεισουρα*, *κίλλουρος* Hesyech. (legend. *κίλλουρος*: nam *κίλλειν* Cillere, i. mouere) *κίγκλος*, & *κίγκλας* Menandro: Gallis Bergerette, Bergeronnette, Hochequeuë, Northmanis Battemare: Italis Codatremola, Squafacœa, Balarina, Venetiisque Vcciello dineue: Hispanis Pezpitalo, Aguzanice: Vulgo Græcorum *Σισορά*, & *κολοσοῦσα*. Auicula est coloris cinerei, alis rubro ac nigro hinc inde colore distinctis, quæ clunes semper agit ac ex cauda tremula sibi nomen inuenit. Varro de lingua Lat. Sic Galerita & Motacilla: altera quod in capite habet plumam alata: Altera, quod semper mouet caudam. Arnobius contra gentes lib. 7. Motacillæ formiculis pascuntur. Est & Motacilla alba, Gallicè circa Monspeffulum Enguane-pastre: Italicè circa lacum Verbanum Geron: Sabaudicè Colapa. Est & flaua, Aueloa Lusitanis.

Motiunculis leuibus tentari, dixit quoque Suetonius in Vespasiano, de leui morbi accessiuncula: imitatus Senecam.

Mugil, siue Mugilis Horatio, piscis cuius diuersa genera, vt Cestreus, *κεσρέος* siue *νήσις ἀστὸς* Platoni, *περαίας* & *σαργίν* dictus: à Gallis Same: Cui lineæ ternæ. Alterum genus, Capito, *κέφαλος*: Gallis Mulet, & à Monspelienfibus Cabot. Venetiis Ceuola. Ex Cephalis maioribus (nunc Græci Coclanos vocat: Padi accolæ, Miesine, fortè à *μύξινος*) fiunt Botarghæ. Cephalus distinguitur lineis pluribus, capite maiore sed breuiore quam reliquis. Tertium Mugilum genus: Myxon, *μύξων* siue *μύξων* vel *μύξινος*: Qui in Gallia Narbonensi, Muge: in Prouincia & Liguria, Maxon: dictus & à Græcis antiquis *βάκχος*

βάκχος, & *βλεννός* apud Athenæū. Hodie in Græcia *μυξαλίδα*. Huic caput rubescit circa labia & branchias, & τῷ κεσρέϊ similis, lineis modò Labeoni similior. Plinius lib. 32. cap. 7. Banchi (legendū Bacchi) quem quidam myxona vocant. Rursus li. 35. cap. 12. Tripatinum, inquit Fenestella, appellabatur summa cœnarum lautitia. Vna erat murenarum, altera luporum, tertia myxonis piscis. Quartum, Labeo, *χελών* siue *χελών*, qui & Diphilo *βάκχος* (non vt Plinius, cui Bacchus myxon) in Gallia Narbonensi, Caluc, vel Calug: aliis (quia virgatus) vergadelle. Cephalo similis est: capite minore, lineisque nigricantibus distinguitur myxoni similioribus, & labris prominentibus. Id omnibus mugilibus commune, carere dentibus. Est & inter has species, Mugil alatus, quem Agatenfes falconem marinum vocant. Piscis est marinus, litoralis, pinnis longissimis, vt hirundinis, alioqui Cestreo similis. Mugil quoque niger inuenitur, lineis etiam nigris exaratus ac descriptus non minus fenis. Mugil rursus etiam fluuiatilis, qui *λευκίσκος* Galeno (licet mugilū genus *λευκίσκων* statuatur Hicetius apud Athenæum) lib. 3. Aliment. Gallis Gardon: Romanis Lafcha: Placentinis Agulla: Mediolanensibus Oladiga. Cephalo similis est, capite minore: Cui dorsum cæruleum, ceruixque virescens, oculi flauui. Nunquam ad Cyprini magnitudinem accedit. Altera Leucisci species qui in Gallia Narbonensi Sophio vocatur, à Santonibus & Pictonibus Dard, ab aliis Vaudoise, & Lugduni Suiffe: vulgo Græcorum Leucorino. Ex fusco partim viridis est, partim flauus, squamisque mediis tegitur, quæ lineolis distinctæ sunt. Inter Mugiles fluuiatiles etiam piscis frequens riuisulis fluuiisque qui ex montibus Cemeneis labuntur, qui vulgò Siego appellatur. Rursus & pisciculus, qui Lugdunensibus Friton & Fritean. Vterque sine lineis, alioqui mugilis similis.

Mulgere pro absorbere, vide Emulgere.

Mulier graui vtero, pro grauida. Papinianus D. lib. 29. Tit. 7. l. 11. Qui graui vtero vxorem esse ignorabat.

Mulionicus, Adiect. idem quod Mulionius Cicer. Lamprius in Heliogab. tectus cucullione mulionico ne agnosceretur.

Mullus piscis, *τείγλη*, & *τείγλα* Oppiano: Gallis Surmulet: Burdegala Barbeau, Baiona Barbarini: alibi Moil: Romæ Trigla: Venetiis Barban. Creteses compositè dicunt *σειγλημπαρ*

μύλον ex Græco & Venetico (efferunt n. β. per *μπ*) nomine corrupto. Muli elingues atque edentuli sunt: quorum alij barbati dicuntur à Varrone & barbatuli à Cicerone. & *γενεάτιδες* Sophroni apud Athenæum: alij imberbes. Mulus barbatus piscis marinus est, pedalis longitudo: cuius color purpureus lineis aureis distinctus: oculi rufi. Ex inferioris maxillæ extremo cirri duo, molles, candidique dependent, quas *ἀποφύσες* siue appendices barbam vocat Plinius lib. 9. cap. 17. Muli, inquit, barba gemina insigniuntur inferiori labro. Mulus imberbis, Monspe lii dicitur Imbriago: cuius caput stellulis ornatum est, oculi magni, osque paruum intus cinnabaris colore, vt & hirundinis. est & Mulus asper imberbis, qui in Gallia Narbonensi Cauillone vocatur: Cui squamæ parvæ, serratæ, obliquè sitæ, coloris purpurei cum extensa linea. Denique mulorum villissimum genus, mulus lutarius Plinio ibidem, qui *τεργλῖς*. Oppianus, *τεργλῖδες ἐν πηλοῖσι, καὶ ἐν τεύχεσσι θαλάσσης φέρβονται*. De muli expirantis versicolori quadam & numerosa varietate, legendus Seneca *Quæst. Natur. li. 3. c. 17.* & Plinius lib. 9. cap. 17. Et de eiusdem luxuriosa mercatura, idem Plinius, ac Seneca *Epist. 96.* & Macrobius *Saturnal. lib. 3. cap. 16.*

Multa suprema, (cui opponitur minima, i. ouis vnius: in singulisque oues æris deni: in boues æris centeni) id est summa & maxima, instituta in singulos dies, duarum ouium, triginta bouum. (Vide Ouis.) Gellius lib. 11. cap. 1. Multam facere, pro multam dicere. M. Cato 4. Originum: Imperator noster, si quis extra ordinem depugnatum iuit, ei multam facit.

Multibibus, *πολυπότις*, vel *πολύποτ* Θ, bibax. præter Plautum vtitur Macrobius *Satur. li. 5. c. 21.* de Hercule: Et multibibum Heroa istum fuisse, vt taceam quæ vulgo nota sunt, illud non obscurum argumentum est.

Multiplex in virtutibus. Velleius Paterculus *Histor. 2.* præfecisset virum multiplicem in virtutibus, nauum, agilem, prouidum, &c.

Multiscius, qui multa scit, *πολυμαθής*. Apuleius in *Apologia*. Meminerat Homerum poetam multiscium, vel potius cunctarum rerum apprimè peritum.

Munerari Passiuè. Spartianus in Adriano: Quandoquidem indulgisse vino se dicit Traiani moribus obsequentem, atque ob hoc se à Traiano locupletissimè muneratum.

Munerarius, a, um, Adiecti. Seneca *Quæst. natural. ca. vlt.* Iam spe-

speculum ornatus tantum causa adhibitum, nulli non vicio munerario, necessarium factum est.

Muneratio, *δωρεὰ, δωσις*. Ulpianus *D. lib. 27. Tit. 3. l. 1.* Si munus nuptiale matri pupilli miserit, non eum pupillo imputatum Labeo scripsit. nec perquam necessaria est ista muneratio.

Munificentiam exercere. Iulianus *D. lib. 39. Tit. 5.* Et propter nullam aliam causam facit, quam vt liberalitatem & munificentiam exercent.

Munificentiam exhibere. Suetonius in Tiberio: Publicè munificentiam bis omnino exhibuit.

Muræna, a, muræna, & σμύρανα (& ὄλιθος Oppiano, ob lubricitatem) à Gallis, Morene, similiterque ab Italis & Hispanis. Piscis est pelagijs interdumque litoralis ad duorum cubitorum longitudinem accedens, corporisque habitu lampredæ (quæ murella Plinij, & *σμύρανα ποτάμιος*, i. muræna fluuiialis Doriensis) affinis, vel potius anguillæ similior, sed latior: cuius oris rictus magnus: lingua imperfecta: dentes etiam in palato recurui: oculi albi. Habet vtrinque foramen rotundum branchiarum (quas imperfectas dixit Aristoteles, Plinius falsò nullas) color fulcus (vnde *κελανὶν* vocat Oppianus) albicantibus maculis, dorsumque cultellatum. Eius morsus venenatus. Murænas cum serpentibus coire falsum (licet hoc traditum à multis, vt Nicanoro, Oppiano aliisque de quo Plinius lib. 31. cap. 2.) Est enim earum mas, myrus siue smyrus, *σμύρες* Aristoteli, siue *μύρες*: de quo Aristoteles *Histor. lib. 5. cap. 10.* Plinius lib. 9. cap. 23. & lib. 32. cap. vlt. Nostri piscatores serpentem putant. Est enim magis serpenti similis, quam muræna, rostro acuto, longo corpore, nigricante, tenui, rotundo, sine maculis, & squamis. In vtroque latere tamen à ceruice punctis aliquot aureis insignitur. Lege Athenæum lib. 7. Ego & smyrum esse puto, qui Ophidion etiam Plinio. Vide sup. loco. Muræna fluta, *μύρανα πλωτή*. Vide Fluta in Dictionarijs.

Murex piscis, *κρήνη*, i. buccinū. Vide Buccinū. Murex etiā aliquādo generis nomē est, cui subiiciuntur Concha venerea, Buccinum, Colycia. Vide Plinium li. 9. c. 25. & lib. 32. c. 7. Murex varietates multæ. Est n. Murex marmoreus, alius lacteus dictus, alius triangularis, & qui coracoïdes appellatur.

Muribrachia, Iustinus *Histor. lib. 5.*

Murmuratio, *ῥοῆ, σμός*. Seneca de Beneficijs lib. 5. ca. 15. Nec

est quòd hanc tantùm nostram murmurationem putes, pro pessimo prauòque numerantium, quicquid citra recti formulam cecidit.

Murrhina vasa, de quibus Plinius lib. 37. cap. 2. Sunt Græcorum *καλίνα ὄσρα κα:* Hodie corrupto vocabulo vocantur Porcelana adiecta prima syllaba. Laudatissima ex India: quia imposito veneno confringuntur. Exquisitissima, quæ plus transfucent. fiunt ex mistura testarum ouium, ac conchyliorum ad annos complurimos sub terra defossa.

Mus marinus, de testitudine, vide Testudo.

Muscarium etiam equi cauda Vegetio de re veterinaria, quæ ὄσρα Græcis in Hippia: Ital. paramosche.

Muscarda Varroni, murinus fimus Plin. *μύχοδον* Traliano, *μυσκελεδρα* Polluci apud quem & *μυσκελεθρον*.

Muscus arborum, odoratus, *βρύον*: in Officinis Vinea. Vide in nostro Lexico *βρύον*. De musco autem ex animali, in voce *Μόχος*.

Musculus piscis dux siue ἡλιπὴρ vel ἡγεμὼν τῆς θαλάσσης, i. balenæ, *μυσηπιος* Aristoteli libr. 3. Histor. Animal. cap. 12. De quo Ælianus lib. 10. cap. 6. ex Oppiano Halieut. lib. 5. & Plutarchus libello, vtrum prudent. terrena. Plinius belluam facit, at alij pisciculum. Nostri piscatores hoc de musculo fabulosum esse affirmant.

Musium opus, à Museis, de quibus Plinius libro 36. capi. 21. Non prætermittenda est & pumicum natura, appellatur quidem ita & cætera saxa erosa annis: in ædificiis musea vocant, dependentia ad imaginem specus arte reddendam. Spartianus in Nigro: Hunc in Commodianis hortis in porticu curua pictum de musino inter Commodi amicissimos videmus sacra Isidis ferentem. Hodie Mosaicum opus vocant. Hinc Muscarij dicti. Vide & August. de Ciuit. Dei. Rursus Spartian. in Tetrico, picturatam de musino.

Mustella piscis Plinio & Aufonio, *βδέλλα θαλασσία* Straboni, i. hirudo marina: *ποτεμίλα μύραινα* Dorioni apud Athenæi, i. fluuiialis muræna: & *ἐχενή* Oppiani: atque Arcestrati *ἐγγελλος ἀπύρηνος*, i. anguilla exos: quam Lampetram vel lampredam vocant, nostrique lamproye, & paruam Lamproyon. Ex genere Cartilagineorum est, elinguis, & exos (pro spina enim vt sturio cartilaginem habet, ætate duriolem, quam nos chordam vocamus: vnde tunc lamproye cordeé) cum vtrinque branchia-

Achoerini? apud A-
chaenon. lib. 3. p. 70.

chiarum septenis foraminibus, alioquin anguillis similior. Marina est, & fluuiatilis. Cætera in Dictionariis. Recentioribus etiam mustella fluuiatilis vocatur hic piscis qui Gallis Lore vel Barbote: Sabaudis monstelle, vel monttoille: Italis Botola, vel Bota.

Mutescere. Velleius Paterculus Histor. 2. agentes gratias, quòd ea Romana iusticia finiret, feritasque sua nouitate incognitæ disciplinæ mutesceret.

Mutua recognitione facta, Gellius lib. 5. cap. 14. τῆς ἀναγνωρίσεως εἰς ἀλλήλους ἐπιτενομένης.

Mutuatus, mutuo sumptus, *δεδανεισμένον*. Plinius lib. 2. cap. 9. de Luna ac Sole: siquidem in totum mutuata ab eo luce fulgere.

Mutuaticus, *δανητικός*, mutuus. Gellius lib. 20. cap. 1. Maximaque in pecuniæ mutuaticæ vsu, atque commercio.

Myrrha, *σμύrna*. Vera affertur, sed pauca atque rarissima. Quæ prostat in officinis factitia, aut *καυκαλὶς*, vel quæ pessima ἐργασίμη Dioscoridis. De stacte, vide *σακτὴ* in nostro Lexico, & *σὺζαξ*.

Myrtus, *μύρτινη* vel *μυρσίνη*, Gallis Meurte: Italis Mortella, Mirtella, & Smartella Venetiis: vbi tria videntur myrti genera: Prima *στέφυλλος*, angustifolia, in opere topiario tonsilis, foliis nigrioribus: ramosa, sed ramis gracilibus ac lentis. Hoc genus Myrtus est Tarétina Plinij. Secunda Illyrica, *πλατύφυλλος*, latifolia, item ramosa, sed minus gracilis. Hæc Catonis Coniugula. Tertia Hispanica, siue Exorica Plinij: Venetiis Smyrton d'Isphagna: folio omnium latissimo, viridissimo atque odoratissimo: De quibus in obseruationum libris fusiùs.

Myrus, vide Muræna.

Myxon, vide Mugil.

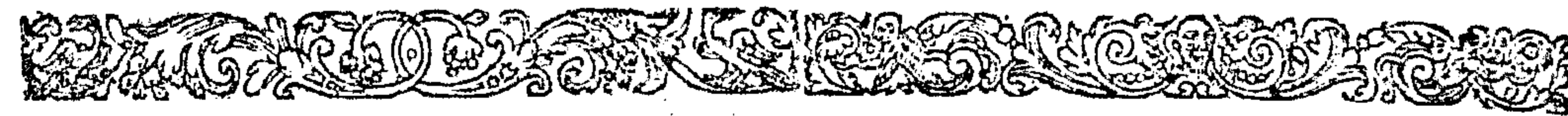
Mys, mytulus, & myscus apud Plinium lib. 32. cap. vlt. Nos vocamus Moles, quibus similes Venetorum Mussoli, sed limosif (qui Galeni *μύες πηλάδες*.) Estque, non generis, sed speciei differentia. Sunt myes, *αἱ μύες* vel *μύες*: & Mytuli, *μύακες* Dioscoridi, qui maiores: Musculi verò Plauto, siue mysci Plinio, *οἱ μύες* Athenæo, *μύσχοι*, vel *ἐλατῆες μύες* Aristoteli. Græcorum vulgus nunc vocat *μύδια*.

Mythistoria, historia fabulosa. Iul. Capitolinus in Macrino: libros mythistoriis repleuit talia scribendo.

Μυχα, *μύξα* vel *μυξάρα*, quæ in Officinis Sebesten, pruno-

Ec. j.

rum genus, de quibus in nostro Lexico in voce *Μύξα*. Arbor ipsa *Myxa* Plinio lib.17.cap.10. qui & de *myxæ* fructibus, i. *myxis* lib.13.cap.5.

N *Aeuulus*, i. *αυλήδιον, κηλίδιον*, parua macula, Gelli^o lib.12. cap.1. An tu quoque, inquit, putas naturam foeminis mammaram vbera, quasi quosdam nauulos venustiores, non liberorum alendorum, sed ornandi pectoris causa dedisse?

Nanque pro non primo loco, *ναρ*, causalisque. Plinius lib.2. cap.11. Defectus eius (nempe solis) lunæ magnitudinē haud dubia ratione declarat; sicut terræ paruitatem ipsa deficiens. Nanque cum sint, &c. Sic enim legi debere in Adnotat. docuimus.

Napus, *βενιάς*, Gal. *naueau*, & *nauet* in Northmania: Ital. *Na uone*, & *napone*. Aliud est *Bunium*, vt in Lexico ostendimus in voce *βένιον*: vbi detectus error Plinij.

Narcaphthum, vide in nostro Lexico *νάραφθον*.

Nardus vel *nardum*, *νάρδος*, in officinis spica nardi: Hispanis *Azumbar*, & *Espiga* fil. Nardi folium celebratur. (simplicitérque folium vocatur à Plinio:) & spica siue arista, *νάρδος σάχος*: quæ spicæ similis est, non spica, sed nardi radix. Nostra spica of ficinarum est *γαγγίης* nardus dioscoridis, siue *Ozenitis* Plinij lib.12. Ea mirè delectantur feles ac vîsa gestiunt.

Nardum Celticum, *νάρδος κελτική*, quæ Liguribus *σαλίγχα*, inquit Dioscorides: sed alij legunt *άλιγχα*: nec enim *Saluinca* Plinij lib.21. cap.7. Cum Gallico Nardo nascitur *Herba τεάγος* Dioscorid. Plinio *Hirculus*, à grauitate odoris & similitudine, qua maximè adulteratur: lib.12. cap.12. *Nardum rusticum* Plinij libr.21. capit.6. Videtur esse nardus montana siue *ὄρβη* *νάρδος* Dioscoridis, quam & *Baccar* vocarunt, licet *Baccar* sit *άσαρον*.

Hirculus herba, vide *Nardum Celticum*.

Narica, vide *Apua*.

Nasutus, vt bene *nasutus*, qualis *Priapus* membrofior æquo: *Lampridius* in *Heliogabalo*.

Nauplij secunda species, nunc à Græcis vocatur *ἀρμενιστεία* à velo quod nauigādo erigit. Velificatur enim more nauii, protensa

tenfa ac sublata membranula siue tunica. Eius concha nō maior cochleæ, sed subtilissima ac pellucida: cuius hiatus oblongus vt in conchis venereis.

Nautea, vide *Anagyris*.

Nautilus, vide *Nauplius*.

Naxius lapis, *ἀκόνη ναξία* Dioscoridi: species cotis (quæ *Italis* *Cote*, *Gallis* *queüe*, & *pierre* (s*guiffere*lle) *aquariæ*, ex *Cypro* insula. Plinius lib.36. ca. de marmoribus: Signis è marmore poliendis gemmisque etiam scalpendis atque limandis *Naxium* diu placuit ante alia: Ita vocantur cotes in insula *Cypro* genitæ. Aliud *Cotica*, vide *Lydius lapis*.

Ne pro *vti*. *Diomedes* *Grammat.* lib.2. Verùm hoc totum genus reprehensionis eiusmodi est, ne si calumniatores istos audiamus, sit conticescendum.

Nec pro nō veterum more. *Cicero* in 3. de *Legib.* Magistratus nec obedientem, & noxium ciuem multa, vinculis, verberibusque coercento. *Catullus* ad *Alphenum*: *Nec* facta impia fallacum hominum cælicolis placent.

Nec sapit pueri instar, apud *Carullum* in *Epigram.* in *Colonia*, i. *νήπιός ἐστι τῶ ἀφρονῶν*. Sic obiurgat Græcos *Nestor* apud *Homer.* *Iliad.* 2. ἢ δὴ παυσὶν εἰκότες ἀγορεύασι Νηπιόχους.

Necare sub crate. *Liuius* *Decad.* 1. lib.4. Ad vociferationem eorum quos *necari* sub crate iusserat. *Plautus* in *Pœnulo*: sub cratim vt iubeas sese supponi, atque eò lapides imponi multos, vt sese *neces*. *Tacitus* in *Opuseulo* de morib. *Germanorum*: *Ignauos* & *imbelles*, & corpore infames, cœno ac palude, iniecta iusuper crate, mergunt. Hoc supplicij genus *Carthaginien-* sibus peculiare fuisse, memoria à nonnullis proditur: *Brodæus* *Miscellan.* lib.1. cap.28.

Necator, occisor, interfeetor *ἀνδριφόντης, ἀνδροφόνος*. *Macrob.* *Satur.* lib.1. cap.12. *Marti* esset dicatus, deo plærunque hominum *necatori*.

Necessitas pro necessitudine, i. iure affinitatis, quo qui coniuncti sunt necessarij dicuntur. *C. Cæsar* in *Oratione*, qua *Plautiam* rogationem suafit: Equidem mihi videor pro nostra necessitate, non labore, non opera, non industria defuisse. Ex *Gellio* lib.13. cap.3.

Nasutissimus, superlat. *Seneca* in *vlt.* *Suaforia*: Cæstius homo nasutissimus dissimulauit exaudisse se.

Natalitia sardonice, quæ natalitijs ab amicis datur. *Perfius* *Sa*
Ee. ij.

tyra, i. Et natalitia tandem cum fardonyce albus.

Natrix, cis, hydrus, ὕδρος, χέρσιδρος, & Enhydri Plinio (at ἐνυδρίς Aristoteli Lutra) vulgò couleuvre d'eau: serpens aquaticus, qui describitur à Virgilio Georg. 3. Vbi sic: Est etiam ille malus Calabris in saltibus anguis Squamea conuoluens sublato pectore terga, Atque notis longam maculosus grandibus aluum: Qui dum amnes vlli rumpuntur fontibus, & dum Vère madent vdo terræ ac pluuiabilibus Austris, Stagna colit, ripisque habitans: hic piscibus atram Improbis ingluuiem ranisque loquacibus explet. Postquam exhausta palus: terræque ardore dehiscunt Exilit in siccum: & flammantia lumina torquens Sæuit agris, asperque siti atque exterritus æstu. Natrix voce vsi sunt Cicero, Collumella, Lucanus. Hydri verò Plinius lib. 29. cap. 4. In orbe terrarum pulcherrimum anguium genus est, quod in aqua viuit, hydri vocantur, nullis serpentium inferiores veneno. Horum iecur feruatum aduersus precussos ab his auxilium est. Sunt & Hydri marini vicinum cubitorum, de quibus idem lib. 6. cap. 26. De Enhydride verò lib. 30. cap. 3. & lib. 32. cap. 7. Enhydri vocatur à Græcis serpens in aquis viuens.

Nauia. vide Linter.

Navis perempta, i. amissa. D. lib. 22. Tit. 2. l. 6. Ibid. persecutio pignorum perempta est.

Nauicularis, ναυπηγός. Hermogenianus D. lib. vlt. Tit. 4. l. 1. Patrimonij sunt munera rei vehicularis, item nauicularis, decemprimatus.

Nauplius, siue nautilus, ναυτίλος Aristoteli Histor. lib. 4. cap. 1. (ὁ καὶ ναυπηγός, inquit, & à nonnullis ὄν πολύποδος: Neapoli vocatur Muscardino, & Muscarolo. Piscis est similis bolitanis ac sepiolis, cuius concha pectinatim striata ac carinata liburnicæ modo. Maris Indici nauplij carina multò latior, quàm aliorum, vt Venetiis obseruauit. Secundum nautili genus cochleæ comparatur à Philosopho. Lege Plinium lib. 9. cap. 29. & 30. Athenæum lib. 7. Oppianum Halieut. lib. 1. Nauplij concham Græci nunc vocant θαλάμην τετραπόδιον, i. polythalamum siue testam.

Nedum geminatum eleganter. Velleius Patercul. Histor. 2. Quæ magnificentia triumphorum eius, quæ fuerit munerum, nedum in operis siquidem iusti materia, nedum huius tam recisi dignè exprimi potest.

Nefas

Nefas vltimum, i. parricidium. Seneca lib. 1. de Clement. cap. 23. Pater tuus plures intra quinquennium culeo insuit, quàm omnibus seculis insutos accepimus. Multo minus audebant liberi nefas vltimum admittere, quandiu sine lege crimen fuit.

Nefandissimus, superlat. Iustinus Histor. lib. 18. Ausus ne es, nefandissimum caput, ista purpura & auro ornatus, in conspectum tot miserorum ciuium venire? lib. 16. nefandissima quæque tyrannicæ crudelitatis exercuit.

Negatorius, ἀποφατικός. Ulpianus D. libro 5. Tit. 6. l. 5. Sicut fructuario in rem confessoriam agenti fructus præstandi sunt, ita & proprietatis domino, si negatoria actione vtatur.

Negligo, neglexi, quin & neglegi. Æmilius Macer: Omnium vestrum neglexerit auctoritatem: quod analogiæ propius, quia & legerit dicimus: Ex Diomede Grammatices lib. 1.

Negotiarius, Adiect. Spartianus in Firmo: naues quoque ad Indos negotiarias sæpe misit. Lampridius in Alex. Seuero: Aurum negotiatorium, & coronarium Romæ remisit, i. quod negotiatores principib. pendere solebant.

Negotiosior, Comparat. Seneca 2. de Ira cap. 11. Quid crudelitate negotiosius?

Negotiatrix. Paulus D. lib. 34. Tit. 2. l. 32. (Cum testatrix negotiatrix fuerit.

Neotericè, Aduerb. νεοτερικῶς, nouè: Asconius Pædian. in Diuinat. Hoc quod leuiter à Cicerone dictum & neotericè putant.

Nequam, *Nequitia*. Vide Gellium lib. 7. cap. 11.

Nerita, νερίτης Aristoteli (scribitur & υπερίτης) ἀνείτης & ἀνάρτης apud Athenæum, Natex Festo: Northmanis Ran, & virli: Armoricis Bigornet & bigorneau. Piscis, cuius conchula turbinati generis, læuis, non dissimilis Buccinis, (sed non nigro papauere, qui μέκων, veurm rubro) in qua & cancellus hospitatur. Adhærent Neritæ, vt læpades. De eo Aristoteles Histor. lib. & cap. 4. Et diuersè quidem Ælianus, qui paruum dicit, cum Aristoteles magnum. Sed diuersas esse species nihil prohibet, vt illa est cochlea punctis nigris eleganter distincta, testa intus purpurea, in margine candida. Meminitque eiusdè Plinius li. 9. cap. 33. Neritæ Venetis Caragoli: vulgo Græcorum σεφουλίδης, parui.

Ee. iij.

Nerium, νήριον, ποδιδένδρον vel ποδοδάφνη (vt & adhuc in Creta) Italis Oleandro, & Nandro. frutex semper viridis: in floribus differentia. Sunt enim & rubei, ac candidi: quorum odor insuauis. Describit Plinius ex Dioscoride lib. 24. cap. 11. & lib. 16. cap. 20.

Netus, νενσο μάνθ, vt lana neta, Vlpianus D. li. 32. Tit. 1. 1. 70.

Nihil moror, vox Consulis dimittentis Senatū. Iul. Capitolinus in M. Antonino: Comitibus præterea etiã vsque ad noctem frequenter interfuit, neque vnquam recessit de curia, nisi Consul dixisset, Nihil vos moramur Patres conscripti.

Nimbus peditum. Virgilius lib. 7. Æneid. Insequitur nimbus peditum. Quod ex Homero ad verbum Iliad. 4. ἄμυξ δὲ νέφος ἐπὶ τοῖς ποταμοῖς.

Nimie præter Plautum, Macrobius lib. 6. cap. 6. Erat non nimie, sed pulchre dictum.

Nimum quantum audacter. Gellius lib. 16. cap. 6. Atque ille nihil cunctatus, sed nimum quantum audacter.

Nimum quantum. Gellius lib. 18. cap. 3. Sed lingua tunc atque facundia nimum quantum præstabilis.

Nisi vt, sicut nisi si, pro nisi simpliciter. Suetonius in Claudio: Sed nihil æquæ quàm timidus, ac diffidens fuit. Primis imperij diebus. quanquam (vt diximus) iactator ciuilitatis, neque cõuiuia inire ausus est, nisi vt spiculatores cum lanceis circumstarent.

Nocticolor. Vide pudoricolor.

Nobilissimus in malam partem. Sext. Aur. Victor in Philippo: Is Philippus humillimo ortus loco fuit, pater nobilissimo latronum ductore.

Noctua, γλαυξ, Gallis Ciuette, Cheuesche: Italis Ciuetta, Venetiis Zuëta, Ziuetta: Hispanis Lechúza, Lusitanis Mocho: vulgo Græcorum κοκκοβάγια: & Hesychio κοκκοδάφνη. Auis est nocturna, varia, cui crura plumosa, caput ingens, rostrum curuum, oculi glauci: Nisi magnitudo. Author Philomelæ. Noctua lucifuga cucubat in tenebris. Plautus in Menæh. Vin' afferri noctuam, quæ tuu, vsque dicat tibi? Hinc τῦτω dicta. Serus & inortus noctuæ cantus, Apuleius.

Nodus linguae, vitiũ quod Æginetæ ἀγκυλόγλωσσον: de quo Cornel. Cellus lib. 7. cap. 12. Lingua verò quibusdam cum subiecta parte à primo natali die iūcta est, qui ob id ne loqui quidẽ possunt. Gellius lib. 5. c. 9. Filius Cræsi regis, cum iam per ætatẽ fari

fari posset, infans erat: & cum iam multum adoleuisset, item nihil fari quibat. Mutus autẽ & elinguis diu habitus est. diduxit adolefcens os, clamare nitens, eoque nixu atque impetu spiritus vitium nodumque linguæ rupit, planẽque & articulatẽ elocutus est. Vide Valer. Max. Ibidem. Oris vinculum vocat, quod linguæ adhæfio.

Nomen pro familia, gente, ac populo. Catullus in Epithal. -- non decet Tam vetus sine liberis Nomen esse. Vergil. in 6. Illustres animas, nostrumque in nomen ituras. Liuius in 1. Per se ipsum nomen Ceninum imperum facit.

Nomen aduerbij loco Græcorũ more. Horatius: siue viuat ineptus. Catullus: Nec quæ fugit, sectare: nec miser viue. Idem: Sed tu insulsa male, & molesta viuis.

Nominalis, ὀνομαστικός. Diomedes Grammatices lib. 1. Vbi que enim deficit Latinus sermo, ideo quia duo ablatiui nominales sunt copulati.

Nominator. Vlpianus D. lib. 27. Tit. 8. 1. 1. Nec nominatores magistratum ex hac causa tenebuntur.

Non assis facere: non assis æstimare: non teruncij facere, i. floccipendere Catoni, οὐδενί ζειν, ὀλιγαρεῖν. Auctor obsceni carminis: Nõ assis faciunt, euntque recta. Catullus. Omnes vnus æstimemus assis. Plautus in Capt. Neque ridiculos iam teruncij faciunt.

Non meum iudicium est, pro eo quod est, non interest mea iudicium facere ac pronuntiare: Cum tamẽ meum iudicium est, apud Ciceronem significet existimo ac iudico. Aul. Gellius lib. 1. cap. 18. Sed ea res fugeritne tunc Varronis memoriam, an contra aptius & cohærentius putarit furem à furuo, i. nigro, appellari, in hac re de viro tam excellentis doctrinæ non meum iudicium est.

Non pote est, impossibile est: vt, pote est, i. possibile est. Catullus ad Seipsum: Hoc facies, siue id non pote, siue pote. Cicero ro. ad Attic. Sit iam nobis aut finis omnino, si pote est: aut moderatio quædam, quod profecto pote est, i. δυνατόν ἐστ.

Nonani, milites nonæ legionis. Cornel. Tacitus lib. 14. Nonani legionario milite suppleti sunt.

Normare (vnde normatus Columellæ: & Denormare Horat.) γνῶμοτυπαῖν. Diomedes Gram. lib. 1. Ex numeri pluralis imagine, dualis declinatio formata normatur.

Nota corporis, i. lineamenta. Paterculus Histor. 2. Quidam

magi ex notis corporis respondissent cœlestem eius vitam & memoriam futuram.

Notoria indicia, quæ elogia dicuntur l. ea quidem C. de accusat. De his D. lib. 48. Tit. 16. l. 6.

Nouacula piscis (Numenius ἀνοίας pisces apud Athenæum dixit fortè pro nouaculis,) qui vulgò Rafon. Marinus est (Rhodi, ac in Melita insula frequens) squamosus, palmi magnitudine ac trium digitorum latitudine, vniuscusque spissitate: cuius dorsum cultellatū, pinna vnica continua munitū. Ab oculis ad os obliquæ lineæ purpureæ atque cæruleæ descendūt: squamisque rubescentibus tegitur. Plinius lib. 32. cap. 2. Nouacula pisce quæ tacta sunt, ferrum olent.

Novatio est prioris debiti in aliam obligationē vel ciuilem vel naturalem transfusio atque translatio. hoc est cūm ex præcedenti causā ita noua constituitur, vt prior perimatur. Novatio enim à nouo nomen accepit, & à noua obligatione: Vlpianus D. lib. 46. Tit. 2. l. 1.

Novator, vt verborum nouator. Nam Cicero verba nouare & facere, dixit. Gellius lib. 1. cap. 15. Quòd loquentia nouatori verborum Sallustio maxime congrueret.

Noxam nocere, præter Liuium, Iulianus dixit D. lib. 9. Tit. 4. l. 2. Si seruus furtum faxit, noxamve nocuit.

Noxa dedere, est animal tradere viuum, inquit Vlpianus D. lib. 9. Tit. 1. l. 1.

Noxiam committere. Vlpianus D. lib. 9. Tit. 1. l. 1. Si quadrupes pauperiem fecisse dicitur, actio ex lege 12. tabularum descēdit: quæ lex voluit, aut dari quod nocuit, id est animal quod noxiam commisit: aut æstimationem noxiæ offerre. Noxia autem est ipsum delictum.

Noxior, Comparat. à noxius. Seneca lib. 1. de Clement. cap. 13. Omnibus reis noxior ac sollicitior.

Noxiosissimus. à noxius, noxior noxiosissimus, vt à pius piissimus (quo vtitur Curtius, licet Cicero in Philippicis vstratum esse neget) Seneca in fine 7. de Clement. Si serpentibus in nos, ac noxiosissimo cuique animali daretur potestas. Sic manuscripti libri: editi, noxiosissimo.

Nudus fundus. In Epitom. Sext. Aurel. Victoris in Theodosio: Cūm benigni principes, & quidem vix fundos solerent nudos, ac deformata prædia concedere.

Numeratim, Aduerb. apud Diomedem Grammat. lib. 1.

Nume-

Numerosissimè. Apuleius de Deo Socratis: Familias numerosissimè comparant.

Numerositas, πολυαρρηθρία. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 20. Sed Aristophanes adiecit Gargara ad significationem numerositatis innumeræ.

Numi steriles, quorum nulla vsura peditur (ὁ δὲ οὐ τίπτουσι: quia τόκος vsura) vt sunt otiosi ac vacui. Papinianus D. lib. 22. Tit. 1. l. 7. Quòd si postea conuentus vt solueret, moram fecerit: nūmi steriles ex eo tempore non erunt, i. Vsuræ current. Alibi, pecuniæ vsuras pariunt.

Numulariolus apud Senecam ἐν ἀποκολοκωιδώσει. & 9. Cōtrouers. Mensularius.

Nuncupatio de operis dedicatione. Plinius in Præfat. operis: Sed hæc ego mihi nunc patrocina ademi nuncupatione.

Nuncupatio, hæredis institutio. Suetonius in Caligula: Quo metu, cūm iam & ab ignotis inter familiares, & à parentibus inter liberos palàm heres nuncuparetur: derisores vocabat: quòd post nuncupationem viuere perseverarent: & multis venenatas macæas misit.

Nundinatus Pass. vt apud Iul. Firmicum Matheseos lib. 6. detrimentum nundinati pudoris & prostituti corporis gratia. Apud quem etiam, pudorem nundinare, pro nundinari legitur.

Nuntiator, vide nuntiatio operis noui.

Nuntiator, index, accusator, denuntiator, κατηγορος. Paulus D. lib. 48. Tit. 16. l. 16. Nuntiatores, qui per notoria indicia produnt, notoriis suis adistere iubentur.

Nuptias facere, i. cōficere nupt. Iustinus Histor. lib. 7. Amore filia Amynte captus, omisso bello nuptias facit.

Nutare translate: Catullus ad Varrum: Hæc cūm legas, tum bellus ille & vrbanus Suffenus vnus, caprimulgus, aut fossor Rursus videtur: tantum abhorret ac nutat. Gellius 2. cap. lib. 23. Sed enim postquam in munus Menander venit, à principio statim, di boni, quantum stupere, ac frigere, quātumque nutare à Menandro Cæcilius vilus est.

Nux moscata, nostris noix muscade: indicta Græcis ac Latinis: nec enim est χρυσοβάλλανος.

Nux Græca, amygdalus. Vide in nostro Lexico κάρυον.

Nycticorax, coruus nocturnus, νυκτιόραξ, Gallicè Corbeau de nuit. Sic appellatur aliquando diuersa auis Noctua, vt ab

Ef. j.

Aristotele, & D. Ambrosio aliisque. Est autem propriè Nycti-
corax avis lucifuga, vt noctua, cuius vox, eho, (aliàs choho) vo-
latusque velocissimus. Circa dirura ædificia apparet.

Nyctostrategi, νυκτοστρατηγοί, nocturni magistratus qui arma-
ti noctu urbem perlustrant publicæ quietis gratia, qui Vene-
tiis Signori di note appellatur: Parisius les Cheualiers du guet.
Arcadius D. lib. vlt. Tit. 4. l. 18. Nyctostrategi, & pistrinorum
curatores personale munus ineunt.

Cum au, commercium est: itaque apud veteres
plodo, clostra, coda, pro plaudo, claustra, cauda.
Ex Diomede Grammatices lib. 1.

Ob subterfugendum ius fisci, Suctonius in Ve-
spasiano, i. vt subterfugeret.

Obcantatus, ὀκναδεις. Apuleius in Apologia: Dic tu quibus
verbis epistolam finierit mulier obcantata, vecors, amēs, amās.

Obfrenare. Apuleius in Apologia: Quid multis? iuuenem
simplicem, præterea nouæ nuptæ illecebris obfrenatum, suo
arbitratu de via deflectit.

Obiectamenta, probra obiecta, vt *προφάσεις* dicit Ho-
merus. Apuleius in Apologia: Quæ ego cum intelligerem, nõ
tam crimina iudicis, quàm obiectamenta iurgio prolata, vltro
eos ad accusandum crebris flagitationibus prouocauit.

Obirascor, plus est quàm irascor, ἔξοργίζομαι. Apuleius in A-
pologia: Est enim pudentis animi & verecundi, vt mea opi-
nio fert, vel falsa vituperatione grauari, cum etiam hi qui sibi
delicti alicuius conscii sunt, tamen cum male audiunt, impen-
dio commoueantur, & obirascantur. Seneca lib. 1. de Tranqui-
lit. cap. 2. Obirascens fortunæ animus.

Obiurgare etiam cum Datio. Diomedes Grammat. lib. 1.
Idiomata, quæ veteres quidem per accusatiuum protulerunt,
nos autem per datiuum secundum Græcos efferimus. Obiur-
go filium veteres dicebant: nos autem obiurgo filio per dati-
uum, vt Græci.

Obiurgari ferulis, i. castigari. Suetonius in Caligula: Eos autē
qui maximè displicuissent, scripta sua spōgia, linguæue delere
iussos, nisi ferulis obiurgari, aut flumine proximo mergi ma-
lissent.

Obla-

Oblatio. Vlpianus D. lib. 24. Tit. 1. l. 5. Proinde & si mari-
tus ad oblationē Dei vxori donauit. Infra: vt donū Deo detur.

Oblectator, ψυχαγωγός: Apuleius Floridor. lib. 3. Orpheus exi-
lio desolatus, Arion nauigio præcipitatus, ille immanium be-
stiarum delinitor, hic misericordium belluarum oblectator.

Oblidi pondere, opprimi. Plinius Epistolarum libro 6. Ta-
cito: Cuius multus & grauis: hunc identidem assurgentes
excutebamus, operti alioquin, atque de cælo oblidi pondere
essemus.

Obligare se furti: quod Terentius, furti se alligare. Apud Se-
necam, sceleri se obligare: malim sceleris (nempe crimine) aut
scelere: vt se scelere alligare apud Cicer. D. lib. 12. Tit. 6. l. 36.
Si is qui pignori accepisset, alienā scit apud se pignori deponi,
furti eum se obligasse.

Obligatorius. Gaius D. lib. 17. Tit. 1. l. 2. Cuius generis manda-
tum magis consilium est quàm mandatum: & ob id non est
obligatorium: quia nemo ex consilio obligatur, etiam si non
expediat ei cui dabitur. Quia liberū est cuique apud se explo-
rare, an expediat sibi consilium.

Oblinatio, ἀλλοτρίωσις Hermogeni: Macrobius Satur. lib. 7.
c. 1. Feriet Philosophia nõ sentiētes, vt Liber pater thyrsō ferit
per obliuationem circumfusæ hederæ latente mucrone.

Oblituit, quod fit à latere. Seneca Natur. Quæst. lib. 7. cap. 29.
De Comete: erigensque cursum suum oblituit.

Oblongulus, ὑπερμήκης. Gellius lib. 17. cap. 9. Surculi duo erant
teretes, oblonguli, pari crassamento.

Obluctatio, ἀνταγωνισμός. Iul. Firmicus Mathes. lib. 3. faciet
crebris obluetationibus miseros.

Obmurmurare. præter Ouid. Suetonius in Othone: Identi-
dem obmurmurasse.

Obreptum est iudici. Vlpianus D. lib. 27. Tit. 9. l. 5. Manet actio
pupillo, si postea poterit probari, obreptum esse prætori.

Obruere. Apuleius in Apologia: Animaduerti satis notabi-
liter in medio foro tibi Æuigliane obruantem.

Obscœnissimus, Superlat. Velleius Paterculus Histor. 2. Ob-
scœnissimarum rerum author & minister.

Obssecrationem preire. Suetonius in Claudio: Vtque ob-
dira aut in vrbe, aut in Capitolio visa, obssecratio habere-
tur, eamque ipse iure Max. Pont. commonito pro rostris po-
pulo, præiret.

Ff. ij.

Obferuante, περιλαγμένως, ex obseruatū. Macrobius lib. i. Comm. in Somn. Scip. Idem igitur obseruante fecutus est, in illis præcipuè voluminibus, quibus statum Reip. formandum recepit.

Obferuator, ris. Plinius in Panegyrico: Nemo obseruator, nemo castigator adfistet.

Obsolefieri, cōtaminari. Suetonius in Augusto: Componitamen aliquid de se nisi & serio, & à præstantissimis offendebatur. Admonebatque prætores, ne paterentur nomen suum cōmissionibus obsolefieri.

Obsoletissimus, Apuleius Floridor. lib. 4. Aspexit circumstare omnes tristissimos, & obsoletissimos vestitu.

Obsopio. Diomedes Grammatices lib. 1. Item quod vulgò obsopio dicimus, veteres obsopo dixerunt. Cæcilius: Mulierculam ego illam huic despondebo, ex nato saltem obsopam.

Obstaturus, D. de pactis l. 27.

Obstinatus, pertinacius, ἀνταδιδερόως: Cōparat. ab obstinatē. Suetonius in Cæsare: Sed cum obstinatius omnia agi videret.

Obstinatissimè: Suetonius in Tiberio: Et ne in acta sua iuraretur obstinatissimè recusasse, i. pertinacissimè, vt in Calig.

Obstinatissimè. Suetonius in Galba: In domo sua hærentem obstinatissimè retinuit.

Obstrepitare. Claudianus lib. 2. de Raptu: Ne turbida sacris Obstrepitent læmenta choris.

Obsutus. præter Ouid. Suetonius in Tiberio: Obsuta lectica.

Obtinere pro obtinere causam, vel litem, i. vincere. D. lib. 5. Tit. 3. l. 47. Lucius Titius cum in falsi testamenti propinqui accusatione non obtinuerit.

Obtrectare aliquem. Cornel. Tacitus in Dialogo: Nam quod inuicem se obtrectauerūt. Sic Detrectare personæ accusatiuū attribuit in eodem lib. Non detrectasse nominatim antiquos oratores contentus, neminem sequentiam laudare ausus est.

Obturbator, is, qui obturbat. Aconius Pædianus in Diuinat. Obturbatores quosdam fordidosque causidicos significat, qui adhibeantur ad moram faciendam, dum meliores aduocati recrearentur, & se denuo compararent ad dicendum.

Obuiare, ἐναντιοῦσαι, repugnare, resistere. Macrobius libro 2. Comment. capite 14. Ex his vt collectum sit, esse aliquid immobile, nullus obuiat vel refellit. Vide adnotationem nostram in Sallust. pag. 53.

Obuo-

Obuolutio, περιέλιξις vel περιέλιξις. Macrobius Comment. lib. 1. ca. 11. In singulis enim sphaeris, quæ cœlo subiectæ sunt, ætherea obuolutione vestitur.

Occurrri pro occurri, quod fuit occurrri: vt peposci pro poposci, memordi, spepondi. Helius Tubero lib. ad C. Oppium, (vt adnotauit Probus referente Gellio lib. 7. cap. 9.) Si generalis species occer urrit.

Occino in præterito occini, & occinuj. Diomedes Grammatices lib. 1. Occino occini: est enim à cano cecini, & in compositione amittit vnam syllabam. Sed Sallustius in primo Histor. dixit: Iussu Metelli cornicines occanuer. legēdum occinuer, vt apud Liuium.

Occurfaculum, ἀπὸ τῆς ἰσπλάσσεως, spectra occurrētia. Apuleius in Apologia: Omnia noctium occurfacula: omnia bustorum formidamina: omnia sepulchrorum terriculamenta.

Ocellulus. ab oculus, ocellus, ocellulus: Diomedes Grammatici lib. 1.

Ociumm, ὀκνημον Diof. μισόδελος Sotionis apud Constant. in Geopon. βασιλικὸν Hesych. Gal. Baselic: Ital. Basilico.

Octominutalis. Lampridius in Alex. Seuero: Cum fuisset octominutalis libra, ad duos vnaquæque vtriusque carnis libra redigeretur.

Octophorum (vt Exaphorum) ab octo ad lecticam hominibus id est lecticariis: quod innuit Catullus in Epigram. de Vari scorto: Non possem octo homines parare rectos, i. proceros.

Oculus traslaté. Catullus: Peninsularum Sirmio, insularumque Ocelle. Sic ὀφθαλμός Græcis. Achilles Statius in 2. de Leucippes & Clitophontis amoribus: γῆς ἐστὶ κόσμος, φυτῶν ἀλγίσμος, ὀφθαλμός ἀνθρώπων.

Oculi imperatoris, ὀφθαλμοὶ βασιλέως. Vide Aures regiæ.

Oculata, vide Melanurus.

Odibilis, Adiect. μισητός. Lampridius in Heliogabalo: Vita, moribus, improbitate ita odibilis est factus, vt eius nomen senatus eraserit.

Oenanthe auis, vide Pardalus.

Oestrus, ὄιστος Aristoteli, Asylus Gazæ: passer τρωγλοδύτης Aetij lib. 11. cap. 11. & Æginetæ lib. 3. cap. 45. Gallis Piquemoufche. Vermiculis victitat. lege Aristot. histor. li. 8. cap. 3. Est & Asilus maior, qui nostris, grand chanteur, κνιπολόγος quibusdā.

Ff. iij.

Offector, is, Cornel. Fronto lib. de nom. verborumque differ.
Offector officio obest.

Offensus fortuitus, Macrobius Satur. lib. 3. cap. 13.

Offensatio, ἀποδομιμα. Seneca lib. 5. de Benefic. cap. vlt. Sed
vt magistri puerorum discipulorum patienter ferre offensatio-
nes memoriæ labentis.

Offerre cautionem. Ulpianus D. lib. 45. T. 1. l. 10. Si dubitet cre-
ditor, an fideiussores soluendo sint, & vnus ab eo electus para-
tus sit offerre cautionem. Ibid. Satisfactiones offerre.

Officialis: qua voce, præter Apuleium, vsus est Modesti-
nus D. libro. 12. Tit. 1. l. 34. Præsidis provinciæ officiales qui
perpetui sunt, mutuam pecuniam dare, & scænebrem exercere
possunt.

Officiosus de pathico atque obscæno. Seneca Controuersia-
rum 4. in Proem. Memini illum (cum libertinum reum defen-
deret, cui obiiciebatur, quod patroni concubinus fuisset) dixisse:
Impudicitia in ingenuo crimen est, in seruo necessitas, in
liberto officium. Res in iocos abiit, non facis mihi officium:
& multum ille & hic in officiis versatur: Ex eo impudici &
obscæni, aliquandiu officiosi vocitati sunt. Vide *χαίριζομαι*.
Sic & Gratius sumitur, vide suo loco.

Offuscare. Iustinus Histor. lib. 12. Ne victoriæ gloria scæuitiæ
macula offuscaretur.

Oggerere, (rectè dicitur vt suggerere) pro obiicere: quo vsus
præter Plautum Apuleius in Apologia: Pro isto mendacio,
deus iste superum & inferum comiteator (i. Mercurius) quic-
quid umbrarum est vsquam, quicquid est lemorum, quicquid
manium, quicquid laruarum oculis tuis oggerat.

Olentictum: sterquilinum atque oleti locus. Apuleius in
Apologia: Lingua mendaciorum & amaritudinum præministra
semper in foetutinis, & olentictis suis iaceat.

Olo, olis pro oleo, oles. Plautus in Cornicula: Olunt ædes
Arabicas.

Olyra siue Arnica Plinio, ἄλυρα: species Zeæ, quæ in Italia
Scandella.

Omnicanus. Apuleius Floridor. lib. 2. Sed enim philosophi
ratio & oratio tempore iugis est, & auditu venerabilis, & intel-
lectu utilis, & modo omnica.

Omniformis, παντόμορφος. Apule. in Hermetis Asclepio: Ho-
rum ἑπάρχης vel princeps est, quem παντόμορφον vel omnifor-
mem

mem vocant, qui diuersis speciebus diuersas formas facit.

Omnipotentissimus, vt omnipotentissimus Deus, apud Ma-
crobius Comment. lib. 1. cap. 17.

Omnipotencia. Macrobius Comment. libr. 1. cap. 6. Hæc ab
illa omnipotentia solitaria, in corporis intelligibilis lineam
prima defluxit.

Onerosum, etiã quod vt insolens inuidiam facit, φορπιδόν. Pli-
nius in Panegyrico: Merito necne, neutram in partem decerne-
re audeamus: Quia nec fas est affirmationi tuæ derogare: & o-
nerosum cõfiteri vera esse, quæ de nobis præsertim, tam magnifica
dixisti, i. φορπιδόν ἐστὶ atq; inuidia onerat, vt insolentius dictum.

Onocrotalus, Truo, ὄνοκρόταλος (ab asini strepitu) Gallicè
Poche (ab alterius vteri genere, quæ ingluuies siue ἀρόλοθος
manticulæ vel sacculi vestiũ instar,) & Sabaudicè Gottreufe, i.
gutturosa: Italicè Grotto, Aggrotto, Molinare: Croto vt Hispa-
nicè, auis est palmipes cygno similis magnitudine ac colore:
cuius rostrum magnum, prælongum, ac validum, ex cuius inferio-
re parte ingluuies, vt gutturosis, latioris sacculi instar ante pe-
ctus propendet: Pedes coloris cinerei dura pelle contexti. Pli-
nius. lib. 10. c. 47. Olorum similitudinem Onocrotali habet: nec
distare existimarentur omnino, nisi faucibus ipsis inesset al-
terius vteri genus. Huc omnia inexplebile animal congerit,
mira vt sit capacitas. Mox perfecta rapina sensim inde in os red-
dita, in veram aluum ruminantis modo refert. Gallia hos Se-
ptentrionalis proxima Oceano mittit. Sextus Pompeius libr.
18. Truo auis, onocrotalus. Cæcilius irridens magnitudinem
nasi: Prò dij immortales, vnde hic perrepsit truo? Qui πελακίνοσ
Oppiani. Vide Platea.

Ononis, ὄνοπις Theophr. & ὀνόπις Dioscoridi: herba spinosa,
cuius species (inodora tamen) Aresta bouis herbariorum, Gal-
lorum Arreste bæuf, vel Bugraue siue Bugrunde: Italarum Bo-
naga, siue Bugnaghe. Describitur à Plinio li. 21. ca. 16. (ex Theo-
phrasto histor. 1. 6. c. 5.) vbi legendum, sequitur à frugibus (quia æsta-
te germinare incipit, Autumnusq; perficitur) aratro inimicum. At
lib. 27. c. 4. (vbi describit ex Dioscoride) scriptum: Odore iucundo,
post ver spinosa. Sed pro Ver, reponendum Ter. Sic optimorum
authorum libri corrigendi, potius quam scriptores erroris arguendi
Legat hæc Matheolus, & Plinium absoluat criminis intentati.

Onyx, vide Ostracium.

Opera consulta, consultò, compositò, ἐπιτηδές: Gellius li. 6. c.

ult. Non spontè, neque opera consulta, sed à militibus fortè auxiliariis incensa sunt.

Operis noui nuntiatio, est aut iuris nostri conseruandi causa, aut damni depellendi, aut publici iuris tuendi gratia intercessio aduersus nouum opus in solo molientem. Opus autem nouum facere videtur, qui aut ædificando, aut detrahendo aliquid, pristinam faciem operis mutat. Nos dicimus vulgò, Cas de saifine & nouellete. De quo Titulus D. lib. 39. initio. Vbi Nuntiator vocatur, qui opus nouum facientem prohibet. Ibidem, Nuntiationis remissio, i. relaxatio atque liberatio.

Operis continentia, i. οὐλληψις, περιουχί, comprehensio. Macrobius Comment. libr. 2. cap. 12. Nam vt breuiter à principio omnem operis continentiam reuoluamus.

Operis noui nuntiatio. D. lib. 4. Tit. 7. Opus nouum si tibi nuntiauerim. -- ex operis noui nuntiatione agere.

Operositas. Vopiscus in Tacito: Vitreorum diuersitate atque operositate vehementer est delectatus.

Operula defungi. Vlpianus D. lib. ult. Tit. 13. l. 3. negotij in quo operula ista defunctorum sunt.

Operio facit præterit. operui, quin & operi, teste Diomede Grammatices lib. 1.

Operatur venenum. Lampridius in Commodò: Primum ei venenum dederunt, quod cum minus operaretur, per athletam eum strangularunt.

Opertus, us, ui, ἐπικελευψις. Apuleius in Apologia: Sed enim mundissima lini seges, inter optimas fruges terra exortas, non modo indutui, & amictui sanctissimis Ægyptiorum sacerdotibus, sed opertui quoque inde rebus sacris vsurpatur.

Opertis oculis, i. sine consideratione. Seneca de Benefic. lib. 4. cap. 37. Multa interim reges, in bello præsertim, opertis oculis donant.

Opertè, ἐπικελευµένως, κρυφίως, tectè: Gellius lib. 4. cap. 11. Eòsque more Pythagoræ opertè atque symbolicè κρυφίως appellatos.

Ophidion, pisciculus congro similis, inquit Plinius lib. 32. c. 9. qui vrinæ incontinentiam emendat cum lilij radice. Ego murænæ marem expono, qui myrus, & smyrus dicitur: de quo pluribus in Muræna. Ponitur opidion etiam in censu piscium à Plinio lib. 32. cap. ult.

Ophioscorodon, vide Alum.

Ophites.

Ophites, genus est marmoris maculosi, cinerei coloris (alteriusque) discursantibus lineis albis ac nigris. Ex ophite vas habui satis capax, oppigneratum ducentis aureis. Compertissimum, aquam tepidam in ophitis vas infusam, incorruptam asseruari, & aduersus hausta venena præsentissimum esse remedium. De ophite præter Dioscoridem Plinius lib. 36. cap. 7. Italorum Serpentino, non est Ophites, sed Iaspidis maculosi species: vel potius eiusdem Plinij marmor Lacedæmonium, videri, cunctisque hilarius.

Ophthalmias piscis (non ophthalmia: vt Anthias) de quo Plautus in Captiuis, est Melanurus siue Oculata. Vide Melanurus.

Opinatò, Aduerbiū teste Diomede Grammat. lib. 1. vnde ex nec opinatò apud Liuium.

Opinamentum, ὀπίμνη. Apuleius de deo Socratis. Aliquando eorum nonnulla etiam opinamenta habere.

Opitulatio, auxilium, βοήθεια. D. de minorib. l. 1. Auxilium eis Prætor hoc edicto pollicitus est & aduersus captiones opitulationem.

Oppetiturus, i. moriturus, Macrobius Satur. lib. 3. cap. 7.

Opportunissimè. Cæsar lib. 3. de bello ciuili: Sed opportunissimè nuntiis allatis oppidum fuit defensum. Suetonius in Nerone: produxit quo opportunissimè potuit. subaudi die.

Oppositus, pro oppigneratus, oppositus pignori. Iuuenalis Sat. 11. Lancibus oppositis.

Optio fabrica. D. lib. ult. Tit. 6. l. ult. qui adiutor ac vicarius architecti.

Opulentia. Gellius lib. 20. ca. 4. Quippe doctrina anteire malim, quàm copiis, atque opulentiis.

Opulentiè, πλοσίως, opulenter. Apuleius in Apologia: Domus opulentiè ornata.

Opuntia, plāta quæ affertur ex India latissimo atque crassissimo folio soleæ instar proueniens, (ac folia ex foliis caulis vice, aut trunci propagando) ferensque ficus aculeatos: Indi Tunas vocant. Plinius lib. 21. ca. 17. Circa Opuntem Opuntia est herba, etiam homini dulcis. Mirumque è folio eius radicem fieri, ac sic eam nasci.

Oratio obliqua, cum historicus habitæ concionis sensum tantum refert: Directa, cum orantis personam inducit: Iustinus Histor. lib. 38. Quam orationem dignum duxi, cuius exēplum

Gg. j.

breuitati huius operis infererem, quam obliquam Pompeius Trogus expoluit: Quoniam in Luitio & Sallustio reprehēdit, quod conciones directas pro sua oratione operi suo inferendo historię modum exceſſerint.

Oratio manufacta, i. nimis culta & cōposita. Seneca Epistol. 116. Oratio cultus animi est, si circuntunſa est, & fucata, & manufacta, ostendit illum quoque non esse syncerum, & habere aliquid fracti.

Oratorius, ῥητορικὸς, qui orator esse potest. Fab. Victorinus in 2. Rhetor. Cicer. Ergo natura accidens res est, quæ aptiorem hominem ad vnumquodque facit. Itaque non orator natura est, sed oratorius, i. qui orator esse possit.

Oratus sis, pro quæſo sine te exorari. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 1. Et Prætextatus, Oratus sis, inquit, Eustathi, vt hæc quoque communicata nobiscum velis.

Orbis Romanus. Vlpianus D. lib. 1. T. 5. l. 17. In orbe Romano, qui sunt ex constitutione imperatoris Antonini ciues Romani effecti sunt.

Orbis piscis, vulgo Græcorum φλασκοβαθ, (quasi lagenæ piscis) Gallis Balle: Venetiis Pesce colūbo. Piscis est marinus orbiculatus excepta cauda, sine squamis, cutis durissimæ, atq; aculeis horridæ: cui os angustum, dentibus quaternis latis munitū. Ennius apud Apuleiū in 1. Apologia, videtur Caluarīā marinam appellasse. Plinius lib. 32. c. 2. Durissimum esse piscium constat, qui Orchis (at melius veteres codices Orbis, vt & Isidorus legit) vocetur: Rotundus est, & sine squamis totusque capite constat: potius ventre. Edulem esse negant. Ego mortuos tantum vidi venetiis, alterum follis mediocris amplitudine: alterum maximæ magnitudine.

Orbona, aut vt alij *Orbana*, dea Romanorum, in metu orbitalis liberorum inuocata. Plinius lib. 2. cap. 7. Orbonæ ad ædem Larium ara.

Orca piscis, (ὄρυξ vt putatur apud Strabonem) Santonibus Espaular. dictusorca ab orcæ valis (quod nobis vrne, & Tholozæ Dorne) similitudine. Bellua marina est cætaei generis, cuius rostrum, fistula, pinnæ & cauda delphino similia, corpus verò multoties vastius: dentes latissimi, ferrati, & acuti. Eius caro ad mille pondo excreſcens, ob similitudinem pro Turfione venditur, eodemque nomine à nostris Marsouin appellatur. De Orca Plinius libro 9. cap. 6. Græci, nunc Or-

cam,

cam, falso ζύγαναν vocant. Est enim longè diuersis piscis. Vide Zygena.

Orcinus, qui directò libertatem accipit ex eo tempore, quo testator ad orcum missus est, siue mortuus. Vlpianus D. lib. 26. Tit. 4. l. 3. Quod quidem in omnibus orcinis libertis locum habet testamento manumissis.

Orcynus, vide Thygnus.

Ordinator, Comparat. Seneca Epist. 75. Non dices virum iustiorē saluis liberis, quàm amicis, nec ordinatiorē, nec prudentiorē, κοσμιώτερον. Et lib. 3. de Ira: Pars superior mundi & ordinator, &c.

Ordinatus, τακτικότερος. Apul. in Apologia: Præfertim cum ordinatus & coibilius, eadem græcè & latinè adnitar conscribere.

Ordinatissimus, τακτικώτατος. Apuleius de deo Socratis: Stellæ quæ indeflexo cursu meatus longè ordinatissimos diuinis vicibus æternos efficiunt.

Ordinativa qualitas, Diomedes Grammatices lib. 1.

Ore in utrumque sexum pollutus, i. fellator & liguritor, Lamprius in Commodio.

Originalis species, ἰδέα, prima notio. Macrobius lib. 1. Comment. in Som. Scip. cap. 2. Originales rerum species, quæ ἰδέαι dictæ sunt.

Orminos agrios, corruda, Vide asparagus.

Ornator, ris, κοσμητής. Iul. Firmicus Matheſ. lib. 3. Ornatores deorum vel fabricatores templorum.

Ornus, fraxinus syluestris: Gallis fraisine de montagne: Italis Orniello, Orneoglossò, à semine quod lingua auis in officinis dicitur.

Orobanche. ὀροβάγχη Dioscoridis, & λεοντεία βοτάνη siue λέοντος πόα Constantini, & ἀσπεράλων Geopon. lib. 2. Gallicè queuè de regnard, vel leon aliis: Italicè Coda di leone, herba tora, Torina, Nega, flammia, & herba lupa. Sed Theophrasti ὀροβάγχη alia herba est (de qua histor. lib. 8. & de Causis lib. 5. cap. 22.) Dioscoridisque Helxine Cysampelos, Gallis cloches de nostre dame: Italis Vilucchio, Minutola, & Broeggia Parauij. Vide Conuoluulus, & volubilis, & Scammonia parua.

Orphaicus, Adiect. ab Orphæus. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 12. Liberum patrem Orphaici νέον ὄλιον suspicantur intelligi.

Orphus, ὄρφος vel Atticè ὄρφως (Gaza vertit Ceruam) & ὄρφικιν paruus orphus apud Athenæum libr.7. Piicis est marinus, litoralis, pagro non dissimilis: cui oculi magni, dentes serrati, pinnae pagri, color ex purpureo rubescens. De eo prater Aristotelem, Athenæum lib. 7. & 8. Oppianum Halicut. 1. & Ælianū de Animal. li. 12. Plin. li. 9. c. 16. Hyeme nō capti prater quā statis dieb⁹ paucis, & iisdē semper: Itē muræna & Orphus, conger, percæ, & saxatiles omnes. Rursus lib. 32. cap. vltimo.

Orithragoriscus, vide Porcus marinus.

Orygometra, ὀρυγομήτρα, Gallis Rasse, & palustris, Roy des cailles: Sic & Italis, Rei de le caïlle. Eius generis est Glottis, nostris Iasse fauue.

Os consuerere. Seneca 47. Epistol. de seruis: At illis qui non tantum coram dominis, sed cū ipsis erat sermo, quorum os non consuebat, parati erant pro domino porrigere ceruicem.

Os purpureum. Catullus de Acme: Et dulcis pueri ebrios oculos Illo purpureo ore suauia. Sic Simonides apud Athenæū in 14. Μορφυρες ἀπὸ στόματος ἰεῖσα φωνάν. Horatius. Purpureo bibit ore nectar.

Oris vinculum, vide Nodus linguæ.

Oris duritia, impudentia: os durissimum, & os ferreum dicit Cicero. Seneca libro 2. de vitæ tranquillitate. capit. 17. Si ille hoc potuit duritia oris, qui assiduis conuitiis depudere didicerat.

Oscula iacere. Cornel. Tacitus lib. 17. Otho protendens manus, adorare vulgum, iacere oscula, & omnia seruiliter pro dominatione.

Oscula manu reddere, Plinius in Panegyrico: Non tu ciuium amplexus ad pedes tuos deprimis: nec osculum manu reddis.

Osculum delibatum digitis ad os suum referre. Suetonius in Augusto: Qui mos osculationis in Italia frequens: vbi oscula manibus dantur.

Osculum offerre, i. porrigere osculum Ouid. Iustinus Histor. lib. 34. Cū in Ægypto eum inuenisset, osculumque ei rex obtulisset.

Ostentarius τῶν ὀσκόπος. Macrobius Saturnaliorum libro 3. cap. 7. Est super hoc liber Tarquinij transcriptus, ex ostentario Tusco.

Ostentatrix. Macrob. Satur. lib. 7. c. 4. Superba ac contumax, & ve-

& veluti sui ostentatrix continentia.

Ostentatrix, quæ se ostentat ac venditat, κομπασις. Apuleius in Apologia: Quam improba iuuenum circumspexitrix: quam immodica sui ostentatrix.

Ostentionales milites. Lampridius in Alex. Seuero: Milites quos ostentionales vocant, non pretiosis, sed speciosis claris vestibus ornabat.

Ostenturus, pro ostensurus, participium ex perfecto passiuo. Ostentus pro ostensus, à verbo Ostendor, quoniam sit Tédor tentus. P. Lucilius ad populum: Ex hoc spero me ostenturum. Ex Diomede Grammatices lib. 1.

Ostuaria. Cæsar belli Ciuilis lib. 3. Columnaria, ostuaria, frumentum, milites, remiges, arma, tormenta, vesturæ imperabantur. Locus mihi suspectus, fortè scriptum fuit, Colonis æra, vestiaria, &c.

Ostracium, ὀστράκιον. conchylum, & ipsius operculum, quod ὄνυξ Dioscoridi. Est verò onyx ὠματὴ κογχυλίου: In Officinis vnguis odoratus, & Serapionis Blatta Byzantia. Suauem spirat odorem dum vritur primò, (vt & purpuræ operculum) postea castorei virus: quod relictum instar fungi lucernarum lintheo, vel chartæ obtritum lineas purpureas exprimit, vt sumus experti: Lege Dioscoridem lib. 2. cap. 10. & confer cum Plinio lib. 32. cap. 10. Vide Conchylum.

Ostreosus, ostreosior: abundans ostreis: Terentianus Maurus in exemplo Priapei carminis: Nam te præcipuè in suis vibibus colit ora Helle(spon)sia, cæteris ostreosior oris.

Ostrum, Vide Purpura.

Osyris, linaria herbariorum, ὄσυρις (& nunc vulgò Græcorū ἄξυρις) estque Linaria maior Italarum Belueder, ex qua verendis areis fiunt scopæ, quem vsum πρὸς κοπίματα tradit Galenus. Describit Plinius lib. 27. cap. 12. non quidem ex Dioscoride, (quod conferenti manifestum) sed ex alio quopiam, vt Cratena: Frustraque hoc in loco Mattheolus conatur Plinium arrodere.

Otacusta, Aures regiae, ὀτακουσαι: Vide Aures reg.

Othone, siue *Othona*, ὀθόνα vel ὀθόνα, non est species Chrysantheni, sed ea herba, cuius flores vocamus oeillets d'Inde: Itali Garofani d'India. De ea in nostro Lexico in voce ὀθόνα.

Otia, lepades feræ. Vide Lepas.

Otiōfissimus, Plinius Epistol. lib. 1. Sofio.

Otus, vide Aſio.

Oua irrita Pl. n. vel hypenemia, vel Zephyria, *ὠὰ ὑπηνέμια* vel *ζεφύρια* Aristot. & *ἀνεμίδια ἢ ἀπόματα*, siue *ἀνεμίδια* Platoni: Gal. oeuſz ſans germe: Ital. voui ſanza gallo. Ea ad pullationem inepta, quod ſine maris coitu edita ſint. Aliud verò Oua vrina ſiue ſynofura Plin. *κωόσβεα* & *ἕβια* Aristot. Gal. oeuſz coués: quæ ſiunt incubatione dereliſta. Vide *κωόσβεα* in noſtro Lexico.

Ouipara. Vide Vinipara.

Ouis. Gellius lib. 11. cap. 1. Quando igitur nunc quoque à magiſtratibus P. R. more maiorum multa dicitur vel minima (i. ouis vnus: conſtituti verò in oues ſingulas æris deni: in boues æris centeni, quæ multa ſuprema) vel ſuprema, obſeruari ſolet, vt Oues genere virili appellentur. Atque ita M. Varro verba hæc legitima, quibus minima multa diceretur, cõcepit: M. Terentio, quando citatus, neque reſpondit, neque excuſatus eſt, ego ei vnum ouem multam dico: ac niſi eo genere diceretur, negauerunt iuſtam videri multam.

Oues fera, apud Iul. Capitolinum in Gordiano, Camelopardales, quas gyraphas vocant.

Ozœna polypi ſpecies. Vide Polypus piſcis.

Oxyacantha, vide Spina alba.

Pace etiam cū Genitiuo rei & perſonæ. Velleius Patercul. Hiſtor. 1. Ego pace diligentia Catoni dixerim, vix crediderim, &c.

Pacificari, idē quod pacificare. Iuſtinus Hiſtor. lib. 5. Pacificari cum altero ſtatuit.

Pacificator habitus. Quintilianus: Fit & ille habitus, qui eſſe in ſtatuſ pacificator ſolet, qui inclinato in humerum dextrum capite, brachioque ab aure protenſo, manum inſeſto pollice protendit, qui quidem maximè placet iis, qui ſe dicere ſublata manu iactant. De quo Statius in Syluula prima, quæ in equum maximum ſcripra eſt: -- Iuuat ora tueri Mixta notis belli, placidamque gerentia pacem. Tum idem: Dextra vetat pugnare.

Pædagium, cubiculum puerorū, i. ſeruorum. Plinius Epistol. lib. 7.

lib. 7. Ruſo: Puer in pædagio mixtus pluribus dormiebat.

Pædicator, *παιδιστής*. Licinius apud Suetonium in Cæſare: Bithynia quicquid & pædicator Cæſaris Vnquam habuit.

Paganus. Refert Dionyſius Halicar. lib. 4. quòd Roma diuiſa in quatuor tribus, quas pagos vocitabant: in quibus habitantes pagani dicebantur: qui in nullam habitationem transferri poterant: hinc factum, vt Paganus pro ciue ſumatur, qui nunquam militauerit. Et Pagano Miles opponitur. Paulus Iuriſconſ. fiat teſtamentum exẽplo eius, qui paganus fuit, deinde militare cõp̄pit. Ob id à Hieronymo cæteriſque Eccleſiaſticis ſcriptoribus Pagani appellati Ethnici, qui non ſub Chriſti vexillo militarent. Apud Plinium pagana lex, qua ruſtici vtuntur.

Pagrus vel *Phagrus*, *πάγρος* vel *φάγρος* Oppiano (& à *φάρος φάγρος*, vt *ὄσρεον* ab *ὄσρον*) In Gallia Narbonenſi Pagine: Italis Pagine: Hiſpanis Bezogo: Dalmatis & Luſitanis Pagros. Piſcis eſt marinus paruæ auratæ ſimilis, ſed Erythriini colore, qui tamen hyeme è ruſſo purpuraſcit, cum ille ſemper rubeat. De eo præter Plinium Athenæus lib. 7.

Pagurus, *πάγρος*, Gallis Chabre: Northmanis Rouſſeau: In Prouincia ſquinado, Gritta, ſquaranchon, Grampella: Maſſilia Carbaſſe, ſagule: Venetiis Grancipore: & ab Hiſpanis Chabro dicitur. Nomen retinent adhuc Græci: & à Gallis maris mediterranei accolis Pagul, à paguro vocatur. Eſt verò de genere cancrorum, poſt mæam maximus: de quo Plinius lib. 9. cap. 31.

Palaris ſylua, ex qua palandis vitibus materies cæditur. D. libro ſeptimo. Titul. 1. 19. Niſi forte ſaliſti ei, vel ſyluæ palaris, vel arundineti vſuſfructus ſit legatus.

Paliurus, *παλίυρος* (quia vrinam ciet. nam *πάλος* à *πάλλω* τὸ σείω, & *ἕρον* vrina: *ὄδρα δὲ ἄγει*, inquit Dioſcorides) cuius fructus latus, *ἐν λόβω πηλὸν καὶ ἀπὸ φύλλων*, in folliculo quodam folioſo, vt Theophrastus habet libro tertio hiſtor. capite 17. Ex quo loco Dioſcorides tranſcripſit quæ de paluro prodidit: Habet enim *ὄδ τὸ ἀπὸ λιπαρὸν ἢ λιγνῶδες δεικνύεται, ὅπερ πινόμενον βῆξιν ἀρῆγει*. vbi emendandum pro *λιγνῶδες* fuliginofum, *γλιχρῶδες* viſcoſum ac tenax. Nam ſic Theophrastus, *χρῶνται δὲ αὐτῶ πρὸς τοὺς βήχας οἱ ἰατροὶ κῶπτοντες. ἔχει γὰρ πηλὰ γλιχρότητα ἢ λίπος*.

Ego verò affero hunc paliurum Rhamni tertiam esse speciem, quam sine imitatione Dioscorides inter Rhamnos posuit: de quo ita, καρπὸς δὲ πλατὺς, λευκός, λεπτός ὡς θυλακώδης, ἔοικας σφονδύλω, fructus verò latus, albus, tenuis, instar folliculi, similis verticillo. Vide Rhamnus. Paliurus exoticus qui in Libya prouenit, est Zizyphus syluestris, arbor (inquit Theophrastus histor. lib. 4. cap. 4. loto fruticosior: cuius folia similia nostratis: fructus verò differens: nec enim latus, sed teres ac rubeus, magnitudine cedri aut paulo maior: nucleum habet, non quidem vt in punicis simul edulem, fructū verò suauem. Quòd si quis vinum affuderit, aiunt & ipsi, & vino suauitatem conciliari. Quæ nos exposuimus, vt & Plinij mutuatio intelligatur, ita scribentis lib. 13. cap. 19. Cyrenaica regio lorum suæ postponit paliuro. fruticosior hæc fructūque magis rubens, cuius nucleus non simul manditur (tacuit de punicis, quorum & semē πυρὴν dicitur à Dioscoride, licet hoc erranter negarit vir doctissimus Anguillara) iucundus per se, atque suauior è vino, quin & vina succo suo commendans. Hunc Paliurum esse Aquifoliam (quæ ἀγρία Theophrasto) vacillanter magis quàm affirmatè, nec rectè opinatur Mattheolus, nunquam nominandus sine honoris præfatione. Paliurus Agatoclis Cyziceni apud Atheneum lib. 14. cap. 20. est Lizyphus domestica, (licet Zizyphum alii perperam scripserint, lotum esse Polybij. Vide Lotus) de qua suo loco.

Palma prima pars. Celso brachiale, καρπὸς Polluci, & κτεῖς Hesych. Gall. poignet: Ital. manile. Est autem iunctura illa qua brachium cum manu committitur, cuius & ornamentum brachiale vocatur à Plinio. Brachialia vocant Græci vel teste Polluce, περιμάρτια, ἔχινους, ἀμφιδέας, ὄφεις, ψέλλα, χαλιδόνας & βουβάλια.

Palumbes (pro quo & palumbus, palumba) φαύσα, vel φαύτα: Gallicè grand ramier: Italis Columbo torquato, vel fauoro: Hispanicè Palóma torcaz. Est & palumbus minor, φαύ Aristoteli histor. lib. 9. cap. 3. nostris petit ramier. Eustathio Phaps media est magnitudine inter columbam & œnadem: Phatta vero magnitudine gallinacei, coloris cinerei: Eius generis est Oenas, δινὰς Aristoteli (licet aliis ἴνας ἀπὸ τῶν ἰῶν fibrisque carnis fibrosa enim ac dura Vinago Gazæ: Gallis Bisset, aliis Tarragon., & Angel circa Monspeffulum: Alchata Auicennæ, que aliis perdix Damascena. Auis hæc gregalis est similli-

ma perdici, sed rostro ac pedibus nigris, plumis ex fusco colore in nigrum vergentibus, & luteis in ruffum. Conspicitur ac capitur Autumno. Palūbes à nostris capi nocte solent, ipsis decidentibus ex ramis arborum nolarum sonitu, aut tympanorum vel crepitaculorum maximo strepitu. De palūbo fero Plinius: de palumbe torquato Martialis.

Pancration, παννερσίτιον, scylla pusilla Plin. coloris est ruffi. Hæc est scylla Officinarum (vera autem scylla albissima) ac cæpa canina Græcorum nostri sæculi. Hanc venenatam putant: cum tamen scyllæ & pancratij vires eadem teste Dioscoride.

Pandurizare, verbum à πανδούρα de quo in Lexico Græco. Lampridius in Heliogabalo, Pandurizauit, organo modulatus est.

Pantomimicus, Adiectiuum. Seneca Epistol. 1. libro 4. Si intrante te clamor, plausus, & pantomimica ornamenta obstreperint.

Parare pro emere, πείραξις. Catullus. Non possem octo homines parare rectos. Horatius: Opinor, pretio maiore parandi. Plinius libro 37. cap. 2. ccc. sestertiis capidem vnā parando.

Parco in præterito peperci, quinetiam Parfi, vnde Parsimonia. Terentius: Ego ne vitam parfi perdere? Plautus: Duorum labori ego hominum parfillem libens. Sic enim melius veteres parfi declinabant, inquit Diomedes Grammatices lib. primo.

Parca scientiæ moderatèque eloquens. In Epitome Sexti Aurelii Victoris in Traiano: Simpliciora ingenia aut eruditissimos, quamuis ipse parca esset scientiæ, moderatèque eloquens, diligebat.

Parcus etiam de homine pusilli & angusti animi. Seneca libro 2. de Benefic. Parsimonia est scientia vitandi sumptus superuacuos, aut ars se familiari moderatè vtendi: parcissimum tamen hominem vocamus pusilli animi & contracti, cum infinitum intersit inter modum & angustias.

Parcitas φειδωλή, Macrobius Comment. lib. 1. cap. 8. Moderatio, parcitas, sobrietas: i. frugalitas.

Pardalus, πάρδαλος vel πάρδαλις, auicula, quæ magna ex parte gregatim volat, coloris tota cinerei: minor turdo. Non potest esse auis quæ à nostris Piuoine appellatur, & Hh.j.

vulgo Græcorum ἀπερόκολος (quasi albicilla à podice albo: contraria significatione) ὀνόνη Aristotelis: cuius caput, & cauda parsque corporis nigra est. Aliis Oenanthe, Gallicè Vitrec, id est Parra Plinio lib. 18. cap. 29.

Pareas, α, παρείας & Apollodoro παρούας: Serpens innoxius, qui Venetiis ab Agyrtis siue Marfis ostenditur, vocaturque Baronis nomine: cui caput pro magnitudine ac longitudine corporis paruum, tamen ita bucculentum, tātóque rictu hiat, vt correptum passerem, immò columbi pullum deglutiatur. Lucanus lib. 9. Et contentus iter cauda fulcare Pareas. Sic legendum cum Isidoro, non pharias. De Pareia lege Ælianum lib. Animal. cap. 57. Vbi innocuum, atque Æsculapio sacrum fuisse tradit: quæ de Angui specialiter dicto, Plinius lib. 29. cap. 4. Qui circa Bononiam (ab angue) Ange, vel bisse Ange: aliis Auca.

Papilio, tentorium. Lampridius in Alex. Severo: In prociñtu, atque in expeditionibus, apertis papilionibus prandit.

Pariatio, ea scriptura est, qua apparet satisfactum esse creditori. Vide Alciat. lib. 1. Parergôn cap. 24. Et Pariator, qui paria fecit, nec reliquator est.

Parire pro parere. Ennius: Oua parire solet, pennis genus condecoratum. Ex Diomede Grammatices lib. 1. Sic ridunt pro rident. Vide Irridunt.

Parra, vide Pardalus. Est & Parra, ἀιγολίδες, vlula, Ægolius Plinio lib. 10. cap. 60. ex Aristotele Histor. lib. 6. cap. 6. Gallicè, la Dame: Italicè Barbaiano: Auis est lucifuga, cui vngues adūci, color ruffus nigro conspersus, oculi prægrandes, cuius vox lugubris vlulatu. Parræ præter Horatium 3. Car. Ode. 27. meminit Festus Pompeius.

Parricidiale scelus, Iustinus Histor. lib. 27.

Pars virilis, contra hæreditariã distinguitur. Iulianus D. lib. 28. Tit. 6. l. 32. Respondi, Titium virilem partem, cæteros hæreditarias, habituros esse, &c.

Partem facere, venire in partem: facere vt solidum in partes diuidatur. Gaius D. lib. 34. Tit. 5. l. 7. Vtrum ita posthumus partem faciat, si natus sit: an & si natus non sit, quæritur. Ego cõmodius dici puto, si quidem natus non est, minimè eum partem facere, sed totum ad te pertinere, quasi ab initio tibi solido relicto.

Partitio pretij, de eo qui pretiũ participat. Hermogenianus lib.

D. lib. 40. Tit. 12. l. 40. Cum pacto partitionis prætij maior viginti annis venalem se præbuit.

Participatus, us, Iulianus Capitolinus in Macrino: arripuit imperium filio Diadumeno in participatum ascito. Idem in Ælio Vero: Marcus in eum omnia contulit participatu etiam Imperatoriæ potestatis indulto.

Participialis, μετοχικός. Diomedes Grammatices lib. 1. Vbi que enim deficit latinus sermo, ideo quia duo ablatiui nominales sunt copulati, quod si vnus participialis sit, nõ deficit latinus sermo.

Participialis modus, i. supinum. Diomedes Grammatices lib. 1. Participialis modus verborũ dictus est, quòd eius verba sunt participiis per omnia similia, nec tamen participia sunt, vt legendi legendo legendum, lectum, lectu. Probus supina appellat. Vide Absolutiua.

Parthenij apud Spartanos vocati sunt ob notam materni pudoris, nati ex promiscuo omnium fœminarum concubitu, concessioque iuueuibis, ne per virorum absentiam ex viduitate cessaret fœcunditas muliebris. Vide Iustinum Histor. libro tertio. Partheniatæ dicuntur à Seruio, quare in voce Tarentum.

Parthenium, vide Perdicium.

Parus, ἀιγίδαλος Aristoteli: vulgò Græcorum γίταλος: Gallicis Mesangue: Italis Parizola, Parruza, Zinzin: Orbesina: Aui-cula est admodum fœcunda, cuius variæ species, quæ ferè omnes iuxta oculos maculas albas habent. Paro maximo pectus luteum: Cæteri albo, nigro, pallido & cyaneo colore distinguuntur. Pari genus maius, ἀιγίδαλος αιζίτης Aristoteli, fringillago maxima, pulchra, inferius ex luteo virefcens, in vertice nigricans. Parus montanus cæruleus, nostris Marengue: Sabaudiisque Moyne, vel Moynetone: Italis Parussolin, vel Parozolina: Hispanis Chamaris, Alioinne, Milheiro: cæteris minor est. Est & Parus ater. Parus palustris: Parus μακρόκουρος & caudatus. Parus subcæruleus, Gallicè Monnier: Parus syluaticus: Parusque cristatus, Gallicè Mesangue hupee: de quo Plinius libro 37. In capite paucis animalium, nec nisi volucris apices--- præterea paro, atque ab illo Galerita appellata.

Paschiennus, pathicus. παχιτών. vnde Luciano in Aleetryone παχιτάσμος. Sic dicta ἐμπούσα, inquit Demosth. pro Corona, Hh. ij.

ἐκ τῶ πάντων ποιῆν ἢ πάχειν. Sineca libro 1. Declamat. 10. Nulli non impressum aliquid, quod effugere non posset. Ille Passieno, prima eius syllaba in Græcum mutata, obscænum nomen imposuit. Xiphilinus: Ἐπεὶ καὶ ἰσὶ ῥῶπον τῆ φήμη ἡ ὄρων ἀπὸν ὄντα παρρησιάζουσι.

Passer rubi, βαπὲς Aristoteli Histor. animal. lib. 8. cap. 3. Rubetra Gazæ: Gallis Traquet, Roncier, & Perceuenne Lugdunensibus: Italis Barada. Auicula est dumos frequentans, victitanque vermiculis.

Passer piscis, Ἰπτα (quod generis nomen rhombique commune. ερευθὸς, i. passer etiam de pisce apud Aristotel. Animal. 2. cap. 15. & apud Ælianum lib. 15. cap. 3. pro passeris piscis specie) Aristoteli: Gallis Plye: in Gallia Narb. plane (aliis Platusé) sicque in Italia, sed Venetiis passere. Rhombo similis est, nisi quod contractior, situsque dorsi contrarius, quod pronis læuū, Rhombo: dextrum passeri. Sicque intelligendus Plinius ita scribens lib. 9. cap. 22. Marinorum alii sunt plani, ut rhombi, soleæ ac passeris, qui à rhombis situ tantum corporū differunt: dexter resupinatus (potius resupinatis) est illis, passeri læuus. Oculos autē habent in prota parte, natantque ut strabones ingrediuntur, seq; arenis obtegunt insidiantes pisciculis. Est & Passerum genus, qui Gallis Quarrelet: Northmanis Flondre: multis ruffis, vel subflavis maculis notatus. Rursus & qui Gallicè Limāde, ab Anglis Brut, squamis asperitatēque à superiore differens. Et qui nostris Flex, coloris nigri, munitus ossiculis parti supinæ.

Passer Troglodytes, ερευθὸς τραυλοδύτης, vulgo Græcorum τραυλίδα: in Creta Trilato, Gallis Roytelet (alia tamen est Regulus, τραχίλος siue πρεσβυς, & κήρυξ, rex auium) ob Reguli similitudinem, vel Roybertault: Northmanis Rebetre: Italis Reillo, Scricciola, Reatin, Reatino, circa Verbanum lacum Aryotin. Auicula est excepto Regulō omnium minima, quæ circa vepres subsultat, semper crissans ac caudam subrigens. Eius vsus mirificè prædicat Aëtius libro 11. & capite. 11. in cura calculi & renum & vesicæ. Vide Regaliolus.

Passer marinus, vide struthio.

Passio, πάσις, Apuleius in Hermetis Asclepio: Incredibiles enim post delicta cogentur credere, non verbis, sed exēplis: nec minis, sed ipsa passione pœnarū. Apuleius de Deo Socratis. Sūt n. inter homines ac deos, ut loco regionis, ita ingenio mētis inter-

interfiri habentes communem cum superis immortalitatem, cum inferis passionem. Macrobius Comment. libr. 1. capi. 8. Fortitudinis, passiones ignorare, non vincere, ut nesciat irasci, cupiat nihil.

Passuus, patibilis, παθητός. Apuleius de Deo Socratis: Dæmones animo passiuæ, corpore aëria, tempore æterna. Et infra. Quæ propterea passiuæ, non absurde, ut arbitror, nominavi, quia sunt iisdem, quibus nos perturbationibus obnoxij.

Passui amatores, παθητοὶ, apud Iul. Firmicum Mathefos libr. 7.

Passui in coitu, dicuntur à Iulio Firmico Mathefos libr. 4. qui Græcis παθητοὶ, passieni Senecæ, qui muliebria patiuntur: quibus cum Sodomis paratum exitium, & æternum inferni incendium.

Pastinaca marina, τρυγών, & τρυγόνιον Oppiano, Turtur etiam Diuo ambrosio: Mompeliensibus Pastenago: Siculis Bastonago: Prouincialibus Bastango vel Vastango: Massiliæ Bougnette: Burdegalæ Tare ronde: Romæ Brucco: Genuæ Ferrazza. Parisiis à rais non discernitur. Piscis est planus cartilaginei generis, læuis, sine squamis: in cuius cauda κέλυτρον (unde Epicharmus ipsam ὀπαθόνετρον appellauit) i. radius Plinio, aculeus Celso, vel spiculum, & acus oisea Marcello Empirico (Orus τὴν ἐν τῇ κέλυτῳ ἀκύνθων vocat) quod telum venenatum. De Pastinaca præter Plinium lib. 9. cap. 42. & lib. 32. cap. 5. & 7. Oppianus, & Ælianus lib. 8. ca. 26. Est etiam pastinacæ species, quæ Monspelii glorieulæ: ab Aquitanis Tarefranke: Romæ & Neapoli Aquila: Genuæ Rospo, & pesce ratto, nonnullisque Ratepenade, quæ capite bufonem refert, & alis expansis vespertilionem. Pastinacæ radius supra caudam.

Patens mundus, Macrobius Satur. lib. 1. cap. 16. Sed & cum Mundus patet, nefas est prælium sumere. Infra, nec patente Mundo, quod sacrum Diti patri & Proserpinæ dicatum est: meliusque occlusa Plutonis fauce, eundum ad prælium putauerunt. Vnde & Varro ita scribit: Mūdus cum patet, Deorum tristitium, atque inferum quasi ianua patet.

Pati questionem. Vlpianus D. lib. 11. T. 7. l. 14. Oportebit igitur testari quem quo animo funerat: ne postea patiatur questionem.

Patio, pro patior, ut frustra pro frustror: moro, demolio, auxilio, populo, digno, pro maror, demolior, auxiliior, populo, di-

gnor. Nævius in Proiecto : Populus patit, tu patias modo. Ex Diomede Grammat. lib. 1.

Patientia obscenè de pathicis. Seneca Controuers. lib. 10. in 4. Principes, inquit, viri contra naturam diuitias suas exercent, castratorū greges habent, exoletos suos vt ad longiorem impuditiæ patientiam idonei sint, amputant.

Patientiam præstare, Marcellus D. lib. 39. T. 1. l. 1. Debet hæres eius patientiam destruendi operis aduersario præstare.

Paticissimus Adiectiuum à Patico, vt apud Catullum cinædior à Cinædo. Martialis in 12. ad Rufum : Musæi paticissimos libellos.

Patrator, vt necis patrator, id est, interfector. Cornelius Tacitus libro 14. Et visus idoneus maternæ necis patrator Amicetus.

Patratio. Velleius Paterculus 2. Histor. Nunc expugnationibus in pristinum pacis redegit modum, cuiusque patratiōe Asiæ securitatem, Macedonia pacem reddidit.

Patrociniū præbere. Alconius Prædian. in Diuinat. Quorum familia proximè Siculis patrociniū præbuit.

Patronalis. Marcellus D. lib. 39. Tit. 5. l. 2. Ne pars ex legibus verecundiæ patronali debita minuatur.

Patronatus. Paulus D. lib. 19. Tit. 1. l. 45. Si non Arescusa elegerit emptoris patronatum.

Paucillatim, Aduerb. apud Diomedem Grammat. lib. 1.

Pauitatio, trepidatio, πάλμος: Apuleius lib. de Mundo : Palmatiæ (venti) appellantur, quorum pauitatio illa quæ trepidant, sine inclinationis periculo nutant.

Pauo vel *pauus* piscis, Vide Scarus.

Pauperatus, pauperior effectus. Iulius Firmicus Mathes. lib. 1. de luna : Quando pauperata luminibus iacturam propriæ maiestatis agnoscat.

Pauperiem facere. Vlpianus D. lib. 9. Tit. 1. l. 1. Ait prætor: Si quadrupes pauperiæ fecisse dicitur. Pauperies est damnum sine iniuria facientis datum. nec enim potest animal iniuriam fecisse, quod sensu caret.

Paupertinus. Cum Varrore etiam vsus est Gellius lib. 14. cap. 6. Et librum hunc opulentissimum recipe, nihil prorsus ad nostras paupertinas literas congruentem.

Pausa (cuius origo è Græco παύσις) non solum vsurpatum à poetis vocabulum, sed etiam ab aliis, vt historicis. Quintus Clau-

Claudius primo Annalium apud Gellium lib. 9. cap. 13. Pugna facta pauisa est.

Peccatu pro peccato à Cicerone dictum, vt auribus inferueret, adnotauit Gellius lib. 13. cap. 19.

Pecten Veneris, vide Anthriscum.

Pectines pisces, πτείνες Aristoteli (& pectunculi, πτείνος Traliano) Gallis coquilles de Sainct Iaques, al. grandes coquilles: Veneris Cappe di San Pierro (& paruæ, Cappe sante) Testis constat binis, striatis, quibus aures geminæ. Testarum altera plana, subincurua, foris & in ora interna rufa. Altera concaua & candida: Vtraque tam concinna compage clusilis, vt & inanes aptatæ claudantur arctissimè. De his Aristoteles Histor. lib. 4. cap. 4. Plinius lib. 9. cap. 33. & lib. 32. cap. vlt. Pectinum genus etiam, quod Itali Romiam vocat, amplioribus latioribusque auribus, conchæque longiore & angustiore. Sunt & pectunculi, πτείνος Hippocrati, qui vulgò Petucles vel Hannons: Romæ Gongole: Venetiis Pedocchi. Sunt exigui pectines, quorum conchulæ striatæ, vtræque cauæ, aculeisque armatæ, saporis gratissimi: quibus vnica auricula. Plinius quidè de pectunculis lib. 32. ca. vlt. atque alibi: sed ipsi, aliud nempe Tellinæ, πτείνος Discoridi (nam Plinius lib. 32. cap. 7. pectunculis tribuit, quæ Tellinis Dioscorides) quæ & μύτλοι siue μύπλοι apud Athenæum (sic enim Romanos vocasse scribit li. 3. Aliud tamen, Mytuli) Nostris Flions: In Narbonensi Gallia Romæque Tellinarum nomine: Venetiis: Capperosole. Tellinæ, (siue pectuncolorum id genus) binis testis clauduntur, similibus, cauis, læuibus, nigris lineis succinctis, & in ambitu serratis. Harum speciem tenuiorem, πτείνος regias vocat Athenæus.

Pectus iniustis maculis deformatum. Lucianus in Tyranno, eorum animis, qui magnis se facinoribus, dum vitam agerent, obstrinxerunt, maculas iniustas esse docet. Claudianus libro in Ruff. secundo Quid demens manifesta negas? en pectus iniustæ Deformat maculæ. Vide Brodæum Miscellaneorum lib. 1. cap. 4.

Pecuniã exercere, dare sub vsuris, aut quoquomodo efficere ne numi vacui sint: dare scenori vsurasque consequi. Vlpianus D. lib. 17. Tit. 1. l. 10. Quod si procurator non exercuit pecuniam, sed ad vsus suos conuertit, in vsuras conuenietur, quæ legitimo modo in regionibus frequentantur.

Pecuniæ conspectus, de rationum subducta summa, (quæ con summatio Pomponio) vno conspectu representata. Gellius lib. 19. cap. 10. Interrogavit, quantus esset pecuniæ conspectus, ad id totum opus absoluendum.

Pecuniæ quæ usuras pariunt, D. lib. 22. Tit. 1. 1. 33. (Quibus opponuntur, Numi steriles l. 7.) i. sub usuris datæ, & quarum debitor, usurarius debitor vocatur à Papiniano ibid.

Pecuniariè, vel *pecuniariter*. Ulpianus D. lib. 47. T. 1. 1. 3. Siquidem pecuniariter agere velit.

Pedatus. Suetonius in Othone: Fuisse enim traditur & modicæ staturæ, & malè pedatus, ἐκ ἀρτίων, pedibus malè fultus.

Pediculus marinus, φθέρου θαλάττιος, Gallicè Pouil de mer. Infectum est (est autem & piscis eius nominis apud Aristotelem) fabæ magnitudine ac latitudine scarabeis terrestribus, vel mil lepedis (τοῖς ὄνοις τοῖς πολύποσι) simile, quod ex limo generatur: cui velut corniculæ, vtrinque pedes multi incurui, cauda lata. Piscibus ut pulex, infestus est. De quo Aristoteles Histor. lib. 5. ca. 31. Et Plinius lib. 9. c. 47. Ad eoque nihil non gignitur in mari, ut cauponarum etiam æstiva animalia (pulices) pernici molesta saltu: Aut quæ capillus maximè celat (pediculi) existant: & circunglobata escæ sæpe extrahuntur (à piscatoribus) quæ causâ somnum piscium in mari noctibus infestare existimantur. Pulex autem marinus (quem ψύλλον θαλάττιον Aristoteles Histor. lib. 4. cap. 10.) bestiola est tenui crusta cõtexta per litus saliens: in cuius cauda appendices paruulæ locustæ, & squillæ modo. Horum & maxima copia stagnis marinis. Qui verò & pediculus piscis, φθέρου Ἰλιανό, parasitus est delphini.

Pedulis, ut fasciæ crurales pedulesque apud Ulpianum D. lib. 34. Tit. 2. 1. 25.

Pedule, ἰς ποπόδιον. Pedule sub pedibus præstat vtilitatem, Cornel. Fronto lib. de nom. verborumque differ.

Pegmætes (al. pegmates) gladiatores, apud Suetonium in Caligula.

Peierare cum adiuncto ut iurare. Suetonius in Nerone: Summissis Consularibus viris, qui regio genere ortam peierarent.

Pelamys, vide Thynnus.

Pellicius, Adiect. ex pellib. apud Lampridium in Heliogabalo: Sella pellicia.

Rendens vindemiam, ut pendens vinum dixit Cato. Iulianus D. lib.

D. lib. 19. T. 1. 1. 25. Qui pendentem vindemiam emit, si vnam legere prohibeatur, &c.

Penelops, πηνέλοψ (& apud Athenæum πηνέλοπες dicuntur ab Ibyco αἰολόδησι & ποικιλόδησι, cognominatque φοινικολέγους, à coli varietate & colore puniceo) auis de anseru genere, ut Chenalopeces (est verò χλωαλώπιξ Aristoteli, siue χλωέλοψ Hesychio, Gallis creuant: aliisque Bieure) quæ circa lacus amnesque versatur. Præter Aristotelem de Histor. lib. 8. cap. 3. Plinius lib. 37. cap. 2. Et lib. 10. cap. 22. vbi sic legendum cum antiquis codicibus: Anserum generis sunt Penelopes: & quibus lautiores epulas non nouit Britannia, Chenalopeces fero anseres minores. In Anglia Chenalopex, i. vulpanser, vocatur Bergander: de cuius astutia atque in prolem amore, Ælianus.

Penetral pro penetrale, Macrobius Satur. lib. 7. cap. 1.

Penetratio, πέννησις. Apuleius Floridor. lib. 4. Vice spinarum, quas ventus cum voluerit inter se cohercere, paribus vtrinque aculeis, simili penetratione, mutuo vulnere.

Penitus Adiect. præter Plaut. Catullus in Epithalam. Pectore vritur intimo, Flamma sed penita magis.

Penitissimus: etiam cum Plauto vsus est Macrobius Satur. li. 5. cap. 19. Sed de Græcorum penitissimis literis hanc historiam eruit Maro.

Penissimè præter Plautum, Apuleius. in Apologia. Nam quod penissimè oblitus sum.

Pensatio, compensatio. D. lib. 3. Tit. 5. 1. 8. Quod si post examinationem reprobata fuerint pensationes.

Pensiculatè, ἐξέτασμένως, rebus expensis, cogitatè atque consideratè. Gellius lib. 1. cap. 3. Quæ à Theophrasto pensiculatè, atque enucleatè scripta sunt.

Penu pro penus ἀκλίτως. Diomedes initio Grammatices: Superest ut singula recolendo, memoriæ penu mandentur, ne frustra cum tempore euanescat labor.

Penus esculenta, D. lib. 33. Tit. 9. 1. 1. Quid propriè penus, & vnde nominis origo, vide apud Gellium lib. 4. cap. 1. Maximè hoc in loco: Nam quæ ad edendum bibendumque in dies singulos prandij, aut cœnæ causâ parantur, penus non sunt: Sed ea potius, quæ huiusce generis longæ vsionis gratia contrahuntur & recunduntur, ex eo quod non in promptu sint, sed intus, & penitus habeantur, penus dicta sunt. Poculenta penus, D. ibid. Separare in penum, ibid. 1. 4. Sed ea solum quæ

fibi in penum separabat.

Peplus imperatorius. Spartianus in Saturnino: Hic ea die, qua est amictus à militibus peplo imperatorio dixisse fertur. Idem in Celso: Celsum imperatorem appellauerunt peplo deæ cœlestis ornatum.

Pepones, vide Melones.

Per pro inter. Virgilius 1. Georgicorum. Circum, perque duas in morem fluminis Arctos. vide Macrobius Comment. lib. 2. cap. 8.

Per, compositione dissoluta *διὰ τμήσιν*, cum interpositione vocis eleganter ponitur. Gellius libr. 12. capit. 6. Per hercle antiquum, perque lepidum, tributus versibus senariis compositum ænigma.

Per caput pedesque. Sic poëtæ dicunt totum volentes exprimere. Horatius in Serm. Aliena negotia centum Per caput atque pedes saliunt. Quod ex imitatione Catulli, qui in Epigr. ad Coloniam: Quendam municipem meum de tuo volo ponte Ire præcipitem in lutum, per caputque pedesque.

Per contrarium, κατ' ἐναντίον. Ulpianus D. lib. 5. Tit. 8. l. 4. Nam per contrarium, quin vxor cum marito possit habitare, nec fuit dubitarum.

Per corbem mensuram facere. Est enim & corbis mensuræ genus quoddam. Ulpianus D. lib. 18. T. 6. l. 1. Si doliare vinum emeris, nec de tradendo quicquam cōuenerit, id videri actum, ut ante euacuarentur, quàm ad vindemiam opera eorum futura sit necessaria. Quod si non sint euacuata, faciendū quod veteres putauerunt, per corbem venditorem mensuram facere, & effundere. Vide Plinium lib. 18. cap. 31. circa finem.

Per defectionem dictum, ἐλλείπειν λέγουσιν, (i. defectiue) λεγόμενον. Gellius lib. 5. cap. 8. Parum animaduertit sic hoc esse dictum, ut pleraque dici per defectionem solent.

Per genium, modus obsecrandi, quinetiam iurandi. Ulpianus D. lib. 12. Tit. 2. l. 13. Si quis iurauerit in re pecuniaria per geniū principis. Vbi talis periurij pœna, fustuarium: & ita ei superindicitur, *ὑπερπεπρωμένος μὴ ὄμνῃς.*

Per lusum iocumque, Author Phalici carminis: Nolite omnia quæ loquor, putare. Per lusum mihi, per iocumque dici. Catullus dixit: Reddens mutua per iocum, atque vinum.

Per mediocritatem causam dirimere, (mediè nepe benigniusque iudicando) Paulus D. lib. 36. Tit. 2. l. 7. id est *μὴ ἐπιεικῶς ἢ ἐπιεικῶς.*

Per na-

Per naturam, κατὰ φύσιν, naturaliter. Gellius lib. 16. ca. 6. Vbi terrarum quæso te, inquam, duos solos per naturam dentes habere ouem vidisti?

Per stillicidia, quasi stillatim, guttatim ac sensim. Seneca Epistol. 102. Inuenitur aliquis, qui malit inter supplicia tabescere, & perire membratim, & toties per stillicidia amittere animam quàm semel exhalare.

Per sequelam, κατὰ παρακολούθησιν. Gellius lib. 6. ca. 1. Eaque non per naturam, sed per sequelas quasdam necessarias facta dicit, quod ipse appellat κατὰ παρακολούθησιν.

Per virtutem dimicare, i. virtute. Hirtius de bello Africo: Contra Gallos homines apertos, minimèque insidiosos: qui per virtutem, non per dolum dimicare consueuerunt.

Perambulare. Cùm dicit Catullus in Iul. Cæs. Perambulabit omnium cubilia: reminiscendum eius quod alibi: tremulique quassa lecti Argutatio, in ambulatioque.

Per blandè, Macrobius Satur. lib. 1. cap. 2. Obuiam procedere ac per blandè salutare.

Perca, πέριχα, & περκίς: Gallis perche: Italis Perfico, vel perseco, in Hetruria Perfega: Romæ Cerna. Piscis est fluuiatilis, & marinus. Perca fluuiatilis siue lacustris, cui os paruum absque dentibus, pinnae duæ in dorso erectæ: corpus latum, color varius cum maculis à dorso ad ventrè: squamæ parua. Aufonius in Mosella: Nec te delicias mensarū perca filebo Amnigenos inter pisces dignande marinis. Perca marina, saxatilis est, cui dentes acuti, branchiæ vtrinque quaternæ, ac duplices excepta vltima: pinna dorfi continua: corpus coloris rufi, lineis multis tum nigris, tum purpureis infigne, ob idque Epicharmo ἀνθεσίχρωτος, & γαμμοποικίλατος, apud Athenæum appellatur. Est enim πέριχη Aristoteli τῶν γαμμοποικίλων πλαγίως τε ταῖς ἐπιδοῖς κερωμένων. Lege Arist. Hist. lib. 2. cap. 17. & Athenæū li. 7.

Per carus, ὑποφιλις: Cor. Tacitus lib. 5. Quæ Druso fratri percarum in cohortem suam transtulerat.

Per cellere, violare, labefactare. Suetonius in Nerone, Nullū ad eò necessitudinis genus est, quod non scelere perculerit.

Per censere, pro censoria virgula grauitè notare, Censoria animaduersione seuerè castigare. Gellius lib. 7. cap. 3. de Tiro ne, Sibimet visus est orationem istam pro Rhodiensibus acri, subtilique ingenio & iudicio percensuisse.

Per cerpere. Gelli. l. 2. ca. vlt. Cuius rei causam, cum Aristotelis

li. ij.

libros Problematum percerpimus, notauit.

Percharus. Iustinus Histor. lib. 12. Vnus ex amicis eius Ephæstion decedit, dotibus primò formæ pueritiæq; mox obsequiis regi percharus.

Percipere pillam. Alfenus Digest. li. 9. T. 2. l. 42. Cùm pila complures luderent, quidam ex his seruulum cum pilam percipere conaretur, impulit, seruus cecidit, & crus fregit.

Percludere. Paulus D. lib. 20. Tit. 2. l. 9. Inhabitantes autem manumittimus: Scilicet antequam pensionis nomine percludamur.

Percucurrit. Suetonius in Nerone. Restitutus in patriam, amplissimos honores percucurrit. Ibidem, Decucurrit.

Perdicium siue Muralium, partheniō, *παρθένιον*, Gallis Espargoutte: Italis Amarella: Officinarum matricaria. De qua ex Dioscoride Plinius lib. 21. cap. 30.

Perditum ducere, pro perdito habere Festo in verbo Vallescit. Catullus in Epigr. ad seipsum: Miser Catulle, desinas ineptire, Et, quod vides periisse, perditum ducas. Plautus in Cistellaria: Quod periit, periit.

Perdolitum est, valde doluit. Quintus Claudius 1. Annalium apud Gellium lib. 9. cap. 13. Gallus irridere cœpit, atq; linguam exertare. Id subito perdolitum est cuidam Tito Manlio.

Perductus, totus inductus ac deletus. Vlpianus D. lib. 29. tit. 4. l. 1. Sed nolētibus inducta accipiendū est, & si perducta sint.

Peregrinae conditionis homines, qui ciues Romani nō essent. Suetonius in Claudio: Peregrinae conditionis homines vetuit vsurpare nomina duntaxat gentilitia.

Peregrinitatis reus. Suetonius in Claudio, Peregrinitatis reū orta inter aduocatos leui contentione, togatumne, an palliatum dicere causam oporteret: quasi æquitatem integram ostentans, mutare habitum sapius, & prout accusaretur, defendereturque, iussit. In peregrinitatem redigere. Suetonius in Claudio: Splēdidum virum, Græciæque prouinciæ principem, verū Latini sermonis ignarum, non modò albo iudicum erat: sed etiam in peregrinitatem redegit.

Perfacundus, *διδωτάτης*. Apuleius Floridor. lib. 4. Protagoras, qui sophista fuit longè multiscius, & cum primis Rhetoricæ repertoribus perfacundus.

Perfacundus. Iustinus Histor. lib. 22. In concionib. perfacundus habebatur.

Perfe-

Perfectissimè, *τελειοτάτως*. Gellius lib. 11. cap. 16. Quod à Græcis perfectissimè vno verbo, & planissimè dicitur.

Perfidiosus. Suetonius in Augusto: Neque aut crebrius, aut perfidiosius rebellantes grauiore vnquam multatus est pœna.

Perforatus animus. Seneca Epistol. 100. Acquiescamus his quæ iam hausimus, si modò non perforato animo hauriebamus, & transmittente quicquid acceperat.

Perfossor, is, qui parietes perfodit, *τειχώρυτος*. Apuleius in Apologia: Eo quidē pacto, & qui myoparones quæsierit, pyrata erit: & qui vectem perfossor: malè editum profossor.

Pergnarus, vt apud Apuleium in Apologia: Magia ars colēdi deos ac venerandi pergnara.

Periclymenos, *περικλύμενον*, Gallis Cheurefueille, Northmanis Suchetz (exuguntur enim flores à pueris mira suauitate, Italis Matrifelua, Vincibosco: Caprifolium Officinarum. In opere topiario, propter flexibilitatem atque folia plærisque locis non decidua etiam hyeme maximè expetitur. Viuacissimus frutex est, rubi atque herederæ modo sese propagans, quiq; defixis flagellorum capitibus parietum foraminibus mirabiliter radicator. Aqua ex floribus ac foliis, anginae præstātissimum remediū. In Dioscoridis codice, verborum ordo confusus ac perturbatus, ita restituendus est: *καὶ σπλήνα πήκει, καὶ κόπον λύει, καὶ οὖρα ἀγεί ἀπὸ τῆς ἑκτῆς ἡμέρας αἷμα πᾶσι δὲ ὀρθόσσωσι-αῖ ἀφελεί ηὲ λυγμὸν*. Cui lectioni etiā adstipulatur Plinius lib. 27. cap. 12. Dubitatio: Desydero in matrifylua folia hederæ, siue simlacis asperæ, quæ Periclymeno Dioscoridis.

Perimere actionem, D. de Pactis lege 51. Neque tibi aduersus tuum debitorem, neque ipsi aduersus suum actio perempta, i. sublata.

Periniurius, valde iniuriosus. Apuleius in Apologia: Atqui periniurium est, ei fidem in peioribus habere, cui in melioribus non haberes.

Perluforius, vt perluforium iudicium, i. in quo partes in necē alterius colluserunt. Vlpianus D. lib. 49. Tit. 1. l. 14. Si perluforio iudicio actum sit aduersus testamentum, an ius faciat iudex, videndum. Alij codices minus rectè proluforio.

Permanare translātè de Amore, vide Dimanare.

Permilitare. D. lib. 27. Tit. 1. l. 8. Modestinus: Plane si quis in cohortibus vrbanis permilitauit. & l. 9. Vlpianus: Si tribunus in cohortibus prætoriiis permilitauerit.

ii. iij.

Permittere, διαπέμειν. ad te permittam, Seneca Epist. sexagesima septima.

Permodicus, vt permodica dos, Vlpianus Digestorū libro II. Tit. 7. l. 20.

Permodica res familiaris, apud Sueton. in Tiberio.

Perna piscis, quæ pinna minor. Vide Pinna piscis. De Pernis Athenæus lib. 3. ex Theophrasto de lapidibus, in hūc sensum: Inter gemmas pretiosas margaritæ sunt, natura pellucidæ, ex quibus fiunt sumptuosissima monilia. Eas generat ostreū Pinna simile, sed minus, tam magnas, quàm est magnus piscis oculus. Plinius lib. 32. cap. vltimo. Appellantur & pernae concharū generis, circa Pontias insulas frequētissimæ. Stant velut suillo crure lōgo in harena defixæ, hiantesque quæ limpitudo est pedali non minus spacio. Cibum venantur (Locus deprauatus sic restituendus: Hiantesque (quæ amplitudo est pedali nō minus spatio) cibum venantur.) Dentes in circuitu marginum habent pectinatim spissatos. Intus pro spondilo grandis caro est. Perna striis differt à Pinna, & magnitudine. Nā pinnas quinque habui bipedales. Vide Pinna.

Perpendicularator, ris, qui perpendicularo vtitur, vt faber materiarius, vel cæmentarius. Sext. Aurel. Victor in Adriano: Namque ad specimen legionum militarium fabros, perpendicularatores, architectos, genūque cunctum extruedorum mœnium, seu decorandorum in cohortes centuriauerat.

Perpensatio, ἐξέτασις. Gellius lib. 2. cap. 2. Cū summa (dij boni) honorum atque officiorum perpensatione.

Perpetim pro perpetuo, præter Plinium Apuleius in Apologia: Non quin ego Pudentillā iam anno perpetim assiduo cōuictu probe spectassem.

Perpetuus modus, i. infinitiuus, apud Probum.

Perpetuus modus, id est infinitiuus, Diomedes Grammatices lib. primo quem & imperfonatiuum & insignificatiuum dixerunt.

Perpetuari. Paulus D. lib. vigesimo septimo Tit. 7. l. 8. Pœnales actiones transmittuntur ab vtraque parte, & temporales perpetuantur.

Perprosper. Suetonius in Claudio: Valetudine sicut olim graui, ita princeps perprospera vsus est.

Perseueratio, διαμονή, perseuerantia. Apuleius in Hermetis Asclepio: Cognouimus te æterna perseueratio.

Perse-

Perseueratio, perseuerantia, διαμονή. Iulius Firmicus Mathes. lib. 3. Humorū statiua perseueratio.

Perseueratio, i. perseuerantia. Fabius Victorinus in 2. Rhetor. Cicet. Afficimur industria ac constantia, & perseueratione.

Perfolata, species personatæ herbæ maioris, quam aliqui petasitem secundam appellant. Plinius libro 25. cap. 9. Perfolata quam nemo ignorat, Græci verò Arcion vocant, folia habet maiora etiā cucurbitis, & hirsutiora nigrioraque & crassiora: radicem albam & grandem.

Perfolennis. Suetonius in Nerone: cum dote & flammeo perfolenni.

Persona, larua, à personando dicta, o, litera propter vocabuli formam productiore, vide Gellium lib. 5. cap. 7.

Persona splendidiore, vel honestiores, & qui in aliquo honore positi, humilioribus, plebeis, & priuatis opponuntur, vt D. lib. 47. Tit. 12. l. 11. & sequentib.

Pertenuissimus, Superlat. Seneca. Question. natur. libro 2. cap. 10.

Pertinacissimè. præter Quintil. Suetonius in Cæsare: Authorem, propugnatoresque se pertinacissimè præstitit.

Pertinacissimè. præter Quintil. Suetonius in Cæsare: comperit equorum greges pertinacissimè papulo abstinere.

Pertinet ad animum meum, amo ex animo. Scauola D. lib. 17. Tit. Mandati. l. 60. Semproniam pertinere ad animum meum cognouisti.

Perturbatissimus, Superlat. Seneca Quæst. Nat. 7. cap. 10. violentissimum & perurbatissimum tempestatis genus.

Peruicaciter. Vlpianus D. lib. 26. Tit. vlt. l. 3. Qui pecuniam ad prædiorum emptionem conferre, neque pecuniā deponere peruicaciter perstant.

Peruigilia, e, peruigilium siue peruigilatio Cicet. Iustinus Histor. lib. 24. Maximum peruigiliæ malum.

Peruulgatè, διατεθρυλλημένως. Gellius lib. 18. cap. 18. Sed vt video, peruulgatè magis, quàm inscitè locutus es. Idē Gellius lib. 17. cap. 10. Dixit peruulgatè & impropriè.

Pestilentiosus, λοιμώδης, pestilens. Vlpianus D. lib. 43. Tit. 8. l. 2. Si odore soli locus pestilentiosus fiat.

Petitor, ris, candidatus. Macrobius Satur. lib. 3. cap. 14. In orat. Scipionis: puerum bullatum petitoris filium--- Vides quemadmodum ingemuit Africanus, quod vidisset cum cro-

talis saltantem filium petitoris, id est, candidati.

Petitrix, cis. Paulus D. lib. 36. Tit. i. l. 74. Contra petitrice pronuntiauit.

Petulans, pro eo quod est, ad aliquid faciendum procliuus & audax. Gellius libro 17. cap. 20. Atque vti quaedam animalium parua & vilia, ad imitandum sunt quas rescunque audierint, viderintve, petulantia.

Phagus, in Glandifera.

Phalacrocorax, siue ὑδροκόραξ, vide Ibis.

Phalaris vel *Phaleris*, φαλαρίς vel φαληρίς, auis aquatica, cuius mas minor. Eius rostrum angustum, corpus compactius rotundiusque, dorsum cum ventre cinericij coloris est, teste Athenæo lib. 9. cap. 18. Gallicè Iodelle, pouille d'eau.

Phallouitroboli, potoria vasa ex vitro propriè (licet inde & ex alia materia) oblonga, & instar priapi, apud Iul. Capitolinū in Pertinace.

Phellodrys, in Glandifera.

Phillyrea, φιλύρα, arbuscula ligustro similis, sed foliis semper virentibus, politis ac læuibus. Etiam, vt ligustrum ramulo facta prouenit. Copiosa in Illyria. Vidi primū Venetiis in hortulo Contareni viri clarissimi, & naturalis historię amantissimi. Plinius libro 24. capite 8. Tilia, i. τῆ φιλύρα, siue φιλύρα (quæ Gallis Til, vel Tillet: Italis Teia, & Tiglia) Vires τῆς φιλύρας falsò attribuit. Deceptus est vocum similitudine: sed plura legit quàm nunc in codice Dioscoridis.

Philosophia, σοφισματα. Gellius lib. 4. cap. 1. Philosophias, inquit, ego non didici nec discere appetiui. At lib. 5. cap. 3. Philosophias docuit, i. μαθήματα.

Phoca Virgilio, vitulus marinus Plinio, φώκη. Vide Vitulus marinus.

Phœnicopterus, φοινικόπτερος Aristophani in Auibus, vel ὄρνις φοινικόπτερος cratino, & φοινίκειος ὄρνις Philostrato in vita Apollonij libro 8. Gallis Flambant, vel Flamand. Avis est magnitudine ciconiæ, cuius collum oblongum, rostrum, crura & pars allarum puniceo colore rutilat. Capitur in Flandria, & Gallia Narbonensi. Plinius lib. 10. cap. 48. Phœnicopteri linguam præcipui saporis esse, Apicius docuit nepotum omnium altissimus gurgis. Martialis lib. 3. Nomenque dedit, quæ rubentibus pennis. Idem: Dat mihi penna rubens nomen, sed lingua gulosis. Nostra sapit. quid si garrula lingua foret? Iuue-

Inuenalis Sat. 11. Phœnicopterus ingens. Vide Lampridium in Heliogabalo.

Phœnicurus, vide Erithacus.

Phu, φῦ, dicta & ἀγελανόσδος: Est Valeriana maior. Nec obstat quod apud Dioscoridem legitur, ἀνθηπῶρος τὰ τοῦ ναρκίσου, μείζω. nam legendum μείω, i. minores. De Phu Plinius lib. 12. cap. 12. Est & Valerianæ minoris, quinetiam minimæ species, à nostris vocatur Valeriane.

Phucus marinus, vide φῦκος in nostro Lexico.

Phycis, φυκίς (& φύκης ac φυκὴν de mare) λελεπῶεις Hesychio (quo nomine Neapoli, vbi lepre, aut Pittara dicitur) Gallis Mole: Hispanis Molere: Romanis Phyco: Venetis Lepo. Nunc in Græcia Phokida. Piscis marinus est, saxatilis, cui os magnū, dentes parui, oculi magni, aurei: barba ex inferiore maxilla, (labiis enim caret, vt chæna) depēdens: pinna in dorso primū diuisa, mox altera subsequente cōtinua ac spinosa (vnde ἀκανθωσπεφίς dicta ab Aristotele) Color varius (ob idque ποικιλόχρους ab eodem appellata) in capite summo pinnisque branchiarū ex nigro rubescens, cum posteriore corporis parte nigricet: & circa ventrē Tincæ similior sit. De eo Aristoteles lib. 8. Histor. cap. 30. Et ex eo Plinius lib. 9. cap. 26. Mutat & Phycis, reliquo tempore candida, vere varia. Eadem piscium sola nidificat ex alga, atque in nido parit (hoc falsum. Idem enim faciunt gobiones, & Hippocampi.) & Ouidius, Atque auis dulces nidos imitata sub vndis: πειρασιπῶς.

Physeter, φυσητήρ, & φύσαλος (Est & physalus maris rubri venatus piscis Æliano Histor. animal. lib. 3. c. 18.) Oppiano: Gallis Peis mular (sic enim in Gallia Narb.) Malsiliæ Mulasso: Santonibus Sedenete: Italis Capodoglio, al. Capidoglio. Belua est ex balænarum genere, cui os maximum, dentes serrati vt Orcæ (à qua differt, quod multo longior sit physeter, & dorsi pinna careat) lingua magna & carnosa: in summo capitis supra oculos fistula quàm reliquis beluis amplior, qua haustos fluctus largiter eructat & efflat, vnde & nomen. De eo præter Plin. lib. 9. cap. 4. & Solinū, Strabo Geograph. lib. 15. Et Arrianus li. 8. (Plinius malè lib. 9. cap. 3. Thynnus tribuit, quæ illi cetis ac physeteribus) Oppianusque Halieut. lib. 1. atque Ælianus Animal lib. 9. cap. 49. Aristoteli φυσητήρ non animal, sed fistula solum, quo aquam reuomunt cete, histor. lib. 6. μυκητήρ etiam Æliano lib. 17. cap. 13. & Polypi pariunt fistula, τῆ φυσητήρι, qui meatus in cor-

pore, Aristot. & Athen. quem *αυλον* vocauit Oppianus.

Pica (quasi *ποιυλις* à varietate) *κίσα* siue *κίττα*: Gallis, Pie, agace, pie grieche: Italis Gazzuola, gazza: Hispanis Pigaza. Auis fatis nota. *Pica* varia. Plinius lib. 10. cap. 29. Nuper & adhuc tamen rara, ab Apennino ad urbem versus cerni cœpere picarum genera, quæ longa insignes cauda, variæ appellantur. Proprium his caluescere omnibus annis cum feruntur rapa. & cap. 33. *Picæ* cum diligentius visum ab homine nidum sensere, oua transferunt aliò. *Pica glandaria*, Gallis Gay (Vide Graculus) Italis Ghiandaia, vel giandara, Gaza verla, vel berta. Auis versicolor est, maculisque cæruleis distincta, voces humanas articulatè exprimens. De hoc genere, quòd glande vescitur, Plinius lib. 10. cap. 42. Est & ruberrima *pica* Barbara siue Brasilijs, pie du Bresil.

Pictorius, Adiect. *γαφικος*, vt operæ pictoriæ. Iulianus Dig. lib. 38. Tit. 1. 1. 23. Hæ operæ, quas libertus promisit, multum distant à fabrilibus vel pictoriis operis.

Picea, *πίτυς* (potius quàm *αβύκη*) Gallis Sequanis Pece, Allobrogibus Soeffe (quorundam Sapinus) qui resinam eius vocat Binioum: Italis Mugho (vt in Alpibus Veronæ) vt Piella in Apennino. Hæc est *πίτυς φθειροποιος* siue *φθειροφύρος*, vt legèdum apud Theophrastum ac Plinium. Vide Tæda, & Abies.

Picus, *δρυοκόλαπις* & *δρυοκόπος* Aristoteli, *δενδροκόλαφος* Meletio, & *καλοτύπος* ac *δρυμοκόλαψ* Hesych. Gallis Pic, vel Pinnar, Northmanis Espec. Italis, Pico, picchio: Hispanis Bequebò. In eo genere *Picus* Martius: & *picus* cauator arborum. Apud nos varia sunt genera, *Picus* niger, viridis, luteus: alii quibus caput rubet, alii quibus clunes: Et qui à nostris *Pic* martelé, vel bigarré appellatur, *πίπερα* minor mas, & foemina, *πίπερα* muraria, *κύανος* Aristotelis, Plinius lib. 10. cap. 18. Sūt & paruæ aues vnconū vnguiū, vt *Pici*, Martio cognomine insignes, & in auspiciis magni. Quo in genere arborum cauatores, scādentes in subreptum felium modò, illi verò & supini, percussu corticis sono, pabulum subesse intelligunt. Pullos educant in cauis auium soli. Adactos cauernis eorum à pastore cuneos admota quadam ab his herba, elabi creditur vulgò. Trebius auctor est, clauum cuneumve adactum quanta libeat vi arbori in qua nidum habeat, statim exilire cum crepitu arboris, cum infederit clauo aut cuneo. Hæc auis vulgo Græcorū nūc *κερκηνισής* appellatur. *Picus* niger, Italis sgaia. *Picus* viridis Gallis Piuert, *κολοιδος*

κολοιδος Aristotelis. Est & *Picus* cinereus. pic cēdré, *σίππι* siue *σίππι* Aristot. cui pedis digiti quaterni, cum cæteris tantum terni Vide Chlorio.

Pigitum est impersonaliter, vt Puditum, & Veritum. Vide Veritum.

Piissimus, *δυσέβιστος*. Scauola D. lib. 34. Tit. 4. 1. 30. Iustissimū & piissimum duco.

Pignus remissum esse dicitur, in quo pignoris ius extinctum est, nec actio pigneraticia superest. Paulus D. lib. 20. Tit. 1. 10. Neque enim omni modo creditor pignus remittit. Cui opponit, saluum pignus esse creditori. Et 1. 12. Ius pignoris remittere, quo pignus liberatur.

Pignus conualescit, quando sine iure datum, iusta causa subsequuta obligatur. D. lib. 20. Tit. 4. 1. 10. & 11.

Pigneraticia possessiones, D. lib. 6. Tit. 2. 1. 15.

Pigneratio. Gaius D. lib. 20. Tit. 1. 9. Quod emptionē veditio nemque recipit, etiam pignorationem recipere potest.

Pignoris capio, nis. Cælius lib. 7. cap. 10. Vt hæc vsuscapio dicitur copulato vocabulo, a litera in eo tractim pronuntiata: Pignoris capio iunctæ sunt partes, & productè dicebatur. Verba Varronis sunt ex primo Epistolicarum quæstionum: Pignoris capio ob æs militare, quod æs à Tribuno ærario miles accipere debebat, vocabulū seorsum fir: per quod dilucet, hæc capionē, posse dici quasi hanc captionem & in vsu & in pignore.

Pila fortuna, homo multis fortunæ casibus velut per iocum lusumque iactatus & exercitus, vt ille Vlysses Homericus, atq; Ælius Pertinax Imperator: de quo Sextus Aurel. Victor: Hoc exitu obiit vir ad humanæ conuersationis exemplum per laboris genera vniuersa absumptus, prouectusque eò, vt fortunæ vocaretur pila.

Pileum induere, quod libertatis signum. In Epitome Sexti Aurel. Victoris de Neronis morte: Cæterum adeò cunctæ prouinciæ, omnisque Roma interitu eius exultauit, vt plebs induta pileis manumissionum, tanquam sæuo exempta domino, triumpharet.

Pileati fratres, i. Castor & Pollux. Catullus ad Contrubernalles. A pileatis noua fratribus pila. Illis datus pileus, quia Lacones, quibus pileatis pugnare mos fuit: Festus Pompeius. Vulcano etiam pileum tribuebant. Arnobius lib. 6. aduersus gentes: Cum pileo Vulcanus, & malleo.

Pinguis salina, pro crassa ac densa. Seneca 3. de Ira: Cato no-
ster melius, cui cum causam agenti in frontem mediam, quan-
tum poterat attracta pingui salina, inspuitur Lentulus ille pa-
trum nostrorum memoria factiosus & impotens, absterfit fa-
ciem, & affirmabo, inquit, omnibus Lentule falli eos, qui te
negant os habere.

Pinna piscis, πίννη, & πίννα apud Athenæū, atque Arriano in
Peryplo πινίκιος κόγχος: Malsiliensibus Nacre: Venetiis Astura,
& vulgo Græcorū Astoura. & Pinna, vt & Genuæ Pinna lana,
ob byllum. Duabus grandibus patula conchis tegitur, quibus
exterior color fuscus: interior verò argenteus. cuspidato mucro-
ne maris fundo depangitur atq; perstat immobilis. Intus grā-
dis caro, confusa, vt in Mytilis: De eius bysso (quod πινικόν Ar-
riano) nos egimus in libris αὐτοψίας & rerū ocularis experiētia:
Ac de eius vnionibus. Habet intus aut squillā aut cancellū, qui
πιννοφύλαξ, & πιννοτήρ Aristoteli, siue πιννοθήρ. Lege Aristotelē
lib. 5. cap. 15. Et Plinium lib. 9. cap. 42. Vide & Perna piscis.

Pinfare. Diomedes Grammatices lib. 1. Pinso pinfas pinfare:
pinso pinfis pinfere. Est apud Persum ambiguū: O Iane à ter-
go quem nulla ciconia pinfit: pinfit, an pinfat legendum sit.
Sed apud veteres reperimus n, literam additam, & pinfit se-
cundum tertium ordinem, vt Ennius decimo Annal. Pinfunt
ceram genibus. Huius perfectum, pinsui, vt apud Pompo-
nium. Neque molis molui, neque palmis pinsui. Item pinfen-
dus participiū erit, pinsurus & pinsus: Ex Diomede Grām. lib. 1.

Pithaules, qui canit instrumento quod vulgò vocamus Cor-
nemuse. viderur esse doliolum infertis tibiis. Vtitur Vopiscus in
Carino:

Pisculenta etiam dicuntur de piscibus ipsis, πάλχθυσώδη vt de
potu atque esca poculenta atque esculenta. Apuleius in Apo-
logia: Cū tamen nunquā apud eum marino aliquo & piscu-
lento medicauit.

Pistacia Plinio, πισάκια Dioscoridi. Gallis Pistaches, ar-
bórque Pistachier, quæ Terebinthus Indica Theophrasti.

Pistana, siue sagitta (quia tricuspidis sagittæ, αἰσοῦ τεργλάχ-
νος Homero, similis est, atque huius formæ) herba frequens
locis palustribus, cuius caulis inanis, flores albi cum ternis fo-
liis: Semen in pilulis quales platani: radix plantaginis aquati-
cæ. Plinius lib. 21. cap. 17. Item pistanam dicit à Græcis vocari,
quam inter vlvas sagittā appellamus, &c. A Gallis vocatur hæc
herba

herba, queuē d'arondelle, i. cauda hirundinis.

Pistrilla, Diminutiuum à pistrinum. Diomedes Grammat. li.
1. de Diminut. Sunt item quæ non seruant genera, quæ ex no-
minibus primæ positionis acceperunt, vt scutum, scutella: pi-
strinū, pistrilla: canis, canicula: rana, ranunculus: vnguis, vngu-
la, vnguelluna.

Pistrinarius, molitor, μύλωνος. Vlpianus D. li. 16. T. 3. l. 1. Si
quis seruum custodiendum coniecerit forte in pistrinum, si-
quidem merces interuenit custodia, puto esse actionem aduer-
sus pistrinarium ex conducto.

Pistrix piscis, vide Serra piscis.

Placabiliter, ἡλέως, εὐμένως. Gellius l. 7. c. 3. Præcipitur Iudices
consiliandos esse, ac propitiandos laudabiliter ac placabiliter,
& leniter existimationi eius qui accusatus est.

Placencia, ε, placendi studium, ἀρέσκεια. Apuleius libr. de
Philosophia: In homine ad placenciam, ac mediocritatem li-
bido reflectitur.

Plagula leſtica. Suetonius in Tito: Cum inde leſtica transf-
ferretur: suspexisse dicitur dimotis plagulis cœlum.

Plantago, ἀρνόγλωσσον vel ἀρνόγλωσσος: Gal. plantain: Ital.
Piantagine: & Centiuerbia in Hetruria. Trium generum est:
Maxima ἐπτάπλευρος, septemque neruis constat: Mediæ folium
quinque tātum: Minimæ verò tribus: quæ Gal. Lancelée: Ital.
Lancinola. τελεφεῖρος siue ὄρλιξ apud Theophr. histor. libro 7.
cap. 10. plantaginis sunt nomina, quæ reposuit Plinius lib. 21.
capite 17.

Platanus, πλάτανος vel πλατάνισος, à latitudine, quæ πλάτος
Gallis Platane: Italis Platano. Arbor est patula, cuius folia la-
ta, incisa, vitigineisque similia: flores parui ex albo lutei: fru-
ctus ex longis pediculis pendentes, minuti, rotundi, scabri ac
lanuginosi: Platani pilulas vocat Plinius lib. 24. cap. 8. πλατάνε
σφαίρια Dioscorides. Vide Acer.

Platea Plinio lib. 10. ca. 40. vel Platalea Ciceroni 2 de Nat.
πελειῶν, πελειῶς Doricè, πελειῶνος, Pelicanus, Gallicè Pale, vel
Truble (à rostri figura) & ab aliquibus Poche falsò (est enim
Onocrotalus, quem & πελειῶνον vocat Oppianus de Aucupio
lib. 2.) Italis Becquaroueglia. Avis est aquatica, excepto ro-
stro rudiculæ siue spatulæ instar, ardæ similis, palmipes: Cu-
ius pedes & crura nigra: tota alioqui candida, nisi in alarū ex-
tremitate, quæ nigricat. Eius generis est Pelecanus Bruxellen
Kk. iij.

sis, Liuane de Bruxelles.

Platyphyllos in Glandifera.

Plaustrum, currus, vehiculum translato de nauis, quod Euripides in Iphigenia *ναῖον ὄχημα*: cui & *ναῖα ἀπήνη* pro *ναῦς*. Pacuuius, Omnem non meo Oceano fulgerat citro Abrepto plaustro Boreas bacchatur Rheno. Attius apud Cicer. de Diuinat. Pastor qui nauē nunquam ante vidisset, vt procul diuinum & nouum vehiculum Argonautarum ē monte conspexit. Catullus in Nuptiis Pelei: Ipsa leui fecit volitatem flamine currum, Pinea coniungens inflexa texta carinae. Ex hac translatione, nauis quoque auriga tribuitur, & habenae. Vetus poeta apud Carisium in 4. ac Diomedem in 2. de Metamophora: Tiphin aurigam celeres fecere carinae. Virgilius *Aeneid.* 6. Classique immittit habenas.

Plaustrarius pro artifice plaustrorum. Lampridius in Alex. Seuero. Braccariorum, linteonum, vitreariorum, pellionum, plaustrariorum, argentariorum, aurificum, & caeterarum artium pulcherrimum vestigal instituit.

Plautinus, ex quo superlat. Plautinissimus, Gellius lib. 3. ca. 3. Qui versus, quoniam sunt, vt de illius Plauti more dicā, Plautinissimi, propterea & meminimus.

Plumbarius, *μολυβδῶρος*, qui in plumbo artis subiecto artificis operam proficitur. De plumbariis Arcadius D. lib. vlt. Tit. 6. l. 6. inter eos, quibus aliquam vacationem munerum grauiorum conditio tribuit.

Plumbea, pro pila plumbea, vel plumbata. Spartianus in Senero: Ita vt mortuus ictu plumbeae crederetur.

Pluuus Iupiter, *Ζεὺς ὀμβρεῖος*, vel *ὕων* Luciano, vel *ὕπιος* Arriano & Phurnuto. Tibullus: Arida nec pluuio supplicat herba Ioui. Seneca *Quaestio. Natur.* lib. 4. Ouidio tribuit, ibique pluuius.

Plusquam potuit (vt vulgò, le plus qu'il a peu) sicut dicitur quanto plus: quanto magis. Gellius lib. 3. ca. 1. Aut hoc, inquit, quod dixisti, probabile est, aut Sallustius odio auaritia, plus quam potuit, eam criminatus est.

Pluratiuus numerus, *πληθυστικὸς*, apud Gellium li. 5. ca. 21.

Pluratiuus numerus, *πληθυστικὸς* Gellius li. 1. c. 16. Apertè que ostendit mille & vocabulum esse, & singulari numero dici, eiusque pluratiuum esse milia.

Pluriformis, pluriam formarum, *πληθυστικὸς*. Apul. Floridorum. ib. l.

lib. 1. Nondum quidem tam indefessa anima sono, nec tam pluriformi modo, nec tam multiformi tibia.

Poenae subiugari pro subiici. D. de Receptis arbitris le. 43. Quod si malignè hoc fecit, petere quidem potest, sed poenae subiugabitur.

Pocula sobria, multum diluta. Tibullus in 1. --at ipse bibebam Sobria supposita pocula victor aqua.

Polia, *πολεία*, armentum, equaria Varroni. Vlpianus D. li. 21. tit. 1. l. 38. Nam & si polia venierit dicemus vnum equum qui vitiosus est, non omnem poliam redhiberi oportere.

Polimen, nis, *ἔσμεν, λείανσις*, Apuleius de deo Socratis. Neque enim in emendis equis faleras consideramus, & baltei polumina inspicimus.

Politor, is, qui agrum expolire atque colere consuevit, qua voce vititur Cato de re rust. & Vlpianus D. lib. 17. Tit. pro socio. l. 52. ex Celso: si in coeunda societate, inquit, artem operamve pollicitus est alter, veluti cum pecus in commune pascendum, aut agrum politori colendum damus, in commune quaerendis fructibus, nimirum ibi etiam culpa praestanda est.

Politor, is, *ξυσπης*, qui polit. Julius Firmicus Mathef. lib. 4. facit etiam politores pretiosarum gemmarum.

Polygonatum, *πολυγόνατον*, Gallis Genouillete, & sigillum Solomonis vt in Officinis seplasiariae) Italis Frassinella, vel Ginacetto. Desyderatur haec nota, sapor in foliis coronei vel mali punici. Sentitur enim non astrictio sed amaritudo fastidiosissima. Nostrium potius species polygonati, quam ipsum Dioscoridis, à quo rursus diuersum polygonatum Plinij lib. 27. ca. 12. Nostri polygonati vis efficacissima. Radix enim cum axungia veteri, etiam equorum illud desperatum feræ scabiei genus, (qua podagrosi fiunt & inutiles) quod nos vocamus farcin, paucis diebus proffigat compertissimo remedio.

Polypofus. praeter Martialem Vlpianus D. lib. 21. tit. 1. l. 12. Qui clauum habet, morbosus est, vt & polypofus.

Polypus piscis, *πολύπους πώλυς* Diphilo apud Athen. *ἀπόσεος* Hesiodo: In Gallia Narbonensi Poulpe, alibi Poupe, & Pourpe: Northmanis Bougre: Massiliensibus Secchepoupe: Hispanis Pulpo, vt Ital. Polpo, sed Genuae Porpo, & Venetiis Folpo: Nunc in Graecia Octapodi. Polypis caput, vt reliquis mollibus, inter pedes & aluum: Pedes siue brachia, siue barbae & cirri ac flagella

Plinio, ἰσθμιαίαι Aristoteli & πλόκαμοι (in quibus κοῦληθίδες
 1. acetabula, siue caliculi) & ἔλιμες Antiphilo apud Athen.
 sunt octo: duo ἰσθμιαίαι Plinio crines, πορβοσπίδες Arist. vocan-
 tur in sepiis & loliginib. supra vētriculum vesicula (quæ μίκαν
 Aristoteli, papauer Gazæ) ē qua attamentum (quod θολός) non
 ita nigrum vt sepiis, sed purpurascens effunditur per fistulam,
 (qua & pariunt, cum ore coeant) quæ αὐλός, & φουσητήρ ac μυκ-
 τήρ Græcis. Illis vt Chamæleonti coloris mutatio, sed volunta-
 ria. Polyporum autem variæ species: magnis acetabulorum se-
 ries duplex, quæ simplex paruis: inter quos polypus dictus à
 Plinio Ozæna, ὄζανα Athenæo, & ἐλεθώνη, ἐολίταινα, ὄζολις vel
 ὄσμυλος: nunc Græcis μοχίτη ab odore moschi: Italis Moscaro-
 lo, vel Moscardino, al. Muguetino: Cui corpus rotundius, bra-
 ciaque longiora, quem & ὄσμυλίαν dixere ab odore. Est & po-
 lypus, sed in concha, ναυτίλος siue ναυπηός Aristoteli, 1. Pompi-
 lus vel nauplius Plinio. Vide Nauplius. De Polypis Aristotel.
 histor. lib. 4. cap. 1. & Plinius lib. 9. cap. 29. & 30. Polypi parui fœ-
 túsque recens, πολυπόδια apud Aristotel. & Athenæum.

Pompilis, Adiect. Iul. Capitolinus in Gordiano: erat quidem
 longitudine Romana, canitie decora, & pompali vultu, ruber
 magis quàm candidus.

Pompabiliter, Adverb. Iul. Capitolinus in Galieno: Gladia-
 tores pompabiliter ornati.

Pompilus, πομπίλος, ἰερός ἰχθύς: piscis quem Massilienses
 Pampalum vocant. Pelagius est, squamis carens. Cui dentes
 parui: dorsum varium ac maculatum, cauda non lunata nec di-
 uisa, ad quam à branchiis linea curua protensa est, sed complu-
 ribus aliis interpunctis, & ad ventrem descendentibus. Color
 aureus in superciliis, vt auratæ. Pro pelamyde venditur ob si-
 militudinem. Dicitur naues deducere, vnde Pompili no-
 men. Ouidius in Halieut. Tuque comes rarium, tractique per
 æquora sulci, Qui semper spumas sequeris pompile nitentes.
 De quo Oppianus lib. 1. Halieut. Ælianus Histor. Animal. lib.
 12. cap. 43. & 2. c. 15. Athenæus lib. 7. Plinius lib. 9. cap. 15. Et ali-
 bi corruptè Nautilus pompilus appellatur, quum ex Aristotele
 legendum sit Polypi ouum. Vide Nautilus.

Ponere se in possessione. Seneca libr. 1. de Ira Nam cum se in
 possessione posuerunt, potentiora rectore sunt, nec recidi se
 minuive patiuntur.

Pompilos, vide Nauplius.

Popina-

Popinator, ἰσ, κέπιλθ. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 14. Quod
 genus apud popinatores plæraque scitamentorum cernimus
 proposita, ampliora specie, quàm corpore.

Popinarius, popinæ dominus. Lampridius in Alex. Severo:
 Cùm Christiani quendam locum, qui publicus fuerat, occu-
 passent, contrà popinarij dicerent sibi eum deberi, rescripsit
 melius esse, vt quomodocunq; illic Deus colatur, quàm po-
 pinariis dedatur.

Popinarius, κέπιλος, caupo: apud Iul. Firmicum Mathes. li. 4.

Populus alba, λεύκη, & αχρωίς Homero: Gallis peuplier: Italis
 Albara. Sterilis est. Populus nigra, αἴγυες, Gallicè tremble,
 & Valconibus Pibol: Italis Oppio, Pioppa. Vuam fert ac fru-
 ctum racematim. Populus Libyca, (minima folio, ac nigerrima,
 Plin. li. 16. ca. 23.) κερκίς Theophrasto. Vide Κερκίς in nostro
 Lexico. Hæc siliquatur.

Populare pro populari, quo & vsus Virgilius, quia Plautus in
 Fœneratrici: Quæ ego populabo properé. Ex Diomede li. 1.

Porcetra, sus quæ semel peperit: quæ sæpius Scrophæ: Melif-
 sus de loquendi proprietate, qui habet autorem Pomponiū in
 Attellana, quæ hoc eodem vocabulo inscripta est. Ex Gellio
 lib. 18. ca. 6.

Porcus marinus, κωπέλοκος, & μύς Athenæo, & χόιρος Stra-
 boni: Siculis, ac nostris Porco. Piscis est marinus pagro similis.
 Nulli ex squamosis pellis durior, vt squatinæ cuti comparetur.
 acuiissimis validissimisque dētibus eius os armatū est: dorsumque
 tribus aculeis. De eo præter Strabonem li. 17. Athenæum lib. 8.
 & Oppianū Halieut. 1. Plinius. li. 32. c. 5. Inter venena sunt pi-
 scium porci marini spinæ in dorso, cruciatu magno læforum:
 remedio est limus ex reliquo piscium eorum corpore. Est &
 alius Porcus marinus cetacei generis atque inter σελάγια & car-
 thilaginea, ὄρθραχίσιος dictus, Italicè Bota, vel Bottacio. Gal-
 lis circa Mōspelium Luna, Massiliensibus Mole: Hispanis Bout,
 & Molebout quibusdam. Piscis maximus est interdū sex cubi-
 torū longus, latúsque: cui cutis aspera, argētei coloris: pro bran-
 chiis foramē: cauda lunata. Noctu luminismodo elucet: totúsque
 ferini odoris est: contemptus alioquin, nisi ob pinguedinē ad
 lucernas expeteretur, & cōtra articulorū dolores neruorūque
 contractionem. Plin. li. 32. c. 2. Appion maximum piscium (non
 belluarum) esse tradit porcum, quem Lacædemonij orthago-
 riscum vocant. Grunire eum cum capiatur.

Li. j.

Porcus Troianus, i. factus aliis animalibus: vt apud Athenæum lib. 9. cap. 6. in cuius ventre turdi aliæque auiculæ, suminis, vuluæque frustra, aliæque complura. Macrobius Satur. lib. 3. cap. 13. Nam Cincius in suasionem legis Fanniae, obiicit seculo, quod porcum Troianum mensis inferat. Quem illi ideo sic vocabant, quasi aliis inclusis animalibus grauidum, vt ille Troianus equus grauidus armatis fuit.

Porculus marinus, vide accipenser.

Porphyretica columna, Spartianus in Antonino.

Porphyrio, πορφυρέων Aristoteli histor. lib. 8. cap. 6. Gallis Pourpre (non verò flambant, qui Phœnicopterus) Hispanis Telamone. Auis est magnitudine gallinacei, cerulei coloris, cuius rostrum cum cruribus longis purpura rubet: Pedibus singulis quin sunt digiti: collum longum & angustum. De eo præter Ælianum & Athenæum lib. 9. cap. 12. (vbi de eius castitate, atque in adulteros odio) Plinius lib. 10. cap. 46. Porphyrio solus mortu bibit (σκάπτειν τα πίνα, Athenæus, vel δάκνων.) Idem est proprio genere, omnem cibum aqua subinde tingens, deinde pede ad rostrum veluti manu afferens. Laudatissimi in Comagene. Rostra iis & prælonga crura rubent. In Narbonensi prouincia visuntur, quaternis tantum digitis, quales picorum.

Porphyrites lapis, Gallis Porphyre: Italis Porfido: genus marmoris rubri durissimum. Plinius lib. 36. c. 7. de generibus marmorum: Rubet porphyrites in eadem Ægypto: ex eo candidis interuenientibus punctis, leucostictos vocatur.

Porro, in futurum. M. Cato dierum dictarum de consulari suo, Me sollicitum atque exercitum habitum esse, atque porro fore. Afranius in Emancipato (vt citat Carisius) Post narraueram, nunc est distentus animus, vt negotiis, Porro autem propero. Vbi tamen in hoc posteriore exemplo, potius pro Longius. Catullus: Nunc perditur amo, atque amare porro Omnis sum assidue parat annos.

Portentosissimus, præter Plin. Seneca Epist. 115. & Suetonius in Caligula: portentosissima genera ciborum.

Porticus ambulatoria, Vlpianus D. 1. 8. Tit. 5. 1. 8.

Portiuncula, particula, μοιείδιον. Præter Apuleium, Vlpianus D. 1. 39. T. 2. 1. 15. Si modica portiuncula ædium amplissimarum vitium faceret. Idem D. lib. 5. T. 8. 1. 4. Quid enim si tam spatiosæ domus usus sit relictus homini mediocri, vt portiuncula contentus sit?

Portulaca, ἀνδράχνη, Græcorum vulgo γλυσείδα: Gallicè Pourpié

pié (quasi poule pied) Ital. Porcellana, Porcigiola, Procaccia in Hetruria.

Poposcio. Poposci (vt memordi, spepondi) non poposci veteres dicebant. Valerius Antias li. Annal. 45. Et comitiis diem à Q. Martio Prætoris poposcit. Gellius lib. 7. ca. 9.

Possessorius, κτητικός, vt possessoria actio D. libro 38. Tit. 2. leg. 50.

Possessus amore. Sextus Aurel. Victor in Epitome de Augusto: Abiecta quoque vxore Scribonia, amore alienæ coniugis possessus.

Possessus, us, κτήσις, possessio. Apuleius in Apologia: Nam & contra plurimis rebus possessu careo, vñ fruor.

Possibilitas. Fabius Victorinus in 1. Rhetoric. Ciceronis Suberat possibilitas.

Postfactum. Ex postfacto. Paulus D. lib. 21. tit. 1. 1. 44. Neque ex postfacto decrescit obligatio.

Postinde, postea, quod & veteres Postilla. Suetonius de Illust. Grammat. in Q. Cæcilio, Postinde damnationem.

Possessorius, ad possessionem pertinens. Iauolenus D. lib. 8. T. 1. 1. 20. Ego puto vñm eius iuris pro traditione possessionis accipiendum esse: Ideoque interdicta veluti possessoria constituta sunt.

Postremum munus, supremum munus, vltimum donum, inferioris, iusta & exequiæ, ac tale quidpiam vt fletus funebris. Catullus, Vt te postremo donare munere mortis. Et mutuum nequicquam alloquerer cinerem. Virgil. in 11. - egregias animas decorate supremis Muneribus. Ouidius 3. Eleg. Hic certe manibus fugientis pressit ocellos Mater, & in cineres vltima dona dedit. Ambrosius vno verbo suprema vocat. γέρας, i. munus atque honorarium Homerus, inquit, Πάτρουλον κλάω μιν, τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανάτων.

Postremissimus, ὑστατος. Gracchus apud Aul. Gellium lib. 15. ca. 12. Omnium nationum postremissimum nequissimumque existimatote.

Postremissimus, ἐχατότατος, Apuleius in Apologia (Cum adolescentulis postremissimis inter scorta & pocula puer hoc æui in conuiuio agit.

Postremitas, ἐχατότης, extremitas. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 11. In terram desinat tam ima quam summa postremitas.

Postueta, Dea, de qua ex Varrone ita Gellius lib. 16. cap. 16. Quando igitur, inquit, contra naturam fortè conuersi pueri in pedes, brachijs plerunq; diductis retineri solent, ægriusq; tunc mulieres enituntur. Huius periculi deprecandi gratia, aræ statutz sunt Romæ duab⁹ Carmētibus, quarū altera Postueta nominata est, Prosa altera, à recti, peruersiq; partus & potestate, & nomine. Macrob. Aliam Postuortam facere videtur, ita scribens Saturnal. lib. 1. Sicut Anteuorta, & Postuorta, diuinitatis scilicet aptissimæ comites, apud Romanos coluntur.

Postuorta, dea ob rerum præteritarum considerationem ac prudentiã à Romanis culta. Macrob. li. 1. Saturnal. c. 7. Post ad Ianum solum regnum redactum est: qui creditur geminam faciem prætulisse, vt quæ ante, quæque post tergum essent intueretur. Quod proculdubio ad prudentiam regis, solertiãque referendum est: qui & præterita nosset, & futura prospiceret: Sicut Anteuorta, & Postuorta diuinitatis scilicet aptissimæ comites, apud Romanos coluntur.

Potamogeton, ποταμογείτων: frequens in Northmania in Bellocassium paludibus, vbi courge vel burette d'eau appellatur. folium habet betæ, sed syluestris, id est limonij. Describit Plinius ex Dioscoride lib. 26. ca. 8. Vbi inter cætera, Vfus in foliis, cruribus vitiosis vtilia. Sed apud Dioscoridem nõ κνήμις, sed κνισμοῖς, i. pruriginibus.

Potatus, πωτός, potatio. Seneca Controuerf. li. 2. in 1. Neque potatus obiicis filio.

Poterion, ποτήριον, frutex spinosus similis Tragacantz, quem & φρωσίον, & νερόδα vocat Dioscorides: ex quo etiam descripsit Plinius lib. 27. cap. 12. Vbi pro spinis retorrída, legendum spinis & horrida: Dioscoridi est δέμονος ἀκανθώδης. Rursus, flore longo, herbacei coloris: at Dioscorides, ἀνθη μικρά, λευκά: flores parui, albi. Error Plinij non tollitur si dicas legisse μικρά: quia lib. 25. ca. 10. ita scripsit, & rectè. Poterion, floribus paruis. Herbacei verò, per albacei, (si modò extet exemplum) excusatur. Subiungit, inuenitur in aquosis collibus. culpa librarij. Dioscorides ἐν ἐλώδεσι, ἢ γαλόφοις, ergò repone, in aquosis, & collibus. Sed hoc Plinius minus fideliter, Radices habet duas aut tres, binum cubitorum in altitudine, --- candidas. At Dioscorides solum, ἐξ αἰ δὲ ὑπὸ πύξι πύχων δυσὴν, ἢ τελῶν, radices verò subsunt binum, aut ternum cubitorum. Altero in loco, & Poterio radices bene olentes tribuit, quod si verum, nec Dioscorides

rides, nec Matthæolus (si quidem vnquam legitimum habuit) tacere debuissent.

Potiuncula. Suetonius in Domitiano: Vt non temere super cenam præter martianum malum, & modicam in ampulla potiunculam sumeret.

Præcutè, admodum acutè: Apuleius in Apologia: Et fortasse an præcutè repperisse vobis videbamini.

Præauditus, antè auditus. Vlpianus de Officio proconsulis D. libro 1. Tit. 16. Solent etiam custodiarum cognitionem mandare legatis: scilicet vt præauditas custodias ad se remittant.

Præbitio, πρέβεισις. Callistratus D. lib. vlt. Tit. 11. l. 2. Destituetur annonæ præbitio, cum auocentur ab opere rustici.

Præceptio, πρᾶξις. D. lib. 10. Tit. 2. l. 25. Si pecunia quæ domi relicta non est, per præceptionem relicta sit, vtrum vniuersa à cohæredibus præstanda sit. Et l. 28. Rem pignori creditori datam si per præceptionem legauerit testator. Et l. 42. Pomponius: Si ita legatum fuerit vni ex hæredibus: Quod mihi debet præcipiro: vbi præcipere, est præter iustam debitamque portionem, legatum aliquid, ante diuisionem in re familiæ exciscundæ, percipere præcipuumque habere. Et l. 46. Dotè præcipere debet, qui onus matrimonij post mortem patris sustinuit.

Præceptiuus, δόγματικός, Adiect. Seneca Epistol. 95. Ergo ista pars præceptiua submouenda est. id est quæ præcepta tradit. Epist. 96. Pars philosophiæ, quæ Græci πρᾶξις vocant, nos præceptiuum dicimus.

Præcinctura, cinctus, περιζώνησις. Macrobius Satur. lib. 2. cap. 3. In Cæsarem quoque mordacitas Ciceronis dentes suos strinxit. Nam primum post victoriam Cæsaris interrogatus, cur in electione partis errasset, respondit: præcinctura me decepit.

Præcinere etiam dicuntur, ægris remedia præstantes, Macrobius Comment. lib. 2. cap. 3.

Præcipitare ad solutionem, presser de payer. Vlpianus D. libro 23. Tit. 3. l. 33. Vt cunque parcendum marito, qui eum non præcipitavit ad solutionem, qui donauerat. Ibid. viferit ad exsolutionem.

Præclarissimè. Hirtius de bello Alexandrino: Re præclarissimè gesta.

Præcludere, circumuenire, fallaciterque & infidiosè intercipere, vt intra retia intercluduntur fera. Suetonius in Nerone: Et cum interdixisset vsu amethystini, ac tyrii coloris: summississetque qui nundinarum die pauculas uncias venderet: præclulit cunctos negotiatores, i. deprehendit.

Præcogitatus, Adiect. præmeditatus. Seneca Epist. lib. 10. in fine: Præcogitati mali mollis ictus venit.

Præcursorius. Plinius Epist. lib. 4. Tacito: Hac quasi præcursoria epistola rogo.

Prædatio. Velleius Patereulus Histor. lib. 2. Latrociniis ac prædationibus infestato mari.

Prædia urbana, rusticaque. Vlpianus D. lib. 8. Tit. 4. 1. 1. Ædificia urbana quidem prædia appellamus. cæterum & si in villa ædificia sint, æquè seruitutes urbanorum prædiorum constitui possunt.

Prædiatoria lex. Suetonius in Claudio: Ad eas rei familiaris angustias decidit: vt cum obligatam arario fidè liberare non posset: in vacuum lege prædiatoria venalis pependerit sub ædicto præfectorum.

Prædium pignori nexum, i. pigneratum, D. de Pactis l. 52.

Præfatus, Adiect. i. dictus, antè memoratus. Iustinus Histor. lib. 38. Sed Cappadoces crudelitate ac libidine præfatorum vexati, à Mithridate deficiunt.

Præfloratus, antè defloratus & in flore præcerptus. Apuleius in Apologia. Vidua venit iam ab alio præflorata.

Præminere, ὑπερέχειν. Tacitus lib. 15. Vt gratia, pecunia, vi nocendi etiam aliis præmineret.

Prægnator, προγαστής, Gal. Eschançon: Ital. Credenziere, qui fa la credenza.

Præfocare partum. Paulus D. lib. 25. Tit. 3. 1. 4. Necare videtur non tantum is qui partum præfocat, sed & is qui abiicit, & qui alimoniam denegat.

Prælargus, a, um: Persius Satyr. 1. Scribimus inclusi: numeros ille hic pede liber Grande aliquid, quod pulmo animæ prælargus anhelet, i. spiritus capax atque abundans.

Prælautus, valde lautus. Suetonius in Nerone: Diuitiarum & pecuniæ fructum non alium putabat, quam profusionem: sordidos ac deparcos esse, quibus ratio impensarum constaret: prælautos verèque magnificos, qui abuterentur ac perderent.

Prælegatus. D. lib. 10. Tit. 2. 1. 8. prælegatæ rationes. & l. 39. Cer-

Certos homines vnicuique prælegauit.

Prælibare translattè, προλέγειν, præfari, ante iustam tractationem rei aliqua attingere Macrobius Comment. lib. 1. cap. 20. Vnde his prælibatis, ad tractatum mensurarum, quas promissit, oratio reuertatur.

Prælij congregatio, i. congressus. Iustinus Histor. lib. 2. Ante naturalis prælij congregtionem miserat Xerxes.

Prælinere, προαλείφειν. Gellius lib. 13. cap. 22. Marcus Cato villas suas inexcultas & rudes ne tectorio quidem prælitas fuisse dicit.

Præliator, μάχητης, πολεμιστής, bellator. Cor. Tacitus in Dialogo: Plures tamen bonos præliatores bella quam pax ferunt.

Præminere, ὑπερέχειν. Cornel. Tacitus lib. 12. Quem multa prospera extulerant, vt cæteros Britannorum imperatores præmineret.

Præminister, Macrobius Satur. libro 3. cap. 8. Statius Tullianus de Vocabulis rerum libro 1. ait dixisse Callimachum, Tuscos Camillum appellare Mercurium, quo vocabulo significat præministrum Deorum. Vnde Vergilius ait Metabum Camillam appellasse filiam, Dianæ scilicet præministram.

Præministrare. Tiro apud Gellium lib. 12. cap. 3. Licio Transuerso, quod linium appellatur, qui magistratibus præministrabant, cincti erant.

Præmonitor, ἰς, προπαεγγελητής. Apuleius de Deo Socratis, In rebus certis prospectator, dubiis præmonitor, periculosis vitator.

Prænauigauimus vitam, Lucili, & quemadmodum Vergilius noster ait in mari: Terræque vrbesque recedunt, &c. Seneca Epist. 71.

Præpes, petis, propriè verbum ex augurali disciplina. Nam aues præpetes, οἰωνοὶ τανυπτέρυγες Homero, quæ ingentibus alis patulæ atque porrectæ præuolant: quas potissimum Augures spectabant. προ Græcè, præ: & πέδιαι volare est: vnde προπέτης (præuolans προπετόμενος) ex quo Præpes. Higinus, Præpetes aues, ab Auguribus appellantur, quæ aut opportunè præuolant, aut idoneas sedes capiunt. Auibus autè præpetibus contrariæ, Aues inferæ. Nigidius Figulus in lib. 1. augurij priuati: Discrepat dextra sinistra: præpetibus inferæ.

Ex quo est coniectare, Præpetes appellatas, quæ altiùs sublimiùsque volitent: cum differre à Præpetibus Nigidius Inferas dixerit. Præpes in secundaria significatione, prosper, felix: & citus, *ὀχυπέτης, ωεγπέτης*. Ennius Annalium primo: Præpetibus hilares sese, pulchriusque locis dant. Quoniam non ipse tantum aues, quæ prosperius præuolant, sed etiam loci, quos capiunt, Præpetes appellantur. Virgilius Æneid. 6. Præpetibus pennis ausus se credere cælo. Idcirco Dædali pennas præpetes dixit, quoniam ex locis in quibus periculum metuebat, in loca tutiora peruenerat: aut pro velocibus, ut alibi: Præpes Iouis armiger. Ennius iterum in 15. de pugna Cæcilij Trib. Nec respirandi fit copia præpete ferro. De ingruentibus in eum, imbris instar vndique telis. Trimatius secundo Iliadis: Dum dat victori præpes victoria palmam, i. cita, vel potius prospera. Lege Gellium lib. 6. cap. 6.

Præpositiuus. Diomedes Grammat. lib. 1. T, consonans muta, præpositiua liquidarum.

Præpositura, a, dignitatis nomen, ut præpositura militaris. Læpidius in Heliogabalo: Militaribus etiam præposituris, tribunicibus, & legationibus & ducatus venditis.

Prærabidus, Adiect. Seneca lib. 1. de Ira: Nullus enim affectus vindicandi cupidior est, quam ira, & ob id ipsum ad vindicandum intrabilis, prærabida & amens.

Prærigere. Cornel. Tacitus lib. 13. Annotatusque miles, qui fascem lignorum gestabat ita præriguisse manus, ut oneri adherentes, truncis brachiis reciderent.

Præripia, loca præ ripa fluminis. Apuleius in Apologia. Cum egressus in præripia fluminis hiauit.

Præfagio, præfagium & præfagij. Participium futuri temporis, præfagiturus: Diomedes Grammatices lib. 1.

Præscriptis verbis agere. In omnibus negotiis certæ erant formulæ, ut scribit Cicero pro Rosc. ubi autem nouum exoriebatur negotium, de quo non erat præscripta formula, nouam formulam confingere oportebat, quam prætor iudici præscribebat, ex quo præscriptis verbis agi dicebatur. Papinianus D. lib. 19. Tit. de præscriptis verbis: Nonnunquam euenit, ut cessantibus iudiciis proditis, & vulgaribus actionibus, cum proprium nomen inuenire non possumus, facile descendamus ad eas, quæ in factum appellantur. Celsus ibid. Nam cum deficient vulgaria atque usitata actionum nomina, præscriptis verbis a-

gen-

gendum est: Iulianus. Ad quam necesse est confugere, quoties contractus existunt, quorum appellationes nullæ iure civili proditæ sunt. Ulpianus: Natura enim rerum conditum est, ut plura sint negotia, quam vocabula. Id etiam, incerti agere, dicitur, ibid. l. 6. & l. 8. Præscriptis verbis incerti agere (cui respondet, incerti actione teneri) vel In factum actionem dare, l. 13.

Præsentiam sui facere, comparere. Paulus D. lib. 42. Tit. 1. l. 47. Si sæpe conuenti præsentiam sui facere noluerint. Et l. 53. Cōtumax est, qui tribus edictis propositis, vel vno pro tribus quod vulgò peremptorium appellatur, literis euocatus præsentiam sui facere contemnit.

Præsidere in vicem alicuius. Suetonius in Claudio: Præsediteque nonnunquam spectaculis in Caii vicem.

Præfidalis. Adiect. Spartianus in Tetrico: Qui iure præfidali omnes Gallias rexerat. Suprà: præfidatum in Gallia regentem.

Præfidaria toga, qua præfides utuntur. Spartianus in Seuero: Cum rogatus ad cenam imperatoriam palliatus venisset, qui rogatus venire debuerat, togam præfidariam ipsius imperatoris accepit.

Præfidatus, Præfidis dignitas. Vopiscus in Carino: Tunc autem Præfidatum Dalmatiæ administrabat.

Præstare, præstruere. Diomedes Grammat. lib. 1. Secundo verò suo usu, materiam præstaurat primæ dicenti.

Præstare patientiam. Marcellus D. lib. 24. Tit. ult. l. 57. Quod si facultatem ususfructus vendendi proprietatis domino mulier non habuerit patientiam quam percipiendi fructus præstare ipsi debuit, etiam hæredi eius præstat.

Præstare obsequium, i. obsequi. Seneca Quæst. natural. lib. 2. cap. ult. Et carnifici nostro præstaremus obsequium.

Præstare silentiū. Marcianus D. lib. 29. Tit. 5. l. 14. Ita præstitisse silentium postea certum erat.

Præstare custodiam. Ulpianus D. lib. 18. Tit. 6. l. 1. Sed & custodiam ad diem mensuræ venditor præstare debet.

Præstare obsequium. Ulpianus D. lib. 38. Tit. 2. l. 1. Ut nisi ei obsequiū præstaret libertus, in societate admitteretur patronus.

Præstare patrociniū. D. lib. 22. Tit. 5. l. ult. Arcadius: Mandatis cauetur, ut præfides attendat, ne patroni, in causa cui patrociniū præstiterunt, testimonium dicant.

Mm j.

Præstare refugium. D. lib. 11. Tit. 3. l. 1. Ulpianus: Quod autem Prætor ait, Recepisse: ita accipimus, si susceperit seruum alienū ad se: Et est propriè recipere, refugium abscondendi causa seruo præstare.

Præstigiōsus, *δωματοποιός*, qui præstigiis eludit. Apud Gellium in cap. 10. lib. 8. Disceptatio cum Grammatico quodam præstigiolo.

Præstinare pro emere, præter Plautum Apuleius in Apologia, Quantulo precio mulier locuples agellum suum præstinavit.

Præstitor, *ἰσ, ἀδέχρος, ποιητής*, præbitor. Apuleius in Hermetis Asclepio: Sicuti enim Deus omnibus speciebus, vel generibus, quæ in mundo sunt, distributor, dispensatorque est bonorum, id est sensus animæ, & vitæ: sic & mūdus præstitor est, & tributor omnium, quæ mortalibus videntur bona.

Præsumptum, præsumptio siue præsumpta opinio. Ulpianus D. lib. 21. Tit. 1. l. 31. Qui mancipia vendunt, nationem cuiusque in venditione exprimere debent. Præsumptum etenim est, quosdā seruos bonos esse, quia natione sunt non infamata.

Præsumptum habere, animo præcepisse. Tacitus libro 14. Quod ad eum finem memorauimus, ut præceptum habeant, quoties, &c.

Præsumptio, præsumpta opinio, *πρόληψις*. Iustinus Histor. lib. 3. Itaque cum contra præsumptionem suam annis decem in obsidione urbis tenerentur, i. secus ac opinati erant.

Præsumptio, i. coniectura seu diuiniatio in rebus dubiis, collecta ex argumentis vel iudiciis per rerum circumstantias frequenter euenientibus. Paulus in l. Cū de indebito D. de probat. & præsumpt. Sin verò ab initio confiteatur quidem accepisse pecunias, dicat autem non indebitas ei fuisse solutas: præsumptionem videlicet pro eo esse qui accepit, nemo dubitat.

Præsumptionem habere rei alicuius. Spartianus in Adriano: Habuit autem præsumptionem imperii mox futuri ex fano quodam.

Prætentare sinum, excutere sinum, scrutari an ferrum gestet. Suetonius in Augusto: Scribit, ne admissum quidem tunc quæquam senatorum nisi solum, & prætentato sinu. Idem in Claudio: Neque ægrum quemquā visitauit, nisi explorato prius cubiculo, culcitrisque & stragulis prætentatis & excussis.

Prætermostrare. Gellius li. 20. c. 9. Vfus cōsilio sum magistri, quod

quod docere me ipse debuerat, à quo discerem præter monstrantis.

Præter propter, ut vulgò dicimus Oultre-pour. (ut apud Græcos *ὑπὲρ & διὰ* componuntur, in *ὑπερδιαγένομαι*) i. præter hoc propter istud: vel propter hoc, & aliud præterea: Quo verbo & Marcus Cato, & M. Varro, & pleraquæ ætas superior, ut necessario, & latino, vsi sunt. Apud Gellium lib. 19. cap. 10. Cū architectus dixisset, necessaria videri esse H. S. fermè trecenta: vnus ex amicis Frontonis, Et præter propter, inquit, alia quinquaginta, i. præter dictam summam, propter vel pro 50. Ennius in Iphigenia. Incertè errat animus, præter propter vitam viuatur, i. propter vitam aliudque præterea atque insuper.

Prætor tutelaris. Iul. Capitolinus in M. Antonino: Prætozem tutelarem primus fecit, cum ante tutores à Coss. poscerentur, ut diligentius de tutoribus tractaretur.

Prætrepidus, ut prætrepidans apud Catullum, i. *πρετρέμως ἔχω*. Suetonius in Nerone: Romam prætrepidus rediit. Idem in Tiberio: Prætrepidus quoque, atque etiam contumeliosis obnoxius.

Præualentia, *ὑπεροχή*. D. lib. 6. Tit. 1. l. 23. Paulus: In omnibus igitur istis, in quibus mea res per præualentiam alienam rem trahit meamque efficit, si eam rem vindicem, per exceptionem doli, cogar pretium eius quod accesserit dare.

Præuallare. Hirtius de bello Alexand. Quo facto imperat pontem aduersus hostem præuallari.

Præuellere Laberius: Aliqua parte præuulserat: apud Diomedem Grammatices lib. 1.

Præuerbium, pro aduerbio, apud Cornel. Frontonem lib. de nom. verborumque differ.

Præuiridantia membra Apud Macrobi. in versibus Laberij Satur. lib. 2. cap. 7. Cur cū vigebam membris præuiridantibus. Columella, viridantibus hortis. Virgil. viridante toro.

Pransor, qua voce præter Plautum vsus est Veratius Pontificalis lib. de supplicationibus: Pinariis qui nouissimi comessio prandio venissent, cū iam manus pransores lauarent. Vide Macrobi. Satur. lib. 3. cap. 6.

Pransitari: præter Plautum, vsus Macrobius Satur. lib. 3. cap. 15. Imperari cœpit, ut patentibus ianuis pransitaretur, & cœnitaretur.

Præuissimus, Superlat. Velleius Paterculus histor. 2. Æuitatis quæ iussu hominis præuissimi tela in eum acta erant. Tacitus libro. decimoquinto, Percrebuerat ea tempestate præuissimus mos.

Præstis, vel *pristes*, non priftis, Vide Seria piscis.

Pretiositas, πολυτέλεια. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 13. ex Atteio Capitone: Electus autem, inquit, ipsa laua manu digitus minimo proximus, quasi aptior cæteris, cui commendaretur anuli pretiositas.

Præuissus digitus, τὸ ἀκρον τῆ δακτύλου. apud Hippocrat. Aphor. τὰ ἀκρα τῶν δακτύλων. Catullus de Passere Lesbiæ, Qui cum ludere, quem sinu tenere, Cui primum digitum dare adpetenti. Cicero dicit, primoribus labris, atque extremis digitis. Ouidius 9. Metamorph. Dixerat & summo digitorum vincula collo Iniicit.

Præuissas literas docere, i. legere ac pingere, vt faciunt literatores. Vlpianus D. lib. vlt. Tit. 5. l. 2. Qui pueros, præuissas literas docent, immunitatem à ciuilibus muneribus non habent.

Præuissus pro primò etiam cum Varrone vsus est Suetonius in Claudio: Euenitque vt præuissus ingredienti cum falci- bus forum, &c.

Præuissus. Apuleius in Asclepio Hermetis: Ille dominus, & pater, deus præuissus, & vnus gubernator mundi.

Præuissus, τὸ ἡγεμονικόν. Seneca lib. 1. de Ira, Regium enim illud & præuissus aliter dicunt: vt vox est quidem, sed non explanabilis. Ita ipsum præuissus parum subtile, parum exactum.

Præuissus pro præcipuè. Caius D. de Procurat. l. 46. Itaque quod ex lite consecutus erit siue præuissus ipsius rei nomine, siue extrinsecus ob eam rem: debet mandati iudicio restituere.

Præuissus, ἀποπροσκειμένως, ἀποκαταρχικῶς, principio inde sumpto vel factò: directò nec per aliud. Scæuola D. li. 32. l. vlt. Quia non præuissus, sed per successionem bona fratris ad eum peruenerunt. Ibidem, Quia non directò, sed per successionem.

Præuissus, Macrobius lib. 1. Comm. cap. 3. Tria illa quæ sola probabilia sunt genera præuissus amplectitur.

Præuissus, εἰς τὸ ἔμπεδοθεν: cui retrorsum opponitur. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 9. Septem corporei modus: aut enim accedit præuissus, aut retrorsum, recedit, &c.

Præuissus, pro olim, ἄρην. Catullus: Otium & ciues prius & beas Perdidi vrbes Et alibi: Sed hæc prius fuere. Homer⁹ Iliad. Σ. Πρὸ μὲν γὰρ ἀριμυρίο πόλιν μέγας ἀνδραποὶ Πάντες μὲτ- σκοντο πολὺ χρυσόν, πολὺ χαλκόν.

Pro bono cessit: vt apud Tacitum, pro meliore fuit. Suetonius in Tito: At illi ea fama pro bono cessit.

Pro cancellato habere. D. de Pactis leg. 47. instrumentum vanum & pro cancellato habebitur, i. inducto atq; obliterato.

Pro delectamento habere. Gellius libro 20. capite. 1. Is pro delectamento habebat, os hominis liberi manus suæ palma verberare.

Pro occiso. Cæsar belli ciuil. libr. 3. Accepto vulnere occupatus, per suos pro occiso sublatu est.

Pro sua parte, vide Ex mea parte.

Pro tradito habere. Paulus D. lib. 15. T. 1. l. 8. Non statim quod dominus voluit ex re sua peculij esse, peculium fecit: sed si tradidit, aut cum apud eum esset, pro tradito habuit.

Proamita, e, proauis foror: vt propatruus, proauis frater: Gaius D. lib. 38. Tit. 10. l. 1.

Proauunculus, & promatertera, id est, proauis frater & foror: Gaius D. lib. 38. T. 10. l. 1.

Proba pro casta ac pudica. Catullus in quandam: Pudica & proba redde codicillos. Afranius Epistola Commissa: Nam proba & pudica quod sum, consulo & parco mihi. Quoniam comparatum est, vno vt simus contetæ viro. Horatius 5. Carm. Tu pudica tu proba, Perambulabis astra sydus aureum. Propertius in 2. Nullus erit castis iuuenis corruptor in agris, Qui te blanditiis non sinat esse probam. Alibi, nec proba Pasiphae. Ouidius 1. de remed. Et poterit dici rustica, si qua proba est. Põponius Mela in 2. Probæ formosæque, in pretio sunt.

Probißimus, à quo probißimè Terent. Plinius Epistol. lib. 2. Apollinari: Adiutum tamen cuperem iuuenem probißimum grauißimumque.

Probroßimus, superlat. Lãpridius in Heliog. probroßissima mulier, & dignißima filio.

Probrore, ἀρδιδιῶς. Africanus D. libr. 34. Tit. 6. l. 1. Etiam si in patris dominive pœnam illicitè vel probroßè datum est.

Præuissus, priuilegiarius. Arcadius D. li. vlt. Tit. 4. l. fin. Neque veteranus, aut miles, aliufve, qui priuilegio aliquo subnixus, nec pontifex excusatur.

Procacissimus. Cornel. Tacitus lib. 17. Procacissimis etiam inter feruos lixarum ingeniis.

Procari, assentari. Seneca Quæst. nat. 4. Præfat. Aiebat non esse occultè, nec ex dissimulato blandiendum. Perit, inquit, procari, si later.

Procellulus, Diminunt. à procerus. Lampridius in Alex. Seuero: oblectatio fuit, vt catuli cum procellulis luderent.

Processio, processus, ἐκπόρευσις, ἐξέλευσις. Iulius Capitolinus in Pertinace: Cùm Pertinax eo die processionem, quam ad Athenæum parauerat, vt audiret poetã, ob sacrificij præfagium distulisset.

Proclamare ad libertatem, se liberum esse asserere, postularè, que liberali causa ingenuitati suæ à Prætorè vel Iudice restitui: D. lib. 40. Tit. 13.

Proclamatio libertatis, vel proclamatio ad libertatem, D. lib. 40. Tit. 12. l. 34. & Tit. 13. l. 1.

Procliuiter, ἐπιρροπῶς. Gellius li. 1. ca. 6. Tum denique facilè, & procliuiter, quod fuit omnium rerum validissimum, atque verissimum persuasit.

Procrastinatus, dilatus, ἀναβελτημένος. Gellius lib. 17. cap. 10. Quæ procrastinata sunt ab eo, vt post recenserentur.

Proculcatio, καταπάτησις. Seneca de tranquil. vitæ c. 11. Quod regnum est, cui nō parata fit ruina, & proculcatio, & dominus, & carnifex?

Procuratiuncula. Seneca epistol. 32. Nec Scylla aut Charydis adeundæ sunt, quæ tamen omnia transisti procuratiunculae precio.

Prodigere (ne quis vt vetus Plautinumque refugiat,) vtitur etiam Suetonius in Nerone: Laudabat, mirabatúrque auunculum Caium nullo magis nomine, quam quod ingentes à Tiberio relictas opes in breui spatio prodegisset.

Prodigus, τετρατερός. Cornelius. Fronto libr. de nominum verborumque differ. Itaque qui prodigia faciunt, prodigi vocantur.

Profani literarum, i. ignari. Macrobius Comment. lib. ca. 18. Non solis literarum profanis, sed multis quoque doctrina initiatis, abhorre à fide, ac monstro simile iudicatum.

Profatum, ἀξιωμα, effatum Cicer. Gellius libr. 16. cap. 8. περὶ ἀξιωματων, quæ Marcus Varro aliàs profata, aliàs proloquia appellat. Vide Proloquium.

Profe-

Profestus homo, ἀνέστρος, reiectus à sacris, βέβηλος. Gellius lib. 20. ca. vlt. Ne attingat, néve adeat profestum, & profanum vulgus à ludo musico diuersum. Vide infestus.

Profluentius, Aduerb. Gellius li. 14. cap. 1. Amcœnius, & splendidus, & profluentius exequabatur.

Profluuius, vt profluuia fides. Vide Madidus.

Profunditas, βαθύτης. Macrobius Commentar. libro 1. capite 7. Maronis est ex intima disciplinæ profunditate sententia.

Profusissimus. Superlat. Seneca de vitæ breuitate: Simul ad temporis iacturam ventum est, profusissimi in eo, cuius vnus honestissima auaritia est. Suetonius in Cæsare: Pont. Max. petiit, non sine profusissima largitione. Idem in Claudio: Libidinis in fœminas profusissimæ, marium omnino expers.

Profusissimè. Suetonius in Augusto: festos & solemnes dies profusissimè, nonnunquam ioculariter tantum celebrabat.

Progredi trãslatè vt trãsgredi, pro διαπερν, de nauibus, quas & ambulare dixit Car. Sallustius li. 1. histor. de scaphis: Earum alia paulum progressæ nimio simul & incerto onere, cum pauor corpora agitauerat, deprimebantur: Ex Gellio lib. 10. c. 26.

Prohibitor, ἰσχυρὸς, καλύτης. Apuleius de Deo Socratis: Nullo adhortatore vnquã indigebat: at verò prohibitore nonnunquam. Macrobius Satur. lib. 3. ca. 6. Hic vtique custodem, prohibitorum auium, furumque significat.

Proiecto ventre Neronem fuisse scripsit Suetonius, i. tumido ac prominenti, talè προγαστρα vocant ac ventricosum. Idem ait Titum imperatorem ventre paulo proiectiore fuisse.

Prolatio, prolatio siue dilatio, ὑπερθεσις, ἀναβολή. Cornel. Tacitus li. 19. Sed omnem prolationem, vt inimicam victoriæ suspectabant.

Prolatio diei, i. prorogatio. Cæsar lib. 3. Quibus in rebus prolationem diei, donationem esse dicebant.

Prolixum corpus, i. longum ac procerum, quod & rectum dicitur. Suetonius in Claudio: Nam & proluxo, nec exili corpore erat.

Proloquium, ἀξιωμα, pronunciatum, & effatum Cicer. profatum Varroni. Gellius (ex Varrone) li. 16. c. 8. Proloquium, est sententia in qua nihil desideratur: vel Oratio verum, aut falsum plenè significans: vt, Neque bonum est voluptas, neque malum: Et Gracè finitur, λεκτὸν αὐτοτελές, ἀποφαντὸν ὄσον

ἐφ' ἑαυτῷ. Connexum, vel adiunctum proloquiū, *συνημμένον ἀξίωμα*: vt, si dies est, sol super terras est. Proloquium coniunctum, siue copulatum, *συνπτεπλεμένον ἀξίωμα*: vt Scipio Pauli filius fuit, & triumphauit, & Censurafunctus est. Proloquium disiunctum, *διεζευμένον ἀξίωμα*: vt, aut malum est voluntas, aut bonum: aut neque bonum est, neque malum. Proloquium disiunctum ac mendax, *παρὰ διεζευμένον* vocatur: Ibid.

Proluere pecuniam, dilapidare atque eluere profunda ingluuie. Gellius lib. 2. ca. 24. Cum legibus istis situ atque senio oblitteratis, plerique in patrimoniis amplis heluarentur, & familiam pecuniamque suam prandiorum gurgitibus proluissent.

Proluuium rei veneræ. Gellius libr. 4. capite 11. Non à fabulo edendo, sed à rei veneræ proluuiio, voluisse homines deducere.

Promanare. Seneca. 2. de vitæ tranquillitate capite 18. Sermo promanauerat, quod languidus sono & infracta voce suspectior.

Promatertera, vide Proauunculus.

Promercium, quod mercis nomine venale: vnde promercialis, venalis. Vlpianus D. lib. 30. Tit. 1. l. 41. Nam & Papinianus lib. 11. responsorum refert, Imperatorem nostrum & Diuum Seuerum constituisse, eos qui Reip. ad opus promiserunt, posse quid detrahere ex ædibus suis vrbis atque rusticis, & his ad opus vti. Quia hi quoque non promercij causâ id haberent.

Promere & exercere iustitiam, Plinius Epistol. li. 1.

Prometheus flos, vel herba Promethea, quæ ad dirimendas amicitias efficax esse credebatur: *βοτάνη πορμήδεως*. Propertius lib. 1. Inuidiæ fuimus, num me deus obruit? an quæ Lecta Prometheis diuidit herba iugis? Valerius Flaccus lib. 7. Et qua sibi fida magis vis Nulla, Prometheæ florē de sanguine fibræ Caucasum. Plutarchus Iunior *περὶ ποταμῶν γυνῶται δὲ ἐν τῷ καυκασίῳ ὄρει βοτάνη πορμήδεως καλεμένη, ἣν μήδρα συλλέγουσι καὶ λήττει ἔξουα πρὸς ἀντιπαθείας τῆς αἰετὸς ἐχρήσατο*, Appollonius in 3. Argonaut. illitum *φαρμάκῳ πορμήδεω* cecinit ferro impenetrabilem esse, nec igne candente lædi. Herba contraria Anacampteroles. Plin.

Prominulus, parum prominēs. Iul. Capitolinus in Pertinace: fuit ventre prominulo, statura imperatoria.

Promiscere.

Promiscere. Macrobius Comment. libro 1. cap. 6. Nec aliter tam controuersa sibi ac repugnantia, & natura communionem abnuentia promisceri, terram dico & ignem, potuisse.

Promissiuus. Diomedes Grammat. li. 1. Auerbia adiunctiua, & promissiuua.

Promissiuus modus, Diomedes Grammatices. lib. 1. futurum Indicatiui.

Promotio. Asconius Pædian. 3. in Verrem: Accensus nomen est ordinis & promotionis in militia.

Promulsidarium, vas in quo promulsis ministratur. Vlpianus D. li. 34. Tit. 2. l. 19. Sed si vasa sint legata, non solum ea continentur, quæ aliquid in se recipiant edendi bibendique causa paratum, sed & quæ aliquid sustineant. Et ideo scutellas vel promulsidaria contineri.

Pronissimus, Superlat. Spartianus in Antonino: Ad indulgentias pronissimus fuit.

Pronominatio, *ἀντονομασία*, figura quæ pro proprio, alieno vtitur: Diomedes Grammat. lib. 2.

Pronūtiatiuus modus, siue finitiuus, i. indicatiuus, author Diomedes Grammat. lib. 1.

Propatruus, vide Proamita.

Propè ad stultitiam simplicissimus, In Epit. Sexti Aurel. Victoris in Constantio.

Propendulus, *ἐπιπεμής*. Apule. Floridorum l. 1. Iam primum, inquit crines eius præmulsis antiis, promissis capronis anteuentuli & propenduli.

Properatus, us, properantia vel properatio. Gellius lib. 10. cap. 11. Nanque in properatu rei rusticæ, per tempestates pluuiasque cum otium est, maturari potest.

Properatim, vsus est præter Cecilium Sifenna, & Gellius lib. 12. ca. vlt. notius esse testatur, quàm vt exemplis indigeat.

Propinquissimus, Superlat. Asconius Pædian. in diuinat. propinquissima extimatione frumenti.

Propitiatio. Seneca Quæst. natur. li. 2. ca. 29. Quomodo si fatiscertus est ordo, expiationes propitiationesq; prodigiorum pericula auertant, i. procurationibus.

Proprietarius, qui proprietatem habet ac dominium, licet interdum nudum ac sine vsufructu. D. lib. 7. Tit. 1. l. 12. & D. de dolo malo, l. 7. Si seruum vsuarium proprietarius occidit.

Nn. j.

Proquiritari, *ἔπειτα λίσσεν ἐν τῷ βόαν*. Apuleius in Apologia: Turbabat impurus hic in medio foro bacchabundus, epistolam saepe aperiens proquiritabat.

Prosa eloquentia. Velleius Paterculus li. i. perfectumque prosa eloquentiae decus.

Prorogatiua fulminia. Seneca Quaest. natur. li. 2. cap. 47. Prorogatiua sunt, quorum minae differri possunt, auerti tollique non possunt.

Proscribere palam. Ulpianus D. libro 14. Tit. 2. leg. 11. De quo palam proscriptum fuerit, ne cum eo contrahatur. Proscribere palam, inquit, sic accipimus, claris literis, ut de plano recte legi possint.

Prosecare solum. Plinius Epistolarum libr. 5. Apollinari: Tantis glebis tenacissimum solum cum primum profecatur affurgit.

Prosequi cum Praepositione, ut prosequi in domum. Gellius lib. 18. ca. 1. Prosecuti Phauorinum in domum in quam diuersebat, discessimus.

Prospectator, *προσποπιτης*. Apul. de Deo Socratis: In rebus certis prospectator, dubiis praemonitor, periculosus vitator.

Prospectus pro respectu ac consideratione, ut prospectum habere, *λόγον ἔχειν*. Gellius lib. 5. cap. 11. Cuius rationem prospectumque Bias non habuit.

Prospectui officere. prospectum impedire Caesari: prospectum adimere Livio: ut officere luminibus dicitur. Ulpianus D. lib. 8. Tit. 2. leg. 3. Est & haec seruitus ne prospectui officatur. In prospectu plus quam in luminibus, D. libro 8. Tit. 2. leg. 15, & 16.

Prosperimus, Superlat. Velleius Paterculus Histor. 2. prosperimus rerum euentus.

Prosperissima valetudo, Suetonius in Tiberio: prosperissima valetudine usus est.

Prosperimè, *εὐτυχίστατα*, felicissimè. Suetonius in Caesare: Ipse prosperimè semper, ac ne ancipiti quidem vnquam fortuna, praeterquam bis, dimicauit.

Prospirare, *προσπνέειν*. Apul. in Apologia: Ea nanque tabes, si foras corporis prospiraui, maiore dedecore, quam noxa diffunditur. loquitur de morbo caduco.

Prosternere pudicitiam. Suetonius in Caesar e: Discedit apud Nicomedem non sine rumore prostratae Regi pudicitiae.

Prote-

Protektor, *ἰσχυροτατασθης*, Julius Firmicus Mathes. li. 3. Scutarij, protectores imperatorum. Spartianus in Caracalla, Atq; inter protectores suos coniuratos caedis ageret.

Protektus, *us, ui, σκεπασμα*. Scæuola D. lib. 8. Tit. 2. l. 41. Lucius Titius aperto pariete domus suae quatenus stillicidij rigor & tignorum protectus competebat, ianuam in publico aperuit.

Protelum. Lucilius apud Nonium: Quem neque Lucanis oriundi montibus tauri Ducere protelo validis cervicibus possent. Et ibid. Hunc juga multorum protelo ducere centum Non possent. Catullus ad Catonem: Protelo rigida mea cecidi, te nore continuato.

Protelare, protrahere. D. lib. 5. T. 1. l. 2. In omnibus autem causis, in quibus protelatur admonitio, hoc procedere sine temporali damno creditorum oportet.

Protestari, testari. Macrobius Saturnaliorum libr. 1. cap. 16. Floris species florum rerum protestatus, quas hic deus infeminat.

Protestari, *διαμαρτυρεσαι*, palam testari. Ulpianus D. li. 11. T. 7. l. 14. Quippe protestantur pietatis gratia id se facere.

Protutela. Ulpianus D. lib. 27. Tit. 5. leg. 1. Protutelae actionem necessariò praetor. proposuit. Nam quia plerumque incertum est, utrum quis tutor, an verò quasi tutor pro tutore administruerit tutelam, idcirco in utrumque casum actionem scripsit.

Prouerbiu, *πρόθεσις*, praepositio. Gellius li. 7. cap. 7. Addebat etiam quòd Ad prouerbiu tum ferme acueretur.

Prouidenter, prouidè: Plinius in Panegyrico, Quod nihil ritè, nihilque prouidenter homines sine deorum immortalium ope, consilio, honore, auspiciarentur.

Prouocator de eo qui prouocat ad alium iudicè. Labeo D. de verborum significat. At multae prouocatio est, nec antè debetur, quam aut non est prouocatum, aut prouocator iustus est.

Prouocare ad iudicium. D. libro 5. Titul. de Iudiciis, leg. 13. Sed magis placuit eum videri actorem qui ad iudicium prouocasset.

Prouolui fortunis, quod & fortunis labi. Cornel. Tacitus libr. 5. Multique fortunis prouoluebantur: euerfio rei familiaris dignitatem ac famam praecipis dabat. Itali diuentar fallido: Galli faire bancqueroutte.

Nu. ij.

Proxenetium, merces proxenetæ, Venetiis Censa, & Cen-
fiero, vel Gollo proxeneta. Ulpianus D. lib. vlt. Tit. 14. l. 1. Pro-
xenetica iure licito petuntur. & l. 3. De proxenetico, quâquam
est fordidum, solent præfides cognoscere.

Proximior, præter Senecam, Arcadius D. lib. 22. tit. 5. l. 21. Et
quæ rei aptiora, & vero proximiora esse comperit.

Pruriginosus, qui laborat prurigine. Gaius D. l. 21. T. 1. l. 3. vel
pruriginosi, vel scabiosi.

Pittacus: *Πιττακός* vel *σιττακός* & *Πιττακίον* Aristoteli, & *βίτ-
Τακος* Ctesia, nunc vulgo Græcorum *παπαγός*: Gallis Pape-
guay, Papegaut, Perroquet: Italis Papagallo: Hispanis papa-
gaio. Avis est satis nota, cuius multæ species, Pittacus ma-
gnus viridis, alius paruus *μακρόκρο* cui longa cauda: Est &
magnus cinereus, papegaut gris vel cendré: & minimus vi-
ridis paulò maior passere. Lege præter Aristotelem, Solinum,
& Apuleium, Plinium li. 10. ca. 42.

Pudoricolor dicta est rubens aurora, & Memnon nocticolor,
à Næuio in Alcest. teste Gellio lib. 19. cap. 7.

Puditum Imperfonaliter, vt Pigitum, & Veritum. Vide
Veritum.

Pudibilis, i. pudendus. Lampridius in Heliogabalo: Ad ho-
nores reliquos promouit commendatos sibi pudibilibus enor-
mitate membrorum.

Puerascere. Suetonius in Caligula: Quorum duo infantes
adhuc rapti, vnus iam puerascens insigni festiuitate.

Pugillare, *πυκτεύειν*, *πυγμαχεῖν*, pugillis more decerrare. A-
puleius li. de Deo Socratis: At si quis velit acriter cernere, oca-
li curandi sunt quibus cernitur: Itidem si pugillare, vultus vel
brachia velanda sunt, quibus pugillatur.

Pugilare, *πυκτεύειν*. Iul. Capitolinus in Galieno: pugiles facu-
lis non veritate pugilantes.

Pugnum ducere, *κονδύλιζο* *θα*, pugnum impingere. Paulus D.
li. 47. T. 10. l. 4. Si cum seruo meo pugnum ducere vellem, in pro-
ximo te stantem inuitus percussim: iniuriarum non teneor.

Pugnare pugnam, *πόλεμον πολεμίζειν* Homer. Gellius libr. 15.
cap. 18. Conspicere se procul dixit pugnam acerrimam pugna-
ri. Ibid. pugna pugnata.

Pugnatorius, *μαχικός*. Suetonius in Caligula: atque saltator,
batuebat pugnatoris armis.

Pugnacissimus, *μαχιμότατος*, Superlat. vt & Aduer. apud Cicc.
pugna-

pugnacissimè. Seneca Epistol. 105. Decem legionibus pugna-
cissimis subnixus. Cor. Tacitus lib. 20. Pugnacissimus quisque
in vestigio, multi pallantes occubuere.

Pulex marinus, vide *Pediculus marinus*.

Pulmo marinus, *πνεύμων* Aristoteli, & Halipleumon Plinio
lib. 32. cap. vlt. Est inter Zoophyta, quod sponte prouenit, testa-
ceum quidem, sed vt holothuria, rethya, & stellæ, corio duro
contectum, intus totum fistulosum vt aplysia spongia. Extra
mare concidit ac flaccescit, alioqui rurgens ac rotundum. Saxo-
rum rimis delitescit & inter algas, non adhærens, sed solutum,
quod cum per mare vagatur tempestatis signum est. Lege A-
ristotelem lib. 4. de partibus, Plinium lib. 9. cap. 47. Rursus A-
rist. Histor. lib. 5. cap. 15. & Plin. lib. 32. cap. 10. & 11. & lib. 18. cap.
35. Vide lepus marinus. Alij, vt Matheolus in Dioscoridè, per-
peram pulmonem esse credunt, quod leporis marini genus
esse ostendimus.

Pulsatio. Inter pulsationem & verberationem hoc interest,
vt Ofilius scribit: Verberare, est cum dolore cædere: pulsare,
sine dolore.

Puluinus, inquit Placiades in Glossis, priuati hominis cerui-
cal, vel culcital: Puluinar verò ac puluinaria principum sunt,
vel regum, id est lectisternia.

Pungo facit in Præterito pupugi, quinetiam punxi: testis
Diomedes Grammatices lib. 1.

Punitus nomen. Suetonius in Tiberio: Nemo punitorum
non in Gemonias abiectus, vncòque tractus.

Punitio, *πίστις*, *κόλασις*, *τιμωρία*. Gellius lib. 11. cap. 1. Ea-
que res faciebat inæqualem multæ punitioem.

Pupus. præter Varronè Suetonius in Caligula: Et lætissimo
obuiorù agmine incessit super fausta nomina, sydus, & pullum,
& pupum, & alumnus appellantium.

Purgator, *ἰς*, *καθαρτής*. Apuleius in Apologia: Hercules lu-
strator orbis, purgator ferarum, gentium domitor.

Purgatorius, *καθαρτικός*. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 8.
Secundæ virtutes, quas purgatorias vocant, hominis sunt, qui
diuini capax est, solumque animum eius expediunt, qui de-
creuit se à corporis contagione purgare.

Purgatissimus, *καθαρτότατος*. Persius Satyra 2. Somnia pituita
qui purgatissima mittunt.

Purissime, Gellius lib. 2. cap. 20. Apud Scipionem, omnium
Na. iij.

ætatis suæ purissimè locutum legimus.

Purpura piscis, *πορφύρα*. Nostri Burex (à Murex) Genuensibus Roncere (à muricatis aculeis) Venetis Oguella (ab ungue eius operculo) cuius testa rugata, aspera & clauata, extra cinerea, intra coloris lutei, vel purpurei, vel violacei, cum tubulato rostro, (oblongiore in luteis) per quod linguam exerit. Os rotunditatis æmulum atque ex vna parte leuiter ferratum, operculo tegitur (vt turbinatorum omniū) quod *πῶμα* dicitur, *ἐπιπάλυμμα* siue *κάλυμμα*, & *ἐπιπτύγμα* Aristoteli Histor. li. 5. cap. 15. (& Plinius, purpurarū cauū, quo se operiunt) & *βλάττος* ac *βλάττων βύζαντος* (nam *βλάττος* purpura. Sic & Conchylii operculum vocant, quod *ὄνυξ* siue *ὄστρακίον*. Vide Ostracium): Aëtuario, & N. Myresō. Purpuris inest infector ille succus (qui & fucus, & sanies Plinio, ros, flos: ostrumq; Vitruuio, *ἄνθος* Aristoteli, & *λύθεος* Polluci) tingendis vestibis olim tantum expertus, inter papauer (*μηκὼν* dicitur) & collum (*τέρας* *χιλον*, i. Ispodylum. Vide spōdylus:) Purpuræ quoque (vt murices) fauiscat (quod *κηεράζεν* siue *μαλίκησαν* vel *αἶον κηερον ποιεῖν* Philosopho) quod est salinaris lentor, qui concrescit velut fauus, vel potius instar est putaminum alborum cicerum, in litusque eiicitur, quem falsò quidam pro maris spuma, alii pro Alcyonio usurparunt. De purpuris Aristoteles citato loco, & Plinius lib. 9. cap. 36. & 37.

Purpurare, purpureum efficere. Furius apud Gellium in 18. cap. 11. Spiritus Eurorum virides cum purpurat vndas.

Pus, est sanguinis putrescentis in alborem mutatio partim à calore naturali, partim à calore præter naturam. lege Galenum in Hippocratis Aphor. 47. lib.

Puteal, operculū putei. D. lib. 19. Tit. 1. l. 14. Puteal, id est, quo puteus cooperitur.

Pyralis, *πυραλίς*, pro aue quæ Gallicè linote rouge. Pyralidè rurtur impugnat. locus enim pascendi victusque idem eorum est, vt tradit Aristoteles Histor. lib. 9. cap. 1. vbi Gaza Ignariam vertit. Plinius (quia Pyrausta pennatum quadrupes maioris muscæ magnitudine, etiam pyralis dicitur: de quo ipse libro vndecimo capite 36) pyralidem auem cū terrestri quadrupede non sine errore commiscuit sic scribens libro 10. capite 74. Dissident olōres & aquilæ. Rursus cum terrestribus mustella & cornix: Turtur & Pyralis: Ichneumones vespæ, &c. At Plini, quomodo dissident, & vnde cognitum hoc dissidium

dium, cum Pyralis tua, i. pyrausta, vt scribis alibi, tantum in igne viuat

Pyraulica cantica. Diomedes Grammat. lib. 3. Quādo enim chorus canebat choricis tibiis, i. choraulicis, artifex cōcinebat: In canticis autem pyraulicis, respondebatur.

Pyrrhocorax, vide Gracculus.

Pyrrhicharius, *πυρρίχης*; Plutarcho, *πῆς πυρρίχης* (saltationis quæ Pyrrhiche ab inuētore dicta) artifex. Vlpianus D. lib. 48. Tit. 19. l. 3. Quòd instituuntur venatores, aut Pyrrhicharij (sic enim scriptum antiquè) aut in aliam quam voluptatem, gesticulādi, vel aliter se mouendi gratia.

Quadrantal, *κύβος*, Gellius lib. 1. cap. 20. Vel qualia sunt quadrata vndique, quæ *κύβους* illi nos quadrantalia dicimus.

Quadrati versus, i. bene tornati ac compositi, vt & versus teres Horat. Gellius libro 2. cap. 29. Hunc sopi Æapologum Q. Ennius in Satyris, scitè admodum & venustè versibus quadratis composuit.

Quadratura, æ, Fab. Victorinus in 1. Rhetor. Ciceronis. Deinde alii dicunt ex quadratura cœli, quæ secundum musicam rationē in duodecim partes dicitur esse diuisa, horas 12. esse nominatas.

Quadrimanus, qui quatuor manus habet. Eutropius lib. 4. de bello. Achaïco: Eo tempore Romæ puer ex ancilla natus est quadrupes, quadrimanus, oculis quatuor, &c.

Quadrimestris, vt semestris, bimestrisve consulatus, apud Suetonium in Nerone.

Quadrupartiri. Fab. Victorinus in 1. Rhetor. Ciceronis: Hic quoque aduersarius syllogismum quadrupartitur.

Quadruplare, (vt Duplare, Triplare vel Triplicare) *πτεροπλοσάειν*. Gaius D. lib. 38. Tit. 10. l. 3. Et quadruplatur is qui geminatus erat.

Quæsitissimus, vt quæsitissimæ epulæ pro exquisitissimæ. Salustius apud Macrobi. lib. 3. Satur. cap. 13. Epulæ quæsitissimæ, neque per omniem modò prouinciam, sed trans maria ex Mauritania volucrum, & ferarum incognita antea plura genera.

Quæstores parricidij. Pomponius D. lib. 1. Tit. 2. Et quia, ut diximus, de capite cuius Rom. iniussu populi non erat lege permissum consilium. ius dicere: propterea Quæstores constituebantur à populo, qui capitalibus rebus præessent: Hij appellabantur Quæstores parricidij, quorum etiam meminit lex 12. tabularum.

Quæstuarium mulier. Præter Senecam Vlpianus D. lib. 23. Tit. 2. l. 43. Lænas autem dicimus, quæ mulieres quæstuarium prostituunt. Ibid. corpora quæstuarium.

Quæstiose. Seneca lib. 4. de Benefic. Istud non est beneficium, sed fœnus, circumspicere non ubi optime ponas, sed ubi quæstuosissime habeas, unde facillime tollas.

Qualitas ingenij. Diomedes Grammatices initio: Quantum mediocris admodum ingenij mei qualitas capere patiebatur.

Qualitativus vocabulum artis dictumque *κατὰ τὴν τεχνικὴν γλῶσσαν*. Fabius Victorinus in 2. Rhetor. Ciceronis: Qualitativus autem locus præstat argumentum ex opportunitate.

Qualiter qualiter, quomodocunque. D. lib. 9. Tit. 2. l. 7. Vlpianus: vel calce petiit, vel capite, vel qualiter qualiter. Idem D. lib. 26. Tit. 7. l. 5. Innotescere autem qualiter qualiter sufficit.

Quam. Rara hæc loquendi forma, admodum quam doctus. Gellius libro 19. capite 9. Voce admodum quam suavi, versus cecinit.

Quantiplurimi. D. lib. 9. Tit. 2. l. 21. Ait lex: Quanti is homo in eo anno plurimi fuerit. Et l. 23. Quia retrosum quanti plurimi fuit inspicitur.

Quanto minoris: verba in rebus depretiatis, atque ubi damni dati intertrimentiue ratio habetur. D. lib. 21. Tit. 1. l. 38. ait Prætor: Vel quanto minoris, cum venirent fuerint in anno iudicium dabimus. Et agere æstimatoria, i. quanto minoris ibid. l. 43. Scribitur & quanti.

Quantum est hominum, venusta locutio pro quotquot sunt homines. Plautus in Capt. O mihi quantum est hominum optimorum optime. Terentius: Quantum hominum est in foro. In Phorm. O omnium, quantum est qui vivant, hominum honoratissime. Catullus in Luctu passeris: Lugere, ô Veneres, Cupidinesque, Et quantum est hominum venustiorum.

Quantulum mihi memorie est. Gellius lib. 17. cap. 10. Carmen Pindari, quod est super monte Ætna, quantulum mihi memorie est,

ria est, dicam. Et lib. 19. cap. 12. Quantulum memini.

Quantulumlibet, ut quantulumcunque. D. lib. 21. Tit. 1. l. 4. Non denique febriculam quantulumlibet ad causam huius edicti pertinere.

Quassatio, *διασπίλοις*. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 15. Si quando casu aliquid paulò densius in pulmonem violentia spiritus trahente deciderit, mox nasci tussim nimis asperam, & alias quassationes, usque ad vexationem salutis.

Queor, quitus, Actius: Nam neque pretio, neque amicitia, neque vi impelli, neque prece quitus sum. Et alibi: Unde omnia perdisci atque percipi queuntur. Cæcilius: Si non sarcire quitur. Ex Diomede Grammatices lib. 1.

Querquedula, vide Boscas.

Querquera, à *κρύος*, frigus, horror, *κρυερός*, horridus: Unde Querquera, febris horrida. Apuleius in Apologia: Possè dicitis ad res venereas sumpta de mari spuria & fascina (nempe veretillum, & virginal) propter nominum similitudinem, qui minus possit ex eodem litore calculus ad vesicam, testa ad testamentum, cancer ad ulcera, alga ad querceram. Scriptum tamè quercerum.

Qui pro cui. Donatus illud Terentii in Andria exponens: Exorandus legitur, inquit, & Expurgandus. si Expurgandus, lege Cui non Qui, quia Cui per Q. veteres scripsere.

Quidquid pro quantum, quantumcunque. Catullus ad Cætonem: Ride, quidquid amas Cato Catullum.

Quicquid nomen est tibi, quocumque voceris nomine. Gellius lib. 4. cap. 1. Et iam bone, inquit, magister quicquid est nomen tibi, abundè multa docuisti. Talis: nomen quodcunque libentius audis.

Quiesco cum infinitivo, ut quiescerent pugnare, i. desisteret. Gellius lib. 19. cap. 13. ex Q. Claudij primo Annalium: Manu significare cœpit, utriusque ut quiescerent pugnare.

Quinquipartes versus. *πενταμερής*: qui quinque partes fingant, ut: Miscet flumina candida sanguine sparso: Diomedes Grammat. lib. 3.

Quietissimus, Superlat. Seneca Quæst. Natur. li. 7. ca. 7. Quietissimo aëre apparet.

Quintadecumani, apud Cor. Tacit. libro 1. Sic vnde vicissimani.

Quintana. Suetonius in Nerone: Tabernulas etiam effringunt. Q. j.

gere, & expilare, quintana domi constituta, vbi partæ & ad licitationem diuidendæ prædæ pretium assumeretur.

Quod genus est, pro cuius generis, siue cuiusmodi est. Gellius lib. 15. cap. Ostentatione inepti & friuoli. *Quod genus profecto ille homo est*, qui &c.

Quot calendis, i. quot mensibus apud Vitruuium, pro singulis mensibus, vt dicimus *Quotannis*. Plautus in Stichus: Vos meministis quot calendis petere demensum cibum.

R*adiari*. præter Ouidiū Cor. Tacitus in Dialogo: Templamarmore nitent, & auro radiantur.

Radiatio stellarum, Iul. Firmicus Matheſeos lib.

Radiamenta auri. Lampridius in Commodus: Capillo fuit semper fucato, & auri radiamenti illuminato. Roramenta auri dixit Iulius Capitolinus in Ælio Vero: Dicitur sanè tantum habuisse curam flamentium capillorum, vt capiti auri roramenta respergeret, quo magis coma illuminata flauesceret. id est auri ramenta. Hoc est quod per radiatum caput intellexit Plinius cum ait in Panegyri. Horum vnum si præstitisset alius, illi iandudum radiatum caput, & media inter deos sedes auro stare, aut ebore. Qui locus non intellectus ab aliis.

Rana marina Ciceroni 2. de Nat. Rana piscatrix Plinio, βάρταχος ἄλιος Aristoteli (potius ἀλίνα, vel ἀλίνας vt Oppiano, cui & βάρταχος simpliciter) & βάρταχος θαλάττος etiā Theophrasto: Monspeliensibus Gallanga: Burdegal. Pefcheteau: Massiliensibus Baudroy: Venetiis Respon, Neapolitanis Rana piscatrice, aliisque Italis Diauolo di mar, al. Marino pescatore. Piscis est cartilagineus, planus, elinguis, ac voracissimus cuius corpus excepta cauda figuræ ovalis æmulum: caput osque maximum: oculi supra caput aculeis septi: ante hos propèdunt binæ appendices, tenues, velut setæ, quibus inescat atque ad se pisces astute allicit. De ea Aristoteles Histor. lib. 9. cap. 27. Oppianus Halieut. lib. 2. Plinius lib. 9. cap. 42. Nec minor (quàm torpedini) solertia ranæ, quæ in mari piscatrix vocatur. Eminentia sub oculis cornicula turbato limo exerit, assaultantes pisciculos pertrahens, donec tam propè accedant, vt assiliat. Oua parit

rit sola ex cartilagineis. Idem lib. 69. cap. 24.

Raphanus, radix & radícula Celsi, ῥάφανος, ῥάφανον, Atticis: que ῥαφανίς (quibus ῥάφανος brassica:) Gallicè raifort, & raue: Italis Raffano, radice. Raphanus syluestris, ῥαφανίς ἀγροῦ Theophrasto, Armoracium Columellæ, siue Armoracia Plinio. adhuc Romæ dicitur Aramoraci, & Ramolaci, siue Mazocchi.

Rapinas facere. Vlpianus D. lib. 11. Tit. 5. l. 1. Si rapinas fecerint inter se collatores.

Raptum ierat, i. rapuerat. Iul. Capitolinus in Macrino: imperium quod raptum ierat.

Rare legitur apud Columel. Sed sic tamen Varro apud Gellium lib. 2. cap. 25. Sed à rarus non dicitur rare, sed alij raro dicunt, alij rarenter.

Rarissime. Suetonius in Tiberio: rarissime interfuit.

Rasitare. præter Gellium Suetonius in Othone: Quin & faciem quotidie rasitare.

Ratihabitio. D. lib. 3. Tit. 5. l. 6. Nam & si seruum non necessarium emerit filio tuo, & tu ratum habueris: nihil agitur ratihabitio.

Ratio proportionis, quæ analogia appellatur, Gellius libro 15. cap. 9.

Rationalia, rationum libri. Vlpianus D. libro 27. Tit. 3. l. 1. Cum neque inuentaria, neque rationalia proferrentur. al. autionalia.

Ratio pro rationibus, vt rationem sibi commissam turbare, Vlpianus D. lib. 11. Tit. 3. l. 1.

Rationalis, rationalis, λογικός: quo vtitur Seneca Epistol. 125. & Apuleius lib. de Philosophia.

Rationabile, εὐλογον. Pomponius D. de verborum significat. Quod magis rationabile esse videtur.

Rationabilius est, εὐλογώτερον ἐστίν. Pomponius D. lib. 45. Tit. vlt. l. 37. Rationabilius esse videtur, pro virili parte stipulatione illis acquiri.

Rationabiliter, εὐλόγως. Apuleius in Hermetis Asclepio: Prouisum cautumque quàm rationabiliter à summo deo. Macrobius Comment. lib. 2. cap. 11. Rationabiliter vereque signauit, necdum mundani anni vicesimam partem esse conuersam. Seneca Epistol. 110. Sicut hominem mouere rationabiliter non potest, nisi homo. Probus in Catholicis: aut si rationa-

biliter quæramus, placebit &c. Rursus, Poëticè posuit non rationabiliter. Fabius Victorinus in secundum Rhetoricorum Ciceronis: Sed quæ ipsis rebus negotij rationabiliter acciderunt.

Reassumere, ἀναλαμβάνειν. Plinius Epistol. lib. 5. Apollinari: Immenstique fluminis nomen arenti alueo deserit: autumno reassumit.

Recentari, ἀνανεῖσθαι. Gellius lib. 15. cap. 25. Cneus Matius, vir eruditissimus, in Mimiambis suis non absurdè, neque absconè finxit, Recentatur: pro eo quod Græci dicunt, ἀνανεῖται. Verfus in quibus hoc verbum est, hi sunt: Iamiam albicassit Phæbus, & recentatur Commune lumen hominibus voluptasque.

Recentissimè, Aduerb. Iustinus Histor. lib. 30. Relatione reu recentissimè gestarum, suos stimulat in prælium.

Recepticia dos, quam quis in mortem mulieris à marito stipulatur, Gaius D. lib. 39. Tit. 5. l. 31.

Recisè, ἀποτόμως. Recisus, præcisus. Callistratus D. libro 47. Tit. 21. l. 2. Relegari, & si iunior in longius: Si Senior, recisus.

Recenare. Macrobius Satur. lib. 3. cap. 17. de lege Sumptuaria loquens, quam tulit Restio: Illud tamè memorabile de Restione latore ipsius legis fertur: eum quoad vixit, foris postea non recenasse.

Recisionem facere. Vlpianus Digest. libro 28. Tit. 5. l. 38. Et si forte Falcidia interueniens recisionem esset legatorum factura.

Recordare pro recordari. Cornel. Tacitus in Agricola, Agnoscent Britanni suam causam, recordabunt Galli priorem libertatem.

Recordationibus prosequi. Cornel. Tacitus lib. 4. Cum laude & bonis recordationibus facta atque famam nominis mei prosequantur.

Recussus, ἄντητυπία, resultus, ἔφασις Aristoteli. apud Plinium libro octauo capite quinquagesimotertio recussu pernicious exultant. vbi alii codices (vt Parmensis editio) recurfu pernici.

Rectus, procerus, ἕψιλος, celsus. Catullus de Quintia: Mihi candida, longa, Recta est. Horatius 1. Serm. Candida, rectaque sit. Rursus Catullus in Epigram. de Varri scorto: Non possem octo

octo homines parare rectos.

Redditura, quæ ἀνταποδοσεις, Diomedes Grammat. lib. 2.

Redire in potestatem, ἀναφύγειν, respicere: Cui contrar. apud Ciceron. Exiit de potestate. Cato apud Gellium libr. 7. cap. 3. Quo maiore opere dico suadeoque, vti hæc res aliquot dies proferatur, dum ex tanto gaudio, in potestatem nostram redeamus.

Rediri. Cæsar lib. 3. belli ciuilib: Interea manerent induciæ, dum ab illo rediri posset.

Rediui pro redii. Gellius li. 16. c. 8. Rediuimus igitur necessariò ad Græcos libros.

Redundanter. Plinius libro 1. Epistol. Immodicè, & redundanter.

Reduuiæ, Induuiæ, Exuuiæ, inquit Placiades in Glossis, dicuntur spolia serpentum, quibus quotennis senescentis sese exuunt: quasi quibus exuti in iuuentam redeunt.

Refecta fides Cornel. Tacitus li. 5. Sic resecta fides, & paulatim priuati quoque creditores reperti.

Referre in literas, memoriæ prodere. Lampridius in Commodo.

Reflare pro displodere: cui contrarium inflare: Lampridius in Heliogab. Multis vilioribus amicis folles pro accubitis sternebat, eoque reflabat prandentibus. illis, ita vt plarunque subito sub mensis inuenirentur prandentes. Rursus: sigma in terra sternere non in lectulis, vt à pedibus vtres per pueros ad reflandum spiritum soluerentur.

Reformatio, nis, ἀνάπλασμος. Apuleius in Hermetis Asclepio: Hæc enim mundi genitura cunctarum reformatio rerum bonarum.

Refactarius equus, retrogradus ac cessim siue recessim cecidens & imitans nepam, (vt loquitur Plautus) ἀναποδίξεν ὀπίσθου κητος: Gallis restif: Ital. ramingo, restio. Aliud est equus duri oris Ouidio (alij enim perperam confundunt) qui σκληρόστομος & δυσήρηγος Polluci, σομίας siue ἄστος Suidæ: Gallis dur de bouche: Ital. disbocato: duro di boca.

Refrequentare. Suetonius in Augusto: Italiam duo de xxx. coloniarum numero deductarum ab se refrequentauit.

Refulgentia, ἀπόλαμψις. Apuleius Floridor. li. 4. Nec culminum eminentia, nec lacunarum refulgentia.

Refundere pecuniam, pro restituere. Vlpianus D. lib. 12. Tit. 10. iij.

4.1.5. Consequēs est vt dicamus refundere eum quod accepit.

Refusio, ἀνάχυσις. Macrobius Satur. lib. 1. cap. 21. Vnde enim imber caderet in terras, nisi solis calor ad supera traheret humorem? cuius refusio pluuiialis est copia.

Regia ciuitas, pro eo quod est βασιλεία regnum, βασιλικὸς πολιτεία regius status: popularis ciuitas verò, Respublica δημοκρατία. Plinius lib. 7. ca. 56. Regiam ciuitatem Ægyptij, popularem Attici constituerunt.

Regionaliter etiam dicitur, vt Regionatim. Apuleius lib. de Mundo: Quæ tamen illi cum regionaliter videantur esse pestifera, ad omnem salutaria sunt.

Regressum habere. Vlpianus D. lib. 21. tit. 2. l. 1. siue tota res euincatur, siue pars, habet regressum emptor ad venditorem. Virgilius Æneid. 11. - nec habet fortuna regressum.

Regulatum (vt regulariter) Aduerb. teste Diomede Grammatices lib. 1.

Regaliolus, regulus, τερχίλος vel ὀρχίλος ῥέσβυς, rex auium: Gallis Soulcie (à foulci, i. calendulæ siuæ calthæ floris colore) vel Poul: Italis Regillo, lo reillo, circa Florentiam Fior rancio, i. flos caltha. Auicula est omnium minima, similis passeri Troglodyti, coloris subuiridis, & in vertice lutei: quam tamen quidam Tyrannum Aristotelis esse malunt: Vulgo Græcorum τετρίων à paruitate locustæ & colore: alibi vt Zacinthi τζεπομάνη. Suetonius in Iul. Cæsar: Pridie idus auem Regaliolum cum laureo ramulo Pompeianæ curiæ se inferentem, volucres varij generis proximo nemore prosequutæ ibidem discerperunt. Plinius libro 10. capit. 74. Diffident aquila & trochilus (si credimus) quoniam rex appellatur auium. Vide Thochilus.

Relatio, recitatio ac narratio. Iustinus Historicus libro secundo, In relatione rerum à Scythiis gestarum, quæ satis amplæ magnificæque fuerunt, principium ab origine rependum est.

Relaxari etiam verbum forense pro absolui ac dimitti magistratus permissu, D. Titulo 2. leg. 14. In hoc casu à rei condemnatione relaxabitur, si intra tempora iudicatæ actionis moriatur.

Relegatio dotis, Mæcianus. D. lib. 32. T. vnico l. 95.

Releuare etiã dicitur de eo qui soluit creditori pro debitore, quem soluendo releuat & exonerat. Vlpianus D. li. 46. T. 3. l. 24.

Vbi

Vbi fideiussor pro duobus in dena fideiussit, obligatus in viginti. & siue dena, siue viginti soluerit, vtrunque reum liberabit. Sed si quinque soluerit, videamus quem ex reis releuet in quinque. Et erit ille releuatus de quo actum est.

Releuari vsuris. Vlpianus Digest. libr. 26. Titul. 7. leg. 7. Et si vsuræ fuerunt grauiores quæ ei debebantur, releuabitur eis pupillus.

Religiositas, τὴ ἐσέβεια. Apuleius li. de Philosophia: Religiositas deum honori ac supplicii diuinæ rei mancipata est.

Reluctatus, conuulsus, quod à deponenti participium Passiue. Claudianus lib. 1. de raptu: Pene reluctatis iterum pugnantia rebus Rupissent elementa fidem. Sic Auxilior, Amplector, Complector, Adminiculator. Lucilius: A me auxiliatus es. Petronius Arbiter: Animam nostro amplexam in pectore. Cicero pro Roscio: Quo vno maleficio scelera omnia videretur complexa esse. Varro: Tribunicio auxilio adminiculatus. Item obliuiscor. Virgilius in Bucolicis: Nunc oblita mihi tot carmina.

Reluctatio, τὴ ἀντιπάλη. Apuleius lib. de Mundo, de Exhalationibus: Harum altera arida est atque consimilis quæ terrenis reluctationibus surgit.

Reludere. Seneca Controuersiarum libro 2. in 3. Marilius præceptor noster licenter verbo vsus est, satis sensum exprimente, cum diceret vxorem intellexisse mariti mendacium: & ipsa aduersum temerarios mariti iocos reludit.

Remedialis, ἰατρικός. Macrobius Satur. lib. 7. c. vlt. Ærius quædam remedialis.

Remiligo, vide Echeneis.

Remissionem desyderare, petere vt de pensionis summa remittatur. D. lib. 19. Titul. 2. l. 15. Cum quidam incendium fundi allegaret, & remissionem desyderaret. Ibid. Remissionem dare colono ob sterilitatem. Ibidem, mercedis exoneratio appellatur.

Remississimus. Suetonius in Augusto: Remississimo ad otium & ad omnem comitatem animo.

Remo publicæ triremis affigere, enuoyer en galere, ad remum dare, Suetonio. Valerius Max. lib. 9. ca. 16. Sed cum plenis impudentiæ velis, ad summum audaciæ gradum fertur, imperio Augusti remo publicæ triremis affixus est.

Renodis capillus & crispus, apud Spartianum in Albino.

Renuntiare ad cœnam, vt vulgò escōduire à soupper, i. recusa-
re inuitationem ad cœnam. Seneca suaforia 2. Afydius venu-
stissimus inter Rhetores scurra, cum hãc sententiam Leonidæ
(nempe, Prandete commilitones tanquam apud inferos cœ-
naturi) retulisset, ait, ego illi ad prandium promississem, ad cœ-
nam renunciaissem.

Renuntiatio societatis, vt amicitia: & renūtiare societati, Pau-
lus D. lib. 17. T. pro socio: l. 65.

Renuntiator, qui aliquid commissum vel occultum enūciat
ac retegit. Paulus D. lib. 48. T. 19. l. 38. Transfugæ ad hostes, vel
consiliorum nostrorum renuntiatores, aut viui exuruntur, aut
furca suspenduntur.

Repentinior, ἀρπυδιώτερος. Apuleius li. de Mundo: Nimbus au-
tem quanto repentinior, tanto vehementior.

Repertissimus, vt compertissimus. Apuleius in Apologia: Ta-
men inquam per me licet fuerit repertissimum.

Repetere pro referre. Seneca 3. de Ira: Nam quis satis con-
stare sibi videatur, si mulam calcibus repetat, & canem
morsu?

Repetitionem habere, posse repetere. D. de Calumniatorib. l.
3. Qui dedit pecuniam, vt negotium quis pateretur, non habe-
bit ipse repetitionem.

Repletus deo, θεοπλήρης. apud Virgil. in Æneide, vates ple-
na deo. Iul. Capitolinus in Macrino: Vates cœlestis, quæ deo
repleta.

Repleta pro grauida. Iustinus Historicus lib. 13. Virginem à
deo repletam quatuor pueros peperisse.

Replicare pro reuerberare ac reflectere, vt πρὸ ἀνανταλάσσεως.
dicitur. Seneca Quæst. natural. lib. 1. cap. 3. Ab omni, inquit læ-
uitate acies radios suos replicat. lib. 2. ca. 10. Radij solis replicā-
tur, & quousque redire potuerunt, replicato calore, &c.

Replicatio. Africanus D. lib. 9. Tit. 4. l. 28. Vtilis mihi replica-
tio doli mali profutura.

Replicatione uti. D. l. 6. Tit. 1. l. 72. Aduersus exceptionem do-
minij replicatione vtereris.

Reponere se in obligationem, id est secundò obligari. D. lib. 4.
Tit. 2. l. 10. Illud verum est, si ex factò debitoris metum adhiben-
tis fideiussores acceptilatione liberati sunt: etiam aduersus fi-
deiussores agi posse vt se reponant in obligationem.

Reposi-

Repositorium, ταμείον. repositoriū sanctius, i. sanctius ærarium.
Iul. Capitolinus in M. Antonino: Cùm ærarium exhaustisset
suum, vendidit & aurea pocula, gemmâsque etiam, quas mul-
tas in repositoio sanctiore Adriani repererat.

Reportare se ad aliquem, pro referre se ac recipere. Hir-
tius de bello Hispaniensi: Lusitani qui ex pugna superfue-
runt ad signum se receperunt, & bene magna manu compa-
rata, ad Didium se reportant.

Reprobus, ἀποδοκιμωμένος, reiectus, prauus. numi reprobi,
i. adulterini, subærat. Vlpianus D. li. 13. tit. 7. l. 24. Qui reprobos
numos soluit creditori. Ibib. Reproba pecunia non liberat sol-
uentem, reprobis videlicet numis reddendis.

Reprobatus. Scæuola D. lib. 48. Tit. 4. l. 4. Qui statuas Impera-
toris reprobatas conflauerit.

Repugnatio, etiam vt repugnãtia dicitur, i. ἐναντίασις. Apuleius
lib. de Dogmate Platonis: At vbi repugnationes istæ nociuæ
erunt infortuna dicitur.

Reputationes inter aliquos facere, subductis rationibus vtriuf-
que partis velut accepti & expensi, detrimenti atque commo-
di, æstimationem inire quid alter alteri debeat facta com-
pensatione. Gaius D. lib. 10. Tit. 2. l. 19. Item ex diuerso simili-
ter iudex prospicere debet, vt quod vnus ex heredibus ex re
hæreditaria percepit, stipulatúsve est, nõ ad eius solius lucrum
pertineat. Quæ ita scilicet consequetur iudex, si aut reparatio-
nes inter eos fecerit, &c.

Requirere ad verum. Iul. Capitolinus in Antonino: Phil. E-
rat in famæ suæ curiosissimus. requirens ad verum quid quis-
que de se diceret, emendâs quæ bene reprehensa viderentur.

Requisitio, ἀναζητήσις. Gellius lib. 18. ca. 2. Historiæ antiquo-
ris requisitio.

Requisita naturæ, ἀποχώρησις, secessus atque alui euacuatio.
Spartianus in Caracalla: Cùm ad requisita naturæ discessisset,
interemptus est, i. cùm ad faciendam vrinam. infra enim: Cùm
leuandæ vesicæ gratia ex equo descendisset.

Res solæ, bona immobilia, vt fundus, ædes. Macer de his qui
satisd. cog. D. lib. 2. l. 15. Sciendum est possessores immobilium
rerum satisdare non compelli. Possessor autem is accipiendus
est, qui in agro vel ciuitate rem soli possidet.

Rei capitalis damnatus, cui pœna mors, aut aquæ & ignis in-
terdictio sit. Africanus D. lib. 37. Tit. 1. l. 13.

Pp. i.

Rem facere, vt rem gerere, verbum Castrense pro adoriri atque dimicare, *πολεμίζειν*. Hirtius de bello Africo: Confidius interim cum ad urbem cum copiis accessisset, & animaduertisset præsidium Cæsaris ibi esse, non ausus periculo suo rem facere, nulla re gesta pro multitudine hominum rursus Adrumetum se recepit.

Resolutio. Suetonius in Nerone: Certè neque adueniens, neque proficiscens quemquam osculo impertiuit: ac ne resolutatione quidem.

Rescissio, ἀποκοπή. Rescissio emptionis, emptionis resolutio: vt si ita prædium venierit, vt si displicuerit, aut melior conditio allata sit, inemptum esset. D. lib. 43. Tit. 24. l. 11. Vlpianus. Scauola D. lib. vlt. Tit. 9. l. 6. Rescissio prioris decreti. D. lib. 4. Tit. 6. l. 26. Iulianus lib. 4. Digestorum scribit, rescissionem vsucapionis ita faciendam, vt hi dies restituantur quibus actor agere voluit & interuentu feriarum impeditus est.

Resoluere venas, i. incidere, *φλεβοτομειν*. Cornel. Tacitus li. 5. Hæc vatis in modum dictitans venas resoluuit. Et lib. 11. Venas exoluit.

Resolutio, ἀνάλυσις. Gellius lib. 18. cap. 2. Quæ esset huius sophismatis resolutio.

Respectum agere, λόγον ἔχειν, rationem habere. Callistratus D. lib. 48. Tit. 19. l. 28. Venenarij capite puniendi sunt: aut si dignitatis respectum agi oportuerit, deportandi sunt.

Responsum reuerens, ἀπόκρισις αἰδέσιμος. Gellius lib. 4. cap. vlt. Visum est parum reuerens esse responsum, relatiusque in ætarios, vt mos est.

Responsiue, vide Interrogatiue.

Restiarius, qui restes facit, *χοινοπλόκος*: At restio, qui vendit, *χοινοπόλης*: Fronto Cornel. libro de nominum verborumque differentiis.

Restitutrix, cis. Apuleius in Hermetis Asclepio: Terra sola in seipsam consistens, omnium est receptrix, omniumque generum quæ accipit, restitutrix.

Restrictior, Cōparat. Spartianus in Caracalla: restrictior, grauior vultu etiam truculentior factus est prorsus.

Restrictiores pedum digiti, Suetonius in Domitiano.

Restrictius, Aduerb. Plinius Epistol. lib. 8. Rufoni: An restrictius arbitraris per orbem terrarum legendum dare duraturam memoriæ suam?

Retaliare

Retaliare, ἀνταμείβεσθαι ἰσούσος ἀμείβεσθαι. Gellius lib. 20. ca. 1. Quod enim per imprudentiam factum est, retaliari per imprudentiam debet.

Retentio dotis. Papinianus D. lib. 31. tit. 1. l. 77. Ideo retentionem dotis virum habere placuit.

Retentor, ἰς ἐφεκτικός. Apuleius Floridorum lib. 1. Nec quod immensi dracones cum immanibus elephantis pari periculo in mutuam perniciem concertant: ac retentores suos elephantum toto corpore oblidunt.

Retradere, ἀποδέναι. D. lib. 4. Tit. 2. l. 9. Ex hoc edicto restitutio facienda est in integrum officio iudicis, vt si per vim restituta est retradatur, & de dolo sicut dictum est, repromittatur. Pomponius D. lib. 19. Tit. 1. l. 6. Si aream tibi vendidi certo pretio, & tradidi, ita vt insula ædificata partem dimidiam mihi retradas. Modestinus D. li. 24. tit. vlt. l. 58. Vt cum iussu eius adierit, rursus marito retradatur.

Retractio, contractio ac diminutio. Macrobius Satur. li. 1. ca. 14. Modò auctio, modò retractio dierum proueniebat.

Retrius, vide Rutabulum.

Retrò pro è contra, quod retrorsum dicit Quintilianus. Paulus Digest. libro quinto Titul. 7. leg. 4. Fructus hominis in operis consistit: & retrò in fructu hominis operæ sunt.

Retrocessus, us, ἀντίεσσι, ἀναποδισμός. Apule. in Dogmate Platonis: Hinc illi & septem motus locorum habeantur, progressus & retrocellus, dexterioris ac sinistri.

Retroducere, ἀνάγειν. Marcianus D. lib. 34. Tit. 5. l. 15. Quædam sunt, in quibus res dubia est, sed ex post facto retroducitur, & apparet quid actum est.

Retrogradæ mentes, i. contumaces, sumpta translatione ab equis refractariis. Lampridius in Alex. Seuero: Verùm Gallicanæ mentes, vt sese habent, duræ, ac retrogradæ, & sæpe imperatoribus graues.

Reuelatio, ἀποκάλυψις. Iulius Firmicus Matheos libro quinto. Et præsentia per somnia manifestis reuelationibus intimentur. R. C.

Reuerens Particip. Suetonius in Vespasiano, Meritorum fiducia minus sui reuerentem, dixit.

Reuerentia alicuius inferuire, reuerentia dignum colere ac reuereri, *ἀξίως δεχαπύειν ἢ σέβασθαι*. Plinius in Panegyrico: Ego reuerentiæ vestræ sic semper inferuiam: vt non me Con-

Pp. ij.

sulem, & mox consularem, sed vt candidatum consulatus putem.

Reuerticulum dicitur, vt diuerticulum. Apul. Florid. lib. 4. So-
lis annua reuerticula, i. ἐπὶ τὸν ὄδον.

Reuinci, ἐξ ἐλέγχου, coargui. Apuleius in Apologia: Qui-
pe in simulari, quiuis innocens potest, reuinci, nisi nocens, non
potest.

Reuocare domum, siue forum reuocare, est fori exceptione
vti: allegare se ibi iudicium suscipere minimè teneri, atque
alibi conueniri debuisse: iudicem recusare. Digest. libro quin-
to Titulo 1. leg. 2. Celsus huic etiam domus reuocationem
dandam ait. Omnes autem isti domum reuocant, si non ibi
contraxerunt, vbi conueniuntur, & l. 5. Legati cæteri que qui
reuocandi domum ius habent, in ea sunt causa vt in ius vo-
cati veniant, sua priuilegia allegaturi. l. 7. Si quis postea quàm
in ius vocatus est, miles, vel alterius fori esse cœperit,
in ea causa ius reuocandi forum non habebit quasi præ-
uentus.

Reus pecuniæ. Africanus D. libr. 16. Titul. 1. l. 17. Mulier &
Titius cum in rem communem mutuarentur, eiusdem pe-
cuniæ rei facti sunt.

Rhamnus, ῥάμνος: cuius prima species Gallicè espine sain-
cte, & espine de Geneue (est enim circa Geneuam frequen-
tissima) Italis spino santo (vt Romæ) & spina di Christo (in
Oenotria, siue Sannio, nunc Abruzzo) qua Christum salua-
torem coronatum fuisse authores Ecclesiastici tradiderunt.
Hoc tamen de alia (quæ ὀξυάκανθα Dioscoridi, spina alba,
siue Appendix Plinio) intellexit Marcellus Empiricus, ita
scribens: Salutaris herbæ fasciculum, i. spina alba, qua Chri-
stus incoronatus fuit. Secunda frequens sepibus in Gallia
Narbonensi. Tertia, quam pro paliuro falsò ostendunt, quæ
in Italia (vt in agro Veronensi) spina Heretica appellatur, &
ab aliis tam hæc quàm prima Marruche. Rhamni quibus-
dam etiam species videtur, quæ à nostris Espine de Bourgoi-
gne, i. spina Burgundica, siue infectoria (ex eius baccis nam-
que, vtuntur infectores, fit que color viridis, qui nostris verd
de veschie) Italis spino merlo, spino ceruino (Liguribus) & spin-
burcio Foroliuensisibus.

Rhina, est squatina, ῥίνα. Plinius libr. 32. cap. vlt. Rhina,
quem squatum dicimus. Vide squatina. Rursus libro 9. cap. 51.
Piscium

Piscium diuersa genera non coeunt, præter squatinã & Raïam,
ex quibus nascitur priori parte raïæ similis: & nomen ex vtro-
que cõpositum apud Græcos trahit. De quo Aristot. Generat. l.
2. cap. 5. & Historiæ lib. 6. cap. 11. à quo hic piscis misti generis
prolesque biformis, ῥινόσατος appellatur, & à Venetis ac Ge-
nuensibus Squatrolino, licet piscem fabulosum esse, nec in re-
rum natura extare Rondeletius vir maximus censuerit.

Rhinobatus, vide Rhina.

Phombus, ῥόμβος Galeno, de pisce à rhombi figura, ῥήντα
Aristoteli (Est vero ῥήντα generis nomen ad omnes passeris
ῥήντα ἕως pisces) Σάκι vulgo Græcorum: Gallis Turbot, &
Bretonneau in Northmania: Romb in Gallia Narbonensi:
Massiliensibus atque Italis Rhombo. Piscis est planus, marinus,
littoralis, planus, interdum quinque cubitorum longitudinis,
latitudinis quatuor cum pedali spissitudine: Cuius oris ma-
gnus hiansque rictus, dentibus quidem nullis sed maxillis aspe-
ris, quarum inferiori appendices barbæ instar. Corporis pars
prona fusca est, compluribus aculeis, & per longitudinem me-
diam linea nigra, insignis. De eo præter Aristotelē lib. Histor.
9. cap. 37. & Athenæum lib. 7. Plinius lib. 9. cap. 42. Rhombi
verò (est enim aculeatus, & læuis) alia species, quæ Gallis Bar-
bue, & in Gallia Narbonensi Passar, vel Panfar. Hic latior, te-
nuior, & absque aculeis.

Rhus siue Sumach. ῥόυς, Gallis Sumach: Italis Sumacho. De
quo Plinius lib. 24. cap. 11. Vbi, Rhus, quæ erythros appellatur
frutex est (lege fructus est. Nam frutex ῥόυς ἑρποδὲ ῥήν, & fru-
ctus ῥόυς ἑρποδὲς Dioscoridi, & huius fruticis semen vim ha-
bet astringendi, refrigerandique. Aspergitur pro sale obsoniis
ad aluos solutas. Sic enim legendum, non vt editum: Obsoniis.
Aluos soluit, quod falsissimum. Sic liberatur Plinius à reprehē-
sione Matthæoli.

Rictare. Spartianus in Geta: Leopardi rictant, elephantibus
barriunt.

Ridicularia, ridicula. Cato apud Macrob. Satur. 3. cap. 14.
Descendit de cantherio, inde staticulos dare, ridicularia
fundere.

Rigor stillicidij. D. lib. 8. Tit. 2. l. 41. inquit Scæuola, Lucius
Titius aperto pariete domus suæ quatenus stillicidij rigor, &
tignorū protectus competebat, ianuam in publico aperuit.
Stillicidij rigorem hîc accipe, quatenus labitur aqua per pro-
Pp. iij.

rectum, antequam vergere & flecti deorsum incipiat. l. i. infra de flum. nam rigidum flexo opponitur: Duarenius i. Disput. capite 32.

Risum de se tradere, de se risus dare (vt Horatius) se deridendum exhibere. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 14. Plato vester, dum nec anatomica, quæ medicinæ propria est, abstinet, risum de se posteris tradidit.

Riuum parietibus imponere, vide Flumen.

Riuatim. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 12. Quæ igitur ratio facit, vt riuatim aquæ de Ponto fluant.

Directim pro directè vel directò. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 12. Directim in Ægæum pergit.

Roramenta auri, i. in auri ramenta. Iul. Capitolinus in Ælio Vero: Dicitur fanè tantum habuisse curam flauentium capillorum, vt capiti auri roramenta respergeret, quo magis coma illuminata flavesceret. Hanc lectionem etiam agnoscit Ægnatius, exponitque guttas ac stilas quasdam, quod, inquit, ludis solennibus pueris in speciem Angelorum compositis Venetiis representari sæpe videas. Lampridius in Commodò vocat auri radiamenta.

Rosa syluestris, vide Cynorhodon. Rosa Milesia, Gallicè Rose de Prouins. Rosa Trachynia, rose incarnate. Coroneola rosa, vel Autumnalis, rose de Damaz. Milesiæ ardentissimus colos, non excedentis duodena folia. Proxima ei Thrachynia minus rubens. Coroneola, media magnitudine: de quibus Plinius libro 21. capite 4. Milesiis, omniumque præcipuè Coroneolis vis purgatrix insignis & absque molestia.

Rotatio. Rotatim. Diomedes Grammat. lib. 3. Huic contrarius Trochaus, quem *ροπειον* appellant. Constat ex longa & breui, temporum trium, vt Roma, dictus *ἀπὸ τῆς τροχου*, hoc est rotatione. Quippe eius modulationem poematū siue metrorum compositioni accommodatam rotatim & volubilter dicebant.

Rotalis, Adiect. Iul. Capitolinus in Macrino: Tribunum qui excubias deserui passus est, carpento rotali super adnexum per totum iter viuum atque exanimem traxit.

Rotatim, Aduerb. apud Diomedem Grammat. lib. 1.

Rotunditas verborum. Macrobius Satur. libro 7. capite 5. Nihil tam indignū toleratu, quàm quòd aures nostras Græca lingua

lingua captiuas tenet, & verborum rotunditati assentire cogimur, circumuenti volubilitate sermonis, qui ad extorquendā fidem agit in audientes tyrannum.

Rubellio, vide Erythinus.

Rubeto, *φρυώνος*: Cuius duo genera, parua ac viridis etiam arbores conscendens ac clamitans, quæ Gallis *ἀπὸ τῆς κεραιζεν* vociferari, Crasset dicitur, & Raine verde: Itali Muzoli. Alterū prægrande in rubis, Bufo. Vide suo loco.

Rubia *ἐρυθρόδανον*, & *ἐρυθρόδανον* Theophrasto: Gallicè Guarence: Italicè Rubia, & Roza quæ fit ex rubia ad tingendas lanas: subtilior puluis atque melior Italis, Pergolino: inferioris notæ, Roza terzanina. De Rubia nos in Lexico.

Rudatum, *ti*, rudis naturæ habitus. Apuleius Floridor. libro.

Rumen Festo, & ruma Seruio in ruminantibus primus venter (sunt enim tres *κακρυφαλος*, *ἦνυσρον*, & *ἐχνοσ*, i. omasum) *μήνυσρον* Polluci lib. 2. Onomastici, *πρῶτη κοιλία τῶν κεραιζομένων, κακρυφαλος* Aristoteli, aliis *μήρυξ*.

Ruminari, translata, *ἀναμνησκέναι*, memoria reperere, recogitare. Gellius li. 19. cap. 7. Cum audissemus legi Næuij Alcestin, rediremusque in urbem, sole iam ferè occiduo, figurās habitusque verborum nouè aut insigniter dictorum in Næuiano illo carmine ruminabamur.

Rumigeratio, nis, Lampridius in Heliogabalo loquens de his qui fumos vendunt: famam non solum malorum, sed & bonorum principum vendunt: Et qui stultitia vel innocentia imperatorum, qui hoc non perspiciunt infami rumigeratione paucuntur.

Runcare translata pro vellicare ac depilare. Persius Satyra 4. Despuat in mores penemque arcanaque lumbi Runcantem.

Rupex, vide Charadrios.

Rupices, Festus, Petrones rustici fere dicuntur propter vetustatem, & quod deterrima quæque ac prærupti iam agri petrae vocantur, vt rupices iidem à rupinis, aliter à petrarum asperitate & duritia dicti. Rupicones. Apuleius Floridor. libro 1. Quis ex rupiconibus, baiulis, tabernariis, tam infans est, vt si pallium accipere velit disertis maledicat?

Ruralis, *ἀγροικός*, Macrobius Saturnaliorum libro 5. capite 2. Theocritum sibi fecit pastoralis operis authorem, ruralis Hesiodum.

Ruratio, nis, res rustica. Apuleius in Apologia, Iste verò nec diis rurationis, qui eum pascunt, ac vestiunt, segetis vllas, aut vitis, aut gregis primicias impartit.

Rurestre opus, i. rurale. Paulus D. libro 32. Tit. vnico, l. 99. Muliones de vrmano ministerio sunt: nisi propter opus rurestre testator eos destinatos habebat.

Ruptio, ῥήξις, ἀπισμός. Vlpianus D. lib. 9. Tit. 2. l. 27. Rupisse enim vtique accipiemus qui vulnerauit: vel virgis vel loris vel pugnis cecidit: vel telo, vel quo alio vt scinderet alicui corpus, vel tumorem fecerit. - Aquilia enim eas ruptiones quæ damnant, persequitur.

Rursus cingi dicitur miles, qui missus secundò authoratur, i. secundo militiæ sacramento obligatur, Ciceroni. Paulus D. lib. 19. Tit. 1. l. 38. Miles testamentum fecerat, deinde non ignominia causa missus, rursus cinctus est in alia militia. Papinianus ibid. l. 43. Filius familias equestri militia exornatus, & in comitatu principum retentus, cingi confestim iussus.

Ruscum, vide Scopa.

Rusculum diminutiue à Rus. Gellius lib. 19. cap. 9. Cœnā dabat amicis ac magistris in rusculo.

Rusticè loqui, i. barbarè: & rusticus sermo, barbarissimus. Gellius lib. 13. cap. 6. Quod nunc autem barbarè quem loqui dicimus, id vitium sermonis, non barbarum esse, sed rusticum: & cum eo vitio loquentes, rusticè loqui distabant. Publius Nigidius in Commenariis Grammaticis: Rusticus fit sermo, inquit, si aspices perperam. Itaque id vocabulum, quod dicitur vulgò Barbarissimus, qui ante diui Augusti ætatem purè atque integrè locuti sunt, an dixerint, nòdum equidem inueni.

Rusticior, Comparat. Seneca Epist. 90. Simus hoc titulo rusticiore contenti: ò virum bonum.

Rusticula, siue perdix rustica Martiali, σκολόπαξ (scribitur & σκαλώπαξ & ὀσκαλώπαξ) vulgo Græcorum ξυλόριδα, vel ξυλόκοττα. Gallis Beccasse: Northmanis Videcoque, (ex lingua Anglica) Italis Gallinela, Gallinaza, Arcia, Gallina arcera, Pissacare. Auis est perdici similis, sed rostro oblongo, vermibus victitans. Plinius lib. 10. cap. 38. Currunt, vt perdices, rusticulæ.

Rutilare comam. Suetonius in Caligula: Coegitq; non tantū rutilare & summittere comā, sed & sermonem Germanicum addiscere.

Sabi-

S*abina, Σεάδου,* Gallicè Sauenelle, vel Sauinier. Multi Sabinam bacciferam Thuïam siue Thyam esse contendūt. Sabinæ radix rubra est. Vide *Θύα* in nostro Lexico. Selago Plinio lib. 24. cap. 11. etiā Sabinæ species est. (Vide Cedrus) quā Camphoratam Monspessulanorum credunt: alij κνέωρον nigrum Theophrasti.

Sacra spina. Isidoro lib. Etymolog. orropygiū, sacri offis acumen, κόκκυξ, ὄρροπόγιον, & σπονδύλιον Polluci Onomastici lib. 2.

Sacramenti redemptio. Hirtius de bello Alexandrino: Quos ex omnibus conuentibus, coloniisque cōscriptos, transmarina militia perterritos, ad sacramenti redemptionem vocabat.

Sacratio, Sacrandi ritus, ἱερωσις. Macrobius Satur. libro 3. capite 7. Sacrationis vocabulo, obseruantiam diuini iuris impleuit.

Sauitas, ἀγριότης. Gellius lib. 20. cap. vlt. At etiam quò sit quorundam malè doctōrum sauitas & inuidentia irritatior.

Saginaris equus, Lampridius in Heliogabalo.

Sagitta herba, vide Pistana.

Sagittare, Sagittam emittere. Iustinus Histor. lib. 41. de Parthis: Hos pari cura ac liberos suos habent, & equitare, & sagittare magna industria docent.

Salamandra, σαλαμάνδρα: Gallis Salamandre, & Moron Northmanis, & Lauerna Lugdunensibus. Vritur sed difficulter: animalque parit idque maxima copia, quod authores negarunt, vt Plinius. Eryngio cyaneo virenti Salamandram necari expertus sum. Tanta est rerum ἀπιπάθεια atque repugnantia.

Salariarius, qui salarium accipit. Vox ea forma effecta, vt depositarius, legatarius. Vlpianus D. lib. 17. Tit. 1. l. 10. Puto hos quoque sumptus reputare eū oportere: nisi salariarius fuit, & hoc conuenit, vt sumptus de suo faceret.

Salicippium. Sic dictus Caluus orator, qui cum vidisset (inquit Seneca in 4. Controuersiarum) à Clientibus Catonis rei sui Pollionem Asinium circumuentum in forite, imponi se supra cippum iussit. Erat enim paruulus statura, propter quod etiam Catullus in Hendecasyllabis, vocat illum salicippium disertū. Catullus: Risi nescio quem modò in corona, Qui, cum mirificè Vatiniana Meus crimina Caluus explicasset, Admirans ait

Q. q. j.

hæc, manusque tollens, Dij magni salicippium disertum.

Salictum maturum, i. tēpestium D. li. 9. Tit. 2. l. 27. Vlpianus: Si salictum maturum ita ne stirpes læderes, tuleris, cessare Aquiliam.

Salio, cuius perfectum suavius enuntiari videtur salij, quam salui, sed plerique veterum salui dixerunt, ut Vergilius, Saluere per vires. Itē Liuius ab vrbe cōdita li. 1. Nouos trāsiluisse muros. Nō minus & Cicero pro Milone, Deiecta penula trāsiluit. Virgilius: Desiluit Turnus biugis. Ex Diomede Grammatices lii. 1.

Salifatores, inquit Rabanus Maurus de Magorum præstigiis, vocati sunt, quia dum eis membrorum quæcunque salierint, aliquid sibi exinde prosperum seu triste significari prædicunt.

Saluam mouere pro desiderium excitare. Sumptis à cibus delicatis, ad quorum vel intuitum ex appetentia in ore salua cietur. Seneca Epist. 80. Aut ego te nō noui, aut Ætna tibi saluam mouet. Iam cupis grande aliquid & par prioribus scribere. Sic & vulgò dicimus, cela me fait venir la saluie à la bouche.

Saluosa labia, apud Apuleium in Apologia, i. salua spumantia, *ἠπνεώδη χείλη*.

Salix, *ἰτέα*, Gallis Sauls: Italis, Salice, Saliguero. Eius species Amerina, siue Salix Amerina Plinio (libro 16. cap. 37. & lib. 24. cap. 9. vbi separat à vitice) Gallis Lugdunensibus, & Allobrogibus Amarine, Northmanis Ambre, alibi in Gallia Osier à Græco *οἶσος*, quo vititur Theophrastus. Tertia salicis species, quæ breuissima, Helice Plinio lib. 16. cap. 37. In Bononiæ territorio vocatur Vitice, falsò tamē. Vide Vitex. Salix viminalis, quæ viminum causa cæduo ligno propter vites feritur, de qua idem Plinius lib. 17. cap. 20. ut & de Perticali, quæ ad perticas, virga & talea feritur.

Salmo (Græcis incognitus) Gallis Saulmon (& fœmina, Becard, & Bortiere) Germanis Salm: Flandris Saclim: Anglis Salmon, vel Samod. Paruus Salmo, Salar vocatur ab Ausonio, Gallicè Tacon. Piscis est fluuiialis Oceanum mare ingrediens, atque ad natales suos remeas, qui Thunnos æquat magnitudine: Cui soli fluuiialium ordines dentiū quaterni in palato, lingua quoque dentibus hamatis exasperata. Rostri maxilla inferior magis recurua in fœmella. Dorsū, ex nigro colore cæruleus: Ventris argenteus. Caro rubra, omniumque suauissima. Cor exeterati asperum aquosa sanie salmonis eloti, ultra diem viuere cōspeximus Basileæ. Plin. 1. 9. c. 18. In Aquitania Salmo fluuiatilis marinis omnibus præfertur. Ausonius in Mosella: Nec te puniceo rutilam

tem viscere Salmo Transferim, latæ cuius vaga verbera caudæ Gurgite de medio summas referuntur in vndas, Occultus placido quū proditur æquore pulsus Tu loricate squamosus pectore, frontem Lubricus, & dubiæ facturus fercula cœnæ, Tēpora longarū fers incorrupta morarū Præsiguis maculis capitis, cui prodiga nutat Aluus, opimatōque fluēs abdomine veter. Salmones exagitantur à lāpredis atque hirudinibus. Hinc saliedi causa.

Salar, vide Salmo.

Salpa, *σαλπη*, vel *ὁ σαλπις* Athenæo (Pancrates apud Athenarū. lib. 7. salpas etiā *βέας* vocari scribit. Est tamen & bos piscis planus, & cartilagineus: Massiliæ sopi: Romæ Sarba vocatur, alibi passim antiquo nomine. Piscis marinus est, litoralis, squamosus, solitarius, auratæ vel potius boopi similis, pedali magnitudine: Cui oculi aurei, supercilia subuiridia, corpus à branchiis ad caudā multis lineis aureis distinctū ac parallelis: ob idque *πολύγραμμος* (ab Oppiano *αἰολόνοτος*) à colore verò *έρυθρόγραμμος* ab Aristotele vocatur, ut citat Athenæus. Vilis est, quia alga vescitur & stercore, ideoque *σκαστόρος ἢ βδέλυχε* appellatur ab Epicharmo, obicœnus Plinio. Eius caro dura & insuavis, *σκληρὰ ἢ ἄσπρος* Archestrato. De eo Aristot. hist. 1. 8. c. 2. & 1. 4. c. 8. & Plin. 1. 9. c. 18. Salpa minor, piscis qui in Gallia Narbonensi Vergadelle, quia virgat. Dicitur & *χρυσόπλευρος* similis; Stromateo.

Salua ratione recti sermonis, i. propriè loquedo, *ἠπειλεκπιῶς*. D. lib. 34. Tit. 2. l. 8. Quod illa demonstratio Muliebria neque vesti, neque mundo applicari salua ratione recti sermonis, potest.

Saluberrimè refici. Plinius Epistol. lib. 6. Fabato: Villa Camilliana, quam in Campania possides, est quidem vetustate vexata, & tamen quæ sunt preciosiora, aut integra manent, aut læuissimè læsa sunt. Attendemus ergò, ut quam saluberrimè reficiantur.

Saluo eo, ut, i. eo seruato, ut: quomodo in Saluo officio, vel magnitudine, vel dignitate. Vlpianus D. lib. 16. Tit. 3. l. 1. Pondus similiter adiiciendum: Saluo eo, ut si de quantitate ponderis incertum est, iuranti succurratur.

Salutationem accipere ac reddere. Macrobius Saturnal. lib. 1. cap. 6. Acceptaque ac reddita salutatione confederunt.

Salutiger, salutigerulus Plauto. Apulcius li. de Deo Socratis. Sunt quædam diuinæ mediæ potestates, Græco nomine *σαλμνιας* nuncupant, inter mortales cæcolasque vectores hinc

Precum, inde donorum quæ vltro citroq; portant, hinc petitiones, inde suppetias ceu quidã vtrinq; interpretes & salutigeri.

Samia terra, σαμία γῆ Dioscoridi, & γαίη σαμιαθηνίη Nicædro: Cuius duæ species syropicon Plinio, vel κολλύριον Dioscoridi: Altera aster siue ἀστὴρ. Vide Plinium lib. 35. cap. 16.

Samia vasa (alij Samnitica. Sed apud Aufonium Samiũ lutum ad psilotra) calfactandæ resinæ ac pici vellendis hominibus ac læuigandis.

Sanctitudo: Qua voce etiam vsus est Iulius Capitolinus in Vero, & Apuleius de Deo Socratis.

Sandix Indica, apud Vopiscum in Aurel. Est Cinabari Dioscoridis, Officinarum sanguis draconis: qua Indi pro purpuræ sanie vtuntur tingendis lanis. Estque arboris succus ruber sandarachæ modo.

Sanissimus, Superlat. Iulius Capitolinus in Maximo: Corporis qualitate sanissimus.

Sanitas metri. Macrobius Satur. 5. cap. 17. Nã si quis eũ putat latinè dixisse Diomedè, sanitas metri in versu desyderabitur.

Sanguineus frutex, cornus fœmina, cuius virgæ rubent sanguinis modo. De sanguineis fruticibus Plinius lib. 16. cap. 37. Et apud ipsum sanguineæ virgæ, quæ è corno: & D. lib. 48. Tit. 9. l. 9. Modestinus, inquit: Pœna parricidij more maiorum hæc instituta est, vt parricida virgis sanguineis verberatus, deinde culleo infuatur, &c. Vocatur à nostris Cornus fœmina, Sanguin: quæ νεανία Græcis: De qua Theophrast. Histor. plant. l. 3. c. 12.

Saperda, vide Coracinus.

Sarda, σαρδά, vulgò Sarde. Sed Sarda veterũ, piscis est ex laceratorũ marinorũ genere, eius magnitudinis cũ Colia, qui scõbro maior, teste Athenæo li. 3. Plin. lib. 32. c. vlt. Sarda vocatur pelamys lōga ex Oceano veniēs: Sardina Columellæ lib. 8. cap. 17. minor sarda, σαρδῆνη Galeno li. 3. Alimēt. πειχὺς vel πειχῆς veteribus Græcis, Gallis Sardine, vel Sardingue. Pisciculus est Sardina, marinus, aphyæ phalaricæ persmilis, nisi quòd maior ac spissior: cui color varius, in capite aureus, in dorso ex viridi cæruleus, in ventre albus. Felle caret. Asseruatur conditus sale, ex eoque fit garum. Vide Thynnus.

Sargus, σαργός Aristoteli: nũc vulgo Græcorum σαυρομενίδα: Malsiliæ Sarg, vt Genuæ: Romæ Sargono, vel Sargo imperiale: Venetiis Sargo. Piscis est marinus, littoralis, cantharo, sparò, auratæ, & melanuro similis: Cui oculi valde rotundi, cæsiq; dentes latio-

latiores humanisque similiores: pinna dorsii continua, maior quàm auratæ: pinnæ branchiarum rubescunt, ventris verò nigrescunt: corpus squamis paruis tegitur argenteis, lineisque nigris distinguitur: Cauda lunata est, & macula nigra, vt mormyrus insignis. Ob has notas μελατόγλαμμος, & πολύγλαμμος, & ὀρθόποστρούκτος dictus est ab Aristotele, vel Athenæi testimonio lib. 7. cap. 59. Inter sargos, ipse qui tenetur, ad scopulos lineam terit. Ob id λινοπληγέσατον vocat apud Athenæum Numenius. Quidius, Insignis, sargusque notis, insignis & alis. De eo Aristoteles lib. 5. histor. cap. 9. Capras naturaliter amant sargi, & emēta caprarum forma à piscatoribus capiuntur, Ælianus Histor. lib. 1. ca. 23. Vide scarus.

Sarissa, λόγχη, δόρυ, vulgò picq; Curtius: Macedo iusta arma sumperat, æreum clypeum, hastam quam sarissam vocant. Ælianus lib. de instruendis aciebus sarissæ 14. cubita assignat. Xenophon ἀπὸ Σαλαμίως lib. 4. εἶχον δὲ καὶ δόρυ ὡς πεντεκαίδεκα πηχῶν, μίαν λόγχην ἕχων. Modestus sarissas longissimos contos vocat, quos in Elephantos Romani dirigerent. Dicitur & lancea. Curtius: Igitur Macedo haud dubius eminens interfici posse, lanceam emisit.

Sartrix, & Sarcinatrix. Sartrix, quæ sarcit: sarcinatrix, quæ sarcinas seruat, inquit Cornel. Frōto de nominum verborumque differ.

Satageus, qui anxie satagit nimisque curiosus est. μεειμνήης. Seneca Epistol. 99. Satageos ac sibi molestos describam tibi: tam intemperantes in ipsis miseris sunt, quàm ante illas. vult nos scriptura ἀμειμνῆες esse.

Satrus, vietus: à Græco σαθρός: vnde Saturnus ὁ κρόνος, i. κρόνος: transpositione literæ εὐφωνίας gratia. Nam pro Saturnus Saturnus. Gellius libro 2. ca. 16. ex Cesellio in Cōmentario Antiquarum lectionum: Posthuma, inquit, proles non eum significat qui patre mortuo, sed qui postremo loco natus est: sicuti Syluius, qui Ænea iam sene, tardo satroque partu est editus. Plinius lib. 8. cap. 5. de Elephantis: Certè Cato cùm imperatorum nomina annalibus describeret, eum qui fortissimè præliatus esset in punica acie, surum tradit vocatum, altero dente mutilato, quasi σαθρός ἐν τῷ κρόνῳ esset ob dentis mutilationem: sicut vetuli senes edentuli fiunt. Falsi tamen & audaces emendatores è scriptis per libros Satro, & Satrum, ediderunt mendosè sutro, & sutrum, aliique surum. Falsaque est

Saturni ab aliis vulgata etymologia. Vera à *σαῦθι*, (i. *αἰδοῖον*, pudentum) *σαῦθες*, hincque *σαῦτες*.

Satureia, Thymbra, dicta & Cunila, *θύμβρα* Dioscorid. & *θύμβρα* Hippocrati, *θύμβρον* Theophr. Gallis farriette: Italis Coniella, fauoreggia, Peuerella. De qua egimus in Lexico in voce *θύμβρα*. Nunc vulgo Græcorum vocatur *ῥέμμιν*, sed diuersa à nostra, magis odorata. Ponitur doliis cum mustum feruet, saporis atque odoris gratia.

Satyrium erythronion, copiosè reperitur in Sabaudia, maximeque in Geneuæ territorio.

Scamilli, apud Vitruuium lib. 3. vox est diminutiua à Scamnum. Priscianus: Scamnū, Scamellum. Apuleius tamē in prima Hermag. Verūm infirma scamillorum obice fultæ fores. Brodæus Miscellan. lib. 1. cap. 17.

Scammonia tenuis, de qua Plinius lib. 24. cap. 15. est *ὀροβάγχη* Theophrasti (vide quæ fit in Orobanche) & Helxine Cyssampelos Dioscoridis, vt ex collatione authorum manifestum. Et *μαλακόκυστος* Damocratis apud Cassianum Bassam in Geoponicis, nihil aliud quàm conuoluulus, vel volubilis Catonis. Vide Smilax.

Scamnulum, diminutiuum à Scamno, i. Scabellum, *ὑποπόδιον*. Diomedes Grammat. lib. 1.

Scandix, vide Anthriscum.

Scandularius, *χιδυκοποιός*, qui scandulas facit, aut scandulis contigit atque affulit. Callistratus D. lib. vlt. Tit. 6. l. 6. Scandulariorum meminit in enumeratione eorum quibus aliquam vacationem munitum grauiorum conditio tribuit.

Scantina lex, de qua Suetonius in Domitiano.

Scarabeus solaris, Tertulliano, *ἡλιονάνταρος* Tralliano, *κόπειων* Hippocr. Scarabeus qui pilulas voluit Plin. qui ingentes pilas è fimo auerfis pedibus volutat. De quo pluribus in nostro Lexico.

Scarus, *σκαρ* Aristoteli (& de foemella *σκαρ* apud Athenæum) Piscatoribus Sapphirus. In Creta nomen retinet: aliquibus tamen, vt Zacinthis *σαρδος* vocatur, à similitudine cum Sargo, qui illis *μαυρομενίδα*. Cuius duo genera, *όνίας*, & *αἰολ* apud Athenæum lib. 7. Piscis est marinus, saxatilis, squamis magnis, tenuibus, colore ex cæruleo nigrescente, ventre candido: Sargo similis, exceptis notis quibusdam. Nam macula nigra in cauda, nigriſque lineis à dorſo ad ventrē caret. Ipsi dentes maxillæque

xillæque humanis similes, quod ei peculiare, vt & quod solus ruminat. Scarus *αἰολ*, i. varius, oculis, vētris inferiore parte purpurei coloris est, cauda coloris Indici: reliquum corpus partim ex viridi, partim ex nigro cæruleum. Squamæ veluti notis obscurioribus aspersæ. In medio ventris binæ notæ purpureæ. Vocatur Rochau (communi saxatiliū nomine) al. Aiol, vel Auriol. In Canariis insulis Brechos. De Scaro Aristoteles Histor. lib. 2. cap. 13. Athenæus lib. 7. Oppianus Halieut. lib. 4. Ælianus lib. 1. cap. 2. & lib. 12. cap. 17. Plinius lib. 9. cap. 17. & lib. 32. cap. 2. de eius astu atque amicitia.

Scaro vario affinis piscis, qui vulgò Græcorum *λάπενα* (alij *Lā* benam, vel Lampinā vocant, estque illis Phycis) Romæ Papagalio: Venetiis Lambena: Genuæ Lagiono: In Lusitania Bodian, vel Ruyo: In Illyria Cany. Quique à Diuo Ambrosio & Isidoro Pauo, vel pauus. Alij hunc Turdis adnumerant.

Schedia, vtitur præter Festum, & Vlpianus D. li. 14. de exercitoria act. l. 1. Nauem accipere debemus, siue marinam, siue fluuiatilem, siue in aliquo stagno nauiget, siue schedia sit.

Sciens agendi. Velleius Paterculus Histor. 2. Prouidens atque agendi sciens.

Scincus, *σκίγγος*. Plinius lib. 8. cap. 25. Similis Crocodilo, sed minor etiam ichneumone, est in Nilo natus scincos, contra venena præcipuus antidotis: Item ad inflammandam virorum Venerem. Rufus lib. 28. cap. 8. Ex eadem similitudine est scincus, quem quidam terrestrem crocodilum esse dixerunt, candidiore autem & tenuiore cute. Præcipua tamen differentia dignoscitur à crocodilo, squamarum seta à cauda ad caput versa, &c. scinci nunc afferuntur Venetias ex Alexandria, exenterati ac falsi, non maiores lacertis. Pondere venduntur: nec singulis libris aureo maius pretium.

Scisto, Macrobius Comment. lib. 1. cap. 6. Sed ille ratione scifionis, hic numero.

Scitior, Comparat à Scitus, i. elegantior. Lampridius in Commodo. Mulierculæ formæ Scitioris.

Scitius, Scientius. Gellius lib. 4. cap. 11. Sed qui diligētius scitiūsq; carmina Empedoclis arbitrati sunt, *κάνυες* hoc loco reticulos significare dicunt.

Scitissimè, *εὐφύεστατα*. Gellius lib. 10. cap. 11. Properare & maturare, tanquam planè resonantia contraria, scitissimè separauit. Gellius lib. 1. cap. 18. Hæc Varro in primore libro scripsit, de ratione vocabulorum scitissimè.

Scobrus, σκόμβρος, & piscis Iberus Horatio: & scomber Plinio: nunc Græcis σκολιός (ἀκολίας, qui diuersus) Gallis Maquereau, & Maquerel Northmanis (est verò ea vox ab Aquariolus, i. impudicarum mulierum sordidus affecla. Galli que Maquereau lenonem vocant, eiusque nomine scombrum, quod verno tempore Aluías paruas quas nos pucelles, i. puellas, affectetur) in Gallia Narbonensi Verrat, vel Peis d' Auriou: Massilia Auriol. Venetiis scombro: alibi Lacerto: ab Hispanis Cauallo piscis est marinus, gregaliis, ad cubiti magnitudinem adolefcens, sine squamis: Cui corpus teres, densum, carnosum, vtrinque in acutum desinens: rostrum acutum: oculi magni aurei: dorsum in aquis sulphurei coloris, extra cærulei: cauda lunata. Lineis nigricantibus, obliquis insignis est, ventre lateribusque argenteis. De eo Aristoteles Histor. lib. 9. ca. 2. Plinius lib. 31. c. 8, & lib. 9. cap. 15.

Scopa regia apud Scribonium Largum, est ruscum, ex quo ruri fiunt scopæ: Dioscoridis ὄξυμυρίνη, vel μυρίνη ἀγρία, i. myrtus syluestris: Gallis Houfon, & fres-ionc in Northmania: Ital. Brusco, & Pungi-topi in Hetruria: quæ κέσθη μυρίνη Theophrasti ἐπιφύλλοκαρπος, i. fructum ferens super folia, vel vt loquitur Dioscorides ἐν μέσῳ τῷ πετάλῳ in medio folio.

Scopes, σκῶπες vel κῶπες. Auis nocturna est scops, minima in noctuarum genere, aurita. Nam ab vtrifq; temporibus pinnas subrigit aurium instar. Eustathius Odyss. lib. 5. Comment. σκῶπας cucubas à Romanis vocari tradit. Varius κέσθη ἢ γέσθη. Nunc Italis Guui, & Eocale. Plinius lib. 10. cap. 49. Nominantur ab Homero scopes, auium genus: neque harum satyricos motus cum infident, plerisque memoratos facile conceperim mente: neque ipsæ iam aues nascuntur. Aristoteles dicit κῶβαλον ἢ μμητὴν esse, quod scurriliter gestus imiteretur, ac staticulos det. Gaza σκῶπα, perperam Afionem conuertit. Est enim Afio Otus, vide Afio. Eius generis est Αἰσκῶψ, Gallis Nyttoule. vocalis est hæc, ac semper apparet, minus pinguis ac corpulenta, nes edulis carnis vitio.

Scoptula aperta Cor. Celso (quas spatulas vocant) πλάται, vel ὠμοπλάται, & ἐπιπῶποι. Polluci lib. 2. Onomastici: Gal. palleron de l'espaule: Ital. palletta de la spalla. Sunt autem lata ossa scapularum.

Scorodoprason, vide Alum.

Scorpius siue *Scorpio* piscis σκορπίος (& foemella σκορπίς) nunc vulgo

vulgo Græcorum σκορπίδι: Massiliensibus scorpæno: in Gallia Narbonensi Rascaffe. Italis pesce spin, vel spino: circa Genuâ scorpione. Dicitur est ita à terrestri scorpis natura, quod πηκκός sit, ac suis aculeis pungat, & feriat, venenatusque sit scetus vtriusque. Piscis marinus est, cuius caput pro corporis magnitudine, grande, & aculeis horridū, dorsum spinosum pluribusque aculeis venenatis armatum: color maiore ex parte rufus siue rubescens: caro firma ac suavis. Est & scorpæna eius generis, Græcis σκόρπαινα (nunc vulgò σκορπίναν vocant) Genuensibus strasina: Venetis scorpæna. scorpænae verò caput minus, colorque cinericius. De his Aristoteles Historiar. libro quinto, Athenæus libro 7. Plinius lib. 32. cap. vlt. Dioscorides lib. 2. cap. 14.

Scortum febriculosum. Catullus ad Flauium: Verum nescio quid febriculosi scorti diligis.

Scriptum facit, qui Scripturarius siue Magister scripturæ est, quive in scriptura pro magistro operas dat. Gellius li. 6. cap. Flavius patre libertino natus, scriptum faciebat. Ibid. negat accipere: neque sibi placere, qui scriptum faceret, eum ædilem fieri. Cn. Flavius Amij filius dicitur tabulas posuisse, scriptu se se abdicasse.

Scriptum furtiuum, vide Latebra.

Scriptilis, Diomedes Grammat. lib. 1. Vox literalis vel scriptilis appellatur, quia literis comprehendi potest.

Scruposus, hincque scrupulosus. Apuleius Floridor. li. 2. Pariter enim vt qui hærediolū sterilem, & agrum scruposum, meras rupinas, & senticeta miseri colunt.

Scrupulosissime, admodum exquisitè atque anxie Columella operis initio. Nec minus corporis gesticulatorem scrupulosissime inquirant, saltationis ac musicæ rationis studiosi. Sic. n. legendum cum manu scriptis exemplaribus.

Scrutatio, ἐξέψυχνσις, ἐξέτασις, indagatio. Præter Senecā Gellius lib 9 cap. 10. Egregiam totius istius verecundiæ laudem, insullia nimis, & odiosa scrutatione violauit.

Scutula oblonga, Cor. Tacitus in vita Agricola: Formam totius Britannia Liuius veterum, Fabius Rusticus recentium eloquentissimi auctores, oblongæ scutulæ vel bipenni (est autem anceps securis Ouid.) assimilauere: & est ea facies citra Caledoniam.

Scylla, vide Pancration.

Se dubium mediūq; præstare, i. neutram partem fouere. Vel-
leius Paterculus Histor. 2. Ita se dubium mediūque partibus
præstitit, vt omnia ex proprio vsu ageret, temporib;que infi-
diari videretur.

Se se penetrare in literas. Gellius libro 13. cap. 10. Labeo Anti-
stius & in Grammaticam sese, atque Dialecticam literasque
antiquiores altioresque penetrauerat.

Secale vel farrago Plinio: Gallis seigle: Italis segala. Aliud si-
ligo, quæ in Italia solina. Vide farrago.

Secare pro securi ferire siue percutere. Suetonius in Augu-
sto: splendidissimum quenque captiuum non sine verborum
contumelia secuit.

Secedere ad officia naturalia. In Epitome Sexti Aurel. Victo-
ris in Caracalla: Cum Carris iter faceret, apud Edeffam sece-
dens ad officia naturalia, à milite, qui quasi ad custodiam seque-
batur, interfectus est. Spartianus: Cum leuandæ vesicæ gratia
ex equo descendisset. Idem Victor in Constantio: ad ventris se-
creta secedere.

Seciderat, non sciderat dicebant veteres. L. Accius Sotadico
rum libro 1. Non ergo aquila, ita vt hi prædicant, se ciderat pe-
ctus. Vide Gell. lib. 7. cap. 9.

Secretorum relator, i. recitator. Macrobius l. 1. Comment. in
Somn. Scip. Sed ille Platonius secretorum relator Frus quidā
nomine fuit.

Secretaria, secretæ artis exercitamenta. Apuleius Floridor.
l. 3. Auibus hæc secretaria vt inquam magis congruerint me-
rulis & lusciniis, & oloribus.

Secutio, ἀπολογία. Gellius l. 18. cap. 9. Et sequor, & itē secta, &
secutio, consuetudine loquendi differunt: sed qui penitus in-
spexerit, origo & ratio vtriusque vna est.

Secundissimus. Hirtius lib. 4. De bello Alexandrino: Ita præ-
lium secundissimum est factum.

Secutor siue sequutor, gladiatoris genus. Lamprid. in Com-
modo: Appellatus est Paulus primus secutorum.

Seditiosior, Comparat. Asconius Pædian. in orat. pro Milo-
ne: Nam eius seditiosior fuit concio.

Sedere de nauibus in statione. Claudius Rutil. in Itinerario:
Tranquilla puppes in statione sedent.

Seductus homo, qui separatus viuit & procul à frequentia,
ἀπο-

ἀποκεχωρισμένος καὶ ζῶν καὶ ἴδιαν. Plinius in Epist. lib. 7. Rufo:
Quid multa? auxit sollicitudinem meam, effecitque vt illis
quos doctissimos noui non minus hos seductos, & quasi rusti-
cos verear.

Seductior, magis seductus ac semotus. Persius Satyra 6. At tu
meus hæres Quisquis eris paulum à turba seductior audi.

Sedularia, quæ in rheda sedenti subiiciuntur. Paulus D. l. 33.
Tit. 10. l. 4. Rhedæ, & sedularia suppellectili adnumerari solent.
Alias, sellularia.

Segetes tranilatè, vt segetes osculationis: apud Catullum ad Iu-
uentium: Non si denfior aridis aristis sit, nostræ segetes oscu-
lationis.

Segrex. Seneca lib. 4. De benefic. Quoniam cæteris animalibus
in tutelam sui satis virium est. quæcunque vaga nascuntur,
& actura vitam segregem armata sunt.

Segregatim, ἀφορισμένως. Diomedes Grammat. lib. 1.

Selago, quære Sabina.

Selenites, lapis de quo ex Dioscoride (cui σελελίτης vel ἀφρο-
σέλιων) Plinius lib. 37. cap. 11. Selenites ex candido translucet
melleo fulgore, imaginem lunæ continens, redditque eam in
dies singulos crescentis minuentisque numero, nascique pu-
tatur iu Arabia. Hæc gemma est, quæ lapillorum institores fal-
sò Opalū vocat, & Gallicè oeil de chat. Matthæolus in Dio-
scoridem confudit cum lapide speculati. Est verò lapis specula-
ris (cuius species Phengites, vulgò talch: siue Italicè talcho) ἡ-
σὸς λίθος Dioscoridis: de quibus Plinius diuersis tamen nomi-
bus, tanquam re diuersa, cum eadem sit. Ex lapide speculati, Ve-
netiis vidimus lucernam satis amplam.

Sellula, διφεισκος. Cornel. Tacit. lib. 20. In domum vxoris sel-
lula defertur.

Sellularii quæstus. Gellius lib. 3. c. 1. Negotiis se plerunq; um-
braticis & sellulariis quæstibus intentos habent, in quibus o-
mnis eorum vigor animi corporisque elanguescit.

Semibarbarus. Iul. Capitolinus in Maximino: Hic adolescens,
& semibarbarus. Sueron. in Cæsare: Ciuitate donatos & quos-
dam è semibarbaris Gallorum recepit in curiam.

Semilautus. Catullus, Rustice semilauta crura, id est sordi-
diuscula.

Semimitra. Vlpianus D. libro 34. Tit. 2. l. 25. Ornamentorum
hæc, vittæ, mitra, semimitra, calantica.

Seminale membrum, i. Priapus. Author Phalici carminis: Aut præcidite feminale membrum.

Semiperfectus. Suetonius in Caligula: Opera sub Tiberio semiperfecta absoluit.

Semiramicus, Adiect. vt Semiramius. Lampridius in Heliogabalo: Sed semiramica facta sunt S. C. ridicula de legibus matronalibus.

Semissarius, qui ex semisse hæres institutus. Florentinus D. lib. 30. Tit. 1. l. 116. A cohærede verò semissarius, duobus extraneis concurrentibus, non amplius tertia parte.

Semiuri, Cybeles siue matris Deū sacerdotes, qui Semiur chorus à Silio Seneca Epistol. 109. Quidam ad magnificas voces excitantur, & transeunt in affectum dicentium, alacres vultu & animo: nec aliter concitantur, quàm Phrygij solent tibicinis sono Semiuri, & ex imperio furentes. de quibus Philostratus, & Lucianus in Nigrino: ὡσαυτὶ τῶν Φρυγίων ἀκρόντες ἐπιδουόντες &c.

Semotè, ἀποχωρῶντες, apud Diomedem Grammatices lib. 1. Separatio, vt seorsum, separatim, semotè, segregatim.

Senatum agere, i. cogere, vel habere. Suetonius in Cæsare: Placuit Idus Martias Parricidium nominari, ac ne vnquam eo die Senatus ageretur.

Senaculum, de Senatu mulierum. Lampridius in Heliogabalo. Fecit & in colle Quirinali Senaculum, id est mulierum Senatum, in quo antè fuerat conuentus matronalis solennibus duntaxat diebus.

Senatusconsultum tacitum. Iul. Capitolinus in Gordiano exemplum S. C. taciti non aliud est hodie, quàm quod vestra clementia conuocatis ad interiora maioribus ea disponit, quæ non sunt omnibus publicanda, de quibus etiam adiurare soletis, ne quis ante rem completam quicquam vel audiat vel intelligat. Hoc autem apud veteres, necessitates publicæ reppererunt, vt si fortè aliqua vis ab hostibus immineret, quæ vel cogeret humilia captare consilia, vel aliqua constituere, quæ non prius oporteret dici, quam effici, vel si nollent ad amicos aliqua permanere, S. C. tacitum fieret, ita vt non scribæ, non serui publici, non censuales illis actibus interessent: Senatores ex ciperent, Senatores omnium officia censu alium, scribarumque complerent, ne quid forte proderetur.

Senet, pro senescit. Lucretius in 5. Nunc etiam Senet, & trepido

trepido terrore repleta est. Catullus in Phasello: nunc recondita senet quiete. vbi tamen Priscianus lib. 8. Senecta legit: Sed Carifius ac Diomedes senet.

Sensualia, αἰσθητικά, sensilia. Apuleius in Hermetis Asclepic: de sensu autem & de omnibus sensualibus, quando & de spiritu, tunc totam vobis præstabo rationem.

Sententialiter, γνωμολογητικῶς, sententiosè. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 16. Et alia innumerabilia, quæ sententialiter profertur.

Sepia, σηπία, & σηπιάς Nicandro: Gallis Seche: Italo Sopi: Venetis Seppa. Piscis marinus est, litoralis de genere mollium: cui pedes siue cirri (παλεκτάται Aristoteli) octoni, breues capitique affixi, δικάτυλοι, i. gemino acetabulorum ordine: præterea binæ promuscides (περσοσκίδες, quibus pascuntur:) intus os latum, fungosum, quod Columellæ lib. 6. sepia restum, σηπίον Aristoteli, & ὄσθακον Athenæo. Continet & atramentum (quod effundit in metu) quod Græcis μέλαν σηπίας, Σολός Aristot. Hippocracti σηπίας ὑπόσφαγμα, χελή. Nicandro, & ὄλον σηπίων Hippocr. Eius atramenti conceptaculum, μήκων, i. papauer. Habent & velut parenchyma cordis loco, quæ substantia fungosa ac laxa, coloris flauis, hepatis potius quàm cordi proportione respondens, cui μύπης nomen est. Vide Polypus. de sepia, Aristoteles Histor. lib. 9. cap. 37. Athenæus lib. 7. Pliniusque lib. 9. cap. 29. Oua sepia, à similitudine racemi, vocamus Raifin de mer: Sed aliud vna marina Plinij.

Sepimentum, σείγιμα, σείγιμα, sepimentum Apuleius Floridor. lib. 1. Colliculus sepimine consecratus.

Sepositio, ἀπόθεσις. Vlpianus D. lib. vlt. Tit. 12. l. 2. Si forte qui decimam vouit, decesserit ante sepositionem.

Septentrionarius, ventus septentrionalis. Cicero dicit septentriones ventos. Gellius lib. 2. cap. 23. de ventis. Septentriones autem habent ob eandem causam Vnum: is obiectus directusque in Austrum, Latine Septentrionarius, Græcè ἀπαρκίας appellatur.

Septimontialis sacrorum dies, de quo Suetonius in Domitiano. Nam Roma ἐπτάλοφος quasi que septuocollis: Virgil. Roma Septem quæ vna sibi muro circumdedit arces.

Sequelæ, ἀκολουθία. Scæuola D. lib. 46. Tit. 3. l. 94. Vt vbi ei obligationi quæ sequelæ locum obtinet, principalis accedit, confusa sit obligatio.

Sequella. Vlpianus D. lib. 47. Tit. 2. l. 14. Si iumenta tibi commodauero, quorum sequella erat eculeus.

Sequestrare. Macrobius lib. 1. Cóm. cap. 5. De corporibus eã, tamen si non res, sed intellectus sequestrat. Ibid. Ipsam verò superficiem cum lineis suis, primam post corpora diximus incorpoream esse naturam: nec tamen sequestrandam, i. separandã. cap. 8. Qui à Rerump. actibus se sequestrant.

Sequestrò. Gellius lib. 20. cap. 10. Quod apud sequestrum depositum erat, sequestrò positum, per aduerbium dicebant. Cato de Ptolemaeo contra Thermum: Per deos immortales nolite vos sequestrò ponere.

Sequitur dicere, ἐπιταί λέγειν, pro dicendum. Paulus D. lib. 41. Tit. 3. l. 4. Sequitur de vsucapione dicere. Et lib. 42. Tit. 1. l. 4. Cõsequens erit dicere, non cessare executionem.

Sequiplaga. Cor. Tacitus lib. 15. Sautiam apud Neronem iactauit, sequiplaga interfectum à se dicendo.

Serenator, vt Serenator Iupiter, apud Apuleium de Mundo, qui Aristoteli αἰθέριος ζῆος Sic Boreas Serenator, αἰθηρηνός, & αἰθηρηνός Homero.

Sericathum, vide in nostro Lexico ναρκάθον.

Sermo per figuras procedens, i. non simplex sed figuratus atque tectus. Seneca de Benefic. lib. 5. cap. 6. Quare ergo hoc Socrates dixit? Vt factus, & cuius per figuras sermo procedere solitus erat, derisor omnium, maximè potentium. ἐρημαπομένον λόγον.

Sermocinatio, colloquium, ὁμιλία. Macrobius Saturnal. libro 1. capite 6. percontantes quidnam offenderint sermocinationis.

Serpentinus, Adiect. Iustinus Histor. lib. 32. Omne serpentinum genus in fictiles lagænas coniici iussit.

Serra piscis, prestis, vel pistres, πρήσις & πρήσις πρήσιος vel πρήσιδος apud Ælian. Eustath. & Suidã) & Pistrix Ciceroni in Arat. Alij vulgò Niuellam, alij Calderonem vocant. Piscis est cetaceus frequens in India, ex quo os admirabile vidimus, longum ac latum laminæ ensis instar, vtrinque dentatũ ac ferratũ. In fronte an dorso hoc ferat, mihi incompertum est. Plinius lib. 32. cap. vlt. gladij piscis, ac ferræ meminit (atque alibi:) Sed quibusdã Serra videtur esse piscis ille rarus, qui vernacula lingua Beccasse (siue Asclopax vel scolopax) cui rostrũ oblongum, corpus rotundum, squamæ asperæ, dorsi extremo spiculũ exter-

tum,

rum, & altera parte ferratum: Colórque Erythrini rubescens Plinius lib. 9. cap. 4. Maximum animal in Indico mari pristis & balena est. In Gallico Oceano physeter. Rursus c. 13. Quæ pilo vestiuntur, animal pariũt, vt pristis, balena, vitulus. Sed vtrouique scribendum prestis, vel pristis, i. pistrix.

Serra etiam, vt forfices, vocabulum militare: vide Forfices.

Seruaculum, ἔρυμάτιον, paruus portus asseruandis in statione nauibus, ὀρμητήριον, λιμνίδιον, Vlpianus D. l. 9. Tit. 2. l. 29. Si nauis tua impacta in meam scapham damnũ mihi dedit, quæsitũ est, quæ actio mihi competeret: Et ait Proculus, si in potestate nautarum fuit ne id accideret, & culpa eorum factum sit, lege Aquilia cum nautis agendum: Quia parui refert nauem immittendo, aut seruaculum ad nauem ducendo (legendũ, aut ad seruaculum nauem ducendo) an tua manu damnũ dederis. Alij malè legerunt, ferraculum, verriculum.

Seruus prœducens lecticam, apud Suetonium in Augusto.

Seuiales ludi. in M. Antonino Iul. Capitolinus: Et edenti cũ Collega ludos seuiales adsedit.

Sesamoides maius in litoribus maris Mediterranei; vniuersa ora Massiliæ ac Liguriæ, Corsica & Sardinia prouenit. Massilienses vocant Tartonrhay. Tanta eius vis purgatrix est, vt vel eius drachma ὑπερκάθαρσιν inducat. I. D. C.

Sesamoides paruum, φακοειδές Oribasij, adhuc plãta incognita. Ea quam proponit Matthæolus, non habet veri Coronopodis folia, imò nec Coronopodis eiusdẽ Matthæoli, siue herbæ stellæ, cuius folia maiora ac δυσύπερα, contra Dioscoridem.

Sesamum, σησάμη vel σήσαμον (& nunc vulgo Græcorum σουσάμη) Venetiis Susimã: in Sicilia Ginginlena. Sefami femina sunt quæ buccellato (biscoctum vocant) adherent è Cypro Venetias allato.

Seseli Creticum, τὸ ῥόδιον vel τὸ ῥόδιον, & ὄρδιον Nicandro in Theriacis. Vide in nostro Lexico τὸ ῥόδιον, vbi Galeni erratum ostendimus.

Sexcentenus. post Columellam Suetonius in Tiberio, sexcẽtena sextertia posuit.

Si luxerit, pro simulatq; luxerit, aut vt vulgò dicimus, s' il peult estre iour. Catullus in Epigram. ad Licinium: Non, non hoc tibi falsè sic abibit. Nam, si luxerit, ad librariorum Curram scrinia.

Si volentibus vobis erit, pro si volueritis: qui Grecus loquendi modus Macrobius Satur. lib. 2. cap. 3. Et si volentibus vobis erit, aliqua eius quæ memoria suggesserit relaturus sum.

Sic abire. Et Catullus in Epigram. ad Licinium: Non, nõ hoc tibi falsè sic abibit: Nam, &c.

Siccificus, ξηραντικός. Macrobius Satur. lib. 7. cap. vlt. Æri vis quædam remedialis & siccifica.

Sicinnistè. Gellius lib. 20. cap. 2. de Sicinibus loquens, Eosque habuisse proprium genus tubæ, qua canerent, à cæterorũ tubicinum proprietate differens: quos Sicinistas vulgus dicit. Qui rectius locuti sunt, Sicinnistas litera n, geminata dixerunt. Sicinnium enim genus veteris saltationis fuit. Saltabundi autem canebant, quæ nunc stantes canunt. Posuit hoc verbũ Lucius Accius poeta in Pragmaticis, appellarique Sicinnistas ait nebuloso nomine: credo propterea nebuloso, quod sicinnium cur diceretur, ei obscurum esset.

Sideritis, σιδηριτις. Sideritis prima, Herbariorum Tetrahit, siue herba Iudaica. Secunda est potius pimpinella. Nam quæ pingitur à Matthæolo nullo modo conuenit. vbi filicis folia infecta? Tertia, est Panax Heracleum Cratenæ: cuius folia coriandri, caulis rubens, flos anagallidis purpureæ, odore grauis. Ea quam exhibet Matthæolus inter cætera, nec coriandri folia repræsentat.

Signaculum, signum impressum. Vlpianus D. lib. 16. Tit. 3. l. 1. Si pecunia in sacculo signato deposita sit, si resignetur--sigillis prius impressis vel à Prætoribus, vel ab his, quibus coram signacula remota sunt.

Signatè, διασήμως: vt signatè loqui. Gellius lib. 2. cap. 6. Veteres, qui propriè ac signatè locuti sunt. Macrobius lib. 6. cap. 7. Quæ à veteribus, qui propriè & signatè locuti sunt.

Significantia, α, significatio, σημασία. Fabius Victorinus in 1. Rhetor. Cicer. Alia nominis significantia talis est.

Significus, i. σημεϊούργος, εἰδωλοποιός, qui signa facit, vt statuarius. Apuleius de Deo Socratis: Nescio, vt Hismenias tibiis canere, vt Appelles pingere, vt Lyfippus fingere, sed non pudet me non esse significum.

Significatiuus, σημαντικός. Gaius D. de verborum significat. Hæc enunciatio, Quæ sunt pluris aureorum 30. Simul & quantitatis & æstimationis significatiua est. D. l. 45. Tit. l. 1. 75. Vlpianus, Quò fit, vt boni appellatio non sit certæ rei significatiua.

Sileri

Sileri. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 1. Nã si, sicut apud Athenas Atticas Areopagitæ tacentes iudicant, ita inter epulas oportet semper sileri: non est vltra quærendum, inter mensas philosophandum, necne sit.

Silices, φελλέες, vnde Galli Pierres felles: Italicè (iottoli, Cocoli vel potius cocholi (alij Cogoli) à Græco κόχλυες.

Siligo, tritici delicia Plinio (ex qua panis σιλιγνίτης, i. filigine Galeno) Italis Salina.

Siliqua. De Siliquis copiosa tractatio in nostro Lexico, in voce Κερατώνι.

Silurus, σίλουρος, & αἰλουρος Dioscoridi (vtrunque rectè, πικρὰ τὸ σιλῶν τὸ σείειν, & αἰολέειν τὴν οὐρὰν, quod caudam agitet) à Germanis Danubij accolis Schaid, vel Schaiden: Vngaricè Harcha: Illyricè à Polonis & Bohemis Sũ vocatur. Piscis tantæ magnitudinis, vt plaustrum oneret: cui latus oris rictus ac patens, peculiarisq̃ dentium forma: Sunt enim in vtraque mandibula parui quidem ac breues, sed vncinati, numerosaque ferie conferti (vt in runcinis, carduiisque quibus carminantur & depectuntur lanæ) ac rotunditatis æmula. Præterea insignis est barbis, quas labris habet supernis & infernis. Plinius lib. 9. cap. 15. Silurus grassatur vbicunque est omne animal appetens, equos natantes sæpe demergēs, præcipuè in Mæno Germaniæ amne prope Lisboum & cap. 16. Fluiuarilium Silurus caniculæ exortu syderatur, & aliàs fulgure sopitur, &c. Siluri etiam species est, piscis ille barbatus, qui Sabaudicè Saluth vocatur, capiturque Bernensium lacus Moretano, & Neocomensi. Est & Glanis siluri species. Vide Glanis.

Simonideus, Adiect. à Simonides, vt Simonideæ lachrymæ. Catullus ad Cornificium: Mœstius lachrymis Simonideis. τὸς Σίμωνος Simonidis intelligit, qui citantur à Stobæo, & interprete Theocriti.

Simplicissimus, Superlat. Seneca 2. de Ira. Simplicissimi, inquit, omnium habentur iracundi.

Simplicissimè. Cornel. Tacitus lib. 17. Ego ac tu simplicissimè inter nos hodie loquimur.

Simultates excipere. Suetonius in Cæsare: Simultates contra nullos tam graues excepit vnquam, vt non occasione oblata libens deponeret.

Sine vlla iuris cauillatione, i. fraude, Scæuola D. libro 35. Tit. l. 1. 85.

Scj.

Singulus. numo fingulo multabatur, Gellius lib. 18. cap. 13.

Singulus numerus pro singularis, & Pluratiuus numerus pro pluralis, apud Gellium lib. 19. cap. 8.

Singularia litera, μοναδικὰ γράμματα. Gellius lib. 17. cap. 9. In his Epistolis quibusdam in locis inueniuntur litera singularia, sine coagmētis syllabarum, quas tu putes positas incōditē.

Sinisteritas, malignitas iniquitasque quæ cātori opponitur. Plinius Epistolar. lib. 6. Restituto: Surdis mutisque similes audiebant: non labia diduxerunt, non mouerunt manus, denique non assurrexerunt: saltem lassitudine sedendi. Quæ tanta grauitas? quæ tanta sapientia? quæ immò pigritia? arrogātia, sinisteritas: ac potius amentia: Vritur & alibi. Tales homines læui ac sinistri σιγαίω Græcis, ipsumque vitium σκαίωτης.

* *Sino*, in præterito siui, facit & fini. Diomedes Grammatices lib. 1. Sino fini, vt Publius de vita sua: Quod si me inuitum abire sinisset. Item Scaurus: Prædium non fini fieri. Melius tamen dicitur siui, sicut Varro Complexionum sexto: Ad mortē non siui me producere. Item Terentius in Adelph. Quia non siuit egestas.

Sinum laxare, i. parare se ad aliquid excipiendum, vt in donatiuis & congiariis expanditur lacinia. Seneca Epistol. 120. Sinum laxa merum lucrum est. Docebo quomodo diues fieri celerrimè possis. libro de vita beata cap. 23. Quid erexistis aures: Quid expeditis sinum?

Sinuosè, σκολίως: vnde Sinuosius, obliquius ac magis inuolūtè, rectius. Gellius lib. 12. cap. 5. Sed vt tibi à me mos geratur, dicā ego indoctius (vt aiunt) & apertius, quæ fuisse dicturū puto sinuosius atque solertius, si quis nunc adesset stoicorum.

Sion siue *Lauer*, σίον Dioscor. ἀναγαλλίς ἔνυδρος: anagallis aquatica: Gal. berle: Ital. Gorgolestro (vt Sienæ) Seuone, in Apuleia Lauari, Canea. Sed hipposelini siue olufatri, aut appij folia, odorata, in nostro desyderātur. Sion verò Crateue, est sisymbriō secundum Dioscoridis, σσύμβριον ἔτερον, καρδαμίνη: Gal. Crescon: Ital. Crescione. Vide sisymbrium.

Sirenius, σειρήνιος: vt Sirenij scopuli. Gellius lib. 16. cap. 8. Tu quoque in illis Dialecticæ gyris, atque Mæandris, tanquam apud Sirenios scopulos confenescas.

Sifer, σισαεον, (adhuc in Græcia σισαεὶ, & σισαεὶ) Gal. carotes iaunes: Ital. Carote gialle: pastinacæ luteæ, non verò albæ species est: vel potius quæ Gallis Cheruy, vel panet Northmanis.

Sisym-

Sisymbrium syluestre, & Thymbrium Plin. σσύμβριον primū Dioscorid. Gal. menthe Romaine, vel menthe franche: Ital. Sesebro: Officinarum Balsamita, mentha Romana. Sisymbrium aquaticum, σισύμβριον ἔτερον Dioscor. σίον Cratenæ, καρδαμίνη: Gal. Crescon: Ital. Crescione. Vide Sion. At Marcello Empeirico Cardamine est berula, i. Sion.

Sitire translātè, Cicero pro Plancio. Deinde sitientem me virtutis tuæ deseruisti. Idem 5. Philip. Sanguinem nostrum sitiebat. Sic Græcè δισίειν. Vide in Lexico nostro.

Smavis, vide Mæna.

Smilax hortensis, σμίλαξ κηπεία Dioscoridis, cuius fructus phafelli, vel phaseoli δόλιχοι Dioscor. ac λόβια Theophr. & aliis φάσηλοι vel φασόλοι: Gallis faveols, feues de turquie: Italis fagioli, & fagioli turcheschi. Sunt legumina instar renis parui: alia alba, alia rubra, alia lutea, alia varia, vt punicea ac nigra.

Smilax, ilex aquifolia: vide Ilex.

Smilax Cilicia Plinio lib. 16. cap. 35. σμίλαξ τεραχία: Italis Ruuo ceruino, straccia brache, & in Hetruria Hedera spinosa. Eius species est Zarza-parilla. Hispanorū. Smilax læuis, σμίλαξ, λέια, non est conuoluulus maior, quem pictura representat Matthæolus (quæ planta est volubilis Catonis, atque μαλακόκυστος Damocratis apud Cassianum Bassum) quia similacis asperæ sarmentis dissimilis est, nec fructum lupini habet: & alia pleraque non respondent descriptioni & viribus.

Smyris, σμύρις λίθια Dioscoridi, Gallis Esmeri, vel esmeril: Italis smeriglio. Similis est magneti. Eius vsus indictus aliis (vt Dioscoridi, ac Matthæolo) hic est: Vitriarij eo notatum vitrum, facilè frangunt. Marmorarii etiam eius puluere vtuntur secandis marmoribus durissimis, quale porphyrites: nec sine eo crystalli in laminas secari possunt: quo & pondus auro additur.

Smyris, vide muræna.

Soccatius, focculos gestans. Seneca lib. 2. de Benefic. Parum enim foedè, furiosèque insolens fuerat, qui de capite consularis viri foccatus audiebat, nisi in os senatoris ingessisset imperator pictos foccos.

Socialitas, amicitia humanaque societas, κοινωνία ἢ ἑταιρεία: Sij.

qua voce vsus quidem Plinius in Panegyrico. Sed & in Epistol. lib. 8. Geminio: Primum est autem iuo esse contentum: deinde quos præcipue scias indigere sustentantem, fouentem, que orbe quodam socialitatis ambire.

Socordissimus, *ραδυμώτατος*. Apuleius in Apologia: Apud socordissimos Scythas Anacharsis sapiens natus est.

Solator, *παρηγόρης*. Præter Statium Tibullus lib. 1. Eleg. 3. Ipse ego solator, cum iam mandata dedissem.

Solea piscis, Lingulaca Plauto & Varroni, *βούλωττα* vel *βούλωσα*, aut *βούλωττον* vel *βούλωσον* & *βούλωσος*, quin & *γλωττα* (apud Athenæum, & generis nomine *ψήττα*) Gallicè Sole: Hispanicè linguada: Romæ linguata, Venetiisque Sfoia dicitur. Piscis est planus, tenuis, prona parte sulca, supina candida: Cuius os incuruum absque dentibus. Squamis paruis tegitur, eiusque caro durior quam passerum sapidiôrque. De solea præter Plinium Ouidius, à quo dicuntur, Fulgentes soleæ candore. Est & soleæ species, quæ recentioribus solea oculata, in Gallia Narbonensi Pegoufe: (putant *ἔχασον* vel *κόειν* Dorionis esse apud Athenæum lib. 7.) distinguitur in prona parte maculis magnis, oculorum effigiem cum iride ac pupilla referentibus. Rursus alia, quæ Gallis Pole (*κωλόλωσον* Epicharmi apud Athenæum esse creditur) squamis tegitur in ambitu ferratis, saporisque ingratoris est. Refertur & ad solearū genus, piscis, qui nostris Flettan, *ὑπόλωσον* recentiorum. Cetaceus est, ad quatuor cubitos excrefcens: Cui os contortum ac dentatum: Caro dura & suaui.

Solen, vide Vngues.

Soles pro diebus quod Latini dixerunt, factū Græcorū imitatio ne. Euphorion apud Stobæum: *Ἡλίους ἢ τις σε τειμηκοσίους ἐφώρασα*.

Soles, imagines solis, *παρήλια*. Seneca Quæst. natural. lib. 1. cap. 11. Aliud quoque virgarum genus apparet, cum radij per angusta foramina nubium tenues, intenti distantésque inter se diriguntur, & ipsi signa imbrum sunt. Quid eas vocem imagines Solis? Historici soles vocant, & binos ternosque apparuisse memoriæ tradunt. Græci *παρήλια* appellant, &c.

Solis portæ. Macrobius Comment. libro 1. capite 12. Quæ duo tropica signa Capricornus & Cancer feruntur. Has solis portas phisici vocauerunt, quia in vtraque obuiante solstitio, vterius solis inhihetur accessio. Ibidem de hiis multa.

Soler-

Solertissimus, Superlat. Seneca Epistol. 118. Transcurramus solertissimas nugas.

Soliaris, vt cella soliaris ad folia balneatoria afferuāda. Spartianus in Caracalla. Reliquit thermas nominis sui eximias, quarum cellam soliaris architecti negant posse vlla imitatione, qua facta est fieri.

Solidare, de rationibus dictum, i. quadrare. A sconius Pædianus in 3. Verr. (vbi Cicero: quomodo sexcenta eodem modo quadrarint) solida facta sint, vt neque plus quicquam, neque minus inueniat in summa. vbi enim ratio sine fraude est, difficile est quadringēta quadrare & solidare, vel solida fieri, quin aut minus aut plus aliquid reperiat.

Solidum facere, vt solidum soluere, de integra summa. Vlpianus D. lib. 17. Tit. Pro socio. l. 63. Quia facere solidum non potest, an is qui minus consecutus est cum eo agere possit, qui solidum accepit ad communicandas partes & inter eos exæquandas.

Solicitor, instigator. Vlpianus D. lib. 47. Tit. 2. l. 36. Possit furti actione sollicitatorem conueniri rerum nomine.

Soliciti, Aduerb. compar. magis solicité. In Epitom. Sexti Aurel. Victoris in Theodosio: Annonæ curam solicitius attendere. Plinius Epistol. lib. 1. Quod solicitius & intentius tui me, quam mei excipiunt. Apuleius in Apologia: Nanque peccatum semel vt bonus quisque postea solicitius cauet, ita qui ingenio malo est, confidentius integrat. Plinius libro 1 Epistol. Nam solicitius custodiendus est honor, in quo etiam beneficium amici tuendum est.

Sollicitissimè, Aduerb. Seneca Epistol. 94. Minimum est de quo sollicitissimè agitur. Suetonius in Claudio, Urbis, annonæque curam sollicitissimè semper egit.

Solutissima lingua, pro dicaci ac petulanti. Seneca ad Serenū cap. 11. Vt quisque contemptissimus, & vt maximè ludibrio est, ita solutissimæ linguæ est.

Somno datus, pro sopitus ac dormiens: Plinius lib. 8. cap. 25. Ibid. Somno pressus.

Somniculosus, etiam qui somnum inducit, Somnifer, *ἰωνοπι- κός καταφοεικός*, Cinna in poematis: Somniculosam, vt Pænus aspidem Pphyllus: apud Gellium lib. 9. cap. 12.

Sonchos vel *sonchū* Plinio, Cicerbita Columel. *σόγχος* Dioscor. Lactuca leporina Apuleio: Gallicè à copia lactis, lacteron,

& (quia leporum pabulum) palais de lieure: Ital. Cicerbita, vel Seferbite, Crispine, zangō, & latifuole Patauij. Tria eius genera, arborefcens (ob altitudinem) spinofum, & tenerum.

Sonorè, ἡχηρῶς. Gellius libro 4. cap. vlt. Clarè nimis, ac fonorè ofcitauit.

Sonantior. Plin. Epift. l. 6. Tacito: Nam meatus animæ, qui illi propter amplitudinem corporis grauior, & fonantior erat.

Sorbus, ὄν, Gallis Cormier: Italis Sorbo, cuius fructus Sorba, ὄα vel ὄα. Gallicè cormes: Ital. forbole: de quibus in nostro Lexico in voce ὄη.

Sordidari. ῥυπαρῆσθαι. Iulius Firmicus Mathefcos l. 4. Qui affiduè lugubri triftitia fordidentur.

Sordidiffimè, aduerb. Lampridius in Heliogab. sordidiffimè per cloacas ductus eft.

Sospitas, αἰς, σωπτεία. Macrobius Saturn. lib. 1. c. 7. Idque aliquā diu obseruatum, vt pro familiarum fospitate pueri maclaretur Maniæ deæ matri larium.

Sospitare cum ablat. Catullus in feculari carmine, Antiquā, vt folita es, bona Sospites ope gētem. Alibi, Salue, tēque bona Iuppiter auctet ope.

Sospitator, αἰς, σωπτηρ. Apuleius in Apologia. Quis nā fit ille εἰς αἰδῶς totius rerū naturæ caufa, & ratio & origo initialis, fummus animi genitor, sine cura fospitator, affiduus mundi fui opifex.

Sparfio. Seneca Quæft. natur. lib. 2. c. 9. Aqua autem sine spiritu, quomodo poffet intendi? Nunquid dubitas quin fparfio illa quæ ex fundamentis mediæ arenæ crefcens in fummam altitudinem amphitheatri peruenit, cum intentione aquæ fiat?

Sparus, σπάρος (ἀπὸ τῆς σπάρεω, vt σκᾶρος ἀσκαίρεω) & Sparulus: in Gallia Narbonēfi, Sparallon: Italis Sparlo: Romæ carlinoto vel carlino. Hispanis fpargoil. Pifcis marinus, litoralis, fquamis, pinnis auratæ fimilis, fed corpore rotundiore, tenuiore, compreffiore ac minore. Vix enim palmi magnitudinem excedit. Superciliorum locus ex viridi flauescit, vt pinnæ. In cauda vt fargus ac melanurus maculam nigram habet, qua ab aurata fecernitur. De eo Athenæus libro 7. Plinius in catalogo pifciū lib. 32. c. vlt. Ouidius: Et fuper aurata fparulus ceruice refulgens. Martial. l. 5. Epigr. 106. Res tibi cum Rhombō eft, at mihi cum fparulo.

Spatio:

Spatiofiffimus. Plin. Epiftol. libro 2. Arriano: Dixi horis penè quinque. nam x x. clepsydris, quas fpatiofiffimas acceperam funt additæ 4.

Specialitas, inquit Cornel. Fronto, ficta eft ab Antonio Grammatico. Specietas qualitatit.

Speciarius, ἰδικός, peculiaris. Cæfar belli ciuill. l. 3. Et speciariis, militaribufque donis ampliffimè donauit.

Speciofiffimè. Hirtius de bello Africo: Productas in aciem, quàm fpiciofiffimè potuit, instruxit.

Specularis lapis, vide Selenites.

Spectamenta. Cornel. Fronto l. de Nom. verborūmq; differt. Spectacula loca funt vnde fpectamus: Spectamenta quæ fpectantur.

Spectat, pro fpectat ad. D. de pactis l. 42. Inter debitorem & creditorem conuenerat, vt creditor onus tributi prædij pignorati non agnosceret, fed eius foluendi neceffitas debitorem fpectaret.

Sphæralis. Macrobius Comment. l. 1. c. 22. Sphæralis extremitas quæ fi paululum à medio declinauerit, fit cuicumque vertici propior. Ibidem sphæralis globofitas.

Sphæralis, σφαιρικός, vt sphæralis motus, apud Macrobius Saturn. l. 9. cap. 7.

Sphyræna, Sudis, σφύρανα, κέσεα (à teli figura, quod σφύρα & κέσεα) In Gallia Narbonēfi Spet: Italis Spetto, Maffiliæ Pes efcomé: Nūc Græcis variè vocatur, Sphyrna, Zarganes, luzzo, quafi lucius maris, id eft Merlus Gallicè, quia lucio fluuiatili fimilis. Pifcis eft marinus lucio admodum fimilis: cui corpus longum, rostrum prominens & acutum, foris cæratum: dentes acutiffimi, in os recurui vt murænæ: in palato dentium ordo duplex. linea fubflaua, oblonga in fignis eft. Color afellorum, in ventre albus, in dorfo cinereus. Eft & sphyræna altera Opiano, fed abfque dētibus: cui cutis coloris argentei: quæ hautin appellatur à Monfpeliensibus. De Sphyræna præter Aristotelem Hiftor. anim. libro 9. cap. 2. Athenæum libro 7. Opianum libro 3. Halieut. Plinius lib. 32. cap. vltimo. Sunt præterea à nullo autore nominati (immò à multis:) Sudis Latine appellata (& à Varrone) à Græcis Sphyræna roftro fimilis nomine (non ἀπὸ τῆς σφύρας pro malleo, fed σφύρας teli genere, vel ftymulo) magnitudine inter ampliffimos, rarus, fed tamen non degener.

Spiculator. præter Tacit. Suetonius in Claudio : Spiculatores cum lanceis.

Spina Appendix, ὄξυδάκτυλα Dioscoridis, siue ὄξυδάκτυλος Theophrasti, Gallis *blanch' espine*, siue *Aubespine*, i. Spina alba Ouidio (cùm inquit, Virgâq; Ianalis de spina sumitur alba) & illa spina apud Plin. nuptiis celebrata. Idem Plin. l. 24. cap. 13. Spina est Appendix appellata, quoniam baccæ puniceo colore in ea appendices vocantur. Eius baccis delectantur vrsi: Ideo circa Tridentum vocatur Pane d'orso.

Spina alba, Ouidii in Fast. vbi, Virgâque Ianalis de spina sumitur alba: siue spina nuptialis Plinio, & ipsi spina Appendix, ὄξυδάκτυλα Dioscoridi, Gallis Aubespine: Italis Spin bianco, Bagaia, Amperlo, Pane d'orso, & à Foroliuensibus Barazzo bianco. Arbor est pyro syluestri similis, foliis apii siue mespili aroniæ: cuius fructus rubri, copiosi, myrtilibus similes sed cum nucleo. Plinius lib. 16. cap. 18. Spina nuptiarum facibus auspiciatissima, &c. Idem lib. 24. cap. 13. spina est appendix appellata, quoniam baccæ puniceo colore in ea appendices vocantur. Dependunt verò ex longissimis pediculis.

Spissitudo. Seneca Quæst. natur. l. 8. cap. 30. Est autem nubes spissitudo aeris crassi.

Spiræon, σπειράια Theophrasto (vt in ea voce ostendimus in Lexico) Gallis blanche putain: Italis Lantana, frutex lentus & vitilis, ita vt in spiram torqueri possit, vnde est nomen ἀπὸ τῆς σπειράιας, i. spira) fructum fert in summitate racematim, rubrum, & maturitate nigrescentem. De eo Plinius libro 21. cap. 9. vbi corruptè spireon. Quidam viburnum esse volunt. Sed quid viburnum non satis constat. Gallorum viorne non est spiræon, sed frutex quoque vitilis arbores scandens. In Calabria verò atque Apulia vauorna species est genistæ. Virgilius Eclog. 1. de Roma, Verùm hæc tantùm alias inter caput extulit vrbes, Quantum lenta solent inter viburna cupressi. Fit & viburni mentio apud Nemesianum & Strabum. Debueram viburna rosæ pretiosa metallo Pactoli, & niueis Arabum circumdare gemmis. Vbi viburna latius patère, quidam contendunt.

Splendidissimè. Suetonius in Vespasiano: Vitellii hostis sui filiam splendidissimè maritauit.

Spondylus, τεράχλος Athenæo l. 18. cap. 25. In buccinis, pinnis, ostreisque pars illa media, dura, neruosa, siue callus, cui reliqua caro innitur, proportionem vertebris respondens (vnde

τεράχλου

τεράχλου nomen) quo carent pernae. De his sic etiam dicente, Plinio l. 32. c. vlt. Intus pro spondylo grandis caro est. Vtitur & ea voce in tali significantia l. 32. c. 6.

Spondylus siue *spondyle*, τρυφή vel τρυφήνη: vulgò Græcorum Nerophidia (i. aquæ serperis, qui diuersus tamen) Massiliensibus Gagnola. Meminit Plinius in fine libri 32. Piscis est de aculeatorum genere. Vide Aculeatus.

Spondyli, σπένδυλοι Galeno, τεράχλοι Athenæo, ostreorum genus, vulgò Græcorum Gaideropodi, ab asini pedis figura. Duplitate ita tegitur, rotundata ad pedis asini formam, firmaque colligatione & articulatione connexa. Vtriusque enim testæ binæ σπένδυλα sunt, siue tubercula, quæ binis acetabulis sese mutuò recipiunt, ac nexu medio nigerrimòque, duro ac læui coherent. Saxi adnascuntur, firmissimèque adhærescunt. De his Plinius libro 32. c. vlt. & præter Columellam ac Macrobius, Galenus l. 3 De alimentis.

Spontaneus, vt spontaneæ mortis appetitus. Macrobius Comment. l. 2. c. 12.

Spuma, ἀεργε, est ex agitatione, vel calore, vel utroque humoris & aëris contracti & commixti fermentatio: vt in epilepticis ob motum, in aqua feruenti ob ebullitionem, in equis decurrentibus propter motionem & calorem. De quibus Galenus in Aphor. 47. l. 2. Hippocr.

Squallidum aurum. Accius in Pelopidibus: Eius serpentis squamæ squallido auro, & purpura prætextæ. Quicquid nimis inculcatum obscûmque aliqua re erat, vt incuteret visentibus facie noua horrorem, id squallere dicebatur: sicut in corporibus incultis squamosisque alta congeries sordium, squallor appellatur. Cuius significationis multo assiduòque vsu totum id verbum ita contaminatum est, vt iam squallor de re alia nulla, quàm de solis inquinamentis dici cœperit. Vide Macrobius l. 6. c. 7. Virgil. ob id dixit Æn. 10. Per tunicam squallentem auro. Et Georg. 4. Alter erit maculis auro squallentibus ardens.

Squalus, vide Galeos.

Squaia, siue *Squat* Plinio, ῥίση, Gallis Angeloti, siue angeli marini nomine vocatur: à Burdegalensibus Creac de buch: Italis Squaqua. Venetisque Squaia, vel Squadra. Piscis est planus, cartilagineus, interdum tantum accrescens, vt centum & sexaginta pondo pendeat: cuius cutis durissima & asperissima (vnde ῥίση τεράχιδέρμονες Epicharmo, & σπινχίαι

Tt. i.

Marroni) qua lignum eburque perpolitur: Os in promptu ut ranæ piscatrici, breuibus, in osque recuruis & acutissimis dentibus armatum, quorum peculiaris natura. Est enim multiplex series interuallis quidem quæque ab alia secreta & disparata, sed ita confertis dentibus stipata, ut singuli ordines, ob continuitatem singuli dentes conferti videantur. Oculi supra caput. Branchiæ in lateribus, non in supina parte ut planorum reliqui omnes: Quæ & sola ex cartilagineis anno bis parit: Et in metu foetū intra seipsam recipit Galeorum more ac torpedinis. Piscatur appendiculis (quæ ῥαβδία vocat Aristoteles, radiolos & virgulas Gaza) siue pinnis. Sic enim à pinnarum siue pennarum calamo detractis plumis, vocat Plinius libro nono cap. 42. Simili modo, inquit, Squatina & rhombus abditi pinnae exertas mouent specie vermiculorum: itémque quæ vocatur raia. De ea præter Aristot. Hist. l. 9. c. 37. Oppianus l. 1. Halieut. Vide Rhina.

Squilla, καεῖς (quia capite quod κάρη, magno est: vel quia ἀκαεῖς marina) & κουεῖς & κωεῖς apud Athenæum libro 3. Gallis Cheurette, & Northmanis Creuete. Differentiæ plures. Est enim καεῖς πλατεία, Squilla lata, Liguribus Orchetta, & Massacara Siculis ac Neapolitanis. Magnitudinis hæc locustarum, multo latior. Altera est cæolata, tota rubra, quæ τέφλιξ ἐνάλιος Æliani lib. 13. capite 25. id est, Cicada marina, Cammarus siue Gammarus Columellæ ac Plinii. Tertia κωεῖς siue κωεῖς Aristoteli lib. 4. cap. 2. Histor. Italis Gambaro di mar, Cammarugia. al. Parnochia: in Gallia Narbonensi Caramote: Burdegala Squille: alibi Languostin. Cui crusta tenuis, candida, interdum rubescens, longitudo palmi maioris. Quarta, Squilla gibba, καεῖς κυφί: Gallicè Cheurette, sed Rhotomagensibus Salecoque, Monspelienibus Caramot: Santonibus Santé. Est & Squilla parua, καεῖς μικρὴ (aliâque, quæ καεῖδιον in pinnis) Monspelii Ciuade: Italis Gambarello. Vltima squilla μάντις (à μάντις, magnæ locustæ specie) dicitur: Cui duo brachia locustæ magnæ terrestris.

Stacte, vide Myrrha.

Stadius pro stadium. Macrobius Comment. libro 1. cap. 15. Hic horizon quem sibi vniuscuiusque circumscribit aspectus, ultra trecentos & sexaginta stadios longitudinem intra se continere non poterit.

Stagnari deponens, idem quod stagnare. Iust. Histor. l. 36. de mari

mari mortuo, qui lacus Asphaltites. Nā neque ventis mouetur resistente turbinibus bitumine, quo aqua omnis stagnatur.

Staphylo dendron, σταφυλόδενδρον: Gallis nez. couppé (à fructus cum folliculo figura instar nasi excisi) Italis Pistacchio saluatico (à nucleis) & fructus lagrime di Ioppe (sed nobis ita fructus lithospermi, larmes de Iob) cuius folia sambuci, flores albi racematim. Plinius libro & cap. sextodecimo: Est & trans alpes arbor simillima aceri albo materia, quæ vocatur staphylo dendron. Fert filiquas (immò folliculos) & in iis nucleos sapore nucis auellanae.

Status quætionem facere, vel inferre. Digestorum libro 40. Tit. 12. lege 37.

Statua tarditas, ut de stationibus stellis dicitur, quæ stationes faciunt. Iulius Firm. Matheseos l. 1. Nunc retrogrado cursu, nunc statua tarditate subsistunt.

Statua quadrata esse quis dicitur, qui τετραγωνος. Suetonius in Vespasiano: Statua fuit quadrata, compactis, firmisque membris.

Staturam alere. Cæsar Comment. l. 6. Hoc ali staturā, ali hoc vires, neruosque confirmari putant.

Statuliber, qui statutā & destinatum in tempus, vel conditionem libertatem habet: Paulus D. l. 40. Tit. 7. l. 1.

Stella marina, ἀστὴρ (Oppianus stellas cognominat ἐρωστῆρας ἐναλλίους) vulgo Græcorum σκαῦες. Hoc insectum & Zoophitum potius quàm piscis, cui radii quinque corii siue calli duritie, in quorum medio osculum. Earum variæ differentiæ. Aliæ latis radiis, aliæ angustis, aliæ cirris polyporū similibus, & præter radios corpore circulari: Aliæ ramosæ atque circinatae rotunditatis, quod genus stellam arborescētem vocant. De stellis Aristoteles. Histor. lib. 5. cap. 15. & Plinius lib. 9. capite 60. & lib. 9. cap. 47.

Stellaris, adiect. Macrobius Comment. l. 1. c. 14. Heraclitus Physicus dixit animam scintillam stellaris essentia.

Stellionatus. Quod in priuatis iudiciis de dolo actio, hoc in criminibus stellionatus persecutio. Vbicunque igitur titulus criminis deficit, illic stellionatus obiciemus: Maximè autem in his locum habet, si quis fortè rem alii obligatam, dissimulata obligatione per calliditatem alii distraxerit, vel permutauerit, vel in solutum dederit. Lege Vlpianum Digestorum lib. 47. Tit. 20.

Sterculinum, sterquilinum. D.1.19.Tit.1.lege 17. Vlpianus: fundo vendito vel legato, sterculinum & stramenta emptoris & legatarii sunt.

Stillicidia uti nunc sunt, ut ita sint, hoc significat, impositam vicinis necessitatem stillicidiorum excipiendorum: non illud, ut etiam emptor stillicidia suscipiat ædificiorum vicinorum. Hoc igitur pollicetur venditor, sibi quidem stillicidiorum seruitutem deberi: se autem nulli debere. Vlpianus D.1.8.Tit.2. l.17. Similis loquendi modus ibid. 33. Paries oneri ferundo, uti nunc est, ita fit.

Stimulatio, præter Plinium Cornelius Tacit. l.17. In familiis priuata cuique stimulatio.

Stipatio, σύψις πύκνωσις. Apuleius Florid. l.3. Farto toto theatro, ingens stipatio, occipiunt inter se queri.

Stipuem adigere per medium hominem, vulgò Empaler. Tormenti genus Turcis familiare. Seneca 2. libro Epistolarum in 14. Cogita hoc loco carcerem, & cruces, & equuleos, & vnicum, & adactum per medium hominem, qui per os emergat stipitem, &c.

Stipulari, passiuè: & ad promissorem relatum. Vlpianus Digestorum libro 12. Titulo 6. lege vicesima sexta. Si decem aut stichum stipulatus soluam quinque, quæritur an possim condicere.

Stipula illeeta, vide Illeetus.

Stirps, furculus, σκόλοψ. Gell. l.5. c.14. Ego stirpem ingentem vestigio pedis eius hærentem reuulsi.

Stæbe, σταιβή, & φλωές Theophrasto. Herba de qua copiosè tractauimus in Lexico in voce σταιβή, vbi & emendatus error Plinii.

Stomachabundus. Gell. l.17. c.8. Aspicit puer guttum atrocibus oculis stomachabundus.

Strangulator Spartianus in Seuero: Narcissum deinde Comodi strangulatorem leonibus obiecit.

Strator, ἄλολος, qui dominum in equum sustollit. Spartianus in Caracalla: Cùm illum in equum strator eius leuaret.

Stricta epistola ac libera. Seneca De benefic. libro 4. capite 37. Non ut rusticus tacitus iniuriam tulit, sed Philippo strictam ac liberam epistolam scripsit.

strictif

strictissimè, arctissimè. Gellius lib.16. cap.3. Fasciis ventrem strictissimè circumligare.

Strix, vide Caprimulgus.

Strombus, siue turbo inter conchas, στέμβος (& στεμβάδι) quæ turbinata) Est ex ostracodermôn siue testaceorum genere: Cuius concha tortilis in spiram, & clauiculatim conuoluta in conum desinit. Varia eius genera, longa, breuia, magna, parua, tuberosa, angulosa, muricata, aurita, digitata, & trochi figura. De Strombis Aristoteles de partib. Animal. lib.4. cap.7. Ælianus lib.14. cap.22. Plinius lib.32. cap.10 & 11.

Structura togæ. Macrobius Satur. lib.3. cap.13. de Hortensio: Is quondam cum incederet elaboratus ad speciem, collegæ de iniuriis diem dixit, quòd sibi in angustiis obuius, offensu fortuito structuram togæ destruxerat.

Strumaticus pro strumoso, apud Iul. Firmicum Matheos libro 8.

Struthio apud Lampridium & Iul. Capitolinum, Struthiocamelus, vel ut malunt alij, struthocamelus Plinio, passer marinus Plauto, & Pœna auis, στρουθός Philostrato, στρουθοκάμηλος Hesychio, στρουθίο κάμηλος Oppiano, στρουθός μεγάλη Aristophani, dicitur & στρουθός ὁ ἐν λιβύη apud Arist. ab aliisq; στρουθός λιβυκή, siue ἄγριος, siue λίβυσσα, siue ὁ ἀγρίος, & στρουθός κητάγαιος ab Herodoto, στρουθός ὁ κατὰ φερίς aliis: nunc vulgo Græcorum στρουθοκάμηλος: Gallicè Austruche: Italicè struzzo vel sturzo: Hispanicè Auestruz. Auis est omnium maxima, quæ alitum sola, ut homo vtrinque palpebras habet: ad asini & equi altitudinem peruenit, tantæque caliditatis est, ut lapillos, ferrumque voracitate absorptum consumat. Celebris eius in pullos amoris ardor, ut & Pelicani. Lege præter Aristotelem Plinium lib.10. cap.1. Sextus Pompeius lib.14. Passer marinus, quem vocat vulgus struthiocamelum. Persa apud Plautum curriculo volare iussit, respondet: Istuc marinus passer per circû solet. Apud Plin. seuum struthiocamelinum.

Stultorum ociosus, (ut serus studiorum Horatio, i. ὀλιμωθής) σπουδαῖς ἢ σχολάζων. Plinius in Præfat. Humili vulgo scripta sunt, agricolarum, opificum turbæ, denique studiorum ociosis.

Studiosus lusor, pro studiosus lusus vel ludendi. In Epitome Sexti Aur. Victoris de Augusto: Porro autem dominandi supra quàm æstimari potest cupidissimus: studiosus aleæ lusor.

Stupa pro stupeis funiculi. Gellius lib.10. cap.3. Ex oratione Tt. iij.

Gracchi: Vbi id audiuit, lecticam iussit deponi: stupis, quibus lectica deligata erat, vsque adeò verberari iussit, dum animum efflauit.

Stuprum pati de viro. Vlpianus D.lib.11. Tit.3.1.2. Vel luxuriosum, vel contumacem fecit: quive vt stuprum pateretur persuadet.

Stupri consuetudinem facere, facere stuprum Ciceroni. Suetonius in Caligula: Cum omnibus sororibus suis stupri consuetudinem fecit.

Sturnus, $\psi\acute{\alpha}\rho$, vel $\psi\acute{\alpha}\rho\acute{\omicron}\varsigma$, Gallicè Estourneau: Italicè storno, vel stornello: Lusitanicè Stournino. Avis est magnitudine merula, varij coloris, nigro & albo distincta. Humanum Sermonē imitatur, & canora est: eius caro subamara. Sturni gregatim volant suntque $\sigma\upsilon\upsilon\alpha\gamma\epsilon\lambda\alpha\sigma\kappa\omicron\iota\acute{\alpha}\varsigma$ $\phi\iota\lambda\acute{\alpha}\lambda\eta\lambda\omicron\iota$. Cicuta homini venenum, illis cibus est, vt elleborus coturnicibus, & semen thymeleæ perdicibus. Præter Aristotelem histor.lib.8. lege Plin. lib.28. cap.8. Author Philomelæ: Dum turdus trutilat, sturnus tunc pifit ore, Sed quod mane canunt, vesperere non recolit. Est etiam Sturnus Indicus elegantissimi coloris.

Styli caci, lignei stipites cuspidati, & depacti vt cerui, ad arcehdos hostes à munitionibus. Hirtius de bello Africo: Tum egregiæ munitiones castrorum, & valli, fossarumque altitudo: & extra vallum styli cæci mirabilem in modum confiti, vel sine defensoribus aditum aduersariis prohibebant.

Styli nasus. Plinius in operis Præfat. Lucilius, qui primus cōdidit styli nasum, i. satyram. Sed potius stylum nasi, i. irrisionis satyricæ.

Styrax, $\sigma\acute{\upsilon}\rho\alpha\zeta$. Arbor eius similis malis cotoneis, flos albus: fructus rotunditatis æmulus, in cuius caliculo nuclei interdum quaterni. Collegi in hortulo Franciscanorū Venetiis. Reliqua vide in nostro Lexico in voce $\sigma\acute{\upsilon}\rho\alpha\zeta$.

Suadere cum Accusatiuo personæ. Virgilius in Æneid. Iurturnam misero, fateor, succurrere fratri Suasi: cum solitum sit dici, Iaturnæ suasi: Macrobius Saturnal. libro sexto capite 6.

Suavis res per $\epsilon\pi\alpha\gamma\omega\gamma\eta\eta$ ponitur. Horat. in 2. Serm. Sat.8. Vidimus & merulas poni, & sine clune palumbos, Suavis res, si nō causas narraret earum. Sic magna res, apud Cicer. ad Attic. Et res molesta in 6. Epist. ad Torquat. Et apud Catullum, Pulcræ res, vt $\kappa\alpha\lambda\omicron\nu\chi\rho\eta\mu\alpha$ Atticis, vel $\sigma\upsilon\upsilon\alpha\gamma\epsilon\lambda\alpha\sigma\kappa\omicron\iota\acute{\alpha}\varsigma$ $\phi\iota\lambda\acute{\alpha}\lambda\eta\lambda\omicron\iota$.

SMA:

Suauium dare, pro suauari. Sisenna 13. Milesiarū: simul, hæc dicens, Suauium dedit. Quod Catullus: Et dulcis pueri ebrios ocellos Illo purpureo ore suauata, Sic inquit.

Sub alternatione. Vlpianus D.lib.47. Tit.10.1.7. dicat nomen iniuriæ, neque sub alternatione, puta illud, aut illud: sed illam iniuriam se passum.

Sub freno tenere, refrenare, $\chi\alpha\lambda\upsilon\alpha\gamma\omega\gamma\epsilon\iota\nu$. Seneca Epistola 23. lib.3. voluptates tenere sub freno.

Sub veteribus, locus erat in foro, quemadmodum & sub nouis. Plautus: Sub veteribus ibi sunt qui dant, quique accipiunt scœnore. Suetonius in Augusto: Bifariam laudatus est, pro æde D. Iulij à Tiberio, & pro rostris sub veteribus. Sub nouis. Varro: sub nouis dicta pars in foro: ædificiorum, quod vocabulum eius peruetustum, vt nouæ viæ, quæ via iam dudum vetus est. Vtriusque autem loci meminit Plinius lib.35. atque alij.

Subactor, Prædico: cuius scœm. apud Plautum Subigatrix, i. $\tau\epsilon\lambda\iota\beta\alpha\varsigma$, frictrix. Lampridius in Commodo: Romam vt rediit subactore suo Antero post se in curru locato, ita triumphauit, vt eum sæpius ceruice reflexa publicè oscularetur.

Subarmalia, vestimenta, vt saga, quibus arma superinduuntur. Spartianus in Seuero. Prætoriana cum subarmalibus inermes sibi iussit occurrere,

Subcoacta, $\sigma\upsilon\beta\kappa\omicron\alpha\sigma\tau\alpha$, coactilia Vlpiano, i. lanæ coactæ quæ per se vestem faciunt, vt inquit Plinius. Vide $\sigma\upsilon\beta\kappa\omicron\alpha\sigma\tau\alpha$ in nostro Lexico. Cæsar belli ciuilibus lib.3. Omnes ferè milites, aut ex subcoactis, aut ex centonibus, aut ex coriis tunicas, aut tegmenta fecerant, quibus tela vitarent.

Subcommune genus, i. promiscum, $\epsilon\pi\iota\kappa\omicron\iota\mu\omicron\nu\omicron\nu$, vt aquila, Diomedes Grammatices lib.1.

Subcrassulus, Iul. Capitolinus in Gordiano: Corporis qualitate Subcrassulus.

Subdebilis, $\sigma\upsilon\beta\delta\epsilon\beta\iota\lambda\iota\varsigma$, Suetonius in Vitellio. Femur subdebile.

Subdisiunctiuus, $\sigma\upsilon\beta\delta\iota\sigma\upsilon\kappa\tau\iota\upsilon\upsilon\varsigma$, vt subdisiunctiua oratio. Subdisiunctiuæ autem genera sunt duo: vnum cum ex propositis finibus ita non potest vtrūque esse, vt possit neutrū esse: veluti cum dicimus, Aut sedet, aut ambulat. nā vt nemo potest vtrūque simul facere, ita aliquis potest neutrū, veluti is qui accūbit. Alterius generis est, cum ex propositis finib⁹ ita nō potest neuter esse, vt possit vterque esse: velut cum dicimus: Omne ani-

mal aut facit, aut patitur: at potest simul & facere, & pati. Proculus D. de verborum significat.

Subdistingtio, est silentij nota legitimi, qua prononciationis terminus sensu manente, ita suspenditur, vt statim id quod sequitur, succedere debeat. Huius autem nota est punctum sub versu positum. Idem Diomedes ibid.

Subdistingtio, ὑποσημησις, vna ex posituris siue distinctionibus (quas Græci δέσεις) qua lectiois interruptum tenorem aliud adhuc illatura suspendit: Ex Diomede Grammat. lib. 2.

Suber, φελλός & ἴσος Theophrasto (Vide in nostro Lexico φελλός) Gallis Liege: Italis Souero.

Suber, vide Glandi fera.

Subictum dari, ἰκτίβυς ἐξοπί, ἐν τῆς βελῶν γένεσσι. Cornel. Tacitus lib. 13. Quæ si amnem Araxem, qui mœnia alluit, ponte transgrederentur sub ictum dabantur.

Subiectissimè. Cæsar belli Ciuilis lib. 1. Hæc quàm potest demississimè, atque subiectissimè exponit.

Subici in seruos dicebantur, qui præconi subiecti vendebantur. Suetonius in Tito: Delatores mandatoresque assidue in foro flagellis, ac fustibus cælos, ac nouissimè traductes per Amphitheatri arenam partim subici in seruos, ac venire imperauit.

Subitaria dictio, in eo dicitur qui ex tempore dicit, & ad extemporalitatem descendit. Gellius lib. 9. cap. 15. Et offendens iam in eo, quod ille apud Iuliam aureis in præcipiti stare, & subitaria dictione periculum sui facere audebat.

Subitarij gradus, ὑποχεδιασσι. Cornel. Tacitus lib. 14. Quod mansuram Theatri sedem posuisset. Nam antea subitariis gradibus, & scena in tempus structa, ludos edi solitos.

Subiugator, ris, ὑποτάκτης. Apuleius lib. de Philosophia suffragator bonorum, & malorum subiugator.

Sublatissimus, ὑπερτατος, altissimus. Gellius lib. 16. cap. 19. voce sublatissima cantauit.

Sublimare, ὑψῆσαι. præter Ennium, Apuleius Floridorum lib. 1. Aquila enim uerò cum se nubium tenus altissimè sublimauit.

Sublimare verbo quidem Ennij apud Nonium, etiam vsus est. Macrobius Saturnal. lib. 1. cap. vlt. Apud poetam nostrum, inquit, tantam scientiam iuris auguralis inueno: vt si aliarum disciplinarum doctrina destitueretur, hæc illum vel sola professio sublimaret.

Subli-

Sublimatus, elatus. In Epitome Sexti Aurelij Victoris in vita Claud. Tiberij, Palladique prætoris ornamentis sublimatus.

Sublimitates. Plinius lib. 2. cap. 16. Quæ ratio lunæ maximè sublimitatibus approbatur.

Subluit flumen. Cæsar lib. 7. Cuius collis radices, duo duabus ex partibus flumina subluiebant.

Submersio, ὑπόβρεξις. Iulius Firmicus Matheseos libro 1. Illum quem vides natantem ex crebra trepidatione submersio- nis deficere.

Subministratus, ὑποχορηγία. Macrobius Satur. lib. 7. c. 12. Cib⁹ autè exiguo subministratu paulatim penuriam cōsolatur.

Submouere ingenij fascibus. Translatio ex apparitura, atque à licitoribus magistratu transeunte summouentibus turbam. Plinius in Præfat. Perfricui faciem, nec tamen profeci: quādo alia via occurris ingens, & lōgius etiam submoues ingenij fascibus.

Subneruare, eneruare. Apuleius in Apologia: A principio intellectas calumnias, ne corroborarentur tempore præcipitasti, & nulla impartita mora subneruasti.

Subornator. Lampridius in Commodō, Seruorum subornatores de Senatu.

Subrefici. Velleius Paterculus Histor. 2. Subrefectus primo conspectu alloquioque charissimi sibi spiritus.

Subreptitare, ὑπερπύζω. Cato in Orat. de re Floria: Ibi proscorto fuit, in cubiculum subreptitauit è conuiuio. Ex Gellio lib. 10. cap. 13.

Subris non Subis, ἰσβελίς siue πτόξ. Vide Cymindis.

Subrumpere. Hirtius de bello Africo: Erat conuallis satis magna latitudine, altitudine prærupta, crebris locis speluncæ in modum subruptis.

Subrutus. Hirtius de bello Africo: Iraque subito imbri, grandineque consecuta grauati pondere, tenebris, aquaque omnes subrutati. malim subobrutati.

Subserica vestis, cui opponitur holoserica. Lampridius in Heliogab. Primus Rom. holoserica veste vsus fertur, cum iam subserica in vsu essent.

Subsiciuus ager, qui secundū proprias determinationes ascriptus in finibus suis tabulario Cæsarum infertur: & q̄ beneficio cōcessus, aut assignatus coloniæ fuerit, siue is proximus, siue lōgi⁹ positus, quem Colonia in tabulario Cæsarum manu conditoris subscriptū habere debet. Itē ager similis subsiciuus est, qui non

Vvj.

assignatus Reip. populoque aut coloniæ, cuius sine circundatur, remanet in eius potestate, qui assignare potuerit, hoc est principis. Vnde inter 13. controuersiarum genera illa vel præcipua est, quæ de subsiciuis agris oritur. Ex Boëtio.

Subsignatio, υπογραφή. Paulus D. lib. vlt. Tit. de verborum signific. Veteres Subsignationis verbo pro subscriptione uti solebant.

Substantialis, ut accidens substantiale, apud Fab. Victorinum in 1. Rhetor. Ciceronis.

Substantia venditionis, i. id sine quo non potest venditio consistere. D. lib. 18. Tit. 1. l. 72. Quoniam emptionis substantia constitit ex pretio.

Subuulsus, υποτεταμένος. Scipio apud Gellium lib. 7. cap. 12. Qui barba vultu, feminibusque subuulsis ambulet.

Succedaneus. Vlpianus etiam D. lib. 27. Tit. 8. l. 4. Hæres ipsius dolo proximæ culpæ succedaneus est.

Succenturiare translaturè pro substituere. Gellius lib. 15. cap. 8. Præfetti popinæ atque luxuriæ negant cenam lautam esse, nisi cum libentissime edis, tum auferatur, & alia esca melior atque amplior succenturietur.

Succeffiue, Aduerb. Spartianus in Caracalla: Eumque cum Seuero professum sub Scæuola, & Seuero in aduocatione fisci succeffiue.

Succefforius, A diect. Διαδοχικός. Vlpianus D. lib. 38. Tit. 9. l. 1. Successorium edictum idcirco propositum est, ne bona hæreditaria vacua sine domino diutius iacerent, & creditoribus longior mora fieret. Paulus D. libro 22. Tit. 6. l. 1. Ignoret autem sibi ex successorio capite competere bonorum possessionem.

Succussor, ut equus succussor vel succussator. Lucilius apud Gellium libro 1. capite 16. Campanus sonipes, succussor nullus sequetur.

Sudariolum. Apuleius in Apologia: Ais enim me habuisse quædam sudariola inuoluta apud Lares Pontiani. Quæ postea linteola vocat.

Sudis piscis, vide Sphyræna.

Sufficienter, ικανώς. In Epit. Sexti Aurel. Victoris in Seuero: Latinis literis sufficienter instructus.

Suffertim, Aduerbium pro plenius ac densius. Suetonius in Nerone: Si paulum subbibisset aliquid se suffertim rinniturum

curum. Ita legendum contendit Egnatius.

Sufficienter, ἀρκούντως. præter Vlpianum, utitur & Probus in Catholicis: sufficienter tractauimus de verbis.

Suffosio oculorum. Iul. Firmicus Matheos lib. 7. oculos vitio suffosionis excæcat.

Suffragines etiã in equis suffraginũ vitia (vnde suffraginosa mula Columellæ) ac collectiones indurata: teste Apfyro in veterinaria, Græcis χεράματα, vel σειραί: & Surotz Gallicè è Græco ut in Lexico ostendimus: indèque verbum σειραί suffraginosum esse.

Summa imis miscere, i. omnia conturbare, ut miscere sacra profanis: Maria omnia cælo Miscuit, inquit. Maro. Velleius Paterculus lib. 2. Promulgatis Agrariis legibus, omnibus statum concupiscentibus, summa imis miscuit, & in præruptum acceptique periculum adduxit temp.

Summatas, α, υμ. Lampridius in Alexand. Seuero: Iussit ne quis summatam occideret, ne quis lactantem. subandi suem.

Summissim. Gellius lib. 17. cap. 8. Cum omnes sensum atque summissim rideremus.

Summittere fætus, est supplere ac substituere: quæ translatio sumpra ex cultura vitium. D. lib. 7. Tit. 1. l. 68. Planè si gregis vel armenti sit vsusfructus legatus, debet ex agnatis gregem supplere, id est in locum capitum defunctorum, vel inutilium, alia summittere, ut post substituta fiant propria fructuarij.

Summus etiam profundo altoque opponitur. Seneca lib. 1. de ira: Si intelligit non ex alto venire nequitiam, sed summo (quod aiunt) animo inhærere.

Suppellecticiarius, ut suppellecticiarius seruus, cui suppellectilis cura, apud Vlpianum D. lib. 33. Tit. 7. l. 12.

Super pro in super, præterea. Suetonius in Vespasiano: Annũ gerens ætatis sexagesimum, ac nonum superquemensem, ac diem septimum.

Superducere pro iterum vxorem ducere. Seneca lib. 1. declamat. Duobus filiis quidam superduxit nouercam.

Supereffe pro adesse ac defendere, tametsi ita posuerit Suetonius, perperam dici contendit Gellius lib. 1. cap. 22. Irrobortauit, inueterauitque falsa atque aliena verbi significatio, quod

dicitur, Hic illi superest, cum dicendum est, Aduocatum esse quem cuipiam: causamque eius defendere. Atque id dicitur non in compitis tantum, neque in plebe vulgaria: Sed in foro, & comitio apud tribunalia. Et idem infra: Qui dicit ergo se superesse ei, quem defendit, nihil istorum vult dicere. Sed nescio quid aliud indictum inscitumque dicit.

Superficiens aqua, exuberans, superabundans. Ulpianus D. lib. 39. Tit. 3. l. 1. Aquam pluuiam in suo retinere, vel superficientem (vt superferri apud Columell.) ex vicini in suum deriuare. Sic libri emendatiores: alij superfluentem.

Superfluens, βαδύπλετος, diuitiis circumfluens ac redundans, Catullus in Epigram. in Cæsarem: Et ille nunc superbus, & superfluens, Perambulabit omnium cubilia.

Superinductio, quæ superscribendo lituris atque inductionibus adiicitur scriptura. Ulpianus D. lib. 28. Tit. 4. l. 1. Et ideo & si nouissime, vt solet testamento fuerit adscriptum, lituras, inductiones, superinductiones ipse feci.

Superlatio, id est enunciatio cum superlacione ad omnes, vt fortissimus: Diomedes Grammat. lib. 1.

Supernumerum. Sic coniunctim apud Suetonium in Claudio: Instituit & imaginariæ militiæ gen^o, quod vocatur Supernumerum: quo absentes, & titulo tenus fungerentur.

Superscriptus, Suetonius in Nerone: Ita multa & deleta, & inducta, & superscripta inerant.

Superfessus, prætermissus. Apuleius Floridor. lib. 4. Sed istis omnibus superfessis nihil amplius spectari debet, quam conuenientium ratio & dicentis oratio.

Superstruere, Seneca controuersiarum lib. 1. Hoc fundamentum tot & tantis superstructis molibus obruebatur.

Supina ignorantia, Ulpianus D. lib. 22. Tit. vlt. l. 6. Nec supina ignorantia ferenda est factum ignorantis, nec scrupulosa inquisitio exigenda.

Suppliciter, pro Suppliciter, apud Iustinum Historicum libro 14

Supplodere calumniam, i. Supprimere Macrobius lib. 1. Comment. in Somn. Scip. cap. 2. Illam calumniam persequemur, quæ nisi supplodetur, manebit Ciceroni cum Platone communis. infra ait, calumniam refellere.

Supponere, ὑποτίθεαι, i. pignori opponere. D. lib. 27. titulo nono, De rebus eorum qui sub tutela vel cura sunt sine decreto non

non alienandis vel supponendis. Vide Budæum ad l. penult. de pignoribus.

Suppressor, is, ὑποκρῖπτης, plagiarium. Callistratus. D. l. 48. Tit. 15. l. 6. Apud quem vnus aut alter fuerit fugitiuus inuentus, qui operas suas locauerint vt pascerentur, & vtique si idem antea apud alios opus fecerint, hunc suppressorem non iure quis dixerit.

Supra quam cum superlat. In Epitome Sexti Aurel. Victoris de Augusto: Porro autem dominandi supra quam æstimari potest cupidissimus.

Susceptor. Iustinus Historicus l. 8. Magna pecunia locare & muros per ciuitates, & phana, & templa faciēda, & vt per præcones susceptores sollicitarentur. vbi susceptor, manceps, ἐπιπολάβου.

Susceptor, ὑποδοχός, vt susceptor aleatorum. D. libro 11. Titulo 5. l. 1. Susceptorem enim duntaxat prohibuit vindicari, nō & collusores.

Suspecto, ὑποπίως. Paulus D. l. 34. Tit. vltimo, lege 21. Portionesque eorum fisco vindicantur, qui mortem libertorum suspecto decedentium non defenderunt.

Suspectum facere. Ulpian. D. l. 26. Tit. 7. l. 7. Si tutor pro cōtutore condemnetur, an etiā in vsuras condemnandus sit quaeritur si suspectum facere superfedit.

Suspectissimus. Ulpian. D. l. 48. Tit. 18. l. 1. ait in quaestionibus seruorum a suspectissimo incipiendū. Pro quo suspiciosissimus dicitur a Cicerone.

Suspiciosus, qui suspicatur: & qui suspectus est, ὑποπίου: sic & in vtranque partem dicitur formidolosus, inuidiosus, ambitiosus, graciosus, laboriosus. Apud Marcum Catonem, de re Floria, ita scriptum (teste Gellio lib. 9. c. 12.) Sed nisi qui palam corpore pecuniā quaereret: aut se lenoni locauisset, & si aut famosus, aut suspiciosus fuisset, vim in corpus liberum non æquum censuere afferri. Vbi suspectum, non suspicantem significat.

Suspiciosus equus, anhelus Ouidio, qui ducit ilia Horatio: ἀσπικος: Gall. Poussif. Ital. Bolzo, smatico.

Susque deque esse, ἀδελφορεῖν, parum interesse: parui momēti esse pauque pendendum ac negligendum. Marcus Varro in Sisenna, vel de historia: Quod si non horum omnium similia essent principia, susque deque esset. Lucilius in III. Verum hic ludus, ibi susque omnia deque fuerunt. Susque & deque fuere

inquam, omnia ludus, iocūque: Illud opus durum, ut setium, accessimus finem. Vide Aulum Gellium lib. sextodecimo capite nono.

Sustentatio, nutritio, præstatio earum rerum quæ ad sustentandam vitam necessaria. Ulpianus D. l. 24. Tit. 3. l. 22. Quatenus necessitas imponatur marito omnem talem mulieris sustentationem sufferre.

Sustentatio, sustinendi actus, ἀνοχή, ὑπόστασις. Julius Firm. Matheseos l. 3. Spiritus, qui ad sustentationem mortalis corporis ex cælesti mente descendit.

Sustinere periculum. Ulpianus D. l. 18. Tit. 6. l. 1. Sed si venditor se periculo subiecit, in id tempus periculum sustinebit, quoad se subiecit. Periculum præstare, Cicero.

Symbolicè, συμβολικῶς. Gellius l. 4. c. 11. Eōsque more Pythagoræ operæ atque symbolicè κλύμους appellatos.

Symphonia, bliti Indici species illa, quæ ab Hispanis dicitur hierua de las maranglias. Plinius l. 26. capite septimo. Symphonia vel gromphena, alternis viridibus roseisque per caulē foliis, &c.

Syncerissimus, εἰλικρινέστατος, purissimus, ut apud Gell. l. 15. c. 1. dicitur, Q. Claudius optimus & syncerissimus scriptor.

Synodium, vide Monodium.

Synodontes pisces, vide Dentex.

Synopsis bonorum, compendium, inuentarium aut repertorium, ἀναγραφή, συνοψίς. Ulpianus Digestorum libro 27. Titulo 9. lege 5. Iubere debet edi rationes: itēque synopsis bonorū pupillarium.

Synthesis, ordo quidam & conformis vestium compositio cū tunica, sagum, chlamys, caligæ, eiusdem coloris sunt. vulgò liuream vocant: Alciatus l. 2. Parerg. c. 21.

T*abanus* Varroni, Afilus Virgilio, οἶσεος Homero, μύω Platonī. Gallicè tahon, & tan Northm. Ital. Tauano, vel tafano.

Tabellam liminis obserare, obdere pessulum ostio. Catullus ad Ipsithillam: Quod si iusseris, illud adiuuato (legendum adiubeto προσυέλθε) Ne quis liminis obseret tabellam.

Ta-

Tabellio. Iulius Capitolinus in Macrino: Post etiam tabellionem fuisse.

Tabelliones, qui tabulas publicas scribunt, instrumentaque formant. Ulpianus D. lib. 48. Tit. 19. l. 9. Solet autem ita vel iuris studiosis interdici, vel aduocatis, vel tabellionib⁹, siue pragmaticis. Solent & ita interdici, ne instrumenta omnino forment, néve libellos concipiant, &c.

Tabernula, a, Suetonius in Nerone: Tabernulas etiam efringere.

Tabernula, a, parua taberna. Apuleius in Apologia: Sigillum (nempe Mercurioli) in tabernula sua sedens, propalam exculpfit.

Tabernula, parua taberna. D. lib. 5. Tit. De iudiciis l. 10. At si quo constitit, non dico iure domicilii, sed tabernulam, pergulam, horreum, armarium, officinam conduxit, ibique distraxit, egit: defendere se eo loci debet.

Tabularius, pro calculatore, ὑποψιστής. Ulpianus Digestorum l. ultimo, Titulo 13. l. 1. Ludi quoque literarii magistris, licet non sint professores, tamen vsurpatum est, ut his quoque ius dicatur. Tametsi & librariis, & notariis, & calculatoribus, siue tabulariis, &c.

Tabularius, λογιστής, ὑποψιστής, Ratiocinator Ciceroni: calculator Martiali. Ulpianus D. libro 11. Titulo 6. lege vltima. Ego etiam aduersus tabularium puto actiones dandas, qui in cōputatione fefellit.

Tacet nox, id est filet. Catullus ad Lesbiam: Aut quàm sydera multa, cū tacet nox. Ouidius 9. Metamorphos. Tacitæ noctis imago. Tibullus: Deuouit tacito tempore noctis anus. Virgilius: aut intempesta filet nox. Plinius libro 18. capite 28. silente cælo.

Taciturnitas, de commissi arcani silentio. In Epitome Sexti Aurelii Victoris de Augusto: In amicos fidus extitit: quorum præcipui erant ob taciturnitatem Mecænas, ob patientiam laboris modestiamque Agrippa. Sic etiam apud Terentium in Andria. Sed his quas semper in te intellexi fitas Fide & taciturnitate.

Tæda, δάς, Auernis de la taye. Tæda etiam Plinio libro sextodecimo, capite 12. picea arbor, sed feritate paulum mitigata fatu: quæ quibusdā Pinafer: Allobrogibus Auuia. Italis Cembro. Vide Picea.

Tænia piscis, *Ταινία* Aristoteli Histor. libro secundo cap. 3. In Gallia Narbonensi Flambo, & Spase. Piscis est fasciæ similis, cuius caput breue, oculi magni, rotundi, pupillæque exigua: pinna dorsi cõtinua, & ad branchias vtrinque vnica: color rufus siue flammeus: corporis tenuitas multo maior quàm buglossi. Est & tæniæ species coloris argentei, cui & pinnæ sub maxilla rufæ, quæ sine squamis & aculeis, Oppiani fortasse *ταυνία ἀβληχρής*. Numeratur & inter Tænias piscis, qui in Italia Colpice, aliàs Falce, & Marmotto nominatur: cui in lateribus linea aspera: circa ventrem ferræ crenæ, pinna dorsi vnica, continua, subrubra. Plin. l. 32. c. 7. Tæniæ iccur ad philothrum faciendum, vsurpat.

Talitrum. Sueton. in Tiber. recurui atque elisi digiti impressio ac percussio, *σπινδαρος* (vnde *σπινδαρίζειν* vel *σπινδαρίζειν* Eustathio: licet *σπινδαρίζειν* apud Pollucem: vel *σπινδαρίζειν* Hesych. quod nos vulgò nazarder, id est talitro nasum ferire) Gallicè Chiquenaude: Italicè Frignocola. Aliud *κόνδυλον* vel *κρόμβον*, nempe percussio, quæ facto pugno infligitur.

Tam aliquando subauditur. Vlpianus D. l. 29. Titulo 2. lege 20. Iulianus scribit -- Pro hærede autem gerere, non esse facti quàm animi.

Tamen nihilominus. Cicero in Epist. Et tamen nihilominus *αὐτὸν ἀείδειν*. Et pro Cluentio: Tamen nihilominus putabat se, &c. Catullus in Epithalam. At marita tuum tamen Cælites, nihilominus pulchræ res.

Tanta persona est, id est, homo tantæ authoritatis: vulgoque *vn si grand personnage*. Seneca 3. de ira c. 40. Variè aggredieris blandèque nisi fortè tanta persona eris, vt possis iram comminuere, &c.

Tanto cum superlat. Catullus ad M. Tullium: Tanto pessimus omnium poeta Quanto tu optimus omnium patronus. Antipater in 3. Epigramm. *Ἀγγέλλω μερόπρασιν ὅθ' οὐνεκεν ὄσον ἀείσας Οἰωνῶν γενόμεαν, τῶσον ὁδ' ἠμιθέων*. Veteres sic loquebantur. Plautus in Aulul. Quàm ad probos propinquitate proximè te adiunxeris, Tam optimum est. Velleius Paterculus in posteriore volumine, de Mario: Quantum bello optimus, tantum pace pessimus. Seruius exponens illud Virgilii *Æneid.* 7. Tam magis illa fremens, & tristibus effera flammis, Quàm magis effuso crudescunt sanguine pugnae. Legitur, inquit, in Arte, quòd tam, magis, maximè, minus, minimè, positiuo tantum iun-

iunguntur. Quod tamen nunc obseruatur, si ponantur ad augmentum istæ particulæ: tunc enim vitiosam faciunt elocutionem. Cæterum si ad exæquationem positæ sunt, possunt vel comparatiuo, vel superlatiuo, vel pro ipsis gradibus ipsæ inter se iungi. Hinc ergo est, Tam magis, &c. Non enim ad prælationem positæ sunt, sed ad exæquationem. Maiores enim nostri non in dicto vitia, sed in significatione esse voluerunt. Hinc est in Sallustio, Itaque quàm quisque pessimè fecit, tam maximè tutus est. Nam & hæc exæquatio est, non comparatio.

Tantopere præcedēte quãtopere. Cæsar. l. 7. Quãtopere eorum animi magnitudinem admiraretur, tantopere licentiã arrogantiãque reprehendere.

Tantum & quantum cum superlatiuo. Velleius Paterculus Histor. libro secundo: Marius natus equestri loco, hirtus atque horridus, vitæque sanctus, quantum bello optimus, tantum pace pessimus.

Tarbela, vel *Terbella*, vulgò *Tarbe*. Antonius Augustus in Itinerario: Aquarum Terbelicarum eodem tractu: vel Pyrene dicta propterea Terbella. Tibullus Eleg. septima. lib. 1. Non sine me est tibi partus honos, Tarbella, Pyrene Testis. in impressis vitiosè, tua bella.

Tardigemulus. Næuius in Alcest. Apud Gellium l. 19. cap. 7. Corpore, pectorèque vndique obeso, ac mente exfensa, tardigemulo senio oppressum.

Tarum, vide Agallochum.

Taurus auis, vide Ardea.

Telline, vide Pectines pisces.

Temperacula feri dixit Apuleius Floridorù l. 1. de ferri temperatura: Indorum non æquè mitor eboris strues, & piperis messes & cinnami merces, & ferri temperacula, & argenti metalla, & auri fluenta.

Tempus. Temporum in verbis elegans variatio ac permixtio. Apud Gell. l. 9. c. 11. Coruus repētè improuisus aduolat, & super galeam tribuni insistit, atque in aduersarii os atque oculos pugnare incipit: insibilat, obturbat, vnguibus manum laniabat, & prospectum alis arcebat: Atque vbi satis sæuierat, reuolabat in galeam.

Tempus χρονική τειμερεία ab Homero ita cõprehenfa. Iliad. α, ὅς ἤδη τὰτ' ἔονται, τὰτ' ἐσόμενα, πρὸτ' ἔονται. Quem Latini ita

subsecuti sunt: Virgilius in Georgicis, -- nouit nanque omnia vates Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur. Plautus in Bacchid. Quicūque vbi vbi sunt, qui fuere, qui que futuri sunt posthac. Catullus: Quot sunt, quōtque fuere, Marce Tulli, Quōtque post aliis erunt in annis.

Tempus currit, vt vulgò dicimus. Vlpianus Digestorū lib. 21. Tit. 1. l. 19. Annus utilis est. Sed tēpus redhibitionis ex die venditionis currit.

Tenebra in singul. Lampridius in Commodo: Caligo ac tenebra in circo oborta est.

Tenere se (vt vulgò vtimur) pro habitare. Plin. lib. 4. Epist. Clementi: Tener se trans Tyberim in hortis.

Tenet condemnatio, id est obtinet, durat ac valet, nec rescinditur. Digestorum libro 9. Tit. quarto, lege tricesima quinta. Et si condemnatus fuerit filius, iudicatum facere debet: tenet enim condemnatio.

Teneri in sortem, teneri in vsuras, frequens dicendi genus apud Iurifconsultos. Vlpianus Digestorum libro 15. Tit. 3. lege 10. Sed vtrum in sortem duntaxat tenebitur dominus, an & in vsuras?

Teneri in vsuras. D. libro 22. Tit. 1. lege 12. Tunc in moiores vsuras fera teneretur.

Teneritudinis voce, præter Varronem, vsus Suetonius in Tiberio, vbi quasi pueros primæ teneritudinis.

Tenor instrumenti. Papinianus D. lib. 1. Tit. 5. l. 8. Imperator Titus Antoninus rescripsit, non lædi statum liberorum ob tenorem instrumenti malè concepti.

Tensum, thensa. Diomedes Grammatices libro primo, At quia cacephatum videbatur, deorum vehiculum tensum dixerunt, non tentum: Ne verbum turpe sonaret in sacris. Vbi vult à tendor deriuari, cuius participiū melius tentus quàm tensus.

Tentamenti gratia, πείραξ χελων, tentandi atque periclitandi causa. ἐνεκα τῆς τῆν πείραξ λαβειν. Gellius lib. 9. c. 15. Exponit igitur tentamenti gratia controuersiam parum consistentem, quod genus Græci ἀπορον vocant.

Tentorius, adiect. apud Treuell. Pollionem in Claudio: Peltium tentoriarum.

Terebinthina resina, vide Laricina.

Terebinthus, τέρμινθος vel τέρβινθος: Gallis Terebinthe: Italis

Italis terebintho, Triuente (vt Sannio, quæ O Enetria, & nunc Abruzzo) Corno capra (vt Romanis) & falsò lentisco Patauij. Ex terebintho resina terebinthina, ῥητίνη τερβενθίνη, siue τέρμινθίνη & τέρμινθης Nicandro: Gallis Tormentine de Venize: pro qua Seplassiæ fraus laricinam substituit. Vide Laricina resina. Terebinthus Indica Theophrasti, Pistaciorum arbor.

Tergiuersanter aduerb. Velleius Patercul. Hist. lib. 1. Qui ad Cannas quàm tergiuersanter perniciosam reip. pugnam, tam fortiter in eo Marte obierat.

Terra cum adiuncto nomine regionis, vt Galliam terram dixit Cæsar, & Africam terram in Comment. De bello Gallico, ac ciuili. Catullus in Egnatium: Nunc Celtiberus, Celtiberia in terra. Gell. in 11. Noct. Att. cap. 22. Qui ex terra Gallia flaret, Circium appellari. Atque alibi: ex terra Phocide.

Terræ filius. Laëtantius diuinarum inst. libro 1. Terræ autem quòd ignotis parētibus natos, terræ filios nominemus. Tertulianus in Apologetico: vt terræ filios vulgus vocat, quorum genus incertum est.

Terriculamentum, terriculum, φόβητρον, μορμολύκειον. Aruleius in Apolog. Omnia noctium occurfacula, omnia bustorū formidamina, omnia sepulchrorum terriculamenta.

Territio, κατὰ πλῆθεις. Vlpian. D. lib. 47. Tit. 10. l. 15. Leuis territio non pertinet ad hoc edictum.

Testudo, χελώνη. Gallis tortue: Italis tortuga, & Venetis Calliendra. Animal est quadrupes, ouiparum, ac cortice testū, siue δειπιδωτὸν Aristoteli: cuius multæ species, χελώνη χερσαία, testudo terrestris siue chersina apud Plin. Et χελώνη θαλαττία, testudo marina, quæ vel tegumēto siue cortice (quod Græcis χελώνειον, vel χελώνιον, χέλιον Nicandro, ἔλιτρον χελώνειον Aliano, putamen & calicem etiam dicit Plin. & ἀσπίδες ασαπ, i. scutatam testudinem vocat Oppianus) tessellato tegitur, aut assulatim compacto & peltæ simili. Hæc testudo marina etiā μύς vocatur ab Aristot. Hist. l. 2. c. 15. & à Plinio lib. 9. c. 19. atque alibi Mus marinus exponitur. Et marini generis quoddā est cornigerū, celestū siue chelytiū appellatū. Testudinū tertiū genus in cæno & paludibus viuentium. Testudo lutaria Plinio, ὠμύς, & ἀμύς, & ἐμύς (cuius genit. in ὄδς) Aristoteli. Lutariæ tegumentū coloris est nigri. De his Aristoteles Histor. lib. 5. c. 33. & lib. 2. cap. 16. & lib. De part. 3. cap. 9. Plin. lib. 9. c. 10. & lib. 32. c. 4. Idē lib. 11. c. 37. Testudini marinæ lingua nulla, nec dentes: rostri acie cōminuit.

omnia, &c. Hæc addemus historiæ: Oua terrestres excludunt, non foru aut visu, sed crebro animæ halitu. Lutariæ, ac terrestris caput præcisum vliginoso loco ad dies complures victitat. istæ pulices venantur in areis, ob idque in domibus aluntur in Græcia. Et Græci alioquin, ab earum esu valde abhorrent.

Testabilis, qui testari potest: contrarium Intestabilis. Gellius libro sexto, capite 7. Et Tarratiam quidem virginem Vestæ fuisse, lex Horatia testis est: quæ super ea ad populum lata: qua lege ei plurimi honores fiunt: inter quos ius quoque testimonii dicendi tribuitur: testabilisque vna omnium foeminarum vt sit, datur. Id verbum est ipsius legis Horatiæ. Contrarium est in duodecim tabulis scriptum: Improbis intestabilisque esto.

Testamenti factionem habere, non idem quod testamentum facere posse. Pomponius Digestorum libro 28. Titulo 1, lege decimasexta: Filius familias & seruus alienus & posthumus testamenti factionem habere dicuntur. Licet enim testamentum facere non possunt, attamen ex testamento vel sibi vel aliis acquirere possunt. Sic & furiosus. Qui ad ferrum aut ad bestias, aut ad metallum damnatur, amittunt testamenti factionem. Ibid. Caius l. 9.

Testationem interponere, protestari. Paulus Digestorum libro decimoquarto, Titulo vltimo, lege 16. Debet pater, si factum filii sui improbat, continuo testationem interponere contrariæ voluntatis.

Testatrix. Scæuola Digestorum libro vicesimo nono, Titulo secundo, lege 99. Viris iisdem quæ ad exhibitionem à testatrice præstabantur.

Testeus, adiectiuum à testa, pro testaceus, ὀστρακινός. Macrobius Saturnaliorum libro 7. cap. 15. Medicina autem physicæ partis extrema pars est, cui ratio est cum testibus terrenisque corporibus. Idem Commentariorum l. i. c. 11. vt per eas gradatim societati huius indumenti testei concilietur.

Testimonium dicere, id est testem esse. Vlpianus Digestorum libro 28. Titulo 1. lege vicesima. Mulier testimonium dicere in testamento quidem non poterit. Alias autem posse testem esse mulierem, &c.

Testudinei lecti. Iauolenus D. lib. 32. l. 100. Cui testudinea legata essent, & lectos testudineos pedibus inargentatos debere, Labeo, Trebatius responderunt.

Te-

Tethea, vel *Tethea*, & *Tethya* Plinio, τίθηα Homero, apud Aristotelem τίθηα, & τίθη (per reduplicationē à τίθη τὸ θηλάζω: sugeréque dicuntur à Plin.) & diminutiue apud Athenæum libro 3. τίθηα. vulgo Grecorum Sphædoclos: Gallis Narbonensibus Bechus: Massilienses Vichonos vocant: Veneti Sponghe. Tethea sunt inter Zoophyta, vt holothuria, sed hæc saxis ostreisque adhærescunt, compluræque simul reperiri solent: callo tota teguntur, & cum aperiuntur gladio scindi necesse est: pressa siphonis instar aquam eiaculantur. testa fusca, oualis, intus argentea: caro rufa, & crocea, quæ cruda editur, sed interdum tam amara atque acris, vt fauces excruciet (quod ego quasi strangulatus vnus esu experientia didici, & vidi in aliis) ventremque conturbet. De his Aristoteles Histor. lib. 4. cap. 6. Plinius lib. 22. cap. vlt. & lib. 32. cap. 9. Tetheæ torminibus & inflationibus occurrunt. Inueniuntur hæc in foliis (scopulis) marinis fugentes (inde nominis origo) fungorum verius generis, quàm piscium. malè fungorum: tuberum dici debuit. Aristoteles de Partib. lib. 4. cap. 5. dixit Tethea spongiiς ζωοκώτεια (sic enim legendum) id est animalium naturæ propinquiora.

Tetrao, vide Erythrotao.

Tetrax, τέτραξ Aristophani, Gallis Cannepetiere. Athenæus libro 9. Tetracem describit maiorem gallinaceo, ac porphyryonis specie, quæ galli barbularum vtrinque ab auribus propendentes habeat, voce graui. Alia auis est Tetrax, τέτραξ siue τέτραξ Aristoteli: Gallis La Préle: Aliis Corlien à court bec.

Tetrax, cis, idem quod Otis (Gallis Oustarde, vel Outarde: vide Otis) Nemesiano poetæ lib. de Aucupio: Et Tetracem Romæ, quem nunc vocitare taracem Cœperunt, auium est multò stultissima, nanque Cum pedicas necti sibi contemplerit astans, Immemor ipse sui, tamen in dispendia currit. Tu verò adductos laquei cum senseris orbes, Appropera & prædā pennis crepitantibus aufer. Nam celer Oppressi fallacia vincula colli Excutit, & rauca subannat voce magistri Conciliū, & læta fruitur iam pace solutus. Hic prope Pentinum radices Apennini Nidificat, patulis qua se sol obicit agris. Per similes cineri dorsum maculosaque terga Inficiunt pullæ cacabantis imagine notæ. (i. nigræ vt in perdice) Tarpeia est custos arcis non corpore maior. i. non maior anser: &c.

Therionarca. De qua Plinius lib. 25. cap. 9. & lib. 24. cap. 17. & Xx. iij.

Delphinium Dioscoridis, ac *σαβειον* Hippocratis lib. de vlceribus, eadem herba cenſetur à doctoribus: ego adhuc amplio.

Thya, vide in noſtro Lexico *Θύα*. Multi cōtendunt eſſe Sabinaſ bacciferam. lege quæ in Sabina, & Cedrus.

Thymallus, (à Thymi fragrantia & odore) *θύμαλλος*, Italis Temolo, Temelo: al. Themero. Piſcis eſt umbræ fluuiatili, vel truttæ, (ſiue ſalar dicatur, nobiſque Truitte) admodum ſimilis, thymum redoleñs, vt violam. qui à nobis Eſperlan appellatur. In fluuiis Italiæ naſcitur, vt in Ticino, Ambra, atque Ada nominatis, ibique ramenta auti deuorat, vt & umbra. Albertus magnus lib. 7. de Animal. Thymmallus eſt, qui vocatur umbra. Diuus Ambroſius Hexaem. li. 5. cap. 2. Neque te inhonoratum noſtra proſecutione Thymalle dimittam, cui à flore nomē inoleuit, ſeu Ticini vada te fluminis, ſeu amœni Atheſis vnda nutrit, flos eſt. Denique ſermo teſtator, quod de eo qui gratam redolet ſuauiſſimam, dictū faceret ſit, Aut piſcē olet, aut florem: Ita idem pronunciatuſ eſt piſcis odor eſſe, qui floris, &c. De eo pluribus Ælianus de Animal. lib. 14. cap. 22.

Thymaria piſcatio, dicta à Thynnibus ſiue Thunnibus piſcibus, de qua Vlpianus D. lib. 8. Tit. 4. l. 13.

Thurarius, qui thus vendit. apud Iul. Firmicum lib. vlt. Matheſeos, pigmentarius, aut thurarius.

Thyonianus. Catullus: Migrate: hic merus eſt Thionianus, i. Bacchus, Thyoneus Ouidio: *Θέων* Lycophronis interpreti. Aufonius ad Paulinum: Ne in ſacris, & fabulis aut Thyonianū mireris, aut Virbium.

Thymbra, vide Saturcæa.

Thynnus vel *thunnus*, *θύνος* (ſcœmella *Θυώης*, maiorque *θύνη* Oppiano) Vulgo Græcorum *πάλλαξ*: *παλλακίς*: Gallis Thon (eiuiſque caro Thunine) in Prouincia: Santonibus Athon: Italis Ton: Tono. Pelamys, *πιλαμύς* (ἀπὸ τῆς ἐν πηλῶ μύειν, quod luto ſe occultet, limoſaque ſit) Italis Palamia, aliis Palamodo: Gallis petit Thun. Pelamys differt à Thūno ætate: vbi enim adoleuit Tunnus vocatur. Simeon Sethi pelamydē *φιλομήδα*, vel vt alij codices *φιλομήλα* appellat. Pelamidūque generis maxima, durior tritone, *ἀπόλεκτος*, Apolectus Plinio, quæ *σιωδοδονίς* Athenæo. Thynni fetus appellatur *κορδύλη* vel *σπορδύλη*, & Byzantiis *ἐνξίς* (à creſcēdi celeritate) Cordyla Plinio, & Cordula Apicio. Eſt verò Thunnus piſcis marinus gregalis, lacerto minori ſiue ſcōbro forma ſimilis, ſiue ſquamis: Cui cutis lubrica & læuis: dor-

uis: dorfum coloris plūbei: Pinnæ & cauda ſcōbri, aut colia: venter lacteus: linea reſta per corporis mediū ad caudam vſq; producta. Mari & ſcœminæ ſub ventre pinnula eſt, quæ *ἀφάρδος* nominatur: ſed in ſcœmina diuiſa, in mare continua. Thunnorum generis Sarda, Orcynus, Triton, Pōpilus, melandria, Synodōtis ſiue Apolectus: & quæ Athenæus lib. 3. & 8. Sarda, *σάρδα* Galeño lib. de Alimēt. eſt pelamys lōga: quæ in Gallia Narbonenſi Bize, vt Hiſpanicè, & Pigo. Hæc ſquamofa eſt, alioqui Thunno deſcripto ſimilis. Orcynus, *ὄρκυνος* & *ὄρκυνος*, & *ὄρκυν* apud Athen. cetaceus piſcis eſt magnūſq; Thūnus, quē à Gallis Thon, & Athon diximus appellari: Cui dorfum nigricat: linea qua corpus exaratur, velut duplex & incurua: Pinnula imo dorſi, ei quæ ſub ventre ſimilis ſituque reſpōdet. Triton ſiue *χελιδονίας* Athenæo, pelamydū generis magni eſt Plinio, ſed durior. De Pōpilio, vide ſeorſim in voce Pōpilus. Melādria, *μέλανδρος*, & *μελάνθωος* Oppiano, etiā cetaceus thūnus eſt. De Apolecto ſuprà. Et Oppianus *κυβείαν* inter Thynnos numerat. De Thunnibus Ariſtoteles Hiſtor. lib. 5. cap. 17. & Plinius lib. 9. cap. 15. & lib. 32. ca. 15. & ca. 11. ac lib. 9. ca. 1. Ex Thunnibus fiunt tomi, i. *τεμάχι* ſiue *κόμματα*: ac ſal ſamenta, quæ *θυμία* *ταέχη* Athenæo. Galli Orcyni carnes membratim in aſſulas diſſecti vocant Tōnine: Italis Tonina, eſt caro macra, pinguis verò ac ſalita Tarātello. Salfus Thynni venter præcipuè, *ὠμοτάειχος* & *κήπημα*: eiuiſque dorſum ſalitum, Italis Morona. Et *κλειδεις* ſiue Clidia, iugulus, partēſque faucibus proximæ. Cybia *ἐκ τῆς κυβείας* propriè, tomi. Et *ὠραία* *τεμάχι* ſiue *ὠγατάειχος*, & *τάειχος* *ὠρῶν* apud Pollucē, Vinea Plinio quaſi *ἐρῶια*, quia à cauda fiunt Tritonis pelamydū generis magni, & cybia. Diſtinguit Athenæus *ὠραία* & *κύβια*: vtrūque tamē ex macra carne: vt ex pingui *θυμῶνα*, vel *θυμία*. Eſt & *ὑπομέλανδρου* *δέ τεμαχος* Athenæo, & Plinio melandrya vocantur cæſis quernis aſſulis ſimillima: hæc & ex Orcyno. Sūt & Apolecta, ex Apolecto pelamydū maxima. Et Orcyno Gaditanū ſalſamentum, de quo Hippocrates: *γὰρ λεῖπὸν ὑπογάσειον* dicit Antiphanes.

Tibicinium, ἢ *ἀυλωδία*. Apuleius Floridorum lib. 1. Is Igitur (Antigenidas) cum eſſet in tibicinio apprimè nobilis.

Tichobates, qui à Iuriſconſultis directarius. Vopiſcus in Carino: Nam & Neurobatē, qui velut in ventis cothurnatus ferretur exhibuit, & Thicobatē, qui per parietē vſo cluſo cucurrit.

Tilia, vide Phyllyrea.

Tinca (quibuſdam *ψύλλων* Ariſtotelis lib. 4. Hiſtor. cap. 14. &

γναφδς Dorionis apud Athenarum) Gallis Tenche, & Diminutiue Tenchon: Italis atque Hispanis Tinca. Macula tuiualis à nonnullis vocatur. Piscis enim est corporis habitu Tinca marinae, ac phycidi similis, sed lacubus, stagnis fluuiisque proueniens: Cui dentes nulli, sed ossa ferrata dentium vice in ima oris parte: Oculorum circulus ruber: Dorsi pinna vnica & breuis absque aculeis: linea porrecta per corporis medium vsque ad caudam, quae in pinnam latam definit: squamæ paruae ac tenues: Color flauus ex viridi: Solus Ausonius antiquorum Tincae meminit in Mosella: Quis non & virides vulgi solatia Tinca Norit?

Tinea, etiã insecta fontium, quae nos vulgò Escroëles: quae squillae paruae similia, multipeda, breuia, ac sese vt multipedae contrahentia: quibus e potis strumas gigni credunt. Plinius lib. 31. cap. 3. Limus aquarum vitium est: si tamen idem amnis anguillis scateat, salubritatis indicium habetur: sicuti frigoris, tinea in fonte gigni.

Tingere numos. Vlpianus D. lib. 48. Tit. 10. 1. 8. Quicumque nummos aureos partim raserit, partim tinxerit, vel finxerit: si quidem liberi sunt, ad bestias dari: si serui, summo supplicio adfici debent.

Tinnunculus siue Cenchrus, Aristoteli *κερχελες* (à variis maculis ac punctis miliaris formae) & Suidae *κερχρης* & *κερχελυς*: (alia auis *κερχρης*, vt in Lexico exposuimus) Gallis è Græco Quercerelle: in Gallia Narbonensi Siricach: Italis Gauinello, Canibello: Tristarello: Hispanis Cernicalo vel Zernicalo: Anglis Kestrel. Germanis Vandvæher: Saxonibus steingal. Accipitris minoris species est clamosa ac strepera: quae turribus nidulatur & oua parit minij coloris: Cuius corporis color fuluor: quàm cæteris sui generis: plumarum alioqui mustelinus aut castaneus, & flauus pedum: Plinius lib. 10. cap. 52. Pennatorum autem infœcunda sunt, quae aduncos habent unguis: Cæchris sola ex his supra quaterna ædit oua. Ibid. oua rubri coloris cæchridi. Idem (ex Columella) lib. 10. cap. 37. Ob id cum iis (columbis) habenda est auis, quae Tinnunculus vocatur. Defendit enim illas, terrè que accipitres naturali potentia, in tantum, vt visum vocemque eius fugiãt. Hac de causa præcipuus columbis amor eorum, &c.

Tinurtium, vrbs Galliae. Spartianus in Seuero: Multis interrim variè gestis in Gallia primo apud Tinurtium cõtra Albinum felicif.

felicissimè pugnavit. Vide num sit Tinurtium vrbs quae circa Lugdunum nomine Tournon. Herodianus ad Lugdunum depugnatum esse scribit.

Tironum vel equorum productio. Arcadius D. libro vltimo. Titulo quarto l. 18. Tironum siue equorum productio, & si qua alia animalia necessariò producenda, personale munus est.

Tolerabilissimus. Paulus D. lib. 28. Tit. 5. l. 18. Hanc esse Tolerabilissimam sententiam puto.

Tolerantior. Cornelius Tacitus libro 12. Clementiamque ac iustitiam quanto ignoratiora barbaris, tanto tolerantiora capesseret.

Tolosensis, vt Tolosensis lacus, apud Iustinum Histor. lib. 32. vbi de Tolosa vrbe.

Tonitrualis Iupiter, *Βρονταῖος Ζεύς*. Apuleius libro de Mundo: Iuppiter quem *Ζῆνα* Græci, quod vitæ nostræ author sit, rectissimè appellant, fulgurator, & Tonitrualis, & fulminator.

Tonsicula. nomen piscis apud Cassiodorum Variarum lib. 12. cap. 4. Destinet carpam Danubius, à Rheno veniat Anchorago (Salmo, à rostri aduncitate vt in anchora) ex Orinis Tonsicula quibuslibet laboribus afferatur

Tonus Seneca Quaestion. natural. lib. 2. capite 56. Antiqui autem tonitruum dixerunt, aut tonum. Hoc apud Cecinnum inuenio.

Torpedo, *τάρπη*, siue *τάρπη θαλασσία* Platoni ac Dioscoridi: Græcis recentioribus *τάρπινα*: nunc iisdem Græcis vulgò Margotira vel narcotira: Gallis Torpille, & à Northmanis Endormie: Massiliensibus Dormilionse: Burdegalensibus Tremble: Italis (vt in Apulia) Torpedine: Romae Batti pota, & Fotterigia: Venetiis Tremolo, & Sgramphi: in Liguria Tremoriza: ab Hispanis Tremielga, & Hugia, Piscis planus est cartilagineus ac marinus, cui mira vis, quod vel linea tactus piscatorum manus torpescere faciat: vnde nomen à torpore tam Græcè quàm Latine. Ranæ piscatrici quàm Raiae similior est: cuius variæ species. Est enim quaedam velut oculata (ob id Romae Occhiatella dicta) & quibusdam orbibus dorso insignis: alia maculosa, & nigris notis rotundis interstincta & variata: Alia longis notulis interpuncta: Alia conscripta variè & inordinatè circuli rudimentis: Alia absque maculis & notis. De Torpedine præter Dioscori-

dem Aristoteles Histor. lib. 9. cap. 37. Plato in Memnone, Gale-
nus li. 1. de Symptom. Oppianus 2. Halieut. Pliniusque li. 9. c. 42.
& lib. 32. cap. 1. De Nili Torpedine Strabo & Athenæus lib. 7.

Torquere in caput, vt seruū in domini caput torquere, quod
& contra, vel in dominum dicitur. Vlpianus D. lib. 48. Tit. 18. l.
1. Sed nec libertum torqueri in patroni caput constitutum
est. Ibidem, Torqueri in meum caput. Et, Serui torquen-
tur in se.

Tortum funem sequi. Horatius Epistola 10. Imperat, aut seruit
collecta pecunia cuique, Tortum digna sequi potius quam du-
cere funem. Apud Senecam: Pecuniæ imperare oportet, non
seruire. Rursus. Pecunia si vti scias ancilla est, si nescias domina
est. Sumpta (inquit Brodæus Miscellaneorum lib. 1. cap. 29. à
choræis metaphora, in quibus præfultor funem ducit, quem
alij eodem fune apprehenso, præeuntem sequuntur. Terentius in
Adelphis: Tu inter eos restim ductans saltabis: Vide in nostro
Lexico *Κόρδαξ & κορδαπισμός*.

Totus, in dat. toto, vt vno pro vni. Plinius libro 2. cap. 5. de
aëre: Vitalem hunc & per cuncta rerum meabilem, totoque
confertum.

Tota millia. Catullus in Acme: Tota millia me decem poposcit.

Trabs pro naui, qua vsus est ante Catullum, Horatiū, ac Vir-
gilium Ennius apud Varronē in. 6. de lingua Lat. Vna trabes
remis fulcat rostrata per altum.

Tracurus, in voce Lacertus piscis.

Tractator. Seneca Epist. 67. Quid ni ergo feliciorē Mutiū
putem, qui sic tractauit ignem, quasi illam manum tractatori
præstitisset: Superius dixerat: An potius optem, vt malè laxandos
(alii malacissandos, aut malè laxatos) articulos exoletis meis
porrigam, vt muliercula, aut aliquis in mulierculā ex viro ver-
sus, digitulos meos ducat?

Tractitius, Adiect. à traho. In Epitome Sexti Aurel. Victo-
ris in Heliogabalo: Nouissimè cum angustum foramen cloacæ
corpus minimè reciperet, vsque ad Tyberim deductum, adie-
cto pondere ne vnquam emergeret, in fluuium proiectum est:
atque ex rebus quæ acciderant, Tyberinus Tractitiusque ap-
pellatus est. Lampridius in Heliogabalo: Tractum est cadaver
eius etiam per circi spatia prius quàm in Tyberim præcipita-
retur. Appellatus post mortem Tyberinus, & tractitius, &
imurus.

Traditor,

Traditor, *παραδοτής*, proditor. Cor. Tacitus lib. 20. Quin po-
tius interfecto traditore, fortunam virtutemque suam malo o-
mine exoluerent.

Traditor. Fab. Victorinus in 1. Rhetor. Cicer. Rhetor est qui
docet literas, atque artis traditor est eloquentiæ.

Tragædiographus, Tragicus. Vide Comædiographus.

Tragopogon, *τραγοπόγων, κόμιν*: Gal. barbe de bouc: Ital. bar-
ba di becco, barba di prete, Saffefrica in Hetruria, & herba liz-
za Paduæ. Plinius lib. 28. Est (al. melius estur. est enim *ἐδύμνος*
ac edulis, vel teste Dioscoride) & Tragopogon, quem alij co-
men vocant, caule paruo, foliis croci, radice longa, dulci, super
caulem calyce lato, nigro. falsum id quidem: sed semine nigro,
legendum. & Dioscor. *καρπὸς μέλας*.

Traiectitius, vt traiecitia pecunia. D. lib. 22. Tit. de nautico
fœnore l. 1. Modestinus: Traiecitia ea pecunia est, quæ trans
mare vehitur: cæterum si eodem loco consumatur, non erit
traiecitia. Infra, nautica pecunia.

Trames translata, vt generis trames. Gellius lib. 13. cap. 18.
Videtur igitur hanc partem familiæ, quæ ex minore Catonis fi-
lio progenita est, non solum generis ipsius tramitibus, sed tem-
porum quoque differre.

Tranquillissimè: Suetonius in Augusto: Auus municipali-
bus magistris contentus abundante patrimonio, tranquillif-
simè vixit.

Transfiguratio, *μεταχηματισμός*: Diomedes Grammat. lib. 1.
Per aliam tamen transfigurationem hæc verba quidem decli-
nare consueuerunt.

Transfretare. præter Plin. secund. Suetonius in Cæsare: secū-
dum superum mare Brundisium tetendit: quo Cōsules Pom-
peiusque confugerant, quamprimum transfretaturi.

Transfretatio, *nis, διαπόρδυσσις*, transgressus, siue trāgressio.
Gellius lib. 10. cap. 26. Propterea negat apud scriptorē idoneum
(quasi non sit idoneus Sallustius) aut nauium transgressum re-
periri posse, aut pro transfretatione transgressum.

Transgressus, *nis*, trāgressio. Gellius. li. 10. cap. 26. A finio Pol-
lioni C. Sallustius iniquè dignus nota visus est, quod in primo
historiarum maris transitum transmissumque nauibus factum,
transgressum appellauit. Rectè verò sed translata. vide cætera &
in voce transfretatio.

Transgressiua verba, quæ formam suā, i. primæ regulæ decli-
Yy. ij.

nationem, seruare non possunt. Tempore enim præterito perfecto, specie tam absoluta quàm exacta, transeunt in formam passiuorum & deponentium, quæ quidam ideo Mixta appellarunt. Sic ab eo quod est audeo, ausus sum, es, est. Item in exacta specie, ausus eram, eras, erat. Item gaudeo, & similia: Diomedes Grammatices lib. 1.

Transfusio debiti, vide Nouatio.

Translatiçie, defunçtorie, ἀφοσιώσεως ἐνεκα, ac dicis causa. Papinianus D. lib. 36. Tit. 1. l. 55. Sed nec illud translaticie omittendum est. Sic & vsurpatur infra l. 1. de iure patr.

Transnominatio, μετανομία, Diomedes Grammat. lib. 2.

Transponere pro transcribere, μεταγράφειν. Gellius libro 6. capite 9. Locum istum totum huc, ex Pisonis annali, transposuimus.

Transportatio. Seneca de Consolat. ad matrē cap. 6. Omnes autem istæ populorum transportationes, quid aliud quàm publica exilia sunt?

Transsumptio, μετάληψις. Diomedes Grammat. lib. 2. μετάληψις, est per trāssumptionem dictionum, proprietatis dilatio, vel dictio gradatim ad propriam significationem descendens: vt, Speluncis abdidit atris.

Transuectio, παρέχσις, quæ fit vehiculis trāsportatio. Plinius in Panegyrico: Itaque non vt ante immanium transuectione faxorum vrbs tecta quatiuntur.

Tributorius, vt actio tributoria, apud Vlpianum D. libro quartodecimo. Tit. 2. l. 11. qua quis in tributum vocatur. vide Titul. 4.

Tributor, is, νομοδός. Apuleius in Hermetis Asclepio: Sic & mundus præstitor est, & tributor omnium, quæ mortalibus videntur bona.

Tributiones prædij, i. tributa ac pensiones. D. de Pactis l. 52. si quas summas propter tributiones prædij pignori nexi factas creditor soluisset.

Tricenarius, i. triginta annorum. Seneca Controuersiarum libro tertio in 3. Lex: Cum filio tricenario pater patrimonium diuidat. Ibidem: Nec tricenario quidem filio adoptare licet.

Trifariè, τριχῶς, trifariam. Diomedes Gram. lib. 1. Trifariè ordinantur.

Triones. Gellius libro 2. cap. 22. Sed ego quidem cum Lælio & M.

& M. Varrone sentio: qui Triones rustico vocabulo boues appellatos scribunt, quasi quasdam teriones, hoc est, arandæ colendæque terræ idoneos. Itaque hoc sydus, quod à figura posituræque ipsa, quia simile plaustrum videtur, antiqui Græcorum ἀμείζων dixerunt: nostri quoque veteres, à bubus iunctis, septētriones appellarunt, id est à septem stellis, ex quibus quasi iuncti triones figurantur.

Triorches, τριόρχης: vel τειόρχος Aristophani, Millo Marcello. Cui accipitrum principatum tribuit Aristoteles: ob id quidam, eum qui à nobis Austour, vel Autour (id est Astur Iulio Firmico) Triorchem esse arbitrati sunt. Sed Plinio Triorches est Buteo. Scribit enim libro 10. cap. 8. Triorchem à numero testium, cui principatum in auguriis Phæmone dedit: Buteonem hunc appellant Romani, &c. Nostris Buteonem exponimus Buzart: vel Buze, licet alii Circum esse malint. Triorches Aristotelis, solus accipitrum omni tempore apparet. At id Plinius Æsaloni tribuit. non erit igitur Astur: nisi fortè id in Græcia. Si quidem accipitrum solus apud nos semper conspicitur, qui Eimerillon appellatur (qui accipitrum minimus, alioqui falconi similis) Italis Smerlo, vel Smeriglio: Germanis Smirle, vel Mirle: Hesychio Triorches etiam κερχίλης vocatur.

Triplicatio, τριπλασιασμός. Vlpianus Digestorum lib. 44. Tit. 12. Sed & contra replicationem solet dari duplicatio, & cōtra duplicationem replicatio.

Triplicatio, τριπλασιασμός. Macrobius Commentariorum libro 1. capite vicesimo. Secundum triplicationem cum septimæ partis adiectione.

Tristissimus, superlat. Seneca Controuers. l. 1. Ambo tristissimam egimus vitam. Spartianus in Adriano: ingruente tristissima valetudine.

Tristitudo, tristitia, λύπη. Apuleius in Apolog. Nec tam lætū quod non possit ad tristitudinem intelligi.

Triticum, vide Frumentum.

Tritissimus, superlat. à tritus. Seneca lib. De vita beata c. 1. At hic tritissima quæque via & celeberrima maximè decipit. id est, vsitatissima.

Triton, vide Thyunnus.

Trochilus, τροχίλος (scribitur & τροχίλος vel τροχίλος à τρέχειν currere) rex auium. Vide Regaliolus. Est Trochilus auis aquatica (vt Trochilus Niloticus) de qua confusè cum
Yy.iii.

rege auium scripsit Plinius lib. 8. cap. 25. de crocodilo: Hunc futurum cibo piscium, & semper esculento ore, in litore somno datum, parua auis, quæ trochilos ibi vocatur, rex auium in Italia, inuitat ad hiandum pabuli sui gratia, &c. Trochili aquatici multæ species: Trochilus siue Pluuiorum rex, *λαδκόσιπτος* notis albis compūctus, gallicè Plouuier appelleur: roy des plouuiers, *τροχιλομήτεα* Aristoteli, qui & *νομιλίως* dictus Oppiano & Hesychio. Et trochilus maior *κόρυθος* appellatus (quorundam Vanellus, ob cirrhum) Et Pluuius minor, Gallis vn Guillemot, Northmanis vne petite: *σφόρα* & Hesych. Trochilus ille familiaris crocodilo *κλαδαιόρυχ* (à motu & concussione rostri) ab Æliano vocatur. Etiam ex trochilis est, auis quæ à Sabaudis collarin nominatur. Vide Oppianum libro 2. de Aucupio. Sunt autem trochili nostri coloris cinerei, turture maiores: quibus tamen pennæ luteis iisque obscuris maculis conspersæ sunt (ob id quidam pardali nomine vocarunt) ternisque tantùm digitis insunt, vt picæ marinæ, illisque cura prælonga. Ob similitudinem gallinulis adnumerantur.

Trogon, *τρογων* (à voracitate) Gallis Croiset, Loxia Gesneri. Auis vel rostro insignis, quod sola omnium decussat transuersis mucronibus. Varii est coloris, hyemèque præcipuè mutabilis: cùmque æstate sileat, hyeme canit. Plinius libro decimo, capite decimo sexto: Hylas tradit noctuam, bubonem, picum arbores cauantem, trogonem, cornicem, à cauda de ouo exire: quoniam pondere capitum peruersa oua, posteriorè partem corporum fouendam matri applicent.

Tropicus, adiectiuum *τροπικός*, vt Tropica figura. Gellius lib. 13. capite vicesimo tertio: Tropica quadam figura mutationè vocabuli fecerint.

Trutta, (alius verò *τρώκτης* Æliani, id est Amia piscis) siue Trutta recentioribus, & Varius Isidoro (alius lupus varius) quibusdam Sario siue Fario Ausonii: aliis Salmo fluuiatilis (veteribus Latinis, Græcisque indictus, nisi sit *πυρέεις* siue *πυρέεις*, propter igneas rubræque maculas. Nam apud Athenæum libro octauo, *οἱ ἐν τοῖς ὀξυτάτοις τῶν ποταμῶν, ὡς πυρεῶντες*) Gallis vocatur Truite: Italis Trotta, vel Trutta, Truttala: Piscis est etiam in torrentibus rapidissimisque fluminibus viuens, quin & aduersum means ac subiens: cui parui salmonis figura (ob idque salmo fluuiatilis Plinii esse creditur) dorsum ex albo flauescit:

uescit: corpus paruis squamis contactum, & guttis rubris insignitum est. Fortè apud Æliano libro decimo septimo capite primo, Truttæ sunt, pisces illi quos dicit *τὴν χροῖαν κατὰ τὰς πύλας*, & vario colore notisque punctos esse. Diuus Ambrosius Hexæm lib. quinto, capite tertio. Piscium alii oua generant, vt ii quos Truttas vocant, & aquis fouenda committunt. Truttam vocat Plinius Valerianus libro quinto, De re medica cap. 43. Isidorus: Piscium nonnulli à colore appellatur, vt varii à varietate, quos vulgò truttas vocant. Est etiam truttarum generis piscis ille, qui in Lemano lacu capitur, vocaturque ab accolis Vmble: similisque qui umble cheualier nominatur. Vterque sine maculis: huic venter coloris argentei: illi verò aurei.

Truo auis, vide Onocrotalus.

Tubarius, *σαλπιγγοποιός*, qui tubas efficit. Tubariorum meminit Callistratus D. libro vltimo, Tit. sexto, lege sexta: inter eos quibus aliquam vacationem munerum grauiorum conditio tribuit.

Tuberes, ὄδνα Dioscoridi, *οἰδήματα τῆς γῆς*. & ὄδνα Theophrasto: Gall. Truffles: Ital. Tartuffi. Interpres Aristoph. ἐν νεφ. etiam *βολεῶδες* vocat.

Tubulatio. Apuleius Floridorum libro secundo: flexa tubulatio ligulæ.

Tumultuare pro tumultuari præter Plautum vtitur quoque Macrobius libro tertio Saturnaliorum capite decimo quarto, Populum Romanum obiurgauit, quòd Roscio gestum agente tumultuauerit.

Tumultuaria militia. Gell. lib. 16. capite 11. in quam & legabantur Proletarii.

Tumultuosissimus, superlatiuus. Seneca de Consolatione ad matrem capite 5. Atqui futuro se bello ante bellum parauerunt, compositi & adaptati primum, qui tumultuosissimus est, id est facile excipiunt.

Tunica interior, tunica lineæ quæ vulgò Camisia. Valerius Maximus, Nam si huius consilii mei interiorè tunicam consciam esse sensero. Tunica intima etiam vocatur. Gellius: Tunicam intimam nisi in locis tectis non exuit. Athenæus de Phryne loquens, *χρῶνιον ἐχέσασκον* nominauit, quam vocem pro muliebri solum tunica accipiendam, Lucianus in Lexiphane innuit, qui tamen sui oblitus, in Commentario *ὡς ἐπὶ ἐπιμισθῶ στυλόντων*, pro virili obtrusit.

Tunica etiam in tortorum instrumento. Seneca libro secundo Epistolarum in 14. Cogita hoc loco carcerem, & cruce, & equuleos, & vncum, & adactum per medium hominem, qui per os emergat, stipitem, & distracta in diuersum actis cruribus membra, illam tunicam alimentis ignium & illitam & in-textam.

Tunica intima, χιτώνιον ἐχέσπερον, tunica lineæ, quam (Camisiam vulgus vocat) indusium, intusium Varroni, χιτώνιον. Apud Gellium libro decimo, cap. 20. Tunicam intimam, nisi in locis tectis non exuit, ne sub cælo tãquam sub oculis Iouis nudus sit. Vbi de Flamine Diali.

Turbator pacis. Paulus D. lib. 49. Tit. 16. l. 16. Miles turbator pacis capite punitur.

Turbidè loqui, ἀσαφῶς λαλεῖν: cui contrariè planè & articulatè eloqui. Gellius l. 5. cap. 9. Atque is oris vinculo solutus per omne inde vitæ tempus, non turbidè, neque adhæsit locutus est, i. sine linguæ adhæsiōne locutus est.

Turdus piscis, (sic dictus à ventris turdi anis varietate, quam imitatur. Est enim ποικιλόσκητος) κίχλη, & Doricè κίχλα (rectè Nicander ποικύμον esse dixit. nam & improprie σαῖες dicitur & αἰολίη apud Athenæum libro 7.) Gallis Vielle: Prouincialibus, Italis Hispanisque Turdo. Piscis marinus est littoralis ac saxatilis, cuius multa genera: quæ tamen duobus cõcludi possunt dorfi differentia aut repandi, aut recti. Qui repandi ac incurui, auratæ non dissimiles aut sparò. Omnium in colore mirabilis varietas. Est enim cui dorsum fuscum, venter ex albo liuescens, Pinna ad branchias aureæ, ad podicem & in tergo flauæ, nigris cæruleisque maculis asperæ, & cauda lata maculis nigris & rufis insignis: reliquum corpus varium: vnde αἰολῆ dictus. Alius pauo dictus, maior: cui color ex viridi cæruleus. Tertius varius admodum, viridis tamen magna ex parte punctisque purpureis cæruleisque distinctus. In Prouincia Minchia di Re appellatur. Quartus cui dorsum nigrescit: pinna viridis. venter cum lateribus flauus. à nostris Perroquet, i. psittacus, nominatur. Quintus Gobioni flauo similior, aurei coloris. Sextus illi similis, sed huic non alba illa lineæ ad caudam producta, sed cærulea. Septimus, qui Tralliano & Athenæo κελῆς, (aliisque κίρῆς, quia κίρῆς giluuusque est) Prouincialibus Cero: cuius magnitudo cubitalis, dorsum aureum viridibus maculis conspersum: venter candidans. Octauus septimo similior, sed discre-

discretus multis in ventre lineis sese interfecantibus. Octauo nonus similis, sed distinguitur longa lineæ candida. In Gallia Narbonensi Menestrier appellatur à Tibicinis versicole habitu: ab aliis Bille, & Gaian. Decimus viridis est: in branchiis, ventrisque pinnis color purpurascens: in ventre ex albo flauus. Undecimus maximus, rubricæ coloris: qui Monspelienfibus Auriol vocatur. Vltimus peculiariter Vielle à nostris appellatus, item varius, cui caput cæruleum, dorsum virescens: lineæ ad caudam porrecta viridis cum macula rotunda circa caudam: reliquum corpus rubescens. De turdis Columella lib. 8. c. 16. Plin. lib. 32. c. 11. Oppianus Halieut. lib. 4.

Turdus (à voce qua trutilat) κίχλα, & Hefychio ἰχλα (apud Epicharmum κίχλας Doricè, pro κίχλας Gallicè Tourd: Italicè Tordo: Hispanicè Tordo & Zorzol: nunc vulgo Græcorum Schinopoulli, id est auis lentisci: & myrtopoulli, quod lentisci ac myrti baccis pascantur. Turdi multa genera: Turdus visciuorus ἰξοβόρος Aristoteli, siue ἰξοφάγος Athenæo: Gallicè griue, & Sabaudicè griue sifalle: Italicè viscada vel viscardo: dresfo, drexano Venetiis: Turdela Isidori. Picæ hic magnitudinis est ac visco vescitur: quod & stercore reseminat. Vide Theophrast. De causis lib. 2. c. 23. Athenæum lib. 9. Plin. lib. 16. c. 44. Est & turdus visciuorus minor. Turdus pilaris, τερχῆς Aristot. Gallicè Litorne, griue velue: Italis schiron, & faitò aliquibus viscada. Turdus Iliacus, ἰλλῆς, vel ἰλιάς, & τυλάς apud Athenæum: Gallicè Mauuis, Trasse: Italicè Maluizo. hic minimus est.

Turpis, φάκαινα Aristoteli, & φῶκῆ Hefychio: Galli vocant Marsouin (i. maris suem: at Polybius ὑδὸ θαλάττονον thunnū appellauit: & alius χῆρες Straboni, vide Porcus marinus) ab obesitate, & capite oculisque quasi suillis: Hispani Marsopa, vt Vascones Marsupa. Delphini similis est, sed minor, verum dorso latiore: cuius color ex cæruleo liuescit, & sub ventre albicat, cauda verò lunata est. De turfione Aristot. lib. 6. Hist. c. 12. & Plin. l. 9. c. 9. Delphinorum similitudinem habent qui vocantur turfiones. Distant & tristitia quidè aspectus, abest enim illa lasciuia, maximè tamen rostris: canicularum maleficientiæ affsimilati. Sic enim legendum.

Turpis piscis, vide Pastinaca.

Tusilago, Tussicularis Cælio Aureliano, βήχιον: Gallis Passadane: Italis Farfara, farfarella: vnghia di cavallo, & Pecca di

mula Patavii. De ea Plinius libro vicesimo sexto, capite 6. V. bi fallò sine caule, ac flore prodidit. Floret enim antequam folium emittat: nec vnquam flos cum folio videtur, licet ita depingatur à Matthæolo.

Tutela nauis. Seneca epist. 77. Nauis bona dicitur, non quæ pretiosis coloribus picta est, nec cui argenteum aut aureum rostrum est, nec cuius tutela eboze celata est.

Tutela nauis, nauis signum (vt Dei tutelaris) proræ impostum, *νεὴς ἐπισημοῦ.* Ouid. Tristium 1. Et pictos verberat vnda deos Nauis tutelam. Silius Ital. Tutelæque deùm fluitant. Seneca Epist. 77. Nauis bona dicitur, non quæ pretiosis coloribus picta est, nec cui argenteum rostrum est, nec cuius tutela eboze celata est. Vide Brodæum Miscell. lib. 1. cap. 10.

Tympanus, *τύμπανον*: Gallis Pie-griesche. Auis est, quæ à cornice occiditur, inquit Aristoteles Historiæ animalium lib. 9. capite 1.

Typha, *τύφη* Theophr. & Dioscor. Gallis masse, & rouseau: Italis mazza forda. Eius enim paniculæ quæ *ἀθήνη* flos si aures intrauerit, exurdat. Eadem panicula oleo imbuta, & accensa facis vsum suppeditat.

Tyrocinium pro rudimento. Hirtius De bello Africo, Atque hæc propter exercitus sui præsentis paucitatem, & tyrocinium præparauerat, id est imperitiam.

V*acans mulier,* vidua. Marcianus Digestorum lib. 48. Tit. 6. l. 5, Qui vacantem mulierem rapuit, vel nuptam, vltimo supplicio punitur.

Vacatio malorum pro eo quod est vacuitas. Seneca Epist. 86, Non enim diminutionem malorum in bono viro intelligo, sed vacationem: nulla debent esse, non parua.

Vacillatio, præter Quintil. Suetonius in Claudio, Non sine fœda vacillatione discurrens.

Vacuus rerum, vt literæ vacuæ rerum. Tacitus lib. 15, Composuitque ad Cæsarem literas, quasi cōfecto bello, verbis magnificis, rerum vacuas.

Vacuo utero mulier, quæ prægnans non est. Vlpianus D. libro 29. Tit. 2. l. 30.

Vacue-

Vacuefacere, vacuare, *κενοῦν.* Macrobius Saturnaliorum lib. primo, capite secundo, A Prætextato veniam postulando, mihi in cœna vacuefecisti locum. Ibidem lib. 7. cap. 12, Venas inedia vacuefacit.

Vale atque *salue:* siue, Salue æternùmque vale: vel, Aue atque vale, dicebant nunquam visendis, vt mortuis: quod Virgilius vocat, extremum affari. Plautus in Curgul. Ego, inquit, abeo. vale atque salue. Virgilius Ænæidos vndecimo, Salue æternùm mi maxime Palla, Æternùmque vale. Catullus in fratris tumulo, Atque in perpetuum frater aue, atque vale. Et in inscriptionibus antiquis sepulchrorum talis saluatio visitur. Homericus Achilles sic Iliados *ψ, χαῖρε μοι ὦ Πάτερ ἄλλε καὶ εἰν αἰῶνα δόμοισι.*

Valentia. Macrobius Comment. 1. 2. c. 14. Vt medicus, vt exercitator corporum, sanitatem vel valentiam, quam ille ægris, hic luctatoribus præstat.

Valetudine prosperrima vsus est, Suetonius in Vespas.

Vapor pro tepore ac calore. Plinius libro 9. cap. 10. de testudinibus, In tantum fallit oblitus sui, vt solis vapore siccato cortice, non queant mergi. Et capite 38, Ac modico vapore terreri. Rursus lib. 15, Mustum incoquitur vapore lento. Quin & lib. 2. Molliri eis creditur solis vapor geminatus ardore syderis.

Vastitudo pro vastitate ac corporis mole. Gellius libro quinto, capite decimoquarto, Is vnus leo corporis impetu, vastitudine, terrificoque fremitu.

Vaticinatrix, *ρησομωδός.* Pomponius Lætus de magistr. Romanorum, Fauni soror Fatua vaticinatrix, ab ea vates Fatuarii (lege fatuari ex Iustino Histor. lib. 43.) dicuntur.

Vber homo, *εὐεφής,* bene curatus & obesus. Gellius libro quarto, cap. vltimo, Cùm equitum censum agerent, equum nimis strigosum & malè habitum, sed equitem eius vberimum & habitissimum viderunt.

Vberare, fœcundare. Plinius Panegyrico, Et cœlo quidem nunquam benignitas tanta, vt simul omnes terras vberet, foueatque. Palladius 11, Hoc coitu steriles arbores vberantur. Apud quem vberatus participium.

Vbi me illius vite ferina iam pertesum est. Gellius libro quinto, capite 14.

Vestigalis ager. D. li. 6. T. 3. l. 1, Agri ciuitatū alii vestigales vocantur, alii non. Vestigales vocantur, qui in perpetuū locantur.

Zz. ii.

id est hac lege, ut tandiu pro his vestigal pendatur, quandiu neque ipsis qui conduxerint, neque his qui in locum eorum successerunt, auferri eos liceat. ἑμφορευτικός, Amphiteucarius etiam vocatur.

Vecturas factitare, βασύζων. Gell. lib. 5. c. 3. Protagoram aiunt victus quærendi gratia in mercedem missum, vecturasque onerum corpore suo factitauisse: quod genus Græci βασύζωντας vocant, Latine baiulos appellamus.

Vehemens dea, ut δεινή θεά Homero. Catull. ad Licinium, Ne pœnas Nemesis reposita à te: Est vehemens dea.

Vehicularis, ὀχηματικός. Hermogenianus Dig. libro ultimo, Tit. 4. l. 1. Patrimonii sunt munera rei vehicularis, item nauicularis, decemprimatus.

Vehicularius, adiect. Spartian. in Antonino, Vehicularium cursum summa diligentia subleuauit.

Vehicularium munus, personale munus vehicularis cursus ad tabellarios publicos transmittendos per ciuitates instituti. Dicitur & cursus publicus. Spartianus in Seuero, Post hæc cum se vellet commendare hominibus, vehicularium munus à priuatis ad fiscum traduxit.

Vellens, adiect. à vellus. Asconius Pædian. in Orat. 2. in Verr. Et crumenæ velleæ, & scortæ.

Venam soluere (& apud Tacitum venas exoluere) venam ferire atque incidere. Gellius libro 10. c. 8. Fuit hæc quoque antiquitus militaris animaduersio, iubere ignominie causa, militi venam solui, & sanguinem mitti.

Venaliter. Seneca De beneficiis libro 2. Quod adeò non est committendum, ut etiam si quis coram nobis narrabit, respondendum sit, dignissimus quidem ille est maioribus beneficiis, quæ ego magis velle me scio præstare, quàm posse. Et hæc ipsa non venaliter, nec ea figura, qua quidam reiiciunt, quæ magis ad se volunt attrahere.

Venalitiarius, adiect. ut apud Vlpianum D. lib. 32. Tit. 1. l. 73. Venalitiariam exercere.

Vendicator, προαποτιής, προαποτιτικός Aristoteli. Cor. Tacitus lib. 17. Famæ nec incuriosus, nec vendicator.

Venena translata de insulis ineptisque scriptis (ut Annales Volusi, cacata charta Catul.) quæ velut venenū lectorem vel auditorē malè cruciāt atque enecant. Catull. in Epigr. ad Licin. Nam si luxerit, ad librariorum Currā scrinia, Cæsius, Aquinos, Suffenum,

Suffenum, omnia colligam venena, Ac te his suppliciis remunerabor. Idem in fund. Sextianus dum volo esse conuiua Orationem minantium petitorum Plenam veneni & pestilentie legit. Sic virus appellat Horatius in 2. Epist. ad August. Defluxit numerus Saturnius, & graue virus Munditie pepulere. At in 1. Serm. de inepto scurra dixit. Proscripti regis Rupili pus, atque venenum.

Veneor. Vendo vendidi. Passiuum Veneo venij. Est autem apud Veteres veneor, venditus sum: ut apud Plautum: Egone illi veneor? Titianus etiam de Agricultura primo: Nam id melius emitur, quàm veneatur. Cicero Causarum 13. Re vendita, iterum empta. Vnde manifestum fit, venita non dici, sed aut venditata, aut vendita, ut Cicero: Possessiones redimi eas postea pluris venditis: Ex Diomede Grammatices lib. 1.

Veneratus Passiue. Gellius lib. 15. cap. 13. Dignor quoque, & Veneror, & Confiteor, & testor habita sunt in verbis communibus, sicut illa in Vergilio dicta sunt: Cursusque dabit venerata sacerdos.

Venerabiliter, ἀδυσίμως. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 11. Seruius his dictis venerabiliter assensus, obtulit.

Venerius. pro salaci ac Veneri dedito, ἀπεροισιαστικός, i. libidinofus. Gellius lib. 7. cap. 8. Delphinos Venerios esse & amafios, non modò historie veteres, sed recetes quoque memorie declarant. Ibid. delphini amatores flagrantissimi. De quo & elegantissima Plinij epistola lib. 8.

Venetus etiam de Mantuano dicitur, ut apud Macrobius Satur. lib. 5. cap. 2. de Virgilio, quem constat Mantuanum fuisse: Vnde Veneto, rusticis parentibus nato, inter sylvas & frutices educato, vel leuis Græcarum notitia literarum.

Venia donare in præteritum. Suetonius in Domitiano: Scribas quaestorios negotiantes ex consuetudine, sed contra Clodia legem, venia in præteritum donauit.

Venialis qualitas. Fabius Victorinus in 1. Rhetor. Cicer. Quoniam nihil est quo se defendat, debet factum fateri, sed veniam postulare. quæ est qualitas venialis, quam concessione Cicero vocauit.

Venter pro fœtu prægnantis. D. lib. 5. Tit. 4. l. 3. Antiqui libero ventri ita prospexerunt, ut in tempus nascendi omnia ei iura integra referarent. Et lib. 25. Tit. 4. l. 3. Qui ventri substitutus est, vel institutus, si ventrem seruare velit, audiendus est.

Ventosissimus, inanissimus. Apuleius in Apologia: Ut olim Vlyxis focij thesaurum reperisse arbitrati sunt, cum vntrem vntotissimum manticularentur, i. vento plenissimum.

Ventris illuuias, ventris profluuium, *διάρροια*. Sext. Aurel. Victor in Vespasiano: Deinde ventris illuuiie fessus, & assurgens, stantem ait imperatorem excedere terris decet. Vbi mendosè ab Aldo editum ingluuie. Suetonius hoc sic extulit: Aluo repente vsque ad defectionem soluto, imperatorem aut stantem mori oportere.

Ventralis. Macrobius satur. lib. 7. cap. 8. Ventralis humoris alluuiio.

Ventris compressio. Gellius lib. 16. cap. 3. Ea ventris compressione esuritionem posse depelli creditum est.

Venundare sub lege, i. sub latæ legis conditione. Suetonius in Augusto. Neque aut crebrius, aut perfidiosius rebellantes grauiore vnquam multatus est pœna, quàm vt captiuos sub lege venundaret, in vicina regione seruirent, neue intra 30. annum liberarentur.

Ver translata, vt ver ætatis. Ouidius 1. Metam. Ætatis breue ver. Catullus ad Mallium: Iucundum cum ætas florida ver ageret. Et Grecè *ἔαρ βίου*. Pópeius Macer, *Παλιεὶ δὲ νέαι φέρες, ἐστὶν ἡμῖν τὸ ἔαρ παντὸς βίου*.

Verba agentia, i. Actiua. Gellius lib. 18. cap. 12. Verba autè patiendi pro agētibus in omnibus ferme veterū scriptis reperiuntur.

Verba rotunda. Gellius lib. 16. cap. 1. Quoniã verè atque luculentè dictum, verbis que est breuibus & rotundis vinctum.

Verbena, *περιστερών*. Eius duæ species. Prima Verbena recta Dioscoridis, Gallis Bugle: Italis Columbina. Secunda verbena supina, (quam Plinius Verbenacam & saguina vocat) *ἰεραβότλη*, Gallis Verucine: Italis Berbena, berbenaca, Herba de S. Giouanni. Vide *περιστερών* in nostro Lexico.

Verbis inuersis loqui, *παρὰ βλήθη ἀγορεύειν* Homero. Apuleius in Apologia: Ac primo quidem voluntatem meam verbis inuersis periclitabundus, quoniam me viâ cupidum, & conuersum ab vxoria re videbat, orat saltem paulisper manere.

Verbigerare, verbis agere ac conflictari. Apuleius in Apologia: Nimis multa oratio est, si velim memorare, quæ ego cōtrâ responderim, quandiu & quotiens inter nos verbigeratum sit.

Verecundiam pulsare, incutere pudorē Horatio. Papinian⁹ D. l. 34. Tit. 1. 8. Alimentorū verò præbēdorum necessitas oneribus

ribus menstruis atque annuis verecundiam quoque pulsantibus astringitur.

Vereus reprehensionem, Suetonius in Claudio.

Veretillum, paruū veretrum. Est & veretillum, inter purgamenta marina virilis pudendi magnitudine ac specie, *πολύεδαυρα* Epicharmo apud Athenæum, *θαλάττον αιδεῖον*, Italis Cazo di mar: Græcis *φολι*. Apuleius in Apologia: At quæsisse me fingeretis ad illecebras magicas, duo hæc marina, veretillū (malè in impressis varetillā) & virginal. Disce enim nomina rerū latina. Est verò Virginal, & marinū eiectamētū, Italis Pota di mar: Græcis *μογι*, species que *τῶν ἀκαλυφῶν* atque viticarum maris.

Verisimiliter, *πιθανῶς*. Apuleius in Apologia: Tam rudes vos esse omnium literarum, omnium, denique vulgi fabularum, vt ne fingere quidem possitis ista verisimiliter.

Veritates Pluraliter etiam dicitur. Gellius lib. 18. cap. 7. Veritates plerunque fortiter dicere.

Veritum impersonaliter. Gellius lib. 15. cap. 13. Veritum autè, sicut puditum, & Pigitum, non personaliter per infinitū modum dictū esse, non à verustioribus tantum videmus, sed à M. quoque Tullio in 2. de finib. Primum, inquit, Aristippi Cyrenæici, eorumque omnium, quos nō est veritū, in ea voluptate, quæ maxima dulcedine sensum moueret, summū bonam ponere.

Verò, pro verè. Gellius lib. 6. cap. 8. Verone, an falsò, incertū.

Verfari inter manus hominum. Pomponius de Origine iuris D. lib. 1. Nec verfantur omnino scripta eorū inter manus hominum. Contr. minus frequentari, Ibid.

Versus æquidicus, *ἰσόλεκτος*, qui singulis propositionibus ἀντιδέτους apparat dictiones: vt, Alba ligustra cadūt, vacinia nigra leguntur. Albis enim ligustris vacinia attribuit, & cadentibus legenda assignauit. Ex Diomede Gram. lib. 3.

Versus æquinoctius, *ἡ χεῖνός*, Echoicus Seruio: in quo sonus vltimæ syllabæ congruit penultimæ: vt, Grata malis lis. Ex Diomede Gram. lib. 3.

Versus delubris Victorino, *μείεος, σκάζων χαλίμβος* Diomedi Gram. lib. 3. & *τελείμβος* Victor. qui in vltima cōclusionē oratiūcula, vel syllaba fraudatur, vel tēpore deficit: vt apud Homer. *τρώες δὲ ἐρήγησαν ὅπως ἴδον αἰολον ἔφιν*. Cui opponitur *δολιχεὸς* siue *ἐπίουρος*, vel *μακροσκαλῆς*, vel *ὑπερμηκῆς* Eustathio.

Versus fistularis, vide fistularis.

Versus fluxum, qui soluto modo & vulgari metro vacillans quatitur: Diomedes Gram. lib. 3.

Versus fragosus, τραχὺς, χαλεπὸς, μινυεὶς, confragosus Quintiliano: qui illeuigato sono & incondito variatur, vt author Diomedes Gram.lib.3.

Versus hiulcus siue *exilis*, λωγμὸς, σφικώδης, vel σφικωδής Eustath.cuius in media parte contra legem syllaba correpta: vt, Non mihi diuitiæ, sed est mihi, &c. Et ille Homericus, Οὔτοι ἀπόβλητον ἔπος, ὅ, π' κεν εἶπω. Ex Diomede Gram.lib.3.

Versus illibatus, ἀπληγής: qui non aucta vel minuta, aut amputata syllaba vitatur, sed integra & plenissima dictione formatur: vt, Depresso incipiat iam tum mihi taurus aratro. Ex Diomede Gram.lib.3.

Versus iniugis, ἀσυνώδετος, qui nulla coniunctionis syllaba copulatur: vt, Tectum angustum, ingens, centum sublimis columnis. Ex Diomede Gram.lib.3.

Versus æquiformis, ἰσόχημος: qui non composita, sed simplici figura ostentatur: vt, Vrbe fuit media Laurentis regia Pici.

Versus mutilus vel *truncus*, ἀκέφαλος, βραχυκέφαλος. Eustath. qui in principio amputatur, & literam vel syllabam amittit, vel tempore deficit: vt, Fluuiorum rex Eridanus, apud Virgil. & apud Homerum, ἔπειδ' ἠ νηῶς τε τῆ ἐλλήσποντον ἴκοντα. Lege Diomedem Gram.lib.3.

Versus Rhopalus, Vide fistularis.

Versus reciprocus Diomedi Gram.lib.3. versus recurrens siue retrogradus, ἀντίστροφος: vt, Esse bonus si vis, cole diuos optime Panfa. sic recurrit: Panfa optime diuos cole, si vis bonus esse. Hic in precurfu hexameter est, in recurfu Sotadicus. Et hic cōuertitur, Volo liber tua prædicentur acta. Quin hoc hexameterum per hexametru recurrit: Musa mihi causas memora quo numine læso.

Versus sonorus, ἰχνηδός, qui crepitat pronunciatione fragosa, & exultantem informat dictionem: vt, At tuba terribilem sonitu procul are canoro Increpuit: Ex Diomede Grammatices lib.3.

Versus teres, κικλοτερής, qui volubilem & eohærentem continuat dictionem: vt, Torua mimalloneis implentur cornua bombis. Ex Diomede Gram.lib.3.

Versus vocalis, φωνητικός, qui per alta producta locutione, sonantibus literis vniuersam dictionem illustrat: vt, Portus ab accessu ventorum immotus & ingens, Ipse sed horrificis iuxta sonat Ætna ruinis. Diomedes Gram. lib.3.

Versus

Versificus, *Versificus*, poeta maximè epicus. Fab. Victorinus in primo Rhetor. Cicer. Nam aut propter negotia exponenda sumitur, quod est Comœdiographorum, vel Tragœdiographorum, vel propter personas. Versifici verò in vtroque versantur Nam Virgilius, &c.

Versificatio. præter Quintil. vtitur & Probus in Catholicis: Quæ sola versificatio est oratoribus deuitanda.

Versutissimus, Superlat. Velleius Paterculus histor. lib. 2. Germani in summa feritate versutissimi, natumque mendacio genus.

Vespa. Plin. σφῆξ Aristot. Gal. Guespe: Ital. muscone.

Vestitor, magis vestitus, ἱματιστέρος: cuius superlat. vestitissimus apud Columel. Apuleius in Apologia: Hercules paulo prius quàm in cælum ob virtutes ascitus est, neque vna pelle vestitor fuit, neque vno baculo comitator.

Vestitor, qui vestes facit, sartor. Lampridius in Alex. Seuero: Ita vt annonas non dignitates acciperent fullones, & vestitores & pictores.

Veternosissimus, Superlat. Seneca Epist. 83. Ego nõ redigo ista ad legem Dialecticã, & ad illos artificij veternosissimi nodos.

Via. Viarum quædam publicæ sunt, quædam priuata, quædam vicinales. Publicas vias dicimus, quas Græci βασιλικὰς nostri Prætorias, alij Consulares vias appellant. Priuata sunt, quas agrarias quidam dicunt. Vicinales, quæ in vicinis sunt, vel quæ in vicos ducunt: Vlpianus: D. lib. 43. Tit. 8. l. 2. Ibid. viæ rusticæ: Viæ vrbicæ.

Viam aperire, est ad veterem altitudinem latitudinemque restituere. Purgare viam propriè dicitur, ad libramentum proprium redigere, sublato eo, quod supra eam esset. Vlpianus D. lib. 43. Tit. 11. l. 1.

Viatim, Aduerb. teste Diomede Grammat. lib. 1.

Viburnum, vide Spiræon.

Vice sua quisque, i. singuli vicissim. Gellius lib. 18. cap. 13. Tescerulas in medium vice sua quisque iaciebamus.

Vicesimatio. Iul. Capitolinus in Macrino: Quædo eos centesimaret, qui digni essent decumatione, atque vicesimatione.

Vicinium, vicinus locus, vt apud Senecam, in vicinio versari. Plinius lib. 2. cap. 16. Perinde confessum est motum augeri, quandiu in vicinio sint terræ. Vbi malè in editis libris in vicino.

Victoralis, Adiect. Iul. Capitolinus in Galieno: Populumque

AA. j.

quali victorialibus diebus ad festiuitatem ac plausum vocauit.

Victus. Verbo Victus continentur, quæ esui, potui cultuque corporis, quæque ad viuendum homini necessaria sunt. Vestem quoque victus habere vicē Labeo ait: Cætera quoque, quibus tuendi curandique corporis nostri gratia vtimur, ea appellatione significantur. Vlpianus D. de verborum signific.

Vitualis, βιονικός. Apuleius lib. de Dogmate Platonis: Inferiora reguntur optimatum præstantia, & ipsa ministerium suggerunt victuale.

Viculus diminut. Flavius Vopiscus in Aureliano: in minimis nati sunt viculis.

Videndi verbo etiã vti solent Iureconfulti, cum modeste volunt ostendere quid sentiant, in iuris cõtrouersi quæstione. D. lib. 5. Tit. 2. l. 8. Si conditioni parere testator hæredem iussit. in persona filij vel alterius qui eãdem querelam mouere potest, & sciens id accepit, videndum ne ab inofficiosi querela excludatur. agnouit enim iudiciũ. Et lib. 13. Tit. 4. l. 10. Si post moram factã quo minus Capuæ solueretur, cũ arbitraria vellet agere, fideiussor acceptus sit eius actionis nomine, videamus ne ea pecunia, quæ ex sententiã iudicis accedere potest, non debeat.

Vigere in. Liuius in 2. bello Punico, Videret, vt, quibus lingua prõpta ac temeraria esset, æquè in pugna vigeret manus.

Vigilatè, vigilanter. Gellius lib. 3. cap. 14. Vigilatè atque attèntè verbum non probum mutauit.

Vinalis, Adiect. δινικός, δινικός. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 7. Si qua vinalis fortitudo in homine resedit.

Vinearj horti, D. de verbor. significat.

Vindemialis, τρυγητικός. Macrobius Saturnal. lib. 7. cap. 7. Nuper in Tusculano meo fui, cum vindemiales fructus pro annua solennitate legerentur.

Vincaperuinca, & Clematis Ægyptia Plinij, κλημάτις prima Dioscoridis: Gallis Peruenche, & Isæron: Italis Prouenca. Duplex est, floris cyaneï, & albi inodori Plinius lib. 21. cap. 11. Vincaperuinca semper viret, in modũ lineæ folijs geniculatim circundata. Topiaria herba: inopiam tamen florũ aliquando supplet. Hæc à Græcis Chamædaphne vocatur. Alia tamen lógèque diuersa Chamædaphne Theophrasti atq; Dioscoridis similisque Laureolæ: quã & ipse descripsit ex Dioscoride lib. 24. cap. 15. Rursus idẽ Plinius lib. 21. cap. 27. Et Vincaperuinca siue Chamædaphne. Vbi quas vires assignat, ventri cõpetunt. Iterũ Clema-

Clematidis Ægyptiæ lib. 24. cap. 15. & descriptio & facultas, eadem quæ Clematidis primæ Dioscoridis, quæ Vincaperuinca Plinio. Que Clematis secunda, suo loco.

Viola alba, λευκίον Theophrasti (nam Dioscoridis leucoion aliud est) de qua Plinius lib. 21. cap. 11. Florum prima ver nunciãntiũ, viola alba. Optimè representauit Fuchius. Matthæolus minus rectè inter narcissos retulit. Eius flos albus, ac herba cej coloris: radix bulbosã.

Violentißimè, Aduerb. Iustinus Histor. lib. 25. Inter cõfertissimos violentissimè dimicans, saxo de muris iactato occiditur.

Vireo, vide Chlorio.

Virescere pro pristinas vires recuperare, ἀναδυναμωδῆς. Furius poeta apud Gellium lib. 18. cap. 11. Increfcũt animi, virefcit vulnere virtus.

Virga sanguinea, vide sanguineus frutex.

Virgo maxima, Vestalium princeps. Suetonius in Domitiano: Corneliam virginem maximam absolutam olim, dehinc longo interuallo repetitam, atque conuictã defodi imperauit.

Virginalis, Fugæum, virginis pudendum, sed & inter marina. Vide Veretillum.

Virguncula. Seneca Quæst. natural. libro primo cap. vlt. Iam libertinorum virgunculis in vnum speculum non sufficit illa dos, &c.

Viridis animo ac vicens. Seneca Epist. 67. Claranum cõdiscipulum meum vidi: senem, sed me hercules viridẽ animo, ac vigentem, & cum corpusculo suo colluctantem.

Viriliores, quibus virilia maiora, bene nasati. Lampridius in Heliogabalo: Lauacrum publicum in ædibus aulicis fecit, simul & palam populo exhibuit, vt ex eo conditiones bene nasatorum hominum colligerent: Idque diligenter curatum est, vt ex tota penitus vrbe, atque ex nauticis monobelos quærent, sic eos appellabant, qui viriliores videbantur. Infrã vocat bene nasatos & maioris peculij.

Viripotens, præter Plautum Labeo D. libro 24. Tit. 1. l. 1. Quod vir ei quæ nondum viripotens nupserit donaerit, ratum futurum existimo. Et Papinianus D. libro 35. Tit. 1. l. 101. Cũ ea priusquam viripotens fieret vita decesserit. Est verò viripotens, quæ virum pati potest, D. libro 36. Tit. 2. l. 30.

Virum pati, vide Viripotens.

Vitator, ἰσ, φύλαξ. Apuleius de Deo Socratis: In rebus certis prospectator, dubiis præmonitor, periculosis vitator.

Visceribus suis vim inferre dicitur mulier, quæ sumpto medicamento foetum discutere nititur atque abortum facere. Vlpianus D. lib. 48. Tit. 8. l. 8. Si mulierem visceribus suis vim intulisse, quo partum abigeret, constiterit: eam in exilium præses provinciae exiget.

Viscum vel viscus, ἰξός (& ἰξία) Theophrasto, ut in Lexico ostendimus, in voce ἰξός: vbi error Plinij, ac Matthæoli detectus est) Gallis Glu, quia glutinosum: Italis Vischio, & Pania in Hetruria.

Vitex, ἄγνος vel λύγος: Gallis Lugdunensibus Poiurier, quia semē piperi simile: ob id & piper agreste dictum (in inscriptionibus attributis Dioscoridi: vbi & falsò Salix Amerina. Aliud enim Amerina, ut in Salice docui) in Officinis Agnus castus. vbi eius semina fraudulenter diuendunt cum pipere.

Vitiligo, cuius species λούνη, & ἄλφος, dicta nō à vitio aut vitulo, ut voluit Festus, sed à Vitis, vitilis, vitiligo, siue à vitis & ligo, quòd huius modi cutis vitium, vitis modo serpat. Sic ab imperus, impeto, impetigo: vel ab impete & ago, quòd pituitosus ac saluus humor qui impetiginis ac siccae scabiei causa est, impete agatur & efferatur ad cutim.

Vitiosissimus, Superlat. Velleius Paterculus secundo Histor. homine in omnia pecuniae quam recte faciendi cupidior, & inter summam vitiorum dissimulationem vitiosissimo.

Vitis sylvestris, alia quam labrusca (quæ ἄμπελος ἀγρία Dioscoridi, & εἰνάνθη ἀγρία Theophrasto) ἀθεαγέννη Theophrasti, ut in Lexico ostendimus. Quæ pingitur à Matthæolo pro vite sylvestri, est Solanum lignosum herbariorum, siue Dulcamara.

Vitis Alexandrina Plinij. lib. 14. cap. 3. (ex Theophrasto histor. lib. 3. cap. 17. cui ἄμπελος παρὰ Ἰδης, ut in Lexico ostendimus) vitis Idæa, ἀρκετοσάφλη Galeni lib. 7. κῆ τῶστος cap. 4. Gallicè Airelles, & Northmanis meis Mourets: Italicè Vua dolce, & vua dell' Orfo. Estque Myrthus Germanica Tragi: & Vaccinium nigrum Dodonæi.

Vitrea escaria. Paulus D. lib. 33. Tit. 10. l. 3. Vitrea escaria, & potoria in suppellectili sunt.

Vitulus marinus, Phoca, φώκη. Bocas Festo: Gal. veau de mer: In

In Gallia Narbenensi vedel de mar: Italis vechio marino: Genuæ ac Massiliæ bouis marini nomine appellatur. Est autem animal ἀμφίβιον vitulo terrestri (exceptis auribus, quarum loco ei exigua foramina) similis, cui caput breue paruumque pro corporis magnitudine, collum longius: oculi ardentes variis subinde coloribus: dentes serrati acuti, lupinis simillimi, nares vituli, pectus latum: à scapulis bini pedes veluti brachia, sine cubito, siue vlna breuissima cum manu indiuisa & distincta tantum quinque vngulis: corporis reliqua pars paulatim gracilescens bifidam caudam piscium maximè galeorum, æmulatur. Mugit etiam, coriòque tegitur duro ac pilis variis (maximè ex flauo nigricantibus, ut Venetiis obseruau) quorum hoc miraculum, quòd & in mortuis horrescant subrigendo Austro flante, semperque maris æstu recedente: concidant verò, ita ut nullos esse affirmes, spirante Borea, idque compertissimum. De eo Aristoteles Histor. libro 2. capite 1. & Plinius præcipuè libro 9. cap. 10.

Vituperones, vituperatores. Gellius libro decimonono, capite septimo, Quòd vituperones suos subducti supercilii carptores appellauit.

Viuacissimus, superlat. Carbones viuacissimi. Julius Capitolinus in Pertinace. Gellius libro 15. cap. 21. Cerua alba, eximia pulchritudinis, & viuacissimæ celeritatis. Idem libro 5. capite 2. Propè iam exanguis, è mediis hostibus regem viuacissimo cursu retulit. Flavius Vopiscus in Aureliano, A prima ætate ingenio viuacissimus.

Viuere pro lætam vitam agere apud Plautum, ab aliis quidè obseruatum: sed hæc omissa. Nonius Marcellus, Vitulantes veteres gaudentes dixerunt, sicuti qui nunc est in summa lætitia viuere eum dicimus. Catullus, Viuamus, mea Lesbia, atque amemus. Martialis, Posthume viue hodie. Ita quoque ζῆν apud Græcos: Agathias, πῆνε γέρον, ζῆθι. Cicero, quando viuemus.

Viuificare, ζωοποιεῖν. Apuleius in Asclepio Hermetis, Ignis solùm, quòd sursum versum fertur, viuificat.

Viuus ignis, id est ardens ac candens. Velleius Paterculus secundo Histor. Seruilia Lepidi vxor, quæ viuo igni deuorato, præmaturam mortem immortalem nominis sui pensauit memoriam.

Vltra ad personam relatum, ut ultra fœminam, i. supra fœminam, plus quàm fœmina. Velleius Paterc. Histor. 2. Ocio ac

mollicis penè ultra fœminâ fluens. Alibi, ultra barbarū promptus ingenio, i. ὑπὲρ τὴν βαρβ.

Vltramundanus. Apuleius lib. De dogmate Plat. Vnus summus, primus & solus ille, vlttramundanus.

Vltroncus. ἐκούσιος, ἀτόματος. Præter Senecâ Apuleius Florid. lib. 2, Vt virgo nobilis spretis iunioribus, ac ditioribus procis, vltronea sibi optauerit.

Vmbra, & scæna Plinio, σκίαινα: & σκιαδὺς (licet Plin. in Catalogo distinxerit) & σκιαδὺς apud Athen. lib. 7. vel σκιανίς, unde per apocopen σκινίς Galeno: vulgo Græcorum σκίον vel μιλπόπιον. Gallis Maigre, & Baionæ Borrugat (à verruca menti) Narbone Daine: Italis vmbriana. Piscis marinus est coracino similis, à quo discernitur ampliore magnitudine, in mento verruca, & aureo colore in lineis obliquis & obscuris, quæ aliarum videntur vmbra: unde & nomen. Ouid. Tum corporis vmbrae Lucentis. Vmbra verò fluuiatilis (quam ἑμαλλον quidam esse voluerunt. Vide Thymallus) in Gallia Narbonensi, Vmbra, & Lugduni Vmbre vt Allobrogibus. Piscis est ex trutrarum genere, cui dentes nulli: oculi patuli, cornea tunica aurca, pupilla nigra: branchiæ quaternæ. Aufon. in Mosella, Effugiens oculos celeri leuis vmbra natatu.

Vnanimiter. Vopiscus in Tacito, Et mihi hoc solùm obesse incipiat, quod me vnanimiter delegeatis.

Vnctum caput, quod diuitiarum argumentum. Lucilius, Hi, quos diuitiæ producunt, & caput vngunt. Catull. Cur quisquã caput vnctius referret. Facetè Cicero in 4. Verr. Ita palestritas defendebat, vt ab illis vnctior discederet, i. muneribus locupletior. Nam & vncti diuites dicuntur. Iuuenal. Sat. 8. vnctamque Corinthum.

Vndeicesimani, i. vndeicesimæ legionis milites. Cor. Cels. lib. 1, Otto ab Vndeicesimanis Quintanisque initio.

Vndeicesimanus. Hirt. De bello Alexandrino, Cognita re noctu cum v. cohortibus vndeicesimanorum egreditur.

Vnguentatus. præter Catull. vsus est Scipio apud Gell. lib. 7. c. 12. Nã qui quotidie vnguentatus aduersum speculũ ornetur, cuius supercilia raduntur, qui barba vulsa, fœminibusque subuulsis ambulet. Cæsar apud Suet. Licetiam omnem, inquit, passim lasciuiendi permittebat, iactare solitus, milites suos etiã vnguentatos bene pugnare posse.

Vnguella, diminutiuum ab vnguis, vngula, vnguella.

Diomedes

Diomedes Gramm. lib. 1. Vide Pistrilla.

Vngues Varroni, & Solenes Plinio, σαλλῶες (ab imbricis canalisque forma (siue αὐλοῖ, siue δόνακας, siue δάκτυλοι, siue ὄνυχες, Gallis couteaux: Northmanis nostris Manfotz, (aliis manchots: quia gladii capulum, id est manche, omnino repræsentant) Italis Cappe longe. Varro, In conchyliis quædam vocabula Græca sunt, vt peloris, ostrea: alia vernacula, ad similitudinem (dicta) vt pectunculi, vngues. Binis testis velut canaliculis clauduntur, in arenisque defixæ viuunt. Edules sunt apud nos cocti, Venetiis & in Græcia crudi. Horum tria genera, vnum in Northmania frequentissimum, cuius canaliculi siue imbrices cærulei, (Athenæo οὐρανοχρώματα & ῥαβδοτοί, id est virgati.) Hoc mare esse volunt. Aliud, fœminam albi coloris (μονοχρωμάτους appellat Athenæus. Plinius vnicolores.) Tertium oris patuli, cuius testæ exalbidæ: frequens in Illyria, rarius Venetiis, vbi vngues magni cappe da ferro vocantur. Minuti cappe da deo (quia digito exēptiles: aliæ nō nisi ferro) vngues quidē apud Athen. μακροκόρυλλους vocat Epicharmus, sed aliud apud Plin. conchæ longæ, vt expositū suo loco. Idem Plinius libro 32, capite 9. apud quem sic legendum, Purgatur vesica & pectinum, & vnguium cibo. Ex his mares alii donacas, alii aulos vocant: fœminas onychas. Vrinam mares mouent. Dulciores fœminæ sunt & vnicolores. Vox vnguium sublata est ab ignaris σαλλῶες ita vocari talisque facultatis esse, qui authore eodem Athenæo εἰσι τοῖς λιθῶσι, καὶ ἄλλοις δυσουροῦσιν ὄνυχας. Rursus Plinius libro 32, capite vltimo, Solen, siue aulos, siue donax, siue onyx, siue dactylus. Et libro 9, capite 61. Concharum è genere sunt dactyli, ab humanorum vnguium similitudine appellati. His natura in tenebris remoto lumine, alio fulgore clarere, & quanto magis humorem habeant, lucere in ore mandentium, lucere in manibus, atque etiam in solo atque veste decidētibus guttis: vt proculdubio pateat, succi illam naturam esse, quam miramur etiam in corpore. Quinetiam libro nono, capite 33, Pectines in mari ex eodem genere habentur, reconditi & ipsi in magnis frigoribus, ac magnis æstibus: vnguesque velut igne lucentes in tenebris, etiam in ore mandentium. Græci hodie pro σαλλῶες, adhuc σαλλῶες vocant. Talium concharum piscatores σαλλῶες & σαλλῶες dicuntur apud Athenæum.

Vnicus imperator, qui amplissimus honoris titulus. Sueton. in Othone Silio, Fortissimum virum, vnicum imperatorem prædicantes. Catullus Cæsarem irridens tamen, Eone nomine imperator vnice Fuisti in vltima occidentis insula?

Vniformis, μονοειδής. Iul. Firmicus Matheseos lib. 1. De zonis, Quædam ipsarum vniformes sunt.

Vniformitas. Macrobius Saturnaliorum libro septimo cap. 5. Cur illis prouidere varietatem laboras, isti squallorem vniformitatis adijcis?

Vniformiter, ὁμοιοχηματῶς. Diomedes Grammatices libro 1, Simplex vel vnica est, quæ per omnes casus vniformiter currit. Fabius Victorinus in primo Rhét. Ciceronis, Quia nihil vniformiter funditus existit, quin semper aliquid sit, quo intelligamus quid in cæteris desit.

Vnimodus, vniusmodi. Apuleius libro De philosophia, Vnimodam verò esse virtutem, quòd bonum suapte natura adminiculo non indiget.

Vniuersitas, id est commune, collegium. Dig. libro 3, Titulo 4. lege secunda, Si municipes vel aliqua vniuersitas ad agendū det actorem.

Vniuira, quæ vni nupsit, quod μοναδρῆν dicitur. Tertullianus libro De monogamia, Fortunæ muliebri coronam non imponit, nisi vniuira.

Vnus, cuius vocatiuus vne. Catullus ad contubernales, Tu præter omnes vne de capillatis. Et Caper Grammaticus sic dictum vne vocandi casu ostendebat hoc exemplo. Priscianus in 5.

Vnus post vnum. Sextus Aurel. Victor in Maximino, Huius imperio duo Gordiani pater & filius principatum arripientes vnus post vnum interiire.

Vna pœna. Dig. lib. 9. Tit. 4. l. 4. Nisi fortè prætor vnam poenā à domino exigi voluit. Ibid. Paulus, Vna autem pœna exacta, quam actor elegerit, altera tollitur.

Vno sudore. Iul. Capitolinus in Maximino, Tunc Maximinus xv. lixas vno sudore deuicit. Et alibi, Tum ille more solito septem fortissimos vno sudore vicit, id est sine dimicandi intermissione.

Voculationes, vide Accentiuiculæ.

Volucra, vide Conuoluolus.

Volutus, us, κύλισις, volumen, vt serpentiū volutus. Apuleius Flori-

Floridorum lib. 2, Dedit volatus auibus, volutus serpentibus: curfus feris, gressus hominibus.

Voluptificus. Apuleius Floridorum lib. 2. Iouis (stella) benefica, Veneris voluptifica.

Vomicus morbus. Seneca Controuersiarum libro secundo, in 5. Sed vt aliquid iocer, Fabianus Max nobilissimus vir fuit, qui primus foro Romano hunc vomicum morbum, quo nunc laborat intulit.

Vomitaria. Macrobius Saturnal. libro 6. capite quarto. Virgilius, Mane salutantum totis vomitædibus vndam. Pulchrè, vomit vndam, & antiquè: nam Ennius, Et Tyberis flumen vomit in mare salsum. Vnde & nunc vomitaria in spectaculis dicimus, vnde homines glomeratim ingredienti, in sedilia se fundunt.

Voraciter. Macrobius Saturnal. lib. 7. cap. 5. Si hoc ipsum voraciter inuasit.

Vortumnus, vt ait Alconius in 3. Verr. deus inuertendarum rerum est, i. mercaturæ.

Vrupa, ἔρπηξ, nunc vulgo Græcorum ἀγρικόνκορος, i. gallus syluestris: Gallis Huppe. Italis Buba, vpega, Gallo de paradiso Veneriis, Galeto de magio: Hispanis abubiilla, Lusitanis popa.

Vrea, vide Thygnus.

Vranoscopus, siue callionymus, οὐρανοσκοπος, καλλιόνυμος, ἀλφειῶν Athenæo: Massiliensibus Tapecon, & raspecon: ab aliis Rat: & Responfadoux: Genuenses vocant Prete, vel preue. Romani Missorem: Veneti Boca in capo. Piscis est marinus, pedalis magnitudinis, cuius os magnum ac patens secus quàm in aliis à capite exertum: oculi quidem supra caput vt & aliis, sed peculiariter pupillis in cœlum conuersis, quibus vel inuitus ipsum speculatur, vnde & ipsi nomen. Ex ea parte quæ inter linguam & maxillam inferiorem, oritur ἀπέρουσις ac caruncula extra os propendens, qua pisciculos inescare ac venari solet eodè astu quo rana piscatrix. De eo præter Aristotelem & Plinium, Athenæus libro 8. Galenus libro 3. De vsu partium capite 3. & Oppianus Hal. 4.

Vria, κύελα Aristot. Gall. Cornu, vel grand plongeon: nã petit plõgeon est κολυμβίς. Auis est non multo minor anate, cui r. strū longū ac angustū, color sordidus figlinorū. Ab vria vriandi verbum, vt sit à ὑρήν & κολυμβίς, ὑρήσθαι & κολυμβῆν, teste Athen. l. 9. c. 18. At ἀβύρα, mergus, nostris Plõgeon de mer.

Vrina Ibera. Catullus ad Contubernales, Et deus, Ibera defricatus vrina. Iberorum spurcissimus ritus (vt ait Apuleius in 1. Apologia) dentes lotio abstergere. Catullus rursus in Egnatium, Nunc Celtiberus, Celtiberia in terra Quod quisque minxit, hoc sibi solet mane Dentem, atque rursam defricare gingiuam.

Vrinam facere, ἐνουρέειν Dioscoridi. quo significatur morbus *διουρήσις*, id est incontinentia vrinæ Plinio. Vlpianus Digestorum libro 21. Tit. 1. l. 14. Item de eo qui vrinam facit, quaritur (nempe an morbosus sit) Et Pædius ait, nō ob eam rem sanum non esse, quōd in lecto somno vinōque pressus, vt etiam pigritia surgendi vrinam faciat. Sin autem vitio vesicæ collectum humorem continere non potest, non quia vrinam in lecto facit, sed quia vitiosam vesicam habet, redhiberi posse. Apud Celsum tamen simpliciter pro meiere sumitur.

Vrinari, vide Vria.

Vrnalis. Proculus Digestorum libro 33. Tit. 6. lege 16. Qui vinum furrentinum in vrnalibus habebat diffusum, is tibi vinum legauerat in amphoris.

Vrtica marina, ἀγκλίφη, & κνίδη, atque *μητρίδιον* Aristophani: nunc Græcis *σκνίδη*, & *κολικαίνα* vel *κολμμένα*: Northmanis cul d'asne: Massiliensibus Vrtigo: Burdegalensibus Cubasean: Narbonensibus Posterol, & Rosa: Venetis Amorosa. Marinum animal est imperfectum, numeratum ab Aristotele inter zoophyta: ostreis, purpureis que adnascitur: tactu se contrahit ac rotundat, vt tuberculum videatur, deinde sensim sese explicat ac diffundit rosæ instar, ac rotundi folii innumeris pediculis velut cincinnis ac cirris sparsi. In medio extuberat quidam humor pellucidus. Vrticæ edules sunt frixæ. Solutas nullas comperi: & quod de vredine tradunt authores, probando nondum verum esse deprehendi. Lege Aristotelem Hist. lib. 4. c. 6. Pliniumque lib. 9. c. 45.

Vsitatissimus, tritissimus. Seneca De vita beata cap. 2. Quæramus quid optimè factum sit, non quid vsitatissimum.

Vsuarius, qui non proprietarius est, nec usufructuarius est, sed vsum tantum habet. Modestinus D. lib. 7. Tit. 8. l. 21. Vfus a quæ personalis est: & ideo ad hæredem vsuarii transmitti non potest. l. 23. Vsuaria res.

Vsfructuarius, qui vsum fructum habet: Qui & fructuarius dicitur. D. lib. 7. Tit. 1. lege 7. Quicumque redivus est, ad vsfructu-

ctua-

ctuarium pertinet. Ibid. V usufructu legato omnis fructus rei ad fructuarium pertinet.

Vsurasemissalis, i. semissis: vt cum sit fors centum, sex solvantur vrinæ nomine. Modestinus D. lib. vlt. Tit. 12. l. 10. Vti fors apud eam remaneat, & ipsa vsuras semissales ad præmia certantium exsolueret.

Vsuras vsurarum, ἀποτοκισμός. Vlpianus D. libro vlt. Tit. octavo, l. 2. Ne commodorum commoda, & vsuræ vsurarum incrementum faciant.

Vsuraria pecunia, quæ sub vsuris data. Vlpianus D. lib. 16. Tit. 2. l. vndecima, Cum alter alteri pecuniam sine vsuris, alter vsurariam debet.

Vsuras maritimæ, id est nauticum fœnus. Digestorum lib. 22. Tit. 2. l. 6.

Vsurarius, Qui pendit vsuras. Papinianus Digestorum libro vice simolecano do, Tit. 1. leg 7. debitor vsurarius creditori pecuniam obtulit.

Vt pro vbi more Græcorum, quibus *ῥα* vtrunque significat. Catullus in E. signad Fur. & Aur. Litus vt longè resonante Eoa Tanditur vnda.

Vt ecce, in demonstrationibus assignandisque exemplis, sicut Vt puta. Vlpianus Digestorum libro 21. Tit. primo, lege 37. Vbique enim curant ædiles, ne emptores à venditoribus circumventantur. vt ecce, plerique solent mancipia, quæ nouicia non sunt, quasi nouicia distrahere.

Vtfrui dicitur, cui usufructus legatus est. Digestorum libro 7. Tit. 1. lege 13.

Vtilis actio, vide Ciuilis actio.

Vtis, auis tarda, *ὄπις* Aristoteli, & *ὄπις*, siue *ὄπις* Hippocrati: Gallis Outarde. Auis est perdicis colore, Sed multò corporis magnitudine amplior: atque ita obesa, vt vix sese volando attollat, vnde Tardæ nomen. Plinius libro 10. capite 22. Decet Tetraonas suos nitor. Proximæ eis sunt quas Hispania aues tardas appellat, Græcia Otidas, &c. De quibus nos pluribus in Lexico. Dicitur etiam à Nemesiano Tetrax: vide suo loco.

Vtricularius, qui & vtricularius, i. *ἀσπυλλής* siue *πιθαυλής*, Pithaules, ioueur de Cornemuse. Tranquillus in Nerone: Vouerit se proditurum hydraulam, & choraulam, & vtriculariū. Diomedes lib. 3. Quando enim chorus canebat, choricis tibiis, BB. ij.

id est choraulicis artifex concinebat, in canticis autem Pithaulicis responfabat. Seneca libro Epistolarum 10. in 77. Pithaulus bonus iudicatur. Vopiscus choraulas cētum, etiam pithaulas centum.

Vtroqueuersum. Nomina vtroqueuersum dicta, vel quæ in vtranque partem dicuntur: nomina communicatæ vtrò & citrò significationis (sic tot modis extulit Gellius libro nono, capite duodecimo.) cuiusmodi sunt, quæ actiuè & passiuè significant, vt laboriosus, ambitiosus, graciosus, inuidiosus, formidolosus, & id genus.

Vua cruda, ἀπειρή Ⓞ, immatura: cui matura opponitur. Dig. lib. 9. Tit. 2. l. 27.

Vua passa, vt ea minutissima, quæ ex Græcia præcipuè Zacintho, Venetias affertur, vinaceis siue acinis caret. Lauatur aqua, ac nocte sub dio sinitur, manèque sumpta vel vnciæ pondere aluum sola subducit. Matthæolus Senensis in Diosc. cap. de vua passa, medicos falsò accusat.

Vua marina, βοτρυς θαλάσσι Ⓞ. Æliano. Sic à racemi vuæ similitudine dicitur quoddam ζώοντιον & maris eiectamētum, quod inter algas spectatur. Est autem oblonga quædam massa ex pediculo depēdens, & velut acinis flosculisque notata. Plin. lib. 9. cap. 2. Rerum quidem non solum animalium simulachra (mari) inesse licet intelligere intuentibus vuam, gladium, ferras. Rursus lib. 32. cap. 10. Vua marina in vino putrefacta, iis qui inde biberint tædium vini affert. Vegetius Veterinariæ medicinæ lib. 4. c. 12. vitur in suffitu aduersus morbi pestilentis languorem. Aliud verò, quod & vuam marinam piscatores vocat: hoc enim oua sepia racematim compacta.

Vulgari, vulgò dici. In Epitome Sexti Aurelii Vict. in Galba, Multas prouincias egregiè administravit, milites seuerissimè tractans, ita vt ingressò eo castra, vulgaretur statim, Disce milites militare, Galba est, non Getulicus.

Vulgarius, vulgaris. Gell. lib. 16. c. 5. Sed incompertam & vulgariam traditionem rei non exploratæ secuti.

Vulnus in mortem, i. mortiferum. Cornel. Tac. lib. 4. Pisonem pace incuriosum ex improviso in itinere adortus vno vulnere in mortem adfecit.

Vulnuscolum, τραυμάτιον. Vlpian. D. lib. 21. Tit. 1. l. 1. vulnuscolum modicum.

Vulpes marina, ἀλάπιξ, & ὀλωπεκίας (quam & κυά πύονα Arche-

Archestratus apud Athenæum libro 7.) in Gallia Narbonensi Peis (paso, ab aliis Ramart. Sic dicitur ab astus caudæque vulpine ob longitudinem similitudine, Est autem piscis cetaceus, ex Galeorum genere (vide Galeos) corpore rotundo spissoque, ore paruo, non multum infra rostrum, dentibus acutis. Cuius cauda toto corpore longior. De eo Aristoteles Histor. lib. 9. cap. 37. Oppianus 3. Halieut. Ælianus variæ Histor. lib. 1. cap. 5. & Plinius libro 9. cap. 43. At vulpes marinæ, simili in periculo glutunt amplius vsque ad infirma (potius infima ex Aristotele) lineæ, quæ faciliè prærodant.

Vulpionis, vater, veterator. Apuleius in Apologia: Tamen iam tum vulpionem & impium fuisse.

Vultu soluto, cui contracto opponitur. Seneca 23. Epistol. lib. 3. An tu existimas quenquam soluto vultu, & vt isti delicati loquuntur, hilari oculo mortem contemnere?

Vultur, γύψ, vulgò Grecorum μωσκόρνιο. Gallis vaultour: Italis voltore, Auoltoio. Vulturinæ pelles curatæ relictis mollibus plumis quasi villis ferici, plurimi veneunt magnatibus, qui vtuntur contra imbecillitatem stomachi: Vtrisque innata rapacitas, & prodest similitudine vultur nempe vulturio. Seneca in Epistol. 15. 96. Si vultur es, cadauer expecta.

Vulturius μεταφορικώς de homine rapaci, Cicero in Pisonē, Scaurus Vulturius Reip. Emylius Scaurus contra Q. Cæpionem actione 2. apud Carisium lib. 1. Nefarius vulturius. patriæ parricida.

Vulua translata de podice. Persius Satyra 4. Despuat in mores penemque arcanaque lumbi Runcantem, populo marcentes pandere vuluas, i. vt patiaris auersam ac præposteram venerem, quod puerile corolarium Apuleio.

Vulua receptaculum. Iulianus D. lib. 46. Tit. 3. l. 36. Aristoteles scripsit quinque nasci posse: Quia vuluæ mulierum totidem receptacula habere possunt.

Vuluula. Plinius Epistol. lib. 1. Septicio: At tu apud nescio quem ostrea, vuluulas, echinos, Gaditana maluisti.

Xeniola. Diminutiue. Vlpianus de Offic. Procōsul. D. lib. 1. Et quod mandatis cōtinetur, ne donum vel munus ipse Proconsul, vel qui in alio officio erit, accipiat, ematve quid nisi victus quotidiani causa, ad xeniola non pertinet.

Xenoparochi, ξενοπάρχοι, qui peregrinis salem & ligna præbebant, quod publicum munus. Arcadius D. lib. vlt. Tit. 4. l. 18. Vide præbenda.

Xiphias, siue gladius piscis, ξιφίας (Strabo lib. 1. etiã γαλεώτην, & κύνα vocat Galcoſque pro gladio apud Plinium ponitur lib. 32. vbi e tribuit, quod Oppianus τῷ ξιφίᾳ) Plinio etiam lib. 32. cap. 11. Tomus Thurianus (nomine partis: quia Thurianus tomus, erat opſonium, quod Thurio & Turſio Romæ dicebatur teste Athenæo, ex Xiphia. Alij apud Plin. legunt, Thynnus, Thoreneus, vel Tranis, nam θορυνός, & θορηνός apud Oribasii ὁ ξιφίας.) In Gallia, Heron de mer, & Burdegala Grand espa-das: Monspeſſuli Emperador, vt Genuæ: & Venetiis ac Maſſiliae Peſce spada: In Anglia à Knith ieqnes. Cetaceus piſcis est Thynno ſimilis, cui roſtri vice velutentiſ ſeſcubitalis ex gemino oſſe in mucronem porrigitur. Plinius lib. 32. cap. 2. Niger author est, Xiphiam, i. gladium, roſtro mucronato eſſe: ab hoc naues perſoſſas mergi in Oceano.

Xylon, goſſipium, ξύλον, (Pollucii lib. 7. cap. 12. licet neget Matthaolus ſe inueniſſe apud Græcos authores) Gallis Cotto: Italis Bambagia. Cuius lana, Vlpiano lignea lana, εἰοξύλον, & Nicol. Mireplio βομβάκιον, & Suidæ βάμβαξ & πάμπάξ. De hiſ nos fuſius in Lexico in voce ξύλον, & εἰοξύλον. Plinius lib. 19. cap. 1. Superior pars Ægypti in Arabiam vergens gignit fruticem, quem aliqui goſſipion vocat, plures Xylon, & ideo lina inde facta Xylina. Paruus est, ſimilēque barbatae nucis deſert fructum, cuius ex interiore bombyce lanugo netur, &c.

Zea, ſpelta, & ſemē Plin. ζέα vel ζεία. Gallis Espeaultre: Italis ſpelta, & Biada in Hettruria (vt ſemē Latine) & Alga (quaſi Halici: fiebat autem ex Zea) in Hettruria. Vide Zea in noſtro Lexico vbi & far

far dici (vt & nunc Pirra farra, & alibi Farro, in Italia vt apud Floroiulienſes) probauimus.

Ziziphus, ζίζυρος, Gallice Guindolier, vel Iuiubier: cuius fructus Zizypha, ζίζυφα vel ζιζυφα. noſtris Iuiubes vel Guindoles in Prouincia: Italis Ginggiole: De quibus nos pluribus in Lexico in voce Μύξα. Sunt σνεικα Galeni, non autem ſerica ſiue Tuberes Plinij: Vide Tuberes. Zizyphus alba Columellæ cap. 4. lib. 9. exiſtimatur eſſe arbor illa ex cuius nucleis albis ac ſtriatis cōficiunt globulos precarios, quæ Galis Patenoſtrier: Italis falſo Sycomoro, & arbore de gli patenoſtri appellatur, Auicennæ Azara darachi, & damaſchi Zaizalacht, atque à Turcis Theſpic: quæ venenata eſt. Zizyphus ſylueſtris, vide Paliurus.

Zygæna, α, ζύγαινα. (Gaza apud Ariſtotelē malè vertit libellam, cum librile à ζυγός libra, dicere debuiffet. Est enim librili, aut Ciconiæ inſtrumento Columellæ ſimilis, nō libellæ) Maſſiliae Peis ionziou: Romæ Ciambetta, alibi peſce martello, vel baleſtra: ab Hiſpanis Peis limo, Limada, & Toilando. Piſcis ferus eſt Galeorum generis, cetaceus, abſque ſquamis: cuius caput mallei inſtar, in cuius extremis ex aduerſo oculi: Os in ſupina parte magnum, dentiūque triplici ordine munitum. De eo præter Ariſtotelem & Oppianum, Galenus 3. Alimentor.

